។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

អភិធម្មាវតារោ

គន្ថារម្ភកថា

១. អនន្តករុណាបញ្ញំ , តថាគតមនុត្តរំ;
វន្ទិត្វា សិរសា ពុទ្ធំ, ធម្មំ សាធុគណម្បិ ច។

២. បណ្ឌុកម្ពលនាមាយ, សិលាយាតុលវិក្កមោ;
និសិន្នោ ទេវរាជស្ស, វិមលេ សីតលេ តលេ។

៣. យំ ទេវទេវោ ទេវានំ, ទេវទេវេហិ បូជិតោ;
ទេសេសិ ទេវលោកស្មិំ, ធម្មំ ទេវបុរក្ខតោ។

៤. តត្ថាហំ បាដវត្ថាយ, ភិក្ខូនំ បិដកុត្តមេ;
អភិធម្មាវតារន្តុ, មធុរំ មតិវឌ្ឍនំ។

៥. តាឡំ មោហកវាដស្ស, វិឃាដនមនុត្តរំ;
ភិក្ខូនំ បវិសន្តានំ, អភិធម្មមហាបុរំ។

៦. សុទុត្តរំ តរន្តានំ, អភិធម្មមហោទធិំ;
សុទុត្តរំ តរន្តានំ, តរំវ មករាករំ។

៧. អាភិធម្មិកភិក្ខូនំ, ហត្ថសារមនុត្តរំ;
បវក្ខាមិ សមាសេន, តំ សុណាថ សមាហិតា។

១. បឋមោ បរិច្ឆេទោ

ចិត្តនិទ្ទេសោ

៨. ចិត្តំ ចេតសិកំ រូបំ, និព្ពានន្តិ និរុត្តរោ;
ចតុធា ទេសយី ធម្មេ, ចតុសច្ចប្បកាសនោ។

តត្ថ **ចិត្ត**ន្តិ វិសយវិជាននំ ចិត្តំ, តស្ស បន កោ វចនត្ថោ? វុច្ចតេ – សព្ពសង្គាហកវសេន បន ចិន្តេតីតិ ចិត្តំ, អត្តសន្តានំ វា ចិនោតីតិបិ ចិត្តំ។

៩. វិចិត្តករណា ចិត្តំ, អត្តនោ ចិត្តតាយ វា;
បញ្ញត្តិយម្បិ វិញ្ញាណេ, វិចិត្តេ ចិត្តកម្មកេ;
ចិត្តសម្មុតិ ទដ្ឋព្ពា, វិញ្ញាណេ ឥធ វិញ្ញុនា។

តំ បន សារម្មណតោ ឯកវិធំ, សវិបាកាវិបាកតោ ទុវិធំ។ តត្ថ សវិបាកំ នាម កុសលាកុសលំ, អវិបាកំ អព្យាកតំ។ កុសលាកុសលាព្យាកតជាតិភេទតោ តិវិធំ។

តត្ថ **កុសល**ន្តិ បនេតស្ស កោ វចនត្ថោ?

១០. កុច្ឆិតានំ សលនតោ, កុសានំ លវនេន វា;
កុសេន លាតព្ពត្តា វា, កុសលន្តិ បវុច្ចតិ។

១១. ឆេកេ កុសលសទ្ទោយំ, អារោគ្យេ អនវជ្ជកេ;
ទិដ្ឋោ ឥដ្ឋវិបាកេបិ, អនវជ្ជាទិកេ ឥធ។

តស្មា អនវជ្ជឥដ្ឋវិបាកលក្ខណំ កុសលំ, អកុសលវិទ្ធំសនរសំ, វោទានបច្ចុបដ្ឋានំ។ វជ្ជបដិបក្ខត្តា អនវជ្ជលក្ខណំ វា កុសលំ, វោទានភាវរសំ, ឥដ្ឋវិបាកបច្ចុបដ្ឋានំ, យោនិសោមនសិការបទដ្ឋានំ។ សាវជ្ជានិដ្ឋវិបាកលក្ខណមកុសលំ។ តទុភយវិបរីតលក្ខណមព្យាកតំ, អវិបាការហំ វា។

តត្ថ កុសលចិត្តំ ឯកវីសតិវិធំ ហោតិ, តទិទំ ភូមិតោ ចតុព្ពិធំ ហោតិ – កាមាវចរំ, រូបាវចរំ, អរូបាវចរំ, លោកុត្តរញ្ចេតិ។

តត្ថ **កាមាវចរកុសលចិត្តំ** ភូមិតោ ឯកវិធំ, សវត្ថុកាវត្ថុកភេទតោ ទុវិធំ, ហីនមជ្ឈិមបណីតភេទតោ តិវិធំ, សោមនស្សុបេក្ខាញាណប្បយោគភេទតោ អដ្ឋវិធំ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកន្តិ ឥទំ អដ្ឋវិធម្បិ កាមាវចរកុសលចិត្តំ នាម។

១២. ឧទ្ទានតោ ទុវេ កាមា, ក្លេសវត្ថុវសា បន;
កិលេសោ ឆន្ទរាគោវ, វត្ថុ តេភូមវដ្ដកំ។

១៣. កិលេសកាមោ កាមេតិ, វត្ថុ កាមីយតីតិ ច;
សិជ្ឈតិ ទុវិធោបេស, កាមោ វោ ការកទ្វយេ។

១៤. យស្មឹ បន បទេសេ សោ, កាមោយំ ទុវិធោបិ ច;
សម្បត្តីនំ វសេនាវ-ចរតីតិ ច សោ បន។

១៥. បទេសោ ចតុបាយានំ, ឆន្នំ ទេវានមេវ ច;
មនុស្សានំ វសេនេវ, ឯកាទសវិធោ បន។

១៦. កាមោវចរតីតេត្ថ, កាមាវចរសញ្ញិតោ;
អស្សាភិលក្ខិតត្តា ហិ, សសត្ថាវចរោ វិយ។

១៧. ស្វាយំ រូបភវោ រូបំ, ឯវំ កាមោតិ សញ្ញិតោ;
ឧត្តរស្ស បទស្សេវ, លោបំ កត្វា ឧទីរិតោ។

១៨. តស្មឹ កាមេ ឥទំ ចិត្តំ, សទាវចរតីតិ ច;
កាមាវចរមិច្ចេវំ, កថិតំ កាមឃាតិនា។

១៩. បដិសន្ធឹ ភវេ កាមេ, អវចារយតីតិ វា;
កាមាវចរមិច្ចេវំ, បរិយាបន្នន្តិ តត្រ វា។

២០. ឥទំ អដ្ឋវិធំ ចិត្តំ, កាមាវចរសញ្ញិតំ;
ទសបុញ្ញក្រិយវត្ថុ-វសេនេវ បវត្តតិ។

២១. ទានំ សីលំ ភាវនា បត្តិទានំ,
វេយ្យាវច្ចំ ទេសនា ចានុមោទោ;
ទិដ្ឋិជ្ជុត្តំ សំសុតិច្ចាបចាយោ,
ញេយ្យោ ឯវំ បុញ្ញវត្ថុប្បភេទោ។

២២. គច្ឆន្តិ សង្គហំ ទានេ, បត្តិទានានុមោទនា;
តថា សីលមយេ បុញ្ញេ, វេយ្យាវច្ចាបចាយនា។

២៣. ទេសនា សវនំ ទិដ្ឋិ-ឧជុកា ភាវនាមយេ;
បុន តីណេវ សម្ភោន្តិ, ទស បុញ្ញក្រិយាបិ ច។

២៤. សព្ពានុស្សតិបុញ្ញញ្ច, បសំសា សរណត្តយំ;
យន្តិ ទិដ្ឋិជុកម្មស្មឹ, សង្គហំ នត្ថិ សំសយោ។

២៥. បុរិមា មុញ្ចនា ចេវ, បរា តិស្សោបិ ចេតនា;
ហោតិ ទានមយំ បុញ្ញំ, ឯវំ សេសេសុ ទីបយេ។

ឥទានិ អស្ស បនដ្ឋវិធស្សាបិ កាមាវចរកុសលចិត្តស្ស អយមុប្បត្តិក្កមោ វេទិតព្ពោ។ យទា ហិ យោ ទេយ្យធម្មប្បដិគ្គាហកាទិសម្បត្តឹ, អញ្ញំ វា សោមនស្សហេតុំ អាគម្ម ហដ្ឋបហដ្ឋោ “អត្ថិ ទិន្ន”ន្តិ អាទិនយប្បវត្តំ សម្មាទិដ្ឋឹ បុរក្ខត្វា បរេហិ អនុស្សាហិតោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោតិ, តទាស្ស សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកំ បឋមំ មហាកុសលចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ យទា បន វុត្តនយេនេវ ហដ្ឋបហដ្ឋោ សម្មាទិដ្ឋឹ បុរក្ខត្វា បរេហិ ឧស្សាហិតោ ករោតិ, តទាស្ស តមេវ ចិត្តំ សសង្ខារិកំ ហោតិ។ ឥមស្មឹ បនត្ថេ **សង្ខារោ**តិ អត្តនោ វា បរស្ស វា បវត្តស្ស បុព្ពប្បយោគស្សាធិវចនំ។ យទា បន ញាតិជនស្ស បដិបត្តិទស្សនេន ជាតបរិចយា ពាលកា ភិក្ខូ ទិស្វា សោមនស្សជាតា សហសា យំ កិញ្ចិ ហត្ថគតំ ទទន្តិ វា វន្ទន្តិ វា, តទា តេសំ តតិយចិត្តមុប្បជ្ជតិ។ យទា បន តេ “ទេថ វន្ទថ, អយ្យេ”តិ វទន្តិ, ឯវំ ញាតិជនេន ឧស្សាហិតា ហុត្វា ហត្ថគតំ ទទន្តិ វា វន្ទន្តិ វា, តទា តេសំ ចតុត្ថចិត្តមុប្បជ្ជតិ។ យទា បន ទេយ្យធម្មប្បដិគ្គាហកាទីនំ អសម្បត្តឹ វា អញ្ញេសំ វា សោមនស្សហេតូនំ អភាវំ អាគម្ម ចតូសុបិ វិកប្បេសុ សោមនស្សរហិតា ហោន្តិ, តទា សេសានិ ចត្តារិ ឧបេក្ខាសហគតានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ ឯវំ សោមនស្សុបេក្ខាញាណប្បយោគភេទតោ អដ្ឋវិធំ កាមាវចរកុសលចិត្តំ វេទិតព្ពំ។

២៦. ទសបុញ្ញក្រិយាទីនំ, វសេន ច ពហូនិបិ;
ឯតានិ បន ចិត្តានិ, ភវន្តីតិ បកាសយេ។

២៧. សត្តរស សហស្សានិ, ទ្វេ សតានិ អសីតិ ច;
កាមាវចរបុញ្ញានិ, ភវន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

តំ បន យថានុរូបំ កាមាវចរសុគតិយំ ភវភោគសម្បត្តឹ អភិនិប្ផាទេតិ។

ឥតរេសុ បន **រូបាវចរកុសលចិត្តំ** សវត្ថុកតោ ឯកវិធំ, ទ្វីសុ ភវេសុ ឧប្បជ្ជនតោ ទុវិធំ, ហីនមជ្ឈិមបណីតភេទតោ តិវិធំ, បដិបទាទិភេទតោ ចតុព្ពិធំ, ឈានង្គយោគភេទតោ បញ្ចវិធំ។ សេយ្យថិទំ – កាមច្ឆន្ទព្យាបាទថិនមិទ្ធឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចវិចិកិច្ឆាវិប្បហីនំ វិតក្កវិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បឋមំ, វិតក្កវិប្បហីនំ វិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ទុតិយំ, វិតក្កវិចារវិប្បហីនំ បីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ តតិយំ, វិតក្ក

វិចារបីតិវិប្បហីនំ សុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ចតុត្ថំ, វិតក្កវិចារបីតិសុខវិប្បហីនំ ឧបេក្ខាចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បញ្ចមន្តិ ឥទំ បញ្ចវិធំ រូបាវចរកុសលចិត្តំ នាម។

តំ បន យថាសម្ភវំ បថវីកសិណាទីសុ អារម្មណេសុ បវត្តិវសេន អនេកវិធំ ហោតិ។ សព្ពំ បនេតំ រូបាវចរភាវនាបុញ្ញវសប្បវត្តំ យថានុរូបំ រូបាវចរូបបត្តិនិប្ផាទកំ ហោតិ។ ឯវំ តាវ រូបាវចរកុសលំ វេទិតព្ពំ។

សេសេសុ បន ទ្វីសុ **អរូបាវចរកុសលចិត្តំ** តាវ ឧបេក្ខាវេទនាយោគភេទតោ ឯកវិធំ, សវត្ថុកាវត្ថុកភេទតោ ទុវិធំ, ហីនមជ្ឈិមបណីតភេទតោ តិវិធំ, អារម្មណភេទតោ ចតុព្ពិធំ។ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ, តត្ថបវត្តវិញ្ញាណំ, តស្ស អបគមោ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនន្តិ ឥទមស្ស ចតុព្ពិធមារម្មណំ។ យថាបដិបាដិយាឯតស្សារម្មណស្ស ភេទតោ ចតុព្ពិធំ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – សព្ពសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំអត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតន្តិ ឥទំ ចតុព្ពិធំ អរូបាវចរកុសលចិត្តំនាម។ សព្ពំ បនេតំ អរូបាវចរភាវនាបុញ្ញវសប្បវត្តំ យថានុរូបំ អរូបូបបត្តិនិប្ផាទកំ ហោតិ។ ឯវំ អរូបាវចរកុសលចិត្តំ វេទិតព្ពំ។

ឥតរំ បន **លោកុត្តរកុសលចិត្តំ** និព្ពានារម្មណតោ ឯកវិធំ, និយតានិយតវត្ថុកភេទតោ ទុវិធំ, តីហិ វិមោក្ខមុខេហិ បត្តព្ពតោ តិវិធំ, ចតុមគ្គយោគភេទតោ ចតុព្ពិធំ ។ សេយ្យថិទំ – សក្កាយទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆាសីលព្ពតបរាមាសសញ្ញោជនប្បហានករំ សោតាបត្តិមគ្គចិត្តំ, រាគទោសមោហានំ តនុត្តករំ សកទាគាមិមគ្គចិត្តំ, កាមរាគព្យាបាទានំ និរវសេសប្បហានករំ អនាគាមិមគ្គចិត្តំ, រូបរាគអរូបរាគមានឧទ្ធច្ចអវិជ្ជាបហានករំ អរហត្តមគ្គចិត្តន្តិ ឥទំ ចតុព្ពិធំ លោកុត្តរកុសលចិត្តំ នាម។ ឯកេកំ បនេត្ថ ឈានង្គយោគភេទតោ បញ្ចវិធំ ហោតិ, តស្មា វីសតិវិធំ ហោតិ។ សព្ពំ បនេតំ លោកុត្តរភាវនាបុញ្ញវសប្បវត្តំ មគ្គានុរូបផលប្បវត្តិយា ចត្តារោ អរិយបុគ្គលេ អភិនិប្ផាទេតិ។ ឯវំ លោកុត្តរកុសលំ វេទិតព្ពំ។

២៨. កាមេ អដ្ឋេវ រូបេ ច, បញ្ច ចត្តារិរូបិសុ;
ចត្តារានុត្តរានេវំ, កុសលានេកវីសតិ។

២៩. កុសលាកុសលាបគតេន សតា,
កុសលេ កុសលេន ច យំ កុសលំ;
ចតុភូមិគតំ មុនិនា វសិនា,
លបិតំ លបិតំ សកលម្បិ មយា។

អកុសលំ បន ភូមិតោ ឯកវិធំ កាមាវចរមេវ, និយតានិយតវត្ថុវសេន ច ឯកហេតុកទុហេតុកវសេន ច បដិសន្ធិជនកាជនកវសេន ច ទុវិធំ, តីហិ វេទនាហិ យោគតោ ច លោភមូលំ ទោសមូលំ មោហមូលន្តិ មូលតោ ច តិវិធំ ហោតិ។ តត្ថ **លោភមូលំ** បន សោមនស្សុបេក្ខាទិដ្ឋិប្បយោគភេទតោ អដ្ឋវិធំ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកមេកំ, សសង្ខារិកមេកន្តិ។

យទា ហិ “នត្ថិ កាមេសុ អាទីនវោ”តិអាទិនា នយេន មិច្ឆាទិដ្ឋឹ បុរក្ខត្វា កេវលំ ហដ្ឋតុដ្ឋោ កាមេ វា បរិភុញ្ជតិ, ទិដ្ឋមង្គលាទីនិ វា សារតោ បច្ចេតិ សភាវតិក្ខេនេវ អនុស្សាហិតេន ចិត្តេន, តទាស្ស បឋមំ អកុសលចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ យទា បន មន្ទេន សមុស្សាហិតេន, តទា ទុតិយំ។ យទា មិច្ឆាទិដ្ឋឹ អបុរក្ខត្វា កេវលំ ហដ្ឋតុដ្ឋោ មេថុនំ ធម្មំ វា បរិភុញ្ជតិ, បរសម្បត្តឹ វា អភិជ្ឈាយតិ, បរស្ស ភណ្ឌំ វា ហរតិ សភាវតិក្ខេនេវ អនុស្សាហិតេន ចិត្តេន, តទា តតិយំ។ យទា មន្ទេន សមុស្សាហិតេន, តទា ចតុត្ថំ ឧប្បជ្ជតិ។ យទា បន កាមានំ វា អសម្បត្តឹ អាគម្ម អញ្ញេសំ វា សោមនស្សហេតូនំ អភាវេន ចតូសុបិ វិកប្បេសុ សោមនស្សរហិតា ហោន្តិ, តទា សេសានិ ចត្តារិ ឧបេក្ខាសហគតានិ ឧប្បជ្ជន្តីតិ។ ឯវំ សោមនស្សុបេក្ខាទិដ្ឋិប្បយោគភេទតោ អដ្ឋវិធំ លោភមូលំ វេទិតព្ពំ។

ទោសមូលំ បន ឯកន្តសវត្ថុកតោ ឯកវិធំ, អសង្ខារសសង្ខារភេទតោ ទុវិធំ ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ អសង្ខារំ, សសង្ខារន្តិ។ អស្ស បន បាណាតិបាតាទីសុ តិក្ខមន្ទប្បវត្តិកាលេ ឧប្បត្តិ វេទិតព្ពា។

មោហមូលម្បិ វិចិកិច្ឆុទ្ធច្ចយោគតោ ទុវិធំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តន្តិ។ តស្ស អសន្និដ្ឋានវិក្ខេបកាលេសុ បវត្តិ វេទិតព្ពាតិ។

ឯវំ តាវ ទ្វាទសវិធំ អកុសលចិត្តំ វេទិតព្ពំ, សព្ពំ បនេតំ យថានុរូបំ អបាយេសុ ឧបបត្តិយា, សុគតិយម្បិ ទុក្ខវិសេសស្ស អភិនិប្ផាទកំ ហោតិ។

៣០. លោភមូលវសេនដ្ឋ, ទោសមូលវសា ទុវេ;
មោហមូលវសេន ទ្វេ, ឯវំ ទ្វាទសធា សិយុំ។

៣១. បាបាបាបេស្វបាបេន , យំ វុត្តំ បាបមានសំ;
បាបាបាបប្បហីនេន, តំ មយា សមុទាហដំ។

ឥតរំ បន អព្យាកតមវិបាកាការហតោ ឯកវិធំ ហោតិ, ជាតិភេទតោ ទុវិធំ វិបាកចិត្តំ កិរិយចិត្តន្តិ។ តត្ថ **វិបាកចិត្តំ** ភូមិភេទតោ ចតុព្ពិធំ កាមាវចរំ រូបាវចរំ អរូបាវចរំ លោកុត្តរន្តិ។ តត្ថ កាមាវចរំ ទុវិធំ កុសលវិបាកំ អកុសលវិបាកន្តិ។ កុសលវិបាកំ ទុវិធំ សហេតុកមហេតុកញ្ចេតិ។

តត្ថ **សហេតុកវិបាកចិត្តំ** សកកុសលំ វិយ សោមនស្សុបេក្ខាញាណប្បយោគភេទតោ អដ្ឋវិធំ។ សេយ្យថិទំ – សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារំ, សសង្ខារំ, សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារំ, សសង្ខារំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារំ, សសង្ខារំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារំ, សសង្ខារន្តិ ឥទំ អដ្ឋវិធំ សហេតុកវិបាកំ នាម។

យថា បនស្ស កុសលំ ទានាទិវសេន ឆសុ អារម្មណេសុ បវត្តតិ, ន ឥទំ តថា។ ឥទំ ហិ បដិសន្ធិភវង្គចុតិតទារម្មណវសេន បរិត្តធម្មបរិយាបន្នេសុយេវ ឆសុ អារម្មណេសុ បវត្តតិ។ សម្បយុត្តធម្មានញ្ច វិសេសេ អសតិបិ អាទាសតលាទីសុ មុខនិមិត្តំ វិយ និរុស្សាហំ វិបាកំ, មុខំ វិយ សឧស្សាហំ កុសលន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥមេសំ បន វិបច្ចនដ្ឋានំ វេទិតព្ពំ។ ឥមានិ ហិ បដិសន្ធិភវង្គចុតិតទារម្មណានិ ហុត្វា វិបច្ចន្តិ។

៣២. កាមាវចរទេវានំ , មនុស្សានំ ឥមេ បន;
ទុហេតុកតិហេតូនំ, ភវន្តិ បដិសន្ធិយោ។

៣៣. តតោ បវត្តិយំ ហុត្វា, ភវង្គំ យាវតាយុកំ;
ពលវារម្មណេ ហុត្វា, តទារម្មណមេវ ច។

៣៤. តតោ មរណកាលស្មឹ, ចុតិ ហុត្វា បវត្តរេ;
ឯវំ ចតូសុ ឋានេសុ, វិបច្ចន្តីតិ និទ្ទិសេ។

៣៥. សភូមិកុសលេហេវ, មហាបាកា សមា វិនា;
កម្មទ្វារញ្ច កម្មញ្ច, បុញ្ញានំ ក្រិយវត្ថុកំ។

៣៦. អវិញ្ញត្តិជនត្តា ហិ, អវិបាកសភាវតោ;
អប្បវត្តនតោ ចេវ, បាកា បុញ្ញេហិ នោ សមា។

៣៧. បរិត្តារម្មណត្តា ហិ, តេសមេកន្តតោ បន;
ករុណាមុទិតា តេសុ, ន ជាយន្តិ កទាចិបិ។

៣៨. តថា វិរតិយោ តិស្សោ, ន បនេតេសុ ជាយរេ;
បញ្ច សិក្ខាបទា វុត្តា, កុសលាតិ ហិ សត្ថុនា។

៣៩. តថាធិបតិនោបេត្ថ, ន សន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ;
ឆន្ទាទីនិ ធុរំ កត្វា, អនុប្បជ្ជនតោ បន។

៤០. អសង្ខារសសង្ខារ-វិធានំ បន បុញ្ញតោ;
ញេយ្យំ បច្ចយតោ ចេវ, វិបាកេសុ ច វិញ្ញុនា។

៤១. ហីនាទីនំ វិបាកត្តា, បុញ្ញានំ បុញ្ញវាទិនា;
ហីនាទយោ ភវន្តីតិ, វិបាកា បរិទីបិតា។

៤២. ឥទំ អដ្ឋវិធំ ចិត្តំ, ឯកន្តេន សវត្ថុកំ;
ជាយតេ កាមលោកស្មិំ, ន បនញ្ញត្ថ ជាយតេ។

ឯវំ តាវ សហេតុកវិបាកចិត្តំ វេទិតព្វំ។

អហេតុកវិបាកចិត្តំ បន អលោភាទិហេតុវិរហិតំ ឧបេក្ខាសហគតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ សោតវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ឃានវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ អហេតុកមនោធាតុសម្បដិច្ឆនំ, សោមនស្សសហគតំ អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុសន្តីរណំ , ឧបេក្ខាសហគតំ អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុសន្តីរណន្តិ ឥទំ បន អដ្ឋវិធំ អហេតុកវិបាកចិត្តំ នាម។

ឥទំ បន អដ្ឋវិធំ និយតវត្ថុកតោ ឯកវិធំ, និយតានិយតារម្មណតោ ទុវិធំ។ តត្ថ វិញ្ញាណបញ្ចកំ និយតារម្មណំ, សេសត្តយំ អនិយតារម្មណំ។ សុខសោមនស្សុបេក្ខាវេទនាយោគតោ តិវិធំ។ តត្ថ សុខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ, ទ្វិដ្ឋានិកំ សន្តីរណំ សោមនស្សុបេក្ខាយុត្តំ, សេសមុបេក្ខាយុត្តន្តិ។

ទិដ្ឋារម្មណសុតារម្មណមុតារម្មណទិដ្ឋសុតមុតារម្មណទិដ្ឋ-សុតមុតវិញ្ញាតារម្មណវសេន បញ្ចវិធំ។ តត្ថ ទិដ្ឋារម្មណំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សុតារម្មណំ សោតវិញ្ញាណំ, មុតារម្មណំ ឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញាណត្តយំ, ទិដ្ឋសុតមុតារម្មណំ មនោធាតុសម្បដិច្ឆនំ, ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតារម្មណំ សេសមនោវិញ្ញាណធាតុទ្វយន្តិ។

វត្ថុតោ ឆព្ពិធំ។ កថំ? ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ចក្ខុមេវ វត្ថុ, តថា សោតឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញាណានំ សោតឃានជិវ្ហាកាយវត្ថុ, អវសេសត្តយស្ស ហទយវត្ថុមេវាតិ។

អារម្មណតោ សត្តវិធំ ហោតិ។ កថំ? រូបារម្មណមេវ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តថា សទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពារម្មណានិ បដិបាដិយា សោតឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញាណានិ, រូបាទិបញ្ចារម្មណា មនោធាតុ, សេសមនោវិញ្ញាណធាតុទ្វយំ ឆឡារម្មណន្តិ។

តំ សព្ពំ បន អហេតុកវិបាកចិត្តំ កិច្ចតោ អដ្ឋវិធំ ហោតិ។ កថំ? ទស្សនកិច្ចំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សវនឃាយនសាយនផុសនសម្បដិច្ឆនសន្តីរណតទារម្មណកិច្ចានិ អវសេសានិ។

តត្ថ ចក្ខុតោ បវត្តំ វិញ្ញាណំ, ចក្ខុម្ហិ សន្និស្សិតំ វិញ្ញាណន្តិ វា ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តថា សោតវិញ្ញាណាទីនិ។ តត្ថ ចក្ខុសន្និស្សិតរូបវិជាននលក្ខណំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ , រូបមត្តារម្មណរសំ, រូបាភិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, រូបារម្មណាយ កិរិយាមនោធាតុយា អបគមបទដ្ឋានំ។ តថា សោតឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញាណានិ សោតាទិសន្និស្សិតសទ្ទាទិវិជាននលក្ខណានិ, សទ្ទាទិមត្តារម្មណរសានិ, សទ្ទាទីសុ អភិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានានិ, សទ្ទាទិអារម្មណានំ កិរិយាមនោធាតូនំ អបគមបទដ្ឋានានិ។ មនោធាតុសម្បដិច្ឆនំ បន ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនំ អនន្តរា រូបាទិវិជាននលក្ខណំ, រូបាទិសម្បដិច្ឆនរសំ, តថាភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនំ អបគមបទដ្ឋានំ។

សេសា បន ទ្វេ អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុយោ ឆឡារម្មណវិជាននលក្ខណា, សន្តីរណាទិរសា, តថាភាវបច្ចុបដ្ឋានា, ហទយវត្ថុបទដ្ឋានាតិ វេទិតព្វា។ តត្ថ បឋមា ឯកន្តមិដ្ឋារម្មណេ បវត្តិសព្ភាវតោ សោមនស្សយុត្តាវ ហុត្វា បញ្ចទ្វារេ សន្តីរណកិច្ចំ សាធយមានា បញ្ចសុ ទ្វារេសុ ឋត្វា វិបច្ចតិ, ឆសុ បន ទ្វារេសុ ពលវារម្មណេ តទារម្មណំ ហុត្វា វិបច្ចតិ។ ទុតិយា បន ឥដ្ឋមជ្ឈត្តារម្មណេ បវត្តិសព្ភាវតោ ឧបេក្ខាសហគតា ហុត្វា សន្តីរណតទារម្មណបដិសន្ធិភវង្គចុតិវសេន បវត្តនតោ បញ្ចសុ ឋានេសុ វិបច្ចតិ។ កថំ? មនុស្សលោកេ តាវ ជច្ចន្ធជច្ចពធិរជច្ចជឡជច្ចុម្មត្តកបណ្ឌកឧភតោព្យញ្ជននបុំសកាទីនំ បដិសន្ធិគ្គហណកាលេ បដិសន្ធិ ហុត្វា វិបច្ចតិ។ បដិសន្ធិយា វីតិវត្តាយ បវត្តិយំ យាវតាយុកំ ភវង្គំ ហុត្វា វិបច្ចតិ។ ឥដ្ឋមជ្ឈត្តេ បញ្ចារម្មណវីថិយា សន្តីរណំ ហុត្វា, ពលវារម្មណេ ឆទ្វារេ តទារម្មណំ ហុត្វា, មរណកាលេ ចុតិ ហុត្វាតិ ឥមេសុ បន បញ្ចសុ ឋានេសុ វិបច្ចតីតិ។ ឯវំ តាវ អហេតុកវិបាកចិត្តានិ វេទិតព្វានិ។

៤៣. កាមាវចរបុញ្ញស្ស , វិបាកា ហោន្តិ សោឡស;
តំ តិហេតុកបុញ្ញស្ស, វសេន បរិទីបយេ។

ឥទានិ **រូបាវចរវិបាកចិត្តានិ** វុច្ចន្តិ។ តានិ និយតវត្ថុកតោ ឯកវិធានិ, ឈានង្គយោគភេទតោ បញ្ចវិធានិ។ កថំ? វិតក្កវិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បឋមំ, វិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ទុតិយំ,

បីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ តតិយំ, សុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ចតុត្ថំ, ឧបេក្ខាចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បញ្ចមន្តិ ឥមានិ បញ្ចបិ រូបាវចរវិបាកចិត្តានិ ឧបបត្តិយំ បដិសន្ធិភវង្គចុតិវសេន បវត្តន្តិ។

ឥទានិ **អរូបាវចរវិបាកចិត្តានិ** វុច្ចន្តិ។ តានិ សកកុសលានិ វិយ អារម្មណភេទតោ ចតុព្ពិធានិ ហោន្តិ។ កថំ? អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតន្តិ ឥមានិ ចត្តារិ អរូបាវចរវិបាកចិត្តានិ។

៤៤. កុសលានុគតំ កត្វា, ភាជិតំ តីំ មហគ្គតំ;
កាមាវចរបុញ្ញំវ, នាសមានផលំ យតោ។

៤៥. អត្តនោ កុសលេហេវ, សមានំ សព្ពថា តទំ;
គជាទីនំ យថា ឆាយា, គជាទិសទិសា តថា។

៤៦. កាមាវចរបុញ្ញំវ, នាបរាបរិយវេទនំ;
ឈានា អបរិហីនស្ស, សត្តស្ស ភវគាមិនោ។

៤៧. កុសលានន្តរំយេវ , ផលំ ឧប្បជ្ជតីតិ ច;
ញាបនត្ថំ បនេតស្ស, កុសលានុគតំ កតំ។

៤៨. បដិប្បទាក្កមោ ចេវ, ហីនាទីនញ្ច ភេទតោ;
ឈានាគមនតោ ចេត្ថ, វេទិតព្ពោ វិភាវិនា។

៤៩. អភាវោធិបតីនញ្ច , អយមេវ វិសេសកោ;
សេសំ សព្ពំ ច សេសេន, កុសលេន សមំ មតំ។ –

ឯវំ រូបាវចរារូបាវចរវិបាកា វេទិតព្ពា។

ឥទានិ **លោកុត្តរវិបាកចិត្តានិ** ហោន្តិ។ តានិ ចតុមគ្គយុត្តចិត្តផលត្តា ចតុព្ពិធានិ ហោន្តិ។ កថំ? សោតាបត្តិមគ្គផលចិត្តំ, សកទាគាមិមគ្គផលចិត្តំ, អនាគាមិមគ្គផលចិត្តំ, អរហត្តមគ្គផលចិត្តន្តិ។ ឯវំ បនេត្ថ ឯកេកំ ឈានង្គយោគភេទតោ បញ្ចវិធំ, បុន មគ្គវីថិផលសមាបត្តិវសេន បវត្តិតោ ទុវិធំ។ ឯវំ លោកុត្តរកុសលវិបាកចិត្តានិ វេទិតព្ពានិ។

៥០. សុញ្ញតំ អនិមិត្តន្តិ, តថាបណិហិតន្តិបិ;
ឯតានិ តីណិ នាមានិ, មគ្គស្សានន្តរេ ផលេ។

៥១. លព្ភន្តិ បរភាគស្មឹ, វឡញ្ជនផលេសុ ន;
វិបស្សនាវសេនេវ, តានិ នាមានិ លព្ភរេ។

៥២. ហោន្តិ សាធិបតីនេវ, លោកុត្តរផលានិ តុ;
វិបាកេធិបតី នត្ថិ, ឋបេត្វា តុ អនាសវេ។

៥៣. អត្តនោ មគ្គភាវេន, មគ្គោ “មគ្គោ”តិ វុច្ចតិ;
ផលំ មគ្គមុបាទាយ, មគ្គោ នាមាតិ វុច្ចតិ។ –

ឯវំ លោកុត្តរវិបាកា វេទិតព្ពា។

ឥទានិ **សត្តាកុសលវិបាកានិ** វុច្ចន្តិ។ អកុសលវិបាកំ ឧបេក្ខាសហគតំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ សោតវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ឃានវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ, ទុក្ខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ, ឧបេក្ខាសហគតំ អហេតុកមនោធាតុសម្បដិច្ឆនំ, ឧបេក្ខាសហគតំ អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុសន្តីរណន្តិ ឥមានិ សត្ត អកុសលវិបាកចិត្តានិ។

ឯត្ថ បន ឧបេក្ខាសហគតាហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ ឯកាទសវិធេនាបិ អកុសលចិត្តេន កម្មេ អាយូហិតេ កម្មកម្មនិមិត្តគតិនិមិត្តេសុ អញ្ញតរំ អារម្មណំ កត្វា ចតូសុ អបាយេសុ បដិសន្ធិ ហុត្វា វិបច្ចតិ, បដិសន្ធិយា វីតិវត្តាយ ទុតិយចិត្តវារំ តតោ បដ្ឋាយ យាវតាយុកំ ភវង្គំ ហុត្វា, អនិដ្ឋមជ្ឈត្តារម្មណាយ បញ្ច

វិញ្ញាណវីថិយា សន្តីរណំ ហុត្វា, ពលវារម្មណេ ឆសុ ទ្វារេសុ តទារម្មណំ ហុត្វា, មរណកាលេ ចុតិ ហុត្វា វិបច្ចតិ។ ឯវំ បញ្ចសុ ឋានេសុ វិបច្ចតិ។ កេវលំ ហិ តានិ កុសលវិបាកាហេតុកចិត្តានិ កុសលកម្មបច្ចយានិ, ឥមានិ អកុសលកម្មបច្ចយានិ។ អយមិមេសំ, តេសញ្ច វិសេសោ។

៥៤. អនិដ្ឋានិដ្ឋមជ្ឈត្តគោចរេ វត្តរេ ឥមេ;
សុខាទិត្តយយុត្តា តេ, ទុក្ខុបេក្ខាយុតា ឥមេ។

ឯវំ កាមាវចរកុសលវិបាកសហេតុកមដ្ឋវិធំ, អហេតុកមដ្ឋវិធំ, ឈានង្គយោគភេទតោ រូបាវចរវិបាកំ បញ្ចវិធំ, អារម្មណភេទតោ អរូបាវចរវិបាកំ ចតុព្ពិធំ, មគ្គសម្បយុត្តចិត្តផលភេទតោ លោកុត្តរវិបាកំ ចតុព្ពិធំ, ចក្ខុវិញ្ញាណាទិភេទតោ អកុសលវិបាកំ សត្តវិធន្តិ ឆត្តឹសវិធំ វិបាកចិត្តំ វេទិតព្ពំ។

៥៥. ឯវំ ឆត្តឹសធា បាកំ, បាកសាសនបូជិតោ;
សវិបាកាវិបាកេសុ, កុសលោ សុគតោព្រវិ។

កិរិយាព្យាកតចិត្តំ បន អវិបាកតោ ឯកវិធំ, បរិត្តមហគ្គតតោ ទុវិធំ, កាមាវចររូបាវចរអរូបាវចរភូមិភេទតោ តិវិធំ។ តត្ថ កាមាវចរំ ទុវិធំ សហេតុកមហេតុកន្តិ។ តត្ថ **សហេតុកំ** ឯកវិធំ អរហតោ ឯវ ឧប្បជ្ជនតោ។ សោមនស្សុបេក្ខាញាណប្បយោគភេទតោ កាមាវចរកុសលំ វិយ អដ្ឋវិធំ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកំ, សសង្ខារិកំ, សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកំ, សសង្ខារិកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ អសង្ខារិកំ, សសង្ខារិកំ, ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ អសង្ខារិកំ, សសង្ខារិកន្តិ ឥមានិ អដ្ឋ សហេតុកកិរិយចិត្តានិ។ ឯតានិ បន យថានុរូបំ ទានាទិវសេន ខីណាសវានំយេវ បវត្តន្តិ។ ឯវំ សហេតុកកិរិយចិត្តានិ វេទិតព្ពានិ។

អហេតុកកិរិយចិត្តំ បន តិវិធំ កិរិយាហេតុកមនោធាតុឧបេក្ខាសហគតាវជ្ជនចិត្តំ, កិរិយាហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុសោមនស្សសហគតំ ហសិតុប្បាទចិត្តំ, កិរិយាហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុឧបេក្ខាសហគតំ វោដ្ឋព្ពនចិត្តន្តិ ។

តត្ថ កិរិយាហេតុកមនោធាតុ ឧបេក្ខាសហគតា ហទយវត្ថុំ និស្សាយ ចក្ខុទ្វារេ ឥដ្ឋឥដ្ឋមជ្ឈត្តអនិដ្ឋអនិដ្ឋមជ្ឈត្តេសុ រូបារម្មណេសុ យេន កេនចិ បសាទេ ឃដ្ដិតេ តំ តំ អារម្មណំ គហេត្វា អាវជ្ជនវសេន ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស បុរេចារី ហុត្វា ភវង្គំ អាវដ្ដយមានា ឧប្បជ្ជតិ។ សោតទ្វារាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឥតរា បន ទ្វេ អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុយោ សាធារណាសាធារណាតិ ទុវិធា ហោន្តិ។ តត្ថ **អសាធារណា** បន កិរិយាហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ សោមនស្សសហគតា ខីណាសវស្សេវ ឆសុ ទ្វារេសុ ឆសុ អនុឡារេសុ អារម្មណេសុ ហសិតុប្បាទកិច្ចា និយតវត្ថុកា ឧប្បជ្ជតិ។ **សាធារណា** បន អហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ ឧបេក្ខាសហគតា ឆឡារម្មណវិជាននលក្ខណា , តថាភាវបច្ចុបដ្ឋានា, សា តីសុ ភវេសុ សព្ពេសំ សចិត្តកសត្តានំ សាធារណា, ន កស្សចិ បន សចិត្តកស្ស ន ឧប្បជ្ជតិ នាម។ ឧប្បជ្ជមានា បនាយំ បញ្ចទ្វារមនោទ្វារេសុ វោដ្ឋព្ពនាវជ្ជនកិច្ចា ឧប្បជ្ជតិ។ ឆ អសាធារណញាណានិបិ ឯតាយ គហិតារម្មណមេវ គណ្ហន្តិ។ សព្ពារម្មណគហណសមត្ថតាយ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណគតិកាតិ វេទិតព្ពា។ ឥមានិ តីណិ អហេតុកកិរិយចិត្តានិ។

ឥច បត្វា ហសនចិត្តានិ បរិគ្គណ្ហិតព្ពានិ។ តេរស ហសនចិត្តានិ។ កុសលតោ ចតូហិ សោមនស្សសហគតេហិ, អកុសលតោ ចតូហីតិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ ចិត្តេហិ បុថុជ្ជនា ហសន្តិ, សេខា បន កុសលតោ ចតូហិ, អកុសលតោ ទ្វីហិ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តសោមនស្សសហគតេហីតិ ឆហិ ហសន្តិ, ខីណាសវា កិរិយតោ បញ្ចហិ សោមនស្សសហគតេហិ ហសន្តីតិ។

៥៦. សោមនស្សយុតានដ្ឋ, កុសលាកុសលានិ ច;
ក្រិយតោ បន បញ្ចេវំ, ហាសចិត្តានិ តេរស។

៥៧. បុថុជ្ជនា ហសន្តេត្ថ, ចិត្តេហិ បន អដ្ឋហិ;
ឆហិ សេខា អសេខា ច, ហសន្តិ បន បញ្ចហិ។

ឥទានិ **រូបាវចរកិរិយចិត្តានិ** ហោន្តិ។ វិតក្កវិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បឋមំ, វិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ទុតិយំ, បីតិសុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ តតិយំ, សុខចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ ចតុត្ថំ, ឧបេក្ខាចិត្តេកគ្គតាសម្បយុត្តំ បញ្ចមន្តិ ឥមានិ បញ្ច រូបាវចរកិរិយចិត្តានិ។

ឥទានិ **អរូបាវចរកិរិយចិត្តានិ** វុច្ចន្តិ។ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ, អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ, នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតន្តិ ឥមានិ ចត្តារិ អរូបាវចរកិរិយចិត្តានិ។ ឥមានិ បន រូបារូបកិរិយចិត្តានិ សកសកភូមិកុសលសទិសានិ។ កេវលំ បនេតានិ កិរិយចិត្តានិ ខីណាសវានំយេវ ឧប្បជ្ជន្តិ, កុសលានិ បន សេខបុថុជ្ជនានំ។ ឥមានិ ច ខីណាសវានំ ភាវនាការវសប្បវត្តានិ, តានិ បន សេខបុថុជ្ជនានំ ភាវនាបុញ្ញវសប្បវត្តានីតិ អយមេវ ឥមេសំ, តេសញ្ច វិសេសោ។

៥៨. យា បុថុជ្ជនកាលស្មិំ, អភិនិព្ពត្តិតា បន;
រូបារូបសមាបត្តិ, សា ខីណាសវភិក្ខុនោ។

៥៩. យាវ ខីណាសវោ ភិក្ខុ, ន សមាបជ្ជតេវ នំ;
តាវ តា កុសលា ឯវ, សមាបន្នា សចេ ក្រិយា។

ឯវំ សោមនស្សាទិភេទតោ កាមាវចរសហេតុកកិរិយចិត្តមដ្ឋវិធំ, មនោធាតុមនោវិញ្ញាណធាតុទ្វយភេទតោ អហេតុកំ តិវិធំ, ឈានង្គយោគភេទតោ រូបាវចរំ បញ្ចវិធំ, អារម្មណភេទតោ អរូបាវចរំ ចតុព្ពិធំ, ឯវំ ភូមិវសេន វីសតិវិធំ កិរិយចិត្តំ វេទិតព្ពន្តិ។

៦០. ឯកាទសវិធំ កាមេ, រូបេ បញ្ច អរូបិសុ;
ចត្តារីតិ ច សព្ពានិ, ក្រិយាចិត្តានិ វីសតិ។

៦១. លោកុត្តរក្រិយចិត្តំ, បន កស្មា ន វិជ្ជតិ;
ឯកចិត្តក្ខណត្តា ហិ, មគ្គស្សាតិ ន វិជ្ជតិ។

៦២. ក្រិយាក្រិយាបត្តិវិភាគទេសកោ,
ក្រិយាក្រិយំ ចិត្តមវោច យំ ជិនោ;
ហិតាហិតានំ សក្រិយាក្រិយារតោ,
ក្រិយាក្រិយំ តន្ត មយា សមីរិតំ។

ឯត្តាវតា ឯកវីសតិវិធំ កុសលំ, ទ្វាទសវិធំ អកុសលំ ឆត្តឹសវិធំ វិបាកំ, វីសតិវិធំ កិរិយចិត្តន្តិ អាទិម្ហិ និក្ខិត្តំ ចិត្តំ ឯកូននវុតិប្បភេទេន វិធិនា បកាសិតំ ហោតីតិ។

៦៣. ឯកវីសតិ បុញ្ញានិ, ទ្វាទសាកុសលានិ ច;
ឆត្តឹសេវ វិបាកានិ, ក្រិយចិត្តានិ វីសតិ។

៦៤. ឯកូននវុតិ សព្ពេ, ចិត្តុប្បាទា មហេសិនា;
អដ្ឋ លោកុត្តរេ កត្វា, និទ្ទិដ្ឋា ហិ សមាសតោ។

៦៥. បិដកេ អភិធម្មស្មិំ, យេ ភិក្ខូ បាដវត្ថិនោ;
តេហាយំ ឧគ្គហេតព្ពោ, ចិន្តេតព្ពោ បុនប្បុនំ។

៦៦. អភិធម្មាវតារេន, អភិធម្មមហោទធឹ;
យេ តរន្តិ ឥមំ លោកំ, បរញ្ចេវ តរន្តិ តេតិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ចិត្តនិទ្ទេសោ នាម

បឋមោ បរិច្ឆេទោ។

២. ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ

ចេតសិកនិទ្ទេសោ

៦៧. ចិត្តានន្តរមុទ្ទិដ្ឋា , យេ ច ចេតសិកា មយា;
តេសំ ទានិ ករិស្សាមិ, វិភាជនមិតោ បរំ។

តត្ថ ចិត្តសម្បយុត្តា, ចិត្តេ ភវា វា ចេតសិកា។ តេបិ ចិត្តំ វិយ សារម្មណតោ ឯកវិធា, សវិបាកាវិបាកតោ ទុវិធា, កុសលាកុសលាព្យាកតភេទតោ តិវិធា, កាមាវចរាទិភេទតោ ចតុព្ពិធា។

តត្ថ កាមាវចរចិត្តសម្បយុត្តា **កាមាវចរា**។ តេសុ កាមាវចរបឋមមហាកុសលចិត្តសម្បយុត្តា តាវ និយតា សរូបេន អាគតា ឯកូនតឹស ធម្មា ហោន្តិ។ សេយ្យថិទំ – ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តេកគ្គតា សទ្ធា សតិ វីរិយំ បញ្ញា ជីវិតិន្ទ្រិយំ អលោភោ អទោសោ ហិរី ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតាតិ។ បុន ឆន្ទោ, អធិមោក្ខោ, តត្រមជ្ឈត្តតា, មនសិការោ ចាតិ ចត្តារោ និយតយេវាបនកា ហោន្តិ។ ឥមេហិ ចតូហិ តេត្តឹស ហោន្តិ ។ បុន ករុណា មុទិតា កាយទុច្ចរិតវិរតិ វចីទុច្ចរិតវិរតិ មិច្ឆាជីវវិរតិ ចេតិ ឥមេ បញ្ច អនិយតា។ ឥមេ បន កទាចិ ឧប្បជ្ជន្តិ។

ឥមេសុ បន ករុណាមុទិតាវសេន ភាវនាកាលេ ករុណាបុព្ពភាគោ វា មុទិតាបុព្ពភាគោ វា ឯកា ឧប្បជ្ជន្តិ, ន បនេកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ។ យទា បន ឥមិនា ចិត្តេន មិច្ឆាកម្មន្តាទីហិ វិរមតិ, តទា សម្មាកម្មន្តាទីនិ បរិបូរេន្តិ, ឯកា វិរតិ ឧប្បជ្ជតិ, ករុណាមុទិតាហិ សហ, អញ្ញមញ្ញេន ច ន ឧប្បជ្ជន្តិ។ តស្មា ឯតេសុ ឯកេន សហ ចតុត្តឹសេវ ធម្មា ហោន្តិ។

៦៨. អាទិនា បុញ្ញចិត្តេន, តេត្តឹស និយតា មតា;
ករុណាមុទិតេកេន, ចតុត្តឹស ភវន្តិ តេ។

៦៩. កស្មា បនេត្ថ មេត្តា ច, ឧបេក្ខា ច ន ឧទ្ធដា;
យេវាបនកធម្មេសុ, ធម្មរាជេន សត្ថុនា។

៧០. អព្យាបាទេន មេត្តាបិ, តត្រមជ្ឈត្តតាយ ច;
ឧបេក្ខា គហិតា យស្មា, តស្មា ន គហិតា ឧភោ។

៧១. កស្មា យេវាបនា ធម្មា, ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា;
សរូបេនេវ សព្ពេតេ, បាឡិយំ ន ច ឧទ្ធដា។

៧២. យស្មា អនិយតា កេចិ, យស្មា រាសឹ ភជន្តិ ន;
យស្មា ច ទុព្ពលា កេចិ, តស្មា វុត្តា ន បាឡិយំ។

៧៣. ឆន្ទាធិមោក្ខមុទិតា មនសិ ច ការោ,
មជ្ឈត្តតា ច ករុណា វិរតិត្តយំ ច;
បុញ្ញេសុ តេន និយតានិយតា ច សព្ពេ,
យេវាបនា មុនិវរេន ន ចេវ វុត្តា។

៧៤. កស្មា បនេត្ថ ផស្សោវ, បឋមំ សមុទីរិតោ;
បឋមាភិនិបាតត្តា, ចិត្តស្សារម្មណេ កិរ។

៧៥. ផុសិត្វា បន ផស្សេន, វេទនាយ ច វេទយេ;
សញ្ជានាតិ ច សញ្ញាយ, ចេតនាយ ច ចេតយេ។

៧៦. ពលវបច្ចយត្តា ច, សហជាតានមេវ ហិ;
ផស្សោវ បឋមំ វុត្តោ, តស្មា ឥធ មហេសិនា។

៧៧. អការណមិទំ សព្ពំ, ចិត្តានំ តុ សហេវ ច;
ឯកុប្បាទាទិភាវេន, ចិត្តជានំ បវត្តិតោ។

៧៨. អយំ តុ បឋមុប្បន្នោ, អយំ បច្ឆាតិ នត្ថិទំ;
ពលវបច្ចយភ្ថេបិ, ការណញ្ច ន ទិស្សតិ។

៧៩. ទេសនាក្កមតោ ចេវ, បឋមំ សមុទីរិតោ;
តច្ចេវ បន វិញ្ញេយ្យំ, វិញ្ញូនា ន វិសេសតោ។

៨០. ន ច បរិយេសិតព្ពោយំ, តស្មា បុព្ពាបរក្កមោ;
វចនត្ថលក្ខណាទីហិ, ធម្មា ឯវ វិជានតា។

យស្មា បន ឥមេ ធម្មា វចនត្ថលក្ខណាទីហិ វុច្ចមានា បាកដា ហោន្តិ សុវិញ្ញេយ្យាវ, តស្មា តេសំ វចនត្ថលក្ខណាទីនិ បវក្ខាមិ។ សេយ្យថិទំ – ផុសតីតិ **ផស្សោ**។ ស្វាយំ ផុសនលក្ខណោ, សង្ឃដ្ដនរសោ, សន្និបាតបច្ចុបដ្ឋានោ, ផលដ្ឋេន វេទនាបច្ចុបដ្ឋានោ វា, អាបាថគតវិសយបទដ្ឋានោ។ អយំ ហិ អរូបធម្មោបិ សមានោ អារម្មណេសុ ផុសនាការេនេវ បវត្តតិ, សោ ទ្វិន្នំ មេណ្ឌានំ សន្និបាតោ វិយ ទដ្ឋព្ពោ។

សុន្ទរំ មនោតិ សុមនោ, សុមនស្ស ភាវោ សោមនស្សំ, សោមនស្សមេវ វេទនា **សោមនស្សវេទនា**។ សា វេទយិតលក្ខណា, ឥដ្ឋាការានុភវនរសា រាជា វិយ សុភោជនរសំ, ចេតសិកអស្សាទបច្ចុបដ្ឋានា, បស្សទ្ធិបទដ្ឋានា។

នីលាទិភេទំ អារម្មណំ សញ្ជានាតីតិ **សញ្ញា**។ សា សញ្ជាននលក្ខណា, បច្ចាភិញ្ញាណករណរសា វឌ្ឍកិស្ស អភិញ្ញាណករណមិវ, យថាគហិតនិមិត្តវសេន អភិនិវេសករណបច្ចុបដ្ឋានា, យថោបដ្ឋិតវិសយបទដ្ឋានា។

ចេតយតីតិ **ចេតនា**។ សទ្ធិំ អត្តនា សម្បយុត្តធម្មេ អារម្មណេ អភិសន្ទហតីតិ អត្ថោ។ សា ចេតយិតលក្ខណា, អាយូហនរសា, សំវិទហនបច្ចុបដ្ឋានា សកកិច្ចបរកិច្ចសាធកា ជេដ្ឋសិស្សមហាវឌ្ឍកិអាទយោ វិយ។

វិតក្កេតីតិ **វិតក្កោ**។ វិតក្កនំ វា **វិតក្កោ**។ ស្វាយំ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អភិនិរោបនលក្ខណោ, អាហននបរិយាហននរសោ, អារម្មណេ ចិត្តស្ស អានយនបច្ចុបដ្ឋានោ។

អារម្មណេ តេន ចិត្តំ វិចរតីតិ **វិចារោ**។ វិចរណំ វា **វិចារោ**។ អនុសញ្ចរណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ស្វាយំ អារម្មណានុមជ្ជនលក្ខណោ, តត្ថ សហជាតានុយោជនរសោ, ចិត្តស្ស អនុបពន្ធបច្ចុបដ្ឋានោ។

បិនយតីតិ **បីតិ**។ សា សម្បិយាយនលក្ខណា, កាយចិត្តបីណនរសា, ផរណរសា វា, ឱទគ្យបច្ចុបដ្ឋានា។

ចិត្តស្ស ឯកគ្គភាវោ **ចិត្តេកគ្គតា**។ សមាធិស្សេតំ នាមំ។ សោ អវិសារលក្ខណោ, អវិក្ខេបលក្ខណោ វា, សហជាតានំ សម្បិណ្ឌនរសោ ន្ហានិយចុណ្ណានំ ឧទកំ វិយ, ឧបសមបច្ចុបដ្ឋានោ, វិសេសតោ សុខបទដ្ឋានោ។

សទ្ទហន្តិ ឯតាយ, សយំ វា សទ្ទហតិ, សទ្ទហនមត្តមេវ វា ឯសាតិ **សទ្ធា**។ សា បនេសា សទ្ទហនលក្ខណា, បសាទនរសា ឧទកប្បសាទកមណិ វិយ, អកាលុសិយបច្ចុបដ្ឋានា, សទ្ធេយ្យវត្ថុបទដ្ឋានា។

សរន្តិ ឯតាយ, សយំ វា សរតិ, សរណមត្តមេវ វា ឯសាតិ **សតិ**។ សា អបិលាបនលក្ខណា, អសម្មោសរសា, អារក្ខបច្ចុបដ្ឋានា, ថិរសញ្ញាបទដ្ឋានា។

វីរភាវោ **វីរិយំ**។ វីរានំ វា កម្មំ **វីរិយំ**។ តំ បនេតំ ឧស្សាហនលក្ខណំ, សហជាតានំ ឧបត្ថម្ភនរសំ, អសំសីទនភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, សំវេគបទដ្ឋានំ។

បជានាតីតិ **បញ្ញា**។ សា បនេសា វិជាននលក្ខណា, វិសយោភាសនរសា បទីបោ វិយ, អសម្មោហបច្ចុបដ្ឋានា អរញ្ញគតសុទេសកោ វិយ។

ជីវន្តិ តេន តំសម្បយុត្តធម្មាតិ **ជីវិតំ**។ តំ បន អត្តនា អវិនិព្ភុត្តានំ ធម្មានំ អនុបាលនលក្ខណំ, តេសំ បវត្តនរសំ, តេសំយេវ ឋបនបច្ចុបដ្ឋានំ, យាបយិតព្ពធម្មបទដ្ឋានំ។ សន្តេបិ ច តេសំ អនុបាលនលក្ខណាទិម្ហិ វិធានេ អត្ថិក្ខណេយេវ តំ តេ ធម្មេ អនុបាលេតិ ឧទកំ វិយ ឧប្បលាទីនិ, យថាសកំ បច្ចយុប្បន្នេបិ ច ធម្មេ អនុបាលេតិ ធាតិ វិយ កុមារំ, សយំបវត្តិតធម្មសម្ពន្ធេនេវ បវត្តតិ និយាមកោ វិយ, ន ភង្គតោ ឧទ្ធំ បវត្តយតិ

អត្តនោ ច បវត្តយិតព្ពានញ្ច អភាវា, ន ភង្គក្ខណេ បបេតិ សយំ ភិជ្ជមានត្តា ខីយមានោ វិយ វត្តិស្នេហោវ បទីបសិខន្តិ។

ន លុព្ភន្តិ តេន, សយំ វា ន លុព្ភតិ, អលុព្ភនមត្តមេវ វា តន្តិ **អលោភោ**។ សោ អារម្មណេ ចិត្តស្ស អលគ្គភាវលក្ខណោ កមលទលេ ជលពិន្ទុ វិយ, អបរិគ្គហរសោ មុត្តភិក្ខុ វិយ, អនល្លីនភាវបច្ចុបដ្ឋានោ អសុចិម្ហិ បតិតបុរិសោ វិយ។

ន ទុស្សន្តិ តេន, សយំ វា ន ទុស្សតិ, អទុស្សនមត្តមេវ វា តន្តិ **អទោសោ**។ សោ អចណ្ឌិក្កលក្ខណោ, អវិរោធលក្ខណោ វា អនុកូលមិត្តោ វិយ, អាឃាតវិនយនរសោ, បរិឡាហវិនយនរសោ វា ចន្ទនំ វិយ, សោម្មភាវបច្ចុបដ្ឋានោ បុណ្ណចន្ទោ វិយ។

កាយទុច្ចរិតាទីហិ ហិរិយតីតិ **ហិរី**។ លជ្ជាយេតំ អធិវចនំ។ តេហិយេវ ឱត្តប្បតីតិ **ឱត្តប្បំ**។ បាបតោ ឧព្ពេគស្សេតំ អធិវចនំ។ តត្ថ បាបតោ ជិគុច្ឆនលក្ខណា ហិរី, ឱត្តាសលក្ខណំ ឱត្តប្បំ។ ឧភោបិ បាបានំ អករណរសា, បាបតោ សង្កោចនបច្ចុបដ្ឋានា, អត្តគារវបរគារវបទដ្ឋានា។ ឥមេ ធម្មា លោកបាលាតិ ទដ្ឋព្ពា។

កាយបស្សម្ភនំ **កាយបស្សទ្ធិ**។ ចិត្តបស្សម្ភនំ **ចិត្តបស្សទ្ធិ**។ **កាយោ**តិ ចេត្ថ វេទនាទយោ តយោ ខន្ធា។ ឧភោបិ បនេតា ឯកតោ ហុត្វា កាយចិត្តទរថវូបសមលក្ខណា , កាយចិត្តទរថនិម្មទ្ទនរសា, កាយចិត្តានំ អបរិប្ផន្ទនសីតិភាវបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានា, កាយចិត្តានំ អវូបសមតាឧទ្ធច្ចាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ វេទិតព្ពា។

កាយលហុភាវោ **កាយលហុតា**។ ចិត្តលហុភាវោ **ចិត្តលហុតា**។ កាយចិត្តានំ គរុភាវវូបសមលក្ខណា, កាយចិត្តគរុភាវនិម្មទ្ទនរសា, កាយចិត្តានំ អទន្ធតាបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានា, កាយចិត្តានំ គរុភាវករថិនមិទ្ធាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ វេទិតព្ពា។

កាយមុទុភាវោ **កាយមុទុតា**។ ចិត្តមុទុភាវោ **ចិត្តមុទុតា**។ កាយចិត្តានំ ថទ្ធភាវវូបសមលក្ខណា, កាយចិត្តានំ ថទ្ធភាវនិម្មទ្ទនរសា, អប្បដិឃាតបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានា, កាយចិត្តានំ ថទ្ធភាវករទិដ្ឋិមានាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ វេទិតព្ពា។

កាយកម្មញ្ញភាវោ **កាយកម្មញ្ញតា**។ ចិត្តកម្មញ្ញភាវោ **ចិត្តកម្មញ្ញតា**។ កាយចិត្តានំ អកម្មញ្ញភាវវូបសមលក្ខណា, កាយចិត្តានំ អកម្មញ្ញភាវនិម្មទ្ទនរសា, កាយចិត្តានំ អារម្មណករណសម្បត្តិបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានំ, កាយចិត្តានំ អកម្មញ្ញភាវករអវសេសនីវរណាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ វេទិតព្ពា។

កាយបាគុញ្ញភាវោ **កាយបាគុញ្ញតា**។ ចិត្តបាគុញ្ញភាវោ **ចិត្តបាគុញ្ញតា**។ កាយចិត្តានំ អគេលញ្ញភាវលក្ខណា, កាយចិត្តានំ គេលញ្ញនិម្មទ្ទនរសា, និរាទីនវបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានា, កាយចិត្តានំ គេលញ្ញភាវករអស្សទ្ធាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ ទដ្ឋព្ពា។

កាយស្ស ឧជុកភាវោ **កាយុជុកតា**។ ចិត្តស្ស ឧជុកភាវោ **ចិត្តុជុកតា**។ កាយចិត្តានំ អកុដិលភាវលក្ខណា, កាយចិត្តានំ អជ្ជវលក្ខណា វា, កាយចិត្តានំ កុដិលភាវនិម្មទ្ទនរសា, អជិម្ហតាបច្ចុបដ្ឋានា, កាយចិត្តបទដ្ឋានា, កាយចិត្តានំ កុដិលភាវករមាយាសាឋេយ្យាទិកិលេសប្បដិបក្ខភូតាតិ ទដ្ឋព្ពា។

ឆន្ទោតិ កត្តុកម្យតាយេតំ អធិវចនំ។ តស្មា សោ កត្តុកម្យតាលក្ខណោ ឆន្ទោ, អារម្មណបរិយេសនរសោ, អារម្មណេន អត្ថិកតាបច្ចុបដ្ឋានោ, តទេវស្ស បទដ្ឋានោ។

អធិមុច្ចនំ **អធិមោក្ខោ**។ សោ សន្និដ្ឋានលក្ខណោ, អសំសប្បនរសោ, និច្ឆយបច្ចុបដ្ឋានោ, សន្និដ្ឋេយ្យធម្មបទដ្ឋានោ, អារម្មណេ និច្ចលភាវេន ឥន្ទខីលោ វិយ ទដ្ឋព្ពោ។

តេសុ តេសុ ធម្មេសុ មជ្ឈត្តភាវោ **តត្រមជ្ឈត្តតា**។ សា ចិត្តចេតសិកានំ សមវាហិតលក្ខណា, ឩនាធិកតានិវារណរសា, បក្ខបាតុបច្ឆេទនរសា វា, មជ្ឈត្តភាវបច្ចុបដ្ឋានា។

កិរិយា ការោ, មនស្មិំ ការោ **មនសិការោ**។ បុរិមមនតោ វិសទិសំ មនំ ករោតីតិ ច **មនសិការោ**។

ស្វាយំ អារម្មណបដិបាទកោ, វីថិបដិបាទកោ, ជវនបដិបាទកោតិ តិប្បការោ។ តត្ថ **អារម្មណបដិបាទកោ** មនស្មិំ ការោ មនសិការោ។ សោ សារណលក្ខណោ, សម្បយុត្តានំ អារម្មណេ សំយោជនរសោ, អារម្មណាភិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានោ, អារម្មណបទដ្ឋានោ, សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ អារម្មណបដិបាទកត្តេន សម្បយុត្តានំ សារថិ វិយ ទដ្ឋព្វោ។ **វីថិបដិបាទកោ**តិ បញ្ចទ្វារាវជ្ជនស្សេតំ អធិវចនំ, **ជវនបដិបាទកោ**តិ មនោទ្វារាវជ្ជនស្សេតំ អធិវចនំ, ន តេ ឥធ អធិប្បេតា។

ករុណាតិ បរទុក្ខេ សតិ សាធូនំ ហទយកម្បនំ ករោតីតិ **ករុណា**, កិនាតិ វិនាសេតិ វា បរទុក្ខន្តិ **ករុណា**។ សា បរទុក្ខាបនយនាការប្បវត្តិលក្ខណា, បរទុក្ខាសហនរសា, អវិហឹសាបច្ចុបដ្ឋានា, ទុក្ខាភិភូតានំ អនាថភាវទស្សនបទដ្ឋានា។

មោទន្តិ តាយ, សយំ វា មោទតីតិ **មុទិតា**។ សា បមោទនលក្ខណា, អនិស្សាយនរសា, អរតិវិឃាតបច្ចុបដ្ឋានា, សត្តានំ សម្បត្តិទស្សនបទដ្ឋានា។ កេចិ បន មេត្តុបេក្ខាយោបិ អនិយតេ ឥច្ឆន្តិ, តំ ន គហេតព្វំ។ អត្ថតោ ហិ អទោសោ ឯវ មេត្តា, តត្រមជ្ឈត្តុបេក្ខាយេវ ឧបេក្ខាតិ។

កាយទុច្ចរិតតោ វិរតិ **កាយទុច្ចរិតវិរតិ**។ ឯសេវ នយោ សេសេសុបិ ទ្វីសុ។ លក្ខណាទិតោ បន ឯតាតិស្សោបិ វិរតិយោ កាយទុច្ចរិតាទិវត្ថូនំ អវីតិក្កមលក្ខណា, កាយទុច្ចរិតាទិវត្ថុតោ សង្កោចនរសា, អកិរិយបច្ចុបដ្ឋានា, សទ្ធាហិរិឱត្តប្បអប្បិច្ឆតាទិគុណបទដ្ឋានា។ កេចិ បន ឥមាសុ ឯកេកំ និយតំ វិរតឹ ឥច្ឆន្តិ។ ឯវំ កាមាវចរបឋមមហាកុសលចិត្តេន ឥមេ តេត្តឹស វា ចតុត្តឹស វា ធម្មា សម្បយោគំ គច្ឆន្តីតិ វេទិតព្ពា។

យថា ច បឋមេន, ឯវំ ទុតិយចិត្តេនាបិ។ សសង្ខារភាវមត្តមេវ ហិ ឯត្ថ វិសេសោ។ បុន តតិយេន ញាណវិប្បយោគតោ ឋបេត្វា អមោហំ អវសេសា ទ្វត្តឹស វា តេត្តឹស វា វេទិតព្ពា។ តថា ចតុត្ថេនាបិ សសង្ខារភាវមត្តមេវ វិសេសោ, បឋមេ វុត្តេសុ បន ឋបេត្វា បីតឹ អវសេសា បញ្ចមេន សម្បយោគំ គច្ឆន្តិ។ សោមនស្សដ្ឋានេ ចេត្ថ ឧបេក្ខាវេទនា បវិដ្ឋា។ សា បន ឥដ្ឋានិដ្ឋវិបរីតានុភវនលក្ខណា, បក្ខបាតុបច្ឆេទនរសា។ យថា ច បញ្ចមេន, ឯវំ ឆដ្ឋេនាបិ។ សសង្ខារមត្តមេវ ហោតិ វិសេសោ។ សត្តមេន បន ឋបេត្វា បញ្ញំ អវសេសា ឯកតឹស វា ទ្វត្តឹស វា ធម្មា ហោន្តិ, តថា អដ្ឋមេនាបិ។ សសង្ខារមត្តមេវ វិសេសោ។ ឯវំ តាវ កាមាវចរកុសលចេតសិកា វេទិតព្ពា។

៨១. ឧបេក្ខាយុត្តចិត្តេសុ, ន ទុក្ខសុខបីតិយោ;
ជាយន្តេវ វិសុំ បញ្ច, ករុណាមុទិតាទយោ។

អវសេសេសុ បន រូបាវចរចិត្តសម្បយុត្តា **រូបាវចរា**, តត្ថ បឋមចិត្តសម្បយុត្តា តាវ កាមាវចរបឋមចិត្តេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា វិរតិត្តយំ អវសេសា វេទិតព្ពា។ វិរតិយោ បន កាមាវចរកុសលលោកុត្តរេស្វេវ ឧប្បជ្ជន្តិ, ន អញ្ញេសុ។ ទុតិយេន វិតក្កវជ្ជា ទ្វត្តឹស វា តេត្តឹស វា។ តតិយេន វិចារវជ្ជា ឯកតឹស វា ទ្វត្តឹស វា។ ចតុត្ថេន តតោ បីតិវជ្ជា តឹស វា ឯកតឹស វា។ បញ្ចមេន តតោ ករុណាមុទិតាវជ្ជា តឹស ហោន្តិ, សោមនស្សដ្ឋានេ ឧបេក្ខា បវិដ្ឋា។ ឯវំ រូបាវចរកុសលចេតសិកា វេទិតព្ពា។

អរូបាវចរចិត្តសម្បយុត្តា **អរូបាវចរា**, តេ បន រូបាវចរបញ្ចមេ វុត្តនយេន វេទិតព្ពា។ អរូបាវចរភាវោវេត្ថ វិសេសោ។

លោកុត្តរចិត្តសម្បយុត្តា **លោកុត្តរា**, តេ បន បឋមជ្ឈានិកេ មគ្គចិត្តេ បឋមរូបាវចរចិត្តេ វុត្តនយេន ទុតិយជ្ឈានិកាទិភេទេបិ មគ្គចិត្តេ ទុតិយរូបាវចរចិត្តាទីសុ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពា។ ករុណាមុទិតានមភាវោ ច និយតវិរតិភាវោ ច លោកុត្តរភាវោ ចេត្ថ វិសេសោ។ ឯវំ តាវ កុសលចិត្តសម្បយុត្តចេតសិកា វេទិតព្ពា។

អកុសលា បន **ចេតសិកា** ភូមិតោ ឯកវិធា កាមាវចរាយេវ, តេសុ លោភមូលបឋមាកុសលចិត្តសម្បយុត្តា តាវ និយតា សរូបេនាគតា បន្នរស, យេវាបនកា និយតា ចត្តារោតិ ឯកូនវីសតិ ហោន្តិ។ អនិយតា ឆ យេវាបនកាតិ សព្ពេ បញ្ចវីសតិ ហោន្តិ។ សេយ្យថិទំ – ផស្សោ សោមនស្សវេទនា សញ្ញា ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយំ ជីវិតំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ លោភោ មោហោ មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ ឥមេ សរូបេនាគតា បន្នរស, ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ ឧទ្ធច្ចំ មនសិការោតិ ឥមេ ចត្តារោ និយតយេវាបនកា, ឥមេ បន បដិបាដិយា ទសសុ ចិត្តេសុ និយតា ហោន្តិ, មានោ ឥស្សា មច្ឆរិយំ កុក្កុច្ចំ ថិនមិទ្ធន្តិ ឥមេ ឆយេវ អនិយតយេវាបនកា។

៨២.ឯវំ យេវាបនា សព្ពេ, និយតានិយតា ទស;
និទ្ទិដ្ឋា បាបចិត្តេសុ, ហតបាបេន តាទិនា។

តត្ថ **ផស្សោ**តិ អកុសលចិត្តសហជាតោ ផស្សោ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។ ន ហិរិយតីតិ អហិរិកោ, អហិរិកស្ស ភាវោ **អហិរិកំ**។ កាយទុច្ចរិតាទីហិ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បំ, ន ឱត្តប្បំ **អនោត្តប្បំ**។ តត្ថ កាយទុច្ចរិតាទីហិ អជិគុច្ឆនលក្ខណំ, អលជ្ជាលក្ខណំ វា អហិរិកំ, អនោត្តប្បំ តេហេវ អសារជ្ជនលក្ខណំ, អនុត្តាសលក្ខណំ វា។

លុព្ភន្តិ តេន, សយំ វា លុព្ភតិ, លុព្ភនមត្តមេវ វា តន្តិ **លោភោ**។ សោ អារម្មណគហណលក្ខណោ មក្កដាលេបោ វិយ, អភិសង្គរសោ តត្តកបាលេ បក្ខិត្តមំសបេសិ វិយ, អបរិច្ចាគបច្ចុបដ្ឋានោ តេលញ្ជនរាគោ វិយ, សំយោជនិយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទទស្សនបទដ្ឋានោ។

មុយ្ហន្តិ តេន, សយំ វា មុយ្ហតិ, មុយ្ហនមត្តមេវ វា តន្តិ **មោហោ**។ សោ ចិត្តស្ស អន្ធភាវលក្ខណោ, អញ្ញាណលក្ខណោ វា, អសម្បដិវេធរសោ, អារម្មណសភាវច្ឆាទនរសោ វា, អន្ធការបច្ចុបដ្ឋានោ, អយោនិសោមនសិការបទដ្ឋានោ។

មិច្ឆា បស្សន្តិ តាយ, សយំ វា មិច្ឆា បស្សតិ, មិច្ឆាទស្សនមត្តមេវ វា ឯសាតិ **មិច្ឆាទិដ្ឋិ**។ សា អយោនិសោ អភិនិវេសលក្ខណា, បរាមាសរសា, មិច្ឆាភិនិវេសបច្ចុបដ្ឋានា, អរិយានំ អទស្សនកាមតាទិបទដ្ឋានា។

ឧទ្ធតភាវោ **ឧទ្ធច្ចំ**។ តំ អវូបសមលក្ខណំ វាតាភិឃាតចលជលំ វិយ, អនវដ្ឋានរសំ វាតាភិឃាតចលធជបដាកា វិយ, ភន្តត្តបច្ចុបដ្ឋានំ បាសាណាភិឃាតសមុទ្ធតភស្មំ វិយ, អយោនិសោមនសិការបទដ្ឋានំ។

មញ្ញតីតិ **មានោ**។ សោ ឧណ្ណតិលក្ខណោ, សម្បគ្គហណរសោ, កេតុកម្យតាបច្ចុបដ្ឋានោ, ទិដ្ឋិវិប្បយុត្តលោភបទដ្ឋានោ។

ឥស្សតីតិ **ឥស្សា**។ សា បរសម្បត្តីនំ ឧសូយនលក្ខណា, តត្ថេវ អនភិរតិរសា, តតោ វិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានា, បរសម្បត្តិបទដ្ឋានា។

មច្ឆរភាវោ **មច្ឆរិយំ**។ តំ អត្តនោ សម្បត្តីនំ និគុហណលក្ខណំ, តាសំយេវ បរេហិ សាធារណភាវអក្ខមនរសំ, សង្កោចនបច្ចុបដ្ឋានំ, អត្តសម្បត្តិបទដ្ឋានំ។

កុច្ឆិតំ កតំ កុកតំ, តស្ស ភាវោ **កុក្កុច្ចំ**។ តំ បច្ឆានុតាបលក្ខណំ, កតាកតានុសោចនរសំ, វិប្បដិសារបច្ចុបដ្ឋានំ, កតាកតបទដ្ឋានំ។

ថិនតា **ថិនំ**។ មិទ្ធតា **មិទ្ធំ**។ អនុស្សាហនសំសីទនតា, អសត្តិវិឃាតោ ចាតិ អត្ថោ។ ថិនញ្ច មិទ្ធញ្ច ថិនមិទ្ធំ។ តត្ថ ថិនំ អនុស្សាហនលក្ខណំ, វីរិយវិនោទនរសំ, សំសីទនភាវបច្ចុបដ្ឋានំ។ មិទ្ធំ អកម្មញ្ញតាលក្ខណំ, ឱនហនរសំ, លីនតាបច្ចុបដ្ឋានំ, ឧភយម្បិ អយោនិសោមនសិការបទដ្ឋានំ។ សេសា កុសលេ វុត្តនយេន វេទិតព្ពា។

ឯត្ថ បន វិតក្កវីរិយសមាធីនំ មិច្ឆាសង្កប្បមិច្ឆាវាយាមមិច្ឆាសមាធយោ វិសេសកា។ ឥតិ ឥមេ ឯកូនវីសតិ ចេតសិកា បឋមាកុសលចិត្តេន សម្បយោគំ គច្ឆន្តីតិ វេទិតព្ពា។ យថា ច បឋមេន, ឯវំ ទុតិយេនាបិ។ សសង្ខារភាវោ ចេត្ថ ថិនមិទ្ធស្ស និយតភាវោ ច វិសេសោ។ តតិយេន បឋមេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា ទិដ្ឋិំ សេសា អដ្ឋារស វេទិតព្ពា។ មានោ បនេត្ថ អនិយតោ ហោតិ, ទិដ្ឋិយា សហ ន ឧប្បជ្ជតីតិ។ ចតុត្ថេន ទុតិយេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា ទិដ្ឋិំ អវសេសា វេទិតព្ពា។ ឯត្ថាបិ ច មានោ អនិយតោ ហោតិ។ បញ្ចមេន បឋមេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា បីតិំ អវសេសា សម្បយោគំ គច្ឆន្តីតិ។ សោមនស្សដ្ឋានេ បនេត្ថ ឧបេក្ខា បវិដ្ឋា។ ឆដ្ឋេនាបិ បញ្ចមេ វុត្តសទិសា ឯវ។ សសង្ខារតា , ថិនមិទ្ធស្ស និយតភាវោ ច វិសេសោ។ សត្តមេន បញ្ចមេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា ទិដ្ឋិំ អវសេសា វេទិតព្ពា។ មានោ បនេត្ថ អនិយតោ។ អដ្ឋមេន ឆដ្ឋេ វុត្តេសុ ឋបេត្វា ទិដ្ឋិំ អវសេសា វេទិតព្ពា។ ឯត្ថាបិ មានោ អនិយតោ ហោតិ។ ឯវំ **លោភមូលចេតសិកា** វេទិតព្ពា។

ទោមនស្សសហគតេសុ បដិឃសម្បយុត្តេសុ ទោសមូលេសុ ទ្វីសុ បឋមេន អសង្ខារិកេន សម្បយុត្តា និយតា សរូបេនាគតា តេរស។ សេយ្យថិទំ – ផស្សោ ទោមនស្សវេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តេកគ្គតា វិតក្កោ

វិចារោ វីរិយំ ជីវិតំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ ទោសោ មោហោ ចេតិ ឥមេ តេរស ធម្មា ឆន្ទាទីហិ ចតូហិ និយតយេវាបនកេហិ សត្តរស ហោន្តិ ឥស្សាមច្ឆរិយកុក្កុច្ចេសុ អនិយតេសុ តីសុ ឯកេន សហ អដ្ឋារស ហោន្តិ, ឯតេបិ តយោ ន ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ។

តត្ថ ទុដ្ឋុ មនោតិ ទុមនោ, ទុមនស្ស ភាវោ ទោមនស្សំ, ទោមនស្សវេទនាយេតំ អធិវចនំ។ តេន សហគតំ ទោមនស្សសហគតំ។ តំ អនិដ្ឋារម្មណានុភវនលក្ខណំ, អនិដ្ឋាការសម្ភោគរសំ, ចេតសិកាពាធបច្ចុបដ្ឋានំ, ឯកន្តេនេវ ហទយវត្ថុបទដ្ឋានំ។

ទុស្សន្តិ តេន, សយំ វា ទុស្សតិ, ទុស្សនមត្តមេវ វា តន្តិ **ទោសោ**។ សោ ចណ្ឌិក្កលក្ខណោ បហតាសីវិសោ វិយ, វិសប្បនរសោ វិសនិបាតោ វិយ, អត្តនោ និស្សយទហនរសោ វា ទាវគ្គិ វិយ, ទុស្សនបច្ចុបដ្ឋានោ លទ្ធោកាសោ វិយ សបត្តោ, អាឃាតវត្ថុបទដ្ឋានោ។ អវសេសា ហេដ្ឋា វុត្តប្បការាវ។ ឥតិ ឥមេ សត្តរស វា អដ្ឋារស វា នវមេន សម្បយោគំ គច្ឆន្តីតិ វេទិតព្ពា។ យថា ច នវមេន, ឯវំ ទសមេនាបិ។ សសង្ខារតា, បនេត្ថ ថិនមិទ្ធសម្ភវោ ច វិសេសោ។

ទ្វីសុ បន មោហមូលេសុ វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តេន ឯកាទសមេន សម្បយុត្តា តាវ ផស្សោ ឧបេក្ខាវេទនា សញ្ញា ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ វីរិយំ ជីវិតំ ចិត្តដ្ឋិតិ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ មោហោ វិចិកិច្ឆាតិ សរូបេនាគតា តេរស, ឧទ្ធច្ចំ មនសិការោតិ ទ្វេ យេវាបនកា និយតា។ តេហិ សទ្ធឹ បន្នរស ហោន្តិ។

តត្ថ បវត្តដ្ឋិតិមត្តា ឯកគ្គតា។ វិគតា ចិកិច្ឆាតិ **វិចិកិច្ឆា**។ សភាវំ វិចិនន្តោ ឯតាយ កិច្ឆតិ កិលមតីតិ **វិចិកិច្ឆា**។ សា សំសយលក្ខណា, កម្បនរសា, អនិច្ឆយបច្ចុបដ្ឋានា, អយោនិសោមនសិការបទដ្ឋានា។ សេសា វុត្តនយា ឯវ។

ទ្វាទសមេន ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តេន សម្បយុត្តា សរូបេនាគតា វិចិកិច្ឆាសហគតេ វុត្តេសុ វិចិកិច្ឆាហីនា ឧទ្ធច្ចំ សរូបេន អាគតំ, តស្មា តេរសេវ ហោន្តិ។ វិចិកិច្ឆាយ អភាវេន បនេត្ថ អធិមោក្ខោ ឧប្បជ្ជតិ, តេន សទ្ធឹ ចុទ្ទស ហោន្តិ។ អធិមោក្ខសម្ភវតោ សមាធិ ពលវា ហោតិ, អធិមោក្ខមនសិការា ទ្វេ យេវាបនកា, តេហិ សហ បន្នរសេវ ហោន្តិ។ ឯវំ តាវ អកុសលចេតសិកា វេទិតព្ពា។

ឥទានិ **អព្យាកតា** វុច្ចន្តិ, អព្យាកតា បន ទុវិធា វិបាកកិរិយភេទតោ។ តត្ថ **វិបាកា** កុសលា វិយ ភូមិវសេន ចតុព្ពិធា កាមាវចរំ រូបាវចរំ អរូបាវចរំ លោកុត្តរញ្ចេតិ។ តត្ថ កាមាវចរវិបាកា សហេតុកា ហេតុកវសេន ទុវិធា។ តត្ថ សហេតុកវិបាកសម្បយុត្តា **សហេតុកា**។ តេ សហេតុកកាមាវចរកុសលសម្បយុត្ត សទិសា។ យា បន ករុណាមុទិតា អនិយតា, តា សត្តារម្មណត្តា វិបាកេសុ នុប្បជ្ជន្តិ។ កាមាវចរវិបាកានំ ឯកន្ត បរិត្តារម្មណត្តា វិរតិយោ បនេត្ថ ឯកន្តកុសលត្តា ន លព្ភន្តិ។ **វិភង្គេ** "បញ្ច សិក្ខាបទា កុសលាយេវា"តិ ហិ វុត្តំ។ ឯវំ កាមាវចរសហេតុកវិបាកចេតសិកា វេទិតព្ពា។

៨៣. តេត្តឹសាទិទ្វយេ ធម្មា, ទ្វត្តឹសេវ តតោ បរេ;
ពាត្តឹស បញ្ចមេ ឆដ្ឋេ, ឯកតឹស តតោ បរេ។

អហេតុកចិត្តសម្បយុត្តា បន **អហេតុកា**។ តេសុ ចក្ខុវិញ្ញាណសម្បយុត្តា តាវ ផស្សោ ឧបេក្ខាវេទនា សញ្ញា ចេតនា ជីវិតំ ចិត្តដ្ឋិតីតិ សរូបេនាគតា ឆ, មនសិការេន ច សត្ត ហោន្តិ។ សោតឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញាណ សម្បយុត្តាបិ សត្ត សត្តេវ ចេតសិកា។ តត្ថ កាយវិញ្ញាណសម្បយុត្តេសុ បន ឧបេក្ខាឋានេ សុខវេទនា បវិដ្ឋា។ សា កាយិកសាតលក្ខណា, បីណនរសា, សេសា វុត្តនយា ឯវ។

៨៤. ឥដ្ឋារម្មណយោគស្មឹ, ចក្ខុវិញ្ញាណកាទិសុ;
សតិ កស្មា ឧបេក្ខាវ, វុត្តា ចតូសុ សត្តុនា។

៨៥. ឧបាទាយ ច រូបេន, ឧបាទារូបកេ បន;
សង្ឃដ្ដនានិឃំសស្ស, ទុព្ពលត្តាតិ ទីបយេ។

៨៦. បសាទំ បនតិក្កម្ម, កូដំវ បិចុបិណ្ឌកំ;
ភូតរូបេន ភូតានំ, ឃដ្ដនាយ សុខាទិកំ។

តស្មា កាយវិញ្ញាណំ សុខាទិសម្បយុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ មនោធាតុនា សម្បយុត្តា សរូបេនាគតា ចក្ខុវិញ្ញាណេន សទ្ធឹ វុត្តា ឆ, វិតក្កវិចារេហិ សហ អដ្ឋ, អធិមោក្ខមនសិការេហិ ទ្វីហិ យេវាបនកេហិ ទស ធម្មា ហោន្តិ។ តថា មនោវិញ្ញាណធាតុឧបេក្ខាសហគតេន។ សោមនស្សសហគតេន បីតិអធិកា វេទនាបរិវត្តនញ្ច នានត្តំ។ តស្មាវេត្ថ ឯកាទស ធម្មា ហោន្តិ។ ឯវំ អហេតុកាបិ កាមាវចរវិបាកចេតសិកា វេទិតព្វា។

រូបាវចរវិបាកចិត្តសម្បយុត្តា បន **រូបាវចរា**។ អរូបាវចរវិបាកចិត្តសម្បយុត្តា **អរូបាវចរា**។ តេ សព្ពេបិ អត្តនោ អត្តនោ កុសលចិត្តសម្បយុត្តចេតសិកេហិ សទិសាយេវាតិ។

លោកុត្តរវិបាកចិត្តសម្បយុត្តា **លោកុត្តរា**។ តេ សព្ពេ តេសំយេវ លោកុត្តរវិបាកចិត្តានំ សទិសា កុសលចិត្តសម្បយុត្តេហិ ចេតសិកេហិ សទិសា។ ឯវំ រូបាវចរារូបាវចរលោកុត្តរវិបាកចេតសិកា វេទិតព្វា។

អកុសលវិបាកចិត្តសម្បយុត្តា បន **អកុសលវិបាកចេតសិកា** នាម។ តេ បន កុសលវិបាកាហេតុកចិត្តេសុ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីសុ វុត្តចេតសិកសទិសា។ ឯត្ថ បន កាយវិញ្ញាណេ ទុក្ខវេទនា បវិដ្ឋា។ សា កាយិកាពាធលក្ខណា។ សេសា វុត្តនយាយេវាតិ។ ឯវំ ឆត្តឹស វិបាកចិត្តសម្បយុត្តចេតសិកា វេទិតព្វា។

កិរិយាព្យាកតា ច ចេតសិកា ភូមិតោ តិវិធា ហោន្តិ កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរាតិ។ តត្ថ **កាមាវចរា** សហេតុកាហេតុកតោ ទុវិធា ហោន្តិ។ តេសុ សហេតុកកិរិយចិត្តសម្បយុត្តា **សហេតុកា,** តេ បន អដ្ឋហិ កាមាវចរកុសលចិត្តសម្បយុត្តេហិ សមានា ឋបេត្វា វិរតិត្តយំ អនិយតយេវាបនកេសុ ករុណាមុទិតាយេវ ឧប្បជ្ជន្តិ។ អហេតុកកិរិយចិត្តសម្បយុត្តា **អហេតុកា,** តេ កុសលវិបាកាហេតុកមនោធាតុមនោវិញ្ញាណធាតុចិត្តសម្បយុត្តេហិ សមានា។ មនោវិញ្ញាណធាតុទ្វយេ បន វីរិយិន្ទ្រិយំ អធិកំ។ វីរិយិន្ទ្រិយសម្ភវតោ បនេត្ថ ពលប្បត្តោ សមាធិ ហោតិ។ ហសិតុប្បាទចិត្តេន សម្បយុត្តា ទ្វាទស ធម្មា ហោន្តិ បីតិយា សហ។ អយមេត្ថ វិសេសោ។

រូបាវចរកិរិយចិត្តសម្បយុត្តា បន **រូបាវចរា**។ អរូបាវចរកិរិយចិត្តសម្បយុត្តា **អរូបាវចរា**។ តេ សព្ពេបិ សកសកភូមិកុសលចិត្តសម្បយុត្តេហិ សមានាតិ។ ឯវំ វីសតិ កិរិយចិត្តសម្បយុត្តា ច ចេតសិកា វេទិតព្វា។

ឯត្តាវតា កុសលាកុសលវិបាកកិរិយភេទភិន្នេន ឯកូននវុតិយា ចិត្តេន សម្បយុត្តា ចេតសិកា និទ្ទិដ្ឋា ហោន្តិ។

៨៧. កុសលាកុសលេហិ វិបាកក្រិយា-
ហទយេហិ យុតា បន ចេតសិកា;
សកលាបិ ច សាធុ មយា កថិតា,
សុគតេន មហាមុនិនា កថិតា។

៨៨. អវគច្ឆតិ យោ ឥមំ អនុនំ,
បរមំ តស្ស សមន្តតោ មតិ;
អភិធម្មនយេ ទូរាសទេ,
អតិគម្ភីរបានេ វិជម្ភតេ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ចេតសិកនិទ្ទេសោ នាម

ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៣. តតិយោ បរិច្ឆេទោ

ចេតសិកវិភាគនិទ្ទេសោ

៨៩. សព្ពេ ចេតសិកា វុត្តា, ពុទ្ធេនាទិច្ចពន្ធុនា;
នាមសាមញ្ញតោយេវ, ទ្វេបញ្ញាស ភវន្តិ តេ។

សេយ្យថិទំ – ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តេកគ្គតា វីរិយំ ជីវិតំ ឆន្ទោ អធិមោក្ខោ មនសិការោ តត្រមជ្ឈត្តតា សទ្ធា សតិ ហិរី ឱត្តប្បំ អលោភោ អទោសោ អមោហោ កាយប្បស្សទ្ធិអាទីនិ ឆ យុគានិ, តិស្សោ វិរតិយោ, ករុណា មុទិតា លោភោ ទោសោ មោហោ ឧទ្ធច្ចំ មានោ ទិដ្ឋិ ឥស្សា មច្ឆរិយំ កុក្កុច្ចំ ថិនំ មិទ្ធំ វិចិកិច្ឆា អហិរិកំ អនោត្តប្បញ្ចាតិ។

៩០. ចតុបញ្ញាសធា កាមេ, រូបេ បញ្ចទសេរិតា;
តេ ហោន្តិ ទ្វាទសារូបេ, ចត្តាលីសមនាសវា។

៩១. ឯកវីសសតំ សព្ពេ, ចិត្តុប្បាទា សមាសតោ;
ឯតេសុ តេសមុប្បត្តឹ, ឧទ្ធរិត្វា បនេកកំ។

៩២. ផស្សាទីនំ តុ ធម្មានំ, បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ;
បាដវត្ថាយ ភិក្ខូនំ, ចិត្តចេតសិកេស្វហំ។

៩៣. ឯកគ្គតា មនក្ការោ, ជីវិតំ ផស្សបញ្ចកំ;
អដ្ឋេតេ អវិនិព្ភោគា, ឯកុប្បាទា សហក្ខយា។

៩៤. ផស្សោ ច វេទនា សញ្ញា, ចេតនា ជីវិតិន្ទ្រិយំ;
ឯកគ្គតា មនក្ការោ, សព្ពសាធារណា ឥមេ។

៩៥. វិតក្កោ បញ្ចបញ្ញាស-ចិត្តេសុ សមុទីរិតោ;
ចារោ ឆសដ្ឋិចិត្តេសុ, ជាយតេ នត្ថិ សំសយោ។

៩៦. ឯកបញ្ញាសចិត្តេសុ , បីតិ តេសដ្ឋិយា សុខំ;
ឧបេក្ខា បញ្ចបញ្ញាស-ចិត្តេ ទុក្ខំ តុ តីសុ ហិ។

៩៧. ហោតិ ទ្វាសដ្ឋិចិត្តេសុ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ បន;
ទុក្ខិន្ទ្រិយំ បនេកស្មឹ, តថេកម្ហិ សុខិន្ទ្រិយំ។

៩៨. បញ្ចុត្តរសតេ ចិត្តេ, វីរិយំ អាហ នាយកោ;
ចតុត្តរសតេ ចិត្តេ, សមាធិន្ទ្រិយមព្រវិ។

៩៩. សព្ពាហេតុកចិត្តានិ, ឋបេត្វា ចេកហេតុកេ;
ឯកុត្តរសតេ ចិត្តេ, ឆន្ទស្សុប្បត្តិមុទ្ទិសេ។

១០០. ឋបេត្វា ទស វិញ្ញាណេ, វិចិកិច្ឆាយុតម្បិ ច;
ទសុត្តរសតេ ចិត្តេ, អធិមោក្ខោ ឧទីរិតោ។

១០១. សទ្ធា សតិ ហិរោត្តប្បំ, អលោភាទោសមជ្ឈតា;
ឆឡេវ យុគឡា ចាតិ, ធម្មា ឯកូនវីសតិ។

១០២. ឯកនវុតិយា ចិត្តេ, ជាយន្តិ និយតា ឥមេ;
អហេតុកេសុ ចិត្តេសុ, អបុញ្ញេសុ ន ជាយរេ។

១០៣. ឯកូនាសីតិយា ចិត្តេ, បញ្ញា ជាយតិ សព្ពទា;
អដ្ឋវីសតិយា ចិត្តេ, ករុណាមុទិតា សិយុំ។

១០៤. កាមាវចរបុញ្ញេសុ, សព្ពលោកុត្តរេសុ ច;
ចត្តាលីសវិធេ ចិត្តេ, សាដ្ឋកេ វិរតិត្តយំ។

១០៥សទ្ធា សតិ ហិរោត្តប្បំ, អលោភាទិត្តយម្បិ ច;
យុគឡានិ ឆ មជ្ឈត្តំ, ករុណាមុទិតាបិ ច។

១០៦គថា វិរតិយោ តិស្សោ, សព្ពេ តេ បញ្ចវីសតិ;
កុសលាព្យាកតា ចាបិ, កុសលេន បកាសិតា។

១០៧អហិរិកមនោត្តប្បំ, មោហោ ឧទ្ធច្ចមេវ ច;
ទ្វាទសាបុញ្ញចិត្តេសុ, និយតាយេវ ជាយរេ។

១០៨លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច, មានោ ទិដ្ឋិ ច សំសយោ;
មិទ្ធមុទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ, ថិនំ មច្ឆរិយម្បិ ច។

១០៩អហិរិកមនោត្តប្បំ, ឥស្សា ច ទោមនស្សកំ;
ឯតេ អកុសលា វុត្តា, ឯកន្តេន មហេសិនា។

១១០លោភោ អដ្ឋសុ និទ្ទិដ្ឋោ, វុត្តោ ចតូសុ ទិដ្ឋិតុ;
មានោ ទិដ្ឋិវិយុត្តេសុ, ទោសោទ្វីស្វេវ ជាយតេ។

១១១ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចា, ទ្វីសុ ជាយន្តិ នោ សហ;
វិចិកិច្ឆា បនេកស្មិំ, ថិនមិទ្ធំ តុ បញ្ចសុ។

១១២ផស្សោ ច វេទនា សញ្ញា, ចេតនា ជីវិតំ មនោ;
វិតក្កោ ច វិចារោ ច, បីតិ វីរិយសមាធិ ច។

១១៣ឆន្ទោ ចេវាធិមោក្ខោ ច, មនសិការោ ច ចុទ្ទស;
កុសលាកុសលា ចេវ, ហោន្តិ អព្យាកតាបិ ច។

១១៤ឯកូនតឹសចិត្តេសុ, ឈានំ បញ្ចង្គិកំ មតំ;
ចតុឈានង្គយុត្តានិ, សត្តតឹសាតិ និទ្ទិសេ។

១១៥ឯកាទសវិធំ ចិត្តំ, តិវង្គិកមុទីរិតំ;
ចតុតឹសវិធំ ចិត្តំ, ទុវង្គិកមុទីរិតំ។

១១៦សភាវេនាវិតក្កេសុ , ឈានង្គានិ ន ឧទ្ធរេ;
សព្ពាហេតុកចិត្តេសុ, មគ្គង្គានិ ន ឧទ្ធរេ។

១១៧តីណិ សោឡសចិត្តេសុ, ឥន្ទ្រិយានិ វទេ ពុធោ;
ឯកស្មិំ បន ចត្តារិ, បញ្ច តេរសសុទ្ធរេ។

១១៨សត្ត ទ្វាទសចិត្តេសុ, ឥន្ទ្រិយានិ ជិនោព្រវិ;
ឯកេន្ទូនេសុ អដ្ឋេវ, ចត្តាលីសមនេសុ ច។

១១៩ចត្តាលីសាយ ចិត្តេសុ, នវកំ នាយកោព្រវិ;
ឯវំ ឥន្ទ្រិយយោគោបិ, វេទិតព្ពោ វិភាវិនា។

១២០អមគ្គង្គានិ នាមេត្ថ, អដ្ឋារស អហេតុកា;
ឈានង្គានិ ន វិជ្ជន្តិ, វិញ្ញាណេសុ ទ្វិបញ្ចសុ។

១២១ឯកំ ចិត្តំ ទុមគ្គង្គំ, តិមគ្គង្គានិ សត្តសុ;
ចត្តាលីសាយ ចិត្តេសុ, មគ្គោ សោ ចតុរង្គិកោ។

១២២បញ្ចទ្វសសុ ចិត្តេសុ, មគ្គោ បញ្ចង្គិកោ មតោ;
វុត្តោ ទ្វត្តឹសចិត្តេសុ, មគ្គោ សត្តង្គិកោបិ ច។

១២៣មគ្គោ អដ្ឋសុ ចិត្តេសុ, មតោ អដ្ឋង្គិកោតិ ហិ;
ឯវំ តុ សព្ពចិត្តេសុ, មគ្គង្គានិ សមុទ្ធរេ។

១២៤ពលានិ ទ្វេ ទ្វិចិត្តេសុ, ឯកស្មិំ តីណិ ទីបយេ;

ឯកាទសសុ ចត្តារិ, ឆ ទ្វាទសសុ និទ្ទិសេ។

១២៥ ឯកូនាសីតិយា សត្ត, សោឡសេវាពលានិ តុ;
ចិត្តមេវំ តុ វិញ្ញេយ្យំ, សពលំ អពលម្បិ ច។

១២៦ ឈានង្គមគ្គង្គពលិន្ទ្រិយានិ,
ចិត្តេសុ ជាយន្តិ ហិ យេសុ យានិ;
មយា សមាសេន សមុទ្ទរិត្វា,
វុត្តានិ សព្ពានិបិ តានិ តេសុ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ចេតសិកវិភាគនិទ្ទេសោ នាម

តតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៤. ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ

ឯកវិធាទិនិទ្ទេសោ

១២៧. ឥតោ បរំ បវក្ខាមិ, នយ**មេកវិធាទិកំ**;
អាភិធម្មិកភិក្ខូនំ, ពុទ្ធិយា បន វុទ្ធិយា។

១២៨. សព្ព**មេកវិធំ** ចិត្តំ, វិជាននសភាវតោ;
ទុវិធញ្ច ភវេ ចិត្តំ, អហេតុកសហេតុតោ។

១២៩. បុញ្ញាបុញ្ញវិបាកា ហិ, កាមេ ទស ច បញ្ច ច;
ក្រិយា តិស្សោតិ សព្ពេបិ, អដ្ឋារស អហេតុកា។

១៣០. ឯកសត្តតិ សេសានិ, ចិត្តុប្បាទា មហេសិនា;
សហេតុកាតិ និទ្ទិដ្ឋា, តាទិនា ហេតុវាទិនា។

១៣១. សវត្ថុកាវត្ថុកតោ , តថោភយវសេន ច;
សព្ពំ វុត្តបការំ តុ, **តិវិធំ** ហោតិ មានសំ។

១៣២. សព្ពោ កាមវិបាកោ ច, រូបេ បញ្ចទសាបិ ច;
អាទិមគ្គោ សិតុប្បាទោ, មនោធាតុ ក្រិយាបិ ច។

១៣៣. ទោមនស្សទ្វយញ្ចាបិ, តេចត្តាលីស មានសា;
នុប្បជ្ជន្តិ វិនា វត្ថុំ, ឯកន្តេន សវត្ថុកា។

១៣៤. អរូបាវចរបាកា ច, ឯកន្តេន អវត្ថុកា;
ទ្វាចត្តាលីស សេសានិ, ចិត្តានុភយថា សិយុំ។

១៣៥. ឯកេការម្មណំ ចិត្តំ, បញ្ចារម្មណមេវ ច;
ឆឡារម្មណកញ្ចេតិ, ឯវម្បិ **តិវិធំ** សិយា។

១៣៦. វិញ្ញាណានិ ច ទ្វេបញ្ច, អដ្ឋ លោកុត្តរានិ ច;
សព្ពំ មហគ្គតញ្ចេវ, ឋបេត្វាភិញ្ញមានសំ។

១៣៧. តេចត្តាលីស វិញ្ញេយ្យា, ឯកេការម្មណា បន;
មនោធាតុត្តយំ តត្ថ, បញ្ចារម្មណមីរិតំ។

១៣៨. តេចត្តាលីស សេសានិ, ឆឡារម្មណិកា មតា;
តថា ច **តិវិធំ** ចិត្តំ, កុសលាកុសលាទិតោ។

១៣៩. អហេតុំ ឯកហេតុញ្ច, ទ្វិហេតុញ្ច តិហេតុកំ;
ឯវំ **ចតុព្ពិធំ** ចិត្តំ, វិញ្ញាតព្ពំ វិភាវិនា។

១៤០. ហេដ្ឋា មយាបិ និទ្ទិដ្ឋា, អដ្ឋារស អហេតុកា;
វិចិកិច្ឆុទ្ធច្ចសំយុត្តំ, ឯកហេតុមុទីរិតំ។

១៤១. កាមេ ទ្វាទសធា បុញ្ញ-វិបាកក្រិយតោ បន;
ទសធាកុសលា ចាតិ, ពាវីសតិ ទុហេតុកា។

១៤២. កាមេ ទ្វាទសធា បុញ្ញ-វិបាកក្រិយតោ បន;
សព្ពំ មហគ្គតញ្ចេវ, អប្បមាណំ តិហេតុកំ។

១៤៣. ឥរិយាបថវិញ្ញត្តិ-ជនកាជនកាទិតោ;
ឯវញ្ចាបិ ហិ តំ ចិត្តំ, ហោតិ សព្ពំ **ចតុព្ពិធំ**។

១៤៤. ទ្វាទសាកុសលា តត្ថ, កុសលា កាមធាតុយា;
តថា ទស ក្រិយា កាមេ, អភិញ្ញាមានសំ ទ្វយំ។

១៤៥. សមុដ្ឋាបេន្តិ រូបានិ, កប្បេន្តិ ឥរិយាបថំ;
ជនយន្តិ ច វិញ្ញត្តី, ឥមេ ទ្វត្តឹស មានសា។

១៤៦. កុសលា ច ក្រិយា ចេវ, តេ មហគ្គតមានសា;
អដ្ឋានាសវចិត្តានិ, ឆព្ពីសតិ ច មានសា។

១៤៧. សមុដ្ឋាបេន្តិ រូបានិ, កប្បេន្តិ ឥរិយាបថំ;
ចោបនំ ន ច បាបេន្តិ, ទ្វិកិច្ចា និយតា ឥមេ។

១៤៨. ឧបេក្ខា ទស វិញ្ញាណេ, វិបាកា ទ្វីសុ ភូមិសុ;
ក្រិយា ចេវ មនោធាតុ, ឥមានេកូនវីសតិ។

១៤៩. សមុដ្ឋាបេន្តិ រូបានិ, ន ករោន្តិតរទ្វយំ;
បុន ទ្វេបញ្ចវិញ្ញាណា, វិបាកា ច អរូបិសុ។

១៥០. សព្ពេសំ សន្ធិចិត្តញ្ច, ចុតិចិត្តញ្ចារហតោ;
ន ករោន្តិ តិកិច្ចានិ, ឥមេ សោឡស មានសា។

១៥១. ឯកទ្វិតិចតុដ្ឋាន-បញ្ចដ្ឋានបភេទតោ;
បញ្ចធា ចិត្តមក្ខាសិ, បញ្ចនិម្មលលោចនោ។

១៥២. កុសលាកុសលា សព្ពេ, ចិត្តុប្បាទា មហាក្រិយា;
មហគ្គតា ក្រិយា ចេវ, ចត្តារោ ផលមានសា។

១៥៣. សព្ពេវ បញ្ចបញ្ញាស, និប្បបញ្ចេន សត្ថុនា;
ជវនដ្ឋានតោយេវ, ឯកដ្ឋានេ និយាមិតា។

១៥៤. បុន ទ្វេបញ្ចវិញ្ញាណា, ទស្សនេ សវនេ តថា;
ឃាយនេ សាយនេ ឋានេ, ផុសនេ បដិបាដិយា។

១៥៥. មនោធាតុត្តិកំ ឋានេ, អាវជ្ជនេ បដិច្ឆនេ;
អដ្ឋសដ្ឋិ ភវន្តេតេ, ឯកដ្ឋានិកតំ គតា។

១៥៦. បុន ទ្វិដ្ឋានិកំ នាម, ចិត្តទ្វយមុទីរិតំ;
សោមនស្សយុតំ បញ្ច-ទ្វារេ សន្តីរណំ សិយា។

១៥៧. តទារម្មណំ ឆទ្វារេ, ពលវារម្មណេ សតិ;
តថា វោដ្ឋព្ពនំ ហោតិ, បញ្ចទ្វារេសុ វោដ្ឋពោ។

១៥៨. មនោទ្វារេសុ សព្ពេសំ, ហោតិ អាវជ្ជនំ បន;
តទំ ទ្វិដ្ឋានិកំ នាម, ហោតិ ចិត្តទ្វយំ បន។

១៥៩. បដិសន្ធិភវង្គស្ស, ចុតិយា ឋានតោ បន;
មហគ្គតវិបាកា តេ, នវ តិដ្ឋានិកា មតា។

១៦០. អដ្ឋ កាមា មហាបាកា, បដិសន្ធិភវង្គតោ;
តទារម្មណតោ ចេវ, ចុតិដ្ឋានវសេន ច។

១៦១. ចតុដ្ឋានិកចិត្តានិ , អដ្ឋ ហោន្តីតិ និទ្ទិសេ;
កុសលាកុសលបាកំ តុ-បេក្ខាសហគតទ្វយំ។

១៦២. សន្តីរណំ ភវេ បញ្ច-ទ្វារេ ឆទ្វារិកេសុ ច;
តទារម្មណតំ យាតិ, ពលវារម្មណេ សតិ។

១៦៣. បដិសន្ធិភវង្គានំ, ចុតិដ្ឋានវសេន ច;
បញ្ចដ្ឋានិកចិត្តន្តិ, ឥទំ ទ្វយមុទីរិតំ។

១៦៤. បញ្ចកិច្ចំ ទ្វយំ ចិត្តំ, ចតុកិច្ចំ បនដ្ឋកំ;

តិកិច្ចំ នវកំ ទ្វេ តុ, ទ្វិកិច្ចា សេសមេកកំ។

១៦៥ ភវង្គាវជ្ជនញ្ចេវ, ទស្សនំ សម្បដិច្ឆនំ;
សន្តីរណំ វោដ្ឋព្ពនំ, ជវនំ ភវតិ សត្តមំ។

១៦៦ **ឆព្ពិធំ** ហោតិ តំ ឆន្នំ, វិញ្ញាណានំ បភេទតោ;
សត្តធា សត្តវិញ្ញាណ-ធាតូនំ តុ បភេទតោ។

១៦៧ ឯកេការម្មណំ ឆក្កំ, បញ្ចារម្មណភេទតោ;
ឆឡារម្មណតោ ចេវ, ហោតិ **អដ្ឋវិធំ** មនោ។

១៦៨ ឯត្ថ ទ្វេបញ្ចវិញ្ញាណា, ហោន្តិ ឯកេកគោចរា;
រូបារម្មណិកា ទ្វេ តុ, ទ្វេ ទ្វេ សទ្ទាទិគោចរា។

១៦៩ សព្ពំ មហគ្គតំ ចិត្តំ, បញ្ញាភិញ្ញាវិវជ្ជិតំ;
សព្ពំ លោកុត្តរញ្ចេតិ, ឯកេការម្មណំ ភវេ។

១៧០ ឯកេការម្មណំ ឆក្ក-មិទំ ញេយ្យំ វិភាវិនា;
បញ្ចារម្មណិកំ នាម, មនោធាតុត្តយំ ភវេ។

១៧១ កាមាវចរចិត្តានិ, ចត្តាលីសំ តថេកកំ;
អភិញ្ញានិ ច សព្ពានិ, ឆឡារម្មណិកានិតិ។

១៧២ ចិត្តំ **នវវិធំ** ហោតិ, សត្តវិញ្ញាណធាតុសុ;
បច្ឆិមញ្ច តិធា កត្វា, កុសលាកុសលាទិតោ។

១៧៣ បុញ្ញាបុញ្ញវសេនេវ , វិបាកក្រិយភេទតោ;
ឆសត្តតិវិធោ ភេទោ, មនោវិញ្ញាណធាតុយា។

១៧៤ មនោធាតុំ ទ្វិធា កត្វា, វិបាកក្រិយភេទតោ;
នវធា បុព្ពវុត្តេហិ, **ទសធា** ហោតិ មានសំ។

១៧៥ ធាតុទ្វយំ តិធា កត្វា, បច្ឆិមំ បុន បណ្ឌិតោ;
ឯកាទសវិធំ ចិត្តំ, ហោតីតិ បរិទីបយេ។

១៧៦ មនោវិញ្ញាណធាតុម្បិ, កុសលាកុសលាទិតោ;
ចតុធា វិភជិត្វាន, វទេ **ទ្វាទសធា** ឋិតំ។

១៧៧ ភវេ **ចុទ្ទសធា** ចិត្តំ, ចុទ្ទសដ្ឋានភេទតោ;
បដិសន្ធិភវង្គស្ស, ចុតិយាវជ្ជនស្ស ច។

១៧៨ បញ្ចន្នំ ទស្សនាទីនំ, សម្បដិច្ឆនចេតសោ;
សន្តីរណស្ស វោដ្ឋព្ព-ជវនានំ វសេន ច។

១៧៩ តទារម្មណចិត្តស្ស, តថេវ ឋានភេទតោ;
ឯវំ ចុទ្ទសធា ចិត្តំ, ហោតីតិ បរិទីបយេ។

១៨០ ភូមិបុគ្គលនានាត្ត-វសេន ច បវត្តិតោ;
ពហុធា បនិទំ ចិត្តំ, ហោតីតិ ច វិភាវយេ។

១៨១ ឯកវិធាទិនយេ បនិមស្មឹ,
យោ កុសលោ មតិមា ឥធ ភិក្ខុ;
តស្សភិធម្មគតា បន អត្ថា,
ហត្ថគតាមលកា វិយ ហោន្តិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ឯកវិធាទិនិទ្ទេសោ នាម

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ។

៥. បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ

ភូមិបុគ្គលចិត្តុប្បត្តិនិទ្ទេសោ

១៨២. ឥតោ បរំ បវក្ខាមិ, ពុទ្ធិវុទ្ធិករំ នយំ;
ចិត្តានំ ភូមីសុប្បត្តឹ, បុគ្គលានំ វសេន ច។

១៨៣. ទេវា ចេវ មនុស្សា ច, តិស្សោ វាបាយភូមិយោ;
គតិយោ បញ្ច និទ្ទិដ្ឋា, សត្តុនា តុ តយោ ភវា។

១៨៤. ភូមិយោ តត្ថ តីសេវ, តាសុ តីសេវ បុគ្គលា;
ភូមីស្វេតាសុ ឧប្បន្នា, សព្ពេ ច បន បុគ្គលា។

១៨៥. បដិសន្ធិកចិត្តានំ, វសេនេកូនវីសតិ;
បដិសន្ធិ ច នាមេសា, ទុវិធា សមុទីរិតា។

១៨៦. អចិត្តកា សចិត្តា ច, អសញ្ញីន**មចិត្តកា**;
សេសា **សចិត្តកា** ញេយ្យា, សា បនេកូនវីសតិ។

១៨៧. បដិសន្ធិវសេនេវ, ហោន្តិ វីសតិ បុគ្គលា;
ឥធ ចិត្តាធិការត្តា, អចិត្តា ន ច ឧទ្ធដា។

១៨៨. អហេតុទ្វិតិហេតូតិ, បុគ្គលា តិវិធា សិយុំ;
អរិយា បន អដ្ឋាតិ, សព្ពេ ឯកាទសេរិតា។

១៨៩. ឯតេសំ បន សព្ពេសំ, បុគ្គលានំ បភេទតោ;
ចិត្តានំ ភូមីសុប្បត្តឹ, ភណតោ មេ និពោធថ។

១៩០. តីសភូមីសុ ចិត្តានិ, កតិ ជាយន្តិ មេ វទ;
ចុទ្ទសេវ តុ ចិត្តានិ, ហោន្តិ សព្ពាសុ ភូមិសុ។

១៩១. សទា វីសតិ ចិត្តានិ, កាមេយេវ ភវេ សិយុំ;
បញ្ច រូបភវេយេវ, ចត្តារេវ អរូបិសុ។

១៩២. កាមរូបភវេស្វេវ , អដ្ឋារស ភវន្តិ ហិ;
ទ្វេចត្តាលីស ចិត្តានិ, ហោន្តិ តីសុ ភវេសុបិ។

១៩៣. ឋបេត្វា បន សព្ពាសំ, ចតស្សោបាយភូមិយោ;
តេរសេវ ច ចិត្តានិ, ហោន្តិ ឆព្ពីសភូមិសុ។

១៩៤. អបរានិ ចតស្សោបិ, ឋបេត្វារុប្បភូមិយោ;
ចិត្តានិ បន ជាយន្តិ, ឆ ច ឆព្ពីសភូមិសុ។

១៩៥. សុទ្ធាវាសិកទេវានំ , ឋបេត្វា បញ្ច ភូមិយោ;
បញ្ច ចិត្តានិ ជាយន្តេ, បញ្ចវីសតិភូមិសុ។

១៩៦. អបរានិ ទុវេ ហោន្តិ, បញ្ចវីសតិភូមិសុ;
ឋបេត្វា នេវសញ្ញញ្ច, ចតស្សោបាយភូមិយោ។

១៩៧. ទ្វេបិ ចិត្តានិ ជាយន្តិ, ចតុវីសតិភូមិសុ;
អាកិញ្ចញ្ញំ នេវសញ្ញញ្ច, ឋបេត្វាបាយភូមិយោ។

១៩៨. អបាយភូមិយោ ហិត្វា, តិស្សោ អារុប្បភូមិយោ;
ទ្វេយេវ បន ចិត្តានិ, ហោន្តិ តេវីសភូមិសុ។

១៩៩. អរូបេ ច អបាយេ ច, ឋបេត្វា អដ្ឋ ភូមិយោ;
ឯកាទសវិធំ ចិត្តំ, ហោន្តិ ទ្វាវីសភូមិសុ។

២០០ សុទ្ធាវាសេ អបាយេ ច, ឋបេត្វា នវ ភូមិយោ;
ឯកវីសាសុ និច្ចម្បិ, ចត្តារោវ ភវន្តិ ហិ។

២០១ ឯកំ សត្តរសស្វេវ, ចិត្តំ ជាយតិ ភូមិសុ;
សុទ្ធាវាសេ ឋបេត្វា តុ, អបាយារុប្បភូមិយោ។

២០២ ទ្វាទសេវ តុ ជាយន្តេ, ឯកាទសសុ ភូមិសុ;
ឋបេត្វា បន សព្ពាបិ, ភូមិយោ ហិ មហគ្គតា។

២០៣ កាមាវចរទេវានំ, មនុស្សានំ វសេន តុ;
អដ្ឋ ចិត្តានិ ជាយន្តេ, សទា សត្តសុ ភូមិសុ។

២០៤ បញ្ចមជ្ឈានបាកេកោ , ជាយតេ ឆសុ ភូមិសុ;
ចត្តារិ បន ចិត្តានិ, តីសុ តីស្វេវ ភូមិសុ។

២០៥ ចត្តារិ បន ចិត្តានិ, ហោន្តិ ឯកេកភូមិសុ;
អរូបាវចរបាកានំ, វសេន បរិទីបយេ។

២០៦ កុសលាកុសលា កាមេ,
តេសំ បាកា អហេតុកា;
អាវជ្ជនទ្វយញ្ចាតិ,
សត្តតីសេវ មានសា។

២០៧ នរកាទីស្វបាយេសុ, ចតូសុបិ ច ជាយរេ;
ទ្វេបញ្ញាសាវសេសានិ, នុប្បជ្ជន្តិ កទាចិបិ។

២០៨ កាមេ ទេវមនុស្សានំ, នវ បាកា មហគ្គតា;
នេវ ជាយន្តិ ជាយន្តិ, អសីតិ ហទយា សទា។

២០៩ កាមេ អដ្ឋ មហាបាកា, ទោមនស្សទ្វយម្បិ ច;
តថា ឃានាទិវិញ្ញាណ-ត្តយំ បាកា អបុញ្ញជា។

២១០ នត្ថិ អារុប្បបាកា ច, រូបាវចរភូមិយំ;
តមេហិ សហ ចិត្តេហិ, តយោ មគ្គា ផលទ្វយំ។

២១១ ចត្តារោ ទិដ្ឋិសំយុត្តា, វិចិកិច្ឆាយុតម្បិ ច;
ចត្តារោ ហេដ្ឋិមា បាកា, សុទ្ធាវាសេ ន លព្ភរេ។

២១២ សេសានិ ឯកបញ្ញាស, ចិត្តានិ បន លព្ភរេ;
រូបាវចរិកា សព្ពេ, វិបាកា កាមធាតុយា។

២១៣ ទោមនស្សាទិមគ្គោ ច, ក្រិយា ច ទ្វេ អហេតុកា;
តេចត្តាលីស ចិត្តានិ, នត្ថិ អារុប្បភូមិយំ។

២១៤ ឯវំ ភូមិវសេនេវ, ចិត្តុប្បត្តិំ វិភាវយេ;
តថា ឯកាទសន្នម្បិ, បុគ្គលានំ វសេន ច។

២១៥ កុសលាកុសលា កាមេ,
តេសំ បាកា អហេតុកា;
អាវជ្ជនទ្វយញ្ចាតិ,
សត្តតីសេវ មានសា។

២១៦ អហេតុកស្ស សត្តស្ស, ជាយន្តេ បញ្ចភូមិសុ;
ទ្វេបញ្ញាសាវសេសានិ, ន ជាយន្តិ កទាចិបិ។

២១៧ អហេតុកស្ស វុត្តេហិ, កាមបាកា ទុហេតុកា;
ទុហេតុកស្ស ជាយន្តេ, **ចត្តាលីសំ តថេកកំ**។

២១៨ សព្ពេ មហគ្គតា ចេវ, សព្ពេបិ ច អនាសវា;
តិហេតុកា វិបាកា ច, កាមេ នវ ក្រិយាបិ ច។

២១៩ ទុហេតុនោ ន ជាយន្តិ, **ចត្តាលីសំ** តថាដ្ឋ ច;
កាមាវចរសត្តស្ស, តិហេតុបដិសន្ធិនោ។

២២០ បុថុជ្ជនស្ស ជាយន្តេ, **ចតុបញ្ញាស** មានសា;
ទ្វិហេតុកស្ស វុត្តានិ, **ចត្តាលីសំ តថេកកំ**។

២២១ ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា, វិបាកា កាមធាតុយា;
រូបារូបេសុ បុញ្ញានិ, **ចតុបញ្ញាស** មានសា។

២២២ បុថុជ្ជនស្ស ជាយន្តេ, បញ្ចតឹស ន ជាយរេ;
ឆទេវេសុ មនុស្សេសុ, សោតាបន្នស្ស ទេហិនោ។

២២៣ **បញ្ញាសេវ**ស្ស ចិត្តានិ, ជាយន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ;
នវតឹសេវ ចិត្តានិ, នុប្បជ្ជន្តីតិ ទីបយេ។

២២៤ សោតាបន្នស្ស វុត្តានិ, ឋបេត្វា បឋមំ ផលំ;
អត្តនោវ ផលេនស្ស, សកទាគាមិនោ សិយុំ។

២២៥ សោតាបន្នស្ស វុត្តានិ, ឋបេត្វា បដិយទ្វយំ;
ទុតិយំ ច ផលំ ហិត្វា, យានិ ចិត្តានិ តានិតិ;
អនាគាមិស្ស សត្តស្ស, ជាយន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

២២៦ ភតិ ចិត្តានិ ជាយន្តេ, កាមេ អរហតោ បន;
ចត្តារីសញ្ច ចត្តារិ, កាមេ អរហតោ សិយុំ។

២២៧ មគ្គដ្ឋានំ ចតុន្នម្បិ, បុគ្គលានំ សកំ សកំ;
មគ្គចិត្តំ សិយា តេសំ, ឯកចិត្តក្ខណា ហិ តេ។

២២៨ បុថុជ្ជនស្ស តីស្វេវ, បឋមជ្ឈានភូមិសុ;
បញ្ចតឹសេវ ចិត្តានិ, ជាយន្តេតិ វិនិទ្ទិសេ។

២២៩ ឈានាទីសុ ច វិញ្ញាណ-ត្តយំ សត្ត អបុញ្ញជា;
មហាបាកា តថា បាកា, ឧបរិជ្ឈានភូមិកា។

២៣០ វិបាកាបិ ច អារុប្បា, ទោមនស្សទ្វយម្បិ ច;
អដ្ឋារស ក្រិយា ចេវ, អដ្ឋ លោកុត្តរានិ ច។

២៣១ បឋមជ្ឈាននិព្ពត្ត-បុថុជ្ជនសរីរិនោ;
ឯតានិ ចតុបញ្ញាស, ចិត្តានិ ន ច លព្ភរេ។

២៣២ សោតាបន្នស្ស ចិត្តានិ, តត្ថេ**កតឹស** ជាយរេ;
បុថុជ្ជនស្ស វុត្តេសុ, ហិត្វា ចាបុញ្ញបញ្ចកំ។

២៣៣ សកទាគាមិនោ តត្ថ, ឋបេត្វា បឋមំ ផលំ;
ឯកតឹសេវ ជាយន្តេ, បក្ខិបិត្វា សកំ ផលំ។

២៣៤ អនាគាមិស្ស តត្ថេវ, ឋបេត្វា ទុតិយំ ផលំ;
ឯកតឹសេវ ជាយន្តេ, ផលចិត្តេន អត្តនោ។

២៣៥ វិញ្ញាណំ ចក្ខុសោតានំ, បុញ្ញជំ សម្បដិច្ឆនំ;
សន្តីរណទ្វយញ្ចេវ, ក្រិយចិត្តានិ វីសតិ។

២៣៦ អរហត្តផលំ បាកោ, បឋមជ្ឈានសម្ភវោ;
សត្តវីសតិ ចិត្តានិ, អរហន្តស្ស ជាយរេ។

២៣៧. បុថុជ្ជនស្ស តីស្វេវ, ទុតិយជ្ឈានភូមិសុ;
ឆត្តឹស ទុតិយជ្ឈាន-តតិយជ្ឈានបាកតោ។

២៣៨. បុថុជ្ជនស្ស វុត្តេសុ, ហិត្វា វាបុញ្ញបញ្ចកំ;
សោតាបន្នស្ស **ពាត្តឹស**, ផលេន សហ អត្តនោ។

២៣៩. សោតាបន្នស្ស វុត្តេសុ, ឋបេត្វា បឋមំ ផលំ;
ពាត្តឹស ផលចិត្តេន, សកទាគាមិស្ស អត្តនោ។

២៤០. សកទាគាមីសុ វុត្តេសុ, ឋបេត្វា ទុតិយំ ផលំ;
អនាគាមិផលេនស្ស, **ពាត្តឹសេវ** ភវន្តិ ហិ។

២៤១. អរហន្តស្ស តីស្វេវ, **អដ្ឋវីសតិ** អត្តនោ;
ផលេន ទុតិយជ្ឈាន-តតិយជ្ឈានបាកតោ។

២៤២. បរិត្តកសុភាទីនំ, ទេវានំ តីសុ ភូមិសុ;
បញ្ចតឹសេវ ជាយន្តេ, ចតុត្ថជ្ឈានបាកតោ។

២៤៣. សោតាបន្នស្ស **តត្តេក-តឹស** ចិត្តានិ ជាយរេ;
សកទាគាមិនោ ឯវំ, តថានាគាមិនោបិ ច។

២៤៤. ខីណាសវស្ស តត្ថេវ, **សត្តវីសតិ** មានសា;
តថា វេហប្ផលេ ចាបិ, សព្ពេសំ ហោន្តិ មានសា។

២៤៥. **ឯកតឹសេវ** ចិត្តានិ, សុទ្ធាវាសិកភូមិសុ;
អនាគាមិកសត្តស្ស, ហោន្តីតិ បរិទីបយេ។

២៤៦. អរហតោ បន តត្ថេវ, មានសា **សត្តវីសតិ**;
ឯវំ រូបីសុ ចិត្តានិ, វិញ្ញេយ្យានិ វិភាវិនា។

២៤៧. **ចតុវីសតិ** ចិត្តានិ, បឋមារុប្បភូមិយំ;
បុថុជ្ជនស្ស សត្តស្ស, ជាយន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

២៤៨. សោតាបន្នស្ស តត្ថេវ, ឋបេត្វាបុញ្ញបញ្ចកំ;
សមវីសតិ ចិត្តានិ, ផលេន សហ អត្តនោ។

២៤៩. សកទាគាមិនោ តត្ថ, តថានាគាមិនោបិ ច;
ជាយន្តិ **វីស** ចិត្តានិ, បុព្ពបុព្ពផលំ វិនា។

២៥០. ខីណាសវស្ស តត្ថេវ, **ទសបញ្ច** ច មានសា;
បុថុជ្ជនស្ស សត្តស្ស, ទុតិយារុប្បភូមិយំ។

២៥១. ហោន្តិ **តេវីស** ចិត្តានិ, ឥតិ វត្វា វិភាវយេ;
តិណ្ណន្នម្បេត្ថ សេខានំ, ចិត្តានេ**កូនវីសតិ**។

២៥២. **ចុទ្ទសេវ** តុ ចិត្តានិ, ទុតិយារុប្បភូមិយំ;
ក្រិយាទ្វាទស បាកេកោ, ផលំ ខីណាសវស្ស តុ។

២៥៣. បុថុជ្ជនស្ស សត្តស្ស, តតិយារុប្បភូមិយំ;
ពាវីសតិ ច ចិត្តានិ, ភវន្តីតិ បកាសយេ។

២៥៤. **អដ្ឋារសេវ** ចិត្តានិ, សោតាបន្នស្ស ជាយរេ;
សកទាគាមិនោ តានិ, ឋបេត្វា បឋមំ ផលំ។

២៥៥. សកទាគាមិវុត្តេសុ, ឋបេត្វា ទុតិយំ ផលំ;
អដ្ឋារសេវ ចិត្តានិ, អនាគាមិស្ស ជាយរេ។

២៥៦. **តេរសេវ** ច ចិត្តានិ, តតិយារុប្បភូមិយំ;

ខីណាសវស្ស សត្តស្ស, ភវន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

២៥៧. **ឯកវីសតិ** ចិត្តានិ, ចតុត្ថារុប្បភូមិយំ;
បុថុជ្ជនស្ស សត្តស្ស, ជាយន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

២៥៨. សោតាបន្នស្ស សត្តស្ស, **សត្តរស** បកាសយេ;
សកទាគាមិនោ តានិ, ឋបេត្វា បឋមំ ផលំ។

២៥៩. សកទាគាមិវុត្តេសុ, ឋបេត្វា ទុតិយំ ផលំ;
ហោន្តិ **សត្តរសេវ**ស្ស, អនាគាមិស្ស មានសា។

២៦០. **ទ្វាទសេវ** តុ ចិត្តានិ, ចតុត្ថារុប្បភូមិយំ;
ជាយន្តិ អរហន្តស្ស, ឥតិ វត្វា វិភាវយេ។

២៦១. ហេដ្ឋិមានំ អរូបីនំ, ព្រហ្មានំ ឧបរូបរិ;
អរូបកុសលា ចេវ, ឧប្បជ្ជន្តិ ក្រិយាបិ ច។

២៦២. ឧទ្ធមុទ្ធមរូបីនំ, ហេដ្ឋិមា ហេដ្ឋិមា បន;
អារុប្បានេវ ជាយន្តេ, ទិដ្ឋាទីនវតោ កិរ។

២៦៣. ឋបេត្វា បឋមំ មគ្គំ, កុសលានុត្តរា តយោ;
កាមាវចរបុញ្ញានិ, អបុញ្ញានិ តថា ទស។

២៦៤. ចត្តារារុប្បបុញ្ញានិ, សព្ពេ បាកា អនុត្តរា;
បឋមារុប្បបាកោ ច, នវ កាមក្រិយាបិ ច។

២៦៥. អារុប្បាបិ ក្រិយា សព្ពា, តេចត្តាលីស មានសា;
ឧប្បជ្ជន្តិ បនេតានិ, បឋមារុប្បភូមិយំ។

២៦៦. សព្ពោ កាមវិបាកោ ច, សព្ពោ រូបោមហគ្គតោ;
ចិត្តុប្បាទោ មនោធាតុ, ទោមនស្សទ្វយម្បិ ច។

២៦៧. អាទិមគ្គោ តយោ បាកា, អារុប្បា ច តថូបរិ;
ឆចត្តាលីស នត្ថេត្ថ, បឋមារុប្បភូមិយំ។

២៦៨. វុត្តេសុ បន ចិត្តេសុ, បឋមារុប្បភូមិយំ;
ឋបេត្វា បឋមារុប្ប-ត្តយំ បាកោ ច អត្តនោ។

២៦៩. ភាលីសេតានិ ជាយន្តេ, ទុតិយារុប្បភូមិយំ;
ឯវំ សេសទ្វយេ ញេយ្យា, ហិត្វា ហេដ្ឋិមហេដ្ឋិមំ។

២៧០. អត្តនោ អត្តនោ បាកា, ចត្តារោ ច អនាសវា;
វិបាកា ហោន្តិ សព្ពេវ, ចតូស្វារុប្បភូមិសុ។

២៧១. វុដ្ឋព្ពនេន ចិត្តេន, កាមេ អដ្ឋ មហាក្រិយា;
ចតស្សោបិ ច អារុប្បា, តេរសេវ ក្រិយា សិយុំ។

២៧២. ខីណាសវស្ស ជាយន្តេ, បឋមារុប្បភូមិយំ;
ទ្វាទសេវ ក្រិយា ហោន្តិ, ទុតិយារុប្បភូមិយំ។

២៧៣. ឯកាទស ក្រិយា ហោន្តិ, តតិយារុប្បភូមិយំ;
ទសេវ ច ក្រិយា ញេយ្យា, ចតុត្ថារុប្បភូមិយំ។

២៧៤. អរហតោ បន ចិត្តានិ, ហោន្តិ ឯកូនវីសតិ;
អរហត្តំ ក្រិយា សព្ពា, ឋបេត្វាវជ្ជនទ្វយំ។

២៧៥. ចតុន្នញ្ច ផលដ្ឋានំ, តិហេតុកបុថុជ្ជនេ;
តេរសេវ ច ចិត្តានិ, ភវន្តីតិ បកាសយេ។

២៧៦ ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា, មហាបាកា តថា នវ;
រូបារូបវិបាកា ច, តេរសេវ ភវន្តិមេ។

២៧៧ ចតុន្នញ្ច ផលដ្ឋានំ, ទុហេតុកបុថុជ្ជនេ;
ញាណហីនានិ ចត្តារិ, វិបាកា ឯវ ជាយរេ។

២៧៨ បុថុជ្ជនានំ តិណ្ណម្បិ, ចតុន្នំ អរិយទេហិនំ;
សត្តរសេវ ចិត្តានិ, សត្តន្នម្បិ ភវន្តិ ហិ។

២៧៩ វិញ្ញាណានិ ទុវេ បញ្ច, មនោធាតុត្តយម្បិ ច;
សន្តីរណានិ វោដ្ឋព្ពំ, ហោន្តិ សត្តរសេវិមេ។

២៨០ ហេដ្ឋា តិណ្ណំ ផលដ្ឋានំ, តិហេតុកបុថុជ្ជនេ;
នវេវ កុសលា ហោន្តិ, ចតុន្នម្បិ មហគ្គតា។

២៨១ តិណ្ណំ បុថុជ្ជនានញ្ច, តិណ្ណមរិយានមាទិតោ;
តេរសេវ តុ ចិត្តានិ, ឧប្បជ្ជន្តីតិ និទ្ទិសេ។

២៨២ អដ្ឋេវ កាមបុញ្ញានិ, ទិដ្ឋិហីនា អបុញ្ញតោ;
ចត្តារោបិ ច ឧទ្ធច្ច-សំយុត្តញ្ចាតិ តេរស។

២៨៣ ហេដ្ឋា ទ្វិន្នំ ផលដ្ឋានំ, តថា សព្ពបុថុជ្ជនេ;
ទោមនស្សយុត្តំ ចិត្តំ, ទ្វយមេវ តុ ជាយតេ។

២៨៤ តិណ្ណំ បុថុជ្ជនានំ តុ, បញ្ចេវ បន ជាយរេ;
ចត្តារិ ទិដ្ឋិយុត្តានិ, វិចិកិច្ឆាយុតម្បិ ច។

២៨៥ មគ្គដ្ឋានំ ចតុន្នម្បិ, មគ្គចិត្តំ សកំ សកំ;
ឯកមេវ ភវេ តេសំ, ឥតិ វត្វា វិភាវយេ។

២៨៦ មយា ភវេសុ ចិត្តានំ, បុគ្គលានំ វសេន ច;
ភិក្ខូនំ បាដវត្ថាយ, ចិត្តុប្បត្តិ បកាសិតា។

២៨៧ ឯវំ សព្ពមិទំ ចិត្តំ, ភូមិបុគ្គលភេទតោ;
ពហុធាបិ ច ហោតីតិ, វិញ្ញាតព្ពំ វិភាវិនា។

២៨៨ សក្កា វុត្តានុសារេន, ភេទោ ញាតុំ វិភាវិនា;
គន្ថវិត្ថារភីតេន, សំខិត្តំ បនិទំ មយា។

២៨៩ បុព្ពាបរំ វិលោកេត្វា, ចិន្តេត្វា ច បុនប្បុនំ;
អត្ថំ ឧបបរិក្ខិត្វា, គហេតព្ពំ វិភាវិនា។

២៩០ ឥមញ្ចាភិធម្មាវតារំ សុសារំ,
វរំ សត្តមោហន្ធការប្បទីបំ;
សទា សាធុ ចិន្តេតិ វាចេតិ យោ តំ,
នរំ រាគទោសា ចិរំ នោបយន្តិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ភូមិបុគ្គលវសេន ចិត្តុប្បត្តិនិទ្ទេសោ នាម

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ។

៦. ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ

អារម្មណវិភាគនិទ្ទេសោ

២៩១ ឯតេសំ បន ចិត្តានំ, អារម្មណមិតោ បរំ;
ទស្សយិស្សាមហំ តេន, វិនា នត្ថិ ហិ សម្ភវោ។

២៩២ រូបំ សទ្ទំ គន្ធំ រសំ, ផោដ្ឋព្ពំ ធម្មមេវ ច;
ឆធា អារម្មណំ អាហុ, ឆឡារម្មណកោវិទា។

២៩៣ តត្ថ ភូតេ ឧបាទាយ, វណ្ណោ ចក្ខុសមុដ្ឋិតោ;
សនិទស្សនបដិឃោ, រូបារម្មណសញ្ញិតោ។

២៩៤ ទុវិធោ ហិ សមុទ្ទិដ្ឋោ, សទ្ទោ ចិត្តោតុសម្ភវោ;
សវិញ្ញាណកសទ្ទោវ, ហោតិ ចិត្តសមុដ្ឋិតោ។

២៩៥ អវិញ្ញាណកសទ្ទោ យោ,
សោ ហោតូតុសមុដ្ឋិតោ;
ទុវិធោបិ អយំ សទ្ទោ,
សទ្ទារម្មណតំ គតោ។

២៩៦ ឃាយតីតិ គច្ឆន្តោ, គន្ធោ សូចនតោបិ វា;
អយំ ចតុសមុដ្ឋានោ, គន្ធារម្មណសម្មតោ។

២៩៧ រសមានា រសន្តីតិ, រសោតិ បរិកិត្តិតោ;
សោវ ចតុសមុដ្ឋានោ, រសារម្មណនាមកោ។

២៩៨ ផុសីយតីតិ ផោដ្ឋព្ពំ, បថវីតេជវាយវោ;
ផោដ្ឋព្ពំ ចតុសម្ភូតំ, ផោដ្ឋព្ពារម្មណំ មតំ។

២៩៩ សព្ពំ នាមញ្ច រូបញ្ច, ហិត្វា រូបាទិបញ្ចកំ;
លក្ខណានិ ច បញ្ញត្តិ-ធម្មារម្មណសញ្ញិតំ។

៣០០ ឆារម្មណានិ លព្ភន្តិ, កាមាវចរភូមិយំ;
តីណិ រូបេ បនារូបេ, ធម្មារម្មណមេកកំ។

៣០១ ខណវត្ថុបរិត្តត្តា , អាបាថំ ន វជន្តិ យេ;
តេ ធម្មារម្មណា ហោន្តិ, យេសំ រូបាទយោ កិរ។

៣០២ តេ បដិក្ខិបិតព្ពាវ, អញ្ញមញ្ញស្ស គោចរំ;
នេវ បច្ចនុភោន្តានំ, មនោ តេសំ តុ គោចរំ។

៣០៣ តញ្ច “បច្ចនុភោតី”តិ, វុត្តត្តា បន សត្ថុនា;
រូបាទារម្មណានេវ, ហោន្តិ រូបាទយោ បន។

៣០៤ ទិព្ពចក្ខាទិញាណានំ, រូបាទីនេវ គោចរា;
អនាបាថគតានេវ, តានីតិបិ ន យុជ្ជតិ។

៣០៥ យំ រូបារម្មណំ ហោន្តំ, តំ ធម្មារម្មណំ កថំ;
ឯវំ សតិ បនេតេសំ, និយមោតិ កថំ ភវេ។

៣០៦ សព្ពំ អារម្មណំ ឯតំ, ឆព្ពិធំ សមុទីរិតំ;
តំ បរិត្តត្តិកាទីនំ, វសេន ពហុធា មតំ។

៣០៧ សព្ពោ កាមវិបាកោ ច, ក្រិយាហេតុទ្វយម្បិ ច;
បញ្ចវីសតិ ឯកន្តំ, បរិត្តារម្មណា សិយុំ។

៣០៨. អដ្ឋាទិភេទា បញ្ចេវ, រូបសទ្ទាទយោ បន;
វិញ្ញាណានំ ទ្វិបញ្ចន្នំ, គោចរា បដិបាដិយា។

៣០៩. រូបាទិបញ្ចកំ សព្ពំ, មនោធាតុត្តយស្ស តុ;
តេរសន្នំ បនេតេសំ, រូបក្ខន្ធោវ គោចរោ។

៣១០. នារូបំ ន ច បញ្ញត្តឹ, នាតីតំ ន ចនាគតំ;
អារម្មណំ ករោន្តេ ច, វត្តមានោ ហិ គោចរោ។

៣១១. តេរសេតានិ ចិត្តានិ, ជាយន្តេ កាមធាតុយំ;
ចត្តារិ រូបាវចរេ, នេវ កិញ្ចិ អរូបិសុ។

៣១២. មហាបាកានមដ្ឋន្នំ , សន្តីរណត្តយស្សបិ;
ឆសុ ទ្វារេសុ រូបាទិឆបរិត្តានិ គោចរា។

៣១៣. រូបាទយោ បរិត្តា ឆ, ហសិតុប្បាទគោចរា;
បញ្ចទ្វារេ បដុប្បន្នា, មនោទ្វារេ តិកាលិកា។

៣១៤. ទុតិយារុប្បចិត្តញ្ច, ចតុត្ថារុប្បមានសំ;
ឆព្ពិធំ និយតំ ហោតិ, តំ មហគ្គតគោចរំ។

៣១៥. និព្ពានារម្មណត្តា ហិ, ឯកន្តេន អនញ្ញតោ;
អដ្ឋានាសវចិត្តានំ, អប្បមាណោវ គោចរោ។

៣១៦. ចត្តារោ ញាណហីនា ច, កាមាវចរបុញ្ញតោ;
ក្រិយតោបិ ច ចត្តារោ, ទ្វាទសាកុសលានិ ច។

៣១៧. បរិត្តារម្មណា ចេវ, តេ មហគ្គតគោចរា;
បញ្ញត្តារម្មណត្តា ហិ, នវត្តព្ពាវ ហោន្តិ តេ។

៣១៨. ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា, បុញ្ញតោ ក្រិយតោបិ ច;
តថាភិញ្ញាទ្វយញ្ចេវ, ក្រិយាវោដ្ឋព្ពនម្បិ ច។

៣១៩. ឯកាទសន្នមេតេសំ, តិវិធោ ហោតិ គោចរោ;
បញ្ញត្តារម្មណត្តា ហិ, នវត្តព្ពាបិ ហោន្តិមេ។

៣២០. យានិ វុត្តាវសេសានិ, ចិត្តានិ បន តានិ ហិ;
នវត្តព្ពារម្មណានីតិ, វិញ្ញេយ្យានិ វិភាវិនា។

បរិត្តារម្មណត្តិកំ សមត្តំ។

៣២១. ទុតិយារុប្បចិត្តញ្ច , ចតុត្ថារុប្បមានសំ;
ឆព្ពិធំ បន ឯកន្ត-អតីតារម្មណំ សិយា។

៣២២. វិញ្ញាណានំ ទ្វិបញ្ចន្នំ, មនោធាតុត្តយស្ស ច;
បញ្ច រូបាទយោ ធម្មា, បច្ចុប្បន្នាវ គោចរា។

៣២៣. អដ្ឋ កាមមហាបាកា, សន្តីរណត្តយម្បិ ច;
ហសិតុប្បាទចិត្តន្តិ, ទ្វាទសេតេ តុ មានសា។

៣២៤. សិយាតីតារម្មណា បច្ចុ-ប្បន្នានាគតគោចរា;
កុសលាកុសលា កាមេ, ក្រិយតោ នវ មានសា។

៣២៥. អភិញ្ញាមានសា ទ្វេបិ, សិយាតីតាទិគោចរា;
សន្តបញ្ញត្តិកាលេបិ, នវត្តព្ពា ភវន្តិមេ។

៣២៦. សេសានិ បន សព្ពានិ, រូបារូបភវេសុបិ;
នវត្តព្ពានិ ហោន្តេវ, អតីតារម្មណាទិនា។

៣២៧ កាមតោ ច ក្រិយា បញ្ច, រូបតោ បញ្ចមី ក្រិយា;
ចិត្តានំ ឆន្នមេតេសំ, នត្ថិ កិញ្ចិ អគោចរំ។

៣២៨ និព្ពានញ្ច ផលំ មគ្គំ, រូបញ្ចារូបមេវ ច;
សក្កោន្តិ គោចរំ កាតុំ, កតិ ចិត្តានិ មេ វទ។

៣២៩ ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា,
បុញ្ញតោ ក្រិយតោ តថា;
អភិញ្ញាហទយា ទ្វេបិ,
ក្រិយា វោដ្ឋព្ពនម្បិ ច។

៣៣០ សក្កោន្តិ គោចរំ កាតុំ, ចិត្តានេកាទសាបិ ច;
និព្ពានញ្ច ផលំ មគ្គំ, រូបញ្ចារូបមេវ ច។

៣៣១ ចិត្តេសុ បន សព្ពេសុ, កតិ ចិត្តានិ មេ វទ;
អរហត្តផលំ មគ្គំ, កាតុំ សក្កោន្តិ គោចរំ។

៣៣២ សព្ពេសុ បន ចិត្តេសុ, ឆ ច ចិត្តានិ មេ សុណ;
អរហត្តផលំ មគ្គំ, កាតុំ សក្កោន្តិ គោចរំ។

៣៣៣ ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា, ក្រិយា វោដ្ឋព្ពនម្បិ ច;
ក្រិយាភិញ្ញា មនោធាតុ, ឆ ច សក្កោន្តិ គោចរំ។

៣៣៤ ចត្តារោ ញាណសំយុត្តា-ភិញ្ញាចិត្តញ្ច បុញ្ញតោ;
នារហត្តំ ផលំ មគ្គំ, កាតុំ សក្កោន្តិ គោចរំ។

៣៣៥ តស្មា អរហតោ មគ្គ-ចិត្តំ វា ផលមានសំ;
បុថុជ្ជនា វា សេក្ខា វា, ន សក្កោន្តិ ហិ ជានិតុំ។

៣៣៦ បុថុជ្ជនោ ន ជានាតិ,
សោតាបន្នស្ស មានសំ;
សោតាបន្នោ ន ជានាតិ,
សកទាគាមិស្ស មានសំ។

៣៣៧ សកទាគាមី ន ជានាតិ, អនាគាមិស្ស មានសំ;
អនាគាមី ន ជានាតិ, អរហន្តស្ស មានសំ។

៣៣៨ ហេដ្ឋិមោ ហេដ្ឋិមោ នេវ, ជានាតិ ឧបរូបរិ;
ឧបរូបរិ ជានាតិ, ហេដ្ឋិមស្ស ច មានសំ។

៣៣៩ យោ ធម្មោ យស្ស ធម្មស្ស,
ហោតិ អារម្មណំ បន;
តមុទ្ធរិត្វា ឯកេកំ,
បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ។

៣៤០ កុសលារម្មណំ កាមេ, កុសលាកុសលស្ស ច;
អភិញ្ញាមានសស្សាបិ, កុសលស្ស ក្រិយស្ស ច។

៣៤១ កាមាវចរបាកស្ស, តថា កាមក្រិយស្ស ច;
ឯតេសំ បន រាសីនំ, ឆន្នំ អារម្មណំ សិយា។

៣៤២ រូបាវចរបុញ្ញានិ, កាមបាកំ តតោ វិនា;
បញ្ចន្នំ បន រាសីនំ, ហោន្តិ អារម្មណានិ ហិ។

៣៤៣ អារុប្បកុសលញ្ចាបិ, តេភូមកុសលស្ស ច;
តេភូមកក្រិយស្សាបិ, តថេវាកុសលស្សបិ។

៣៤៤ អរូបាវចរបាកានំ , ទ្វិន្នំ បន ចតុត្ថន្នំ;
តមេសំ អដ្ឋរាសីនំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៤៥ អបរិយាបន្នបុញ្ញម្បិ, កាមាវចរតោបិ ច;
រូបតោ បញ្ចមស្សាបិ, កុសលស្ស ក្រិយស្ស ច។

៣៤៦ ចតុន្នំ បន រាសីនំ, ហោតិ អារម្មណំ សទា;
តថេវាកុសលំ កាម-រូបាវចរតោ បន។

៣៤៧ កុសលស្ស ក្រិយស្សាបិ, តថេវាកុសលស្ស ច;
កាមាវចរបាកានំ, ឆន្នំ រាសីនមីរិតំ។

៣៤៨ វិបាការម្មណំ កាមេ, កាមាវចរតោបិ ច;
រូបាវចរតោ ចេវ, កុសលស្ស ក្រិយស្ស ច។

៣៤៩ កាមាវចរបាកានំ, តថេវាកុសលស្ស ច;
ឆន្នញ្ច បន រាសីនំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៥០ វិបាការម្មណំ រូបេ, កាមាវចរតោបិ ច;
រូបាវចរតោ ចេវ, កុសលស្ស ក្រិយស្ស ច។

៣៥១ អបុញ្ញស្សាតិ បញ្ចន្នំ, រាសីនំ ហោតិ គោចរោ;
អរូបាវចរបាកេសុ, អយមេវ នយោ មតោ។

៣៥២ អបរិយាបន្នបាកម្បិ, កាមតោ រូបតោបិ ច;
កុសលស្ស ក្រិយស្សាបិ, ហោតិ អារម្មណំ បន។

៣៥៣ ក្រិយចិត្តមិទំ កាមេ, កាមាវចរតោបិ ច;
រូបាវចរតោ ចេវ, កុសលស្ស ក្រិយស្ស ច។

៣៥៤ កាមាវចរបាកស្ស, តថេវាកុសលស្ស ច;
ឆន្នំ រាសីនមេតេសំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៥៥ ឃំ ក្រិយាមានសំ រូបេ, កាមបាកំ តតោ វិនា;
បញ្ចន្នំ បន រាសីនំ, ហោតិ អារម្មណំ បន។

៣៥៦ ក្រិយាចិត្តំ បនារុប្បេ, តេសំ បញ្ចន្នមេវ ច;
អារុប្បស្ស ក្រិយស្សាបិ, ឆន្នំ ហោតេវ គោចរោ។

៣៥៧ រូបំ ចតុសមុដ្ឋានំ, រូបារម្មណសញ្ញិតំ;
កាមាវចរបុញ្ញស្ស, តថេវ កុសលស្ស ច។

៣៥៨ អភិញ្ញាទ្វយចិត្តស្ស, កាមបាកក្រិយស្ស ច;
ឆន្នំ រាសីនមេតេសំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៥៩ និព្ពានារម្មណំ កាម-រូបាវចរតោ បន;
កុសលស្សក្រិយស្សាបិ, កាមរូបក្រិយស្ស ច។

៣៦០ អបរិយាបន្នតោ ចេវ, ផលស្ស កុសលស្ស ច;
ឆន្នំ រាសីនមេតេសំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៦១ នានប្បការកំ សព្ពំ, បញ្ញត្តារម្មណំ បន;
តេភូមកស្ស បុញ្ញស្ស, តថេវាកុសលស្ស ច។

៣៦២ រូបារូបវិបាកស្ស, តេភូមកក្រិយស្ស ច;
នវន្នំ បន រាសីនំ, ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៦៣ រូបារម្មណិកា ទ្វេ តុ, ទ្វេ ទ្វេ សទ្ទាទិគោចរា;

បញ្ចារម្មណិកា នាម, ចិត្តុប្បាទា តយោ មតា។

៣៦៤ ឯកចត្តាលីសេវ, ឆឡារម្មណិកា មតា;
កាមាវចរចិត្តាន-មយមារម្មណក្កមោ។

៣៦៥ បញ្ចាភិញ្ញា វិរជ្ជេត្វា, រូបារូបា អនាសវា;
ចិត្តុប្បាទា ឥមេ សព្ពេ, ធម្មារម្មណគោចរា។

៣៦៦ បឋមារុប្បកុសលំ, ទុតិយារុប្បចេតសោ;
កុសលស្ស វិបាកស្ស, ក្រិយស្សារម្មណំ ភវេ។

៣៦៧ បឋមារុប្បបាកោយំ , ទុតិយារុប្បចេតសោ;
កុសលស្ស វិបាកស្ស, ក្រិយស្សារម្មណំ ន ហិ។

៣៦៨ បឋមំ តុ ក្រិយាចិត្តំ, ទុតិយារុប្បចេតសោ;
ន បុញ្ញស្ស ន បាកស្ស, ហោតិ អារម្មណំ បន។

៣៦៩ បឋមំ តុ ក្រិយាចិត្តំ, ទុតិយារុប្បចេតសោ;
ក្រិយស្សារម្មណំ ហោតិ, ឥតិ ញេយ្យំ វិភាវិនា។

៣៧០ បុថុជ្ជនស្ស សេក្ខស្ស, អរូបារម្មណំ ទ្វិធា;
កុសលំ កុសលស្សាបិ, វិបាកស្ស ច តំ សិយា។

៣៧១ ខីណាសវស្ស ភិក្ខុស្ស, បឋមារុប្បមានសំ;
អារម្មណំ តិធា ហោតិ, ឥតិ វុត្តំ មហេសិនា។

៣៧២ ក្រិយស្សាបិ ក្រិយា ហោតិ, កុសលម្បិ ក្រិយស្ស ច;
កុសលំ តុ វិបាកស្ស, ឯវំ ហោតិ តិធា បន។

៣៧៣ តតិយារុប្បចិត្តម្បិ, ចតុត្ថារុប្បចេតសោ;
ឯវមេវ ទ្វិធា ចេវ, តិធា ចារម្មណំ សិយា។

៣៧៤ យំ យំ បន ឥធារព្ភ,
យេ យេ ជាយន្តិ គោចរំ;
សោ សោ តេសញ្ច តេសញ្ច,
ហោតារម្មណបច្ចយោ។

៣៧៥ យោ បនិមស្ស នរោ គិរ បារំ,
ទុត្តរមុត្តរមុត្តរតីធ;
សោ អភិធម្មមហណ្ណវបារំ,
ទុត្តរមុត្តរមុត្តរតេវ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ អារម្មណវិភាគោ នាម

ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ។

៧. សត្តមោ បរិច្ឆេទោ

វិបាកចិត្តប្បវត្តិនិទ្ទេសោ

៣៧៦. អនន្តញាណេន និរង្គណេន,
គុណេសិនា ការុណិកេន តេន;
វុត្តេ វិបាកេ មតិបាដវត្ថំ,
វិបាកចិត្តប្បភវំ សុណាថ។

៣៧៧. ឯកូនតឹស កម្មានិ, បាកា ទ្វត្តឹស ទស្សិតា;
តីសុ ទ្វារេសុ កម្មានិ, វិបាកា ឆសុ ទិស្សរេ។

៣៧៨. កុសលំ កាមលោកស្មឹ, បវត្តេ បដិសន្ធិយំ;
តំ តំ បច្ចយមាគម្ម, ទទាតិ វិវិធំ ផលំ។

៣៧៩. ឯកាយ ចេតនាយេកា, បដិសន្ធិ បកាសិតា;
នានាកម្មេហិ នានា ច, ភវន្តិ បដិសន្ធិយោ។

៣៨០. តិហេតុកំ តុ យំ កម្មំ, កាមាវចរសញ្ញិតំ;
តិហេតុកំ ទុហេតុញ្ច, វិបាកំ ទេត្យហេតុកំ។

៣៨១. ទុហេតុកំ តុ យំ កម្មំ, តំ ន ទេតិ តិហេតុកំ;
ទុហេតុកមហេតុញ្ច, វិបាកំ ទេតិ អត្តនោ។

៣៨២. តិហេតុកេន កម្មេន,
បដិសន្ធិ តិហេតុកា;
ទុហេតុកាបិ ហោតេវ,
ន ច ហោតិ អហេតុកា។

៣៨៣. ទុហេតុកេន កម្មេន,
បដិសន្ធិ ទុហេតុកា;
អហេតុកាបិ ហោតេវ,
ន ច ហោតិ តិហេតុកា។

៣៨៥. អសង្ខារមសង្ខារំ , សសង្ខារម្បិ ទេតិ ហិ;
សសង្ខារមសង្ខារំ, សសង្ខារំ ផលំ តថា។

៣៨៥. ឯកាយ ចេតនាយេត្ថ, កុសលស្ស ច សោឡស;
វិធា វិបាកចិត្តានិ, ភវន្តីតិ បកាសយេ។

៣៨៦. អារម្មណេន ហោតេវ, វេទនាបរិវត្តនំ;
តទារម្មណចិត្តម្បិ, ជវនេន និយាមិតំ។

៣៨៧. កាមាវចរចិត្តេន, កុសលេនាទិនា បន;
តុល្យេន បាកចិត្តេន, គហិតា បដិសន្ធិ ចេ។

៣៨៨. ពលវារម្មណេ ឥដ្ឋេ, ចក្ខុស្សាបាថមាគតេ;
មនោធាតុ ភវង្គស្មឹ, តាយ អាវដ្ដិតេ បន។

៣៨៩. វីថិចិត្តេសុ ជាតេសុ, ចក្ខុវិញ្ញាណកាទិសុ;
ជាយតេ ជវនំ ហុត្វា, បឋមំ កាមមានសំ។

៣៩០. សត្តក្ខត្តុំ ជវិត្វាន, បឋមេ កុសលេ គតេ;
តទេវារម្មណំ កត្វា, តេនេវ សទិសំ បុន។

៣៩១. វិបាកំ ជាយតេ ចិត្តំ, តទារម្មណសញ្ញិតំ;
សន្ធិយា តុល្យតោ មូល-ភវង្គន្តិ បវុច្ចតេ។

៣៩២. តញ្ច សន្តីរណំ ឯត្ថ, ទស្សនំ សម្បដិច្ឆនំ;
គណនូបគចិត្តានិ, ចត្តារេវ ភវន្តិ ហិ។

៣៩៣. យទា ហិ ទុតិយំ ចិត្តំ, កុសលំ ជវនំ តទា;
តេន តុល្យវិបាកម្បិ, តទារម្មណកំ សិយា។

៣៩៤. សន្ធិយា អសមានត្តា, ទ្វេ នាមានិស្ស លព្ភរេ;
“អាគន្តុកភវង្គ”ន្តិ, “តទារម្មណក”ន្តិ ច។

៣៩៥. យទា ហិ តតិយំ បុញ្ញំ, ជវនំ ហោតិ តេន ច;
សទិសំ តតិយំ បាកំ, តទារម្មណកំ សិយា។

៣៩៦. “អាគន្តុកភវង្គ”ន្តិ, តទម្បិ ច បវុច្ចតិ;
តមិនា បន សទ្ធឹ ឆ, បុរិមានិ ច បញ្ចបិ។

៣៩៧. យទា ចតុត្ថំ កុសលំ, ជវនំ ហោតិ តេន ច;
តុល្យំ ចតុត្ថំ បាកំ តុ, តទារម្មណតំ វជេ។

៣៩៨. អាគន្តុកភវង្គំ តុ, តទារម្មណនាមកំ;
បុរិមានិ ឆ បាកានិ, តមិនា ហោន្តិ សត្ត តុ។

៣៩៩. តស្មឹ ទ្វារេ យទា តដ្ឋ-មជ្ឈត្តារម្មណំ បន;
អាគច្ឆតិ តទាបាថំ, តទា វុត្តនយេនិធ។

៤០០. អារម្មណវសេនេវ, វេទនា បរិវត្តតិ;
ឧបេក្ខាសហិតំ តស្មា, ហោតិ សន្តីរណំ មនោ។

៤០១. ឧបេក្ខាសហិតេស្វេវ, ជវនេសុ ចតូសុបិ;
តេហិ តុល្យានិ ចត្តារិ, បាកចិត្តានិ ជាយរេ។

៤០២. វេទនាយាសមានត្តា, អច្ចន្តំ បុរិមេហិ តុ;
ហោន្តិ បិដ្ឋិភវង្គានិ, ចត្តារីតិ ច នាមតោ។

៤០៣. បញ្ចិមានិ វិបាកានិ, បុរិមេហិ ច សត្តហិ;
សទ្ធឹ ទ្វាទស បាកានិ, ភវន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

៤០៤. ចក្ខុទ្វារេ តថា ឯវំ, សោតាទីស្វបិ និទ្ទិសេ;
ទ្វាទស ទ្វាទស បាកា, សមសដ្ឋិ ភវន្តិមេ។

៤០៥. ឯកាយ ចេតនាយេវ, កម្មេ អាយូហិតេ បន;
សមសដ្ឋិ វិបាកានិ, ឧប្បជ្ជន្តិ ន សំសយោ។

៤០៦. គហិតាគហណេនេត្ថ , ចក្ខុទ្វារេសុ ទ្វាទស;
សោតវិញ្ញាណកាទីនិ, ចត្តារីតិ ច សោឡស។

៤០៧. ឯវមេវ សសង្ខារ-តិហេតុកុសលេនបិ;
អសង្ខារសសង្ខារុ-បេក្ខាសហគតេហិបិ។

៤០៨. កម្មេ អាយូហិតេ តេសំ, វិបាកេហិ ច តីហិបិ;
ឯសេវ ច នយោ តេហិ, ទិន្នាយ បដិសន្ធិយា។

៤០៩. បឋមំ តដ្ឋមជ្ឈត្ត-គោចរស្ស វសេនិធ;
បវត្តឹ បន ទស្សេត្វា, ឧបេក្ខាសហិតទ្វយេ។

៤១០. ទស្សេតព្ពា តប្បច្ឆា តុ, តដ្ឋស្មឹ គោចរេ តថ;

ឯកេកស្មឹ បន ទ្វារេ, ទ្វាទស ទ្វាទសេវ តុ។

៤១១ គហិតាគហណេនេត្ថ, បាកចិត្តានិ សោឡស;
បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ, ញេយ្យំ សព្ពមសេសតោ។

៤១២ តិហេតុកេន កម្មេន, បដិសន្ធិ តិហេតុកា;
ភវតីតិ អយំ វារោ, វុត្តោ ឯត្តាវតា មយា។

៤១៣ សន្ធិមេកំ តុ កម្មកំ, ជនេតិ ន តតោ បរំ;
អនេកានិ វិបាកានិ, សញ្ជនេតិ បវត្តិយំ។

៤១៤ ឯកស្មា ហិ យថា ពីជា, ជាយតេ ឯកមង្កុរំ;
សុពហូនិ ផលានិស្ស, ហោន្តិ ហេតុបវត្តិតោ។

៤១៥ ទុហេតុកេន កម្មេន, បដិសន្ធិ ទុហេតុកា;
ហោតីតិ ហិ អយំ វារោ, អនុបុព្ពេន អាគតោ។

៤១៦ ទុហេតុកេន កម្មេន, សោមនស្សយុតេនិធ;
អសង្ខារិកចិត្តេន, កម្មេ អាយូហិតេ បន។

៤១៧ តេន តុល្យេន បាកេន, គហិតា បដិសន្ធិ ចេ;
តង្ខេ អារម្មណេ ចក្ខុ-ទ្វារេ អាបាថមាគតេ។

៤១៨ សោមនស្សយុតេ ញាណ-ហីនេ កុសលមានសេ;
សត្តក្ខត្តុំ ជវិត្វាន, គតេ តស្មឹ ទុហេតុកេ។

៤១៩ តទេវារម្មណំ កត្វា, ជាយតេ តទនន្តរំ;
តំសរិក្ខកមេកំ តុ, អសង្ខារិកមានសំ។

៤២០ តំ ហិ មូលភវង្គន្តិ, តទារម្មណមិច្ចបិ;
ឧភយម្បិ ច តស្សេវ, នាមន្តិ បរិទីបិតំ។

៤២១ ទុហេតុកសសង្ខារេ, ជវិតេបិ ច តំសមំ;
ហោតាគន្តុកសង្ខាតំ, តទារម្មណមានសំ។

៤២២ តថេវ ច ទុហេតូនំ, ឥដ្ឋមជ្ឈត្តគោចរេ;
ទ្វិន្នំ ឧបេក្ខាយុត្តានំ, ជវនានមនន្តរំ។

៤២៣ ទ្វេ តាទិសានិ ជាយន្តេ, តទារម្មណមានសា;
តេសំ “បិដ្ឋិភវង្គ”ន្តិ, នាមំ “អាគន្តុក”ន្តិ ច។

៤២៤ សន្តីរណទ្វយញ្ចេវ, ទស្សនំ សម្បដិច្ឆនំ;
តមានិ ច ភវង្គានិ, ចក្ខុទ្វារេ បនដ្ឋ ហិ។

៤២៥ ឯវមេដ្ឋដ្ឋ កត្វាន, ទ្វារេសុបិ ច បញ្ចសុ;
ចត្តាលីស វិបាកានិ, ភវន្តីតិ បវត្តិយំ។

៤២៦ គហិតាគហណេនេត្ថ, ចក្ខុទ្វារេ បនដ្ឋ ច;
សោតឃានាទិនា សទ្ធឹ, ទ្វាទសេវ ភវន្តិ ហិ។

៤២៧ ឯកាយ ចេតនាយេវំ, កម្មេ អាយូហិតេ បន;
ទ្វាទសេវ វិបាកានិ, ភវន្តីតិ បកាសិតំ។

៤២៨ ទុហេតុកត្តយេនាបិ , សេសេន សទិសេន តុ;
បាកេនាទិន្នសន្ធិយា, អយមេវ នយោ មតោ។

៤២៩ ទុហេតុកេន កម្មេន, បដិសន្ធិ ទុហេតុកា;
ហោតីតិបិ អយំ វារោ, វុត្តោ ឯត្តាវតា មយា។

៤៣០ ទុហេតុកេន កម្មេន, បដិសន្ធិ អហេតុកា;
ហោតីតិ ច អយំ វាទោ, អនុបុព្ពេន អាគតោ។

៤៣១ ទុហេតុកេសុ ចិត្តេសុ, កុសលេសុ ចតូសុបិ;
តេសុ អញ្ញតរេនេវ, កម្មេ អាយូហិតេ បន។

៤៣២ តស្សេវ បាកភូតាយ, អាទិន្នបដិសន្ធិនោ;
ឧបេក្ខាសហិតាហេតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុយា។

៤៣៣ បដិសន្ធិ ន វត្តព្ពា, សា កម្មសទិសាតិ ហិ;
កម្មំ ទុហេតុកំ ហោតិ, បដិសន្ធិ អហេតុកា។

៤៣៤ តស្ស ពុទ្ធិមុបេតស្ស, ឥដ្ឋមជ្ឈត្តគោចរេ;
អាបាថមាគតេ ចក្ខុ-ទ្វារេ បុន ច ទេហិនោ។

៤៣៥ ទុហេតូនំ ចតុន្នម្បិ, បុញ្ញានំ យស្ស កស្សចិ;
ជវនស្សាវសានស្មឹ, អហេតុកមិទំ មនោ។

៤៣៦ តទារម្មណភាវេន, ជាយតេ នត្ថិ សំសយោ;
តំ តុ មូលភវង្គញ្ច, តទារម្មណមេវ ច។

៤៣៧ វីថិចិត្តេសុ ជាតេសុ, ចក្ខុវិញ្ញាណកាទិសុ;
ឧបេក្ខាសហិតំយេវ, ហោតិ សន្តីរណម្បិ ច។

៤៣៨ តេសុ ឯកំ ឋបេត្វាន, គហិតាគហណេនិធ;
គណនូបគចិត្តានិ, តីណិយេវ ភវន្តិ ហិ។

៤៣៩ ឥដ្ឋេ អារម្មណេ ចក្ខុ-ទ្វារេ អាបាថមាគតេ;
តទា សន្តីរណញ្ចេវ, តទារម្មណមានសំ។

៤៤០ សោមនស្សយុតំយេវ, គហេត្វា តេសុ ឯកកំ;
បុរិមានិ ច តីណីតិ, ចត្តារេវ ភវន្តិ ហិ។

៤៤១ ឯវំ ចត្តារិ ចិត្តានិ, ទ្វារេសុបិ ច បញ្ចសុ;
ហោន្តិ វីសតិ ចិត្តានិ, វិបាកានិ បវត្តិយំ។

៤៤២ ចក្ខុទ្វារេ តុ ចត្តារិ, គហិតាគហណេនិធ;
សោតឃានាទិនា សទ្ធឹ, ហោតេវាហេតុកដ្ឋកំ។

៤៤៣ អហេតុបដិសន្ធិស្ស , ន តទារម្មណំ ភវេ;
ទុហេតុកំ តិហេតុំ វា, ទុហេតុបដិសន្ធិនោ។

៤៤៤ ជាតា សុគតិយំ យេន, បាកេន បដិសន្ធិ តុ;
តេន តុល្យម្បិ ហីនំ វា, តទារម្មណកំ ភវេ។

៤៤៥ មនុស្សលោកំ សន្ធាយ, វុត្តញ្ចាហេតុកដ្ឋកំ;
ចតូសុបិ អបាយេសុ, បវត្តេ បន លព្ភតិ។

៤៤៦ ថេរោ នេរយិកានំ តុ, ធម្មំ ទេសេតិ វស្សតិ;
គន្ធំ វាយុញ្ច មាបេតិ, យទា តេសំ តទា បន។

៤៤៧ ថេរំ ទិស្វា ច សុត្វា ច, ធម្មំ គន្ធញ្ច ឃាយតំ;
បិវតញ្ច ជលំ វាយុំ, ផុសតំ មុទុមេវ ច។

៤៤៨ ចក្ខុវិញ្ញាណកាទីនិ, បុញ្ញជានេវ បញ្ចបិ;
សន្តីរណទ្វយំ ឯកា, មនោធាតូតិ អដ្ឋកំ។

៤៤៩ អយំ តាវ កថា ឥដ្ឋ-ឥដ្ឋមជ្ឈត្តគោចរេ;

កាមាវចរបុញ្ញានំ, ជវនានំ វសេនិធ។

៤៥០ និយមត្តំ តុ យំ វុត្តំ, តទារម្មណចេតសោ;
កុសលំ បន សន្ធាយ, តំ វុត្តន្តិ ហិ ទីបិតំ។

៤៥១ ភជាកុសលចិត្តេសុ, សោមនស្សយុតេសុបិ;
តដ្ឋេ អារម្មណេ តេសុ, ជវិតេសុ ចតូសុបិ។

៤៥២ សោមនស្សយុតាហេតុ-មនោវិញ្ញាណធាតុ ហិ;
តទារម្មណភាវេន, ជាយតេ តទនន្តរំ។

៤៥៣ ចស្វាកុសលចិត្តេសុ, ឧបេក្ខាយ យុតេសុ ហិ;
គោចរេ តដ្ឋមជ្ឈត្តេ, ជវិតេសុ អនន្តរំ។

៤៥៤ ឧបេក្ខាសហិតាហេតុ-មនោវិញ្ញាណធាតុ ហិ;
តទារម្មណភាវេន, ជាយតេ បន បុញ្ញជា។

៤៥៥ ភង្គារម្មណយោគស្មឹ , កង្ខតោ ឧទ្ធតស្ស វា;
សោមនស្សយុតំ ហោតិ, តទារម្មណមានសំ។

៤៥៦ សោមនស្សយុតេ ចិត្តេ, ជវនេ ជវិតេ បន;
គវេសិតព្ពា បញ្ចេវ, តទារម្មណមានសា។

៤៥៧ ឧបេក្ខាសហិតេ ចិត្តេ, ជវនេ ជវិតេ បន;
ឆឡេវ គវេសិតព្ពា, តទារម្មណមានសា។

៤៥៨ តិហេតុសោមនស្សេន, អាទិន្នបដិសន្ធិនោ;
ឈានតោ បរិហីនស្ស, តំ ឈានំ បច្ចវេក្ខតោ។

៤៥៩ ទោមនស្សយុតំ ចិត្តំ, ហោតិ វិប្បដិសារិនោ;
តស្ស កឹ ជាយតេ ព្រូហិ, តទារម្មណមានសំ។

៤៦០ **បដ្ឋានេ** បដិសិទ្ធា ហិ, ទោមនស្សអនន្តរំ;
សោមនស្សស្ស ឧប្បត្តិ, ទោមនស្សស្ស ចស្ស វា។

៤៦១ មហគ្គតំ បនារព្ភ, ជវនេ ជវិតេបិ ច;
តត្ថេវ បដិសិទ្ធំ តុ, តទារម្មណមានសំ។

៤៦២ ភស្មា ភវង្គបាតោវ, តទារម្មណមេវ វា;
ន ហោតិ កឹ នុ កាតព្វំ, វទ ត្វំ អាភិធម្មិក។

៤៦៣ ឧបេក្ខាសហិតាហេតុ-មនោវិញ្ញាណធាតុ តុ;
បុញ្ញាបុញ្ញវិបាកា ហិ, តទារម្មណិកា សិយា។

៤៦៤ អាវជ្ជនំ កិមស្សាតិ, នត្ថិ តំ ជាយតេ កថំ;
ភវង្គាវជ្ជនានំ កឹ, មគ្គស្សានន្តរស្ស ច។

៤៦៥ ផលស្សបិ និរោធា ច, វុដ្ឋហន្តស្ស ភិក្ខុនោ;
ផលចិត្តស្ស វា ឯវំ, នត្ថិ អាវជ្ជនំ កិរ។

៤៦៦ វិនា អាវជ្ជនេនាបិ, ហោតិ ជាយតុ មានសំ;
កិមស្សារម្មណំ ព្រូហិ, យទិ ជានាសិ បណ្ឌិត។

៤៦៧ វិនា អារម្មណេនេវ, ន ហិ ជាយតិ មានសំ;
រូបាទីសុ បរិត្តេសុ, យំ កិញ្ចារព្ភ ជាយតេ។

៤៦៨ ឧតុពីជនិយាមោ ច, កម្មធម្មនិយាមតា;
ចិត្តស្ស ច និយាមោតិ, ញេយ្យា បញ្ច និយាមតា។

៤៦៩. តត្ថ ឯកប្បហារេន, ផលបុប្ផាទិធារណំ;
រុក្ខានំ បន សព្ពេសំ, អយំ ឧតុនិយាមតា។

៤៧០. តេសំ តេសំ តុ ពីជានំ, តំតំតុល្យផលុគ្គមោ;
មត្ថកេ នាឡិកេរស្ស, ឆិទ្ទត្តំ ពីជតោ អយំ។

៤៧១. តិហេតុកំ តិហេតុញ្ច, ទុហេតុញ្ច អហេតុកំ;
វិបាកំ តុ យតោ ទេតិ, អយំ កម្មនិយាមតា។

៤៧២. ជាតិយំ ពោធិសត្តស្ស, មេទនីកម្បនាទិកំ;
វិសេសត្តមនេកម្បិ, អយំ ធម្មនិយាមតា។

៤៧៣. គោចរេន បសាទស្មឹ, ឃដ្ដិតេ បន តេនិធ;
ឧប្បត្តាវជ្ជនាទីនំ, អយំ ចិត្តនិយាមតា។

៤៧៤. អន្ធជ្ជនានំ ហទយន្ធការំ,
វិទ្ធំសនំ ទីបមិមំ ជលន្តំ;
សិក្ខេថ ធីរោ សតតំ បយុត្តោ,
មោហន្ធការាបគមំ យទិច្ឆេតិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ វិបាកចិត្តប្បវត្តិនិទ្ទេសោ នាម

សត្តមោ បរិច្ឆេទោ។

៨. អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ

បកិណ្ណកនិទ្ទេសោ

៤៧៥. ឥទានិ បន សព្ពេសំ, ឯតេសំ មានសំ មយា;
បាដវត្ថាយ ភិក្ខូនំ, កថីយតិ បកិណ្ណកំ។

៤៧៦. បន្ថមក្កដកោ នាម, ទិសាសុ បន បញ្ចសុ;
តត្ថ សុត្តំ បសារេត្វា, ជាលមជ្ឈេ និបជ្ជតិ។

៤៧៧. បឋមាយ ទិសាយេត្ថ, សុត្តេ បន បសារិតេ;
បាណកេន បដង្គេន, ឃដ្ដិតេ មក្ខិកាយ វា។

៤៧៨. និបន្នដ្ឋានតោ កិញ្ចិ, ចលិត្វា ឧណ្ណនាភិ តុ;
គន្ត្វា សុត្តានុសារេន, យូសំ បិវតិ តស្ស សា។

៤៧៩. បុនាគន្ត្វាន តត្ថេវ, និបជ្ជតិ យថាសុខំ;
ឯវមេវ ករោតេវ, ទិសាសុ ទុតិយាទិសុ។

៤៨០. បសាទា បញ្ច ទដ្ឋព្ពា, សុត្តំ បញ្ចទិសាស្វិវ;
ចិត្តំ បន ច ទដ្ឋព្ពំ, មជ្ឈេ មក្កដកោ វិយ។

៤៨១. ឃាណកាទីហិ សុត្តស្ស, តស្ស សង្ឃដ្ដនា វិយ;
បសាទានំ តុ ទដ្ឋព្ពា, ឃដ្ដនារម្មណេន ហិ។

៤៨២. ចលនំ វិយ តំមជ្ឈេ, និបន្នាយុណ្ណនាភិយា;
បសាទឃដ្ដនំ តត្ថ, គហេត្វារម្មណំ បន។

៤៨៣. មនោធាតុក្រិយាចិត្តំ, ភវង្គាវដ្ដនំ មតំ;
តស្សា សុត្តានុសារំវ, វីថិចិត្តបវត្តនំ។

៤៨៤. សីសេ បនស្ស វិជ្ឈិត្វា, យូសបានំវ ចេតសោ;
អារម្មណេសុ ទដ្ឋព្ពំ, ជវនស្ស បវត្តនំ។

៤៨៥. បុនាគន្ត្វា យថា សុត្ត-ជាលមជ្ឈេ និបជ្ជនំ;
វត្ថុំយេវ ច និស្សាយ, ចិត្តស្ស បរិវត្តនំ។

៤៨៦. ឥទំ តុ បន ឱបម្មំ, អត្ថំ ទីបេតិ កឹ តុ ហិ;
អារម្មណេន បឋមំ, បសាទេ ឃដ្ដិតេ បន។

៤៨៧. បសាទវត្ថុតោ ចិត្តា, វត្ថុសន្និស្សិតំ មនោ;
តតោ ហិ បឋមំយេវ, ជាយតីតិ ហិ ទីបិតំ។

៤៨៨. ឯកេការម្មណំ ទ្វីសុ, ទ្វីសុ ទ្វារេសុ សព្ពសោ;
អាគច្ឆតិ តេនាបាថំ, អយមត្ថោបិ ទីបិតោ។

៤៨៩. រូបំ ចក្ខុបសាទម្ហិ, ឃដ្ដិត្វា តង្ខណេ បន;
មនោទ្វារេ តថាបាថ-មាគច្ឆតិ និសំសយោ។

៤៩០. ខគោ យថា ហិ រុក្ខគ្គេ, និលីយន្តោវ សាខិនោ;
សាខំ ឃដ្ដេតិ តស្សីធ, ឆាយា ផរតិ ភូមិយំ។

៤៩១. សាខាយ ឃដ្ដនច្ឆាយា, ផរណានិ ច សព្ពសោ;
អបុព្ពាចរិមំ ឯក-ក្ខណស្មឹយេវ ជាយរេ។

៤៩២. ឯវមេវ ច រូបស្ស, បសាទស្ស ច ឃដ្ដនំ;
ភវង្គចលនស្សាបិ, បច្ចយត្តេន អត្ថតោ។

៤៩៣. តថេវ ច មនោទ្វារេ, អាបាថគមនម្បិ ច;
អបុព្ពាចរិមំ ឯក-ក្ខណស្មឹយេវ ហោតិតិ។

៤៩៤. តតោ ភវង្គំ ឆិន្ទិត្វា, ចក្ខុទ្វារេ យថាក្កមំ;
អាវជ្ជនេ សមុប្បន្នេ, ទស្សនេ សម្បដិច្ឆនេ។

៤៩៥. សន្តីរណេ សមុប្បន្នេ, តតោ វោដ្ឋព្ពនេបិ ច;
កុសលំ ជវនំ ចិត្តំ, តថាកុសលមេវ វា។

៤៩៦. ឯសោ ឯវ នយោ សោត-ទ្វារាទីសុបិ វិញ្ញុនា;
អវិសេសេន វិញ្ញេយ្យោ, សទ្ទាទីនំ តុ ឃដ្ដនេ។

៤៩៧. ទ្វារាវិកោបមាទីនិ , ឯតស្សត្ថស្ស ទីបនេ;
ឧទ្ធរិត្វាន តានេត្ថ, ទស្សេតព្ពានិ វិញ្ញុនា។

៤៩៨. អសម្ភេទេន ចក្ខុស្ស, រូបាបាថគមេន ច;
អាលោកនិស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៤៩៩. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
ជាយតេ **ចក្ខុវិញ្ញាណំ**, សម្បយុត្តេហិ តំ សហ។

៥០០. អសម្ភេទេន សោតស្ស, សទ្ទាបាថគមេន ច;
អាកាសនិស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៥០១. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
ជាយតេ **សោតវិញ្ញាណំ**, សម្បយុត្តេហិ តំ សហ។

៥០២. អសម្ភេទេន ឃានស្ស, គន្ធាបាថគមេន ច;
វាយោសន្និស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៥០៣. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
ជាយតេ **ឃានវិញ្ញាណំ**, សម្បយុត្តេហិ តំ សហ។

៥០៤. អសម្ភេទេន ជិវ្ហាយ, រសាបាថគមេន ច;
អាបោសន្និស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៥០៥. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
ជាយតេ **ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ**, សម្បយុត្តេហិ តំ សហ។

៥០៦. អសម្ភេទេន កាយស្ស, ផោដ្ឋព្ពាបាថសង្គមា;
បថវីនិស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៥០៧. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
ជាយតេ **កាយវិញ្ញាណំ**, សម្បយុត្តេហិ តំ សហ។

៥០៨. អសម្ភេទា មនស្សាបិ, ធម្មាបាថគមេន ច;
វត្ថុសន្និស្សយេនាបិ, សមនក្ការហេតុនា។

៥០៩. បច្ចយេហិ បនេតេហិ, សមេតេហិ ចតូហិបិ;
មនោវិញ្ញាណមេវំ តុ, សម្បយុត្តេហិ ជាយតេ។

៥១០. មនោ ភវង្គចិត្តន្តិ, វេទិតព្វំ វិភាវិនា;
អាវជ្ជនក្រិយាចិត្តំ, សមនក្ការោតិ សញ្ញិតំ។

៥១១. វត្ថុសន្និស្សយេនាតិ, នាយំ សព្ពត្ថ គច្ឆតិ;
ភវំ តុ បញ្ចវោការំ, សន្ធាយ កថិតោ បន។

៥១២. បដិសន្ធាទិចិត្តានិ, សព្ពានេកូនវីសតិ;

កាមេ ទស ច រូបេសុ, បញ្ច ចត្តារិរូបិសុ។

៥១៣ កម្មំ កម្មនិមិត្តញ្ច, តថា គតិនិមិត្តកំ;
ឥទំ ហិ តិវិធំ តេសំ, អារម្មណមុទីរិតំ។

៥១៤ កាមាវចរសន្ធីនំ, បរិត្តារម្មណំ មតំ;
បច្ចុប្បន្នមតីតំ វា, ហោតិ នត្ថិ អនាគតំ។

៥១៥ អដ្ឋេវ ច មហាបាកា, តីណិ សន្តីរណានិ ច;
ឯកាទសវិធំ ចិត្តំ, តទារម្មណសញ្ញិតំ។

៥១៦ ឯកាទសវិធេ ចិត្តេ, តទារម្មណសញ្ញិតេ;
ទស បុញ្ញវិបាកានិ, ឯកំ ហោតិ អបុញ្ញជំ។

៥១៧ មហាបាកា ន ជាយន្តេ, រូបារូបភវទ្វយេ;
កាមេ រូបេ ភវេ ចេវ, ហោតិ សន្តីរណត្តយំ។

៥១៨ តទារម្មណចិត្តានិ, យានិ វុត្តានិ សត្តុនា;
តេសុ ចិត្តំ បនេកម្បិ, រូបារូបភវទ្វយេ។

៥១៩ ន តទារម្មណំ ហុត្វា, បវត្តតិ កទាចិបិ;
កស្មា ន ហោតិ ចេ តត្ថ, ពីជស្សាភាវតោ បន។

៥២០ បដិសន្ធិពីជំ នត្ថេត្ថ, កាមាវចរសញ្ញិតំ;
រូបាទិគោចរេ តស្ស, ភវេយ្យ ជនកំ តុ យំ។

៥២១ ចក្ខុវិញ្ញាណកាទីនំ , នត្ថិតាបដ្ឋតីតិ ចេ;
និន្ទ្រិយានំ បវត្តានុ-ភាវតោ ចិត្តសម្ភវោ។

៥២២ ឯកន្តេន យថា ចេតំ, តទារម្មណមានសំ;
នប្បវត្តតិ សព្ពម្បិ, រូបារូបភវទ្វយេ។

៥២៣ អកាមាវចរធម្មេបិ, តទេតំ នានុពន្ធតិ;
កស្មា អជនកត្តា ហិ, ជនកស្សាសមានតោ។

៥២៤ ជនកំ តេន តុល្យំ វា, កាមាវចរសញ្ញិតំ;
កុសលាកុសលាទី តុ, ជវនំ អនុពន្ធតិ។

៥២៥ កាមាវចរធម្មាបិ , យេ មហគ្គតគោចរា;
ហុត្វា វត្តន្តិ តេ ចាបិ, ឥទំ នេវានុពន្ធតិ។

៥២៦ បរិត្តារម្មណត្តា ច, ឯកន្តេន បនស្ស ហិ;
តថាបរិចិតត្តា ច, នានុពន្ធតិ សព្ពទា។

៥២៧ ឥតិ តេន យុត្តិវាទេន, វុត្តំ **អដ្ឋកថាសុ** ហិ;
តទារម្មណចិត្តានិ, ឯកាទសបិ សព្ពសោ។

៥២៨ នាមគោត្តំ បនារព្ភ, ជវនេ ជវិតេបិ ច;
តទារម្មណំ ន គណ្ហន្តិ, រូបារូបភវេសុ វា។

៥២៩ យទា បញ្ញត្តិមារព្ភ, ជវនេ ជវិតេបិ វា;
តថា វិបស្សនាយាបិ, លក្ខណារម្មណាយ ច។

៥៣០ តទារម្មណា ន លព្ភន្តិ, មិច្ឆត្តនិយតេសុបិ;
ន លោកុត្តរធម្មេបិ, អារព្ភ ជវនេ គតេ។

៥៣១ តថា មហគ្គតេ ធម្មេ, អារព្ភ ជវនេ បន;
បដិសម្ភិទាញាណានិ, អារព្ភ ជវិតេបិ ច។

៥៣២ មនោទ្វារេបិ សព្ពេសំ, ជវនានមនន្តរំ;
តទារម្មណចិត្តានិ, ភវន្តិ អនុបុព្ពតោ។

៥៣៣ ន វិជ្ជតិ មនោទ្វារេ, យដ្តនារម្មណស្ស ហិ;
កថំ ភវង្គតោ ហោតិ, វុដ្ឋានំ បន ចេតសោ។

៥៣៤ មនោទ្វារេបិ អាបាថ-មាគច្ឆន្តេវ គោចរា;
យដ្តនាយ វិនា តស្មា, ចិត្តានំ ហោតិ សម្ភវោ។

៥៣៥ ទ្វាទសាបុញ្ញចិត្តានំ , វិបាកា សត្តសត្តតិ;
ភវន្តិ ចតុរាសីតិ, បាបបាកា បវត្តិយំ។

៥៣៦ ឯកាទសវិធានំ តុ, ហិត្វា ឧទ្ធច្ចមានសំ;
ឯកាទសវិធា ចេវ, ភវន្តិ បដិសន្ធិយោ។

៥៣៧ ក្រិយចិត្តេសុ សព្ពេសុ, ជវនំ ន ច ហោតិ យំ;
តំ វេ ករណមត្តត្តា, វាតបុប្ផសមំ មតំ។

៥៣៨ ជវនត្តំ តុ សម្បត្តំ, កិច្ចសាធនតោ បន;
ឆិន្នមូលស្ស រុក្ខស្ស, បុប្ផំវ អផលំ សិយា។

៥៣៩ បដិច្ច បន ឯតស្មា, ផលមេតីតិ **បច្ចយោ**;
យោ ធម្មោ យស្ស ធម្មស្ស, ឋិតិយុប្បត្តិយាបិ វា។

៥៤០ ឧបការោ ហិ សោ តស្ស, បច្ចយោតិ បវុច្ចតិ;
សម្ភវោបភវោ ហេតុ, ការណំ បច្ចយោ មតោ។

៥៤១ លោភាទិ បន យោ ធម្មោ, មូលដ្ឋេនុបការកោ;
ហេតូតិ បន សោ ធម្មោ, វិញ្ញាតព្ពោ វិភាវិនា។

៥៤២ លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
តថាលោភាទយោ តយោ;
ឆឡេវ ហេតុយោ ហោន្តិ,
ជាតិតោ នវធា សិយុំ។

៥៤៣ ធម្មានំ កុសលាទីនំ, កុសលាទិត្តសាធកោ;
មូលដ្ឋោតិ វទន្តេវំ, ឯកេ អាចរិយា បន។

៥៤៤ ឯវំ សន្តេ តុ ហេតូនំ, តំសមុដ្ឋានរូបិសុ;
ហេតុបច្ចយតា នេវ, សម្បជ្ជតិ កទាចិបិ។

៥៤៥ ន ហិ តេ បន រូបានំ, សាធេន្តិ កុសលាទិកំ;
ន តេសំ បន រូបានំ, បច្ចយា ន ច ហោន្តិ តេ។

៥៤៦ តស្មា ហិ កុសលាទីនំ, កុសលាទិត្តសាធកោ;
មូលដ្ឋោតិ ន គន្តព្ពោ, វិញ្ញុនា សមយញ្ញុនា។

៥៤៧ សុប្បតិដ្ឋិតភាវស្ស, សាធនេនុបការកោ;
មូលដ្ឋោតិ ច ហេតូនំ, វិញ្ញាតព្ពោ វិភាវិនា។

៥៤៨ កុសលាកុសលា ហេតូ, ក្រិយាហេតូ ច សព្ពសោ;
ធម្មានំ សម្បយុត្តានំ, តំសមុដ្ឋានរូបិនំ។

៥៤៩ ហេតុបច្ចយតំ យាតា, បញ្ចវោការភូមិយំ;
សម្បយុត្តានមេវេតេ, ចតុវោការភូមិយំ។

៥៥០ កាមេ វិបាកហេតូបិ, កាមាវចរភូមិយំ;

អត្តនា សម្បយុត្តានំ, បដិសន្ធិក្ខណេ បន។

៥៥១ កដត្តារូបជាតានំ, តថេវ ច បវត្តិយំ;
ចិត្តជានញ្ច រូបានំ, ហេតុបច្ចយតំ គតា។

៥៥២ រូបេ វិបាកហេតុ ច, រូបាវចរភូមិយំ;
តថា វុត្តប្បការានំ, ហោន្តិ តេ ហេតុបច្ចយា។

៥៥៣ ហេតុយោ បញ្ចវោការេ, លោកុត្តរវិបាកជា;
ចិត្តជានញ្ច រូបានំ, សម្បយុត្តានមេវ ច។

៥៥៤ តេ ហេតុបច្ចយា ហោន្តិ, ចតុវោការភូមិយំ;
ភវន្តិ សម្បយុត្តានំ, ឥតរេ ច សភូមិយំ។

៥៥៥ ហេតុត្ថោ ហេតុយោ ចេវ, ហេតុបច្ចយសម្ភវោ;
ឯវមេវ ច វិញ្ញេយ្យោ, សញ្ជាតសុខហេតុនា។

៥៥៦ ឆន្ទោ ចិត្តញ្ច វិរិយំ, វីមំសា ចាតិ សត្តុនា;
លោកាធិបតិនា វុត្តា, ចតុធាធិបតី សិយុំ។

៥៥៧ ឆន្ទំ តុ ជេដ្ឋកំ កត្វា, ឆន្ទំ កត្វា ធុរំ បន;
ចិត្តស្សុប្បត្តិកាលស្មិំ, ឆន្ទាធិបតិ នាមសោ។

៥៥៨ ឯសេវ ច នយោ ញេយ្យោ, សេសេសុបិ ច តីសុបិ;
អធិប្បតីតិ និទ្ទិដ្ឋោ, ជេដ្ឋដ្ឋេនុបការកោ។

៥៥៩ សុមតិមតិវិពោធនំ វិចិត្តំ,
កុមតិមតិន្ធនបាវកំ បធានំ;
ឥមមតិមធុរំ អវេទិ យោ យោ,
ជិនវចនំ សកលំ អវេទិ សោ សោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ បកិណ្ណកនិទ្ទេសោ នាម

អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ។

៩. នវមោ បរិច្ឆេទោ

បុញ្ញវិបាកបច្ចយនិទ្ទេសោ

៥៦០ ទ្វត្តឹស បាកចិត្តានិ, លោកិកានេវ យានិ ហិ;
ឯតេសំ បាកចិត្តានំ, បដិសន្ធិបវត្តិសុ។

៥៦១ បុញ្ញាបុញ្ញាទិសង្ខារា, យថា យេសញ្ច បច្ចយា;
ភវាទីសុ តថា តេបិ, វិញ្ញាតព្ពា វិភាវិនា។

៥៦២ តយោ ភវា ចតស្សោ ច, យោនិយោ គតិបញ្ចកំ;
វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ សត្ត, សត្តាវាសា នវេរិតា។

៥៦៣ **កាមេ** បុញ្ញាភិសង្ខារ-សញ្ញិតា អដ្ឋ ចេតនា;
នវន្នំ បាកចិត្តានំ, កាមេ សុគតិយំ បន។

៥៦៤ នានាក្ខណិកកម្មូប-និស្សយបច្ចយេហិ ច;
ទ្វេធា ហិ បច្ចយា តេសំ, ភវន្តិ បដិសន្ធិយំ។

៥៦៥ ឧបេក្ខាសហិតាហេតុ-មនោវិញ្ញាណធាតុយា ;
វិនា បរិត្តបាកានំ, ហោន្តិ ទ្វេធា បវត្តិយំ។

៥៦៦ តាយេវ ចេតនា រូប-ភវេ ទ្វេធាវ បច្ចយា;
បញ្ចន្នំ បាកចិត្តានំ, ភវន្តិ ហិ បវត្តិយំ។

៥៦៧ អដ្ឋន្នំ តុ បរិត្តានំ, កាមេ ទុគ្គតិយំ តថា;
បវត្តេ បច្ចយា ហោន្តិ, ន ហោន្តិ បដិសន្ធិយំ។

៥៦៨ ហោន្តិ វុត្តប្បការាវ, កាមេ សុគតិយំ តថា;
សោឡសន្នំ វិបាកានំ, បវត្តេ បដិសន្ធិយំ។

៥៦៩ **រូបេ** បុញ្ញាភិសង្ខារា, រូបាវចរភូមិយំ;
បញ្ចន្នំ បាកចិត្តានំ, បច្ចយា បដិសន្ធិយំ។

៥៧០ ហោន្តិមាបុញ្ញសង្ខារា, កាមេ ទុគ្គតិយំ ទ្វិធា;
វិញ្ញាណស្ស បនេកស្ស, បច្ចយា បដិសន្ធិយំ។

៥៧១ ឆន្នំ បន បវត្តេវ, ហោន្តិ នោ បដិសន្ធិយំ;
សត្តន្នម្បិ ភវន្តេវ, បវត្តេ បដិសន្ធិយំ។

៥៧២ កាមេ សុគតិយំ តេសំ, សត្តន្នម្បិ តថេវ ច;
បវត្តេ បច្ចយា ហោន្តិ, ន ហោន្តិ បដិសន្ធិយំ។

៥៧៣ វិញ្ញាណានំ ចតុន្នម្បិ, តេសំ រូបភវេ តថា;
បវត្តេ បច្ចយា ហោន្តិ, ន ហោន្តិ បដិសន្ធិយំ។

៥៧៤ រសា ច កាមភវេនិដ្ឋ-រូបាទិឧបលទ្ធិយំ;
អនិដ្ឋរូបាទយោ បន, ព្រហ្មលោកេ ន វិជ្ជរេ។

៥៧៥ តថេវានេញ្ជសង្ខារោ , **អរូបាវចរ**ភូមិយំ;
ចតុន្នំ បាកចិត្តានំ, បវត្តេ បដិសន្ធិយំ។

៥៧៦ ឯវំ តាវ ភវេស្វេតេ, បដិសន្ធិបវត្តិសុ;
យថា ច បច្ចយា ហោន្តិ, តថា ញេយ្យា វិភាវិនា។

៥៧៧ ឯសេវ ច នយោ ញេយ្យោ, យោនិអាទីសុ តត្រិទំ;
អាទិតោ បន បដ្ឋាយ, មុខមត្តនិទស្សនំ។

៥៧៨ អវិសេសេន បុញ្ញាភិ-សង្ខារោ ទ្វិភវេសុបិ;
ទត្វាន បដិសន្ធឹ តុ, សព្ពបាកំ ជនេតិ សោ។

៥៧៩ តថា ចតូសុ វិញ្ញេយ្យោ, អណ្ឌជាទីសុ យោនិសុ;
ពាហុទេវមនុស្សានំ, គតីសុ ទ្វីសុ ឯវ ច។

៥៨០ តថា នានត្តកាយាទិ-វិញ្ញាណានំ ឋិតីសុបិ;
តថា វុត្តប្បការស្មឹ, សត្តាវាសេ ចតុព្ពិធេ។

៥៨១ ឯវំ បុញ្ញាភិសង្ខារោ, ភវាទីសុ យថារហំ;
ឯកវីសតិបាកានំ, បច្ចយោ ហោតិ ច ទ្វិធា។

៥៨២ កាមេ អបុញ្ញសង្ខារោ, ភវេ ចតូសុ យោនិសុ;
តីសុ គតីសុ ឯកិស្សា, វិញ្ញាណដ្ឋិតិយាបិ ច។

៥៨៣ សត្តាវាសេ បនេកស្មឹ,
ឧហោតិ សោ បច្ចយោ ទ្វិធា;
សត្តន្នំ បាកចិត្តានំ,
បវត្តេ បដិសន្ធិយំ។

៥៨៤ តថេវានេញ្ជសង្ខារោ, ឯការូបភវេ បុន;
ឯកិស្សា យោនិយា ចេវ, ឯកិស្សា គតិយាបិ ច។

៥៨៥ តីសុ ចិត្តដ្ឋិតីស្វេវ, សត្តាវាសេ ចតុព្ពិធេ;
ចតុន្នំ បាកចិត្តានំ, ទ្វេធា សោ ហោតិ បច្ចយោ។

៥៨៦ បដិសន្ធិបវត្តីនំ , វសេនេវ ភវាទិសុ;
វិជានិតព្ពា សង្ខារា, យថា យេសញ្ច បច្ចយា។

៥៨៧ ន រូបារូបធម្មានំ, សង្កន្តិ បន វិជ្ជតិ;
សង្កន្តិភាវេ អសតិ, បដិសន្ធិ កថំ សិយា។

៥៨៨ នត្ថិ ចិត្តស្ស សង្កន្តិ, អតីតភវតោ តជ;
តតោ ហេតុំ វិនា តស្ស, បាតុភាវោ ន វិជ្ជតិ។

៥៨៩ សុលទ្ធបច្ចយំ រូបា-រូបមត្តំ តុ ជាយតិ;
ឧប្បជ្ជមានមេវំ តុ, លភិត្វា បច្ចយំ បន។

៥៩០ ភវន្តរមុបេតីតិ, សមញ្ញាយ បវុច្ចតិ;
ន ច សត្តោ ន ច ជីវោ, ន អត្តា វាបិ វិជ្ជតិ។

៥៩១ តយិទំ បាកជំ កត្វា, បដិសន្ធិក្កមំ បន;
ទស្សយិស្សាមហំ សាធុ, និពោធថ សុទុព្ពុធំ។

៥៩២ អតីតស្មឹ ភវេ តស្ស, អាសន្នមរណស្ស ហិ;
ហរិតំ តាលបណ្ណំវ, បក្ខិត្តំ អាតបេ បន។

៥៩៣ សុស្សមានេ សរីរស្មឹ, នដ្ឋេ ចក្ខុន្ទ្រិយាទិកេ;
ហទយវត្ថុមត្តស្មឹ, ឋិតេ កាយប្បសាទិកេ។

៥៩៤ វត្ថុសន្និស្សិតំ ចិត្តំ, ហោតិ តស្មឹ ខណេបិ ច;
បុព្ពានុសេវិតំ កម្មំ, បុញ្ញំ វាបុញ្ញមេវ វា។

៥៩៥ កម្មំ កម្មនិមិត្តំ វា, អាលម្ពិត្វា បវត្តតិ;
ឯវំ បវត្តមានំ តំ, វិញ្ញាណំ លទ្ធបច្ចយំ។

៥៩៦ អវិជ្ជាយ បដិច្ឆន្នា-ទីនវេ វិសយេ បន;

តណ្ហា នមេតិ សង្ខារា, ខិបន្តិ សហជា បន។

៥៩៧. ន មីយមានំ តណ្ហាយ, តំ សន្តតិវសា បន;
ឱរិមា បន តីរម្ហា, អាលម្ពិត្វាន រជ្ជកំ។

៥៩៨. មាតិកាតិក្កមោវេតំ, បុរិមំ ជហតិ និស្សយំ;
អបរំ កម្មសម្ភូតំ, លម្ពិត្វា វាបិ និស្សយំ។

៥៩៩. តំ បនារម្មណាទីហិ, បច្ចយេហិ បវត្តតិ;
បុរិមំ ចវនំ ឯត្ថ, បច្ឆិមំ បដិសន្ធិ តុ។

៦០០. តទេតំ នាបិ បុរិមា, ភវតោបិ ឥធាគតំ;
កម្មាទិញ្ច វិនា ហេតុំ, បាតុភូតំ ន ចេវ តំ។

៦០១. ឯត្ថ ចេតស្ស ចិត្តស្ស, បុរិមា ភវតោ បន;
ឥធានាគមនេតីត-ភវហេតូហិ សម្ភវេ។

៦០២. បដិឃោសទីបមុទ្ទាទី, ភវន្តេត្ថ និទស្សនា;
យថា អាគន្ត្វា អញ្ញត្រ, ហោន្តិ សទ្ទាទិហេតុកា។

៦០៣. ឯវមេវ ច វិញ្ញាណំ, វេទិតព្ពំ វិភាវិនា;
សន្តានពន្ធតោ នត្ថិ, ឯកតា វាបិ នានតា។

៦០៤. សតិ សន្តានពន្ធេ តុ, ឯកន្តេនេកតា សិយា;
ខីរតោ ទធិសម្ភូតំ, ន ភវេយ្យ កទាចិបិ។

៦០៥. អថាបិ បន ឯកន្ត-នានតា សា ភវេយ្យ ចេ;
ខីរសាមី នរោ នេវ, ទធិសាមី ភវេយ្យ សោ។

៦០៦. តស្មា ឯត្ថ បនេកន្ត-ឯកតានានតាបិ វា;
ន ចេវ ឧបគន្តព្ពា, វិញ្ញូនា សមយញ្ញុនា។

៦០៧. ននុ ឯវមសង្កន្តិ-បាតុភាវេ តស្ស សតិ;
យេ ឥមស្មិំ មនុស្សត្ត-ភាវេ ខន្ធាភិសម្ភវា។

៦០៨. តេសំ ឥធ និរុទ្ធត្តា, កម្មស្ស ផលហេតុនោ;
បរត្ថាគមតោ ចេវ, ឥធ តស្ស កតស្ស ហិ។

៦០៩. អញ្ញស្ស អញ្ញតោ ចេវ, កម្មតោ តំ ផលំ សិយា;
តស្មា ន សុន្ទរំ ឯតំ, វិធានំ សព្ពមេវ ច។

ឯត្ថាហ –

៦១០. សន្តានេ យំ ផលំ ឯតំ, នាញ្ញស្ស ន ច អញ្ញតោ;
ពីជានំ អភិសង្ខារោ, ឯតស្សត្ថស្ស សាធកោ។

៦១១. ឯកស្មិំ បន សន្តានេ, វត្តមានំ ផលំ បន;
អញ្ញស្សាតិបិ វា នេវ, អញ្ញតោ វា ន ហោតិ តំ។

៦១២. ពីជានំ អភិសង្ខារា, ឯតស្សត្ថស្ស សាធកោ;
ពីជានំ អភិសង្ខារេ, កតេ តុ មធុអាទិនា។

៦១៣. តស្ស ពីជស្ស សន្តានេ, បឋមំ លទ្ធបច្ចយោ;
មធុរោ ផលសោ តស្ស, ហោតិ កាលន្តរេ បន។

៦១៤. ន ហិ តានិ ហិ ពីជានិ, អភិសង្ខរណម្បិ វា;
បាបុណន្តិ ផលដ្ឋានំ, ឯវំ ញេយ្យមិទម្បិ ច។

៦១៥. កាលកាលេ បយុត្តេន, វិជ្ជាសិប្បោសធាទិនា;
ទីបេតព្ពោ អយំ វុទ្ធ-កាលស្មឹ ផលទាយិនា។

៦១៦. ឯវំ សន្តេបិ តំ កម្មំ, វិជ្ជមានម្បិ វា បន;
ផលស្ស បច្ចយោ ហោតិ, អថ វាវិជ្ជមានកំ។

៦១៧. វិជ្ជមានំ សចេ ហោតិ, តប្បវត្តិក្ខណេ បន;
ភវិតព្ពំ វិបាកេន, សទ្ធិមេវ ច ហេតុនា។

៦១៨. អថ វាវិជ្ជមានំ តំ, និរុទ្ធំ បច្ចយោ ភវេ;
បវត្តិក្ខណតោ បុព្ពេ, បច្ឆា និច្ចផលំ សិយា។

វុច្ចតេ –

៦១៩. ភដត្តា បច្ចយោ កម្មំ, តស្មា និច្ចផលំ ន ច;
ជាដិភោគាទិកំ កម្មំ, វេទិតព្ពំ និទស្សនំ។

៦២០. ភដត្តាយេវ តំ កម្មំ, ផលស្ស បន បច្ចយោ;
ន ចស្ស វិជ្ជមានត្តំ, តស្ស វាវិជ្ជមានតា។

៦២១. អភិធម្មាវតារោយំ, បរមត្ថបកាសនោ;
សោតព្ពោ បន សោតូនំ, បីតិពុទ្ធិវិវឌ្ឍនោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ បុញ្ញវិបាកបច្ចយនិទ្ទេសោ នាម

នវមោ បរិច្ឆេទោ។

១០. ទសមោ បរិច្ឆេទោ

រូបវិភាគនិទ្ទេសោ

៦២២. វុត្តមាទិម្ហិ យំ រូបំ, ចិត្តជានមនន្តរំ;
តស្ស ទានិ ករិស្សាមិ, សមាសេន វិភាវនំ។

៦២៣. យំ រុប្បតីតិ រូបន្តិ, តថា រូបយតីតិ វា;
រូបារូបភវាតីតោ, សុរូបោ រូបមព្រវិ។

៦២៤. តំ រូបំ ទុវិធំ ហោតិ, ភូតោបាទាយភេទតោ;
ចតុព្ពិធា មហាភូតា, ឧបាទា ចតុវីសតិ។

៦២៥. បថវីធាតុ អាបោ ច,
តេជោ វាយោ តថេវ ច;
ចត្តារោមេ មហាភូតា,
មហាភូតេន ទេសិតា។

៦២៦. មហន្តា បាតុភូតាតិ, មហាភូតសមាតិ វា;
វញ្ចកត្តា អភូតេន, **មហាភូតា**តិ សញ្ញិតា។

៦២៧. ចក្ខុ សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហា កាយោ ច រូបតា;
សទ្ទោ គន្ធោ រសោ ឥត្ថិ-បុរិសិន្ទ្រិយជីវិតំ។

៦២៨. វត្ថុមាហារតា កាយ-វចីវិញ្ញត្តិយោ ទុវេ;
អាកាសោ ចេវ រូបស្ស, លហុតាទិត្តយម្បិ ច។

៦២៩. ឧបចយោ សន្តតិរូបំ, ជរតានិច្ចតាបិ ច;
ឧបាទាតិ បវុច្ចន្តិ, ឥមានិ ចតុវីសតិ។

៦៣០. មហាភូតានិ និស្សាយ, អមុញ្ចិត្វា បវត្តិតោ;
ឧបាទារូបមិច្ចាហ, និរុបាទានមានសោ។

៦៣១. បថវី បត្ថដត្តា ច, វាយោ វាយនតោ ភវេ;
តេជោ តេជេតិ រូបានិ, អាបោ អាបេតិ បាលនា។

៦៣២. ឯតេសំ ទានិ បវក្ខាមិ, រូបានំ លក្ខណាទិកំ;
លក្ខណាទីសុ ញាតេសុ, ធម្មា អាវិ ភវន្តិ ហិ។

៦៣៣. សាមញ្ញំ វា សភាវោ វា, ធម្មានំ លក្ខណំ មតំ;
កិច្ចំ វា តស្ស សម្បត្តិ, រសោតិ បរិទីបិតោ។

៦៣៤. ផលំ វា បច្ចុបដ្ឋានំ, ឧបដ្ឋាននយោបិ វា;
អាសន្នការណំ យំ តុ, តំ បទដ្ឋានសញ្ញិតំ។

តត្ថ កក្ខឡត្តលក្ខណា បថវីធាតុ, បតិដ្ឋានរសា, សម្បដិច្ឆនបច្ចុបដ្ឋានា។ បគ្ឃរណលក្ខណា អាបោធាតុ, ឧបព្រូហនរសា, សង្គហបច្ចុបដ្ឋានា។ ឧណ្ហត្តលក្ខណា តេជោធាតុ, បរិបាចនរសា, មទ្ទវានុប្បទានបច្ចុបដ្ឋានា។ វិត្ថម្ភនលក្ខណា វាយោធាតុ, សមុទីរណរសា, អភិនីហារបច្ចុបដ្ឋានា។ ឯកេកាយ ចេត្ថ សេសភូតត្តយ បទដ្ឋានាតិ វេទិតព្ពា។

ចក្ខតីតិ **ចក្ខុ**, រូបំ វិភាវេតីតិ អត្ថោ។

៦៣៥. តត្ថ ចក្ខុ ទ្វិធា វុត្តំ, បញ្ញាមំសប្បភេទតោ;
តត្ថ បញ្ញាមយំ ចក្ខុ, ហោតិ បញ្ចវិធំ បន។

៦៣៦ ពុទ្ធធម្មសមន្តេហិ, ញាណទិព្ពេហិ នាមតោ;
យថានុក្កមតោ តេសំ, នានត្តំ មេ និពោធថ។

៦៣៧ អាសយានុសយេ ញាណំ, ឥន្ទ្រិយានំ បរោបរេ;
ពុទ្ធចក្ខុន្តិ និទ្ទិដ្ឋំ, មុនិនា លោកចក្ខុនា។

៦៣៨ ហេដ្ឋាមគ្គត្តយេ ញាណំ, **ធម្មចក្ខុ**ន្តិ សញ្ញិតំ;
ញេយ្យំ **សមន្តចក្ខុន្តិ,** ញាណំ សព្ពញ្ញុតា បន។

៦៣៩ យំ “ចក្ខុំ ឧទបាទី”តិ, អាគតំ **ញាណចក្ខុ** តំ;
អភិញ្ញាចិត្តជា បញ្ញា, **ទិព្ពចក្ខុ**ន្តិ វុច្ចតិ។

៦៤០ មំសចក្ខុបិ ទុវិធំ, សសម្ភារបសាទតោ;
សសម្ភារញ្ច នាមេត្ថ, អក្ខិកូបេ បតិដ្ឋិតំ។

៦៤១ អក្ខិកូបដ្ឋិនា ហេដ្ឋា, ឧទ្ធញ្ច ភមុកដ្ឋិនា;
ឧភតោ អក្ខិកូដេហិ, មត្ថលុង្គេន អន្តតោ។

៦៤២ ពាហិទ្ធា អក្ខិលោមេហិ, បរិច្ឆិន្នោ ច យោ បន;
ន្ហារុសុត្តេន អាពន្ធោ, មំសបិណ្ឌោ បវុច្ចតិ។

៦៤៣ សកលោបិ ច លោកោយំ, កមលស្ស ទលំ វិយ;
បុថុលំ វិបុលំ នីលំ, ឥតិ ជានាតិ លោចនំ។

៦៤៤ ចក្ខុ នាម ន តំ ហោតិ, វត្ថុ តស្សាតិ វុច្ចតិ;
ឥទំ បន **សសម្ភារ-ចក្ខុ**ន្តិ បរិទីបិតំ។

៦៤៥ វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា,
ចតស្សោ ចាបិ ធាតុយោ;
ភាវសម្ភវសណ្ឋានំ,
ជីវិតានិ តថេវ ច។

៦៤៦ កាយចក្ខុបសាទាតិ ,
សម្ភារា ហោន្តិ ចុទ្ទស;
តថា វិត្ថារតោ ចេតំ,
ចតស្សោ ចាបិ ធាតុយោ។

៦៤៧ វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា,
សណ្ឋានសម្ភវោ តថា;
ទសេតេ ចតុសមុដ្ឋានា,
ចត្តាលីស ភវន្តិ តេ។

៦៤៨ ចក្ខុ កាយប្បសាទោ ច, ភាវោ ជីវិតមេវ ច;
ចត្តាលីសញ្ច រូបានិ, ចត្តារិ តុ ភវន្តិ ហិ។

៦៤៩ ឥមេសំ បន រូបានំ, វសេន បរិបិណ្ឌិតំ;
ឥទំ សម្ភារចក្ខុន្តិ, បណ្ឌិតេហិ បកាសិតំ។

៦៥០ យោ បនេត្ថ សិតោ អត្ថិ, បរិពន្ធោ បរិត្តកោ;
ចតុន្នំ បន ភូតានំ, បសាទោ កម្មសម្ភវោ។

៦៥១ ឥទំ **បសាទចក្ខុ**ន្តិ, អក្ខាតំ បញ្ចចក្ខុនា;
ឥទេតំ តស្ស មជ្ឈេ តុ, សសម្ភារស្ស ចក្ខុនោ។

៦៥២ សេតេន មណ្ឌលេនស្ស, បរិក្ខិត្តស្ស សព្ពសោ;
កណ្ហមណ្ឌលមជ្ឈេ វា, និវិដ្ឋេ ទិដ្ឋមណ្ឌលេ។

៦៥៣. ទ្វារណាទិកិច្ចាហិ, ធាតូហិ ច ចតូហិបិ;
កតូបការំ ហុត្វាន, ឧតុចិត្តាទិនា បន។

៦៥៤. ឧបត្ថម្ភិយមានំ តំ, អាយុនា កតបាលនំ;
វណ្ណគន្ធរសាទីហិ, រូបេហិ បរិវារិតំ។

៦៥៥. ចក្ខុវិញ្ញាណកាទីនំ, វត្ថុទ្វារញ្ច សាធយំ;
ឱកាសិរសមានេន, បមាណេនេវ តិដ្ឋតិ។

វុត្តំ ហេតំ –

៦៥៦. “យេន ចក្ខុបសាទេន, រូបានិមនុបស្សតិ;
បរិត្តំ សុខុមំ ឯតំ, ឱកាសិរសមូបម”ន្តិ។

៦៥៧. សោតាទីសុ ច ឯសេវ, នយោ ញេយ្យោ វិភាវិនា;
វិសេសមត្តមេវេត្ថ, បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ។

សុណាតីតិ **សោតំ,** តំ តនុតម្ពលោមាចិតេ អង្គុលិវេធកសណ្ឋានេ បទេសេ វុត្តប្បការាហិ ធាតូហិ កតូបការំ ឧតុចិត្តាហារេហិ ឧបត្ថម្ភិយមានំ អាយុនា បរិបាលិយមានំ សោតវិញ្ញាណាទីនំ វត្ថុទ្វារភាវំ សាធយមានំ តិដ្ឋតិ។

ឃាយតីតិ **ឃានំ,** តំ សសម្ភារឃានពិលស្ស អន្តោ អជបទសណ្ឋានេ បទេសេ យថាវុត្តប្បការា ហុត្វា តិដ្ឋតិ។

សាយតីតិ **ជិវ្ហា,** ជីវិតមវ្ហាយតីតិ វា **ជិវ្ហា,** សា សសម្ភារជិវ្ហាមជ្ឈស្ស ឧបរិ ឧប្បលទលគ្គសណ្ឋានេ បទេសេ យថាវុត្តប្បការា ហុត្វា តិដ្ឋតិ។

កុច្ឆិតានំ មលានំ អាយោតិ **កាយោ។** យាវតា បន ឥមស្មឹ កាយេ ឧបាទិន្នកំ រូបំ អត្ថិ, សព្ពត្ថ កាយបសាទោ កប្បាសបដលេ ស្នេហោ វិយ យថាវុត្តប្បការោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។

ឯត្ថ បនេតេសំ លក្ខណាទីនិ បវក្ខាមិ – ទដ្ឋុកាមតានិទានកម្មសមុដ្ឋានភូតបសាទលក្ខណំ ចក្ខុ, រូបេសុ អាវិញ្ឆនរសំ, ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អាធារភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, ទដ្ឋុកាមតានិទានកម្មជភូតបទដ្ឋានំ។

សោតុកាមតានិទានកម្មសមុដ្ឋានភូតបសាទលក្ខណំ សោតំ, សទ្ទេសុ អាវិញ្ឆនរសំ, សោតវិញ្ញាណស្ស អាធារភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, សោតុកាមតានិទានកម្មជភូតបទដ្ឋានំ។

ឃាយិតុកាមតានិទានកម្មសមុដ្ឋានភូតបសាទលក្ខណំ ឃានំ, គន្ធេសុ អាវិញ្ឆនរសំ, ឃានវិញ្ញាណស្ស អាធារភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, ឃាយិតុកាមតានិទានកម្មជភូតបទដ្ឋានំ។

សាយិតុកាមតានិទានកម្មសមុដ្ឋានភូតបសាទលក្ខណាជិវ្ហា , រសេសុ អាវិញ្ឆនរសា, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស អាធារភាវបច្ចុបដ្ឋានា, សាយិតុកាមតានិទានកម្មជភូតបទដ្ឋានា។

ផុសិតុកាមតានិទានកម្មសមុដ្ឋានភូតបសាទលក្ខណោ កាយោ, ផោដ្ឋព្ពេសុ អាវិញ្ឆនរសោ, កាយវិញ្ញាណស្ស អាធារភាវបច្ចុបដ្ឋានោ, ផុសិតុកាមតានិទានកម្មជភូតបទដ្ឋានោ។

កេចិ បនាហុ –

៦៥៨. តេជាធិកានំ ភូតានំ, បសាទោ បន ចក្ខុតិ;
អាកាសានិលតោយុព្ពិអធិកានំ តុ សេសកា។

៦៥៩. តេ បនេវំ តុ វត្តព្ពា, “សុត្តំ អាហរថា”តិ ហិ;
សុត្តមេវ ច តេ អទ្ធា, ន ទក្ខិស្សន្តិ កិញ្ចិបិ។

៦៦០. វិសេសេ សតិ ភូតានំ, បសាទោ ហិ កថំ ភវេ;
សមានានំ ហិ ភូតានំ, បសាទោ បរិទីបិតោ។

៦៦១តស្មា និស្សយភូតានំ, ចតុន្នំ សព្ពសោ បន;
បហាយេវ បនេតេសំ, វិសេសបរិកប្បនំ។

៦៦២ញេយ្យា កម្មវិសេសេន, បសាទានំ វិសេសតា;
ន ហិ ភូតវិសេសេន, ហោតិ តេសំ វិសេសតា។

៦៦៣ឯវមេតេសុ ចក្ខុញ្ច, សោតំ អបត្តគាហកំ;
សេសំ តុ បន ឃានាទិត្តយំ សម្បត្តគាហកំ។

រូបន្តិ រូបយតីតិ រូបំ, វណ្ណវិការមាបជ្ជមានំ ហទយង្គតភាវំ បកាសេតីតិ អត្ថោ។ តំ បន ចក្ខុបដិហននលក្ខណំ, ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វិសយភាវរសំ, តស្សេវ គោចរភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, ចតុមហាភូតបទដ្ឋានំ។ យថា ចេតំ, តថា សព្ពានិបិ ឧបាទារូបានីតិ ។

សទ្ទោតិ សទ្ទយតីតិ សទ្ទោ, សោ បន សោតបដិហននលក្ខណោ, សោតវិញ្ញាណស្ស វិសយភាវរសោ, តស្សេវ គោចរភាវបច្ចុបដ្ឋានោ។

រសោតិ រសន្តិ តេនាតិ រសោ, សោ ជិវ្ហាបដិហននលក្ខណោ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស វិសយភាវរសោ, តស្សេវ គោចរភាវបច្ចុបដ្ឋានោ។

គន្ធោតិ អត្តានំ គន្ធយតិ សូចយតីតិ គន្ធោ, សោ ឃានបដិហននលក្ខណោ, ឃានវិញ្ញាណស្ស វិសយភាវរសោ, តស្សេវ គោចរភាវបច្ចុបដ្ឋានោ។

ឥត្ថិន្ទ្រិយន្តិ –

៦៦៤កម្មជោ ឥត្ថិភាវោយំ, បដិសន្ធិសមុដ្ឋិតោ;
យញ្ចេតំ ឥត្ថិលិង្គាទិ, ន តុ តំ ឥន្ទ្រិយំ សិយា។

៦៦៥ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បដិច្ចេវ, ឥត្ថិលិង្គាទយោ បន;
បវត្តេយេវ ជាយន្តេ, ន តានិ បដិសន្ធិយំ។

៦៦៦ន ច តំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ, មនោវិញ្ញេយ្យមេវ តំ;
ឥត្ថិលិង្គាទយោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ហោន្តិ វា ន វា។

៦៦៧ឯសេវ ច នយោ ញេយ្យោ, សេសេបិ **បុរិសិន្ទ្រិយេ**;
ឥទំ បឋមកប្បានំ, ឧភយំ តុ បវត្តិយំ។

៦៦៨សមុដ្ឋាតីតិ វិញ្ញេយ្យំ, បរតោ បដិសន្ធិយំ;
បវត្តេបិ សមុដ្ឋាយ, បវត្តេ បរិវត្តតិ។

៦៦៩មហតា បាបកម្មេន, បុរិសត្តំ វិនស្សតិ;
មហតា កុសលេនេវ, ជាយតេ បុរិសិន្ទ្រិយំ។

៦៧០ទុព្ពលាកុសលេនេវ, ឥត្ថិលិង្គំ វិនស្សតិ;
ទុព្ពលេនេវ បុញ្ញេន, ឥត្ថិភាវោ ហិ ជាយតេ។

៦៧១ឧភតោព្យញ្ជនស្សាបិ , ឯកមេវិន្ទ្រិយំ សិយា;
ឯវំ សន្តេ អភាវោ ច, ទុតិយព្យញ្ជនស្ស តុ។

៦៧២ន ចាភាវោ សិយា កស្មា, ន តំ ព្យញ្ជនការណំ;
តស្ស កម្មសហាយំ ហិ, រាគចិត្តំ តុ ការណំ។

ឧភយស្ស បនេតស្ស លក្ខណាទីនិ វុច្ចតិ។ តត្ថ ឥត្ថិភាវលក្ខណំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, “ឥត្ថី”តិ បកាសនរសំ, ឥត្ថិលិង្គនិមិត្តកុត្តាកប្បានំ ការណភាវបច្ចុបដ្ឋានំ។

បុរិសភាវលក្ខណំ បុរិសិន្ទ្រិយំ, “បុរិសោ”តិ បកាសនរសំ, បុរិសលិង្គនិមិត្តកុត្តាកប្បានំ ការណភាវបច្ចុបដ្ឋានំ។

ជីវិតន្តិ –

៦៧៣. ជីវិតិន្ទ្រិយនិទ្ទេសេ, វត្តព្ពំ យំ សិយា តថ;
អរូបជីវិតេ វុត្ត-នយេនេវ ច តំ វទេ។

លក្ខណាទីនិ បនស្ស ឯវំ វេទិតព្ពានិ។ សហជរូបបរិបាលនលក្ខណំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ, តេសំ បវត្តនរសំ, តេសមេវ ឋបនបច្ចុបដ្ឋានំ, យាបយិតព្ពភូតបទដ្ឋានន្តិ។

វត្ថូតិ ហទយវត្ថុ។

៦៧៤. យំ និស្សាយ មនោធាតុ-មនោវិញ្ញាណធាតុយោ;
វត្តន្តិ បញ្ចវោការេ, តំ “វត្ថូ”តិ បវុច្ចតិ។

មនោធាតុមនោវិញ្ញាណធាតូនំ និស្សយលក្ខណំ ហទយវត្ថុ, តាសញ្ញេវ ធាតូនំ អាធារណរសំ, ឧព្ពាហនបច្ចុបដ្ឋានំ។

អាហារតាតិ កពឡីការោ អាហារោ។ ឱជដ្ឋមកំ រូបំ អាហរតីតិ អាហារោ។

៦៧៥. យាយ ឱជាយ យាបេន្តិ, យត្ថ យត្ថ ច បាណិនោ;
អយំ តុ “កពឡីការោ, អាហារោ”តិ បវុច្ចតិ។

៦៧៦. អន្នបានាទិកំ វត្ថុ, អគ្គី ហរតិ កម្មជំ;
កេវលំ ន ច សក្កោតិ, បាលេតុំ ជីវិតំ បន។

៦៧៧. ឱជា សក្កោតិ បាលេតុំ, ហរិតុំ ន ច បាចកំ;
ហរិតុម្បិ ច បាលេតុំ, ឧភោ សក្កោន្តិ ឯកតោ។

លក្ខណាទិតោ បនស្ស ឱជាលក្ខណោ កពឡីការោ អាហារោ, រូបាហរណរសោ, ឧបត្ថម្ភនបច្ចុបដ្ឋានោ, កពឡំ កត្វា អជ្ឈោហរិតព្ពវត្ថុបទដ្ឋានោតិ វេទិតព្ពោ។

កាយវិញ្ញត្តិនិទ្ទេសេ កាយេន អត្តនោ ភាវំ វិញ្ញាបេន្តានំ កាយគ្គហណានុសារេន គហិតាយ ឯតាយ ភាវោ វិញ្ញាយតីតិ វិញ្ញត្តិ។ សយំ វា កាយគ្គហណានុសារេន វិញ្ញាយតីតិបិ វិញ្ញត្តិ។ “កាយេន សំវរោ សាធុ, សាធុ វាចាយ សំវរោ”តិ អាគតោ ចោបនសង្ខាតោ កាយោវ វិញ្ញត្តិ **កាយវិញ្ញត្តិ**។ កាយវិប្ផន្ទនេន អធិប្បាយវិញ្ញាបនហេតុត្តា សយញ្ច តថា វិញ្ញេយ្យត្តា កាយេន វិញ្ញត្តីតិបិ **កាយវិញ្ញត្តិ**។

៦៧៨. ភត្ត យា សហជាតស្ស, ចិត្តជានិលធាតុយា;
រូបស្ស ចលនេ ហេតុ, ឯកាការវិការតា។

៦៧៩. កាយវិញ្ញត្តិ នាមាយំ, កាយទ្វារន្តិ សា មតា;
តត្ថ យា ចេតនាសិទ្ធា, បុញ្ញាបុញ្ញវសា បន។

៦៨០. កាយកម្មន្តិ និទ្ទិដ្ឋា, សត្តនា សា ហិតេសិនា;
សម្បវត្តិ បនេតិស្សា, វចីទ្វារេបិ ជាយតេ។

៦៨១. លភិត្វា បនុបត្ថម្ភំ, ឯការជ្ជនវីថិយំ;
ហេដ្ឋាហិ ឆហិ ចិត្តេហិ, វាយោធាតុសមុដ្ឋិតំ។

៦៨២. សត្តមេន តុ ចិត្តេន, វាយោធាតុសមុដ្ឋិតា;
ថាលេតិ សហជំ រូបំ, វិញ្ញត្តិសហិតាត្តនា។

វចីវិញ្ញត្តិនិទ្ទេសេ បន –

៦៨៣. បច្ចយោ ចិត្តជាតាយ, ឧបាទិន្នកយត្តនេ;
យោ អាការវិការេកោ, អយំ បថវិធាតុយា។

៦៨៤. វចីវិញ្ញត្តិ វិញ្ញេយ្យា, សហ សទ្ទវសា បន;
វចីទ្វារន្តិ និទ្ទិដ្ឋា, សាវ សក្យកុលិន្ទុនា។

៦៨៥. សទ្ទោ ន ចិត្តជោ អត្ថិ, វិនា វិញ្ញត្តិយត្តនំ;
ធាតុសង្ឃដ្ដនេនេវ, សហ សទ្ទោ ហិ ជាយតិ។

៦៨៦. សា វិញ្ញាបនតោ ចេវ, អយំ វិញ្ញេយ្យតោបិ ច;
វិញ្ញត្តីតិ សិយា តស្សា, សម្ភវោ ការកទ្វយេ។

៦៨៧. ន វិញ្ញត្តិទ្វយំ អដ្ឋ, រូបានិ វិយ ចិត្តជំ;
ចិត្តជានំ វិការត្តា, ចិត្តជន្តិ បវុច្ចតិ។

តត្ថ កាយវិញ្ញត្តិ អធិប្បាយបកាសនរសា, កាយវិប្ផន្ទនហេតុភាវបច្ចុបដ្ឋានា, ចិត្តសមុដ្ឋានវាយោធាតុបទដ្ឋានា។ តថា វចីវិញ្ញត្តិ អធិប្បាយបកាសនរសា, វចីឃោសស្ស ហេតុភាវបច្ចុបដ្ឋានា, ចិត្តសមុដ្ឋានបថវីធាតុបទដ្ឋានា។

៦៨៨. ន កស្សតីតិ **អាកាសោ**, រូបានំ វិវរោ បន;
យោ រូបានំ បរិច្ឆេទោ, ស្វាកាសោតិ បវុច្ចតិ។

សោ រូបបរិច្ឆេទលក្ខណោ, រូបបរិយន្តបកាសនរសោ, រូបមរិយាទបច្ចុបដ្ឋានោ, អសម្ផុដ្ឋភាវឆិទ្ទវិវរភាវបច្ចុបដ្ឋានោ វា, បរិច្ឆិន្នរូបបទដ្ឋានោ។

រូបស្ស លហុតាទិត្តយនិទ្ទេសេ –

៦៨៩. រូបស្ស វុត្តនយេនេវ, រូបស្ស លហុតាទិសុ;
តិស្សោ រូបវិការាតិ, វិញ្ញាតព្ពា វិភាវិនា។

៦៩០. ឯតាសំ បន តិស្សន្នំ, កមតោ ច បវត្តិយំ;
អរោគី មទ្ទិតំ ចម្មំ, ធន្តហេមំ និទស្សនំ។

៦៩១. កម្មំ កាតុំ ន សក្កោតិ, លហុតាទិត្តយំ បន;
អាហារាទិត្តយំយេវ, តំ ករោតិ តតោ តិជំ។

តត្ថ អទន្ធតាលក្ខណា រូបស្ស លហុតា, រូបានំ គរុភាវវិនោទនរសា, លហុបរិវត្តិតាបច្ចុបដ្ឋានា, លហុរូបបទដ្ឋានា។

អថទ្ធតាលក្ខណា រូបស្ស មុទុតា, រូបានំ ថទ្ធភាវវិនោទនរសា, សព្ពកិរិយាសុ អវិរោធិតាបច្ចុបដ្ឋានា, មុទុរូបបទដ្ឋានា។

សរីរកិរិយានុកូលកម្មញ្ញតាលក្ខណា រូបស្ស កម្មញ្ញតា, អកម្មញ្ញតាវិនោទនរសា, អទុព្ពលភាវបច្ចុបដ្ឋានា, កម្មញ្ញតារូបបទដ្ឋានា។ ឯតា បន តិស្សោបិ ន អញ្ញមញ្ញំ វិជហន្តិ។

ឧបចយសន្តតិនិទ្ទេសេ –

៦៩២. រូបានមាចយោ យោ ហិ, វុត្តោ ឧបចយោតិ សោ;
អនុប្បពន្ធតា តេសំ, សន្តតីតិ បវុច្ចតិ។

៦៩៣. អត្ថតោ ឧភយម្បេតំ, ជាតិរូបន្តិ ទីបិតំ;
វុត្តមាការនានត្តា, វេនេយ្យានំ វសេន វា។

លក្ខណាទិតោ បន អាចយលក្ខណោ រូបស្ស ឧបចយោ, បុព្ពន្តតោ រូបានំ ឧម្មុជ្ជាបនរសោ, និយ្យាតនបច្ចុបដ្ឋានោ, បរិបុណ្ណភាវបច្ចុបដ្ឋានោ វា, ឧបចិតរូបបទដ្ឋានោ។

បវត្តិលក្ខណា រូបស្ស សន្តតិ, អនុប្បពន្ធនរសា, អនុបច្ឆេទបច្ចុបដ្ឋានា, អនុប្បពន្ធរូបបទដ្ឋានា។

ជរានិទ្ទេសេ ជីរណំ **ជរា**។

៦៨៤. ទុវិធាយំ ជរា នាម, បាកដាបាកដាតិ ច;
បាកដា រូបធម្មេសុ, អរូបេសុ អបាកដា។

រូបស្ស បរិបាកតាលក្ខណា រូបស្ស ជរតា, ឧបនយនរសា, សភាវានំ អបគមេបិ នសភាវាបគមបច្ចុបដ្ឋានា វីហិបុរាណភាវោ វិយ, បរិបច្ចមានរូបបទដ្ឋានា។

បរិភេទលក្ខណា រូបស្ស អនិច្ចតា, សំសីទនរសា, ខយវយបច្ចុបដ្ឋានា, បរិភិជ្ជមានរូបបទដ្ឋានាតិ វេទិតព្ពាតិ។

ឯវំ ចតុវីសតិ ឧបាទារូបានិ វេទិតព្ពានិ។

៦៨៥. ភូតរូបានិ ចត្តារិ, ឧបាទា ចតុវីសតិ;
អដ្ឋវីសតិ រូបានិ, សព្ពានេវ ភវន្តិ ហិ។

៦៨៦. ឥមេសុ បន រូបេសុ, អសម្មោហត្ថមេវ តំ;
សមោធានំ សមុដ្ឋានំ, និប្ផន្នំ សង្ខតម្បិ ច។

៦៨៧. ចោទនំ បរិហារញ្ច, នយមេកវិធាទិកំ;
សង្ខេបេន បវក្ខាមិ, បកិណ្ណកមិទំ សុណ។

តត្ថ **សមោធាន**ន្តិ សព្ពមេវ តទំ រូបំ សព្ពសមោធានតោ បថវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ ចក្ខាយតនំ…បេ…. ជរតា អនិច្ចតាតិ អដ្ឋវីសតិវិធំ ច ហោតិ, ឥតោ អញ្ញំ រូបំ នាម នត្ថិ។ កេចិ បន មិទ្ធវាទិនោ “មិទ្ធរូបំ នាម អត្ថី”តិ វទន្តិ, តេ “អទ្ធា មុនីសិ សម្ពុទ្ធោ, នត្ថិ នីវរណា តវា”តិ ច “ថិនមិទ្ធនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណញ្ច នីវរណសម្បយុត្ត”ន្តិ សម្បយុត្តវចនតោ ច **មហាបករណបដ្ឋានេ** “នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច នីវរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតបច្ចយា”តិ អរូបេបិ “កាមច្ឆន្ទនីវរណំ បដិច្ច ថិនមិទ្ធឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចាវិជ្ជានីវរណា”ន្តិ ឯវមាទីហិ បាឡីហិ វិរុជ្ឈនតោ ច អរូបមេវ មិទ្ធន្តិ បដិក្ខិបិតព្ពា។

៦៨៨. អរូបេបិ បនេតស្ស, មិទ្ធស្សុប្បត្តិ បាឋតោ;
និដ្ឋមេត្ថាវគន្តព្ពា, អរូបន្តិ ច វិញ្ញុនា។

អបរេ “ពលរូបេន សទ្ធឹ ឯកូនតឹស, សម្ភវរូបេន សទ្ធឹ តឹស, ជាតិរូបេន សទ្ធឹ ឯកតឹស, រោគរូបេន សទ្ធឹ ទ្វត្តឹស រូបានី”តិ វទន្តិ។ តេបិ តេសំ វិសុំ វិសុំ អភាវំ ទស្សេត្វា បដិក្ខិបិតព្ពា។ វាយោធាតុយា គហិតាយ ពលរូបំ គហិតមេវ, អញ្ញំ ពលរូបំ នាម នត្ថិ។ អាបោធាតុយា សម្ភវរូបំ, ឧបចយសន្តតីតិ ជាតិរូបំ, ជរតាអនិច្ចតាទីហិ រោគរូបំ គហិតំ, អញ្ញំ រោគរូបំ នាម នត្ថីតិ, តស្មា អដ្ឋវីសតិវិធានេវ រូបានីតិ។

ឯវំ សមោធានតោ វេទិតព្ពានីតិ។

សមុដ្ឋានន្តិ ចត្តារិ រូបសមុដ្ឋានានិ ឧតុចិត្តាហារកម្មានីតិ។

៦៨៩. កម្មំ ឧតុ ច ចិត្តញ្ច, អាហារោ រូបហេតុយោ;
ឯតេហេវ ច រូបានិ, ជាយន្តិ ន បនញ្ញតោ។

៧០០. តស្មា ឯកសមុដ្ឋានា, ឯកាទស ភវន្តិ ហិ;
អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ វត្ថុញ្ច, វិញ្ញត្តិទ្វយមេវ ច។

៧០១. អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ វត្ថុញ្ច, ឯកន្តេនេវ កម្មជា;
ចិត្តជំយេវ វិញ្ញត្តិ-ទ្វយំ វុត្តំ មហេសិនា។

៧០២. ចិត្តេន ឧតុនា ចេវ, សទ្ទោ ទ្វីហិ សមុដ្ឋិតោ;
ឧតុអាហារចិត្តេហិ, លហុតាទិត្តយំ កតំ។

៧០៣. វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា,
ចតស្សោ ចាបិ ធាតុយោ;
សន្តត្យុបចយាកាសា,
ឯកាទស ចតុព្ពិធា។

៧០៤. ឯកាទសេកតោ ជាតា,
ទ្វិជេកោវ តិជា តយោ;
ចតុជេកាទសក្ខាតា,
ទ្វេ ន កេនចិ ជាយរេ។

៧០៥. កម្មេន វីសតិ រូបា, សត្តរស តុ ចេតសា;
ឧតុនា ទសបញ្ចេវ, ចុទ្ទសាហារតោ បន។

៧០៦. ឆសដ្ឋិ សព្ពានេតានិ, សមុដ្ឋានវិភាគតោ;
អដ្ឋសដ្ឋិ ច ហោន្តេវ, ជរតានិច្ចតាហិ តេ។

៧០៧. ជរតានិច្ចតា ចេវ, ន កេនចិ សមុដ្ឋិតា;
ជាតស្ស បាកភេទត្តា, ជាយេយ្យុំ យទិ តានិបិ។

៧០៨. ឯវំ សន្តេ តុ តេសម្បិ, បាកភេទា សិយុំ ន ហិ;
បាកោ បច្ចតិ ភេទោ វា, ន ច ភិជ្ជតិ នត្ថិ តំ។

៧០៩. ជាតស្ស បាកភេទត្តា, ទ្វយមេតំ ន ជាយតិ;
សិយា កត្ថចិ ពុទ្ធេត្ត, “រូបស្សុបចយោ”តិ ហិ។

៧១០. វចនេន យថា “ជាតិ, ជាយតី”តិ ច ទីបិតំ;
បាកោបិ បច្ចតេវំ តុ, ភេទោបិ បរិភិជ្ជតុ។

៧១១. ន ចេវ ជាយតេ ជាតិ, ឥតិ ញេយ្យា វិភាវិនា;
ជាយមានស្ស ធម្មស្ស, និព្ពត្តីតិ បកាសិតា។

៧១២. តត្ថ យថា សិយា ជាតិ, យេសំ ធម្មានមេវ សា;
តប្បច្ចយត្តវោហារំ, អភិនិព្ពត្តិសម្មុតី។

៧១៣. លភតេវ តថា តេសំ, បាកភេទា លភន្តិ តេ;
តប្បច្ចយត្តវោហារំ, អភិនិព្ពត្តិសម្មុតី។

៧១៤. ឯវំ តទំ ទ្វយញ្ចាបិ, ហោតិ កម្មាទិសម្ភវំ;
ន បាកភេទា វោហារំ, តំ លភន្តិ កទាចិបិ។

៧១៥. តស្មា ហិ ជនកានំ តុ, បច្ចយានមភាវតោ;
អានុភាវខណុប្បាទេ, ជាតិយា បន លព្ភតិ។

៧១៦. តប្បច្ចយត្តវោហារំ, អភិនិព្ពត្តិសម្មុតី;
តស្មា លភតិ ជាតិ ច, លភតី នេតរទ្វយំ។

៧១៧. និយ្យតីតិ ន វត្តព្ពំ, តំ ទ្វយំ ភិជ្ជតីតិ វា;
អានុភាវខណេ តស្ស, បច្ចយានមភាវតោ។

៧១៨. “អនិច្ចំ សង្ខតញ្ចេតំ, ជរាមរណ”មិច្ចបិ;
វុត្តត្តា ជាយតិច្ចេតំ, អថ មញ្ញសិ ចេ តុវំ។

៧១៩. ឯវម្បិ ច ន វត្តព្ពំ, សា ហិ បរិយាយទេសនា;
អនិច្ចានំ តុ ធម្មានំ, ជរាមរណតោ តថា។

៧២០. អនិច្ចំ សង្ខតញ្ចាតិ, វុត្តំ វិញ្ញត្តិយោ វិយ;
យទិ ឯវំ តយមេតំ, អជាតត្តា ច សព្ពថា។

៧២១. នត្ថីតិ ចេ ខំបុប្ផំវ, និច្ចំ វាសង្ខតំ វិយ;
នោភយំ បនិទំ កស្មា, និស្សយាយត្តវុត្តិតោ។

៧២២. ភាវេ បថវិយាទីនំ, និស្សយានំ តុ ភាវតោ;
តស្មា ហិ ច ខំបុប្ផំវ, ន នត្ថិ បន តំ តយំ។

៧២៣. យស្មា បថវិយាទីនំ, អភាវេន ច លព្ភតិ;
តស្មា ន បន និច្ចំ វា, និព្ពានំ វិយ តំ តយំ។

និប្ផន្នន្តិ ឯត្ថ ចត្តារោ មហាភូតា ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាកាយរូបសទ្ទគន្ធរសឥត្ថិបុរិសជីវិតិន្ទ្រិយកពឡីការាហារហទយវត្ថូតិ អដ្ឋារស រូបានិ និប្ផន្នានិ នាម។ សេសានិ ទស អនិប្ផន្នានិ នាម។

៧២៤. អដ្ឋារស និប្ផន្នានិ, អនិប្ផន្នាវសេសកា;
យទិ ហោន្តិ អនិប្ផន្នា, ភវេយ្យុំ តេ អសង្ខតា។

៧២៥. ឯតេសមេវ ច រូបានំ, វិការត្តា អសង្ខតា;
កថំ នាម ភវេយ្យុំ តេ, និប្ផន្នា ចេវ សង្ខតា។

ឯវំ និប្ផន្នសង្គហោ វេទិតព្ពោ។

ចោទនាបរិហារន្តិ ឯត្ថ –

៧២៦. ឥត្ថិភាវោ បុមត្តញ្ច, ជីវិតំ សម្មតោបិ ច;
តំ ឋា កាយប្បសាទោតិ, សព្ពដ្ឋានាតិ វណ្ណិតា។

៧២៧. ឯវំ សន្តេ តុ ធម្មានំ, ហោតិ សង្ករទោសតា;
ចក្ខុកាយបសាទានំ, ឯកត្តំ ឧបបជ្ជតិ។

៧២៨. អញ្ញំ បន ច អញ្ញស្មិំ, ន ចត្ថិ បរមត្ថតោ;
តស្មា កាយិន្ទ្រិយំ ចក្ខុ-បសាទេន ន សង្ករំ។

៧២៩. អញ្ញមញ្ញាវិនិព្ភោគវសេន តុ បវត្តិតោ;
តេសំ ឋានន្តរំ វត្តុំ, ន សក្កា សមយញ្ញុនា។

៧៣០. យាវតា អនុបាទិន្នសន្តានំ អត្ថិ តត្ថ សោ;
អត្ថិ កាយបសាទោតិ, តស្មា ឯវមុទីរិតំ។

៧៣១. លក្ខណាទិវសេនាបិ, នានត្តំ សមុបាគតំ;
ធជានំ បញ្ចវណ្ណានំ, ឆាយា ឧបមតំ គតា។

៧៣២. តស្មា ហិ បន ធម្មានំ, អញ្ញមញ្ញំ វិមិស្សតា;
ន ហោតេវាតិ វិញ្ញេយ្យា, វិញ្ញុនា សមយញ្ញុនា។

ឯវំ និប្ផន្នានិប្ផន្នភាវោ, ចោទនាបរិហារោ ច វេទិតព្ពោ។

នយមេកវិធាទិកន្តិ –

៧៣៣. លោកិកត្តា នហេតុត្តា, សង្ខតត្តា ច សាសវា;
សព្ព**មេកវិធំ** រូបំ, បច្ចយាយត្តវុត្តិតោ។

៧៣៤. អជ្ឈត្តិកពហិទ្ធា ច, ឥន្ទ្រិយានិន្ទ្រិយាបិ ច;
សុខុមោឡារិកា ចេវ, ឧបាទិន្នាទិតោ **ទ្វិធា**។

៧៣៥. ចក្ខុអាយតនាទីនិ, បញ្ច អជ្ឈត្តិកានិ តុ;
តេវីសតិវិធំ សេសំ, ពាហិរន្តិ បវុច្ចតិ។

៧៣៦. ចក្ខុសោតិន្ទ្រិយាទីនិ, ឥន្ទ្រិយានិ បនដ្ឋ តុ;
សេសញ្ច តុ វីសំ រូបំ, អនិន្ទ្រិយមុទីរិតំ។

៧៣៧. ចក្ខុអាយតនាទីនិ, នវ ផោដ្ឋព្ពមេវ ច;
តំ ពារសវិធំ រូបំ, ឱឡារិកមុទីរិតំ។

៧៣៨. សេសានិ បន រូបានិ, សុខុមានិ តុ សោឡស;
កម្មជំ តុ ឧបាទិន្នំ, អនុបាទិន្នមញ្ញថា។

ឯវញ្ច ទុវិធំ ហោតិ។

បុន សនិទស្សនសប្បដិឃអនិទស្សនសប្បដិឃ- អនិទស្សនអប្បដិឃភេទតោ ច, កម្មជាកម្មជនេវកម្មជានាកម្មជភេទតោ ច **តិវិធំ**។ តត្ថ រូបាយតនំ សនិទស្សនសប្បដិឃំ, ឯកាទសវិធំ សេសោឡារិករូបំ អនិទស្សនសប្បដិឃំ, សេសំ សោឡសវិធំ សុខុមរូបំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ។ កម្មតោ ជាតំ កម្មជំ, អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ, វត្ថុ ច កម្មជំ, តទញ្ញប្បច្ចយា ជាតំ អកម្មជំ, នកុតោចិ ជាតំ នេវកម្មជានាកម្មជំ ជរតា អនិច្ចតា ច។ ឯវំ តិវិធំ ហោតិ។

បុន ទិដ្ឋសុតមុតវិញ្ញាតវសេន ច, ទ្វារញ្ចេវ វត្ថុ ច, ទ្វារមេវ ហុត្វា ន វត្ថុ ច, វត្ថុមេវ ហុត្វា ន ទ្វារញ្ច, នេវ ទ្វារញ្ច ន វត្ថុ ចាតិ ឯវំ ភេទតោ ច, ទ្វារញ្ចេវិន្ទ្រិយញ្ច, ទ្វារំយេវ ហុត្វា នេវិន្ទ្រិយញ្ច, ឥន្ទ្រិយមេវ ហុត្វា ន ទ្វារញ្ច, នេវ ទ្វារញ្ច នេវិន្ទ្រិយញ្ចាតិ ឯវំ ភេទតោ ច, វត្ថុ ចេវ ឥន្ទ្រិយញ្ច, ឥន្ទ្រិយមេវ ហុត្វា ន វត្ថុ ច, វត្ថុមេវ ហុត្វា នេវិន្ទ្រិយញ្ច, នេវិន្ទ្រិយំ ន វត្ថុ ចេតិ ឯវំ ភេទតោ ច **ចតុព្ពិធំ**។

តត្ថ ទិដ្ឋំ នាម រូបាយតនំ, សុតំ នាម សទ្ទាយតនំ, មុតំ នាម គន្ធរសផោដ្ឋព្ពាយតនត្តយំ, វិញ្ញាតំ នាម អវសេសចក្ខាយតនាទិបញ្ចកំ, សោឡសវិធំ សុខុមរូបញ្ច។ ចក្ខាយតនាទិបញ្ចកំ ទ្វារញ្ចេវ វត្ថុ ច, វិញ្ញត្តិទ្វយំ ទ្វារមេវ ហោតិ, ន វត្ថុ, ហទយវត្ថុ វត្ថុមេវ ហោតិ, ន ទ្វារំ, សេសំ សព្ពំ រូបំ នេវ ទ្វារំ ន វត្ថុ ច។ តតិយចតុក្កេ ឥន្ទ្រិយមេវ ហុត្វា ន ទ្វារន្តិ ឥត្ថិន្ទ្រិយបុរិសិន្ទ្រិយជីវិតិន្ទ្រិយានិ។ ឥមានិ ហិ ឥន្ទ្រិយានេវ ហោន្តិ, ន ទ្វារានិ, សេសមនន្តរចតុក្កេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ ចតុត្ថចតុក្កេ តតិយបទំ ហទយវត្ថុំ សន្ធាយ វុត្តំ, សេសំ វុត្តនយមេវ។ ឯវំ ចតុព្ពិធំ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

បុន ឯកជទ្វិជតិជចតុជនកុតោចិជាតភេទតោ, ទ្វារិន្ទ្រិយំ វត្ថុ ច, ទ្វារមេវ ហុត្វា នេវិន្ទ្រិយំ ន វត្ថុ ច, វត្ថុមេវ ហុត្វា នេវិន្ទ្រិយំ ន ទ្វារញ្ច, ឥន្ទ្រិយមេវ ហុត្វា ន វត្ថុ ន ទ្វារញ្ច, នេវិន្ទ្រិយំ ន វត្ថុ ន ទ្វារញ្ចាតិ ឯវំ បភេទតោ **បញ្ចវិធំ**។

តត្ថ –

៧៣៩. អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ វត្ថុញ្ច, វិញ្ញត្តិទ្វយមេវ ច;
ឯកាទសវិធំ រូបំ, **ឯកជ**ន្តិ បវុច្ចតិ។

៧៤០. សទ្ទោ ឯកោ **ទ្វិជោ** នាម, លហុតាទិត្តយំ **តិជំ**;
ឯកាទសវិធំ សេសំ, **ចតុជ**ន្តិ បកាសិតំ។

៧៤១. ជរតានិច្ចតា ចេវ, **នកុតោចិ** ភវេ បន;
ចក្ខាទិបញ្ចកំ ទ្វារំ, ឥន្ទ្រិយំ វត្ថុមេវ ច។

៧៤២. វិញ្ញត្តីនំ ទ្វយំ ទ្វារំ, នេវិន្ទ្រិយំ ន វត្ថុ ច;
ហទយវត្ថុ វត្ថូវ, ន ទ្វារំ នេវិន្ទ្រិយំ បន។

ឥត្ថិបុរិសជីវិតិន្ទ្រិយានិ ឥន្ទ្រិយមេវ ន វត្ថុ ន ទ្វារញ្ច, សេសំ បន រូបំ នេវិន្ទ្រិយំ ន វត្ថុ ន ទ្វារន្តិ។ ឯវំ បញ្ចវិធន្តិ វេទិតព្ពំ។

បុន កម្មជចិត្តជឧតុចិត្តជឧតុចិត្តាហារជចតុជនកុតោចិជាតភេទតោ, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យសោតឃានជិវ្ហាកាយមនោវិញ្ញេយ្យវសេន **ឆព្ពិធំ**។

តត្ថ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ វត្ថុ ច កម្មជមេវ, វិញ្ញត្តិទ្វយំ ចិត្តជមេវ, សទ្ទោ ឧតុចិត្តជោ, លហុតាទិត្តយំ ឧតុចិត្តាហារជមេវ, សេសំ ឯកាទសវិធំ ចតុជំ នាម, ជរតា អនិច្ចតា នកុតោចិជាតំ នាម។ ទុតិយឆក្កេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ នាម ចក្ខុវិញ្ញាណេន វិញ្ញេយ្យំ រូបាយតនំ...បេ.... កាយវិញ្ញេយ្យំ នាម ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនោវិញ្ញេយ្យំ នាម សេសា បញ្ច ឱឡារិកា ច សោឡស សុខុមរូបានិ ចាតិ ឯកវីសតិវិធំ ហោតិ។ ឯវំ ឆព្ពិធំ ហោតិ។

បុន ឆវត្ថុអវត្ថុភេទតោ ច, ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ សោតឃានជិវ្ហាកាយវិញ្ញេយ្យំ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យន្តិ **សត្តវិធំ** ហោតិ។

តត្ថ ចក្ខាទិបញ្ចវត្ថូនិ ហទយវត្ថុនា សទ្ធិំ ឆ វត្ថូនិ, សេសំ ពាវីសតិវិធំ រូបំ អវត្ថុ នាម, ទុតិយសត្តកមុត្តានមេវ។ ឯវំ សត្តវិធំ ហោតិ។

បុន សត្តទ្វារាទ្វារភេទតោ **អដ្ឋវិធំ**។ តត្ថ ចក្ខុទ្វារាទីនិ បញ្ច កាយវិញ្ញត្តិវចីវិញ្ញត្តិទ្វារេហិ សទ្ធិំ សត្ត ទ្វារានិ, សេសមទ្វារន្តិ ឯវំ អដ្ឋវិធំ ហោតិ។

បុន អដ្ឋិន្ទ្រិយានិន្ទ្រិយភេទតោ បន **នវវិធំ**។

បុន នវកម្មជាកម្មជភេទតោ **ទសវិធំ**។

បុន អាយតនភេទតោ **ឯកាទសវិធំ**។

ភវេសុ រូបកលាបបវត្តិភេទតោ **ពហុវិធ**ន្តិ វេទិតព្ពំ។

៧៤៣. ឥតោ បរំ បវក្ខាមិ, កាមរូបភវទ្វយេ;
ឧប្បត្តិំ បន រូបានំ, បដិសន្ធិបវត្តិសុ។

៧៤៤. កាមាវចរទេវេសុ, និរយេ និជ្ឈាមតណ្ហិកេ;
យោនិយោ បុរិមា តិស្សោ, ន សន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

៧៤៥. សេសេ គតិត្តយេ ភុម្ម-ទេវេសុបិ ច យោនិយោ;
ចតស្សោ ច ភវន្តីតិ, វេទិតព្ពា វិភាវិនា។

៧៤៦. តត្ថ សេយ្យកសត្តស្ស, បដិសន្ធិក្ខណេ បន;
តីស រូបានិ ជាយន្តេ, សភាវស្សេវ ទេហិនោ។

៧៤៧. អភាវគព្ភសេយ្យានំ, អណ្ឌជានញ្ច វីសតិ;
ភវន្តិ បន រូបានិ, កាយវត្ថុវសេន តុ។

៧៤៨. គហិតាគហណេនេត្ថ, ឯកាទស ភវន្តិ តេ;
ឯសេវ ច នយោ ញេយ្យោ, សព្ពេសុ ទសកេសុបិ។

៧៤៩. ជីវិតេន យទា សទ្ធិំ, ជាតេ សុទ្ធកមដ្ឋកំ;
ជីវិតនវកំ នាម, ហោតីតិ សមុទីរិតំ។

៧៥០. ជីវិតនវកំ កាយបសាទេនេកតោ សិយា;
តំ កាយទសកំ នាម, ហោតីតិ បរិយាបុដំ។

៧៥១. ឯសេវ ច នយោ ញេយ្យោ, សទ្ធិំ ភាវេន វត្ថុនា;
ចក្ខាទីហិ ច យោជេត្វា, ទសកា សត្ត វិញ្ញុនា។

៧៥២. ឱបបាតិកសត្តានំ, មនុស្សេស្វបបត្តិយំ;
កាមាវចរទេវានំ, និច្ចំ រូបានិ សត្តតិ។

៧៥៣. ចក្ខុ សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហា កាយោ ច វត្ថុ ច;
ភាវោ ចាតិ ហិ សត្តន្នំ, ទសកានំ វសា បន។

៧៥៤ ព្រហ្មានំ រូបិនំ ចក្ខុ-សោតវត្ថុវសា បន;
ទសកានិ ច តីណេវ, នវកំ ជីវិតស្ស ច។

៧៥៥ ចតុន្នំ តុ កលាបានំ, វសេន បន រូបិនំ;
ចត្តាលីសេវ រូបានិ, ឯកូនានិ ភវន្តិ ហិ។

៧៥៦ ជីវិតនវកេនេវ , អសញ្ញុប្បត្តិ ទីបិតា;
ជច្ចន្ទពធិរាឃាន-រហិតេ តុ នបុំសកេ។

៧៥៧ វត្ថុនោ កាយជិវ្ហានំ, វសា តឹសាវកំសតោ;
ឧក្កំសស្សាវកំសស្ស, អន្តរេ អនុរូបតោ។

៧៥៨ បរិបុណ្ណានំ រូបានំ, វសេន បន បាណិនំ;
រូបានំ តុ សមុប្បត្តិ, វេទិតព្ពា វិភាវិនា។

៧៥៩ សត្តវីសតិ រូបានិ, កាមាវចរទេហិនោ;
អប្បវត្តនតោ ហោន្តិ, ទ្វិន្នំ ភាវានមេកតោ។

៧៦០ ឃានំ ជិវ្ហា ច កាយោ ច, តថា ភាវទ្វយម្បិ ច;
ព្រហ្មានំ បន រូបីនំ, បញ្ច រូបា ន វិជ្ជរេ។

៧៦១ ចតុសន្តតិ កាមស្មឹ, រូបេ ហោន្តិ តិសន្តតិ;
ទ្វិសន្តតិ អសញ្ញេសុ, ពហិទ្ធា ឯកសន្តតិ។

៧៦២ រូបំ និព្ពត្តមានំ តុ, សព្ពេសំ បន បាណិនំ;
បឋមំ កម្មតោយេវ, និព្ពត្តតិ ន សំសយោ។

៧៦៣ គព្ភសេយ្យកសត្តានំ, បដិសន្ធិក្ខណេ បន;
តញ្ច ខោ សន្ធិចិត្តស្ស, ឧប្បាទេយេវ ជាយរេ។

៧៦៤ យថេវ តស្ស ឧប្បាទេ, តឹស រូបានិ ជាយរេ;
តថេវ ឋិតិភង្គេសុ, តឹស តឹសេវ ជាយរេ។

៧៦៥ សព្ពានេតានិ រូបានិ, រូបក្ខន្ធោតិ សញ្ញិតោ;
អនិច្ចោ អទ្ធុវោនត្តា, ទុក្ខក្ខន្ធោវ កេវលោ។

៧៦៦ រាគតោ គណ្ឋតោ រូបំ, បរតោ ច បលោកតោ;
ទិស្វាន ទុក្ខតោ រូបំ, រូបេ ឆន្ទំ វិរាជយេ។

៧៦៧ តន្តុំ បនិច្ចេ បិដកេភិធម្មេ,
យោ ធម្មសេនាបតិនា សមត្តំ;
ហិតត្ថិនា តេន ច ភិក្ខុនាយំ,
សក្កច្ច សម្មា បន សិក្ខិតព្ពោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ រូបវិភាគោ នាម

ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១១. ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ

និព្ពាននិទ្ទេសោ

៧៦៨. បហានន្តរមុទ្ទិដ្ឋំ , និព្ពានំ យំ បនាទិតោ;
តស្សិទានិ អនុប្បត្តោ, វិភាវនេនយក្កមោ។

៧៦៩. តស្មាហំ តស្ស ទស្សេតុំ, ទុក្ករស្ស យថាពលំ;
ទុព្ពោធស្ស បវក្ខាមិ, វិភាវនមិតោ បរំ។

តត្ថ **និព្ពាន**ន្តិ ភវាភវំ វិននតោ វានំ វុច្ចតិ តណ្ហា, វានតោ និក្ខន្តត្តា និព្ពានន្តិ ច បវុច្ចតិ អមតំ អសង្ខតំ បរមំ សុខំ។ វុត្តំ ហេតំ “យោ សោ សព្ពសង្ខារសមថោ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពាន”ន្តិ។

៧៧០. យស្ស ចាធិគមា សព្ព-កិលេសានំ ខយោ ភវេ;
និព្ពានមិតិ និទ្ទិដ្ឋំ, និព្ពានកុសលេន តំ។

ឯតំ ច និព្ពានំ នាម តយិទំ សន្តិលក្ខណំ, អច្ចុតិរសំ, អស្សាសករណរសំ វា, អនិមិត្តបច្ចុបដ្ឋានំ, និស្សរណបច្ចុបដ្ឋានំ វាតិ វេទិតព្ពំ។

ឯត្ថាហ – ន បរមត្ថតោ និព្ពានំ នាម ឯកោ សភាវោ អត្ថិ, តិត្តិយានំ អត្តា វិយ, សសវិសាណំ វិយ ច អនុបលព្ភនីយតោតិ? ន, បញ្ញាចក្ខុនា ឧបបរិក្ខិយមានានំ ហិតគវេសីនំ យថានុរូបាយ បដិបត្តិយា ឧបលព្ភនីយតោ។ យំ ហិ បុថុជ្ជនា នោបលព្ភន្តិ, តំ “នត្ថី”តិ ន វត្តព្ពំ។ អថាយស្មតា សារិបុត្តត្ថេរេន ធម្មសេនាបតិនា “កតមំ នុ ខោ, អាវុសោ, និព្ពាន”ន្តិ និព្ពានំ បុដ្ឋេន “យោ ខោ, អាវុសោ, រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ”តិ រាគាទីនំ ខយោវ ទស្សិតោ, តស្មា រាគាទីនំ ខយមត្តមេវ និព្ពានន្តិ ចេ? តំ ន។ កស្មា? អរហត្តស្សាបិ រាគាទីនំ ខយមត្តបសង្គទោសាបត្តិតោ។ កថំ? និព្ពានំ បុច្ឆានន្តរមេវ “កតមំ នុ ខោ, អាវុសោ, អរហត្ត”ន្តិ បុដ្ឋេន “យោ ខោ, អាវុសោ, រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោ”តិ រាគាទីនំ ខយោវ វុត្តោ, តស្មា តវ មតេន អរហត្តផលស្សាបិ រាគាទីនំ ខយមត្តតា ភវេយ្យ, ន ចេតំ យុត្តំ អនុត្តរស្ស លោកុត្តរផលចិត្តស្ស រាគានំ ខយមត្តតាបជ្ជនំ, តស្មា មា ឯវំ ព្យញ្ជនច្ឆាយាយ វទេសិ, ឧភិន្នំ បន សុត្តានំ អត្ថោ ឧបបរិក្ខិតព្ពោ។

យស្ស បន ធម្មស្សាធិគមេន រាគាទីនំ ខយោ ហោតិ, សោ ធម្មោ រាគាទីនំ ខយស្ស ឧបនិស្សយត្តា អក្ខយោបិ សមានោ “រាគាទីនំ ខយោ និព្ពាន”ន្តិ ខយោបចារេន វុត្តោ, “តិបុសំ ជរោ គុឡោ សេម្ហោ”តិអាទីសុ វិយ ផលូបចារេន វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ អរហត្តំ បន ខយន្តេ ឧប្បន្នត្តា “ខយោ”តិ វុត្តំ។ យទិ រាគាទីនំ ខយមត្តំ និព្ពានំ ភវេយ្យ, សព្ពេ ពាលបុថុជ្ជនាបិ សមធិគតនិព្ពានា សច្ឆិកតនិរោធា ភវេយ្យុំ។ កិញ្ច ភិយ្យោ – និព្ពានស្ស ពហុត្តាទិទោសាបត្តិតោ ច។ ឯវញ្ហិ សតិ រាគាទិក្ខយានំ ពហុភាវតោ និព្ពានស្សាបិ ពហុភាវោ ភវេយ្យ, សង្ខតលក្ខណញ្ច និព្ពានំ ភវេយ្យ, សង្ខតលក្ខណត្តា សង្ខតបរិយាបន្នញ្ច, សង្ខតបរិយាបន្នត្តា អនិច្ចំ ទុក្ខំ និព្ពានំ ភវេយ្យាតិ។

កិញ្ច ភិយ្យោ – យទិ ខយោ និព្ពានំ ភវេយ្យ, គោត្រភុវោទានមគ្គផលចិត្តានំ កឹ នុ អារម្មណំ វទេសិ, វទ ភទ្រមុខាតិ? រាគាទីនំ ខយមេវ វទាមីតិ។ កឹ បន រាគាទយោ គោត្រភុអាទីនំ ខណេ ខីយន្តិ, ឧទាហុ ខីយិស្សន្តិ, អថ ខីណាតិ? កឹ បនេត្ថ “ខីណេស្វេវ ខយំ វទាមី”តិ។ សុដ្ឋុ ឧបធារេត្វា វទ ភទ្រមុខាតិ, យទិ ខីណេស្វេវ ខយំ វទេសិ, ន គោត្រភុចិត្តាទីនំ និព្ពានារម្មណតា សិជ្ឈតីតិ។ កឹ ការណំ? គោត្រភុក្ខណេ រាគាទយោ ខីយិស្សន្តិ, តថា វោទានក្ខណេ, មគ្គក្ខណេ បន ខីយន្តិ, ន ខីណា, ផលក្ខណេ ខីណា។ ឯវំ សន្តេ ភវតោ មតេន ផលមេវ ខយារម្មណំ, ន ឥតរេ, ឥតរេសំ បន កិមារម្មណំ វទេសីតិ ? អទ្ធា សោ អារម្មណំ អបស្សន្តោ និរុត្តរោ ភវិស្សតិ។ អបិច កិលេសក្ខយោ នាម សប្បុរិសេហិ ករីយតិ, យថានុរូបាយ បដិបត្តិយា ឧប្បាទីយតីតិ អត្ថោ។ និព្ពានំ បន ន កេនចិ ករីយតិ ន ឧប្បាទីយតិ, តស្មា និព្ពានមមតមសង្ខតំ។ តមកតំ ជានាតីតិ អរិយសាវកោ “អកតញ្ញូ”តិ បវុច្ចតិ។ វុត្តញ្ចេតំ –

៧៧១. “អសទ្ធោ អកតញ្ញូ ច,
សន្ធិច្ឆេទោ ច យោ នរោ;
ហតាវកាសោ វន្តាសោ,

ស វេ ឧត្តមបោរិសោ”តិ។

អបិច “និស្សរណ”ន្តិ ភគវតា វុត្តត្តា ច។ “និស្សរណ”ន្តិ ហិ និព្ពានស្សេតំ នាមំ។ យថាហ “តយោ ខោមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា ទុប្បដិវិជ្ឈា។ កតមេ តយោ ធម្មា ទុប្បដិវិជ្ឈា? តិស្សោ និស្សរណធាតុយោ។ កាមានមេតំ និស្សរណំ, យទិទំ នេក្ខម្មំ។ រូបានមេតំ និស្សរណំ, យទិទំ អរូបំ។ យំ ខោ បន កិញ្ចិ ភូតំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ, និរោធោ តស្ស និស្សរណ”ន្តិ ហិ វុត្តំ។ ឯវំ វុត្តស្ស តស្ស និព្ពានស្ស អភាវបត្តិទោសតោ បឋមជ្ឈានាកាសានញ្ចាយតនានម្បិ អភាវោ ភវេយ្យ, តស្មា អយុត្តំ អក្ខយស្ស និព្ពានស្ស ខយទោសាបជ្ជនន្តិ, ន តុ ខយោ និព្ពានំ។

“អត្ថិ និស្សរណំ លោកេ, បញ្ញាយ មេ សុផុសិត”ន្តិ ច “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, អជាតំ អភូតំ អកតំ អសង្ខត”ន្តិ ច ធម្មសាមិនា តថាគតេន សម្មាសម្ពុទ្ធេន អនេកេសុ សុត្តន្តេសុ បរមត្ថវសេន វុត្តត្តា “អត្ថិ និព្ពានំ នាម ឯកោ ធម្មោ”តិ និដ្ឋមេត្ថ គន្តព្វំ។ អបិច បរិត្តត្តិកេ “កតមេ ធម្មា អប្បមាណា”តិ បទមុទ្ធរិត្វា – “ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្ពានញ្ច, ឥមេ ធម្មា អប្បមាណា”តិ វុត្តត្តា រាគាទីនំ ខយស្ស អប្បមាណត្តំ កថំ យុជ្ជតិ, តស្មា បរមត្ថតោ អត្ថិយេវ និព្ពានំ នាម ឯកោ សភាវោតិ។ តំ បន បកតិវាទីនំ បកតិ វិយ, តិត្ថិយានំ អត្តា វិយ ច សសវិសាណំ វិយ ច នាវិជ្ជមានំ។

អថ បញ្ញត្តិមត្តំ និព្ពានន្តិ ចេ, តម្បិ អយុត្តំ។ កស្មា? និព្ពានារម្មណានំ ចិត្តចេតសិកានំ នវត្តព្ពារម្មណត្តា។ កថំ? បរិត្តារម្មណត្តិកេ ច បន “កតមេ ធម្មា អប្បមាណារម្មណា”តិ បទមុទ្ធរិត្វា “ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ , ឥមេ ធម្មា អប្បមាណារម្មណា”តិ ហិ វុត្តំ។ យទិ បនេតេសំ បញ្ញត្តិអារម្មណំ សិយា, អប្បមាណារម្មណតា ន យុជ្ជេយ្យ, នវត្តព្ពារម្មណបក្ខំ ភជេយ្យុំ។ “នវត្តព្ពារម្មណា បន រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច, ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស វិបាកោ, អាកាសានញ្ចាយតនំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច, ឥមេ ធម្មា នវត្តព្ពារម្មណា”តិ ហិ វុត្តំ, តស្មា ន បញ្ញត្តិមត្តំ និព្ពានំ។ យស្មា ច បណ្ណត្តិភាវោ និព្ពានស្ស ន យុជ្ជតិ, តស្មា មគ្គផលានំ អារម្មណបច្ចយភូតំ ឧប្បាទាទីនមភាវតោ និច្ចំ, រូបសភាវាភាវតោ អរូបំ, បបញ្ចាភាវតោ និប្បបញ្ចំ និព្ពានំ នាម អត្ថីតិ ឧបគន្តព្ពន្តិ។

៧៧២. អច្ចុតមនន្តំ សន្តំ, អមតំ អបលោកិតំ;
បណីតំ សរណំ ខេមំ, តាណំ លេណំ បរាយណំ។

៧៧៣. សិវញ្ច និបុណំ សច្ចំ, ទុក្ខក្ខយមនាសវំ;
សុទុទ្ទសំ បរំ បារំ, និព្ពានមនិទស្សនំ។

៧៧៤. តណ្ហាក្ខយំ ធុវំ ទីបំ, អព្យាបជ្ឈមនីតិកំ;
អនាលយមរូបញ្ច, បទមច្ចុតមក្ខរំ។

៧៧៥. វិរាគញ្ច និរោធញ្ច, វិមុត្តិ មោក្ខមេវ ច;
ឥមេហិ បន នាមេហិ, និព្ពានំ តុ កថីយតិ។

៧៧៦. ឯវញ្ច បន វិញ្ញាយ, និព្ពានម្បិ ច អច្ចុតំ;
តស្ស ចាធិគមូបាយោ, កត្តព្ពោ វិញ្ញុនា សទា។

៧៧៧. សទ្ធាពុទ្ធិករំ តថាគតមតេ សម្មោហវិទ្ធំសនំ,
បញ្ញាសម្ភវសម្បសាទនករំ ជានាតិ យោ ចេ ឥមំ;
អត្ថព្យញ្ជនសាលិនំ សុមធុរំ សារញ្ញុវិម្ហាបនំ,
គម្ភីរេ និបុណាភិធម្មបិដកេ សោ យាភិនិដ្ឋំ បទំ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ និព្ពាននិទ្ទេសោ នាម

ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១២. ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ

បញ្ញត្តិនិទ្ទេសោ

ឯត្ថាហ – “កឹ ឯត្តកមេវ ញេយ្យំ, ឧទាហុ អញ្ញម្បិ អត្ថី”តិ? អត្ថិ បញ្ញត្តិ នាមាតិ។ សា បនេសា បញ្ញាបេតព្ពតោ, បញ្ញាបនតោ ច “បញ្ញត្តី”តិ វុច្ចតិ។ តេនេវាហ – “យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមំ នាមកម្មំ នាមធេយ្យំ និរុត្តិ ព្យញ្ជនំ អភិលាបោ”តិ។ តត្ថ សង្ខាយតីតិ **សង្ខា**, កថីយតីតិ អត្ថោ។ កិន្តិ កថីយតិ? “អហ”ន្តិ “មម”ន្តិ “បរោ”តិ “បរស្ស”តិ “មញ្ចោ”តិ “បីឋ”ន្តិ អនេកេហិ អាការេហិ កថីយតីតិ សង្ខា។ សមញ្ញាយតីតិ **សមញ្ញា**។ បញ្ញាបីយតីតិ **បញ្ញត្តិ**។ វោហរីយតីតិ **វោហារោ**។ កិន្តិ វោហរីយតិ? “អហ”ន្តិ “មម”ន្តិ “បរោ”តិ “បរស្ស”តិ “មញ្ចោ”តិ “បីឋ”ន្តិ។ ឯវំ តាវ **បញ្ញាបេតព្ពតោ បញ្ញត្តី**តិ វុត្តា។ “អហ”ន្តិ ហិ រូបាទយោ ធម្មេ ឧបាទាយ បដិច្ច ការណំ កត្វា យថា តេ រូបាទយោ ធម្មា ឧប្បាទវយវន្តោ, ន ឯវំវិធា, កេវលំ លោកសង្កេតេន សិទ្ធា យា អយំ “អហ”ន្តិ កថីយតិ ចេវ បញ្ញាបីយតិ ច, ឯសា បញ្ញត្តីតិ អត្ថោ។

ឥទានិ បញ្ញាបនតោ បញ្ញត្តិំ បកាសេតុំ **“នាមំ នាមកម្ម”**ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ **នាម**ន្តិ តំ តំ ធម្មំ “ឯស ឥត្ថន្នាមោ នាមា”តិ បញ្ញាបេតិ, តស្មា តំ បញ្ញត្តីតិ បវុច្ចតិ។ **នាមកម្ម**ន្តិអាទីនិ តស្សា ឯវ វេវចនានិ។ អយំ **បញ្ញាបនតោ បញ្ញត្តិ** នាម។

សា បនេសា តជ្ជាបញ្ញត្តិ ឧបាទាបញ្ញត្តិ ឧបនិធាបញ្ញត្តីតិ តិវិធា ហោតិ។ តត្ថ **តជ្ជាបញ្ញត្តិ** នាម ចក្ខុសោតរូបសទ្ទបថវីតេជោវាយោតិអាទិនយប្បវត្តា។ **ឧបាទាបញ្ញត្តិ** បន សមូហាសមូហវសេន ទុវិធា ហោតិ។ តត្ថ **សមូហបញ្ញត្តិ** នាម រូបារូបធម្មេសុ ឯកស្ស វា ពហូនំ វា នាមំ គហេត្វា សមូហមេវោបាទាយ វុច្ចតិ។ កថំ? អច្ឆតរច្ឆឃដបដាទិប្បភេទា។ អយំ សមូហបញ្ញត្តិ នាម។ **អសមូហបញ្ញត្តិ** បន ទិសាកាសកាលនិមិត្តាភាវនិរោធាទិភេទា។

យទា បន សា វិជ្ជមានំ បរមត្ថំ ជោតយតិ, តទា **“វិជ្ជមានបញ្ញត្តី”**តិ បវុច្ចតិ។ យទា អវិជ្ជមានំ សមូហាសមូហភេទំ នាមមត្តំ ជោតយតិ, តទា **“អវិជ្ជមានបញ្ញត្តី”**តិ បវុច្ចតិ ។ ទុវិធាបិ បនេសា សោតទ្វារជវនានន្តរំ គហិតបុព្ពសង្កេតមនោទ្វារជវនវិញ្ញាណេន វិញ្ញាយតិ។ យាយ គហិតបុព្ពសង្កេតេន មនោទ្វារជវនវិញ្ញាណេន បញ្ញាបីយតិ។ យំ សន្ធាយ “វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, វិជ្ជមានេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, អវិជ្ជមានេន វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, វិជ្ជមានេន វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, អវិជ្ជមានេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តី”តិ ឆក្កនយោ វុត្តោ។ តត្ថ បរមត្ថតោ វិជ្ជមានានំ រូបាទីនំ បញ្ញាបនា **វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ**។ តថា អវិជ្ជមានានមិត្ថិបុរិសាទីនំ បញ្ញាបនា **អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ**។ ឋបេត្វា បន វចនត្ថំ កេនចិ អាការេន អនុបលព្ភមានានំ បញ្ចមសច្ចាទីនំ, តិត្ថិយបរិកប្បិតានំ វា បកតិបុរិសាទីនំ បញ្ញាបនាបិ **អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិយេវ** ។ “តេវិជ្ជោ, ឆឡភិញ្ញោ”តិ ឯវមាទិនយប្បវត្តា **វិជ្ជមានេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ**។ “ឥត្ថិសទ្ទោ, បុរិសសទ្ទោ”តិ ឯវមាទិកា **អវិជ្ជមានេន វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ**។ “ចក្ខុវិញ្ញាណំ, សោតវិញ្ញាណ”ន្តិ ឯវមាទិកា **វិជ្ជមានេន វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ**។ “ខត្តិយកុមារោ, ព្រាហ្មណកុមារោ, ភិក្ខុកុមារោ”តិ ឯវមាទិកា **អវិជ្ជមានេន អវិជ្ជមានបញ្ញត្តី**តិ ឯវំ វុត្តា ឆ បញ្ញត្តិយោបិ ឯត្ថេវ សង្គហំ គច្ឆន្តិ។ អយំ ឧបាទាបញ្ញត្តិ នាម។

ឧបនិធាបញ្ញត្តិបិ ឯតិស្សា ឯវ បភេទា, សា បន “ទីឃំ ឧបនិធាយ រស្សោ, រស្សំ ឧបនិធាយ ទីឃោ”តិអាទិនយប្បវត្តា “កបណំ មានុសកំ រជ្ជំ ទិព្ពសុខំ ឧបនិធាយា”តិ ឯវមាទិកា ច, តស្មា បញ្ញាបេតព្ពតោ ច បញ្ញាបនតោ ច បញ្ញត្តីតិ វេទិតព្ពា។ សមញ្ញា សមត្តា។

៧៧៨. បរមត្ថតោ ច បញ្ញត្តិ, គតិយា កោចិ ន វិជ្ជតិ;
ទ្វីសុ ឋានេសុ កុសលោ, បរវាទេសុ ន កម្បតិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ បញ្ញត្តិនិទ្ទេសោ នាម

ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៣. តេរសមោ បរិច្ឆេទោ

ការកបដិវេធនិទ្ទេសោ

ឯត្ថាហ – និទ្ទិដ្ឋា កុសលាទយោ នាម ធម្មា, ន បនេតេសំ ការកោ អត្តា និទ្ទិដ្ឋោ។ តស្ស ហិ ការកស្ស វេទកស្ស អត្តនោ អភាវេ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ អភាវោ សិយា, តេសមភាវេ តទាយត្តវុត្តីនំ តេសំ វិបាកានមភាវោ ហោតិ, តស្មា កុសលាទីនំ ធម្មានំ ទេសនា និរត្ថិកាតិ? អត្រ វុច្ចតេ – នាយំ និរត្ថិកា, សាត្ថិកា វាយំ ទេសនា។ យទិ ការកស្សាភាវា កុសលាទីនមភាវោ សិយា, តស្ស បរិកប្បិតស្ស អត្តនោបិ អភាវោ សិយា។ កឹ ការណន្តិ ចេ? តស្ស អត្តនោ អញ្ញស្ស ការកស្សាភាវតោ។ ការកាភាវេបិ កត្តា អត្តា អត្ថីតិ ចេ? តថា កុសលាទីនម្បិ អសតិបិ កត្តរិ អត្ថិតា ឧបគន្តព្ពា, កុតោយំ តវ តត្ថានុរោធោ, ឥធ វិរោធោតិ។ អថាបិ យថា បន លោកេ ការកាភាវេបិ បថវីអាបតេជឧតុអាទយោ បដិច្ច អង្កុរាទីនំ អភិនិព្ពត្តិ ទិស្សតិ, តថា ឯតេសម្បិ កុសលាទីនំ ធម្មានំ ហេតុបច្ចយសាមគ្គិយា អភិនិព្ពត្តិ ហោតីតិ វេទិតព្ពា។

អថាបិ ចេត្ថ តស្សា បញ្ញាយ បរិកប្បិតោ និច្ចោ ធុវោ កុសលាទីនំ កត្តា អត្តា បរមត្ថតោ អត្ថីតិ ចេ? តមុបបរិក្ខិស្សាម តាវ, សោ បន តាវ អត្តា ការកោ វេទកោ កឹ សចេតនោ វា, ឧទាហុ អចេតនោ វាតិ? កិញ្ចេត្ថ – យទិ អចេតនោ សិយា, បាការតុបាសាណសទិសោ សិយា។ តស្ស ការកវេទកត្តាភាវោ សិយា។ យទិ សចេតនោ, សោ ចេតនាយ អញ្ញោ វា សិយា, អនញ្ញោ វា។ អថានញ្ញោ, ចេតនាយ នាសេ អត្តនោបិ នាសោ សិយា។ កឹ ការណន្តិ ចេ? ចេតនាយ អនញ្ញត្តា។

អថាបិ ភវតោ អធិប្បាយោ ឯវំ សិយា, អត្តនោ បន នាសោ ន ភវតិ និច្ចត្តា, ចេតនាយយេវ នាសោ ភវតីតិ? វុច្ចតេ – អត្តនោ អនាសេ សតិ ចេតនាយបិ នាសោ ន ភវតិ។ កឹ ការណន្តិ ចេ? ចេតនាយ អនញ្ញត្តា។ ចេតនត្តានំ អនញ្ញត្តេ សតិ ចេតនាយយេវ នាសោ ភវតិ, ន អត្តនោតិ អយុត្តមេតំ។ អថ ចេតនាយយេវ វិនាសេ វិសេសការណំ នត្ថិ, អត្តាវ នស្សតុ, តិដ្ឋតុ ចេតនា។ អថ ចេតនាយ នាសេ អត្តនោ នាសោ ន ភវតីតិ ចេ? ចេតនាយ អត្តា អញ្ញោ សិយា។ អថ អញ្ញស្ស អត្តស្ស នាសេ សតិ សយំ នាសោ ន ភវតិ, ឯវញ្ច សតិ “ចេតនាយ អនញ្ញោ អត្តា”តិ តវ បដិញ្ញា ហីនា។ អថាបិ ចេតនត្តានំ អនញ្ញត្តេ សតិ អត្តនោ អនាសោ ចេតនាយបិ អនាសោ ភវតុ។ អថ ន ភវតិ, បដិញ្ញា ហីនា។ អថ វុត្តប្បការតោ វិបរីតំ វា សិយា, អត្តា នស្សតុ, ចេតនា តិដ្ឋតុ។ អថ បន ឯវំ ន ភវតីតិ ចេ? អនញ្ញត្តបក្ខំ បរិច្ចជ។ អថ បន ន បរិច្ចជសិ, បដិញ្ញាហីនោ ភវសិ។

អថាយំ ភវតោ អធិប្បាយោ សិយា “នាយំ មម អត្តា ចេតនាយ អនញ្ញោ, អញ្ញោយេវា”តិ? តត្រ វុច្ចតេ – ឥធ បន អញ្ញត្តំ ទុវិធំ ហោតិ លក្ខណកតមញ្ញត្តញ្ច ទេសន្តរកតមញ្ញត្តញ្ចាតិ។ តត្ថ កឹ ត្វំ ចេតនត្តានំ លក្ខណកតមញ្ញត្តំ វទេសិ, ឧទាហុ ទេសន្តរកតមញ្ញត្តន្តិ? អហំ លក្ខណកតមញ្ញត្តំ វទាមីតិ។ យថា ហិ រូបរសគន្ធាទីនមេកទេសេ វត្តមានានម្បិ លក្ខណតោ អញ្ញត្តំ ហោតិ, ឯវំ ចេតនត្តានមេកទេសេ វត្តមានានម្បិ លក្ខណតោ អញ្ញត្តំ ហោតិ, តស្មា លក្ខណកតមញ្ញត្តំ វទាមីតិ។ តត្រ វុច្ចតេ – យថា ហិ ជាតវេទស្ស ឧយ្ហមានេ អាមកសង្ឃដេ អាមកវណ្ណវិនាសេ រសាទីនំ វិនាសោ ភវតិ, តថេវ ចេតនាយ វិនាសេ អត្តនោបិ វិនាសោ សិយា។ កឹ ការណន្តិ ចេ? រូបរសាទីនំ វិយ ឯកទេសត្តាតិ។

អថេវំ ភវតោ មតិ សិយា “ឯកទេសត្តេ សតិបិ អត្តនោ បន នាសោ ន ភវតិ, ចេតនាយយេវ វិនាសោ ភវតី”តិ? អត្រ វុច្ចតេ – អត្តនោ អនាសេ ចេតនាយបិ អនាសោវ ហោតិ។ កឹ ការណន្តិ ចេ? រូបរសាទីនំ វិយ អវិនិព្ភោគតោ។ អថ សមានេ ឯកទេសត្តេ អវិនិព្ភោគភាវេបិ កេន ហេតុនា ចេតនាយ ឯវ នាសោ ភវតិ, ន បន អត្តនោ។ អថ វិសេសការណំ នត្ថិ, តវ លទ្ធិយា អត្តាវ នស្សតុ, តិដ្ឋតុ ចេតនា។ អថ ចេតនាយ នាសេ អត្តនោ នាសោ ន ភវតិ, ឧភិន្នំ ឯកទេសតា នត្ថិ។ ឯវញ្ច សតិ កោ ទោសោតិ ចេ? យំ បន តយា វុត្តំ, យថា រូបរសគន្ធាទីនំ ឯកទេសេ វត្តមានានម្បិ លក្ខណតោ អញ្ញត្តំ, តថា ចេតនត្តានមេកទេសេ វត្តមានានម្បិ លក្ខណតោ អញ្ញត្តន្តិ? តមយុត្តន្តិ តវ បដិញ្ញា ហីនា។ អថ រូបរសាទីនំ វិយ សមានេបិ ឯកទេសត្តេ យទិ អត្តនោ អនាសេ ចេតនាយបិ អនាសោ ន ភវតិ, បដិញ្ញាហីនោ អសិ។ អថ វុត្តប្បការតោ វិបរីតំ វា សិយា, តវ អត្តា នស្សតុ, ចេតនា តិដ្ឋតុ។ អថេវំ ន ភវតីតិ ចេ? ឯកទេសតាវ នត្ថីតិ។

អថ ទេសន្តរកតមញ្ញត្តំ វទេសិ, ចេតនត្តានំ អញ្ញត្តេ សតិ យដបដសកដគេហាទីនំ វិយ អញ្ញត្តំ សិយា។ ចេតនាយ វិនា អនញ្ញតា តេ អត្តា ន យដេន វិនា បដោ វិយ អញ្ញោ សិយា ។ អញ្ញោ ច ហិ យដោ អញ្ញោ ច

បជោតិ? ន, ឯវញ្ច សតិ កោ ទោសោតិ ចេ? “អចេតនោ អត្តា”តិ បុព្ពេ វុត្តទោសតោ ន បរិមុច្ចតីតិ។ តស្មា បរមត្ថតោ ន កោចិ កត្តា វា វេទកោ វា អត្តា អត្ថីតិ ទដ្ឋព្ពន្តិ។

យទិ ឯវំ អថ កស្មា ភគវតា –

៧៧៩.
“អស្មា លោកា បរំ លោកំ,
សោ ច សន្ធាវតី នរោ;
សោ ច ករោតិ វេទេតិ,
សុខទុក្ខំ សយំកត”ន្តិ ច។

៧៨០.
“សត្តោ សំសារមាបន្នោ,
ទុក្ខមស្ស មហព្ភយំ;
អត្ថិ មាតា អត្ថិ បិតា,
អត្ថិ សត្តោបបាតិកោ”តិ ច។

៧៨១.
“ភារា ហវេ បញ្ចក្ខន្ធា,
ភារហារោ ច បុគ្គលោ;
ភារាទានំ ទុក្ខំ លោកេ,
ភារនិក្ខេបនំ សុខ”ន្តិ ច។

៧៨២.
“យញ្ហិ ករោតិ បុរិសោ,
កាយេន វាចា ឧទ ចេតសា;
តញ្ហិ តស្ស សកំ ហោតិ,
តញ្ច អាទាយ គច្ឆតី”តិ ច។

៧៨៣.
“ឯកស្សេកេន កប្បេន,
បុគ្គលស្សដ្ឋិសញ្ចយោ;
សិយា បព្ពតសមោ រាសិ,
ឥតិ វុត្តំ មហេសិនា”តិ ច។

៧៨៤.
“អសទ្ធោ អកតញ្ញូ ច,
សន្ធិច្ឆេទោ ច យោ នរោ;
ហតាវកាសោ វន្តាសោ,
ស វេ ឧត្តមបោរិសោ”តិ ច។ –

វុត្តន្តិ។ សច្ចំ ឯវំ វុត្តំ ភគវតា, តញ្ច ខោ សម្មុតិវសេន, ន បរមត្ថតោ។ ននុ ភគវតា ឥទម្បិ វុត្តំ –

៧៨៥.
“កិំ នុ សត្តោតិ បច្ចេសិ, មារ ទិដ្ឋិគតំ នុ តេ;
សុទ្ធសង្ខារបុញ្ជោយំ, នយិធ សត្តុបលព្ភតី”តិ ច។

៧៨៦.
“យថាបិ អង្គសម្ភារា,
ហោតិ សទ្ទោ រថោ ឥតិ;
ឯវំ ខន្ធេសុ សន្តេសុ,
ហោតិ សត្តោតិ សម្មុតី”តិ ច។

តស្មា ន វចនមត្តមេវាវលម្ពិតព្ពំ, ន ច ទឡ្ហមូឡ្ហគាហិនា ច ភវិតព្ពំ, គរុកុលមុបសេវិត្វា សុត្តបទានំ អធិប្បាយោ ជានិតព្ពោ, សុត្តបទេសុ អភិយោគោ កាតព្ពោ។ ទ្វេ សច្ចានិ ភគវតា វុត្តានិ – “សម្មុតិសច្ចំ, បរមត្ថសច្ចញ្ចា”តិ។ តស្មា ទ្វេបិ សម្មុតិបរមត្ថសច្ចានិ អសង្ករតោ ញាតព្ពានិ។ ឯវំ អសង្ករតោ ញត្វា កោចិ ការកោ វា វេទកោ វា និច្ចោ ធុវោ អត្តា បរមត្ថតោ នត្ថីតិ ឧបបរិក្ខិត្វា បច្ចយសាមគ្គិយា ធម្មានំ បវត្តិំ សល្លក្ខេត្វា បណ្ឌិតេន កុលបុត្តេន អត្ថកាមេន ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ។

៧៨៧.
យោ ឥមំ គន្ថំ អច្ចន្តំ, ចិន្តេតិ សតតម្បិ សោ;
កមេន បរមា បញ្ញា, តស្ស គច្ឆតិ វេបុលំ។

៧៨៨សុតិមតិករមាធិនីហរំ,
វិមតិវិនាសករំ បិយក្ករំ;
បឋតិ សុណតិ យោ សទា ឥមំ,
វិកសតិ តស្ស មតីធ ភិក្ខុនោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ការកបដិវេធនិទ្ទេសោ នាម

តេរសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៤. ចុទ្ទសមោ បរិច្ឆេទោ

រូបាវចរសមាធិភាវនានិទ្ទេសោ

៧៨៩. ភាវនានយមហំ ហិតានយំ,
មានយញ្ច សុគតំ សុខានយំ;
ព្យាករោមិ បរមំ ឥតោ បរំ,
តំ សុណាថ មធុរត្ថវណ្ណនំ។

៧៩០. ឧត្តរំ តុ មនុស្សានំ, ធម្មតោ ញាណទស្សនំ;
បត្តុកាមេន កាតព្ពំ, អាទិតោ សីលសោធនំ។

៧៩១. សង្កស្សរសមាចារេ, ទុស្សីលេ សីលវជ្ជិតេ;
នត្ថិ ឈានំ កុតោ មគ្គោ, តស្មា សីលំ វិសោធយេ។

៧៩២. សីលំ ចារិត្តវារិត្តវសេន ទុវិធំ មតំ;
តំ បនាច្ឆិទ្ទមក្ខណ្ឌមកម្មាសមនិន្ទិតំ។

៧៩៣. កត្តព្ពំ អត្ថកាមេន, វិវេកសុខមិច្ឆតា;
សីលញ្ច នាម ភិក្ខូនំ, អលង្ការោ អនុត្តរោ។

៧៩៤. រតនំ សរណំ ខេមំ, តាណំ លេណំ បរាយណំ;
ចិន្តាមណិ បណីតោ ច, សីលំ យានមនុត្តរំ។

៧៩៥. សីតលំ សលិលំ សីលំ, កិលេសមលធោវនំ;
គុណានំ មូលភូតញ្ច, ទោសានំ ពលឃាតិ ច។

៧៩៦. តិទិវារោហណញ្ចេតំ, សោបានំ បរមុត្តមំ;
មគ្គោ ខេមោ ច និព្ពាននគរស្ស បវេសនេ។

៧៩៧. តស្មា សុបរិសុទ្ធំ តំ, សីលំ ទុវិធលក្ខណំ;
កត្តព្ពំ អត្ថកាមេន, បិយសីលេន ភិក្ខុនា។

៧៩៨. កាតព្ពោ បន សីលស្មឹ, បរិសុទ្ធេ ឋិតេនិធ;
បលិពោធស្សុបច្ឆេទោ, បលិពោធា ទសាហុ ច។

៧៩៩. “អាវាសោ ច កុលំ លាភោ,
គណោ កម្មញ្ច បញ្ចមំ;
អទ្ធានំ ញាតិ អាពាធោ,
គន្ថោ ឥទ្ធីតិ តេ ទសា”តិ។

៨០០. បលិពោធស្សុបច្ឆេទំ, កត្វា ទសវិធស្សបិ;
ឧបសង្កមិតព្ពោ សោ, កម្មដ្ឋានស្ស ទាយកោ។

៨០១. បិយោ គរុ ភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;
គម្ភីរញ្ច កថំ កត្តា, នោ ចដ្ឋានេ និយោជកោ។

៨០២. ឯវមាទិគុណោបេតមុបគន្ត្វា ហិតេសិនំ;
កល្យាណមិត្តំ កាលេន, កម្មដ្ឋានស្ស ទាយកំ។

៨០៣. កម្មដ្ឋានំ គហេតព្ពំ, វត្តំ កត្វា បនស្ស តុ;
តេនាបិ ចរិតំ ញត្វា, ទាតព្ពំ តស្ស ភិក្ខុនោ។

៨០៤. ចរិតំ បនិទំ រាគទោសមោហវសេន ច;
សទ្ធាពុទ្ធិវិតក្កានំ, វសេន ឆព្ពិធំ មតំ។

៨០៥. វោមិស្សកនយា តេសំ, ចតុសដ្ឋិ ភវន្តិ តេ;
តេហិ អត្ថោ ន ចត្តីតិ, ន មយា ឥធ ទស្សិតា។

៨០៦. អសុភា ច ទសេវេត្ថ, តថា កាយគតាសតិ;
ឯកាទស ឥមេ រាគ-ចរិតស្សានុកូលតា។

៨០៧. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ, សវណ្ណកសិណា ឥមេ;
អដ្ឋេវ ច សទា ទោស-ចរិតស្សានុកូលតា។

៨០៨. ឯកំ មោហចរិតស្សេត្ថ, វិតក្កចរិតស្ស ច;
អនុកូលន្តិ និទ្ទិដ្ឋំ, អានាបានំ បនេកកំ។

៨០៩. បុរិមានុស្សតិឆក្កំ, សទ្ធាចរិតទេហិនោ;
មរណូបសមាយុត្តា, សតិមាហារនិស្សិតា។

៨១០. សញ្ញា ធាតុវវត្ថានំ, ពុទ្ធិប្បកតិជន្តុនោ;
ឥមេ បន ច ចត្តារោ, អនុកូលាតិ ទីបិតា។

៨១១. ចត្តារោបិ ច អារុប្បា, សេសានិ កសិណានិ ច;
អនុកូលា ឥមេ សព្ព-ចរិតានន្តិ វណ្ណិតា។

៨១២. ភេទំ សព្ពំ បនេកន្ត-វិបច្ចនីកភាវតោ;
អតិសប្បាយតោ វុត្ត-មិតិ ញេយ្យំ វិភាវិនា។

៨១៣. កម្មដ្ឋានានិ សព្ពានិ, ចត្តាលីសាតិ និទ្ទិសេ;
កសិណានិ ទស ចេវ, អសុភានុស្សតី ទស។

៨១៤. ចតស្សោ អប្បមញ្ញាយោ, ចត្តារោ ច អរូបិនោ;
ចតុធាតុវវត្ថានំ, សញ្ញា ចាហារតា ឥតិ។

៨១៥. កម្មដ្ឋានេសុ ឯតេសុ, ឧបចារវហា កតិ;
អានាបានសតី កាយ-គតំ ហិត្វា បនដ្ឋបិ។

៨១៦. សេសានុស្សតិយោ សញ្ញា, វវត្ថានន្តិ តេរស;
ឧបចារវហា វុត្តា, សេសា តេ អប្បនាវហា។

៨១៧. អប្បនាយាវហេស្វេត្ថ, កសិណានិ ទសាបិ ច;
អានាបានសតី ចេវ, ចតុក្កជ្ឈានិកា ឥមេ។

៨១៨. អសុភានិ ទស ចេត្ថ, តថា កាយគតាសតិ;
ឯកាទស ឥមេ ធម្មា, បឋមជ្ឈានិកា សិយុំ។

៨១៩. អាទិព្រហ្មវិហារាតិ , តិកជ្ឈានវហា តយោ;
ចតុត្ថាបិ ច អារុប្បា, ចតុត្ថជ្ឈានិកា មតា។

៨២០. វសេនារម្មណង្គានំ, ទុវិធោ សមតិក្កមោ;
គោចរាតិក្កមារូបេ, រូបេ ឈានង្គតិក្កមោ។

៨២១. ទសេវ កសិណានេត្ថ, វឌ្ឍេតព្ពានិ ហោន្តិ ហិ;
ន ច វឌ្ឍនិយា សេសា, ភវន្តិ អសុភាទយោ។

៨២២. ទសេវ កសិណានេត្ថ, អសុភានិ ទសាបិ ច;
អានាបានសតី ចេវ, តថា កាយគតាសតិ។

៨២៣. បដិភាគនិមិត្តានិ , ហោន្តិ អារម្មណានិ ហិ;
សេសានេវ បដិភាគ-និមិត្តារម្មណា សិយុំ។

៨២៤. អសុភានិ ទសាហារ-សញ្ញា កាយគតាសតិ;

ទេវេសុ នប្បវត្តន្តិ, ទ្វាទសេតានិ សព្ពទា។

៨២៥. ឋានិ ទ្វាទស ចេតានិ, អានាបានសតីបិ ច;
តេរសេវ បនេតានិ, ព្រហ្មលោកេ ន វិជ្ជរេ។

៨២៦. ឋបេត្វា ចតុរារូបេ, នត្ថិ កិញ្ចិ អរូបិសុ;
មនុស្សលោកេ សព្ពានិ, បវត្តន្តិ ន សំសយោ។

៨២៧. ចតុត្ថំ កសិណំ ហិត្វា, កសិណា អសុភានិ ច;
ទិដ្ឋេនេវ គហេតព្ពា, តមេ ឯកូនវីសតិ។

៨២៨. សតិយម្បិ ច កាយម្ហិ, ទិដ្ឋេន តចបញ្ចកំ;
សេសមេត្ថ សុតេនេវ, គហេតព្ពន្តិ ទីបិតំ។

៨២៩. អានាបានសតី ឯត្ថ, ផុដ្ឋេន បរិទីបិតា;
វាយោកសិណមេវេត្ថ, ទិដ្ឋផុដ្ឋេន គយ្ហតិ។

៨៣០. សុតេនេវ គហេតព្ពា, សេសា អដ្ឋារសាបិ ច;
ឧបេក្ខា អប្បមញ្ញា ច, អរូបា ចេវ បញ្ចិមេ។

៨៣១. អាទិតោវ គហេតព្ពា, ន ហោន្តីតិ បកាសិតា;
បញ្ចតឹសាវសេសានិ, គហេតព្ពានិ អាទិតោ។

៨៣២. កម្មដ្ឋានេសុ ហេតេសុ, អាកាសកសិណំ វិនា;
កសិណា នវ ហោន្តេ ច, អរូបានំ តុ បច្ចយា។

៨៣៣. ទសាបិ កសិណា ហោន្តិ, អភិញ្ញានំ តុ បច្ចយា;
តយោ ព្រហ្មវិហារាបិ, ចតុក្កស្ស ភវន្តិ តុ។

៨៣៤. ហេដ្ឋិមំ ហេដ្ឋិមារុប្បំ, ឧបរូបរិមស្ស ហិ;
តថា ចតុត្ថមារុប្បំ, និរោធស្សាតិ ទីបិតំ។

៨៣៥. សព្ពានិ ច បនេតានិ, ចត្តាលីសវិធានិ តុ;
វិបស្សនាភវសម្បត្តិ-សុខានំ បច្ចយា សិយុំ។

៨៣៦. កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាន, អាចរិយស្ស សន្តិកេ;
វសន្តស្ស កថេតព្ពំ, អាគតស្សាគតក្ខណេ។

៨៣៧. ឧគ្គហេត្វា បនញ្ញត្រ, គន្តុកាមស្ស ភិក្ខុនោ;
នាតិសង្ខេបវិត្ថារំ, កថេតព្ពំ តុ តេនបិ។

៨៣៨. កម្មដ្ឋានំ គហេត្វាន, សម្មដ្ឋានំ មនោភុនោ;
អដ្ឋារសហិ ទោសេហិ, និច្ចំ បន វិវជ្ជិតេ។

៨៣៩. អនុរូបេ វិហារស្មិំ, វិហាតព្ពំ តុ គាមតោ;
នាតិទូរេ នច្ចាសន្នេ, សិវេ បញ្ចង្គសំយុតេ។

៨៤០. ខុទ្ទកោ បលិពោធោបិ, ឆិន្ទិតព្ពោ បនត្ថិ ចេ;
ទីឃា កេសា នខា លោមា, ឆិន្ទិតព្ពា វិភាវិនា។

៨៤១. ចីវរំ រជិតព្ពំ តំ, កិលិដ្ឋំ តុ សចេ សិយា;
សចេ បត្តេ មលំ ហោតិ, បចិតព្ពោវ សុដ្ឋុ សោ។

៨៤២. អច្ឆិន្នបលិពោធេន , បច្ឆា តេន ច ភិក្ខុនា;
បវិវិត្តេ បនោកាសេ, វសន្តេន យថាសុខំ។

៨៤៣. រជ្ជេត្វា មត្តិកំ នីលំ, បីតំ សេតញ្ច លោហិតំ;
សណ្ហាយារុណវណ្ណាយ, មត្តិកាយ មនោរមំ។

៨៤៤ កត្តព្ពំ កសិណជ្ឈានំ, បត្តុកាមេន ធីមតា;
សេនាសនេ វិវិត្តស្មឹ, ពហិទ្ធា វាបិ តាទិសេ។

៨៤៥ បដិច្ឆន្នេ បនដ្ឋានេ, បព្ភារេ វា គុហន្តរេ;
សំហារិមំ វា កាតព្ពំ, តំ តត្រដ្ឋកមេវ វា។

៨៤៦ សំហារិមំ ករោន្តេន, ទណ្ឌកេសុ ចតូស្វបិ;
ចម្មំ វា កដសារំ វា, ទុស្សបដ្ដម្បិ វា តថា។

៨៤៧ ពន្ធិត្វា តថា កាតព្ពំ, មត្តិកាយ បមាណតោ;
ភូមិយំ បត្ថរិត្វា ច, ឱលោកេតព្ពមេវ តំ។

៨៤៨ តត្រដ្ឋំ ភូមិយំ វដ្ដំ, អាកោដិត្វាន ខាណុកេ;
វល្លីហិ តំ វិនន្ធិត្វា, កាតព្ពំ កណ្ណិកំ សមំ។

៨៤៩ វិត្ថារតោ បមាណេន, វិទត្ថិចតុរង្គុលំ;
វដ្ដំ វដ្ដតិ តំ កាតុំ, វិវដ្ដំ បន មិច្ឆតា។

៨៥០ ភេរីតលសមំ សាធុ, កត្វា កសិណមណ្ឌលំ;
សម្មជ្ជិត្វាន តំ ឋានំ, ន្ហត្វា អាគម្ម បណ្ឌិតោ។

៨៥១ ហត្ថបាសបមាណស្មឹ, តម្ហា កសិណមណ្ឌលា;
បទេសេ តុ សុបញ្ញត្តេ, អាសនស្មឹ សុអត្ថតេ។

៨៥២ ឧច្ចេ តត្ថ និសីទិត្វា, វិទត្ថិចតុរង្គុលេ;
ឧជុកាយំ បណិធាយ, កត្វា បរិមុខំ សតឹ។

៨៥៣ កាមេស្វាទីនវំ ទិស្វា, នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ;
បរមំ បីតិបាមោជ្ជំ, ជនេត្វា រតនត្តយេ។

៨៥៤ “ភាគី អស្សមហំ អទ្ធា, ឥមាយ បដិបត្តិយា;
បវិវេកសុខស្សា”តិ, កត្វា ឧស្សាហមុត្តមំ។

៨៥៥ អាការេន សមេនេវ, ឧម្មីលិត្វាន លោចនំ;
និមិត្តំ គណ្ហតា សាធុ, ភាវេតព្ពំ បុនប្បុនំ។

៨៥៦ ន វណ្ណោ បេក្ខិតព្ពោ សោ, ទដ្ឋព្ពំ ន ច លក្ខណំ;
វណ្ណំ បន អមុញ្ចិត្វា, ឧស្សទស្ស វសេន ហិ។

៨៥៧ ចិត្តំ បណ្ណត្តិធម្មស្មឹ, ឋបេត្វេកគ្គមានសោ;
“បថវី បថវី”ច្ចេវំ, វត្វា ភាវេយ្យ បណ្ឌិតោ។

៨៥៨ បថវី មេទនី ភូមិ, វសុធា ច វសុន្ធរា;
ឯវំ បថវិនាមេសុ, ឯកំ វត្តុម្បិ វដ្ដតិ។

៨៥៩ ឧម្មីលិត្វា និមីលិត្វា, អាវជ្ជេយ្យ បុនប្បុនំ;
យាវុគ្គហនិមិត្តំ តុ, នុប្បជ្ជតិ ច តាវ សោ។

៨៦០ ឯវំ ភាវយតោ តស្ស, បុន ឯកគ្គចេតសោ;
យទា បន និមីលេត្វា, អាវជ្ជន្តស្ស យោគិនោ។

៨៦១ យថា ឧម្មីលិតេកាលេ, តថាបាថំ តុ យាតិ ចេ;
តទុគ្គហនិមិត្តំ ត-មុប្បន្នន្តិ បវុច្ចតិ។

៨៦២ និមិត្តេ បន សញ្ជាតេ, តតោ បភុតិ យោគិនា;
និសីទិតព្ពំ នោ ចេវំ, តស្មឹ ឋានេ វិជានតា។

៨៦៣ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ, បវិសិត្វាន ធីមតា;

តេន តត្ថ និសិន្នេន, ភាវេតព្ពំ យថាសុខំ។

៨៦៤ បបញ្ចបរិហារត្ថំ, បាទានំ បន ធោវនេ;
តស្សេកតលិកា ទ្វេ ច, ឥច្ឆិតព្ពា ឧបាហនា។

៨៦៥ សមាធិតរុណោ តស្ស, អសប្បាយេន កេនចិ;
សចេ នស្សតិ តំ ឋានំ, គន្ត្វាវាទាយ តំ បន។

៨៦៦ បីឋេ សុខនិសិន្នេន, ភាវេតព្ពំ បុនប្បុនំ;
សមន្នាហរិតព្ពញ្ច, ករេ តក្កាហតម្បិ ច។

៨៦៧ និមិត្តំ បន តំ ហិត្វា, ចិត្តំ ធាវតិ ចេ ពហិ;
និវារេត្វា និមិត្តស្មិំ, ឋបេតព្ពំ តុ មានសំ។

៨៦៨ យត្ថ យត្ថ និសីទិត្វា, តមិច្ឆតិ តបោធនោ;
តត្ថ តត្ថ ទិវារត្តិំ, តស្សុបដ្ឋាតិ ចេតសោ។

៨៦៩ ឯវំ តស្ស ករោន្តស្ស, អនុបុព្ពេន យោគិនោ;
វិក្ខម្ភន្តិ ច សព្ពានិ, បញ្ច នីវរណានិបិ។

៨៧០ សមាធិយតិ ចិត្តម្បិ, ឧបចារសមាធិនា;
បដិភាគនិមិត្តម្បិ, ឧប្បជ្ជតិ ច យោគិនោ។

៨៧១ កោ បនាយំ វិសេសោ ហិ, ឥមស្ស បុរិមស្ស វា;
ថវិកា នីហតាទាស-មណ្ឌលំ វិយ មជ្ជិតំ។

៨៧២ មេឃតោ វិយ និក្ខន្តំ, សម្បុណ្ណចន្ទមណ្ឌលំ;
បដិភាគនិមិត្តំ តំ, ពលាកា វិយ តោយទេ។

៨៧៣ តទុគ្គហនិមិត្តំ តំ, បទាលេត្វាវ និគ្គតំ;
តតោធិកតរំ សុទ្ធំ, ហុត្វាបដ្ឋាតិ តស្ស តំ។

៨៧៤ តនុសណ្ឋានវន្តញ្ច, វណ្ណវន្តំ ន ចេវ តំ;
ឧបដ្ឋាការមត្តំ តំ, បញ្ញជំ ភាវនាមយំ។

៨៧៥ បដិភាគេ សមុប្បន្នេ, និមិត្តេ ភាវនាមយេ;
ហោន្តិ វិក្ខម្ភិតានេវ, បញ្ច នីវរណានិបិ។

៨៧៦ កិលេសា សន្និសិន្នាវ, យុត្តយោគស្ស ភិក្ខុនោ;
ចិត្តំ សមាហិតំយេវ, ឧបចារសមាធិនា។

៨៧៧ អាការេហិ បន ទ្វីហិ, សមាធិយតិ មានសំ;
ឧបចារក្ខណេ តស្ស, បដិលាភេ សមាធិនោ។

៨៧៨ នីវារណប្បហានេន , ឧបចារក្ខណេ តថា;
អង្គានំ បាតុភាវេន, បដិលាភក្ខណេ បន។

៨៧៩ ទ្វិន្នំ បន សមាធីនំ, កឹ នានាករណំ បន;
អង្គានិ ថាមជាតានិ, ឧបចារក្ខណេន ច។

៨៨០ អប្បនាយ បនង្គានិ, ថាមជាតានិ ជាយរេ;
តស្មា តំ អប្បនាចិត្តំ, ទិវសម្បិ បវត្តតិ។

៨៨១ បល្លង្កេន ច តេនេវ, វឌ្ឍេត្វា តំ និមិត្តកំ;
អប្បនំ អធិគន្តុំ សោ, សក្កោតិ យទិ សុន្ទរំ។

៨៨២ នោ ចេ សក្កោតិ សោ តេន,
តំ និមិត្តំ តុ យោគិនា;

ចក្កវត្តិយ គព្ភោវ,
រតនំ វិយ ទុល្លភំ។

៨៨៣. សតតំ អប្បមត្តេន, រក្ខិតព្ពំ សតីមតា;
និមិត្តំ រក្ខតោ លទ្ធំ, បរិហានិ ន វិជ្ជតិ។

៨៨៤. អារក្ខណេ អសន្តម្ហិ, លទ្ធំ លទ្ធំ វិនស្សតិ;
រក្ខិតព្ពំ ហិ តស្មា តំ, តត្រាយំ រក្ខណាវិធិ។

៨៨៥. អាវាសោ គោចរោ ភស្សំ, បុគ្គលោ ភោជនំ ឧតុ;
ឥរិយាបថោតិ សត្តេតេ, អសប្បាយេ វិវជ្ជយេ។

៨៨៦. សប្បាយេ សត្ត សេវេយ្យ, ឯវញ្ហិ បដិបជ្ជតោ;
ន ចិរេនេវ កាលេន, ហោតិ ភិក្ខុស្ស អប្បនា។

៨៨៧. យស្សប្បនា ន ហោតេវ, ឯវម្បិ បដិបជ្ជតោ;
អប្បនាយ ច កោសល្លំ, សម្មា សម្បាទយេ ពុធោ។

៨៨៨. អប្បនាយ ហិ កោសល្ល-មិទំ ទសវិធំ ឥធ;
គន្ថវិត្ថារភីតេន, មយា វិស្សជ្ជិតន្តិ ច។

៨៨៩. ឯវញ្ហិ សម្បាទយតោ, អប្បនាកោសល្លំ បន;
បដិលទ្ធេ និមិត្តស្មឹ, អប្បនា សម្បវត្តតិ។

៨៩០. ឯវម្បិ បដិបន្នស្ស, សចេ សា នប្បវត្តតិ;
តថាបិ ន ជហេ យោគំ, វាយមេថេវ បណ្ឌិតោ។

៨៩១. ចិត្តប្បវត្តិអាការំ , តស្មា សល្លក្ខយំ ពុធោ;
សមតំ វីរិយស្សេវ, យោជយេថ បុនប្បុនំ។

៨៩២. ឦសកម្បិ លយំ យន្តំ, បគ្គណ្ហេថេវ មានសំ;
អច្ចារទ្ធំ និសេធេត្វា, សមមេវ បវត្តយេ។

៨៩៣. លីនតុទ្ធតភាវេហិ, មោចយិត្វាន មានសំ;
បដិភាគនិមិត្តាភិ-មុខំ តំ បដិបាទយេ។

៨៩៤. ឯវំ និមិត្តាភិមុខំ, បដិបាទយតោ បន;
តទានេវប្បនា តស្ស, សា សមិជ្ឈិស្សតីតិ ច។

៨៩៥. ភវង្គំ បន បច្ឆិជ្ជ, បថវីកសិណំ តថា;
តទេវារម្មណំ កត្វា, មនោទ្វារម្ហិ យោគិនោ។

៨៩៦. ជាយតេវជ្ជនំ ចិត្តំ, តត្រេវារម្មណេ តតោ;
ជវនានិ ច ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា។

៨៩៧. អវសានេ បនេកំ តុ, រូបាវចរិកំ ភវេ;
តក្កាទយោ បនញ្ញេហិ, ភវន្តិ ពលវត្តរា។

៨៩៨. អប្បនាចេតសោ តានិ, បរិកម្មោបចារតោ;
វុច្ចន្តិ បរិកម្មានិ, ឧបចារានិ ចាតិបិ។

៨៩៩. អប្បនាយានុលោមត្តា , អនុលោមានិ ឯវ ច;
យំ តំ សព្ពន្តិមំ ឯត្ថ, គោត្រភូតិ បវុច្ចតិ។

៩០០. គហិតាគហណេនេត្ថ, បរិកម្មប្បនាទិកំ;
ទុតិយំ ឧបចារំ តំ, តតិយំ អនុលោមកំ។

៩០១. ចតុត្ថំ គោត្រភុ ទិដ្ឋំ, បញ្ចមំ អប្បនាមនោ;

បឋមំ ឧបចារំ វា, ទុតិយំ អនុលោមកំ។

៩០២ តតិយំ គោត្រភុ ទិដ្ឋំ, ចតុត្ថំ អប្បនាមនោ;
ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វាតិ, អប្បេតិ ន តតោ បរំ។

៩០៣ ឆដ្ឋេ វា សត្តមេ វាបិ, អប្បនា នេវ ជាយតិ;
អាសន្នត្តា ភវង្គស្ស, ជវនំ បតិ តាវទេ។

៩០៤ បុរិមេហាសេវនំ លទ្ធា, ឆដ្ឋំ វា សត្តមម្បិ វា;
អប្បេតីតិ បនេត្ថាហ, **គោទត្តោ** អាភិធម្មិកោ។

៩០៥ ធាវន្តោ ហិ យថា កោចិ,
នរោ ឆិន្នតដាមុខោ;
ឋាតុកាមោ បរិយន្តេ,
ឋាតុំ សក្កោតិ នេវ សោ។

៩០៦ ឯវមេវ បនច្ឆដ្ឋេ, សត្តមេ វាបិ មានសោ;
ន សក្កោតីតិ អប្បេតុំ, វេទិតព្ពំ វិភាវិនា។

៩០៧ ឯកចិត្តក្ខណាយេវ, ហោតាយំ អប្បនា បន;
តតោ ភវង្គបាតោវ, ហោតីតិ បរិទីបិតំ។

៩០៨ តតោ ភវង្គំ ឆិន្ទិត្វា, បច្ចវេក្ខណហេតុកំ;
អាវជ្ជនំ តតោ ឈាន-បច្ចវេក្ខណមានសំ។

៩០៩ កាមច្ឆន្ទោ ច ព្យាបាទោ, ថិនមិទ្ធញ្ច ឧទ្ធតោ;
កុក្កុច្ចំ វិចិកិច្ឆា ច, បហីនា បញ្ចិមេ បន។

៩១០ វិតក្កេន វិចារេន, បីតិយា ច សុខេន ច;
ឯកគ្គតាយ សំយុត្តំ, ឈានំ បញ្ចង្គិកំ តទំ។

៩១១ នានាវិសយលុទ្ធស្ស , កាមច្ឆន្ទវសា បន;
តតោ ចិតោ ភមន្តស្ស, វនេ មក្កដកោ វិយ។

៩១២ ឯកស្មឹ វិសយេយេវ, សមាធានេវ ចេតសោ;
“សមាធិ កាមច្ឆន្ទស្ស, បដិបក្ខោ”តិ វុច្ចតិ។

៩១៣ បាមោជ្ជភាវតោ ចេវ, សីតលត្តា សភាវតោ;
“ព្យាបាទស្ស តតោ បីតិ, បដិបក្ខា”តិ ភាសិតា។

៩១៤ សវិប្ផារិកភាវេន, នេក្ខម្មាទិបវត្តិតោ;
“វិតក្កោ ថិនមិទ្ធស្ស, បដិបក្ខោ”តិ វណ្ណិតោ។

៩១៥ អវូបសន្តភាវស្ស, សយញ្ចេវាតិសន្តតោ;
“សុខំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ច-ទ្វយស្ស បដិបក្ខកំ”។

៩១៦ មតិយា អនុរូបត្តា, “អនុមជ្ជនលក្ខណោ;
វិចារោ វិចិកិច្ឆាយ, បដិបក្ខោ”តិ ទីបិតោ។

៩១៧ បញ្ចង្គវិប្បយុត្តំ តំ, ឈានំ បញ្ចង្គសំយុតំ;
សិវំ តិវិធកល្យាណំ, ទសលក្ខណសំយុតំ។

៩១៨ ឯវញ្ចាធិគតំ ហោតិ, បឋមំ តេន យោគិនា;
សុចិរដ្ឋិតិកាមេន, តស្ស ឈានស្ស សព្ពសោ។

៩១៩ តំ សមាបជ្ជិតព្ពំ តុ, វិសោធេត្វាន បាបកេ;
តំ សមាបជ្ជតោ តស្ស, សុចិរដ្ឋិតិកំ ភវេ។

៨២០ ចិត្តភាវនវេបុល្លំ, បត្តុយន្តេន ភិក្ខុនា;
បដិភាគនិមិត្តំ តំ, វឌ្ឍេតព្ពំ យថាក្កមំ។

៨២១ វឌ្ឍនាភូមិយោ ទ្វេ ច, ឧបចារញ្ច អប្បនា;
ឧបចារម្បិ វា បត្វា, វឌ្ឍេតុំ តញ្ច វត្តតិ។

៨២២ អប្បនំ បន បត្វា វា, តត្រាយំ វឌ្ឍនក្កមោ;
កសិតព្ពំ យថាឋានំ, បរិច្ឆិន្ទតិ កស្សកោ។

៨២៣ យោគិនា ឯវមេវម្បិ, អង្គុលទ្វង្គុលាទិនា;
បរិច្ឆិជ្ជ បរិច្ឆិជ្ជ, វឌ្ឍេតព្ពំ យថិច្ឆកំ។

៨២៤ បត្តោបិ បឋមេ ឈានេ, អាការេហិបិ បញ្ចហិ;
សុចិណ្ណវសិនា តេន, ភាវិតព្ពំ តបស្សិនា។

៨២៥ អាវជ្ជនំ សមាបត្តិ, អធិដ្ឋានេសុ តីសុ ច;
វុដ្ឋានបច្ចវេក្ខាសុ, វសិតា បញ្ច ភាសិតា។

៨២៦ អាវជ្ជិត្វា អធិដ្ឋិត្វា, សមាបជ្ជ បុនប្បុនំ;
វុដ្ឋិត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា, វសិតា បញ្ច សាធយេ។

៨២៧ បឋមេ អវសិបត្តោ, ទុតិយំ យោ បនិច្ឆតិ;
ឧភតោ ភដ្ឋោភវេ យោគី, បឋមា ទុតិយាបិ ច។

៨២៨ កាមស្សហគតា សញ្ញា, មនក្ការា ចរន្តិ ចេ;
បមាទយោគិនោ ឈានំ, ហោតិ តំ ហានភាគិយំ។

៨២៩ សតិ សន្តិដ្ឋតេ តស្មឹ, សន្តា តទនុធម្មតា;
មន្ទស្ស យោគិនោ ឈានំ, ហោតិ តំ ឋិតិភាគិយំ។

៨៣០ អតក្កសហិតា សញ្ញា, មនក្ការា ចរន្តិ ចេ;
អប្បមត្តស្ស តំ ឈានំ, វិសេសភាគិយំ សិយា។

៨៣១ និព្ពិទាសំយុតា សញ្ញា, មនក្ការា ចរន្តិ ចេ;
និព្ពេធភាគិយំ ឈានំ, ហោតីតិ បរិទីបិតំ។

៨៣២ តស្មា បញ្ចសុ ឯតេសុ, សុចិណ្ណវសិនា បន;
បឋមា បគុណតោ ឈានា, វុដ្ឋាយ វិធិនា តតោ។

៨៣៣ យស្មា អយំ សមាបត្តិ, អាសន្នាកុសលារិកា;
ថូលត្តា តក្កចារានំ, តតោយំ អង្គទុព្ពលា។

៨៣៤ ឥតិ អាទីនវំ ទិស្វា, បឋមេ បន យោគិនា;
ទុតិយំ សន្តតោ ឈានំ, ចិន្តយិត្វាន ធីមតា។

៨៣៥ និកន្តឹ បរិយាទាយ, ឈានស្មឹ បឋមេ បុន;
ទុតិយាធិគមត្ថាយ, កាតព្ពោ ភាវនក្កមោ។

៨៣៦ អថស្ស បឋមជ្ឈានា, វុដ្ឋាយ វិធិនា យទា;
សតស្ស សម្បជានស្ស, ឈានង្គំ បច្ចវេក្ខតោ។

៨៣៧ ថូលតោ តក្កចារា ហិ, ឧបតិដ្ឋន្តិ យោគិនោ;
សេសមង្គត្តយំ តស្ស, សន្តមេវោបតិដ្ឋតិ។

៨៣៨ ថូលង្គានំ បហានាយ, តទា តស្ស ច យោគិនោ;
សន្តង្គបដិលាភាយ, និមិត្តំ តុ តទេវ ច។

៨៣៩ “បឋវី បឋវិ”ច្ចេវំ, ករោតោ មនសា បុន;

ឥទានិ ទុតិយជ្ឈាន-មុប្បជ្ជិស្សតិ តំ ឥតិ។

៨៤០ ភាវេត្វា បន បច្ឆិជ្ជ, បឋវីកសិណំ បន;
តំទេវារម្មណំ កត្វា, មនោទ្វារម្ហិ យោគិនោ។

៨៤១ ជាយតាវជ្ជនំ ចិត្តំ, តស្មឹ អារម្មណេ តតោ;
ជវនានិ ហិ ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា។

៨៤២ អវសានេ បនេកម្បិ, តេសំ ជវនចេតសំ;
រូបាវចរិកំ ហោតិ, ទុតិយជ្ឈានមានសំ។

៨៤៣ សម្បសាទនមជ្ឈត្តំ, បីតិយា ច សុខេន ច;
ឯកគ្គតាយ សំយុត្តំ, ឈានំ ហោតិ តិវង្គិកំ។

៨៤៤ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ, សេសំ សមុបលក្ខយេ;
ឯវំ ទុវង្គហីនំ តុ, តីហិ អង្គេហិ សំយុតំ។

៨៤៥ ឈានំ តិវិធកល្យាណំ, ទសលក្ខណសំយុតំ;
ទុតិយាធិគតំ ហោតិ, ភិក្ខុនា ភាវនាមយំ។

៨៤៦ ទុតិយាធិគតេ ឈានេ, អាការេហិ ច បញ្ចហិ;
សុចិណ្ណវសិនា ហុត្វា, ទុតិយេបិ សតីមតា។

៨៤៧ តស្មា បគុណតោ ឈានា, វុដ្ឋាយ ទុតិយា បុន;
អាសន្នតក្កចារាវិ, សមាបត្តិ អយំ ឥតិ។

៨៤៨ បីតិយា បិយតោ តស្ស, ចេតសោ ឧប្បិលាបនំ;
បីតិយា បន ថូលត្តា, តតោយំ អង្គទុព្ពលា។

៨៤៩ តត្ថ អាទីនវំ ទិស្វា, តតិយេ សន្តតោ បន;
និកន្តឹ បរិយាទាយ, ឈានស្មឹ ទុតិយេ បុន។

៨៥០ តតិយាធិគមត្ថាយ, កាតព្ពោ ភាវនក្កមោ;
អថស្ស ទុតិយជ្ឈានា, វុដ្ឋាយ ច យទា បន។

៨៥១ សតស្ស សម្បជានស្ស, ឈានង្គំ បច្ចវេក្ខតោ;
ថូលតោ បីតុបដ្ឋាតិ, សុខាទិ សន្តតោ បន។

៨៥២ ថូលង្គានំ បហានាយ, តទា តស្ស ច យោគិនោ;
សន្តង្គបដិលាភាយ, និមិត្តំ តុ តទេវ ច។

៨៥៣ “បឋវី បឋវិ”ច្ចេវំ, ករោតោ មនសា បុន;
ឥទានិ តតិយំ ឈាន-មុប្បជ្ជិស្សតិ តំ ឥតិ។

៨៥៤ ភាវេត្វា មនុបច្ឆិជ្ជ, បឋវីកសិណំ បន;
តំទេវារម្មណំ កត្វា, មនោទ្វារម្ហិ យោគិនោ។

៨៥៥ ជាយតាវជ្ជនំ ចិត្តំ, តស្មឹ អារម្មណេ តតោ;
ជវនានិ ច ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា។

៨៥៦ អវសានេ បនេកំ តុ, តេសំ ជវនចេតសំ;
រូបាវចរិកំ ហោតិ, តតិយជ្ឈានមានសំ។

៨៥៧ សតិយា សម្បជញ្ញេន, សម្បន្នំ តុ សុខេន ច;
ឯកគ្គតាយ សំយុត្តំ, ទុវង្គំ តតិយំ មតំ។

៨៥៨ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ, សេសំ សមុបលក្ខយេ;
ឯវមេកង្គហីនំ តុ, ទ្វីហិ អង្គេហិ សំយុតំ។

៨៥៩ឈានំ តិវិធកល្យាណំ, ទសលក្ខណសំយុតំ;
តតិយាធិគតំ ហោតិ, ភិក្ខុនា ភាវនាមយំ។

៨៦០ តតិយាធិគតេ ឈានេ, អាការេហិ ច បញ្ចហិ;
សុចិណ្ណវសិនា ហុត្វា, តស្មិំ បន សតីមតា។

៨៦១ តស្មា បគុណតោ ឈានា, វុដ្ឋាយ តតិយា បុន;
អាសន្នបីតិទោសា ហិ, សមាបត្តិ អយន្តិ ច។

៨៦២ យទេវចេត្ថ អាភោគោ, សុខមិច្ចេវ ចេតសោ;
ឯវំ សុខស្ស ថូលត្តា, ហោតាយំ អង្គទុព្ពលា។

៨៦៣ ឥតិ អាទីនវំ ទិស្វា, ឈានស្មិំ តតិយេ បុន;
ចតុត្ថំ សន្តតោ ទិស្វា, ចេតសា បន យោគិនា។

៨៦៤ និកន្តិំ បរិយាទាយ, ឈានស្មិំ តតិយេ បុន;
ចតុត្ថាធិគមត្ថាយ, កាតព្ពោ ភាវនក្កមោ។

៨៦៥ អថស្ស តតិយជ្ឈានា, វុដ្ឋាយ ហិ យទា បន;
សតស្ស សម្បជានស្ស, ឈានង្គំ បច្ចវេក្ខតោ។

៨៦៦ ថូលតោ តស្សុបដ្ឋាតិ, សុខំ តំ មានសំ តតោ;
ឧបេក្ខា សន្តតោ តស្ស, ចិត្តស្សេកគ្គតាបិ ច។

៨៦៧ ថូលង្គស្ស បហានាយ, សន្តង្គស្សុបលទ្ធិយា;
តំទេវ ច និមិត្តញ្ហិ, “បថវី បថវី”តិ ច។

៨៦៨ ករោតោ មនសា ឯវ, បុនប្បុនញ្ច យោគិនោ;
ចតុត្ថំ បនិទំ ឈានំ, ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ឥតិ។

៨៦៩ ភវង្គំ បនុបច្ឆិជ្ជ, បថវីកសិណំ តថា;
តំទេវារម្មណំ កត្វា, មនោទ្វារម្ហិ យោគិនោ។

៨៧០ ជាយតាវជ្ជនំ ចិត្តំ, តស្មិំ អារម្មណេ តតោ;
ជវនានិ ច ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា។

៨៧១ អវសានេ បនេកំ តុ, តេសំ ជវនចេតសំ;
រូបាវចរិកំ ហោតិ, ចតុត្ថជ្ឈានមានសំ។

៨៧២ ឯកង្គវិប្បហីនំ តុ, ទ្វីហិ អង្គេហិ យោគតោ;
ចតុត្ថំ បនិទំ ឈានំ, ទុវង្គន្តិ បវុច្ចតិ។

៨៧៣ ឯវំ តិវិធកល្យាណំ, ទសលក្ខណសំយុតំ;
ចតុត្ថាធិគតំ ហោតិ, ភិក្ខុនា ភាវនាមយំ។

៨៧៤ យស្មា សុខមុបេក្ខាយ, ន ហោតាសេវនំ បន;
ឧបេក្ខាសហគតានេវ, ជវនានិ ជវន្តិ ច។

៨៧៥ ឧបេក្ខាសហគតំ តស្មា, ចតុត្ថំ សមុទីរិតំ;
អយមេត្ថ វិសេសោ ហិ, សេសំ វុត្តនយំ បន។

៨៧៦ យំ ចតុក្កនយេ ឈានំ, ទុតិយំ តំ ទ្វិធា បន;
កត្វាន បញ្ចកនយេ, ទុតិយំ តតិយំ កតំ។

៨៧៧ តតិយំ តំ ចតុត្ថញ្ច, ចតុត្ថំ បញ្ចមំ ឥធ;
បឋមំ បឋមំយេវ, អយមេត្ថ វិសេសតា។

៨៧៨ ឯវមេត្តាវតា វុត្តា, នាតិសង្ខេបតោ មយា;

នាតិវិត្ថារតោ ចាយំ, រូបាវចរភាវនា។

៨៧៩. សុមធុរវរតរវចនោ, កំ នុ ជនំ នេវ រញ្ជយតិ;
អតិនិសិតវិសទពុទ្ធិ-បសាទជនន វេទនីយោយំ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ រូបាវចរសមាធិភាវនានិទ្ទេសោ

នាម ចុទ្ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៥. បន្នរសមោ បរិច្ឆេទោ

អរូបាវចរសមាធិភាវនានិទ្ទេសោ

៨៨០. រូបារូបមតីតេន , រូបារូបាទិវេទិនា;
យានិ ចារូបបុញ្ញានិ, សរូបេនីរិតានិ តុ។

៨៨១. តេសំ ទានិ បវក្ខាមិ, ភាវនានយមុត្តមំ;
យោគាវចរភិក្ខូនំ, ហិតត្ថាយ សមាសតោ។

៨៨២. “រូបេ ខោ វិជ្ជមានស្មឹ, ទណ្ឌាទានាទយោ សិយុំ;
អនេកាបិ បនាពាធា, ចក្ខុរោគាទយោ”ឥតិ។

៨៨៣. រូបេ អាទីនវំ ទិស្វា, រូបេ និព្ពិន្ទមានសោ;
តស្សាតិក្កមនត្ថាយ, អរូបំ បដិបជ្ជតិ។

៨៨៤. តម្ហា កសិណរូបាបិ, សោ និព្ពិជ្ជ វិសារទោ;
អបក្កមិតុកាមោ ច, សូករាភិហតោវ សា។

៨៨៥. ចតុត្ថេ បន ឈានស្មឹ, ហុត្វា ចិណ្ណវសី វសី;
ចតុត្ថជ្ឈានតោ ធីមា, វុដ្ឋាយ វិធិនា បុន។

៨៨៦. ករោតិ បនិទំ ចិត្តំ, រូបមារម្មណំ យតោ;
អាសន្នសោមនស្សញ្ច, ថូលសន្តវិមោក្ខតោ។

៨៨៧. ឥតិ អាទីនវំ ទិស្វា, ចតុត្ថេ តត្ថ សព្ពសោ;
និកន្តឹ បរិយាទាយ, បឋមារុប្បញ្ច សន្តតោ។

៨៨៨. ចក្កវាឡបរិយន្តំ, យត្តកំ វា បនិច្ឆតិ;
តត្តកំ បត្ថរិត្វាន, ផុដ្ឋោកាសញ្ច តេន តំ។

៨៨៩. អាកាសោ ឥតិ វានន្តោ,
អាកាសោ ឥតិ វា បុន;
មនសា ហិ ករោន្តោវ,
ឧគ្ឃាដេតិ បវុច្ចតិ។

៨៩០. ឧគ្ឃាដេន្តោ ហិ កសិណំ, ន សំវេល្លេតិ តំ បន;
ន ចុទ្ធរតិ សោ យោគី, បូវំ វិយ កបាលតោ។

៨៩១. កេវលំ បន តំ នេវ, អាវជ្ជតិ ន បេក្ខតិ;
នាវជ្ជន្តោ នបេក្ខន្តោ, ឧគ្ឃាដេតិ ហិ នាមសោ។

៨៩២. កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ , និមិត្តំ បន តំវ សោ;
អាកាសោ ឥតិ ចិត្តេន, អាវជ្ជតិ បុនប្បុនំ។

៨៩៣. អាវជ្ជតោ ហិ តស្សេវំ,
ករោតោ តក្កាហតម្បិ ច;
បញ្ច នីវរណា តស្ស,
វិក្ខម្ភន្តិ ហិ សព្ពសោ។

៨៩៤. អាសេវតិ ច ភាវេតិ, តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ;
ករោតោ បន តស្សេវ, សន្តចិត្តស្ស យោគិនោ។

៨៩៥. តត្រាកាសេ បនាប្បេតិ, បឋមារុប្បមានសំ;
តធាបិ បុរិមេ ភាគេ, តីណិ ចត្តារិ វា បន។

៩៩៦. ឈានានិ ឧបេក្ខាយ, សម្បយុត្តានិ ហោន្តិ ហិ;
ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វាបិ, ហោតិ អារុប្បមានសំ។

៩៩៧. បុន ភាវេតុកាមេន, ទុតិយារុប្បមានសំ;
សុចិណ្ណវសិនា ហុត្វា, បឋមារុប្បមានសេ។

៩៩៨. អាសន្នរូបាវចរ-ជ្ឈានបច្ចត្ថិកន្តិ ច;
ទុតិយារុប្បចិត្តំវ, ន ច សន្តមិទន្តិ ច។

៩៩៩. ឯវមាទីនវំ ទិស្វា, បឋមារុប្បមានសេ;
និកន្តឹ បរិយាទាយ, ទុតិយំ សន្តតោ បន។

១០០០. តមាកាសំ ផរិត្វាន, បវត្តមានសំ បន;
តញ្ច វិញ្ញាណមិច្ចេវំ, កត្តព្ពំ មនសា ពហុំ។

១០០១. អាវជ្ជនញ្ច កត្តព្ពំ, តថា តក្កាហតម្បិ ច;
“អនន្ត”ន្តិ “អនន្ត”ន្តិ, កាតព្ពំ មនសា និច។

១០០២. តស្មឹ បន និមិត្តស្មឹ, វិចារេន្តស្ស មានសំ;
ឧបចារេន តំ ចិត្តំ, សមាធិយតិ យោគិនោ។

១០០៣. អាសេវតិ ច ភាវេតិ, តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ;
តស្ស ចេវំ ករោន្តស្ស, សតិសម្បន្នចេតសោ។

១០០៤. អាកាសំ ផុសវិញ្ញាណេ, ទុតិយារុប្បមានសំ;
អប្បេតិ អប្បនា យស្មឹ, នយោ វុត្តនយោវ សោ។

១០០៥. អាកាសោយមនន្តោតិ, ឯវមាកាសមេវ តំ;
ផរិត្វា បវត្តវិញ្ញាណំ, “វិញ្ញាណញ្ច”ន្តិ វុច្ចតិ។

១០០៦. មនក្ការវសេនាបិ, អនន្តំ បរិទីបិតំ;
“វិញ្ញាណានន្ត”មិច្ចេវ, វត្តព្ពំ បនិទំ សិយា។

១០០៧. អថ ភាវេតុកាមេន, តតិយារុប្បមានសំ;
សុចិណ្ណវសិនា ហុត្វា, ទុតិយារុប្បមានសេ។

១០០៨. អាសន្នបឋមារុប្ប-ចិត្តបច្ចត្ថិកន្តិ ច;
តតិយារុប្បចិត្តំវ, ន ច សន្តមិទន្តិ ច។

១០០៩. ឯវមាទីនវំ ទិស្វា, ទុតិយារុប្បមានសេ;
និកន្តឹ បរិយាទាយ, តតិយំ សន្តតោ បន។

១០១០. ឯវំ មនសិ កត្វាន, កាតព្ពោ មនសា បុន;
បឋមារុប្បវិញ្ញាណា-ភាវោ តស្សេវ សុញ្ញតោ។

១០១១. តំ បនាកាសវិញ្ញាណំ, អកត្វា មនសា បុន;
“នត្ថិ នត្ថី”តិ វា តេន, “សុញ្ញំ សុញ្ញ”ន្តិ វា តតោ។

១០១២. អាវជ្ជិតព្ពមេវញ្ហិ, កត្តព្ពំ មនសាបិ ច;
តក្កាហតញ្ច កាតព្ពំ, បុនប្បុនំវ ធីមតា។

១០១៣. តស្មឹ និមិត្តេ តស្សេវំ, វិចារេន្តស្ស មានសំ;
សតិ តិដ្ឋតិ ភិយ្យោបិ, សមាធិយតិ មានសំ។

១០១៤. អាសេវតិ ច ភាវេតិ, តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ;
តស្ស ចេវំ ករោន្តស្ស, សតិសម្បន្នចេតសោ។

១០១៥. កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ, ផរិត្វាន សមន្តតោ;

វិញ្ញាណស្ស បវត្តស្ស, នត្ថិភាវេ អភាវកេ។

១០១៦. តតិយារុប្បវិញ្ញាណំ,
តំ បនាប្បេតិ យោគិនោ;
អប្បនាយ នយោបេត្ថ,
ហោតិ វុត្តនយោវ សោ។

១០១៧. អាកាសគតវិញ្ញាណំ, ទុតិយារុប្បចក្ខុនា;
បស្សន្តោ វិហរិត្វាន, “នត្ថិ នត្ថី”តិអាទិនា។

១០១៨. បរិកម្មមនក្ការេ , តស្មឹ អន្តរហិតេ បន;
តស្សាបគមមត្តំវ, បស្សន្តោ វសតី ច សោ។

១០១៩. សន្និបាតំ យថា កោចិ, ទិស្វា សង្ឃស្ស កត្ថចិ;
គតេ សង្ឃេ តុ តំ ឋានំ, សុញ្ញមេវានុបស្សតិ។

១០២០. ឯន ភាវេតុកាមេន, ចតុត្ថារុប្បមានសំ;
សុចិណ្ណវសិនា ហុត្វា, តតិយារុប្បមានសេ។

១០២១. អាសន្នទុតិយារុប្ប-ចិត្តបច្ចត្ថិកន្តិ ច;
ចតុត្ថារុប្បចិត្តំវ, ន ច សន្តមិទន្តិ ច។

១០២២. ឯវមាទីនវំ ទិស្វា, តតិយារុប្បមានសេ;
និកន្តឹ បរិយាទាយ, ចតុត្ថំ សន្តតោ បន។

១០២៣. ឯវំ មនសិ កត្វាន, បុន តត្ថេវ ធីមតា;
អភាវារម្មណំ កត្វា, សម្បវត្តមិទំ មនោ។

១០២៤. “សន្តំ សន្តមិទំ ចិត្ត”-មិច្ចេវំ តំ បុនប្បុនំ;
ហោតិ អាវជ្ជិតព្ពញ្ច, កាតព្ពំ មនសាបិ ច។

១០២៥. តស្មឹ និមិត្តេ តស្សេវំ, វិចារេន្តស្ស មានសំ;
សតិ តិដ្ឋតិ ភិយ្យោបិ, សមាធិយតិ មានសំ។

១០២៦. អាសេវតិ ច ភាវេតិ, តំ និមិត្តំ បុនប្បុនំ;
តស្ស ចេវំ ករោន្តស្ស, សតិសម្បន្នចេតសោ។

១០២៧. តតិយារុប្បសង្ខាត-ខន្ធេសុ ច ចតូសុបិ;
ចតុត្ថារុប្បវិញ្ញាណំ, តំ បនាប្បេតិ យោគិនោ។

១០២៨. អប្បនាយ នយោបេត្ថ, ហេដ្ឋា វុត្តនយូបមោ;
អបិចេត្ថ វិសេសោយំ, វេទិតព្ពោ វិភាវិនា។

១០២៩. “អហោ សន្តា វតាយ”ន្តិ, សមាបត្តិ បទិស្សតិ;
យា បនាភាវមត្តម្បិ, កត្វា បស្សតិ គោចរំ។

១០៣០. សន្តារម្មណតាយេវ, “សន្តាយ”ន្តិ វិបស្សតិ;
សន្តតោ ចេ មនក្ការោ, កថញ្ច សមតិក្កមោ។

១០៣១. អនាបជ្ជិតុកាមត្តា , ហោតេវ សមតិក្កមោ;
“សមាបជ្ជាមហមេត”-មិច្ចាភោគោ ន វិជ្ជតិ។

១០៣២. សន្តតោ តំ ករោន្តោ ហិ, មនសា សុខុមំ បរំ;
អសញ្ញំ បន ទុព្ពល្យំ, បាបុណាតិ មហគ្គតំ។

១០៣៣. នេវសញ្ញី ច នាសញ្ញី,
យាយ សញ្ញាយ ហោតិ សោ;

ន កេវលំ តុ សញ្ញាវ,
ឯទិសី អថ ខោ បន។

១០៣៤ ឯវមេវ ភវន្តេត្ថ, សុខុមា វេទនាទយោ;
បត្តមក្ខនតេលេន, មគ្គស្មឹ ឧទកេន ច។

១០៣៥ ភាវេតព្ពោ អយំ អត្ថោ, ចតុត្ថារុប្បពោជនេ;
បដុសញ្ញាយ កិច្ចស្ស, នេវក្ករណតោ អយំ។

១០៣៦ “នេវសញ្ញា”តិ និទ្ទិដ្ឋា, ចតុត្ថារុប្បសម្ភវា;
បដុសញ្ញាយ កិច្ចំ សា, កាតុំ សក្កោតិ នេវ ច។

១០៣៧ យថា ទហនកិច្ចំ តុ, តេជោធាតុ សុខោទកេ;
សា សង្ខារាវសេសត្តា, សុខុមត្តេន វិជ្ជតិ;
តស្មា បន ច សា សញ្ញា, “នាសញ្ញា”តិ បវុច្ចតិ។

១០៣៨ ឯតា ហិ រូបមាកាសំ,
វិញ្ញាណំ តទភាវកំ;
អតិក្កមិត្វា កមតោ,
ចតស្សោ ហោន្តិ អាហ ច។

១០៣៩ “អារម្មណាតិក្កមតោ, ចតស្សោបិ ភវន្តិមា;
អង្គាតិក្កមមេតាសំ, ន ឥច្ឆន្តិ វិភាវិនោ។

១០៤០ សុបណីតតរា ហោន្តិ,
បច្ឆិមា បច្ឆិមា ឥធ;
ឧបមា តត្ថ វិញ្ញេយ្យា,
បាសាទតលសាដិកា”តិ។

១០៤១ សង្ខេបេន មយារុប្ប-សមាបត្តិនយោ អយំ;
ទស្សិតោ ទស្សិតោ សុទ្ធ-ទស្សិនា បិយទស្សិនា។

១០៤២ រូបារូបជ្ឈានសមាបត្តិវិធានំ ,
ជានាតិមំ សារតរំ យោ បន ភិក្ខុ;
រូបារូបជ្ឈានសមាបត្តីសុ ទក្ខោ,
រូបារូបំ យាតិ ភវំ សោ អភិភុយ្យ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ អរូបាវចរសមាធិភាវនានិទ្ទេសោ នាម

បន្នរសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៦. សោឡសមោ បរិច្ឆេទោ

អភិញ្ញានិទ្ទេសោ

១០៤៣ ឥតោ បរំ ករិស្សាមិ, បញ្ញាសុទ្ធិករំ បរំ;
បញ្ចន្នម្បិ អភិញ្ញានំ, មុខមត្តនិទស្សនំ។

១០៤៤ រូបារូបសមាបត្តី,
និព្ពត្តេត្វា បនដ្ឋបិ;
លោកិកាបិ អភិញ្ញាយោ,
ភាវេតព្ពា វិភាវិនា។

១០៤៥ ចតុត្ថជ្ឈានមត្តេបិ, សុចិណ្ណវសិនា សតា;
អនុយោគមភិញ្ញាសុ, កាតុំ វដ្ដតិ យោគិនោ។

១០៤៦ អភិញ្ញា នាម ភិក្ខូនំ, សាភិញ្ញានំ អនុត្តរោ;
អលង្ការោ ហិ តាណន្តិ, សត្ថន្តិ ច បវុច្ចតិ។

១០៤៧ និព្ពត្តិតាសុភិញ្ញាសុ, យោគាវចរភិក្ខុនា;
សមាធិភាវនា ហិស្ស, តទា និដ្ឋង្គតា សិយា។

១០៤៨ ទិព្ពានិ ចក្ខុសោតានិ, ឥទ្ធិចិត្តវិជាននំ;
បុព្ពេនិវាសញាណន្តិ, បញ្ចាភិញ្ញា ឥមា សិយុំ។

១០៤៩ កសិណានុលោមតាទីហិ, ចតុទ្ទសនយេហិ ច;
ទមេតព្វមភិញ្ញាយោ, បត្តុកាមេន មានសំ។

១០៥០ ទន្តេ សមាហិតេ សុទ្ធេ, បរិយោទាតេ អនង្គណេ;
នុបក្លេសេ មុទុភូតេ, កម្មនីយេ ឋិតាចលេ។

១០៥១ ឋិតេ អដ្ឋង្គសម្បន្នេ, ចិត្តេ ឥទ្ធិវិធាយ ច;
អភិនីហរតិ ចេ ចិត្តំ, សិជ្ឈតិទ្ធិវិកុព្ពនំ។

១០៥២ អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានំ, សមាបជ្ជ តតោ បន;
វុដ្ឋាយ ហិ សតំ វាបិ, សហស្សំ វា យទិច្ឆតិ។

១០៥៣ “សតំ ហោមិ សតំ ហោមី”-ច្ចេវំ កត្វាន មានសំ;
អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានំ, សមាបជ្ជ តតោ បន។

១០៥៤ វុដ្ឋាយ បុនធិដ្ឋាតិ,
សហាធិដ្ឋានចេតសា;
សតំ ហោតិ ហិ សោ យោគី,
សហស្សាទីស្វយំ នយោ។

១០៥៥ បាទកជ្ឈានចិត្តំ តុ, និមិត្តារម្មណំ សិយា;
បរិកម្មមនានេត្ថ, សតារម្មណិកានិ តុ។

១០៥៦ តទាធិដ្ឋានចិត្តម្បិ , សតារម្មណមេវ តំ;
បុព្ពេ វុត្តប្បនាចិត្តំ, វិយ គោត្រភុនន្តរំ។

១០៥៧ តមេកំ ជាយតេ តត្ថ, ចតុត្ថជ្ឈានិកំ មនោ;
បរិកម្មវិសេសោវ, សេសំ បុព្ពសមំ ឥធ។

ឥទ្ធិវិធញាណំ។

១០៥៨. ទិព្ពសោតមិទំ តត្ថ, ភាវេតព្ពំ កថំ សិយា;
អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានំ, សមាបជ្ជ តតោ បុន។

១០៥៩. ឋ្ហាយ បរិកម្មេន, កាមាវចរចេតសា;
សទ្ទោ អាវជ្ជិតព្ពោវ, មហន្តោ សុខុមោបិ ច។

១០៦០. តស្សេវំ បន សទ្ទស្ស, និមិត្តំ មនសិ កុព្ពតោ;
ទិព្ពសោតមិទានិស្ស, ឧប្បជ្ជិស្សតិ តំ ឥតិ។

១០៦១. សទ្ទេស្វញ្ញតរំ សទ្ទំ, កត្វា អារម្មណំ តតោ;
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុទ្ធេ តុ, មនោទ្វារាវជ្ជនេ បុន។

១០៦២. ជវនានិ ហិ ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា;
បុរិមានេត្ថ ចិត្តេសុ, តីណិ ចត្តារិ វា បន។

១០៦៣. បរិកម្មោបចារានុ-លោមគោត្រភុនាមកា;
ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វាបិ, អប្បនាចិត្តមីរិតំ។

១០៦៤. សហជាតំ តុ យំ ញាណំ, អប្បនាមានសេន ហិ;
តំ ញាណំ ទិព្ពសោតន្តិ, វទន្តិ សុតកោវិទា។

១០៦៥. ថាមជាតំ ករោន្តេន, តំ ញាណំ តេន យោគិនា;
“ឯត្ថន្តរគតំ សទ្ទំ, សុណាមី”តិ ច ចេតសា។

១០៦៦. អង្គុលំ ទ្វង្គុលំ ភិយ្យោ,
វិទត្ថិ រតនំ តថា;
គាមោ ទេសោ តតោ យាវ,
ចក្កវាឡា តតោ បរំ។

១០៦៧. ឥច្ចេវំ តុ បរិច្ឆិជ្ជ, វឌ្ឍេតព្ពំ យថាក្កមំ;
ឯសោ អធិគតាភិញ្ញោ, បាទការម្មណេន តុ។

១០៦៨. ផ្ដោកាសគតេ សទ្ទេ, សព្ពេ បន សុណាតិ សោ;
សុណន្តោ បាដិយេក្កម្បិ, សល្លក្ខេតុំ បហោតិ សោ។

ទិព្ពសោតញាណំ។

១០៦៩. ឥត្ថំ បនុប្បាទេតព្ពំ, ចេតោបរិយមានសំ;
ទិព្ពចក្ខុវសេនេវ, ឥទំ ញាណំ បនិជ្ឈតិ។

១០៧០. អាលោកំ បន វឌ្ឍេត្វា, តស្មា ទិព្ពេន ចក្ខុនា;
ហទយំ បន និស្សាយ, វត្តមានំ តុ លោហិតំ។

១០៧១. ទិស្វា បរស្ស វិញ្ញេយ្យំ,
ហោតិ ចិត្តំ តុ ភិក្ខុនា;
សោមនស្សយុតេ ចិត្តេ,
លោហិតំ លោហិតំ សិយា។

១០៧២. ទោមនស្សយុតេ ចិត្តេ, វត្តមានេ តុ កាឡកំ;
ឧបេក្ខាសហិតេ ចិត្តេ, តិលតេលូបមំ សិយា។

១០៧៣. តស្មា បរស្ស សត្តស្ស, ទិស្វា ហទយលោហិតំ;
ចេតោបរិយញាណំ តំ, កាតព្ពំ ថាមតំ គតំ។

១០៧៤. ឯវំ ថាមគតេ តស្មឹ, យថានុក្កមតោ បន;
ចិត្តមេវ វិជានាតិ, វិនា លោហិតទស្សនំ។

១០៧៥ កាមាវចរចិត្តញ្ច, រូបារូបេសុ មានសំ;
សព្ពមេវ វិជានាតិ, សរាគាទិប្បភេទកំ។

ចេតោបរិយញាណំ។

១០៧៦ បុព្ពេនិវាសញាណេន, កត្តព្ពា តទនុស្សតិ;
តំ សម្បាទេតុកាមេន, អាទិកម្មិកភិក្ខុនា;
ឈានានិ បន ចត្តារិ, សមាបជ្ជានុបុព្ពតោ។

១០៧៧ អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានា, វុដ្ឋាយ ហិ តតោ បុន;
ភិក្ខុនា វជ្ជិតព្ពាវ, និសជ្ជា សព្ពបច្ឆិមា។

១០៧៨ តតោ បភុតិ សព្ពម្បិ, បដិលោមក្កមា បន;
សព្ពមាវជ្ជិតព្ពំ តំ, ទិវសេ រត្តិយំ កតំ។

១០៧៩ បដិលោមក្កមេនេវ, ទុតិយេ តតិយេបិ ច;
ទិវសេ បក្ខមាសេសុ, តថា សំវច្ឆរេសុបិ។

១០៨០ យាវ អស្មឹ ភវេ សន្ធិ, តាវ តេន ច ភិក្ខុនា;
កតមាវជ្ជិតព្ពំ តំ, បុរិមស្មឹ ភវេបិ ច។

១០៨១ ចុតិក្ខណេបិ និព្ពត្តំ, នាមរូបញ្ច សាធុកំ;
ឯវមាវជ្ជិតេ តស្មឹ, នាមរូបេ យទា បន។

១០៨២ តទេវារម្មណំ កត្វា, នាមរូបំ ចុតិក្ខណេ;
មនោទ្វារេ មនក្ការោ, ឧប្បជ្ជតិ តទា បន។

១០៨៣ អាវជ្ជនេ និរុទ្ធស្មឹ, តទេវារម្មណំ បន;
កត្វា ជវនចិត្តានិ, ហោន្តិ ចត្តារិ បញ្ច វា;
បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ, សេសំ ញេយ្យំ វិភាវិនា។

១០៨៤ បរិកម្មាទិនាមានិ, បុរិមានិ ភវន្តិ តុ;
បច្ឆិមំ អប្បនាចិត្តំ, រូបាវចរិកំ ភវេ។

១០៨៥ តេន ចិត្តេន យំ ញាណំ, សំយុត្តំ តេន យា បន;
សំយុត្តា សតិ សា បុព្ពេ-និវាសានុស្សតីរិតា។

បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណំ។

១០៨៦ រូបំ បស្សិតុកាមេន, ភិក្ខុនា ទិព្ពចក្ខុនា;
កសិណារម្មណំ ឈានំ, អភិញ្ញាបាទកំ បន។

១០៨៧ អភិនីហារក្ខមំ កត្វា, តេជោកសិណមេវ វា;
ឱទាតកសិណំ វាបិ, អាលោកកសិណម្បិ វា។

១០៨៨ ឥមេសុ កតបុព្ពេហិ, កសិណេសុ ច តីសុបិ;
អាលោកកសិណំ ឯត្ថ, សេដ្ឋន្តិ បរិទីបិតំ។

១០៨៩ តស្មា តមិតរំ វាបិ, ឧប្បាទេត្វា យថាក្កមំ;
ឧបចារភូមិយំយេវ, ឋត្វា តំ បន បណ្ឌិតោ។

១០៩០ វឌ្ឍេត្វាន ឋបេតព្ពំ, ន ឧប្បាទេយ្យ អប្បនំ;
ឧប្បាទេតិ សចេ ហោតិ, បាទកជ្ឈាននិស្សិតំ។

១០៩១ ឈានស្ស វឌ្ឍិតស្សន្តោ-គតំ រូបំ តុ យោគិនា;
បស្សិតព្ពំ ភវេ រូបំ, បស្សតោ បន តស្ស តំ។

១០៨២ បរិកម្មស្ស វារោ ហិ, អតិក្កមតិ តាវទេ;
អាលោកោបិ តតោ តស្ស, ខិប្បមន្តរធាយតិ។

១០៨៣ តស្មិំ អន្តរហិតេ រូប-គតម្បិ ច ន ទិស្សតិ;
តេនាថ បាទកជ្ឈានំ, បវិសិត្វា តតោ បុន។

១០៨៤ វឌ្ឍាយ បន អាលោកោ, ផរិតព្ពោវ ភិក្ខុនា;
ឯវំ អនុក្កមេនេវ, អាលោកោ ថាមវា សិយា។

១០៨៥ “អាលោកោ ឯត្ថ ហោតូ”តិ,
យត្តកំ ឋានមេវ សោ;
បរិច្ឆិន្ទតិ តត្ថេវ,
អាលោកោ បន តិដ្ឋតិ។

១០៨៦ និវសម្បិ និសីទិត្វា, បស្សតោ ហោតិ ទស្សនំ;
តិណុក្កាយ គតោ មគ្គំ, បុរិសេត្ថ និទស្សនំ។

១០៨៧ ឧប្បាទនក្កមោបិស្ស, តត្រាយំ ទិព្វចក្ខុនោ;
វុត្តប្បការរូបំ តំ, កត្វា អារម្មណំ បន។

១០៨៨ មនោទ្វារេ មនក្ការេ, ជាតេ យានិ តទេវ ច;
រូបំ អារម្មណំ កត្វា, ជាយន្តិ ជវនានិ ហិ។

១០៨៩ កាមាវចរចិត្តានិ , តានិ ចត្តារិ បញ្ច វា;
ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ, សេសំ ញេយ្យំ វិភាវិនា។

១១០០ អត្ថសាធកចិត្តំ តំ, ចតុត្ថជ្ឈានិកំ មតំ;
តំចិត្តសំយុតំ ញាណំ, ទិព្វចក្ខុន្តិ វុច្ចតិ។

១១០១ អនាគតំសញ្ញាណស្ស , យថាកម្មុបគស្ស ច;
បរិកម្មំ វិសុំ នត្ថិ, ឥជ្ឈន្តិ ទិព្វចក្ខុនា។

១១០២ ចុតូបបាតញាណម្បិ, ទិព្វចក្ខុន្តិ វា បន;
អត្ថតោ ឯកមេវេទំ, ព្យញ្ជនេ បន នានតា។

ទិព្វចក្ខុញាណំ។

១១០៣ យហោជ សុណាតិ ករោតិ ច ចិត្តេ,
គន្ថមិមំ បរមំ បន ភិក្ខុ;
សោ អភិធម្មមហណ្ណវបារំ,
យាតិ អនេន តរេន តរិត្វា។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ អភិញ្ញានិទ្ទេសោ នាម

សោឡសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៧. សត្តរសមោ បរិច្ឆេទោ

អភិញ្ញារម្មណនិទ្ទេសោ

១១០៤. អនាគតំសញ្ញាណញ្ច , យថាកម្មូបគម្បិ ច;
បញ្ច ឥទ្ធិវិធាទីនិ, សត្តាភិញ្ញា ឥមា បន។

១១០៥. ឯតាសំ បន សត្តន្នំ, អភិញ្ញានមិតោ បរំ;
បវក្ខាមិ សមាសេន, អារម្មណវិនិច្ឆយំ។

១១០៦. អារម្មណត្តិកា វុត្តា, យេ ចត្តារោ មហេសិនា;
សត្តន្នមេត្ត ញាណានំ, សម្បវត្តឹ សុណាថ មេ។

១១០៧. តត្ថ **ឥទ្ធិវិធញាណំ**, បរិត្តាទីសុ សត្តសុ;
អារម្មណវិភាគេសុ, បវត្តតិ កថំ បន។

១១០៨. កាយេនាទិស្សមានេន, គន្តុកាមោ យទាភវេ;
ចិត្តសន្និស្សិតំ កត្វា, កាយំ ចិត្តវសេន តំ។

១១០៩. មហគ្គតេ ច ចិត្តស្មឹ, សមារោបេតិ សោ តទា;
កាយារម្មណតោ ញាណំ, បរិត្តារម្មណំ សិយា។

១១១០. ទិស្សមានេន កាយេន, គន្តុកាមោ យទា ភវេ;
កាយសន្និស្សិតំ កត្វា, ចិត្តំ កាយវសេន តំ។

១១១១. បាទកជ្ឈានចិត្តំ តំ, កាយេ រោបេតិ សោ តទា;
ឈានារម្មណតោ ញាណំ, តំ មហគ្គតគោចរំ។

១១១២. អនាគតមតីតញ្ច, ករោតិ វិសយំ យទា;
អតីតារម្មណំ ហោតិ, តទានាគតគោចរំ។

១១១៣. កាយេន ទិស្សមានេន, គមនេ បន ភិក្ខុនោ;
បច្ចុប្បន្នោ ភវេ តស្ស, គោចរោតិ វិនិទ្ទិសេ។

១១១៤. កាយំ ចិត្តវសេនាបិ, ចិត្តំ កាយវសេន វា;
បរិណាមនកាលស្មឹ, អជ្ឈត្តារម្មណំ សិយា។

១១១៥. ពហិទ្ធារម្មណំ ហោតិ, ពហិទ្ធារូបទស្សនេ;
ឯវំមិទ្ធិវិធំ ញាណំ, សម្បវត្តតិ សត្តសុ។

១១១៦. បច្ចុប្បន្នេ បរិត្តេ ច, ពហិទ្ធជ្ឈត្តិកេសុបិ;
ចតូស្វេតេសុ ធម្មេសុ, ទិព្ពសោតំ បវត្តតិ។

១១១៧. បច្ចុប្បន្នោ បរិត្តោ ច, សទ្ទោ អារម្មណំ យតោ;
បរិត្តារម្មណំ បច្ចុ-ប្បន្នារម្មណតំ គតំ។

១១១៨. អត្តនោ កុច្ឆិសទ្ទស្ស, សវនេបិ បរស្ស ច;
អជ្ឈត្តារម្មណញ្ចេវ, ពហិទ្ធារម្មណម្បិ ច។

១១១៩. **ចេតោបរិយញាណម្បិ**, បរិត្តាទីសុ អដ្ឋសុ;
អារម្មណវិភាគេសុ, បវត្តតិ កថំ បន។

១១២០. បរិត្តារម្មណំ ហោតិ, បរិត្តានំ បជាននេ;
ឈានេ មជ្ឈិមានំ តុ, តំ មហគ្គតគោចរំ។

១១២១. ឈានេ បន មគ្គស្ស, ផលស្សាបិ បជាននេ;
តទា បនស្ស ញាណស្ស, អប្បមាណោវ គោចរោ។

១១២២. មគ្គារម្មណំ ហោតិ, មគ្គចិត្តស្ស ជាននេ;
បរិយាយេនេវេតស្ស, មគ្គារម្មណតា មតា។

១១២៣. អតីតេ សត្តទិវស-ព្ភន្តរេ ច យទា បន;
អនាគតេ តថា សត្ត-ទិវសព្ភន្តរេបិ ច។

១១២៤. បរេសំ បន ចិត្តស្ស, ជាននេ សមុទីរិតំ;
អតីតារម្មណញ្ចេវ, តទានាគតគោចរំ។

១១២៥. តិវិធញ្ច បន តំ បច្ចុប្បន្នគោចរតំ គតំ;
បច្ចុប្បន្នំ តិធា វុត្តំ, ខណសន្តតិអទ្ធតោ។

១១២៦. តត្ថ តិក្ខណសម្បត្តំ, បច្ចុប្បន្នខណាទិកំ;
ឯកទ្វេសន្តតិវារបរិយាបន្នមិទំ បន។

១១២៧. សន្តតិបច្ចុប្បន្នន្តិ, អាហុ សន្តតិកោវិទា;
ឯកព្ភវបរិច្ឆិន្នំ, បច្ចុប្បន្នន្តិ បច្ឆិមំ។

១១២៨. ខណាទិកត្តយំ បច្ចុ-ប្បន្នំ តមាហុ កេចិធ;
ចេតោបរិយញាណស្ស, ហោតិ អារម្មណំ ឥតិ។

១១២៩. យថា ច បុប្ផមុដ្ឋិម្ហិ, ឧក្ខិត្តេ គគនេ បន;
អវស្សំ ឯកមេកស្ស, វណ្ដំ វណ្ដេន វិជ្ឈតិ។

១១៣០. ឯវំ មហាជនស្សាបិ, ចិត្តេ អាវជ្ជិតេ បន;
ឯកស្ស ចិត្តមេកេន, អវស្សំ បន វិជ្ឈតិ។

១១៣១. យេនាវជ្ជតិ ចិត្តេន, យេន ជានាតិ ចេតសា;
តេសំ ទ្វិន្នំ សហដ្ឋានា-ភាវតោ តំ ន យុជ្ជតិ។

១១៣២. ជវនាវជ្ជនានំ តុ, នានារម្មណបត្តិតោ;
អនិដ្ឋេ បន ហិ ឋានេ, អយុត្តន្តិ បកាសិតំ។

១១៣៣. តស្មា សន្តតិអទ្ធាន-បច្ចុប្បន្នានមេវ តុ;
វសេន បច្ចុប្បន្នំ តំ, ហោតិ អារម្មណំ ឥទំ។

១១៣៤. បច្ចុប្បន្នម្បិ អទ្ធាខ្យំ, ឥទំ ជវនវារតោ;
ទីបេតព្ពន្តិ និទ្ទិដ្ឋំ, តត្រាយំ ទីបនានយោ។

១១៣៥. យទា បរស្ស ចិត្តញ្ហិ, ញាតុមាវជ្ជតិទ្ធិមា;
អាវជ្ជនមនោ តស្ស, បច្ចុប្បន្នខណវ្ហយំ។

១១៣៦. អារម្មណំ តទា កត្វា, តេន សទ្ធឹ និរុជ្ឈតិ;
ជវនានិ ហិ ជាយន្តេ, តស្ស ចត្តារិ បញ្ច វា។

១១៣៧. ឯតេសំ បច្ឆិមំ ចិត្តំ, ឥទ្ធិចិត្តមុទីរិតំ;
កាមាវចរចិត្តានិ, សេសានីតិ វិនិទ្ទិសេ។

១១៣៨. ឯតេសំ បន សព្ពេសំ, និរុទ្ធំ តុ តទេវ ច;
ចិត្តំ អារម្មណំ ហោតិ, តស្មា សព្ពានិ តានិបិ។

១១៣៩. ឯការម្មណតំ យន្តិ, ន នានារម្មណានិ ហិ;
អទ្ធាវសា ភវេ បច្ចុ-ប្បន្នារម្មណតោ បន។

១១៤០. ឯការម្មណភាវេបិ, ឥទ្ធិមានសមេវ ច;
បរស្ស ចិត្តំ ជានាតិ, នេតរានិ យថា បន។

១១៤១. ចក្ខុទ្វារេ តុ វិញ្ញាណំ, រូបំ បស្សតិ នេតរំ;

ឯវមេវ ច តំ ឥទ្ធិ-ចិត្តមេវ ច ជានាតិ។

១១៤២ បរចិត្តារម្មណត្តា, ពហិទ្ធារម្មណំ សិយា;
ចេតោបរិយញាណម្បិ, អដ្ឋស្វេវ បវត្តតិ។

១១៤៣ **បុព្វេនិវាសញាណ**ម្បិ, បរិត្តាទីសុ អដ្ឋសុ;
អារម្មណវិភាគេសុ, បវត្តតិ កថំ បន។

១១៤៤ កាមាវចរខន្ធានំ, សមនុស្សរណេ បន;
បរិត្តារម្មណំយេវ, ហោតីតិ បរិទីបយេ។

១១៤៥ រូបាវចរិការុប្បខន្ធានុស្សរណេ បន;
ភវតីតិ ហិ ញាតព្វំ, តំ មហគ្គតគោចរំ។

១១៤៦ អតីតេ អត្តនា មគ្គំ, ភាវិតំ តុ ផលម្បិ វា;
សមនុស្សរតោ ឯវ-ប្បមាណារម្មណំ សិយា។

១១៤៧ សមនុស្សរតោ មគ្គំ, មគ្គារម្មណមេវ តំ;
អតីតារម្មណំយេវ, ហោតិ ឯកន្តតោ ឥទំ។

១១៤៨ ចេតោបរិយញាណម្បិ , យថាកម្មុបគម្បិ ច;
អតីតារម្មណា ហោន្តិ, កិញ្ចាបិ អថ ខោ បន។

១១៤៩ ចេតោបរិយញាណស្ស, សត្តទិវសព្ភន្តរំ;
អតីតំ ចិត្តមេវស្ស, អារម្មណមុទីរិតំ។

១១៥០ អតីតេ ចេតនាមត្តំ, យថាកម្មុបគស្សបិ;
បុព្វេនិវាសញាណស្ស, នត្ថិ កិញ្ចិ អគោចរំ។

១១៥១ អជ្ឈត្តារម្មណំ អត្ត-ខន្ធានុស្សរណេ សិយា;
ពហិទ្ធារម្មណំ អញ្ញ-ខន្ធានុស្សរណេ ភវេ។

១១៥២ សរណេ នាមគោត្តស្ស, តំ នវត្តព្វគោចរំ;
បុព្វេនិវាសញាណម្បិ, អដ្ឋស្វេវ បវត្តតិ។

១១៥៣ បច្ចុប្បន្នេ បរិត្តេ ច, ពហិទ្ធជ្ឈត្តិកេសុបិ;
ចតូស្វេតេសុ ធម្មេសុ, ទិព្វចក្ខុ បវត្តតិ។

១១៥៤ **ទិព្វសោត**សមំ **ទិព្វ-ចក្ខុ**អារម្មណក្កមេ;
រូបំ សទ្ទោតិ ទ្វិន្នំ តុ, អយមេវ វិសេសតា។

១១៥៥ **អនាគតំសញាណ**ម្បិ, បរិត្តាទីសុ អដ្ឋសុ;
អារម្មណវិភាគេសុ, បវត្តតិ កថំ បន។

១១៥៦ និព្ពត្តិស្សតិ យំ កាមា-វចរេតិ បជានតោ;
បរិត្តារម្មណំ ហោតិ, រូបារូបេស្វនាគតេ។

១១៥៧ និព្ពត្តិស្សតិ យញ្ចាបិ, សិយា មហគ្គតគោចរំ;
ភាវេស្សតិ អយំ មគ្គំ, ផលំ សច្ឆិករិស្សតិ។

១១៥៨ ឯវំ បជានេ អប្ប-មាណារម្មណតំ ភវេ;
មគ្គំ ភាវេស្សតិច្ចេវ, ជានេ មគ្គគោចរំ។

១១៥៩ ឯកន្តេន ឥទំ ញាណំ, ហោតានាគតគោចរំ;
ចេតោបរិយំ តុ កិញ្ចាបិ, ហោតានាគតគោចរំ។

១១៦០ អថ ខោ បន តំ សត្ត-ទិវសព្ភន្តរំ បន;
ចិត្តមេវ ច ជានាតិ, ន ហិ តំ អញ្ញគោចរំ។

១១៦១. អនាគតំសញាណស្ស , អនាគតំសគោចរំ;
“អហំ ទេវោ ភវិស្សាមិ”-ច្ចេវមជ្ឈត្តគោចរំ។

១១៦២. “ត្តិស្សោ ផុស្សោ អមុត្រាយំ,
និព្ពត្តិស្សតិនាគតេ”;
តច្ចេវំ ជាននេ តស្ស,
ពហិទ្ធារម្មណំ សិយា។

១១៦៣. ឋាននេ នាមគោត្តស្ស, យស្ស កស្សចិនាគតេ;
បុព្ពេនិវាសញាណំវ, តំ នវត្តព្ពគោចរំ។

១១៦៤. **យថាកម្មូបគញាណំ** , បរិត្តាទីសុ បញ្ចសុ;
អារម្មណវិភាគេសុ, បវត្តតិ កថំ បន។

១១៦៥. ឋាននេ កាមកម្មស្ស, បរិត្តារម្មណំ សិយា;
តថា មហគ្គតកម្មស្ស, តំ មហគ្គតគោចរំ។

១១៦៦. អតីតមេវ ជានាតិ, តស្មា ចាតីតគោចរំ;
អជ្ឈត្តារម្មណំ ហោតិ, អត្តនោ កម្មជាននេ។

១១៦៧. ពហិទ្ធារម្មណំ ហោតិ, បរកម្មបជាននេ;
ឯវំ បវត្តិ ញាតព្ពា, យថាកម្មូបគស្សបិ។

១១៦៨. សត្តន្នម្បិ អភិញ្ញានំ, វុត្តោ អារម្មណក្កមោ;
ឯត្ថ វុត្តនយេនេវ, វេទិតព្ពោ វិភាវិនា។

១១៦៩. វិចិត្តវណ្ណបទេហិ សម្បន្នំ,
មធុរត្ថមតិនីហរំ គន្ថំ;
សោតុជនស្ស ហទយបីតិករំ,
សុណេយ្យ កោចិ មនុជោ សចេតនោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ អភិញ្ញារម្មណនិទ្ទេសោ នាម

សត្តរសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៨. អង្គារសមោ បរិច្ឆេទោ

ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

១១៧០. សមាធឹ បន សាភិញ្ញំ, ភាវេត្វា តទនន្តរំ;
ភាវេតព្ពា យតោ បញ្ញា, ភិក្ខុនា តេន ធីមតា។

១១៧១. អតោហំ ទានិ វក្ខាមិ, បញ្ញាភាវនមុត្តមំ;
សមាសេនេវ ភិក្ខូនំ, បរំ បីតិសុខាវហំ។

១១៧២. កា បញ្ញា បន កោ ចត្ថោ,
កិមស្សា លក្ខណាទិកំ;
កតិធា សា កថំ តេន,
ភាវេតព្ពាតិ វុច្ចតេ។ –

១១៧៣. បញ្ញា វិបស្សនាបញ្ញា, បុញ្ញចិត្តសមាយុតា;
បជានាតីតិ បញ្ញា សា, ជាននា វា បការតោ។

១១៧៤. សញ្ញាវិញ្ញាណបញ្ញានំ, កោ វិសេសោ កិមន្តរំ;
សញ្ញាវិញ្ញាណបញ្ញានំ, ជាននត្តេ សមេបិ ច។

១១៧៥. សញ្ញា សញ្ជាននមត្តំវ, សញ្ញា នីលាទិតោ បន;
លក្ខណប្បដិវេធំ តុ, កាតុំ សក្កោតិ នេវ សា។

១១៧៦. វិញ្ញាណំ បន ជានាតិ, នីលបីតាទិគោចរំ;
សក្កោតិបិ អនិច្ចាទិលក្ខណំ បដិវិជ្ឈិតុំ។

១១៧៧. ឧស្សក្កិត្វា ន សក្កោតិ, មគ្គំ បាបេតុមេវ តំ;
បញ្ញា វុត្តនយំ កាតុំ, សក្កោតិ តិវិធម្បិ តំ។

១១៧៨. ឥមេសំ បន តិណ្ណម្បិ, វិសេសោ សមុទីរិតោ;
សព្ពេសំ បន ធម្មានំ, សភាវបដិវេធនំ។

១១៧៩. លក្ខណំ បន បញ្ញាយ, លក្ខណញ្ញូហិ ទីបិតំ;
សម្មោហនន្ធការស្ស, វិទ្ធំសនរសា មតា។

១១៨០. អសម្មោហបច្ចុបដ្ឋានា , សមាធាសន្នការណា;
ឯវមេត្ថ ច វិញ្ញេយ្យា, បញ្ញាយ លក្ខណាទិកា។

កតិធាតិ ឯត្ថ –

១១៨១. លក្ខណេនេ**កធា** វុត្តា,
លោកិកាលោកិកា **ទ្វិធា**;
លោកិយេនេត្ថ មគ្គេន,
យុត្តា សា លោកិកា សិយា។

១១៨២. លោកុត្តរេន មគ្គេន, យុត្តា លោកុត្តរា មតា;
តិវិធាបិ សិយា បញ្ញា, ចិន្តាសុតមយាទិតោ។

១១៨៣. អត្តត្តនោវ ចិន្តាយ, និប្ផន្នត្តាតិ តស្ស សា;
ហោតិ ចិន្តាមយា បញ្ញា, ភូរិបញ្ញេន ទេសិតា។

១១៨៤. បរតោ បន សុត្វាន, លទ្ធា បញ្ញា អយំ ឥធ;
សុតេនេវ ច និប្ផន្នា, បញ្ញា សុតមយា មតា។

១១៨៥ យថា វាបិ តថា ចេត្ថ, ភាវនាយ វសេន តុ;
និប្ផន្នា អប្បនាបត្តា, បញ្ញា សា ភាវនាមយា។

១១៨៦ បដិសម្ភិទាចតុក្កស្ស, វសេន **ចតុធា** សិយា;
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ, ញាណំ ញាណេសុ តីសុបិ។

១១៨៧ យំ កិញ្ចិ បច្ចយុប្បន្នំ, វិបាកា ច ក្រិយា តថា;
និព្ពានំ ភាសិតត្ថោ ច, បញ្ចេតេ អត្ថសញ្ញិតា។

១១៨៨ ផលនិព្ពត្តកោ ហេតុ, អរិយមគ្គោ ច ភាសិតំ;
កុសលាកុសលញ្ចេតិ, បញ្ចេតេ ធម្មសញ្ញិតា។

១១៨៩ តស្មឹ អត្ថេ ច ធម្មេ ច, យា សភាវនិរុត្តិ តុ;
និរុត្តីតិ ច និទ្ទិដ្ឋា, និរុត្តិកុសលេន សា។

១១៩០ ញាណំ អារម្មណំ កត្វា, តិវិធំ បច្ចវេក្ខតោ;
តេសុ ញាណេសុ យំ ញាណំ, បដិភានន្តិ តំ មតំ។

១១៩១ បរិយត្តិបរិបុច្ឆាហិ , សវនាធិគមេហិ ច;
បុព្ពយោគេន គច្ឆន្តិ, បភេទំ បដិសម្ភិទា។

កថំ ភាវេតព្ពាតិ ឯត្ថ –

១១៩២ ខន្ធាទីសុ ហិ ធម្មេសុ, ភូមិភូតេសុ យោគិនា;
ឧគ្គហាទិវសេនេត្ថ, កត្វា បរិចយំ បន។

១១៩៣ **សីលំ ចិត្តវិសុទ្ធិ**ញ្ច, សម្បាទេត្វា តតោ បរំ;
ទិដ្ឋិសុទ្ធាទយោ បញ្ច, សម្បាទេន្តេន សុទ្ធិយា។

១១៩៤ តាយ បញ្ញាយ យុត្តេន, ភីតេន ជននាទិតោ;
ភាវេតព្ពា ភវាភាវំ, បត្ថយន្តេន ភិក្ខុនា។

១១៩៥ រូបញ្ច វេទនា សញ្ញា, សង្ខារា ចេវ សព្ពសោ;
វិញ្ញាណញ្ចេតិ បញ្ចេតេ, ខន្ធា សម្ពុទ្ធទេសិតា។

១១៩៦ តត្ថ យំ កិញ្ចិ រូបំ តំ, អតីតានាគតាទិកំ;
អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, សុខុមោឡារិកម្បិ វា។

១១៩៧ ហីនំ វាបិ បណីតំ វា, យំ ទូរេ យញ្ច សន្តិកេ;
សព្ពំ តមេកតោ កត្វា, **រូបក្ខន្ធោ**តិ វុច្ចតិ។

១១៩៨ ឥតរេសុបិ យំ កិញ្ចិ, តំ វេទយិតលក្ខណំ;
សព្ពំ តមេកតោ កត្វា, **វេទនាក្ខន្ធតា** កតា។

១១៩៩ ចិត្តជំ បន យំ កិញ្ចិ, តំ សញ្ជាននលក្ខណំ;
សព្ពំ តមេកតោ កត្វា, **សញ្ញាក្ខន្ធោ**តិ វុច្ចតិ។

១២០០ យំ កិញ្ចិ ចិត្តសម្ភូតំ, អភិសង្ខារលក្ខណំ;
សព្ពំ តមេកតោ កត្វា, **សង្ខារក្ខន្ធតា** កតា។

១២០១ តត្ថ ចិត្តំ តុ យំ កិញ្ចិ, តំ វិជាននលក្ខណំ;
សព្ពំ តមេកតោ កត្វា, **វិញ្ញាណក្ខន្ធតា** កតា។

១២០២ ចត្តារោ ច មហាភូតា, ឧបាទា ចតុវីសតិ;
អដ្ឋវីសតិធា ចេតំ, រូបំ រូបន្តិ គណ្ហតិ។

១២០៣ ឯកាសីតិយា ចិត្តេន, សំយុត្តា វេទនាទយោ;
វេទនាសញ្ញាសង្ខារ-វិញ្ញាណក្ខន្ធសញ្ញិតា។

១២០៤. ចត្តារោរូបិនោ ខន្ធេ, នាមន្តិ បរិគណ្ហតិ;
រូបក្ខន្ធោ ភវេ រូបំ, នាមក្ខន្ធា អរូបិនោ។

១២០៥. រុប្បនលក្ខណំ រូបំ, នាមំ នមនលក្ខណំ;
ឥតិ សង្ខេបតោ នាម-រូបំ សោ បរិគណ្ហតិ។

១២០៦. ផាលេន្តោ វិយ តាលស្ស, កន្ទំ តុ យមកំ ទ្វិធា;
វវត្ថបេតិ នាមញ្ច, រូបញ្ចាតិ ទ្វិធា បន។

១២០៧. នាមតោ រូបតោ អញ្ញោ,
សត្តោ វា បុគ្គលោបិ វា;
អត្តា វា កោចិ នត្ថីតិ,
និដ្ឋំ គច្ឆតិ សព្ពទា។

១២០៨. ឯវំ វវត្ថបេត្វា សោ, នាមរូបំ សភាវតោ;
សត្តសម្មោហឃាតត្ថំ, ពហុសុត្តវសេនិធ។

១២០៩. នាមរូបមត្តញ្ញេវ, នត្ថិ កោចិធ បុគ្គលោ;
ឯវមេត្ថ បណ្ឌិតោ បោសោ, វវត្ថបេតិ តំ បន។

វុត្តំ ហេតំ –

១២១០. “យថាបិ អង្គសម្ភារា,
ហោតិ សទ្ទោ រថោ ឥតិ;
ឯវំ ខន្ធេសុ សន្តេសុ,
ហោតិ សត្តោតិ សម្មុតី”តិ។

១២១១. យថាបិ ទារុយន្តម្បិ, និជ្ជីវញ្ច និរីហកំ;
ទារុរជ្ជុសមាយោគេ, តំ គច្ឆតិបិ តិដ្ឋតិ។

១២១២. តថេទំ នាមរូបម្បិ, និជ្ជីវញ្ច និរីហកំ;
អញ្ញមញ្ញសមាយោគេ, តំ គច្ឆតិបិ តិដ្ឋតិ។

តេនាហុ បោរាណា –

១២១៣. “នាមញ្ច រូបញ្ច ឥធត្ថិ សច្ចតោ,
ន ហេត្ថ សត្តោ មនុជោ ច វិជ្ជតិ;
សុញ្ញំ ឥទំ យន្តមិវាភិសង្ខតំ,
ទុក្ខស្ស បុញ្ជោ តិណកដ្ឋសាទិសោ”តិ។

១២១៤. អញ្ញមញ្ញូបនិស្សាយ , ទណ្ឌកេសុ ឋិតេសុ ហិ;
ឯកស្មិំ បតមានេ តុ, តថេវ បតតីតរោ។

តេនាហុ បោរាណា –

១២១៥. “យមកំ នាមរូបញ្ច, ឧភោ អញ្ញោញ្ញនិស្សិតា;
ឯកស្មិំ ភិជ្ជមានស្មិំ, ឧភោ ភិជ្ជន្តិ បច្ចយា”តិ។

១២១៦. ឧភិន្នំ នាមរូបានំ, នាមំ និត្តេជមេត្ថ តំ;
សកេនេវ ហិ តេជេន, ន សក្កោតិ បវត្តិតុំ។

១២១៧. ន ព្យាហរតិ នោ សេតិ, ន តិដ្ឋតិ ន គច្ឆតិ;
ន ភេទេតិ ន ចោរេតិ, ន ភុញ្ជតិ ន ខាទតិ។

១២១៨. តថា រូបម្បិ និត្តេជំ, វិនា នាមញ្ច សព្ពថា;
សកេនេវ ហិ តេជេន, ន សក្កោតិ បវត្តិតុំ។

១២១៩ ភុញ្ជាមីតិ បិវាមីតិ, ខាទាមីតិ តថេវ ច;
រោទាមីតិ ហសាមីតិ, រូបស្សេតំ ន វិជ្ជតិ។

១២២០ នាមំ និស្សាយ រូបំ តុ, រូបំ និស្សាយ នាមកំ;
បវត្តតិ សទា សព្វំ, បញ្ចវោការភូមិយំ។

១២២១ ធម្មស្ស បន អត្ថស្ស, អាវិភាវត្ថមេវ ច;
ជច្ចន្ធបីឋសប្បីនំ, វត្តព្វា ឧបមា ឥធ។

១២២២ យថា ហិ នាវំ និស្សាយ, មនុស្សា យន្តិ អណ្ណវេ;
ឯវំ រូបម្បិ និស្សាយ, នាមកាយោ បវត្តតិ។

១២២៣ យថា មនុស្សេ និស្សាយ, នាវា គច្ឆតិ អណ្ណវេ;
ឯវំ នាមម្បិ និស្សាយ, រូបកាយោ បវត្តតិ។

១២២៤ សត្តសញ្ញំ វិនោទេត្វា, នាមរូបស្ស សព្វថា;
យាថាវទស្សនំ ឯតំ, “**ទិដ្ឋិសុទ្ធី**”តិ វុច្ចតិ។

១២២៥ បរិមុច្ចិតុកាមោ ច, ទុក្ខតោ ជាតិអាទិតោ;
អន្តទ្វយំ វិវជ្ជេត្វា, ភាវយេ បន បណ្ឌិតោ។

១២២៦ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិមិមំ បរិសុទ្ធំ,
សុដ្ឋុតរំ តុ ករោតិ នរោ យោ;
ទិដ្ឋិគតានិ មលានិ អសេសំ,
នាសមុបេន្តិ ហិ តស្ស នរស្ស។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ នាម

អដ្ឋារសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៩. ឯកូនវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

១២២៧. ឯតស្ស នាមរូបស្ស, ជានិត្វា ហេតុបច្ចយេ;
កង្ខា តីសុ បនទ្ធាសុ, វិតរិត្វា ឋិតំ បន។

១២២៨. កង្ខាវិតរណំ នាម, ញាណំ តំ សមុទីរិតំ;
តំ សម្បាទេតុកាមេន, អត្ថកាមេន ភិក្ខុនា។

១២២៩. នាមរូបស្ស កោ ហេតុ, កោនុ វា បច្ចយោ ភវេ;
អាវជ្ជិត្វា តមិច្ចេវំ, រូបកាយស្ស តាវទេ។

១២៣០. កេសា លោមា នខា ទន្តា, តចោ មំសំ នហារុ ច;
អដ្ឋិមិញ្ជញ្ច វក្កញ្ច, ហទយំ យកនម្បិ ច។

១២៣១. ឥច្ចេវមាទិពាត្តឹស-កោដ្ឋាសបច្ចយស្ស ហិ;
បរិគ្គណ្ហតិ កាយស្ស, មនសា ហេតុបច្ចយេ។

១២៣២. អវិជ្ជា តណ្ហុបាទានំ, កម្មំ ហេតុ ចតុព្ពិធោ;
ឯតស្ស រូបកាយស្ស, អាហារោ បច្ចយោ មតោ។

១២៣៣. ជនកោ ហេតុ អក្ខាតោ,
បច្ចយោ អនុបាលកោ;
ហេត្វង្កុរស្ស ពីជំ តុ,
បច្ចយា បថវាទយោ។

១២៣៤. ឯត្ថិមេ បញ្ច ធម្មា ហិ, ហេតុបច្ចយតំ គតា;
អវិជ្ជាទយោ តយោ តត្ថ, មាតាវ ឧបនិស្សយា។

១២៣៥. ជនកំ បន កម្មំ តុ, បុត្តស្ស ហិ បិតា វិយ;
ធាតី វិយ កុមារស្ស, អាហារោ ធារកោ ភវេ។

១២៣៦. ឥច្ចេវំ រូបកាយស្ស, សោ បច្ចយបរិគ្គហំ;
កត្វា បុនបិ “ចក្ខុញ្ច, រូបមាលោកមេវ ច។

១២៣៧. បដិច្ច ចក្ខុវិញ្ញាណំ, ហោតិ”ឥច្ចេវមាទិនា;
នយេន នាមកាយស្ស, បច្ចយំ បរិគណ្ហតិ។

១២៣៨. សោ ឯវំ នាមរូបស្ស, វុត្តឹ ទិស្វាន បច្ចយា;
យថា ឯតរហិទំ តុ, អតីតេបិ តថេវិទំ។

១២៣៩. បច្ចយា ច បវត្តិត្ថ, តថេវានាគតេបិ ច;
បវត្តិស្សតិ អទ្ធាសុ, តីស្វេវំ អនុបស្សតិ។

១២៤០. តស្សេវំ បស្សតោ យា សា, បុព្ពន្តេ បញ្ចធា តថា;
អបរន្តេ សិយា កង្ខា, បញ្ចធា សមុទីរិតា។

១២៤១. បច្ចុប្បន្នេបិ អទ្ធានេ, ឆព្ពិធា បរិកិត្តិតា;
សព្ពា តានវសេសាវ, យោគិនោ សា បហិយ្យតិ។

១២៤២. តថា កម្មវិបាកានំ, វសេនាបិ ច បណ្ឌិតោ;
ឯតស្ស នាមរូបស្ស, បច្ចយំ បរិគណ្ហតិ។

១២៤៣. កម្មំ ចតុព្ពិធំ ទិដ្ឋ-ធម្មវេទនិយំ តថា;
ឧបបជ្ជាបរាបរិយា-ហោសិកម្មវសា បន។

តត្ថ ឯកជវនវីថិយំ សត្តសុ ចិត្តេសុ កុសលា វា អកុសលា វា បឋមជវនចេតនា **ទិដ្ឋធម្មវេទនីយកម្មំ** នាម។ តំ ឥមស្មិំយេវ អត្តភាវេ វិបាកំ ទេតិ, តថា អសក្កោន្តំ បន “អហោសិកម្មំ នាហោសិ កម្មវិបាកោ, ន ភវិស្សតិ កម្មវិបាកោ, នត្ថិ កម្មវិបាកោ”តិ ឥមស្ស តិកស្ស វសេន អហោសិកម្មំ នាម ហោតិ។ អត្ថសាធិកា បន សត្តមជវនចេតនា **ឧបបជ្ជវេទនីយកម្មំ** នាម។ តមនន្តរេ អត្តភាវេ វិបាកំ ទេតិ, តថា អសក្កោន្តំ វុត្តនយេន អហោសិកម្មំ នាម ហោតិ។ ឧភិន្នមន្តរេ បញ្ចជវនចេតនា **អបរាបរិយវេទនីយកម្មំ** នាម។ តមនាគតេ យទា ឱកាសំ លភតិ, តទា វិបាកំ ទេតិ, សតិ សំសារប្បវត្តិយា អហោសិកម្មំ នាម ន ហោតិ។

១២៤៤. អបរំ ចតុព្ពិធំ កម្មំ, គរុកំ ពហុលម្បិ ច;
អាសន្នញ្ច កដត្តា ច, កម្មន្តិ សមុទីរិតំ។

១២៤៥. អញ្ញំ ចតុព្ពិធំ កម្មំ, ជនកំ ឧបថម្ភកំ;
តថូបបីឡកំ កម្ម-មុបឃាតកមេវ ច។

តត្ថ **ជនកំ** នាម កុសលំ វា អកុសលំ វា កម្មំ បដិសន្ធិយម្បិ បវត្តេបិ រូបារូបវិបាកក្ខន្ធេ ជនេតិ។ **ឧបត្ថម្ភកំ** បន វិបាកំ ជនេតុំ ន សក្កោតិ, អញ្ញេន កម្មេន ទិន្នាយ បដិសន្ធិយា ជនិតេ វិបាកេ ឧប្បជ្ជនកសុខទុក្ខំ ឧបត្ថម្ភេតិ, អទ្ធានំ បវត្តេតិ។ **ឧបបីឡកំ** បន អញ្ញេន កម្មេន ទិន្នាយ បដិសន្ធិយា ជនិតេ វិបាកេ ឧប្បជ្ជនកសុខទុក្ខំ បីឡេតិ ពាធតិ, អទ្ធានំ បវត្តិតុំ ន ទេតិ។ **ឧបឃាតកំ** បន សយំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិ សមានំ អញ្ញំ ទុព្ពលកម្មំ ឃាតេត្វា តស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា អត្តនោ វិបាកស្ស ឱកាសំ ករោតិ។ ឯវំ បន កម្មេន ឱកាសេ កតេ តំវិបាកមុប្បន្នំ នាម ហោតិ។ ឥតិ ឥមំ ទ្វាទសវិធំ កម្មំ កម្មវដ្ដេ បក្ខិបិត្វា ឯវមេកោ កម្មវិបាកវសេន នាមរូបស្ស បច្ចយបរិគ្គហំ ករោតិ។

ឥតិ ឯវំ កម្មវិបាកវដ្ដវសេន នាមរូបស្ស បវត្តិំ ទិស្វា “យថា ឥទំ ឯតរហិ, ឯវមតីតេបិ អទ្ធានេ កម្មវិបាកវសេន បច្ចយតោ បវត្តិត្ថ, អនាគតេបិ បវត្តិស្សតី”តិ ឥតិ កម្មញ្ចេវ វិបាកោ ចាតិ កម្មវិបាកវសេន លោកោ បវត្តតីតិ តំ សមនុបស្សតិ។ តស្សេវំ សមនុបស្សតោ សព្ពា សោឡសវិធា កង្ខា បហិយ្យតិ។

១២៤៦. ហេតុផលស្ស សម្ពន្ធវសេនេវ បវត្តតិ;
កេវលំ នាមរូបន្តិ, សម្មា សមនុបស្សតិ។

១២៤៧. ឯវំ ការណតោ ឧទ្ធំ, ការណំ ន ច បស្សតិ;
បាកបវត្តិតោ ឧទ្ធំ, ន បាកបដិវេទកំ។

តេនាហុ បោរាណា –

១២៤៨. “កម្មស្ស ការកោ នត្ថិ, វិបាកស្ស ច វេទកោ;
សុទ្ធធម្មា បវត្តន្តិ, ឯវេតំ សម្មទស្សនំ។

១២៤៩. ឯវំ កម្មេ វិបាកេ ច, វត្តមានេ សហេតុកេ;
ពីជរុក្ខាទិកានំវ, បុព្ពា កោដិ ន នាយតិ។

១២៥០. អនាគតេបិ សំសារេ, អប្បវត្តិ ន ទិស្សតិ;
ឯតមត្ថមនញ្ញាយ, តិត្ថិយា អសយំវសី។

១២៥១. សត្តសញ្ញំ គហេត្វាន, សស្សតុច្ឆេទទស្សិនោ;
ទ្វាសដ្ឋិទិដ្ឋី គណ្ហន្តិ, អញ្ញមញ្ញវិរោធិនោ។

១២៥២. ទិដ្ឋិពន្ធនពទ្ធា តេ, តណ្ហាសោតេន វុយ្ហរេ;
តណ្ហាសោតេន វុយ្ហន្តា, ន តេ ទុក្ខា បមុច្ចរេ។

១២៥៣. ឯវមេតំ អភិញ្ញាយ, ភិក្ខុ ពុទ្ធស្ស សាវកោ;
គម្ភីរំ និបុណំ សុញ្ញំ, បច្ចយំ បដិវិជ្ឈតិ។

១២៥៤. កម្មំ នត្ថិ វិបាកម្ហិ, បាកោ កម្មេ ន វិជ្ជតិ;
អញ្ញមញ្ញំ ឧភោ សុញ្ញា, ន ច កម្មំ វិនា ផលំ។

១២៥៥. យថា ន សូរិយេ អគ្គិ, ន មណិម្ហិ ន គោមយេ;

ន តេសំ ពហិ សោ អត្ថិ, សម្ភារេហិ ច ជាយតិ។

១២៥៦ យថា ន អន្តោ កម្មស្ស, វិបាកោ ឧបលព្ភតិ;
ពហិទ្ធាបិ ន កម្មស្ស, ន កម្មំ តត្ថ វិជ្ជតិ។

១២៥៧ ផលេន សុញ្ញំ តំ កម្មំ, ផលំ កម្មេ ន វិជ្ជតិ;
កម្មញ្ច ខោ ឧបាទាយ, តតោ និព្ពត្តតេ ផលំ។

១២៥៨ ន ហេត្ថ ទេវោ ព្រហ្មា វា,
សំសារស្សត្ថិ ការកោ;
សុទ្ធធម្មា បវត្តន្តិ,
ហេតុសម្ភារបច្ចយា”តិ។

១២៥៩ ឯវំ នានប្បការេហិ, នាមរូបស្ស បច្ចយំ;
បរិគ្គហេត្វា អទ្ធាសុ, តរិត្វា កង្ខមុដ្ឋិតំ។

១២៦០ **កង្ខាវិតរណំ** នាម, ញាណំ តំ សមុទីរិតំ;
ធម្មដ្ឋិតិ យថាភូតំ, តំ សម្មាទស្សនន្តិបិ។

១២៦១ ឥមិនា បន ញាណេន,
សំយុត្តោ ពុទ្ធសាសនេ;
ហោតិ លទ្ធបតិដ្ឋោវ,
សោតាបន្នោ ហិ ចូឡកោ។

១២៦២ តស្មា សបញ្ញោ បន អត្តកាមោ,
យោ នាមរូបស្ស ហេតុបច្ចយានិ;
បរិគ្គហំ សាធុ ករោតិ ធីរោ,
ខិប្បំ ស និព្ពានបុរំ ឧបេតិ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ កង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ នាម

ឯកូនវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

២០. វីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

មគ្គាមគ្គញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

១២៦៣. កលាបសម្មសនេនេវ ,
យោគោ ករណិយោ សិយា;
មគ្គាមគ្គេ តុ ញាណំ ត-
មធិគន្តុំ បនិច្ឆតា។

១២៦៤. បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស, និព្ពត្តិ ឧទយោ មតោ;
វយោ វិបរិណាមោតិ, តស្សេវ សមុទីរិតា។

១២៦៥. អនុបស្សនាបិ ញាណន្តិ, វរញាណេន ទេសិតំ;
សោ បនេវំ បជានាតិ, យោគាវចរមាណវោ។

១២៦៦. ធម្មស្ស នាមរូបស្ស, បុព្ពេ ឧប្បត្តិតោ បន;
និចយោ រាសិ វា នត្ថិ, តថា ឧប្បជ្ជតោបិ ច។

១២៦៧. រាសិតោ និចយា វាបិ, នត្ថិ អាគមនន្តិ ច;
តថា និរុជ្ឈមានស្ស, ន ទិសាគមនន្តិ ច។

១២៦៨. និរុទ្ធស្សាបិ ឯកស្មឹ, ឋានេ នត្ថិ ចយោតិ ច;
ឯត្ថ វីណូបមា វុត្តា, ឯតស្សត្ថស្ស ទីបនេ។

១២៦៩. ឧទព្ពយមនក្ការមេវំ សង្ខេបតោ បន;
កត្វា តស្សេវ ញាណស្ស, វិភង្គស្ស វសេន តុ។

១២៧០. “អវិជ្ជាសមុទយា រូបសមុទយោ”តិ ហិ អាទិនា;
នយេនេកេកខន្ធស្ស, ឧទយព្ពយទស្សនេ។

១២៧១. ទស ទសាតិ កត្វាន, វុត្តា បញ្ញាសលក្ខណា;
តេសំ បន វសេនាបិ, ធម្មេ សមនុបស្សតិ។

១២៧២. ឯវំ រូបុទយោ ហោតិ, ឯវមស្ស វយោ ឥតិ;
ឧទេតិ ឯវំ រូបម្បិ, ឯវំ រូបំ តុ វេតិ ច។

១២៧៣. ឯវំ បច្ចយតោបេត្ថ, ខណតោ ឧទយព្ពយំ;
បស្សតោ សព្ពធម្មា ច, បាកដា ហោន្តិ តស្ស តេ។

១២៧៤. ឧទកេ ទណ្ឌរាជីវ, អារគ្គេរិវ សាសបោ;
វិជ្ជុប្បាទាវ ធម្មា តេ, បរិត្តដ្ឋាយិនោ សិយុំ។

១២៧៥. កទលីសុបិនាលាតចក្កមាយុបមា ឥមេ;
អសារា បន និស្សារា, ហុត្វា ខាយន្តិ យោគិនោ។

១២៧៦. ឯវមេត្តាវតា តេន, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
លក្ខណានិ ច បញ្ញាស, បដិវិជ្ឈ ឋិតំ បន។

១២៧៧. ញាណំ អធិគតំ ហោតិ, តរុណំ បឋមំ បន;
យស្ស ចាធិគមា យោគី, ហោតារទ្ធវិបស្សកោ។

១២៧៨. វិបស្សនាយ ហេតាយ,
ករុណាយាថ យោគិនោ;
វិបស្សកស្ស ជាយន្តេ,
ឧបក្លេសា ទសេរិមេ។

១២៧៩. ឱភាសោ បីតិ បស្សទ្ធិ, ញាណំ សទ្ធា សតី សុខំ;
ឧបេក្ខា វីរិយំ និកន្តីតិ, ឧបក្លេសា ទសេវិមេ។

១២៨០. សម្បត្តបដិវេធស្ស, សោតាបន្នាទិនោបិ ច;
តថា វិប្បដិបន្នស្ស, ឧបក្លេសា ន ជាយរេ។

១២៨១. សម្មាវ បដិបន្នស្ស, យុត្តយោគស្ស ភិក្ខុនោ;
សទា វិបស្សកស្សេវ, ឧប្បជ្ជន្តិ កិរស្ស តេ។

១២៨២. វិបស្សនាយ ឱភាសោ, **ឱភាសោ**តិ បវុច្ចតិ;
តស្មិំ បន សមុប្បន្នេ, យោគាវចរភិក្ខុ សោ។

១២៨៣. មគ្គប្បត្តោ ផលប្បត្តោ, អហមស្មីតិ គណ្ហតិ;
អមគ្គំយេវ មគ្គោតិ, តស្សេវំ បន គណ្ហតោ។

១២៨៤. ឯវំ វិបស្សនាវីថិ,
ឱក្កន្តា នាម ហោតិ សា;
ឱភាសមេវ សោ ភិក្ខុ,
អស្សាទេន្តោ និសីទតិ។

១២៨៥. **បីតិ** វិប្បស្សនាបីតិ, តស្ស តស្មិំ ខណេ បន;
តទា បញ្ចវិធា បីតិ, ជាយន្តេ ខុទ្ទិកាទិកា។

១២៨៦. វិបស្សនាយ បស្សទ្ធិ, **បស្សទ្ធី**តិ បវុច្ចតិ;
យោគិនោ កាយចិត្តានិ, បស្សទ្ធានេវ ហោន្តិ ហិ។

១២៨៧. លហូនិ ច មុទូនេវ, កម្មញ្ញានេវ ហោន្តិ ហិ;
បស្សទ្ធាទីហិ សោ ភិក្ខុ, អនុគ្គហិតមានសោ។

១២៨៨. អមានុសី រតី នាម,
អនុភោតិ អនុត្តរំ;
យំ សន្ធាយ ច គាថាយោ,
ភាសិតា ហិ មហេសិនា។

១២៨៩. “សុញ្ញាគារំ បវិដ្ឋស្ស, សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ;
អមានុសី រតិ ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ។

១២៩០. “យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្ពយំ;
លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ។

១២៩១. **ញាណាទយោ** ឧបក្លេសា, ញេយ្យា វុត្តនយេនិធ;
ឯតេ ទស ឧបក្លេសា, វជ្ជនីយាវ យោគិនា។

១២៩២. ឥច្ចោភាសាទយោ ធម្មា,
ឧបក្លេសស្ស វត្ថុតោ;
ឧបក្លេសាតិ និទ្ទិដ្ឋា,
ឧបក្លេសនិកន្តិ តុ។

១២៩៣. តំ តមាវជ្ជមានស្ស, ភាវនា បរិហាយតិ;
អសត្តេ សត្តសញ្ញី ច, ហោតិ អប្បស្សុតោ នរោ។

១២៩៤. សព្ពោភាសាទយោ ធម្មេ, ន មគ្គោតិ វិចារយំ;
មគ្គោ វិបស្សនាញាណំ, ឥច្ចេវំ បន បណ្ឌិតោ។

១២៩៥. វវត្ថាបេតិ មគ្គញ្ច, អមគ្គញ្ចេវ ចេតសា;
តស្ស ចេវំ អយំ មគ្គោ, នាយំ មគ្គោតិ យោគិនោ។

១២៨៦ មគ្គាមគ្គញ្ច វិញ្ញាយ, បិតញាណមិទំ បន;
មគ្គាមគ្គេសុញាណន្តិ, ភូរិញាណេន ទេសិតំ។

១២៨៧ មគ្គាមគ្គញាណទស្សនេសុ កោវិទា,
សារាសារវេទិនោ សមាហិតាហិតា;
មគ្គាមគ្គញាណទស្សនន្តិ តំ ឥទំ,
ពុទ្ធា ពុទ្ធសាវកា វទន្តិ វាទិនោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ មគ្គាមគ្គញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

នាម វីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

២១. ឯកវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

បដិបទាញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

១២៩៨ អដ្ឋញាណវសេនេវ , សិខាបត្តា វិបស្សនា;
នវមំ **បដិបទាញាណ-ទស្សន**ន្តិ បវុច្ចតិ។

១២៩៩ អដ្ឋ ញាណានិ នាមេត្ថ, វេទិតព្ពានិ វិញ្ញុនា;
ឧបក្កិលេសវិនិមុត្តំ, ញាណំ សុវិសទំ បន។

១៣០០ ឧទយព្ពយេ ច ភង្គេ ច, ភយេ អាទីនវេ តថា;
និព្ពិទាបស្សនាញាណំ, ញាណំ មុច្ចិតុកម្យតា។

១៣០១ បដិសង្ខា ច សង្ខារេ, ឧបេក្ខាញាណមដ្ឋមំ;
ឥមានិ អដ្ឋ ញាណានិ, នវមំ សច្ចានុលោមកំ។

១៣០២ សច្ចានុលោមញាណន្តិ , អនុលោមំ បវុច្ចតិ;
តំ សម្បាទេតុកាមេន, យោគាវចរភិក្ខុនា។

១៣០៣ ឧទយព្ពយញាណំ តំ, អាទី កត្វា បនដ្ឋសុ;
ឯតេសុ បន ញាណេសុ, យោគោករណិយោ បន។

១៣០៤ យថានុក្កមតោ តស្ស, តេសុ ញាណេសុ អដ្ឋសុ;
អនិច្ចាទិវសេនេវ, យោគំ កត្វា ឋិតស្ស ហិ។

១៣០៥ អនិច្ចំ ទុក្ខមនត្តាតិ, សង្ខារេ អនុបស្សតោ;
អដ្ឋន្នំ បន ញាណានំ, វសេន បន យោគិនោ។

១៣០៦ វិបស្សនា សិខាបត្តា, ហោតិ វុដ្ឋានគាមិនី;
សច្ចានុលោមញាណន្តិ, អយមេវ បវុច្ចតិ។

១៣០៧ សង្ខារុបេក្ខាញាណំ តំ, អាសេវន្តស្ស យោគិនោ;
ឥទានិ តស្ស មគ្គោ ច, សមុប្បជ្ជិស្សតីតិ ហិ។

១៣០៨ សង្ខារុបេក្ខា សង្ខារេ, អនិច្ចា ទុក្ខាតិ វា តថា;
សម្មសិត្វា ភវង្គំ តុ, បុន វោតរតេវ សា។

១៣០៩ ភវង្គានន្តរំ សង្ខារុ-បេក្ខាគតនយេន តុ;
អនិច្ចាទិវសេនេវ, សង្ខារេ បន គោចរំ។

១៣១០ ករមានំ មនោទ្វារេ, ជាយតាវជ្ជនំ តតោ;
ភវង្គាវដ្ដនំ កត្វា, ជាតស្សានន្តរំ បន។

១៣១១ សង្ខារេ គោចរំ កត្វា, បឋមំ ជវនមានសំ;
ឧប្បជ្ជតីតិ តំ ចិត្តំ, **បរិកម្ម**ន្តិ វុច្ចតិ។

១៣១២ តទនន្តរមេវញ្ញំ, សង្ខារារម្មណំ បុន;
ទុតិយំ ជវនំ ហោតិ, **ឧបចារ**ន្តិ តំ មតំ។

១៣១៣ តទនន្តរំ តំ ហោតិ, តថា សង្ខារគោចរំ;
តតិយំ ជវនចិត្តំ, **អនុលោម**ន្តិ សញ្ញិតំ។

១៣១៤ បុរិមានំ បនដ្ឋន្នំ, ញាណានំ អនុលោមតោ;
ពោធិបក្ខិយធម្មានំ, ឧទ្ធញ្ច អនុលោមតោ។

១៣១៥ ឯត្តនេវ តំ ហិ សច្ចានុលោមញាណំ បវុច្ចតិ;
ឥទំ ហិ បន សច្ចានុ-លោមញាណំ មហេសិនា។

១៣១៦. ‘វុដ្ឋានគាមិនីយា ហិ, បរិយោសាន”ន្តិ ភាសិតំ;
ញេយ្យំ សព្ពបការេន, បរិយោសានន្តិ **គោត្រភុ**។

១៣១៧. ភភិនេកេហិ នាមេហិ, កិត្តិតាយា មហេសិនា;
វុដ្ឋានគាមិនី សន្តា, បរិសុទ្ធា វិបស្សនា។

១៣១៨. វុដ្ឋាតុកាមោ សំសារទុក្ខបង្កា មហព្ភយា;
ករេយ្យ សតតំ តត្ថ, យោគំ បណ្ឌិតជាតិកោ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ បដិបទាញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ នាម

ឯកវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

២២. ពាវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

ញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ

១៣១៩. ឥតោ បរំ តុ ភិក្ខុស្ស, ហោតិ គោត្រភុមានសំ;
អាវជ្ជនិយឋានត្តា, មគ្គចិត្តស្ស តំ បន។

១៣២០. ន ចប្បដិបទាញាណ-ទស្សនំ វា តថេវ ច;
ញាណទស្សនសុទ្ធី វា, ភជតេ ន កុទាចនំ។

១៣២១. ឧភិន្នមន្តរា ឯកំ, អព្ពោហារិកមេវ តំ;
វិបស្សនាយ សោតស្មិំ, បតិតត្តា វិបស្សនា។

១៣២២. បុថុជ្ជនិកគោត្តំ វា, អភិភុយ្យ បវត្តិតោ;
គោត្តំ វុច្ចតិ និព្ពានំ, តតោ ភវតិ គោត្រភុ។

១៣២៣. ញាណំ ចតូសុ មគ្គេសុ, **ញាណទស្សនសុទ្ធិកំ**;
តត្ថ តំ បឋមំ មគ្គំ, សម្បាទេតុំ បនិច្ឆតា។

១៣២៤. អញ្ញំ កិញ្ចិបិ កាតព្ពំ, ភិក្ខុនា តេន នត្ថិ តំ;
យញ្ហិ តេន ច កាតព្ពំ, សិយា តំ កតមេវ តុ។

១៣២៥. អនុលោមាវសានញ្ហិ, សូរំ តិក្ខំ វិបស្សនំ;
ឧប្បាទេន្តេន តំ សព្ពំ, កតមេវ ច យោគិនា។

១៣២៦. តស្សានុលោមញាណស្ស, អន្តេ តុ អនិមិត្តកំ;
វិសង្ខារំ និរោធញ្ច, និព្ពានំ អមតំ បទំ។

១៣២៧. គោចរំ កុរុមានំ តំ, និព្ពានារម្មណេ បន;
បឋមាវជ្ជនញ្ចេវ, បឋមាភោគតាបិ ច។

១៣២៨. មគ្គស្សានន្តរាទីហិ, បច្ចយេហិ បនច្ឆហិ;
តស្ស បច្ចយភាវញ្ច, សាធយន្តំ តតោ បន។

១៣២៩. វិបស្សនាយ មុទ្ធញ្ហិ, សិខាបត្តាយ តាយ តំ;
ឧប្បជ្ជតិ អនាវត្តំ-រម្មណំ តស្ស គោត្រភុ។

១៣៣០. ឯកេនាវជ្ជនេនេវ, ឯកិស្សាយេវ វីថិយា;
នានារម្មណតា ចានុ-លោមគោត្រភុចេតសំ។

១៣៣១. ហុត្វា អាវជ្ជនដ្ឋានេ, តមនាវជ្ជនម្បិ ច;
មគ្គស្ស បន តំ សញ្ញំ, ទត្វា វិយ និរុជ្ឈតិ។

១៣៣២. មគ្គោបិ តេន តំ ទិន្នំ, អមុញ្ចិត្វាវ សញ្ញិតំ;
តំ ញាណមនុពន្ធន្តោ, ជាយតេ តទនន្តរំ។

១៣៣៣. កទាចិបិ អនិព្ពិទ្ធបុព្ពំ មគ្គោ បនេស ហិ;
លោភំ ទោសញ្ច មោហញ្ច, វិទ្ធំសន្តោវ ជាយតិ។

១៣៣៤. ន កេវលមយំ មគ្គោ, ទោសនាសនមេវ ច;
ករោតិ អថ ខោបាយទ្វារានិបិ បិធេតិ ច។

១៣៣៥. អនមតគ្គសំសារវដ្ដទុក្ខមហោទធិំ;
អបារមតិឃោរញ្ច, សោសេតិ ច អសេសតោ។

១៣៣៦. មិច្ឆាមគ្គំ បនដ្ឋង្គំ, ជាយមានោ ច ឧជ្ឈតិ;
សព្ពវេរភយានេត្ថ, និច្ចំ វូបសមេតិ ច។

១៣៣៧. ពុទ្ធស្សោរសបុត្តត្តំ, ឧបនេតិ នយំ បន;
អានិសំសេ អនេកេបិ, បវត្តយតិ យោគិនោ។

១៣៣៨. នាយកេនានិសំសានំ, អនេកេសមនេន ច;
អាទិមគ្គេន សំយុត្តំ, ញាណន្តិ **ញាណទស្សនំ**។

បឋមមគ្គញាណំ។

១៣៣៩. តស្សានន្តរំ តស្ស, វិបាកា ទ្វេបិ តីណិ វា;
ផលចិត្តានិ ជាយន្តេ, ន ជាយន្តេ តតោ បរំ។

១៣៤០. កេចិ ឯកញ្ច ទ្វេ តីណិ, ចត្តារីតិ វទន្តិ តុ;
ន បនេតំ គហេតព្ពំ, អជានិត្វា វទន្តិ តេ។

១៣៤១. ឯកស្សាសេវនំ នត្ថិ, តស្មា ទ្វេ អនុលោមកា;
តេហិ អាសេវនំ លទ្ធា, តតិយំ ហោតិ គោត្រភុ។

១៣៤២. ចតុត្ថំ មគ្គចិត្តំ តុ,
តស្មា តីណិ ផលានិ ហិ;
អនុលោមា តយោ ហោន្តិ,
ចតុត្ថំ ហោតិ គោត្រភុ។

១៣៤៣. បឋមំ មគ្គចិត្តញ្ច, ផលានិ ទ្វេ តតោ បន;
សត្តចិត្តបរមាវ, ឯកាវជ្ជនវីថិ ហិ។

១៣៤៤. ឯត្តាវតា បនេសោ ហិ, **សោតាបន្នោ**តិ វុច្ចតិ;
ផលស្ស បរិយោសានេ, ភវង្គោត្តរណំ សិយា។

១៣៤៥. តតោ ភវង្គំ ឆិន្ទិត្វា, មគ្គបេក្ខនហេតុកំ;
ឧប្បជ្ជតិ មនោទ្វារេ, អាវជ្ជនមនោ បន។

១៣៤៦. តស្មឹ និរុទ្ធេ មគ្គស្ស, បច្ចវេក្ខណសញ្ញិតា;
ជវនានិ ហិ ជាយន្តេ, សត្តេវ បដិបាដិយា។

១៣៤៧. ឯវមេវ ច នយោ ញេយ្យោ, ផលាទីនម្បិ បេក្ខនេ;
បច្ចវេក្ខណញាណានិ, ភវន្តេកូនវីសតិ។

១៣៤៨. មគ្គា ផលំ បហីនា ច, កិលេសា អវសិដ្ឋកា;
និព្ពានញ្ចេតិ បញ្ចេតេ, បច្ចវេក្ខណភូមិយោ។

១៣៤៩. ឯវំ សោ បច្ចវេក្ខិត្វា, សោតាបន្នោបបត្តិយា;
យោគមារភតេ ធីរោ, ទុតិយាយ ច ភូមិយា។

១៣៥០. ខន្ធបញ្ចកសង្ខាតំ, តំ សង្ខារគតំ បុន;
អនិច្ចំ ទុក្ខមនត្តាតិ, ញាណេន បរិមជ្ជតិ។

១៣៥១. តតោ វិបស្សនាវីថិ-មោគាហតិ ច តាវទេ;
តស្សេវំ បដិបន្នស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេន តុ។

១៣៥២. តតោ សង្ខារុបេក្ខាយ, អវសានេ តថេវ ច;
ឯកាវជ្ជនវារស្មឹ, គោត្រភុស្ស អនន្តរំ។

១៣៥៣. ព្យាបាទកាមរាគានំ, តនុភាវំ តុ សាធយំ;
សកទាគាមិមគ្គោយំ, ជាយតេ ទុតិយោ បន។

ទុតិយមគ្គញាណំ។

១៣៥៤ ឥមស្សាបិ ច ញាណស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេនិធ;
ផលចិត្តានិ ញេយ្យានិ, វិញ្ញុនា ទ្វេបិ តីណិ វា។

១៣៥៥ ឯត្តាវតា បនេសោ ហិ, **សកទាគាមិ** នាមយំ;
សកិទេវ ឥមំ លោកំ, អាគន្ត្វាន្តករោ ភវេ។

១៣៥៦ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ, បញ្ចធា បច្ចវេក្ខណំ;
ឯវំ សោ បច្ចវេក្ខិត្វា, សកទាគាមិបត្តិយា។

១៣៥៧ យោគមារភតេ ធីរោ, តតិយាយ ច ភូមិយា;
ព្យាបាទកាមរាគានំ, បហានាយ ច បណ្ឌិតោ។

១៣៥៨ ខន្ធបញ្ចកសង្ខាតំ, តំ សង្ខារគតំ បន;
អនិច្ចំ ទុក្ខមនត្តាតិ, ញាណេន បរិមជ្ជតិ។

១៣៥៩ តតោ វិបស្សនាវីថិ-មោគាហតិ ច តាវទេ;
តស្សេវំ បដិបន្នស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេន តុ។

១៣៦០ តតោ សង្ខារុបេក្ខាយ, អវសានេ តថេវ ច;
ឯកាវជ្ជនវីថិម្ហិ, គោត្រភុស្ស អនន្តរំ។

១៣៦១ ព្យាបាទកាមរាគានំ, មូលឃាតំ តុ សាធយំ;
តស្សា**នាគាមិមគ្គោ**យំ, ជាយតេ តតិយោ បន។

តតិយមគ្គញាណំ។

១៣៦២ ឥមស្សាបិ ច ញាណស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេនិធ;
បវត្តិ ផលចិត្តានំ, វេទិតព្ពា វិភាវិនា។

១៣៦៣ ឯត្តាវតា បនេសោបិ, ហោតិ**នាគាមិ** នាមយំ;
តត្ថេវ បរិនិព្ពាយី, អនាវត្តិសភាវតោ។

១៣៦៤ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ, បញ្ចធា បច្ចវេក្ខណំ;
ឯវំ សោ បច្ចវេក្ខិត្វា, **អនាគាមិ**វិយសាវកោ។

១៣៦៥ យោគមារភតេ ធីរោ, ចតុត្ថាយ ច ភូមិយា;
បត្តិយារូបរាគាទិ-បហានាយ ច បណ្ឌិតោ។

១៣៦៦ តថេវ សង្ខារគតំ, អនិច្ចាទិវសេន សោ;
បរិវត្តតិ ញាណេន, តថេវ បរិមជ្ជតិ។

១៣៦៧ តតោ វិបស្សនាវីថិ-មោគាហតិ ច តាវទេ;
តស្សេវំ បដិបន្នស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេន តុ។

១៣៦៨ តតោ សង្ខារុបេក្ខាយ, អវសានេ តថេវ ច;
ឯកាវជ្ជនវារស្មិំ, គោត្រភុស្ស អនន្តរំ។

១៣៦៩ តស្សា**រហត្តមគ្គោ**យំ,
ជាយតេ តុ តតោ បរំ;
រូបរាគាទិទោសានំ,
វិទ្ធំសាយ ករោ បន។

ចតុត្ថមគ្គញាណំ។

១៣៧០ ឥមស្សាបិ ច ញាណស្ស, ហេដ្ឋា វុត្តនយេនិធ;
បវត្តិ ផលចិត្តានំ, វេទិតព្ពា វិភាវិនា។

១៣៧១ ឯត្តាវតា បនេសោ ហិ,
អរហា នាម អដ្ឋមោ;
អរិយោ បុគ្គលោ ហោតិ,
មហាខីណាសវោ អយំ។

១៣៧២ អនុប្បត្តសទត្ថោ ច,
ខីណសំយោជនោ មុនិ;
សទេវកស្ស លោកស្ស,
ទក្ខិណេយ្យោ អនុត្តរោ។

១៣៧៣ ឯត្តាវតា ចតស្សោបិ, **ញាណទស្សនសុទ្ធិយោ**;
ហិតត្ថាយ ច ភិក្ខូនំ, សង្ខេបេនេវ ទស្សិតា។

១៣៧៤ សឃទ្ធន សម្មា បន ភាវនីយា,
អរិយាយ បញ្ញាយ ច ភាវនាយ;
វិសុទ្ធិកាមេន តបោធនេន,
ភវក្ខយំ បត្ថយតា ពុធេន។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ នាម

ពាវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

២៣. តេវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

កិលេសប្បហានកថា

១៣៧៥.
ឯតេសុ យេន យេ ធម្មា, បហាតព្ពា ភវន្តិ ហិ;
តេសំ ទានិ ករិស្សាមិ, បកាសនមិតោ បរំ។

ឥមេសុ បន ចតូសុ មគ្គញាណេសុ យេ ធម្មា យេន ញាណេន បហាតព្ពា, តេសំ បហានមេវំ វេទិតព្ពំ។ ឯតានិ ហិ យថាយោគំ សំយោជនកិលេសមិច្ឆត្តលោកធម្មមច្ឆរិយវិបល្លាសគន្ថាគតិអាសវ-ឱឃយោគនីវរណបរាមាសឧបាទានានុសយមលអកុសលកម្មបថ- អកុសលចិត្តុប្បាទសង្ខាតានំ បហានករានិ។

តត្ថ **សំយោជនានី**តិ ទស សំយោជនានិ។ សេយ្យថិទំ – រូបរាគារូបរាគមានឧទ្ធច្ចាវិជ្ជាតិ ឥមេ បញ្ច ឧទ្ធំភាគិយសំយោជនានិ នាម។ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្ពតបរាមាសោ កាមរាគោ បដិឃោតិ ឥមេ បញ្ច អធោភាគិយសំយោជនានិ នាម។

កិលេសាតិ ទស កិលេសា។ សេយ្យថិទំ – លោភោ ទោសោ មោហោ មានោ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថិនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ អនោត្តប្បន្តិ។

មិច្ឆត្តាតិ ទស មិច្ឆត្តា។ សេយ្យថិទំ – មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មន្តោ មិច្ឆាអាជីវោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសតិ មិច្ឆាសមាធិ មិច្ឆាញាណំ មិច្ឆាវិមុត្តីតិ។

លោកធម្មាតិ អដ្ឋ លោកធម្មា លាភោ អលាភោ យសោ អយសោ និន្ទា បសំសា សុខំ ទុក្ខន្តិ។ ឥធ បន ការណូបចារេន លាភាទិវត្ថុកស្ស អនុនយស្ស, អលាភាទិវត្ថុកស្ស បដិឃស្ស ចេតំ លោកធម្មគហណេន គហណំ កតន្តិ វេទិតព្ពំ។

មច្ឆរិយានីតិ បញ្ច មច្ឆរិយានិ អាវាសមច្ឆរិយំ កុលមច្ឆរិយំ លាភមច្ឆរិយំ ធម្មមច្ឆរិយំ វណ្ណមច្ឆរិយន្តិ។ ឥមានិ អាវាសាទីសុ អញ្ញេសំ សាធារណភាវំ អសហនាការេន បវត្តានិ មច្ឆរិយានិ។

វិបល្លាសាតិ អនិច្ចទុក្ខអនត្តអសុភេសុយេវ វត្ថូសុ “និច្ចំ សុខំ អត្តា សុភ”ន្តិ ឯវំ បវត្តា សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោតិ ឥមេ តយោ វិបល្លាសា។

គន្ថាតិ ចត្តារោ គន្ថា អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ, ព្យាបាទោ, សីលព្ពតបរាមាសោ, ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោតិ។

អគតីតិ ឆន្ទទោសមោហភយានិ។ **អាសវា**តិ ចត្តារោ អាសវា – កាមរាគភវរាគមិច្ឆាទិដ្ឋិអវិជ្ជាសវោតិ។ **ឱឃយោគានី**តិបិ តេសមេវាធិវចនំ។ **នីវរណានី**តិ កាមច្ឆន្ទាទយោ។ **បរាមាសោ**តិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា អធិវចនំ។

ឧបាទានាតិ ចត្តារិ ឧបាទានានិ កាមុបាទានាទីនីតិ។ **អនុសយា**តិ សត្ត អនុសយា កាមរាគានុសយោ បដិឃមានទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆាភវរាគាវិជ្ជានុសយោតិ។ **មលា**តិ តយោ មលា – លោភោ ទោសោ មោហោតិ។

អកុសលកម្មបថាតិ ទស អកុសលកម្មបថា។ សេយ្យថិទំ – បាណាតិបាតោ អទិន្នាទានំ កាមេសុមិច្ឆាចារោ មុសាវាទោ បិសុណវាចា ផរុសវាចា សម្ផប្បលាបោ អភិជ្ឈា ព្យាបាទោ មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ ទស។

អកុសលចិត្តុប្បាទាតិ លោភមូលានិ អដ្ឋ, ទោសមូលានិ ទ្វេ, មោហមូលានិ ទ្វេតិ ឥមេ ទ្វាទសាតិ។

ឯតេសំ សំយោជនាទីនំ ឯតានិ យថាសម្ភវំ បហានករានិ។ កថំ? **សំយោជនេសុ** តាវ សក្កាយទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆា សីលព្ពតបរាមាសា អបាយគមនីយា កាមរាគបដិឃាតិ ឯតេ បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា, សេសា កាមរាគបដិឃា ឱឡារិកា ទុតិយមគ្គញាណវជ្ឈា, សុខុមា តតិយមគ្គញាណវជ្ឈា, រូបរាគាទយោ បញ្ចបិ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈា ឯវ។

កិលេសេសុ ទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆា បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា, ទោសោ តតិយមគ្គញាណវជ្ឈោ, លោភមោហមានថិន ឧទ្ធច្ចអហិរិកានោត្តប្បានិ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈានិ។

មិច្ឆត្តេសុ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មុសាវាទោ មិច្ឆាកម្មន្តោ មិច្ឆាអាជីវោតិ ឥមេ បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា, មិច្ឆាសង្កប្បោ បិសុណវាចា ផរុសវាចាតិ ឥមេ តតិយមគ្គញាណវជ្ឈា, ចេតនាយេវ ចេត្ថ មិច្ឆាវាចាតិ វេទិតព្ពា, សម្ផប្បលាប មិច្ឆាវាយាមសតិសមាធិវិមុត្តិញាណានិ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈានិ។

លោកធម្មេសុ បដិឃោ តតិយមគ្គញាណវជ្ឈោ, អនុនយោ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈោ, យសេ បសំសាយ ច អនុនយោ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈោតិ ឯកេ។

មច្ឆរិយានិ បឋមមគ្គញាណវជ្ឈានិ ឯវ។

វិបល្លាសេសុ បន អនិច្ចេ និច្ចំ, អនត្តនិ អត្តាតិ ច សញ្ញាចិត្តទិដ្ឋិវិបល្លាសា , ទុក្ខេ សុខំ, អសុភេ សុភន្តិ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ ចាតិ ឥមេ បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា, អសុភេ សុភន្តិ សញ្ញាចិត្តវិបល្លាសា តតិយមគ្គញាណវជ្ឈា, ទុក្ខេ សុខន្តិ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈា។

គន្ថេសុ សីលព្ពតបរាមាសឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថា បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា, ព្យាបាទកាយគន្ថោ តតិយ មគ្គញាណវជ្ឈោ, អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ ចតុត្ថមគ្គញាណវជ្ឈោវ។

អគតិយោ បឋមមគ្គញាណវជ្ឈា។

អាសវេសុ ទិដ្ឋាសវោ បឋមញាណវជ្ឈោ, កាមាសវោ តតិយញាណវជ្ឈោ, ឥតរេ ទ្វេ ចតុត្ថញាណវជ្ឈា។ **ឱឃយោគេសុ**បិ ឯសេវ នយោ។

នីវរណេសុ វិចិកិច្ឆានីវរណំ បឋមញាណវជ្ឈំ, កាមច្ឆន្ទោ ព្យាបាទោ កុក្កុច្ចន្តិ តីណិ តតិយញាណវជ្ឈានិ, ថិនមិទ្ធឧទ្ធច្ចានិ ចតុត្ថញាណវជ្ឈានិ។

បរាមាសោ បឋមញាណវជ្ឈោ។

ឧបាទានេសុ សព្ពេសម្បិ លោកិយធម្មានំ វត្ថុកាមវសេន “កាមា”តិ អាគតត្តា រូបារូបេសុ រាគោបិ កាមុបាទានេ បតតិ, តស្មា តញ្ច កាមុបាទានំ ចតុត្ថញាណវជ្ឈំ, សេសានិ បឋមញាណវជ្ឈានិ។

អនុសយេសុ ទិដ្ឋិវិចិកិច្ឆានុសយា បឋមញាណវជ្ឈា, កាមរាគបដិឃានុសយា តតិយញាណវជ្ឈា, មានភវរាគាវិជ្ជានុសយា ចតុត្ថញាណវជ្ឈា។

មលេសុ ទោសមលំ តតិយញាណវជ្ឈំ, ឥតរានិ ចតុត្ថញាណវជ្ឈានេវ។

អកុសលកម្មបថេសុ បាណាតិបាតោ អទិន្នាទានំ មិច្ឆាចារោ មុសាវាទោ មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ ឥមេ បឋមញាណវជ្ឈា, បិសុណវាចា ផរុសវាចា ព្យាបាទោតិ តតិយញាណវជ្ឈា, សម្ផប្បលាបោ អភិជ្ឈា ចតុត្ថញាណវជ្ឈាវ។

អកុសលចិត្តុប្បាទេសុ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតចិត្តុប្បាទា, វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តោ ចាតិ បញ្ច បឋមញាណវជ្ឈា, ទ្វេ បដិឃសម្បយុត្តា តតិយញាណវជ្ឈា, សេសា ចតុត្ថញាណវជ្ឈាតិ។

យញ្ច យេន វជ្ឈំ, តំ តេន បហាតព្ពំ នាម។ តេន វុត្តំ “ឯតេសំ សំយោជនាទីនំ ធម្មានំ ឯតានិ យថាយោគំ បហានករានី”តិ។

១៣៧៦. ឯកេសុ ញាណេសុ ច យេន យេន,
យោ យោ ហិ ធម្មោ សមុបេតិ ឃាតំ;
សោ សោ អសេសេន ច តេន តេន,
សន្ទស្សិតោ សាធុ មយា បនេវ។

១៣៧៧. បរិញ្ញាទីនិ កិច្ចានិ, យានិ វុត្តានិ សត្ថុនា;
សច្ចាភិសមយេ តានិ, បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ។

១៣៧៨. ឯកេកស្ស បនេតេសុ,
ញាណស្សេកក្ខណេ សិយា;
បរិញ្ញា ច បហានញ្ច,
សច្ឆិកិរិយា ច ភាវនា។

១៣៧៩. បរិញ្ញាទីនិ ឯតានិ, កិច្ចានេកក្ខណេ បន;
យថាសភាវតោ តានិ, ជានិតព្ពានិ វិញ្ញុនា។

១៣៨០. បទីបោ ហិ យថា លោកេ, អបុព្ពាចរិមំ ឥធ;
ចត្តារិ បន កិច្ចានិ, ករោតេកក្ខណេ បន។

១៣៨១. អាលោកញ្ច វិទំសេតិ, នាសេតិ តិមិរម្បិ ច;
បរិយាទិយតិ តេលញ្ច, វដ្ដឹ ឈាបេតិ ឯកតោ។

១៣៨២. ឯវំ តំ មគ្គញាណម្បិ, អបុព្ពាចរិមំ បន;
ចត្តារិបិ ច កិច្ចានិ, ករោតេកក្ខណេ បន។

១៣៨៣. បរិញ្ញាភិសមយេនេវ, ទុក្ខំ អភិសមេតិ សោ;
បហានាភិសមយេនេវ, តថា សមុទយម្បិ ច។

១៣៨៤. ភាវនាវិធិនាយេវ, មគ្គំ អភិសមេតិ តំ;
អារម្មណក្រិយាយេវ, និរោធំ សច្ឆិករោតិ សោ។

វុត្តម្បិ ចេតំ “មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ ទុក្ខេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខសមុទយេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធេបេតំ ញាណំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយបេតំ ញាណ”ន្តិ។ តត្ថ យថា បទីបោ វដ្ដឹ ឈាបេតិ, ឯវំ មគ្គញាណំ ទុក្ខំ បរិជានាតិ។ យថា អន្ធការំ នាសេតិ, ឯវំ សមុទយំ បជហតិ។ យថា អាលោកំ វិទំសេតិ, ឯវំ សហជាតាទិបច្ចយតាយ សម្មាសង្កប្បាទិមគ្គំ ភាវេតិ។ យថា តេលំ បរិយាទិយតិ, ឯវំ កិលេសបរិយាទានេន និរោធំ សច្ឆិករោតីតិ វេទិតព្ពំ។

១៣៨៥. ឧគ្គច្ឆន្តោ យថាទិច្ចោ, អបុព្ពាចរិមំ បន;
ចត្តារិ បន កិច្ចានិ, ករោតេកក្ខណេ ឥធ។

១៣៨៦. ឱភាសេតិ ច រូបានិ, នាសេតិ តិមិរម្បិ ច;
អាលោកញ្ច វិទំសេតិ, សីតញ្ច បដិហញ្ញតិ។

១៣៨៧. យថា ច មហតី នាវា, អបុព្ពាចរិមំ បន;
ចត្តារិ បន កិច្ចានិ, ករោតេកក្ខណេ បន។

១៣៨៨. ជហាតិ ឱរិមំ តីរំ, សោតំ ឆិន្ទតិ សា បន;
តថា វហតិ ភណ្ឌញ្ច, តីរមប្បេតិ បារិមំ។

១៣៨៩. នាវាយោរិមតីរស្ស, យថា បជហនំ បន;
តថេវ មគ្គញាណស្ស, ទុក្ខស្ស បរិជាននំ។

១៣៩០. យថា ឆិន្ទតិ តំ សោតំ, តណ្ហំ ជហតិ តំ តថា;
យថា វហតិ តំ ភណ្ឌំ, សហជាតាទិនា បន។

១៣៩១. តថេវ បច្ចយត្តេន, មគ្គំ ភាវេតិ នាម សោ;
យថា បារំ បន ឯវំ, និរោធារម្មណំ ភវេ។

១៣៩២. លោកុត្តរេន និទ្ទិដ្ឋា, យា លោកុត្តរភាវនា;
សា សង្ខេបនយេនេវំ, មយា សាធុ បកាសិតា។

១៣៨៤. ហិ នាម នរោ លោកេ,
លោកុត្តរសុខាវហំ;
ភាវនំ បន បញ្ញាយ,
ន ច ភាវេយ្យ បណ្ឌិតោ។

១៣៨៥. ឥមំ វិទិត្វា ហិតភាវនំ វនំ,
ឧបេតិ យោ វេ សុខសំហិតំ ហិតំ;
វិជូយ ចិត្តស្ស អនុត្តមំ តមំ,
ឧបេតិ ចារិត្តហកម្បទំ បទំ។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិនិទ្ទេសោ នាម

តេវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

២៤. ចតុវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

បច្ចយនិទ្ទេសោ

១៣៩៥. យេសំ បច្ចយធម្មានំ, វសា សប្បច្ចយា ឥមេ;
ធម្មា តេ បច្ចយេ ចាហំ, ទស្សយិស្សាមិតោ បរំ។

កតមេ បច្ចយាតិ? វុច្ចតេ – ហេតារម្មណាធិបតិអនន្តរសមនន្តរសហជាត- អញ្ញមញ្ញនិស្សយូបនិស្សយបុរេជាតបច្ឆាជាតាសេវនកម្មវិបាកាហារិន្ទ្រិយ- ឈានមគ្គសម្បយុត្តវិប្បយុត្តអត្ថិនត្ថិវិគតាវិគតវសេន ចតុវីសតិវិធា ហោន្តិ។

តត្ថ **ហេតុបច្ចយោ**តិ លោភោ ទោសោ មោហោ អលោភោ អទោសោ អមោហោតិ ឥមេ ឆ ធម្មា ហេតុបច្ចយា។ **អារម្មណបច្ចយោ**តិ សព្ពលោកិយលោកុត្តរំ យំ យំ ធម្មំ អារព្ភ យេ យេ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា, តេ តេ ធម្មា តេសំ តេសំ ធម្មានំ អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ។

អធិបតិបច្ចយោតិ ឯត្ថ សហជាតាធិបតិអារម្មណាធិបតិវសេន ទុវិធោ។ តត្ថ សហជាតាធិបតិ ឆន្ទចិត្តវីរិយវីមំសាវសេន ចតុព្ពិធោ, អារម្មណាធិបតិ បន ទោមនស្សវិចិកិច្ឆុទ្ធច្ចកិរិយាព្យាកតាកុសលវិបាកេ ច អនិដ្ឋសម្មតញ្ច រូបំ ឋបេត្វា អវសេសំ។ **អនន្តរបច្ចយោ**តិ អនន្តរនិរុទ្ធា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា។ តថា **សមនន្តរបច្ចយោ**បិ។

សហជាតបច្ចយោតិ ចិត្តចេតសិកា, មហាភូតា ចេវ ហទយវត្ថុ ច។ តថា **អញ្ញមញ្ញបច្ចយោបិ។ និស្សយបច្ចយោ**តិ វត្ថុរូបានិ ចេវ មហាភូតា, ចិត្តចេតសិកា ច។ **ឧបនិស្សយបច្ចយោ**តិ អារម្មណានន្តរបកតូបនិស្សយវសេន តិវិធោ។ តត្ថ អារម្មណូបនិស្សយោ អារម្មណាធិបតិយេវ, អនន្តរូបនិស្សយោ បន អនន្តរបច្ចយោវ, បកតូបនិស្សយោ បន កាយិកសុខទុក្ខឧតុភោជនសេនាសនបុគ្គលាសទ្ធាសីលសុតចាគបញ្ញារាគទោសមោហាទយោ ច។

បុរេជាតបច្ចយោតិ វត្ថារម្មណវសេន ទុវិធោ។ តត្ថ វត្ថុបុរេជាតោ នាម វត្ថុរូបានិ, អារម្មណបុរេជាតោ នាម បច្ចុប្បន្នរូបាទីនេវ។ **បច្ឆាជាតបច្ចយោ**តិ ចិត្តចេតសិកា ច។ **អាសេវនបច្ចយោ**តិ ឋបេត្វា អាវជ្ជនទ្វយំ លោកិយកុសលាកុសលកិរិយាព្យាកតា ធម្មាវ។

កម្មបច្ចយោតិ សហជាតនានក្ខណិកវសេន ទុវិធោ។ តត្ថ សហជាតា លោកិយលោកុត្តរា ឯវ, នានក្ខណិកា បន សាសវកុសលាកុសលចេតនា, អនាសវកុសលចេតនា អនន្តរមេវ អត្តនោ វិបាកស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ **វិបាកបច្ចយោ**តិ វិបាកចិត្តចេតសិកា។ **អាហារបច្ចយោ**តិ កពឡីការាហារផស្សចេតនាវិញ្ញាណវសេន ចតុព្ពិធោ។

ឥន្ទ្រិយបច្ចយោតិ រូបសត្តកមនជីវិតសុខទុក្ខសោមនស្សទោមនស្សឧបេក្ខាសទ្ធាវីរិយ- សតិសមាធិបញ្ញាអនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយអញ្ញិន្ទ្រិយអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយានីតិ វីសតិន្ទ្រិយានិ, តេសុ ឥត្ថិន្ទ្រិយបុរិសិន្ទ្រិយានិ វជ្ជេត្វា វីសតិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ។ **ឈានបច្ចយោ**តិ វិតក្កវិចារបីតិសុខចិត្តេកគ្គតាវសេន បញ្ចវិធោ។ **មគ្គបច្ចយោ**តិ ទិដ្ឋិសង្កប្បវាយាមសតិសមាធិវាចាកម្មន្តាជីវមិច្ឆាទិដ្ឋិវសេន នវវិធោ។

សម្បយុត្តបច្ចយោតិ ចិត្តចេតសិកាវ។ **វិប្បយុត្តបច្ចយោ**តិ វត្ថុបុរេជាតានិ ចេវ បច្ឆាជាតា ចិត្តចេតសិកា ច។ **អត្ថិបច្ចយោ**តិ ជីវិតិន្ទ្រិយកពឡីការអាហារអារម្មណបុរេជាតានិ ចេវ និស្សយបច្ចយេ វុត្តធម្មាបិ ច។ **នត្ថិបច្ចយោ**តិ អនន្តរបច្ចយោវ។ តថា ***វិគតបច្ចយោ*** ច។ **អវិគតបច្ចយោ**តិ អត្ថិបច្ចយោវ។ ឯវមិមេ ចតុវីសតិ បច្ចយា នាម។

ឯត្ថ បន កតិហាការេហិ ***រូបំ រូបស្ស*** បច្ចយោ ហោតីតិ? យថារហំ សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយាហារិន្ទ្រិយអត្ថិអវិគតវសេន សត្តធា បច្ចយោ ហោតិ។

រូបំ អរូបស្ស យថារហំ អារម្មណាធិបតិសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយូបនិស្សយបុរេជាតិន្ទ្រិយវិប្ប- យុត្តអត្ថិអវិគតវសេន ឯកាទសហិ អាការេហិ បច្ចយោ ហោតិ។

រូបំ រូបារូបស្សាតិ នត្ថិ។

១៣៩៦. សត្តធា រូបំ រូបស្ស, ភវតេកាទសេហិ តំ;
បច្ចយោ នាមធម្មស្ស, មិស្សកស្ស ន កិញ្ចិ តុ។

អរូបំ អរូបស្ស យថារហំ ហេតារម្មណាធិបតិអនន្តរសមនន្តរសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយូបនិស្សយា- សេវនកម្មវិបាកាហារិន្ទ្រិយឈានមគ្គសម្បយុត្តអត្ថិនត្ថិវិគតាវិគត- វសេន ឯកវីសតិធា បច្ចយោ ហោតិ។

អរូបំ រូបស្ស យថារហំ ហេតាធិបតិសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយបច្ឆាជាតកម្មវិបាកាហារិន្ទ្រិយ- ឈានមគ្គវិប្បយុត្តអត្ថិអវិគតវសេន បន្នរសធា បច្ចយោ ហោតិ។

អរូបំ រូបារូបស្ស យថារហំ ហេតាធិបតិសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយកម្មវិបាកាហារិន្ទ្រិយឈានមគ្គ- អត្ថិអវិគតវសេន តេរសធា បច្ចយោ ហោតិ។

១៣៩៧. ឯកវីសតិធា នាមំ, បច្ចយោ ភវតត្តនោ;
តិបញ្ចហិ តំ រូបស្ស, ឧភិន្នំ តេរសធា បន។

រូបារូបំ រូបស្ស យថារហំ សហជាតនិស្សយអត្ថិអវិគតវសេន ចតុធា បច្ចយោ ហោតិ។

រូបារូបំ អរូបស្ស យថារហំ សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយិន្ទ្រិយអត្ថិអវិគតវសេន ឆធា បច្ចយោ ហោតិ។

រូបារូបំ រូបស្សាតិ នត្ថិ។

១៣៩៨. ឧភោបិ រូបធម្មស្ស, ចតុធា ហោន្តិ បច្ចយា;
ឆព្ពិធា នាមធម្មស្ស, មិស្សកស្ស ន កិញ្ចិ តុ។

ឯតេសុ បន បច្ចយេសុ កតិ រូបា, កតិ អរូបា, កតិមិស្សកាតិ? បុរេជាតបច្ចយោ ឯកោ **រូបធម្មោវ**, ហេតុអនន្តរសមនន្តរបច្ឆាជាតាសេវនកម្មវិបាកឈានមគ្គសម្បយុត្តនត្ថិ- វិគតានំ វសេន ទ្វាទស បច្ចយា **អរូបធម្មាវ**, សេសា បន ឯកាទស បច្ចយា **រូបារូបមិស្សកា**តិ វេទិតព្ពា។

បុន កាលវសេន ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយបុរេជាតបច្ឆាជាតវិបាកាហារិន្ទ្រិយឈានមគ្គ- សម្បយុត្តវិប្បយុត្តអត្ថិអវិគតានំ វសេន បន្នរស បច្ចយា **បច្ចុប្បន្នាវ** ហោន្តិ។ អនន្តរសមនន្តរាសេវននត្ថិវិគតបច្ចយា **អតីតាវ**, កម្មបច្ចយោ **អតីតោ** វា ហោតិ **បច្ចុប្បន្នោ** វា, អារម្មណាធិបតិឧបនិស្សយបច្ចយា បន **តិកាលិកា** ហោន្តិ **កាលវិនិមុត្តា** ច។

១៣៩៩. បច្ចុប្បន្នាវ ហោន្តេត្ថ,
បច្ចយា ទស បញ្ច ច;
អតីតា ឯវ បញ្ចេកោ,
ទ្វេកាលិកោវ ទស្សិតោ;
តយោ តិកាលិកា ចេវ,
វិនិមុត្តាបិ កាលតោ។

សព្ពេ បនិមេ ចតុវីសតិ បច្ចយា យថារហំ អារម្មណូបនិស្សយកម្មអត្ថិបច្ចយានំ វសេន ចតូសុ បច្ចយេសុ សង្គហំ គច្ឆន្តីតិ វេទិតព្ពា។

ឥតិ អភិធម្មាវតារេ បច្ចយនិទ្ទេសោ នាម

ចតុវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

និគមនកថា

១៤០០. **អភិធម្មាវតារោ**យំ, វរោ បរមគម្ភីរោ;
ឥច្ឆតា និបុណំ ពុទ្ធឹ, ភិក្ខុនា បន សោតព្ពោ។

១៤០១. សុមតិមតិវិចារពោធនោ,
វិមតិវិមោហវិនាសនោ អយំ;
កុមតិមតិមហាតមោនាសោ,
បដុមតិភាសករោ មតោ មយា។

១៤០២. យុតោ **សុមតិ**នា មតោ នាមតោ,
អាយាចិតសម្មានតោ មានតោ;
តតោ ហិ រចិតោ សទា តោសទា,
មយា ហិតវិភាវនា ភាវនា។

១៤០៣. អត្ថតោ គន្ថតោ ចាបិ, យុត្តិតោ ចាបិ ឯត្ថ ច;
អយុត្តំ វា វិរុទ្ធំ វា, យទិ ទិស្សតិ កិញ្ចិបិ។

១៤០៤. បុព្ពាបរំ វិលោកេត្វា, វិចារេត្វា បុនប្បុនំ;
ធីមតា សង្គហេតព្ពំ, គហេតព្ពំ ន ទោសតោ។

១៤០៥. ទ្វិវិធា ព្យប្បថានញ្ហិ, គតិយោ ទុព្ពិធាបិ ចេ;
តស្មា ឧបបរិក្ខិត្វា, វេទិតព្ពំ វិភាវិនា។

១៤០៦. និកាយន្តរលទ្ធីហិ, អសម្មិស្សោ អនាកុលោ;
មហាវិហារវាសីនំ, វាចនាមគ្គនិស្សិតោ។

១៤០៧. មធុរក្ខរសំយុត្តោ, អត្ថោ យស្មា បកាសិតោ;
តស្មា ហិតត្ថកាមេន, កាតព្ពោ ឯត្ថ អាទរោ។

១៤០៨. សទ្ធម្មដ្ឋិតិកាមេន, ករោន្តេន ច យំ មយា;
បុញ្ញមធិគតំ តេន, សុខំ បប្បោន្តុ បាណិនោ។

១៤០៩. អន្តរាយំ វិនា ចាយំ, យថាសិទ្ធិមុបាគតោ;
តថា កល្យាណសង្កប្បា, សិទ្ធី គច្ឆន្តុ បាណិនំ។

១៤១០. នរនារិគណាកិណ្ណេ , អសំកិណ្ណកុលាកុលេ;
ផីតេ សព្ពង្គសម្បន្នេ, សុបសន្នសិតោទកេ។

១៤១១. នានារតនសម្បុណ្ណេ, វិវិធាបណសង្កដេ;
កាវេរបដ្ដនេ រម្មេ, នានារាមោបសោភិតេ។

១៤១២. កេលាសសិខរាការបាសាទបដិមណ្ឌិតេ;
ការិតេ **កណ្ហទាសេន**, ទស្សនីយេ មនោរមេ។

១៤១៣. វិហារេ វិវិធាការចារុបាការគោបុរេ;
តត្ថ បាចីនបាសាទេ, មយា និវសតា សទា។

១៤១៤. អសល្លេខមសាខល្យេ, សីលាទិគុណសោភិនា;
អយំ **សុមតិ**នា សាធុ, យាចិតេន កតោ សតា។

១៤១៥. ទេវា កាលេន វស្សន្តុ, វស្សំ វស្សវលាហកា;
បាលយន្តុ មហីបាលា, ធម្មតោ សកលំ មហឹ។

១៤១៦. យាវ តិដ្ឋតិ លោកស្មឹ, ហិមវា បព្ពតុត្តមោ;
តាវ តិដ្ឋតុ សទ្ធម្មោ, ធម្មរាជស្ស សត្ថុនោតិ។

ឧរគបុរនិវសនេន អាចរិយេន **ភទន្តពុទ្ធទត្តេន** សីលាចារសម្បន្នេន កតោ អភិធម្មាវតារោ នាមាយំ។

អភិធម្មាវតារោ និដ្ឋិតោ។

៚ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៚

នាមរូបបរិច្ឆេទ

គន្ថារម្ភកថា

១. សម្ពា សម្ពាភិសម្ពុទ្ធំ, ធម្មំ ធម្មប្បកាសនំ;
សំឃំ សំឃុត្តមំ លោកេ, វន្ទិត្វា វន្ទនារហំ។

២. **នាមរូបបរិច្ឆេទំ**, បវក្ខាមិ សមាសតោ;
មហាវិហារវាសីនំ, វណ្ណនានយនិស្សិតំ។

១. បឋមោ បរិច្ឆេទោ

នាមត្តយវិភាគោ

៣. តត្ថ ចិត្តំ ចេតសិកំ, និព្ពានន្តិ មតំ តិធា;
នាមំ រូបំ តុ ទុវិធំ, ភូតោបាទាយភេទតោ។

៤. កាមភូមាទិភេទេន, តត្ថ ចិត្តំ ចតុព្ពិធំ;
ចេតោយុត្តា ទ្វិបញ្ញាស, ធម្មា ចេតសិកា មតា។

៥. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយវិញ្ញាណធាតុយោ;
សម្បដិច្ឆនចិត្តញ្ច, តថា សន្តីរណទ្វយំ។

៦. សោមនស្សសហគតំ, ឧបេក្ខាសហិតន្តិ ច;
ឥច្ចាហេតុកចិត្តានិ, បុញ្ញបាកានិ អដ្ឋធា។

៧. សោមនស្សយុតំ តត្ថ, ហិត្វា សន្តីរណំ តថា;
សត្តាកុសលបាកានិ, តានេវាតិ វិនិទ្ទិសេ។

៨. បញ្ចទ្វារមនោទ្វារាវជ្ជនំ ហសនន្តិ ច;
ក្រិយចិត្តមុទីរិតំ, តិវិធម្បិ អហេតុកំ។

៩. ឯវំ អដ្ឋារសវិធំ, មានសំ ហោតិហេតុកំ;
មូលភេទេនាកុសលំ, ចិត្តំ តុ តិវិធំ មតំ។

១០. សោមនស្សសហគតំ, ឧបេក្ខាសហិតំ តថា;
ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ, វិប្បយុត្តន្តិ ភេទិតំ។

១១. អសង្ខារំ សសង្ខារមិតិ ភិន្នំ បនដ្ឋធា;
លោភមូលំ បកាសេន្តិ, តត្ថាកុសលមានសំ។

១២. ទោមនស្សសហគតំ, បដិឃេន សមាយុតំ;
ទោសមូលមសង្ខារំ, សសង្ខារន្តិបិ ទ្វិធា។

១៣. វិចិកិច្ឆាសហគតំ , ឧទ្ធច្ចសហិតន្តិ ច;
មោហមូលញ្ច ទុវិធំ, ឧបេក្ខាយ សមាយុតំ។

១៤. ទ្វាទសាកុសលានេវំ, ចិត្តានីតិ វិភាវយេ;
ហិត្វាហេតុកបាបានិ, សោភនានិ តតោ បរំ។

១៥. សោមនស្សសហគតំ, ឧបេក្ខាសហិតំ តថា;
ទ្វិធា ញាណេន សំយុត្តំ, វិប្បយុត្តន្តិ ភេទិតំ។

១៦. អសង្ខារំ សសង្ខារមិតិ ភិន្នំ បនដ្ឋធា;
សហេតុកាមាវចរ-បុញ្ញបាកក្រិយា ភវេ។

១៧. កាមេ តេវីស បាកានិ, បុញ្ញាបុញ្ញានិ វីសតិ;
ឯកាទស ក្រិយា ចេតិ, ចតុបញ្ញាស សព្ពថា។

១៨. តក្កចារបីតិសុខេកគ្គតាសហិតំ បន;
បឋមជ្ឈានកុសលំ, វិបាកញ្ច ក្រិយា តថា។

១៩. ទុតិយំ តក្កតោ ហីនំ, តតិយំ តុ វិចារតោ;
ចតុត្ថំ បីតិតោ ហីនំ, ឧបេក្ខេកគ្គតាយុតំ។

២០. បញ្ចមំ បញ្ចទសធា, រូបាវចរមីរិតំ;
បញ្ចមជ្ឈានមេវេកមរូបាវចរំ បន។

២១. អាកាសានញ្ចាយតនំ, បុញ្ញបាកក្រិយា តថា;
វិញ្ញាណញ្ចាយតនញ្ច, អាកិញ្ចញ្ញាយតនកំ;
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ទ្វាទសធា ភវេ។

២២. សោតាបត្តិមគ្គចិត្តំ, ផលចិត្តំ តថាបរំ;
សកទាគាមានាគាមិ, អរហត្តន្តិ អដ្ឋធា។

២៣. ឈានង្គយោគភេទេន, កត្វេកេកំ តុ បញ្ចធា;
វិត្ថារានុត្តរំ ចិត្តំ, ចត្តាលីសវិធំ ភវេ។

២៤. រូបាវចរចិត្តានិ , គយ្ហន្តានុត្តរានិ ច;
បឋមាទិជ្ឈានភេទេ, អារុប្បញ្ចាបិ បញ្ចមេ។

២៥. ទ្វាទសាកុសលានេវំ, កុសលានេកវីសតិ;
ឆត្តឹសេវ វិបាកានិ, ក្រិយចិត្តានិ វីសតិ។

២៦. ឯកវីសសតំ វាថ, ឯកូននវុតីវិធំ;
ចិត្តំ តំសម្បយោគេន, ភិន្នា ចេតសិកា តថា។

២៧. ផស្សោ ច វេទនា សញ្ញា, ចេតនេកគ្គតា តថា;
ជីវិតំ មនសិការោ, សព្ពសាធារណា មតា។

២៨. តក្កចារាធិមោក្ខា ច, វីរិយំ ឆន្ទបីតិយោ;
បកិណ្ណកា ឆ អក្ខាតា, តេរសញ្ញសមានតា។

២៩. បកិណ្ណកា ន វិញ្ញាណេ, វិតក្កោ ទុតិយាទិសុ;
វិចារោ តតិយាទិម្ហិ, អធិមោក្ខោ តុ កង្ខិតេ។

៣០. សន្តីរណមនោធាតុត្តិកេសុ វីរិយំ តថា;
ចតុត្ថសុខិតេ បីតិ, ឆន្ទោហេតុម្ហិ មោមុហេ។

៣១. ឆសដ្ឋិ បញ្ចបញ្ញាស, ឯកាទស ច សោឡស;
សត្តតិ វីសតិ ចេវ, តានិ ចិត្តានិ ទីបយេ។

៣២. មោហាហិរិកានោត្តប្ប-មុទ្ធច្ចំ សព្ពបាបជំ;
ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចទោសា តុ បដិឃេ តថា។

៣៣. លោភោ លោភេ តុ ទិដ្ឋិ ច, ទិដ្ឋិយុត្តេ វិយុត្តកេ;
មានោ ច ថិនមិទ្ធំ តុ, សសង្ខារេសុ បញ្ចសុ។

៣៤. កង្ខិតេ វិចិកិច្ឆាតិ, ចុទ្ទសាកុសលានិមេ;
ទ្វាទសាកុសលេស្វេវ, និយមេន វវត្ថិតា។

៣៥. សទ្ធា សតិ ហិរោត្តប្បំ, អលោភាទោសមជ្ឈតា;
កាយចិត្តានំ បស្សទ្ធិ, លហុតា មុទុតា តថា។

៣៦. កម្មញ្ញតា ច បាគុញ្ញឧជុតាតិ យុគា ឆ ច;
ឯកូនវីសតិ ធម្មា, អញ្ញមញ្ញាវិយោគិនោ;
ឯកូនសដ្ឋិចិត្តេសុ, សោភនេសុ បវត្តិតា។

៣៧. សម្មាវាចា ច កម្មន្តាជីវាតិ វិរតី ឥមា;
លោកុត្តរេ សទា សព្ពា, សហ កាមសុភេ វិសុំ។

៣៨. ករុណាមុទិតា នានា, រូបេ បញ្ចមវជ្ជិតេ;
កទាចិ កាមេ កុសលេ, ក្រិយចិត្តេ សហេតុកេ។

៣៩. តិហេតុកេសុ ចិត្តេសុ, បញ្ញា សព្ពត្ថ លព្ភតិ;

ឯតេ សទ្ធាទយោ ធម្មា, បញ្ចវីសតិ សោភនា។

៤០. ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចវិរតីករុណាទយោ;
នានា កទាចិ មានោ ច, ថិនមិទ្ធំ តថា សហ។

៤១. សត្ត សព្វត្ថ ជាយន្តិ, ឆ តុ ធម្មា យថារហំ;
ចុទ្ទសាកុសលេស្វេវ, សោភនេស្វេវ សោភនា។

៤២. ទ្វេបញ្ញាស បនិច្ចេវំ, ធម្មេ សង្គយ្ហ មានសេ;
លព្ភមានេ វិភាវេយ្យ, បច្ចេកម្បិ វិចក្ខណោ។

៤៣. សោភនញ្ញសមានា ច, បឋមេ វិរតី វិនា;
ទុតិយាទីសុ តក្កញ្ច, វិចារំ តតិយាទិសុ។

៤៤. ចតុត្ថាទីសុ បីតិញ្ច, ករុណាទិញ្ច បញ្ចមេ;
ហិត្វា នេវ វិយោជេយ្យ, សង្ខិបិត្វាន បញ្ចធា។

៤៥. បញ្ចតឹស ចតុត្តឹស, តេត្តឹស ច យថាក្កមំ;
ទ្វត្តឹស តឹស ឯវាថ, ជាយន្តីតិ មហគ្គតេ។

៤៦. គហេត្វា វិរតី សព្វា, ហិត្វាន ករុណាទយោ;
បឋមេ ទុតិយាទិម្ហិ, វិតក្កាទី វិនា តថា។

៤៧. បញ្ចធាវ គណេយ្យេវំ, ឆត្តឹសា ច យថាក្កមំ;
បញ្ចតឹស ចតុត្តឹស, តេត្តឹសទ្វយមុត្តរេ។

៤៨. សោភនញ្ញសមានា ច, កាមេសុ កុសលេ ក្រិយេ;
ហិត្វា វិរតិយោ បាកេ, វិរតីករុណាទយោ។

៤៩. ញាណយុត្តេ សោមនស្សេ, វិយុត្តេ ញាណវជ្ជិតា;
ឧបេក្ខកេ បីតិហីនា, វិប្បយុត្តេ ទ្វយំ វិនា។

៥០. ចតុធា តិវិធេស្វេវំ, វិគណេយ្យ ទ្វយំ ទ្វយំ;
ន សន្តុបេក្ខាសហិតេ, ករុណាទីតិ កេចន។

៥១. អដ្ឋតឹស សត្តតឹសទ្វយំ ឆត្តឹសកំ សុភេ;
បញ្ចតឹស ចតុត្តឹសទ្វយំ តេត្តឹសកំ ក្រិយេ។

៥២. តេត្តឹស បាកេ ទ្វត្តឹសទ្វយេកតឹសកំ ភវេ;
សហេតុកាមាវចរបុញ្ញបាកក្រិយាមនេ។

៥៣. មោហាទយោ សមានា ច, បឋមេ លោភទិដ្ឋិយា;
តតិយេ លោភមានេន, ជាយន្តេកូនវីសតិ។

៥៤. អដ្ឋារស បីតិហីនា, បញ្ចមេ សត្តមេ តថា;
នវមេ ទោសកុក្កុច្ចមច្ឆរិស្សាហិ វីសតិ។

៥៥. បឋមាទីសុ វុត្តាវ, ទុតិយាទីសុ ជាយរេ;
ថិនមិទ្ធេនេកវីស, វីស ទ្វេវីសតិក្កមា។

៥៦. ឆន្ទបីតី វិនុទ្ធច្ចេ, កង្ខិតេ និច្ឆយំ វិនា;
បញ្ចទសេវ កង្ខាយ, អសុភេសុ វិភាវយេ។

៥៧. សិតេ សមានា និច្ឆន្ទា, ទ្វាទសេកាទសេវ តុ;
បីតី ហិត្វាន វោដ្ឋព្ពេ, វីរិយំ សុខតីរណេ។

៥៨. ទ្វយំ ហិត្វា មនោធាតុ, ឧបេក្ខាតីរណេ ទស;
សត្ត សាធារណា ឯវ, បញ្ចវិញ្ញាណសម្ភវា។

៥៩. ឥតិ ចេតសិ សម្ភូតា,
ទ្វេបញ្ញាស យថារហំ;
ញេយ្យា ចេតសិកា ធម្មា,
ចេតោភេទប្បភេទិនោ។

៦០. សុញ្ញតញ្ចានិមិត្តញ្ច, តថាបណិហិតន្តិ ច;
តិវិធាការមីរេន្តិ, និព្ពានមមតំ ពុធា។

៦១. យំ អារព្ភ បវត្តន្តំ, តត្ថានុត្តរមានសំ;
សុញ្ញតាទិវិមោក្ខោតិ, នាមមាលម្ពតោ លភេ។

៦២. សោបាទិសេសនិព្ពានធាតុ ចេវ តថាបរា;
អនុបាទិសេសា ចាតិ, ទុវិធា បរិយាយតោ។

៦៣. តទេតំ វាននិក្ខន្តមច្ចន្តំ សន្តិលក្ខណំ;
អស្សាសករណរសំ, ខេមភាវេន គយ្ហតិ។

៦៤. តំ នាមេតីតិ និព្ពានំ, នមន្តីតិ តតោបរេ;
តេបញ្ញាសាតិ នាមានិ, ចតុបញ្ញាស សព្ពថា។

៦៥. ចិត្តចេតសិកយោជនានយំ,
ចិត្តមុត្តមមិទំ បកាសិតំ;
សាធុ ចេតសិ និធាយ បណ្ឌិតា,
សាធុ សាសនធរា ភវន្តិ តេ។

៦៦. ពុទ្ធប្បវត្តមវគាហិតពោធិញាណ-
មិច្ចាភិធម្មមវគាហិតសព្ពធម្មំ ;
ឱគយ្ហ នាមគតរាសិមសេសយិត្វា,
សង្គយ្ហ សព្ពមិធ យោជិតមាទរេន។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ នាមត្តយវិភាគោ នាម

បឋមោ បរិច្ឆេទោ។

២. ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ

លក្ខណរសុបដ្ឋានវិភាគោ

៦៧. សភាវោ លក្ខណំ នាម, កិច្ចសម្បជ្ជនា រសោ;
គយ្ហាការោ ឧបដ្ឋានំ, បទដ្ឋានំ តុ បច្ចយោ។

៦៨. អត្ថុបលទ្ធិសង្ខាតា, សម្បត្តា ច បនត្ថតោ;
លក្ខណរសុបដ្ឋានា, វោហារភោគភេទិតា។

៦៩. តេបញ្ញាសសភាវេសុ, តស្មា ភេទំ យថារហំ;
លក្ខណាទិប្បការេហិ, បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ។

៧០. ចិន្តេតីតិ ភវេ ចិត្តំ, ចិន្តនមត្តមេវ វា;
សម្បយុត្តាថ វា តេន, ចិន្តេន្តីតិ ច គោចរំ។

៧១. ផុសតីតិ ភវេ ផស្សោ, ផុសនំ វាថ កេវលំ;
សម្បយុត្តាថ វា តេន, ផុសន្តីតិ ច គោចរំ។

៧២. ឯវំ កត្តរិ ភាវេ ច, ករណេ ច យថារហំ;
តេបញ្ញាសសភាវេសុ, សទ្ទនិព្ពចនំ នយេ។

៧៣. អាលម្ពណមនំ ចិត្តំ, តំវិជាននលក្ខណំ;
សហជាធិដ្ឋានរសំ, ចិន្តាកប្បោតិ គយ្ហតិ។

៧៤. អាលម្ពណសមោធានោ ,
ផស្សោ ផុសនលក្ខណោ;
សង្ឃដ្ដនរសោ តត្ថ,
សន្និបាតោតិ គយ្ហតិ។

៧៥. វេទនាលម្ពណរសា, សា វេទយិតលក្ខណា;
គោចរានុភវរសា, អនុភុត្តីតិ គយ្ហតិ។

៧៦. អាការគហណំ សញ្ញា, សា សញ្ជាននលក្ខណា;
និមិត្តុប្បាទនរសា, ឧបលក្ខាតិ គយ្ហតិ។

៧៧. ចេតនា ចិត្តវិប្ផារា, សាយំ ព្យាបារលក្ខណា;
កម្មន្តាយូហនរសា, សំវិធានន្តិ គយ្ហតិ។

៧៨. ឯកគ្គតា អវិក្ខេបោ, សាវិសាហារលក្ខណា;
សម្បិណ្ឌនរសា ចិត្តំ, សមោធានន្តិ គយ្ហតិ។

៧៩. យាបនំ សហជាតាន-មនុបាលនលក្ខណំ;
ជីវិតំ ជីវនរសំ, អាយុពន្ធោតិ គយ្ហតិ។

៨០. សារណា មនសីការោ, សមន្នាហារលក្ខណោ;
សំយោជនរសោ ចិត្ត-បដិបត្តីតិ គយ្ហតិ។

៨១. សង្កប្បនលក្ខណោ តក្កោ, សហជាភិនិរោបនោ;
អាលម្ពាហននរសោ, សន្និរុជ្ឈោតិ គយ្ហតិ។

៨២. វិចារោ អនុសន្ធានោ, អនុមជ្ជនលក្ខណោ;
ចិត្តានុយោជនរសោ, អនុបេក្ខាតិ គយ្ហតិ។

៨៣. អធិមោក្ខោ អសំសប្បោ, សុសន្និដ្ឋានលក្ខណោ;
និច្ចលាបាទនរសោ, ទឡ្ហវុត្តីតិ គយ្ហតិ។

៨៤. វីរិយំ បន វាយាមោ, មហុស្សាហនលក្ខណោ;
កិច្ចាសំសីទនរសោ, ឧបត្ថម្ភោតិ គយ្ហតិ។

៨៥. អាលម្ពត្ថិកតា ឆន្ទោ, កត្តុកាមតលក្ខណោ;
អាលម្ពណេសនរសោ, ហត្ថាទានន្តិ គយ្ហតិ។

៨៦. សហជាតានុផរណា, សម្បិយាយនលក្ខណា;
សម្បីននរសា បីតិ, បាមោជ្ជមិតិ គយ្ហតិ។

៨៧. ចេតោសទ្ទហនំ សទ្ធា, ភូតោកប្បនលក្ខណា;
ហិតបក្ខន្ទនរសា, អធិមុត្តីតិ គយ្ហតិ។

៨៨. អសម្មោសា សភាវេសុ, សតិ ធារណលក្ខណា;
ធម្មាបិលាបនរសា, អប្បមាទោតិ គយ្ហតិ។

៨៩. ហិរី ជេគុច្ឆា បាបេសុ, សា ហរាយនលក្ខណា;
ហីឡសំកោចនរសា, បាបលជ្ជាតិ គយ្ហតិ។

៩០. បាបសារជ្ជមោត្តប្បំ, ឧព្ពេគុត្តាសលក្ខណំ;
ភយសង្កោចនរសំ, អវិស្សាសោតិ គយ្ហតិ។

៩១. អលោភោ អនភិសង្គោ, អបរិគ្គហលក្ខណោ;
មុត្តប្បវត្តនរសោ, អសំសគ្គោតិ គយ្ហតិ។

៩២. អទោសោ ចិត្តសាខល្យំ, អព្យាបជ្ជនលក្ខណោ;
សណ្ហប្បវត្តនរសោ, សោម្មភាវោតិ គយ្ហតិ។

៩៣. អមោហោ ខលិតាភាវោ, បដិវិជ្ឈនលក្ខណោ;
វិសយោភាសនរសោ, បដិពោធោតិ គយ្ហតិ។

៩៤. តត្រមជ្ឈត្តតោបេក្ខា, សមីករណលក្ខណា;
អបក្ខបាតនរសា, សមវាហោតិ គយ្ហតិ។

៩៥. បស្សទ្ធិ កាយចិត្តានំ, ទរថាភាវលក្ខណា;
អបរិប្ផន្ទនរសា, សីតិភាវោតិ គយ្ហតិ។

៩៦. លហុតា កាយចិត្តានំ, អទន្ធាការលក្ខណា;
អវិត្ថាររសា សល្លហុកវុត្តីតិ គយ្ហតិ។

៩៧. មុទុតា កាយចិត្តានំ, កក្ខឡាភាវលក្ខណា;
កិច្ចាវិរោធនរសា, អនុកុល្យន្តិ គយ្ហតិ។

៩៨. កម្មញ្ញតា ឧភិន្នម្បិ, អលំកិច្ចស្ស លក្ខណា;
បវត្តិសម្បត្តិរសា, យោគភាវោតិ គយ្ហតិ។

៩៩. តថា បាគុញ្ញតា ទ្វិន្នំ, វិសទាការលក្ខណា;
សុខប្បវត្តនរសា, សេរិភាវោតិ គយ្ហតិ។

១០០. ឧជុតា កាយចិត្តានំ, កុដិលាភាវលក្ខណា;
ជិម្ហនិម្មទនរសា, ឧជុវុត្តីតិ គយ្ហតិ។

១០១. សម្មាវាចា វចីសុទ្ធិ, វាចាសំយមលក្ខណា;
មិច្ឆាវាចោរមរសា, វចីវេលាតិ គយ្ហតិ។

១០២. សម្មាកម្មំ ក្រិយាសុទ្ធំ, សម្មាករណលក្ខណំ;
មិច្ឆាកម្មោរមរសំ, ក្រិយាវេលាតិ គយ្ហតិ។

១០៣. សម្មាជីវោ វិសុទ្ធេដ្ឋិ, អល្លិដ្ឋាជីវលក្ខណោ;

មិច្ឆាជីវោរមរសោ, សម្មាវុត្តីតិ គយ្ហតិ។

១០៤ករុណា ទីនសត្តេសុ, ទុក្ខាបនយលក្ខណា;
សោត្ថិតាបត្ថនរសា, អនុកម្បាតិ គយ្ហតិ។

១០៥សុខដ្ឋិតេសុ មុទិតា, អនុមោទនលក្ខណា;
ចេតោវិកាសនរសា, អវិរោធោតិ គយ្ហតិ។

១០៦ចេតោសារជ្ជនា លោភោ, អបរិច្ចាគលក្ខណោ;
អាលម្ពគិជ្ឈនរសោ, អភិលគ្គោតិ គយ្ហតិ។

១០៧ចេតោព្យាបជ្ជនំ ទោសោ, សម្បទុស្សនលក្ខណោ;
អាលម្ពណឃាតរសោ, ចណ្ឌិក្កមិតិ គយ្ហតិ។

១០៨ចេតោសម្មុយ្ហនំ មោហោ,
សោ សម្មុយ្ហនលក្ខណោ;
សភាវច្ឆាទនរសោ,
អន្ធភាវោតិ គយ្ហតិ។

១០៩បាបាជិគុច្ឆាហិរិកំ, និល្លជ្ជាការលក្ខណំ;
បាបោបលាបនរសំ, មលគ្គាហោតិ គយ្ហតិ។

១១០អសារជ្ជនមនោត្តប្បមនុត្តាសនលក្ខណំ ;
បាបបក្ខន្ទនរសំ, បាគព្ភមិតិ គយ្ហតិ។

១១១ទិដ្ឋិ ទឡ្ហវិបល្លាសោ, សា បរាមាសលក្ខណា;
តុច្ឆាភិនិវេសនរសា, មិច្ឆាគាហោតិ គយ្ហតិ។

១១២“អហស្មី”តិ មញ្ញមានោ, សោ សមុន្នតិលក្ខណោ;
កេតុសម្បគ្គហរសោ, អហំការោតិ គយ្ហតិ។

១១៣បរសម្បត្តីសុ ឥស្សា, អក្ខមាការលក្ខណា;
ចេតោវិកុចនរសា, វិមុខត្តន្តិ គយ្ហតិ។

១១៤បរិគ្គហេសុ មច្ឆេរំ, សន្និគូហនលក្ខណំ;
សាមញ្ញាសហនរសំ, វេវិច្ឆមិតិ គយ្ហតិ។

១១៥ចេតោបហាននំ ថីនំ, តំ សំសីទនលក្ខណំ;
ឧស្សាហភញ្ជនរសំ, សំខិត្តត្តន្តិ គយ្ហតិ។

១១៦វិឃាតោ សហជាតានំ, មិទ្ធំ មោហនលក្ខណំ;
សត្តិសំភញ្ជនរសំ, អាតុរត្តន្តិ គយ្ហតិ។

១១៧ឧទ្ធច្ចំ ចិត្តវិក្ខេបោ, អវូបសមលក្ខណំ;
ចេតោនវដ្ឋានរសំ, ភន្តត្តមិតិ គយ្ហតិ។

១១៨វិប្បដិសារោ កុក្កុច្ចមនុសោចនលក្ខណំ;
អត្តានុសោចនរសំ, បច្ឆាតាបោតិ គយ្ហតិ។

១១៩កង្ខាយនា វិចិកិច្ឆា, អសន្និដ្ឋានលក្ខណា;
អនេកគាហនរសា, អប្បតិដ្ឋាតិ គយ្ហតិ។

១២០ភេទ្ទេវំ លក្ខណាទីហិ, វិភាវេយ្យ វិចក្ខណោ;
តេបញ្ញាសសភាវេសុ, សភាវាការលក្ខណំ។

១២១លក្ខណត្ថកុសលា សលក្ខណេ,
លក្ខណត្ថបរមេបិ កេវលំ;

លក្ខណុគ្គហសុខាយ វណ្ណយុំ,
លក្ខណាទិមុខតោ សលក្ខណំ។

១២២. អត្ថំ តមេវមនុគម្ម មយេត្ថ វុត្ត-
មត្ថានមត្ថនយនត្ថមនេកធាបិ;
បត្ថេយ្យ មេត្ថ វចនត្ថនយេហិ ញាណ-
មត្ថេសុ ពុទ្ធវចនត្ថនយត្ថិកេហិ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ លក្ខណរសុបដ្ឋានវិភាគោ នាម

ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៣. តតិយោ បរិច្ឆេទោ

ភេទសង្គហវិភាគោ

១២៣. ឯវំ ភេទសភាវេសុ, តេស្វេវ បុន សង្គហំ;
សភាវត្ថវិសេសេហិ, បវក្ខាមិ ឥតោ បរំ។

១២៤. អសាធារណញាណេហិ, សត្ថា វត្ថុវិវេចកោ;
សង្គហេត្វា សភាគេហិ, ធម្មេ ទស្សេសិ ចក្ខុមា។

១២៥. ទិដ្ឋិភិនិវេសង្គេន, យថាភូតសភាវតោ;
បរមាមសតិច្ចេកា, **បរាមាសោ**តិ ភាសិតា។

១២៦. កិលេសាសុចិភាវេន, វណស្សាវវសោ វិយ;
អាលិម្បន្តាវ សន្តានំ, សវន្តីតិ បកាសិតា។

១២៧. កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា, ទិដ្ឋាវិជ្ជាតិ **អាសវា**;
ចត្តារោ អាសវង្គេន, តយោ ធម្មា សភាវតោ។

១២៨. ឯតេវោ **ឃា**តិ វុត្តាវ, ទ្វារាលម្ពាភិវាហិនោ;
ឱត្ថរិត្វា បរាភូតេ, ហរន្តា បាណិនោ ភវេ។

១២៩. **យោគា**តិ ចាហុ តេ ឯវ, បាណិនោ ភវយន្តកេ;
ទ្វារាលម្ពាភិសម្ពន្ធា, យន្តពន្ធាវ យោជិតា។

១៣០. សន្តានមធិគណ្ហន្តា, មាលុវាវ មហាតរុំ;
គណ្ហន្តា ទឡ្ហមាលម្ពំ, មណ្ឌូកមិវ បន្នគោ។

១៣១. កាមតណ្ហា ច ទិដ្ឋិ ច, **ឧបាទានា** ចតុព្ពិធា;
ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសីលព្ពត-មត្តវាទោតិ ភេទិតា។

១៣២. កាយេន កាយំ គន្ថេន្តា, ទុប្បមុញ្ចានុវេឋិនោ;
កថិតា **កាយគន្ថា**តិ, តណ្ហាព្យាបាទទិដ្ឋិយោ។

១៣៣. សីលព្ពតបរាមាសោ, ឥតិ ទិដ្ឋិ វិភេទិតា;
ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ, ឥតិ ចេវំ ចតុព្ពិធា។

១៣៤. នេក្ខម្មំ បលិពោធេន្តា, ភាវនាបរិបន្ថកា;
សន្តានមណ្ឌកោសាវ, បរិយោនន្ធកាតិ ច។

១៣៥. កាមច្ឆន្ទោ ច ព្យាបាទោ, ថិនមិទ្ធញ្ច សំសយោ;
អវិជ្ជុទ្ធច្ចកុក្កុច្ចមិតិ **នីវរណា** មតា។

១៣៦. អាគាឡ្ហំ បរិយាទាយ, ឱគយ្ហានុប្បវត្តិនោ;
យោប្បរោគាវ សន្តាន-មនុសេន្តីតិ ភាសិតា។

១៣៧. កាមរាគោ ភវរាគោ, បដិឃោ មានទិដ្ឋិយោ;
កង្ខាវិជ្ជាតិ សត្តេវ, ឆ ធម្មា**នុសយា** មតា។

១៣៨. ទ្វារាលម្ពណពន្ធេន, បាណិនំ ភវមណ្ឌលេ;
សំយោជនានិ វុត្តានិ, បាសពន្ធាវ បក្ខិនំ។

១៣៩. កាមរូបារូបរាគា, បដិឃោ មោហសំសយោ;
ទិដ្ឋិ សីលព្ពតំ មានោ, ឧទ្ធច្ចេន ទសា ភវេ។

១៤០. រូបារូបរាគុទ្ធច្ចំ, អភិធម្មេ វិនា បុន;
ភវរាគិស្ស មច្ឆេរំ, គហេត្វា ទសធា សិយុំ។

១៤១ សំក្លេបយន្តិ សន្តានំ, ឧបឃាតេន្តិ បាណិនោ;
សហជាតេក្លេសេន្តីតិ, **កិលេសា**តិ បកាសិតា។

១៤២ លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
ទិដ្ឋិ មានោ ច សំសយោ;
ថិនាហិរិកនោត្តប្ប-
មុទ្ធច្ចេន សិយុំ ទស។

១៤៣ នវសង្គហិតា ឯត្ថ, ទិដ្ឋិលោភា បកាសិតា;
សត្តសង្គហិតាវិជ្ជា, បដិឃោ បញ្ចសង្គហោ។

១៤៤ ចតុសង្គហិតា កង្ខា, មានុទ្ធច្ចា តិសង្គហា;
ទុកសង្គហិតំ ថីនំ, កុក្កុច្ចមេកសង្គហំ។

១៤៥ ទិដ្ឋិធាហិរិកនោត្តប្ប-មិស្សាមច្ឆរិយំ តថា;
តំច្ចេវំ ទសធា វុត្តា, **បាបកេស្វេវ សង្គហា**។

១៤៦ បរាមាសាសវោឃា ច, យោគុបាទានគន្ថតោ;
នីវារណានុសយតោ, សំយោជនកិលេសតោ។

១៤៧ ចុទ្ទសេវ តុ សង្ខេបា, សត្តបញ្ញាស ភេទតោ;
យថាធម្មានុសារេន, ចិត្តុប្បាទេសុ យោជយេ។

១៤៨ ភតោបរេ នោបរាមា-សាទិភេទិតសង្គហា;
ចិត្តំ ចេតសិកំ រូបំ, និព្ពានមិតិ ទីបយេ។

១៤៩ ភច្ចាកុសលធម្មានំ, ញត្វា សង្គហមុត្តរំ;
មិស្សកា នាម វិញ្ញេយ្យា, យថាសម្ភវតោ កថំ;

១៥០ លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
ឯកន្តាកុសលា តយោ;
អលោភាទោសាមោហោ ច,
កុសលាព្យាកតា តថា។

១៥១ បាទបស្សេវ មូលានិ, ថិរភាវាយ បច្ចយា;
មូលភាវេន ធម្មានំ, **ហេតូ** ធម្មា ឆ ទីបិតា។

១៥២ វិតក្កោ ច វិចារោ ច, បីតិ ចេកគ្គតា តថា;
សោមនស្សំ ទោមនស្សំ, ឧបេក្ខាតិ ច វេទនា។

១៥៣ អាហច្ចុបនិជ្ឈាយន្តា, និជ្ឈានដ្ឋេន បច្ចយា;
ឈានធម្មាតិ សត្តាហ, បញ្ច វត្ថុសភាវតោ។

១៥៤ សម្មាទិដ្ឋិ ច សង្កប្បោ, វាយាមោ វិរតិត្តយំ;
សម្មាសតិ សមាធិ ច, មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច សម្ភវា។

១៥៥ សម្មាមិច្ឆា ច នីយន្តា, និយ្យានដ្ឋេន បច្ចយា;
មគ្គង្គា ទ្វាទសក្ខាតា, នវ ធម្មា សភាវតោ។

១៥៦ អត្តភាវំ បវត្តេន្តា, ឱជដ្ឋមកវេទនំ;
បដិសន្ធិនាមរូប-មាហរន្តា យថាក្កមំ។

១៥៧ ភពឡីការោ អាហារោ,
ផស្សោ សញ្ចេតនា តថា;
វិញ្ញាណមិតិ ចត្តារោ,
អាហារាតិ បកាសិតា។

១៥៨. ធម្មានំ សហជាតានំ, ឥន្ទ្រិយដ្ឋេន បច្ចយា;
អត្ថានមិស្សរដ្ឋេន, អនុវត្តាបកា តថា។

១៥៩. សទ្ធា ច សតិ បញ្ញា ច, វីរិយេកគ្គតាបិ ច;
វេទនា ជីវិតំ ចិត្តំ, អដ្ឋ រូបិន្ទ្រិយានិ ច។

១៦០. កថំ ជីវិតមេកំ តុ, សុខំ ទុក្ខន្តិ វេទនា;
សោមនស្សំ ទោមនស្សំ, ឧបេក្ខាតិ ច ភេទិតា។

១៦១. បញ្ញាទិមគ្គេនញ្ញាត-ញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ភវេ;
មជ្ឈេ អញ្ញិន្ទ្រិយ**មន្តេ**, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ តថា។

១៦២. សោឡសេវ សភាវេន, ឥន្ទ្រិយដ្ឋវិភាគតោ;
ឥន្ទ្រិយានីតិ វុត្តានិ, ពាវីសតិ វិភាវយេ។

១៦៣. ទឡ្ហាធិដ្ឋិតសន្តានា , វិបក្ខេហិ អកម្បិយា;
ពលវន្តសភាវេន, **ពលធម្មា** បកាសិតា។

១៦៤. សទ្ធា សតិ ហិរោត្តប្បំ, វីរិយេកគ្គតា តថា;
បញ្ញាហិរិកានោត្តប្ប-មិច្ចេវំ នវធា មតា។

១៦៥. ជេដ្ឋា បុព្ពង្គមដ្ឋេន, បុញ្ញាបុញ្ញបវត្តិយំ;
បច្ចយាធិប្បតេយ្យេន, សហជានំ យថារហំ។

១៦៦. ចត្តារោ**ធិបតី** វុត្តា, អាធិប្បច្ចសភាវតោ;
ឆន្ទោ ចិត្តញ្ច វីរិយំ, វីមំសាតិ ច តាទិនា។

១៦៧. បញ្ចសង្គហិតា បញ្ញា, វាយាមេកគ្គតា បន;
ចតុសង្គហិតា ចិត្តំ, សតិ ចេវ តិសង្គហា។

១៦៨. សង្កប្បោ វេទនា សទ្ធា, ទុកសង្គហិតា មតា;
ឯកេកសង្គហា សេសា, អដ្ឋវីសតិ ភាសិតា;
ឥច្ចេវំ សត្តធា ភេទោ, វុត្តោ **មិស្សកសង្គហោ**។

១៦៩. ហេតុឈានង្គមគ្គង្គា, អាហារិន្ទ្រិយតោ តថា;
ពលាធិប្បតិតោ ចេវ, បុញ្ញាបុញ្ញាទិមិស្សតា;
ឆត្តឹសេវ សភាវេន, ចតុសដ្ឋិ បភេទតោ។

១៧០. ឥច្ចេវំ សង្គហេត្វាន, វិភាវេយ្យ តតោ បរំ;
ចិត្តុប្បាទបភេទេសុ, យថាសម្ភវតោ កថំ។

១៧១. សិតាវជ្ជនវិញ្ញាណំ, សម្បដិច្ឆនតីរណា;
អដ្ឋារសាហេតុកាវ, មោមូហា ឯកហេតុកា។

១៧២. សេសា តុ កុសលា ញាណវិយុត្តា ច ទ្វិហេតុកា;
ចិត្តុប្បាទាបរេ សត្ត-ចត្តាលីស តិហេតុកា។

១៧៣. បញ្ចវិញ្ញាណមជ្ឈានំ , ទ្វិឈានង្គិកមីរិតំ;
ចតុត្ថបញ្ចមជ្ឈានំ, តិឈានំ តតិយំ មតា។

១៧៤. ចតុឈានំ តុ ទុតិយំ, កាមេ ច សុខវជ្ជិតា;
បញ្ចឈានំ តុ បឋមំ, កាមេ ច សុខិតា មតា។

១៧៥. បឋមានុត្តរំ ឈានំ, អដ្ឋមគ្គង្គិកំ មតំ;
សត្តមគ្គង្គិកំ នាម, សេសឈានមនុត្តរំ។

១៧៦. លោកិយំ បឋមំ ឈានំ, តថា កាមេ តិហេតុកា;

បញ្ចមគ្គង្គិកា នាម, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា។

១៧៧ សេសំ មហគ្គតំ ឈានំ, សម្បយុត្តា ច ទិដ្ឋិយា;
ញាណេន វិប្បយុត្តា ច, ចតុមគ្គង្គិកា មតា។

១៧៨ បដិឃុទ្ធច្ចយុត្តា ច, វិប្បយុត្តា ច ទិដ្ឋិយា;
តិមគ្គង្គំ ទុមគ្គង្គំ, កង្ខិតំ សមុទីរិតំ។

១៧៩ ន ហោន្តាហេតុកេ មគ្គា, ចិត្តដ្ឋិតិ ច កង្ខិតេ;
វិទិតា និយតតា ច, លោកិយេសុ ន ឧទ្ធដា។

១៨០ កាមេសុ កពឡីការោ, អនាហារោ អសញ្ញិនោ;
ចិត្តុប្បាទេសុ សព្ពត្ថ, អាហារត្តយមីរិតំ។

១៨១ ឥន្ទ្រិយានិ វិភាវេយ្យ, នវធានុត្តរេ ពុធោ;
អដ្ឋធា សមុទីរេយ្យ, លោកិយេសុ តិហេតុកេ។

១៨២ សត្តធា បន ញាណេន, វិប្បយុត្តេ បកាសយេ;
សិតវោដ្ឋព្ពនាបុញ្ញេ, បញ្ចធា កង្ខិតេ បន។

១៨៣ ចតុធា តិវិធា សេសេ, ចិត្តុប្បាទេ សមីរយេ;
តិហេតុកា សត្តពលា, ឆពលា តុ ទុហេតុកា។

១៨៤ ចតុពលា អកុសលា, កង្ខិតំ តិពលំ មតំ;
ទ្វិពលំ សិតវោដ្ឋព្ព-មពលំ សេសមីរិតំ។

១៨៥ ដូវនេធិបតីនំ តុ, យោ កោចេកោ តិហេតុកេ;
ទ្វិហេតុកេ វា កុសលេ, វីមំសា នោបលព្ភតិ។

១៨៦ លោកិយេសុ វិបាកេសុ,
មោហមូលេ អហេតុកេ;
យថាសម្ភវវុត្តិត្តា,
នត្ថាធិបតិ កោចិបិ។

១៨៧ សម្ភោតិ កាយវិញ្ញាណេ, បុញ្ញបាកេ សុខិន្ទ្រិយំ;
ទុក្ខិន្ទ្រិយម្បិ តត្ថេវ, បាបបាកម្ហិ ភាសិតំ។

១៨៨ សន្តីរណញ្ច ហសនំ, សោមនស្សានិ សោឡស;
បឋមាទិចតុជ្ឈានំ, សោមនស្សយុតំ ភវេ។

១៨៩ ទោមនស្សយុត្តា ទ្វេ, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា;
តទញ្ញេ បន សព្ពេបិ, បញ្ចបញ្ញាសុបេក្ខកា។

១៩០ វេទនាសម្បយោគញ្ច, វិនិព្ភុជ្ជេវមដ្ឋធា;
ហេតុយោគាទិភេទេហិ, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា។

១៩១ តំតំវិយោគភេទញ្ច, បច្ចេកមថ មិស្សិតំ;
យថាវុត្តានុសារេន, យថាសម្ភវតោ នយេ។

១៩២ ឥច្ចេវំ បន យោជេត្វា, ចិត្តុប្បាទេសុ មិស្សកំ;
តតោ ញេយ្យា វិសុទ្ធា ច, ពោធិបក្ខិយសង្គហា។

១៩៣ កាយេ ច វេទនាចិត្តេ, ធម្មេសុ ច យថារហំ;
អសុភំ ទុក្ខមនិច្ច-មនត្តាតិ សុបដ្ឋិតា។

១៩៤ សម្មាសតិ បនិច្ចេកា, កិច្ចគោចរភេទតោ;
សតិបដ្ឋាននាមេន, ចត្តារោតិ បកាសិតា។

១៩៥ ឧប្បន្នានុប្បន្នបាប-បហានានុប្បាទនាយ ច;
អនុប្បន្នុប្បន្នេហិ វា, និព្ពត្តិអភិវុទ្ធិយា។

១៩៦ បទហន្តស្ស វាយាមោ, កិច្ចាភោគវិភាគតោ;
សម្មប្បធាននាមេន, ចត្តារោតិ បកាសិតា។

១៩៧ ឥទ្ធិយា បាទភូតត្តា, **ឥទ្ធិបាទា**តិ ភាសិតា;
ឆន្ទោ ចិត្តញ្ច វីរិយំ, វីមំសាតិ ចតុព្ពិធា។

១៩៨ បញ្ច សទ្ធា សតិ បញ្ញា, វីរិយេកគ្គតា តថា;
ឥន្ទ្រិយានិន្ទ្រិយដ្ឋេន, ពលដ្ឋេន **ពលានិ** ច។

១៩៩ សតិ ធម្មវិចយោ ច, តថា វីរិយបីតិយោ;
បស្សទ្ធេកគ្គតាបេក្ខា, ពុជ្ឈន្តស្សង្គភាវតោ។

២០០ **ពោជ្ឈង្គា**តិ វិសេសេន, សត្ត ធម្មា បកាសិតា;
និយ្យានដ្ឋេន **មគ្គង្គា**, សម្មាទិដ្ឋាទិអដ្ឋធា។

២០១ ឆសង្គហេត្ថ វាយាមោ, សតិបញ្ញា សមីរិតា;
បញ្ចសង្គហិតា នាម, សមាធិ ចតុសង្គហោ។

២០២ សទ្ធា ទុសង្គហា វុត្តា, សេសា ឯកេកសង្គហា;
ឥច្ចេវំ សត្តធា ភេទោ, **ពោធិបក្ខិយសង្គហោ**។

២០៣ សតិបដ្ឋានសម្មប្បធានតោ ឥទ្ធិបាទតោ;
ឥន្ទ្រិយពលពោជ្ឈង្គា, មគ្គភេទា ច ភាសិតា។

២០៤ ឆន្ទោ ចិត្តមុបេក្ខា ច, សទ្ធាបស្សទ្ធិបីតិយោ;
សម្មាទិដ្ឋិ ច សង្កប្បោ, វាយាមោ វិរតិត្តយំ។

២០៥ សម្មាសតិ សមាធីតិ, ទីបិតា ពោធិបក្ខិយា;
ចុទ្ទសា ធម្មតោ ហោន្តិ, សត្តតឹស បភេទតោ។

២០៦ យេហិ ធម្មេហិ ពុជ្ឈន្តោ, សច្ចានិ បដិវិជ្ឈតិ;
សមត្តានុត្តរេ ហោន្តិ, ន វា សង្កប្បបីតិយោ។

២០៧ បុព្ពភាគេបិ លព្ភន្តិ, លោកិយម្ហិ យថារហំ;
និព្ពេធភាវនាកាលេ, ឆព្ពិសុទ្ធិបវត្តិយំ។

២០៨ ឥច្ចេវំ តិវិធា ភេទំ, វិភាវេយ្យ យថារហំ;
សភាវភេទភិន្នានំ, សភាគត្ថេហិ សង្គហំ។

២០៩ ភេទសង្គហវិទូហិ វណ្ណិតំ, ភេទសង្គហវិមុត្តិសាសនេ;
ភេទសង្គហនយត្ថមុត្តមំ, ភេទសង្គហមុខំ បកាសិតំ។

២១០ ធម្មសភាវវិភាគពុធេវំ, ធម្មទិសម្បតិសាសនធម្មេ;
ធម្មវិភូតិវិភូសិតចិត្តា, ធម្មរសាមតភាគិ ភវន្តិ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ ភេទសង្គហវិភាគោ នាម

តតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៤. ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ

បកិណ្ណកវិភាគោ

២១១ ឥតោ បរំ កិច្ចតោ ច, ទ្វារាលម្ពណវត្ថុតោ;
ភូមិបុគ្គលតោ ឋានា, ជនកា ច យថារហំ។

២១២ សង្គហោ ច បវត្តិ ច, បដិសន្ធិបវត្តិសុ;
ចិត្តុប្បាទវសេនេវ, សំខិបិត្វាន និយ្យតេ។

២១៣ រូបារូបមហាបាកា, មុបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
ចុតិសន្ធិភវង្គានិ, ចិត្តានេកូនវីសតិ។

២១៤ អាវជ្ជនំ តុ យុគឡំ, ទស្សនំ សវនំ តថា;
ឃាយនំ សាយនញ្ចេវ, ផុសនំ សម្បដិច្ឆនំ។

២១៥ តីណិ តីរណចិត្តានិ, ឯកំ វោដ្ឋព្ពនំ មតំ;
បញ្ចទ្វារេ មនោទ្វារេ, តទាវជ្ជននាមកំ។

២១៦ បញ្ចបញ្ញាស ជវនកិច្ចានីតិ វិនិទ្ទិសេ;
ក្រិយា ចាវជ្ជនំ ហិត្វា, កុសលាកុសលប្ផលំ។

២១៧ តទាលម្ពណចិត្តានិ, ភវន្តេកាទសេវ ហិ;
មហាវិបាកចិត្តានិ, អដ្ឋ សន្តីរណត្តយំ។

២១៨ បញ្ចកិច្ចន្តិ ភាសន្តិ, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
ចតុកិច្ចា មហាបាកា, តិកកិច្ចា មហគ្គតា។

២១៩ ទុកិច្ចមិតិ វោដ្ឋព្ពំ, សុខតីរណមីរិតំ;
បញ្ចវិញ្ញាណជវនមនោធាតុត្តិកំ បន។

២២០ ឯកកិច្ចាតិ ភាសន្តិ, អដ្ឋសដ្ឋិ វិភាវិនោ;
ឥច្ចេវំ **កិច្ចភេទេន**, ចិត្តុប្បាទា វវត្ថិតា។

២២១ ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយធាតុ យថាក្កមំ;
បញ្ចទ្វារា ភវង្គំ តុ, មនោទ្វារំ បវុច្ចតិ។

២២២ ឃានាទយោ តយោ រូបេ, បញ្ច ចក្ខាទយោ តថា;
អរូបេ នត្ថុភយត្ថ, តទាលម្ពណមានសំ។

២២៣ ឆ ទ្វារា វីថិចិត្តានិ, សត្ត កាមីសុ រូបិសុ;
ទ្វារត្តយំ ឆ ចិត្តានិ, មនោទ្វារមរូបិសុ។

២២៤ បដិសន្ធាទិភូតា ហិ, អវសានេ ចុតិដ្ឋិតា;
មជ្ឈេ ភវង្គំ ឆេត្វាន, បច្ចេកំ វីថិ ជាយតិ។

២២៥ រូបាទារម្មណេ ចក្ខុ-បសាទាទិម្ហិ ឃដ្ដិតេ;
អាវជ្ជនាទយោ ហោន្តិ, ភវង្គទ្វិចលា បរំ។

២២៦ បរិណាមេ ភវង្គស្ស, អាលម្ពេ គហណារហេ;
តថា វីថិ មនោទ្វារេ, យថាសម្ភវតោ ភវេ។

២២៧ អាវជ្ជា បញ្ចវិញ្ញាណំ, សម្បដិច្ឆនតីរណំ;
វោដ្ឋព្ពកាមជវនំ, តទាលម្ពណមានសំ។

២២៨ សត្តេវំ វីថិចិត្តានិ, ចិត្តុប្បាទា ចតុទ្ទស;
ចតុបញ្ញាស វិត្ថារា, បញ្ចទ្វារេ យថារហំ។

២២៩. ឧប្បាទដ្ឋិតិភង្គានំ, វសា ចិត្តក្ខណំ តយំ;
រូបានំ ឋិតិ ឯកូន-បញ្ញាសញ្ច ទុកេ ទុកំ។

២៣០. បរិត្តេតិបរិត្តេ ច, មហន្តេតិមហន្តកេ;
វោដ្ឋព្ពមោឃជវនំ, តទាលម្ពន្តិ តំ កមា។

២៣១. អាវជ្ជនញ្ច ជវនំ, មនោទ្វារេ តុ គោចរេ;
វិភូតេ តុ តទាលម្ពំ, វិត្ថារា សត្តសដ្ឋិ តេ។

២៣២. កាមេ ជវនសត្តាល-ម្ពណានំ និយមេ សតិ;
វិភូតេតិមហន្តេ ច, តទាលម្ពណមីរិតំ។

២៣៣. បញ្ចទ្វារេ មនោធាតុ, បច្ចេកម្ហិ យថាក្កមំ;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡំ, បច្ចេកំ តុ បកាសិតំ។

២៣៤. មនោទ្វារេ តុ ជវនំ, មហគ្គតមនុត្តរំ;
សុខតីរណវោដ្ឋព្ពំ, បរិត្តជវនំ ឆសុ។

២៣៥. មហាវិបាកចិត្តានិ , ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
ឆសុ ទ្វារេសុ ជាយន្តិ, វីថិមុត្តានិ ចេកទា។

២៣៦. សត្តតិ វីថិចិត្តានិ, វិបាកា តុ មហគ្គតា;
នវ វីថិវិមុត្តា ច, ទុវិធាបិ ទសីរិតា។

២៣៧. ឥច្ចេវំ **ទ្វារភេទេន**, វិភាវេត្វា តតោ បរំ;
ញេយ្យា គោចរភេទេន, ចិត្តុប្បាទា យថារហំ។

២៣៨. រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពា បញ្ច គោចរា;
សេសញ្ច រូបបញ្ញត្តិនាមញ្ច ធម្មគោចរំ។

២៣៩. បញ្ចទ្វារេ វត្តមានំ, បញ្ចាលម្ពំ យថាក្កមំ;
ឆាលម្ពណំ មនោទ្វារេ, អតីតានាគតម្បិ ច។

២៤០. បញ្ញត្តាតីតវត្តន្តំ , ឆទ្វារគ្គហិតំ បន;
ឆទ្វារម្មណសង្ខាតំ, យេភុយ្យេន ភវន្តរេ។

២៤១. និមិត្តគតិកម្មានំ, កម្មមេវាថ គោចរំ;
បដិសន្ធិភវង្គានំ, ចុតិយាវ យថារហំ។

២៤២. បញ្ចាលម្ពេ មនោធាតុ, បច្ចេកម្ហិ យថាក្កមំ;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡំ, បច្ចេកំ តុ បកាសិតំ។

២៤៣. កាមបាកានិ សេសានិ, ហសនញ្ច បរិត្តកេ;
ញាណហីនានិបុញ្ញានិ, ជវនានិ អនិម្មលេ។

២៤៤. តិហេតុកាមបុញ្ញានិ, បុញ្ញាភិញ្ញា ច លោកិយា;
សព្ពាលម្ពេ បវត្តន្តិ, អគ្គមគ្គផលំ វិនា។

២៤៥. ក្រិយាភិញ្ញា ច វោដ្ឋព្ពំ, ក្រិយា កាមេ តិហេតុកា;
សព្ពាលម្ពេ បវត្តន្តិ, និព្ពានេ និម្មលា សិយុំ។

២៤៦. ទុតិយញ្ច ចតុត្ថញ្ច, អារុប្បេសុ មហគ្គតេ;
មហគ្គតញ្ញេ វោហារេ, អយ**មាលម្ពណេ** នយោ។

២៤៧. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយហទយវត្ថុនា;
កាមលោកេ ឆវត្ថូនិ, និស្សិតា សត្ត ធាតុយោ។

២៤៨. បញ្ចវិញ្ញាណធាតូ ច, តាសំ បុព្ពាបរត្តយំ;

មនោធាតុ តតោ សេសា, មនោវិញ្ញាណធាតុ ច។

២៤៩. ចតស្សោ ធាតុយោ រូបេ, តីណិ វត្ថូនិ និស្សិតា;
អរូបេ តុ អនិស្សាយ, ធាត្វេការ បវត្តតិ។

២៥០. បញ្ចប្បសាទេ និស្សាយ, បច្ចេកំ តុ យថាក្កមំ;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡំ, ភវតីតិ បកាសិតំ។

២៥១. កាមបាកានិ សេសានិ, មគ្គាវជ្ជនមាទិតោ;
ហសនំ បដិឃារូបា-វចរំ វត្ថុនិស្សិតំ។

២៥២. ទ្វេចត្តាលីស និស្សាយ, អនិស្សាយ ច ជាយរេ;
អនិស្សាយ វិបាកានិ, អារុប្បេតិ សមីរិតំ។

២៥៣. ឥច្ចេវំ **វត្ថុភេទេន**, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា;
ឥតោ បរំ វិភាវេយ្យ, ភូមិភេទេន បណ្ឌិតោ។

២៥៤. និរយេ បេតលោកេ ច, តិរច្ឆានាសុរេ តថា;
បាបកម្មោបបជ្ជន្តិ, បាបបាកាយ សន្ធិយា។

២៥៥. ភូមិស្សិតេសុ ទេវេសុ, មនុស្សេសុបិ ហីនកា;
អហេតុកាយ ជាយន្តិ, បុញ្ញបាកាយ សន្ធិយា។

២៥៦. ចាតុមហារាជិកា ច, តាវតឹសា ច យាមកា;
តុសិតា ចេវ និម្មានរតិនោ វសវត្តិនោ។

២៥៧. ឥច្ចេវំ ឆសុ ទេវេសុ, មនុស្សេសុ ច ជាយរេ;
មហាវិបាកសន្ធីហិ, កាមបុញ្ញកតា ជនា។

២៥៨. ព្រហ្មានំ បារិសជ្ជា ច, តថា ព្រហ្មបុរោហិតា;
មហាព្រហ្មា ច ជាយន្តិ, បឋមជ្ឈានសន្ធិយា។

២៥៩. បរិត្តា អប្បមាណាភា, ជាយន្តាភស្សរា តថា;
ទុតិយជ្ឈានបាកាយ, តតិយាយ ច សន្ធិយា។

២៦០. បរិត្តសុភប្បមាណសុភា ច សុភកិណ្ហកា;
ចតុត្ថាយ តុ ជាយន្តិ, តតិយជ្ឈានភូមិកា។

២៦១. វេហប្ផលា អសញ្ញី ច, សុទ្ធាវាសាតិ សត្តសុ;
បញ្ចមាយ ច ជាយន្តិ, អសញ្ញីចិត្តវជ្ជិតា។

២៦២. អវិហា ច អតប្បា ច, សុទស្សា ច សុទស្សិនោ;
អកនិដ្ឋាតិ បញ្ចេតេ, សុទ្ធាវាសា បកាសិតា។

២៦៣. អាកាសានញ្ចាយតនបាកាទីហិ យថាក្កមំ;
អាកាសានញ្ចាយតនភូមិកាទីសុ ជាយរេ។

២៦៤. ចុតិសន្ធិភវង្គានំ , វសា បាកា មហគ្គតា;
កាមេ សហេតុកា បាកា, តទាលម្ពណតោបិ ច។

២៦៥. យថាវុត្តនិយាមេន, ភូមីស្វេការ ជាយរេ;
ចិត្តុប្បាទេសុ សព្ពត្ថ, ន ត្វេវាសញ្ញិនោ មតា។

២៦៦. ឃានជិវ្ហាកាយធាតុ-និស្សិតំ មានសំ តថា;
បដិឃទ្វយមិច្ចេវមដ្ឋ ហោន្តេវ កាមិសុ។

២៦៧. ចក្ខុសោតញ្ច វិញ្ញាណំ, មនោធាតុ ច តីរណំ;
កាមរូបេសុ ជាយន្តិ, យថាសម្ភវតោ ទស។

២៦៨ វុដ្ឋព្ពកាមបុញ្ញានិ, វិប្បយុត្តានិ ទិដ្ឋិយា;
ឧទ្ធច្ចសហិតញ្ចេតិ, សព្ពត្ថេតានិ ចុទ្ទស។

២៦៩ កង្ខិតំ ទិដ្ឋិយុត្តានិ, សុទ្ធាវាសវិវជ្ជិតេ;
សិតញ្ច រូបជវន-មារុប្បាបាយវជ្ជិតេ។

២៧០ កាមក្រិយា សហេតូ ច, ឧទ្ធំ លោកុត្តរត្តយំ;
ចតុត្ថារុប្បជវនំ, សព្ពត្ថាបាយវជ្ជិតេ។

២៧១ សេសមារុប្បជវនំ, ហិត្វាបាយំ យថាក្កមំ;
ឧទ្ធមារុប្បភូមិញ្ច, ជាយតីតិ វិភាវយេ។

២៧២ សោតាបត្តិផលាទីនិ, ចត្តារានុត្តរានិ តុ;
សុទ្ធាវាសមបាយញ្ច, ហិត្វា សព្ពត្ថ ជាយរេ។

២៧៣ សុទ្ធាវាសមបាយញ្ច, ហិត្វារូបញ្ច សព្ពថា;
បឋមានុត្តរោ មគ្គោ, សេសដ្ឋានេសុ ជាយតិ។

២៧៤ សត្តតឹស អបាយេសុ, កាមេសីតិ បកាសិតា;
បញ្ចបញ្ញាស សុទ្ធេសុ, រូបេស្វេកូនសត្តតិ។

២៧៥ ឆចត្តាលីស អារុប្បេ, ឧប្បជ្ជន្តិ យថារហំ;
តច្ចេវំ **ភូមិភេទេន**, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា។

២៧៦ តិហេតុសត្តេ សព្ពានិ, ទ្វិហេតុកាហេតុកេ បន;
បរិត្តានិ វិវជ្ជេត្វា, ញាណបាកក្រិយាជវេ។

២៧៧ បុថុជ្ជនានំ សម្ភោន្តិ, ទិដ្ឋិយុត្តញ្ច កង្ខិតំ;
សោតាបន្នាទិតិណ្ណម្បិ, ផលំ ហោតិ យថាសកំ។

២៧៨ វីតរាគស្ស ជវនំ, ក្រិយា ចន្តិមនុត្តរំ;
បុថុជ្ជនាទិតិណ្ណម្បិ, បដិឃំ សមុទីរិតំ។

២៧៩ ឆវា បុថុជ្ជនាទីនំ, ចតុន្នំ សេស សាសវា;
សាសវាវជ្ជបាកានិ, បញ្ចន្នមបិ ទីបយេ។

២៨០ បុថុជ្ជនេសុ តេសដ្ឋិ, សោតាបន្នាទិកទ្វយេ;
ឯកូនសដ្ឋិ ចិត្តានិ, អនាគាមិកបុគ្គលេ។

២៨១ សត្តបញ្ញាស ជាយន្តិ, តេបញ្ញាស អនាសវេ;
មគ្គដ្ឋេសុ សកោ មគ្គោ, **បុគ្គលេសុ អយំ នយោ**។

២៨២ តិហេតុកាមចុតិយា, សព្ពាបិ បដិសន្ធិយោ;
ទ្វិហេតាហេតុចុតិយា, កាមាវចរសន្ធិយោ។

២៨៣ រូបាវចរចុតិយា, សហេតុបដិសន្ធិយោ;
អារុប្បារុប្បចុតិយា, ហេដ្ឋិមារុប្បវជ្ជិតា។

២៨៤ បដិសន្ធិ តថា កាមេ, តិហេតុបដិសន្ធិយោ;
ភវន្តីតិ ច មេធាវី, **ចុតិសន្ធិនយំ នយេ**។

២៨៥ ចុតិយានន្តរំ ហោតិ, បដិសន្ធិ តតោ បរំ;
ភវង្គំ តំ បន ឆេត្វា, ហោតិ អាវជ្ជនំ តតោ។

២៨៦ អនិដ្ឋេ បាបបាកាវ, ចក្ខុវិញ្ញាណកាទយោ;
តដ្ឋេ តុ បុញ្ញបាកាវ, យថាសម្ភវតោ សិយុំ។

២៨៧ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ, វីថិចិត្តានិ យោជយេ;
បញ្ចទ្វារេ យថាយោគំ, មនោទ្វារេ ច បណ្ឌិតោ។

២៨៨ សន្តីរណតទាលម្ព-មិដ្ឋាលម្ពេ បវត្តតិ;
សុខិតំ តដ្ឋមជ្ឈត្តេ, អនិដ្ឋេ ច ឧបេក្ខិតំ។

២៨៩ សុខោបេតំ តទាលម្ពំ, ឧបេក្ខាក្រិយតោ បរំ;
ន ហោតិ ទោមនស្សម្ហា, សោមនស្សំ តុ សព្ពទា។

២៩០ ភវំឋោបេក្ខាតទាលម្ពំ, សុខិតក្រិយតោ បរំ;
អញ្ញត្ថ និយមោ នត្ថិ, តទាលម្ពបវត្តិយា។

២៩១ សោមនស្សភវង្គស្ស, ជវនេ ទោមនស្សិតេ;
តទាលម្ពេ អសម្ភោន្តេ, ឧបេក្ខាតីរណំ ភវេ។

២៩២ បរិកម្មោបចារានុ-លោមគោត្រភុតោ បរំ;
បញ្ចមំ វា ចតុត្ថំ វា, ជវនំ ហោតិ អប្បនា។

២៩៣ ចតុឈានំ សុខោបេតំ, ញាណយុត្តានន្តរំ;
ឧបេក្ខាញាណយុត្តានំ, បញ្ចមំ ជាយតេ បរំ។

២៩៤ បុថុជ្ជនាន សេក្ខានំ, កាមបុញ្ញតិហេតុតោ;
តិហេតុកាមក្រិយតោ, វីតរាគានមប្បនា។

២៩៥ អារុប្បបញ្ចវិញ្ញាណ-សម្បដិច្ឆនតីរណំ;
បដិសន្ធិចុតិ សព្ពា, រូបារូបាទិកប្បនា។

២៩៦ និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស, ឧបរិដ្ឋផលំ ទ្វយំ;
បញ្ចាភិញ្ញា តថា មគ្គា, ឯកចិត្តក្ខណា មតា។

២៩៧ ទ្វិក្ខត្តុំ ហិ និរោធស្ស, សមាបត្តិក្ខណេ បន;
ចតុត្ថារុប្បជវនំ, តទាលម្ពញ្ច សព្ពថា។

២៩៨ ទ្វិក្ខត្តុំ វាថ តិក្ខត្តុំ, មគ្គស្សានន្តរំ ផលំ;
ភវង្គាទិ ច វោដ្ឋព្ពំ, ជវនាទិ សកឹ បន។

២៩៩ តិហេតុកាមជវនំ, អប្បនាយដិតំ បន;
តិក្ខត្តុំ វា ចតុក្ខត្តុំ, មនោទ្វារេ បវត្តតិ។

៣០០ ឆទ្វារេសុ បនញ្ញត្ថ, ជវនំ កាមធាតុជំ;
បញ្ច វារេ ឆ វា សត្ត, សមុប្បជ្ជតិ សម្ភវា។

៣០១ សមាបត្តិភវង្គេសុ, និយមោ ន សមីរិតោ;
វីថិចិត្តាវសានេ តុ, ភវង្គំ ចុតិ វា ភវេ។

៣០២ ភច្ចានន្តរភេទេន, ចិត្តុប្បាទដ្ឋិតី ចុតី;
[illegible]

៣០៣ បញ្ចទ្វារប្បជ្ជនិកា, ទសុ ចិត្តានិ ទីបយេ;
សេសាវជ្ជនតោ បញ្ច-ចត្តាលីសន្តិ ភាសិតំ។

៣០៤ បញ្ចវិញ្ញាណតោ បាបវិបាកា សម្បដិច្ឆនា;
បរមេកំ ទុវេ បុញ្ញ-វិបាកា សម្បដិច្ឆនា។

៣០៥ សន្តីរណទ្វិហេតុម្ហា, បាកា ទ្វាទស ជាយរេ;
តិហេតុកាមបាកម្ហា, ឯកវីសតិ ភាសិតំ។

៣០៦ រូបាវចរបាកម្ហា, បរមេកូនវីសតិ;
នវង្គារុប្បបាកម្ហា, សត្ត ឆ វា យថាក្កមំ។

៣០៧ បដិយម្ហា តុ សត្តេវ, សិតម្ហា តេរសព្រវុំ;
ទ្វីហេតុបុញ្ញាបុញ្ញម្ហា, ឯកវីសតិ ភាវយេ។

៣០៨ ទ្វិហេតុកាមក្រិយតោ, អដ្ឋារស ឧបេក្ខកា;
សុខិតម្ហា សត្តរស, វិភាវេន្តិ វិចក្ខណា។

៣០៩ កាមបុញ្ញា តិហេតុម្ហា, តេត្តឹសេវ ឧបេក្ខកា;
សុខិតម្ហា តិបញ្ញាស, ភវន្តីតិ បកាសិតំ។

៣១០ តិហេតុកាមក្រិយតោ, ចតុវីសតិបេក្ខកា;
សុខិតម្ហា តុ ទីបេយ្យ, បញ្ចវីសតិ បណ្ឌិតោ។

៣១១ ទស រូបជវម្ហេកាទស ទ្វាទស តេរស;
យថាក្កមំ បញ្ចទស, អារុប្បា បរិទីបយេ។

៣១២ ផលម្ហា ចុទ្ទសេវាហុ, មគ្គម្ហា តុ សកំ ផលំ;
បរំ សង្គហមិច្ចេវំ, វិគណេយ្យ វិសារទោ។

៣១៣ បញ្ចទសម្ហាទ្យាវជ្ជ-មេកវីសតិតោបរំ ;
ឯកម្ហា បញ្ចវិញ្ញាណំ, បញ្ចម្ហា សម្បដិច្ឆនំ។

៣១៤ សុខសន្តីរណំ ហោតិ, បញ្ចវីសតិតោ បរំ;
សម្ភោន្តិ សត្តតឹសម្ហា, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ។

៣១៥ ភវន្តិ ចត្តាលីសម្ហា, សុខបាកា ទ្វិហេតុកា;
តថេកចត្តាលីសម្ហា, សុខបាកា ទ្វិហេតុកា;
តថេកចត្តាលីសម្ហា, ឧបេក្ខាយ សមាយុតា។

៣១៦ ហោន្តិ សត្តតិតោ កាមេ,
សុខបាកា តិហេតុកា;
ទ្វិសត្តតិម្ហា ជាយន្តិ,
ឧបេក្ខាសហិតា បុន។

៣១៧ ឯកូនសដ្ឋិតោ រូបា, បាកា បាកា អរូបិនោ;
កមាដ្ឋចត្តាលីសម្ហា, តថេកទ្វិតិហីនតោ។

៣១៨ ផលទ្វយំ ចតុក្កម្ហា, បញ្ចម្ហាន្តផលទ្វយំ;
តិកា មហគ្គតា ជវា, មគ្គា កាមជវា ទ្វយា។

៣១៩ ចិត្តុប្បាទានមិច្ចេវំ, គណិតោ **បុព្ពសង្គហោ**;
ញេយ្យោយំ **ឋានភេទោ**តិ, បុព្ពាបរនិយាមិតោ។

៣២០ រូបបាកមហាបាកា, មនោធាតុ ច តីរណំ;
រូបមេវ ជនេន្តីតិ, វុត្តា ឯកូនវីសតិ។

៣២១ អប្បនាជវនំ សព្ពំ, មហគ្គតមនុត្តរំ;
តំវិយាបថរូបានិ, ជនេតីតិ សមីរិតំ។

៣២២ អាដ្ឋុត្តំ កាមជវនមភិញ្ញា ច យថារហំ;
តំវិយាបថវិញ្ញត្តិរូបានំ ជនកា សិយុំ។

៣២៣ បញ្ចវិញ្ញាណមារុប្បា, វិបាកា ច ន កិញ្ចិបិ;
សព្ពេសំ បដិសន្ធិ ច, ចុតិ ចារហតោ តថា។

៣២៤ ប្បាទិត្តយមិច្ចេវំ , សមុដ្ឋាបេតិ មានសំ;
ឧប្បជ្ជមានមេវេតិ, ញេយ្យោ **ជនកសង្គហោ**។

៣២៥ ឥតិ កិច្ចាទិភេទេសុ, បច្ចេកស្មឹ បកាសិតំ;
នយំ វុត្តានុសារេន, សមាសេត្វា វិយោជយេ។

៣២៦ បុណ្ណសម្មោហមលស្ស សាសនេ,
វិកិណ្ណវត្ថូហិ សុគន្ថិតំ នយំ;
បកិណ្ណមោគយ្ហ បវត្តនិន្នយេ,
វិតិណ្ណកង្ខាវ ភវន្តិ បណ្ឌិតា។

៣២៧ ញហុនយវិនិពន្ធំ កុល្លមេតំ គហេត្វា,
ជិនវចនសមុទ្ទំ កាមមោគយ្ហ ធីរា;
ហិតសកលសមត្ថំ វត្ថុសារំ ហរិត្វា,
ហទយ រតនគព្ភំ សាធុ សម្បូរយន្តិ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ បកិណ្ណកវិភាគោ នាម

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ។

៥. បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ

កម្មវិភាគោ

៣២៨. វិភាគំ បន កម្មានំ,
បវក្ខាមិ តតោ បរំ;
កម្មបាកក្រិយាភេទេ,
អមោហាយ សមាសតោ។

៣២៩. កម្មបច្ចយកម្មន្តិ, ចេតនាវ សមីរិតា;
តត្ថាបិ នានក្ខណិកា, បុញ្ញាបុញ្ញាវ ចេតនា។

៣៣០. ទេតិ បាកមផិជ្ឈាយ, សម្បយុត្តេ យថារហំ;
កម្មស្សាយូហនដ្ឋេន, បវត្តត្តា ហិ ចេតនា។

៣៣១. ក្លេសានុសយសន្តានេ , បាកធម្មា ហិ ជាយរេ;
បហីនានុសយានំ តុ, ក្រិយាមត្តំ បវត្តតិ។

៣៣២. មូលភាវា ច សព្ពេសំ, តថេវាវដ្ឋនទ្វយំ;
ជនិតានិ ច កម្មេហិ, វិបាកានិ បវត្តរេ។

៣៣៣. ចិត្តុប្បាទវសេនេវ, កម្មំ តេត្តឹសធា ឋិតំ;
កម្មចតុក្កភេទេហិ, វិភាវេយ្យ វិចក្ខណោ។

៣៣៤. បច្ចុប្បន្នាទិកណ្ហាទិ-ជនកាទិគរាទិតោ;
ទិដ្ឋធម្មាទិកាមាទិ-ភេទា ឆធា យថាក្កមំ។

៣៣៥. យំ បាបំ សុខវោកិណ្ណំ, អកិច្ឆេន ករីយតិ;
បច្ចុប្បន្នសុខំ កម្មំ, អាយតឹ ទុក្ខបាកជំ។

៣៣៦. កិច្ឆេន ទុក្ខវោកិណ្ណំ, យទិ បាបំ ករីយតិ;
បច្ចុប្បន្នេ ច តំ ទុក្ខំ, អាយតឹ ទុក្ខបាកជំ។

៣៣៧. កិច្ឆេន ទុក្ខវោកិណ្ណំ, យទិ បុញ្ញំ ករីយតិ;
បច្ចុប្បន្នម្បិ តំ ទុក្ខំ, អាយតឹ សុខបាកជំ។

៣៣៨. យំ បុញ្ញំ សុខវោកិណ្ណំ, អកិច្ឆេន ករីយតិ;
បច្ចុប្បន្នសុខញ្ចេវ, អាយតឹ សុខបាកជំ។

៣៣៩. វិសសំសដ្ឋមធុរំ, សវិសំ តិត្តកំ តថា;
គោមុត្តមធុភេសជ្ជ-មិច្ចោបម្មំ យថាក្កមំ។

៣៤០. សមាទានេ វិបាកេ ច, សុខទុក្ខប្បភេទិតំ;
កម្មមេវំ ចតុទ្ធាតិ, បកាសេន្តិ តថាគតា។

៣៤១. អានន្តរិយកម្មាទិ, ឯកន្តកដុកាវហំ;
កណ្ហំ កណ្ហវិបាកន្តិ, កម្មំ ទុគ្គតិគាមិកំ។

៣៤២. បឋមជ្ឈានកម្មាទិ, ឯកន្តេន សុខាវហំ;
សុក្កំ សុក្កវិបាកន្តិ, កម្មំ សគ្គូបបត្តិកំ។

៣៤៣. វោកិណ្ណកម្ម វោកិណ្ណ-សុខទុក្ខូបបត្តិកំ;
កណ្ហសុក្កំ កណ្ហសុក្ក-វិបាកន្តិ សមីរិតំ។

៣៤៤. អកណ្ហសុក្កមីរេន្តិ, អកណ្ហសុក្កបាកទំ;
កម្មំ លោកុត្តរំ លោកេ, គតិកម្មក្ខយាវហំ។

៣៤៥ កុតិ វុត្តប្បវត្តម្ហិ, ក្លេសវោទានភេទិតំ;
កម្មក្ខយេន សង្ខ្យាតំ, ចតុធា កម្មមីរិតំ។

៣៤៦ ជនកញ្ចុបត្ថម្ភ-មុបបីឡោបឃាតកំ;
ចតុធា កិច្ចភេទេន, កម្មមេវំ បវុច្ចតិ។

៣៤៧ ជនេតិ ជនកំ បាកំ, តំ ឆិន្ទតុបបីឡកំ;
តំ បវត្តេតុបត្ថម្ភំ, តំ ឃាតេតោបឃាតកំ។

៣៤៨ ករោតិ អត្តនោ បាក-ស្សាវកាសន្តិ ភាសិតំ;
បាកទាយកកម្មំ តុ, យំ កិញ្ចិ ជនកំ ភវេ។

៣៤៩ ញាជមានកកម្មំ តុ, តំ បាកមុបបីឡកំ;
ឧបឃាតកមីរេន្តិ, តទុបច្ឆេទកំបរេ។

៣៥០ គរុកាសន្នមាចិណ្ណំ, កដត្តាកម្មុនា សហ;
កម្មំ ចតុព្ពិធំ បាក-បរិយាយប្បភេទតោ។

៣៥១ មហគ្គតានន្តរិយំ, គរុកម្មន្តិ វុច្ចតិ;
កតំ ចិន្តិតមាសន្ន-មាសន្នមរណេន តុ។

៣៥២ ញាហុល្លេន សមាចិណ្ណមាចិណ្ណន្តិ បវុច្ចតិ;
សេសំ បុញ្ញមបុញ្ញញ្ច, កដត្តាកម្មមីរិតំ។

៣៥៣ ទិដ្ឋធម្មេ វេទនីយមុបបជ្ជាបរេ តថា;
បរិយាយវេទនីយមិតិ ចាហោសិកម្មុនា។

៣៥៤ ញាកកាលវសេនាថ, កាលាតីតវសេន ច;
ចតុធេវម្បិ អក្ខាតំ, កម្មមាទិច្ចពន្ធុនា។

៣៥៥ ទិដ្ឋធម្មេ វេទនីយំ, បឋមំ ជវនំ ភវេ;
អលទ្ធាសេវនត្តាវ, អសមត្ថំ ភវន្តរេ។

៣៥៦ វេទនីយំ តុបបជ្ជបរិយោសានមីរិតំ;
បរិនិដ្ឋិតកម្មត្តា, វិបច្ចតិ អនន្តរេ។

៣៥៧ សេសានិ វេទនីយានិ, បរិយាយាបរេ បន;
លទ្ធាសេវនតោ បាកំ, ជនេន្តិ សតិ បច្ចយេ។

៣៥៨ វុច្ចន្តាហោសិកម្មានិ, កាលាតីតានិ សព្ពថា;
ឧច្ឆិន្នតណ្ហាមូលានិ, បច្ចយាលាភតោ តថា។

៣៥៩ ចតុធា បុន កាមាទិភូមិភេទេន ភាសិតំ;
បុញ្ញាបុញ្ញវសា ទ្វេធា, **កាមាវចរិកំ** ភវេ។

៣៦០ អបុញ្ញំ តត្ថ សាវជ្ជ-មនិដ្ឋផលទាយកំ;
តំ ក[illegible]

៣៦១ កាយទ្វារំ វចីទ្វារំ, មនោទ្វារន្តិ អាទិនា;
កម្មទ្វារត្តយំ វុត្តំ, ផស្សទ្វារា ឆ ទីបិតា។

៣៦២ កម្មទ្វារេ មនោទ្វារេ, បញ្ចទ្វារា សមោហិតា;
ផស្សទ្វារមនោទ្វារំ, កម្មទ្វារត្តយំ កតំ។

៣៦៣ តថា ហិ កាយវិញ្ញត្តិំ, ជនេត្វា ជាតចេតនា;
កាយកម្មំ វចីកម្មំ, វចីភេទបវត្តិកា។

៣៦៤ វិញ្ញត្តិទ្វយសម្បុត្តា, មនោកម្មន្តិ វុច្ចតិ;
ភេទោយំ បរិយាយេន, កម្មានមិតិ ទីបិតោ។

៣៦៥. បាណឃាតាទិកំ កម្មំ, កាយេ ពាហុល្លវុត្តិតោ;
កាយកម្មំ វចីកម្មំ, មុសាវាទាទិកំ តថា។

៣៦៦. អភិជ្ឈាទិ មនោកម្មំ, តីសុ ទ្វារេសុ ជាយតិ;
ទ្វីសុ ទ្វារេសុ សេសានិ, ភេទោយំ បរមត្ថតោ។

៣៦៧. ផស្សទ្វារមនោទ្វារេ, វិញ្ញត្តិទ្វយមីរិតំ;
បញ្ចទ្វារេ ទ្វយំ នត្ថិ, អយមេត្ថ វិនិច្ឆយោ។

៣៦៨. អក្ខន្តិញាណ កោសជ្ជំ, ទុស្សិល្យំ មុដ្ឋសច្ចតា;
ឥច្ចាសំវរភេទេន, អដ្ឋទ្វារេសុ ជាយតិ។

៣៦៩. កម្មទ្វារត្តយញ្ចេវ , បញ្ចទ្វារា តថាបរេ;
អសំវរានំ បញ្ចន្នំ, អដ្ឋ ទ្វារា បកាសិតា។

៣៧០. ឥត្ថ កម្មបថប្បត្តំ, បដិសន្ធិផលាវហំ;
បាណឃាតាទិភេទេន, ទសធា សម្បវត្តតិ។

៣៧១. បាណាតិបាតោ ផរុសំ, ព្យាបាទោ ច តថាបរោ;
ឥច្ចេវំ តិវិធំ កម្មំ, ទោសមូលេហិ ជាយតិ។

៣៧២. មិច្ឆាចារោ អភិជ្ឈា ច, មិច្ឆាទិដ្ឋិ តថាបរា;
ឥច្ចេវំ តិវិធំ កម្មំ, លោភមូលេហិ ជាយតិ។

៣៧៣. ថេយ្យាទានំ មុសាវាទោ, បិសុណំ សម្ផលាបនំ;
កម្មំ ចតុព្ពិធម្មេតំ, ទ្វិមូលេហិ បវត្តតិ។

៣៧៤. ឆន្ទាទោសា ភយា មោហា, បាបំ កុព្ពន្តិ បាណិនោ;
តស្មា ឆន្ទាទិភេទេន, ចត្តាលីសវិធំ ភវេ។

៣៧៥. ឥច្ចាបុញ្ញំ បកាសេន្តិ, ចតុរាបាយសាធកំ;
អញ្ញត្ថាបិ បវត្តម្ហិ, វិបត្តិផលសាធនំ។

៣៧៦. តិវិធំ បន បុញ្ញំ តុ, អនវជ្ជិដ្ឋបាកទំ;
ទានំ សីលំ ភាវនា ច, តីសុ ទ្វារេសុ ជាយតិ។

៣៧៧. មហត្តគារវា ស្នេហា, ទយា សទ្ធុបការតោ;
ភោគជីវាភយធម្មំ, ទទតោ ទានមីរិតំ។

៣៧៨. បុញ្ញមាចារវារិត្ត-វត្តមារព្ភ កុព្ពតោ;
បាបា ច វិរមន្តស្ស, ហោតិ សីលមយំ តទា។

៣៧៩. ទានសីលវិនិមុត្តំ, ភាវនាតិ បវុច្ចតិ;
បុញ្ញំ ភាវេន្តិ សន្តានេ, យស្មា តេន ហិតាវហំ។

៣៨០. ជនេត្វា កាយវិញ្ញត្តឹ, យទា បុញ្ញំ ករីយតិ;
កាយកម្មំ តទា ហោតិ, ទានំ សីលញ្ច ភាវនា។

៣៨១. វចីវិញ្ញត្តិយា សទ្ធឹ, យទា បុញ្ញំ ករីយតិ;
វចីកម្មំ មនោកម្មំ, វិនា វិញ្ញត្តិយា កតំ។

៣៨២. តំតំទ្វារិកមេវាហុ, តំតំទ្វារិកបាបតោ;
វិរមន្តស្ស វិញ្ញត្តឹ, វិនា វា សហ វា បុន។

៣៨៣. ទានំ សីលំ ភាវនា ច, វេយ្យាវច្ចាបចាយនា;
បត្តានុមោទនា បត្តិ-ទានំ ធម្មស្ស ទេសនា;
សវនំ ទិដ្ឋិជុកម្ម-មិច្ចេវំ ទសធា ឋិតំ។

៣៨៤ កាមបុញ្ញំ បកាសេន្តិ, កាមេ សុគតិសាធកំ;
អញ្ញត្ថាបិ បវត្តម្ហិ, សម្បត្តិផលសាធកំ។

៣៨៥ ចិត្តុប្បាទប្បភេទេន, កម្មំ វីសតិធា ឋិតំ;
កាមាវចរមិច្ចេវំ, វិភាវេន្តិ វិភាវិនោ។

៣៨៦ **រូបាវចរិកំ** កម្ម-មប្បនាភាវនាមយំ;
កសិណាទិកមារព្ភ, មនោទ្វារេ បវត្តតិ។

៣៨៧ បថវាបោ ច តេជោ ច,
វាយោ នីលញ្ច បីតកំ;
លោហិតោទាតមាកាសំ,
អាលោកោតិ វិសារទា។

៣៨៨ **កសិណានិ ទសី**រេន្តិ, អាទិកម្មិកយោគិនោ;
ឧទ្ធុមាតំ វិនីលញ្ច, វិបុព្ពកំ វិខាទិតំ។

៣៨៩ វិច្ឆិទ្ទកញ្ច វិក្ខិត្តំ, ហតវិក្ខិត្តលោហិតំ;
បុឡវំ អដ្ឋិកញ្ចេតិ, **អសុភំ ទសធា** ឋិតំ។

៣៩០ ពុទ្ធេ ធម្មេ ច សង្ឃេ ច, សីលេ ចាគេ ច អត្តនោ;
ទេវតោបសមាយញ្ច, វុត្តានុស្សតិភាវនា។

៣៩១ មរណេ សតិ នាមេកា, តថា កាយគតាសតិ;
អានាបានសតិច្ចេវំ, **ទសធានុស្សតី**រិតា។

៣៩២ មេត្តា ករុណា មុទិតា, ឧបេក្ខា ភាវនាតិ ច;
ចតុព្រហ្មវិហារា ច, **អប្បមញ្ញា**តិ ភាសិតា។

៣៩៣ **អាហារេ** តុ **បដិក្កូល-សញ្ញេ**កាតិ បកាសិតា;
ចតុធាតុវវត្ថានំ, ចតុធាតុបរិគ្គហោ។

៣៩៤ **ចត្តារោរុប្បកា** ចេតិ, ចត្តាលីស សមាសតោ;
កម្មដ្ឋានានិ វុត្តានិ, សមថេ ភាវនានយេ។

៣៩៥ អានាបានញ្ច កសិណំ, បញ្ចកជ្ឈានិកំ តហឹ;
បឋមជ្ឈានិកា វុត្តា, កោដ្ឋាសាសុភភាវនា។

៣៩៦ មេត្តាទយោ ចតុជ្ឈានា, ឧបេក្ខា បញ្ចមី មតា;
អារុប្បារុប្បកា សេសា, ឧបចារសមាធិកា។

៣៩៧ កសិណាសុភកោដ្ឋាសេ,
អានាបានេ ច ជាយតិ;
បដិភាគោ តមារព្ភ,
តត្ថ វត្តតិ អប្បនា។

៣៩៨ កម្មដ្ឋានេសុ សេសេសុ, បដិភាគោ ន វិជ្ជតិ;
តថា ហិ សត្តវោហារេ, អប្បមញ្ញា បវត្តរេ។

៣៩៩ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ, បឋមារុប្បមានសំ;
បឋមារុប្បកាភាវ-មាកិញ្ចញ្ញញ្ច គោចរំ។

៤០០ អារុប្បា សម្បវត្តន្តិ, អាលម្ពិត្វា យថាក្កមំ;
អញ្ញត្ថ បន សព្ពត្ថ, នប្បវត្តតិ អប្បនា។

៤០១ បរិកម្មំ បរិកម្ម-សមាធិ ច តតោ បរំ;
ឧបចារប្បនា ចេតិ, ភាវនាយំ ចតុព្ពិធំ។

៤០២. បរិកម្មនិមិត្តញ្ច, ឧគ្គហោ ច តតោ បរំ;
បដិភាគោតិ តីណេវ, និមិត្តានិ បកាសយុំ។

៤០៣. និមិត្តំ គណ្ហតោ បុព្ព-មាទិកម្មិកយោគិនោ;
បរិកម្មនិមិត្តន្តិ, កសិណាទិកមីរិតំ។

៤០៤. តស្មឹ បន និមិត្តម្ហិ, អារភន្តស្ស ភាវនំ;
បឋមំ បរិកម្មន្តិ, ភាវនាបិ បវុច្ចតិ។

៤០៥. ចិត្តេនុគ្គហិតេ តស្មឹ, មនោទ្វារេ វិភាវិតេ;
តទុគ្គហនិមិត្តំ តុ, សមុប្បន្នន្តិ វុច្ចតិ។

៤០៦. បញ្ចទ្វារវិនិមុត្តា , តមារព្ភ សមាហិតា;
បរិកម្មសមាធីតិ, ភាវនា សា បកាសិតា។

៤០៧. ឧគ្គហាការសម្ភូតំ, វត្ថុធម្មវិមុច្ចិតំ;
បដិភាគនិមិត្តន្តិ, ភាវនាមយមីរិតំ។

៤០៨. រូបាទិវិសយំ ហិត្វា, តមារព្ភ តតោ បរំ;
ភវង្គន្តរិតំ ហុត្វា, មនោទ្វារំ បវត្តតិ។

៤០៩. សិខាបត្តសមាធាន-មុបក្លេសវិមុច្ចិតំ;
ឧបចារសមាធីតិ, កាមាវចរមីរិតំ។

៤១០. បដិភាគនិមិត្តម្ហិ, ឧបចារសមាធិតោ;
ភាវនាពលនិប្ផន្នា, សមុប្បជ្ជតិ អប្បនា។

៤១១. បុរិមំ បុរិមំ កត្វា, វសីភូតំ តតោ បរំ;
ឱឡារិកង្គមោហាយ, សុខុមង្គប្បវត្តិយា។

៤១២. អប្បនា បទហន្តស្ស, បវត្តតិ យថាក្កមំ;
វិតក្កាទិវិនិមុត្តា, វិចារាទិសមាយុតា។

៤១៣. អាវជ្ជនា ច វសិតា, តំសមាបជ្ជនា តថា;
វុដ្ឋានាធិដ្ឋានា បច្ច-វេក្ខណាតិ ច បញ្ចធា។

៤១៤. វិតក្កញ្ច វិចារញ្ច, សហាតិក្កមតោ បន;
ចតុក្កជ្ឈានមប្បេតិ, បញ្ចកញ្ច វិសុំ វិសុំ។

៤១៥. អប្បនាយ ច បច្ចេកឈានស្សាបិ វិសុំ វិសុំ;
តំច្ចិតព្ពា ហិ សព្ពត្ថ, បរិកម្មាទិភាវនា។

៤១៦. តំ បរិត្តំ មជ្ឈិមញ្ច, បណីតន្តិ វិភជ្ជតិ;
វិមោក្ខោ ច វសីភូតមភិភាយតនន្តិ ច។

៤១៧. បរិត្តាទិ បរិត្តាទិគោចរន្តិ ចតុព្ពិធំ;
ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញមិច្ចាទិតោ តថា។

៤១៨. តំ ឆន្ទចិត្តវីរិយវីមំសាធិប្បតេយ្យតោ;
វិសេសដ្ឋិតិនិព្ពេធហានភាគិយតោបិ ច។

៤១៩. បញ្ចធា ឈានភេទេន, ចតុធាលម្ពភេទតោ;
សមាធិភាវនាបុញ្ញមប្បនាបត្តមីរិតំ។

៤២០. ភាតិ វិក្ខម្ភិតក្លេសំ, រូបលោកូបបត្តិកំ;
រូបាវចរកម្មន្តិ, វិភាវេន្តិ វិសារទា។

៤២១. **អរូបាវចរកម្មំ**, ចតុធារុប្បសាធនំ;

រូបធម្មវិភាគេន, ភាវិតន្តិ បវុច្ចតិ។

៤២២. ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ, ធុតង្គបរិវារិតំ;
សីលវិសុទ្ធិសង្ខាតំ, បូរយិត្វា តតោ បរំ។

៤២៣. បត្វា ចិត្តវិសុទ្ធិញ្ច, សោបចារសមាធិកំ;
តថា ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិញ្ច, នាមរូបបរិគ្គហំ។

៤២៤. កង្ខាវិតរណំ នាម, បច្ចយដ្ឋិតិទស្សនំ;
វិសោធេត្វា មគ្គាមគ្គ-ញាណទស្សនមេវ ច។

៤២៥. តតោ បរំ វិបស្សន្តោ, វិសុទ្ធីសុ សមាហិតោ;
សម្បាទេត្វា បដិបទា-ញាណទស្សនមុត្តមំ។

៤២៦. តតោ បប្បោតិ មេធាវី, វិសុទ្ធី ញាណទស្សនំ;
ចតុមគ្គសមញ្ញាតំ, សាមញ្ញផលទាយកំ។

៤២៧. ឆព្វិសុទ្ធិកមេនេវំ, ភាវេតព្វំ យថាក្កមំ;
កម្មំ លោកុត្តរំ នាម, សព្វទុក្ខក្ខយាវហំ។

៤២៨. តតិ ឆន្ទំ ចតុក្កានំ, វសា កម្មំ វិភាវយេ;
យេន កម្មវិសេសេន, សន្តានមភិសង្ខតំ។

៤២៩. ភូមិភវយោនិគតិឋិតិវាសេសុ សម្ភវា;
បដិសន្ធាទិភាវេន, បាកាយ បរិវត្តតិ។

៤៣០. សាយំ កម្មសមញ្ញាតា, កម្មជានិ យថារហំ;
ជនេតិ រូបារូបានិ, មនោសញ្ចេតនា កថំ។

៤៣១. **ភូមិ** លោកុត្តរា ចេវ, លោកិយាតិ ទ្វិធា ឋិតា;
បរិត្តា ច មហគ្គតា, អប្បមាណាតិ ភេទិតា។

៤៣២. ឯកាទស កាមភវា, ភវា សោឡស រូបិនោ;
ចត្តារោរុប្បកា ចេតិ, តិវិធោ **ភវ** សង្គហោ។

៤៣៣. អសញ្ញកោ ភវោ នេវ-
សញ្ញិនាសញ្ញិកោ ភវោ;
សព្វោ សញ្ញិភវោ សេសោ,
ឯវម្បិ តិវិធោ ភវោ។

៤៣៤. អារុប្បា ចតុវោការា, ឯកវោការសញ្ញិនោ;
បញ្ចវោការកោ នាម, ភវោ សេសោ បវុច្ចតិ។

៤៣៥. និរយេ ហោតិ ទេវេ ច, យោនេកា ឱបបាតិកា;
អណ្ឌជា ជលាពុជា ច, សំសេទជោបបាតិកា។

៤៣៦. បេតលោកេ តិរច្ឆានេ, ភុម្មទេវេ ច មានុសេ;
អសុរេ ច ភវន្តេវំ, ចតុធា **យោនិ** សង្គហា។

៤៣៧. **គតិយោ** និរយំ បេតា, តិរច្ឆានា ច មានវា;
សព្វេ ទេវាតិ បញ្ចាហ, បញ្ចនិម្មលលោចនោ។

៤៣៨. តាវតីសេសុ ទេវេសុ, វេបចិត្តាសុរា គតា;
កាលកញ្ចាសុរា នាម, គតា បេតេសុ សព្វថា។

៤៣៩. សន្និសញ្ញាយ នានត្តា, កាយស្សាបិ ច នានតោ;
នានត្តកាយសញ្ញីតិ, កាមសុគ្គតិយោ មតា។

៤៤០ បឋមជ្ឈានភូមី ច, ចតុរាបាយភូមិយោ;
នានត្តកាយឯកត្ត-សញ្ញីតិ សមុទីរិតា។

៤៤១ ឯកត្តកាយនានត្ត-សញ្ញី ទុតិយភូមិកា;
ឯកត្តកាយឯកត្ត-សញ្ញី ឧបរិរូបិនោ។

៤៤២ **វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ** សត្ត, តីហារុប្បេហិ ហេដ្ឋតោ;
អសញ្ញេត្ថ ន គណ្ហន្តិ, វិញ្ញាណាភាវតោ សទា។

៤៤៣ ចតុត្ថារុប្បភូមិញ្ច, បដុវិញ្ញាណហានិតោ;
តំ ទ្វយម្បិ គហេត្វាន, **សត្តាវាសា** នវេរិតា។

៤៤៤ ទេវា មនុស្សាបាយាតិ, តិវិធា កាមធាតុយោ;
បឋមជ្ឈានភូមាទិ-ភេទា ភូមិ ចតុព្ពិធា។

៤៤៥ បឋមារុប្បាទិភេទា, ចតុធារុប្បធាតុយោ;
សោតាបន្នាទិភេទេន, ចតុធានុត្តរា មតា។

៤៤៦ និរយាទិប្បភេទេន, ភិន្នា បច្ចេកតោ បុន;
ឯកតឹសវិធា ហោន្តិ, សត្តានំ ជាតិភូមិយោ។

៤៤៧ ឯវំ ភូមាទិភេទេសុ, សត្តា ជាយន្តិ សាសវា;
កម្មានិ ច វិបច្ចន្តិ, យថាសម្ភវតោ កថំ;

៤៤៨ អបាយម្ហា ចុតា សត្តា, កាមធាតុម្ហិ ជាយរេ;
សព្ពដ្ឋានេសុ ជាយន្តិ, សេសកាមភវា ចុតា។

៤៤៩ សុទ្ធាវាសា ចុតា សុទ្ធា-វាសេសុបរិ ជាយរេ;
អសញ្ញិម្ហា ចុតា កាម-សុគតិម្ហេវបបជ្ជរេ។

៤៥០ សេសរូបា ចុតា សត្តា, ជាយន្តាបាយវជ្ជិតេ;
អារុប្បតោបរិ កាម-សុគតិម្ហិ តហិម្បិ ច។

៤៥១ បុថុជ្ជនាវ ជាយន្តិ, អសញ្ញាបាយភូមិសុ;
សុទ្ធាវាសេសុ ជាយន្តិ, អនាគាមិកបុគ្គលា។

៤៥២ វេហប្ផលេ អកនិដ្ឋេ, ភវគ្គេ ច បតិដ្ឋិតា;
ន បុនញ្ញត្ថ ជាយន្តិ, សព្ពេ អរិយបុគ្គលា។

៤៥៣ ព្រហ្មលោកគតា ហេដ្ឋា, អរិយា នោបបជ្ជរេ;
ទុក្ខមូលសមុច្ឆេទា, បរិនិព្ពន្តិនាសវា។

៤៥៤ ជាយន្តានញ្ច ជាតាន-មិតិ វុត្តនិយាមតោ;
បវត្តាតីតកំ កម្មំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

៤៥៥ អរូបំ ចតុវោការេ, រូបមេវ អសញ្ញិសុ;
ជនេតិ រូបារូបានិ, បញ្ចវោការភូមិយំ។

៤៥៦ អារុប្បានុត្តរំ កម្មំ, បាកមេវ វិបច្ចតិ;
កដត្តារូបបាកានិ, កាមរូបនិយាមិតំ។

៤៥៧ តាលោបធិប្បយោគានំ, គតិយា ច យថារហំ;
សម្បត្តិញ្ច វិបត្តិញ្ច, កម្មមាគម្ម បច្ចតិ។

៤៥៨ អបាយេ សន្ធិមុទ្ទច្ច-ហីនា ទត្វា បវត្តិយំ;
សព្ពាបិ បញ្ចវោការេ, ទ្វាទសាបុញ្ញចេតនា។

៤៥៩ សត្តាកុសលបាកានិ, វិបច្ចន្តិ យថារហំ;

កាមាវចរបុញ្ញានិ, កាមេសុគតិយំ បន។

៤៦០ សហេតុកានិ បាកានិ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ;
ជនេន្តិ បញ្ចវោការេ, អហេតុបិ យថារហំ។

៤៦១ តិហេតុបុញ្ញមុក្កដ្ឋំ, បដិសន្ធឹ តិហេតុកំ;
ទត្វា សោឡស បាកានិ, បវត្តេ តុ វិបច្ចតិ។

៤៦២ តិហេតុកោមកុក្កដ្ឋំ, ទ្វិហេតុ ច ទ្វិហេតុកំ;
សន្ធឹ ទេតិ បវត្តេ តុ, តិហេតុករិវជ្ជិតំ។

៤៦៣ ទ្វិហេតុកោមកំ បុញ្ញំ, បដិសន្ធិមហេតុកំ;
ទត្វាហេតុកបាកានិ, បវត្តេ តុ វិបច្ចតិ។

៤៦៤ អសង្ខារំ សសង្ខារ-វិបាកានិ ន បច្ចតិ;
សសង្ខារមសង្ខារ-វិបាកានីតិ កេចន។

៤៦៥ បរិត្តំ បឋមជ្ឈានំ, មជ្ឈិមញ្ច បណីតកំ;
ភាវេត្វា ជាយរេ ព្រហ្ម-បារិសជ្ជាទិ តីសុបិ។

៤៦៦ តថេវ ទុតិយជ្ឈានំ, តតិយញ្ច យថាក្កមំ;
ភាវេត្វា ជាយរេ ឈានំ, បរិត្តាភាទិ តីសុបិ។

៤៦៧ តថា ចតុត្ថំ តិវិធំ, ភាវេត្វាន សមាហិតា;
បរិត្តសុភាទិកេសុ, តីសុ ជាយន្តិ យោគិនោ។

៤៦៨ បញ្ចមំ បន ភាវេត្វា, ហោន្តិ វេហប្ផលូបគា;
សញ្ញាវិរាគំ ភាវេត្វា, អសញ្ញីសូបបជ្ជរេ។

៤៦៩ សុទ្ធាវាសេសុ ជាយន្តិ, អនាគាមិកបុគ្គលា;
អារុប្បានិ តុ ភាវេត្វា, អារុប្បេសុ យថាក្កមំ។

៤៧០ ឯវំ មហគ្គតំ បុញ្ញំ, យថាភូមិវវត្ថិតំ;
ជនេតិ សទិសំ បាកំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

៤៧១ លោកុត្តរានិ បុញ្ញានិ, ឧប្បន្នានន្តរំ បន;
សមាបត្តិក្ខណេ ចេវ, ជនេន្តិ សទិសំ ផលំ។

៤៧២ មហគ្គតានន្តរិយំ, បរិបក្កសភាវតោ;
អនន្តរភវាតីតំ, កាលាតីតំ ន បច្ចតិ។

៤៧៣ សុខុមាលសភាវា ច, សុខុមត្តា មហគ្គតា;
សន្តានេ ន វិបច្ចន្តិ, បដិបក្ខេហិ ទូសិតេ។

៤៧៤ សមានាសេវនេ លទ្ធេ, វិជ្ជមានេ មហព្ពលេ;
អលទ្ធា តាទិសំ ហេតុំ, អភិញ្ញា ន វិបច្ចតិ។

៤៧៥ សកំ ភូមិមតីតានំ, ន វិបច្ចតានុត្តរំ;
កម្មន្តរស្សូបជិង្ឃនា, សន្តានស្សេតិ ទីបិតំ។

៤៧៦ ឥតិ តេត្តឹស កម្មានិ, បាកា ឆត្តឹស ភាសិតា;
ចិត្តុប្បាទា ក្រិយា សេសា, ក្រិយាមត្តប្បវត្តិតោ។

៤៧៧ ចិត្តុប្បាទវសេនេវមេកូននវុតីវិធា ;
តេបញ្ញាស សភាវេន, ចិត្តចេតសិកា មតា។

៤៧៨ ឥតិ ចិត្តំ ចេតសិកំ, និព្ពានន្តិ នវុត្តរោ;
នាមំ តិធា បកាសេសិ, ចក្ខុមា វទតំ វរោ។

៤៧៩. ឥតិ កម្មវិបាកបណ្ឌិតា, មិតកម្មវិបាកសាសនេ;
ហិតកម្មវិបាកបារគូ, ចតុកម្មវិបាកមព្រវុំ។

៤៨០. យត្ថាយំ បរមត្ថវត្ថុនិយមេ តុល្យេន ពាហុល្យតោ,
អត្ថានត្ថវិចារណំ បតិ ជនោ សម្មោហមាបាទិតោ;
ពុទ្ធោ ពោធិតលេ យមាហ សុគតោ គន្ធាន ទេវាលយំ,
ស្វាយំ កម្មវិបាកនិច្ឆយនយោ សង្ខេបតោ ទីបិតោ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ កម្មវិភាគោ នាម

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ។

៦. ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ

រូបវិភាគោ

៤៨១. ឥតិ បញ្ចបរិច្ឆេទ-បរិច្ឆិន្នត្ថសង្គហំ;
នាមធម្មមសេសេន, វិភាវេត្វា សភាវតោ។

៤៨២. សប្បភេទំ បវក្ខាមិ, រូបធម្មមិតោ បរំ;
ភូតោបាទាយភេទេន, ទុវិធម្បិ បកាសិតំ។

៤៨៣. ឧទ្ទេសលក្ខណាទីហិ, វិភាគជនកា តថា;
កលាបុប្បត្តិតោ ចាបិ, យថានុក្កមតោ កថំ?

៤៨៤. រុប្បតីតិ ភវេ រូបវិការប្បច្ចយេសតិ;
រូបរូបំ តថា រូបបរិយាបន្នតោបរំ។

៤៨៥. ភូតរូបំ តុ បថវី, អាបោ តេជោ តថាបរោ;
វាយោ ច ភវតូបាទារូបមេត្តាតិ ភាសិតំ។

៤៨៦. ភូតរូបមុបាទាយ , បវត្តតិ ន ចញ្ញថា;
តច្ចុបាទាយរូបន្តិ, រូបំ សេសមុទីរិតំ។

៤៨៧. ចក្ខុ សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហា កាយោតិ បញ្ចធា;
បសាទរូបមក្ខាតំ, នោបសាទំ បនេតរំ។

៤៨៨. រូបសទ្ទគន្ធរសា, ផោដ្ឋព្ពមិតិ បញ្ចធា;
រូបំ បសាទវិសយំ, បសាទោ គោចរំបរំ។

៤៨៩. ឥត្ថត្តំ បុរិសត្តញ្ច, ភាវរូបមុទីរិតំ;
ជីវិតិន្ទ្រិយរូបន្តិ, ឧបាទិន្នបវត្តិកំ។

៤៩០. វត្ថុរូបំ តុ ហទយំ, យំ ធាតុទ្វយនិស្សយំ;
កពឡីការមាហាររូបមិច្ចាហុ បណ្ឌិតា។

៤៩១. រូបធម្មសភាវត្តា, រូបន្តិ បរិទីបិតំ;
តច្ចេវមដ្ឋារសធា, រូបរូបមុទីរិតំ។

៤៩២. អនិប្ផន្នសភាវត្តា, រូបាការោបលក្ខិតំ;
អនិប្ផន្នំ នាម រូបំ, ទសធា បរិទីបិតំ។

៤៩៣. រូបប្បរិច្ឆេទំ រូបមិច្ចាកាសោ បកាសិតោ;
កាយព្ពចីវិញ្ញត្តិកំ, ទ្វយំ វិញ្ញត្តិរូបកំ។

៤៩៤. លហុតា មុទុតា កម្ម-ញ្ញតា វិញ្ញត្តិយា សហ;
វិការរូបមិច្ចាហុ, បញ្ចធា ច វិភាវិនោ។

៤៩៥. ឧបចយោ សន្តតិ ច, ជរតានិច្ចតាតិ ច;
ចតុធា លក្ខណរូបំ, រូបកណ្ឌេ វិភាវិតំ។

៤៩៦. ឥច្ចេវមដ្ឋវីសតិវិធានិបិ វិចក្ខណោ;
រូបានិ **លក្ខណាទីហិ**, វិភាវេយ្យ យថាក្កមំ។

៤៩៧. ខរតា បថវីធាតុ, សាយំ កក្ខឡលក្ខណា;
កលាបាធិដ្ឋានរសា, បដិគ្គាហោតិ គយ្ហតិ។

៤៩៨. អាពន្ធនមាបោធាតុ, សា បគ្ឃរណលក្ខណា;
កលាបាពន្ធនរសា, សង្គហត្តេន គយ្ហតិ។

៤៩៩ តេជនត្តំ តេជោធាតុ, សាយមុណ្ហត្តលក្ខណា;
បាចនរសា មទ្ទវា-នុប្បាទនន្តិ គយ្ហតិ។

៥០០ វាយោធាតុ វាយនត្តំ, សា វិត្ថម្ភនលក្ខណា;
សមីរណរសាភិនិ-ហារភាវេន គយ្ហតិ។

៥០១ សព្ពត្ថាវិនិភុត្តាបិ, អសម្ភិស្សិតលក្ខណា;
តំតំភាវសមុស្សន្នសម្ភារេសុបលក្ខិតា។

៥០២ អញ្ញមញ្ញានុបត្ថទ្ធា, សេសរូបស្ស និស្សយា;
ចតុទ្ធេវំ កលាបេសុ, មហាភូតា បវត្តរេ។

៥០៣ ចក្ខុ សម្ភារចក្ខុម្ហិ, សត្តក្ខិបដលោចិតេ;
កណ្ហមណ្ឌលមជ្ឈម្ហិ, បសាទោតិ បវុច្ចតិ។

៥០៤ យេន ចក្ខុបសាទេន, រូបានិ អនុបស្សតិ;
បរិត្តំ សុខុមំ ចេតំ, ឩកាសិរសមូបមំ។

៥០៥ សោតំ សោតពិលស្សន្តោ,
តម្ពលោមាចិតេ តថា;
អង្គុលិវេធនាការេ,
បសាទោតិ បវុច្ចតិ។

៥០៦ អន្តោ អជបទដ្ឋានេ, ឃានំ ឃានពិលេ ឋិតំ;
ជិវ្ហា ជិវ្ហាយ មជ្ឈម្ហិ, ឧប្បលាការសន្និភេ។

៥០៧ ឥច្ចេវំ បន ចត្តារោ, តំតំទេសវវត្ថិតា;
កាយប្បសាទោ កាយម្ហិ, ឧបាទិន្នេតិ បញ្ចធា។

៥០៨ កប្បាសបដលស្នេហ-សន្និភា ភូតនិស្សិតា;
បសាទា ជីវិតារក្ខា, រូបាទិបរិវារិតា។

៥០៩ ធីតា រាជកុមារាវ, កលាបន្តរវុត្តិនោ;
ទ្វារភូតាវ បច្ចេកំ, បញ្ចវិញ្ញាណវីថិយា។

៥១០ រូបាទាភិឃាតារហភូតានំ វា យថាក្កមំ;
ទដ្ឋុកាមនិទានាទិកម្មភូតានមេវ វា។

៥១១ បសាទលក្ខណា រូបា-ទាវិញ្ឆនរសា តថា;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡំ, ទ្វារភាវេន គយ្ហរេ។

៥១២ រូបំ និភាសោ ភូតានំ, សទ្ទោ និគ្ឃោសនំ តថា;
គន្ធោវ គន្ធនំ តត្ថ, រសោ ច រសនីយតា។

៥១៣ ឥច្ចេវំ បន ចត្តារោ, គោចរា ភូតនិស្សិតា;
ភូតត្តយញ្ច ផោដ្ឋព្ពមាបោធាតុវិវជ្ជិតំ។

៥១៤ សទ្ទោ អនិយតោ តត្ថ, តទញ្ញោ សហវុត្តិនោ;
តំតំសភាវភេទេន, តំតំទ្វារោបលក្ខិតោ។

៥១៥ បញ្ចេវ បញ្ចវិញ្ញាណវីថិយា វិសយា មតា;
ចក្ខាទិបដិហននលក្ខណាវ យថាក្កមំ។

៥១៦ បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡាលម្ពភាវរសា តថា;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡំ, គោចរត្តេន គយ្ហរេ។

៥១៧ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បនិត្ថត្តមិត្ថិភាវោតិ ភាសិតោ;

បុរិសត្តំ តថា ភាវោ, បុរិសិន្ទ្រិយនាមកោ។

៥១៨ តំ ទ្វយំ បនុបាទិន្នកាយេ សព្ពត្ថ លព្ភតិ;
កលាបន្តរភិន្នញ្ច, ភិន្នសន្តានវុត្តិ ច។

៥១៩ វសេ វត្តេតិ លិង្គាន-មិត្ថិបុម្ភាវលក្ខណំ;
ឥត្ថីតិ ច បុរិសោតិ, បកាសនរសំ តថា។

៥២០ ឥត្ថីនំ បុរិសានញ្ច, លិង្គស្ស ច យថាក្កមំ;
និមិត្តកុត្តាកប្បានំ, ការណត្តេន គយ្ហតិ។

៥២១ សត្តា មរន្តិ នាសេន, យស្ស បាណន្តិ វុត្តិយា;
សជីវមតកាយានំ, ភេទោ យេនោបលក្ខិតោ។

៥២២ តទេតំ កម្មជាតាន-មនុបាលនលក្ខណំ;
ជីវិតំ ជីវនរសំ, អាយុពន្ធោតិ គយ្ហតិ។

៥២៣ មនោធាតុយា ច តថា, មនោវិញ្ញាណធាតុយា;
និស្សយលក្ខណំ វត្ថុ-រូបំ ហទយសម្មតំ។

៥២៤ សមាធានរសំ តាស-មុព្ពាហត្តេន គយ្ហតិ;
យស្មឹ កុប្បិតកាលម្ហិ, វិក្ខិត្តា ហោន្តិ បាណិនោ។

៥២៥ កាយោ យស្សានុសារេន, ចិត្តក្ខេបេន ខិជ្ជតិ;
យស្មឹ និរុទ្ធេ វិញ្ញាណ-សោតោបិ ច និរុជ្ឈតិ។

៥២៦ យំ និស្សាយ បតិដ្ឋាតិ, បដិសន្ធិ ភវន្តរេ;
តទេតំ កម្មសម្ភូតំ, បញ្ចវោការភូមិយំ។

៥២៧ មជ្ឈេ ហទយកោសម្ហិ, អឌ្ឍបសតលោហិតេ;
ភូតរូបមុបាទាយ, ចក្ខាទិ វិយ វត្តតិ។

៥២៨ កពឡីការោ អាហារោ, រូបាហរណលក្ខណោ;
កាយានុយាបនរសោ, ឧបត្ថម្ភោតិ គយ្ហតិ។

៥២៩ ឱជាយ យាយ យាបេន្តិ, អាហារស្នេហសត្តិយា;
បាណិនោ កាមលោកម្ហិ, សាយមេវំ បវុច្ចតិ។

៥៣០ អាកាសធាតុ រូបានំ, បរិយោសានលក្ខណា;
បរិច្ឆេទរសា រូបមរិយាទោតិ គយ្ហតិ។

៥៣១ សលក្ខណបរិច្ឆិន្នរូបធម្មបរិគ្គហេ ;
យោគីនមុបការាយ, យំ ទេសេសិ ទយាបរោ។

៥៣២ បរិច្ឆិន្នសភាវានំ, កលាបានំ យថារហំ;
បរិយន្តានមេវេស, តទាការោ បវុច្ចតិ។

៥៣៣ គមនាទិវចីឃោសបវត្តម្ហិ យថាក្កមំ;
វាយោបថវិធាតូនំ, យោ វិការោ សមត្ថតា។

៥៣៤ សហជោបាទិន្នកានំ, ក្រិយាវាចាបវត្តិយា;
វិប្ផន្ទយដ្ឋនាហេតុ, ចិត្តានុបរិវត្តកោ។

៥៣៥ ស វិការវិសេសោយំ, វិញ្ញត្តីតិ បកាសិតោ;
វិញ្ញាបេតីតិ កាយេន, វាចាយ ច វិចិន្តិតំ។

៥៣៦ វាយោបថវាធិកានំ, ភូតានមិតិ កេចន;
បវុត្តា តាទិនា កាយ-បរិគ្គហសុខាយ យា។

៥៣៧ វាយោ យស្សានុភាវេន,
សហាភោគោវ ខាយតិ;
យំ និរោធា បរាភូតោ,
សេតិ និច្ចេតនោ យថា។

៥៣៨ លោកេ បបញ្ចា វត្តន្តិ, ពហុធា យាយ និម្មិតា;
កប្បេន្តិ កាយមត្តានំ, ពាលា យាយ ច វញ្ចិតា។

៥៣៩ សាយំ កាយវចីកម្ម-ទ្វារភាវេន លក្ខិតា;
ព្យាបារយន្តនាហេតុ-វិការាការលក្ខណា។

៥៤០ កាយវាចាអធិប្បាយ-បកាសនរសា តថា;
កាយវិប្ផន្ទយន្តន-ហេតុភាវេន គយ្ហតិ។

៥៤១ លហុតា បន រូបានំ, អទន្ធាការលក្ខណា;
អវិត្ថានរសា សល្ល-ហុកវុត្តីតិ គយ្ហតិ។

៥៤២ មុទុតាបិ ច រូបានំ, កក្ខឡាភាវលក្ខណា;
កិច្ចាវិរុជ្ឈនរសា, អនុកុល្យន្តិ គយ្ហតិ។

៥៤៣ កម្មញ្ញតា ច រូបានំ, អលំកិច្ចស្ស លក្ខណា;
បវត្តិសម្បត្តិរសា, យោគ្គភាវោតិ គយ្ហតិ។

៥៤៤ សប្បាយមុតុមាហារំ, លទ្ធា ចិត្តមនាមយំ;
លហុ មុទុ ច កម្មញ្ញំ, យទា រូបំ បវត្តតិ។

៥៤៥ តថា បវត្តរូបស្ស, បវត្តាការភេទិតំ;
លហុតាទិត្តយម្បេតំ, សហវុត្តិ តទា ភវេ។

៥៤៦ សប្បាយបដិវេធាយ, បដិបត្តុបការិកា;
សាការា រូបសម្បត្តិ, បញ្ញត្តេវំ មហេសិនា។

៥៤៧ រូបស្សោបចយោ នាម, រូបស្សាចយលក្ខណោ;
រូបុម្មុជ្ជាបនរសោ, បារិបូរីតិ គយ្ហតិ។

៥៤៨ បវត្តិលក្ខណា រូប-សន្តតីតិ បកាសិតា;
អនុប្បពន្ធនរសា, អវិច្ឆេទោតិ គយ្ហតិ។

៥៤៩ រូបមាចយរូបេន , ជាយតិច្ចុបរូបរិ;
បេក្ខតោបចាយាការា, ជាតិ គយ្ហតិ យោគិនា។

៥៥០ អនុប្បពន្ធាការេន, ជាយតីតិ សមេក្ខតោ;
តទាយំ សន្តតាការា, សមុបដ្ឋាសិ ចេតសិ។

៥៥១ ឯវមាភោគភេទេន, ជាតិរូបំ ទ្វិធា កតំ;
អត្ថូបលទ្ធិភាវេន, ជាយន្តំ វាថ កេវលំ។

៥៥២ បរិវិត្តមោកាសំ, បុរក្ខត្តេន ចីយតិ;
អភាវា បន ភាវាយ, បវត្តមិតិ សន្តតិ។

៥៥៣ ឯវមាការភេទាបិ, សព្ពាការវរាករោ;
ជាតិរូបំ ទ្វិធាកាសិ, ជាតិរូបវិរោចនោ។

៥៥៤ ជរតា កាលហរណំ, រូបានំ បាកលក្ខណា;
នវតាបាយនរសា, បុរាណត្តន្តិ គយ្ហតិ។

៥៥៥ អន្តិមក្ខណសម្បត្តិ, បរិភិជ្ជនលក្ខណា;

អនិច្ចតា ហរណរសា, ខយភាវេន គយ្ហតិ។

៥៥៦ ឥតិ លក្ខណរូបំ តុ, តិវិធំ ភិន្នកាលិកំ;
សភាវរូបធម្មេសុ, តំតំកាលោបលក្ខិតំ។

៥៥៧ យេន លក្ខីយតិ រូបំ, ភិន្នាការំ ខណេ ខណេ;
វិបស្សនានយត្ថាយ, តមិច្ចាហ តថាគតោ។

៥៥៨ ឥច្ចេវំ សបរិច្ឆេទា, សវិការា សលក្ខណា;
អកិច្ចា បដិវេធាយ, ទយាបន្នេន តាទិនា។

៥៥៩ រូបធម្មា សភាវេន, វិជ្ជមានាតិ ភាសិតា;
អជ្ឈត្តិកាទិភេទេន, ពហុធា ភិជ្ជរេ កថំ;

៥៦០ ទ្វារភូតា បវត្តេន្តិ, ចិត្តមត្តាតិ កប្បិតំ;
រូបមជ្ឈត្តិកំ តស្មា, បសាទា ពាហិរំបរំ។

៥៦១ វណ្ណោ គន្ធោ រសោជា ច, ភូតរូបញ្ច ភាសិតំ;
អវិនិព្ភោគរូបំ តុ, វិនិព្ភោគំ បនេតរំ។

៥៦២ សត្តវិញ្ញាណធាតូនំ, និស្សយត្តា យថារហំ;
បសាទា ហទយញ្ចេវ, វត្ថុនា វត្ថុ ទេសិតំ។

៥៦៣ បញ្ចវិញ្ញាណុបាទិន្ន-លិង្គាទិ ច បវត្តិតោ;
បសាទា ជីវិតំ ភាវា, ចេន្ទ្រិយំ នេន្ទ្រិយំបរំ។

៥៦៤ បញ្ចវិញ្ញាណកម្មានំ, បវត្តិមុខភាវតោ;
ទ្វារំ បសាទវិញ្ញត្តិ-បរមទ្វារមីរិតំ។

៥៦៥ បដិហញ្ញន្តញ្ញមញ្ញំ, បសាទវិសយា បន;
តស្មា សប្បដិឃំ នាម, រូបមប្បដិឃំបរំ។

៥៦៦ ទ្វារាលម្ពណភាវេន , សភាវេនេវ បាកដា;
តេ ឯវោឡារិកំ តស្មា, សេសំ សុខុមមីរិតំ។

៥៦៧ ឱឡារិកសភាវេន, បរិគ្គហសុខា តហឹ;
តេ ឯវ សន្តិកេរូបំ, ទូរេរូបំ បនេតរំ។

៥៦៨ តណ្ហាទិដ្ឋីហុបេតេន, កម្មុនាទិន្នភាវតោ;
កម្មជាតមុបាទិន្នំ, អនុបាទិន្នកំបរំ។

៥៦៩ ចក្ខុនា ទិស្សមានត្តា, សនិទស្សននាមកំ;
រូបមេវ តតោ សេស-មនិទស្សនមព្រវុំ។

៥៧០ សនិទស្សនរូបញ្ច, រូបំ សប្បដិឃំ តថា;
អនិទស្សនមញ្ញំ តុ, ថូលំ សប្បដិឃំ មតំ។

៥៧១ អនិទស្សនរូបញ្ច, សេសំ អប្បដិឃំ តថា;
រូបំ តិវិធមិច្ចេវំ, វិភជន្តិ វិចក្ខណា។

៥៧២ អប្បត្តគោចរគ្គាហិរូបំ ចក្ខាទិកំ ទ្វយំ;
សម្បត្តគ្គាហិ ឃានាទិ-ត្តយមគ្គាហិកំ រូបំ។

៥៧៣ ទិដ្ឋំ រូបំ សុតំ សទ្ទោ, មុតំ គន្ធាទិកត្តយំ;
វិញ្ញាណេនេវ ញេយ្យត្តា, វិញ្ញាតមបរំ ភវេ។

៥៧៤ ហទយំ វត្ថុមេវេត្ថ, ទ្វារំ វិញ្ញត្តិកទ្វយំ;
បសាទា វត្ថុ ច ទ្វារំ, អញ្ញំ តុភយវជ្ជិតំ។

៥៧៥ ភេទិត្វា រូបមិច្ចេវំ, គស្សេវ បុន បណ្ឌិតោ;
សមុដ្ឋានជនកេហិ, វិភាវេយ្យ យថារហំ។

៥៧៦ កុសលាកុសលំ កម្ម-មតីតំ កាមិកំ គថា;
រូបាវចរមិច្ចេវំ, បញ្ចវីសតិធា ឋិតំ។

៥៧៧ បដិសន្ធិមុបាទាយ, សញ្ចនេតិ ខណេ ខណេ;
កាមរូបេសុ រូបានិ, កម្មជានិ យថារហំ។

៥៧៨ ជាយន្តំ បញ្ចវិញ្ញាណ-បាការុប្បវិវជ្ជិតំ;
ភវង្គាទិមុបាទាយ, សមុប្បាទេតិ មានសំ។

៥៧៩ សីតុណ្ហោតុសមញ្ញាតា,
តេជោធាតុ ឋិតិក្ខណេ;
តថេវជ្ឈោហដាហារោ,
កាមេ កាយប្បតិដ្ឋិតោ។

៥៨០ អជ្ឈត្តំ បន ចត្តារោ, ពាហិរោ តុបលព្ភតិ;
សព្ពេ កាមភវេ រូបេ, អាហារោ ន សមីរិតោ។

៥៨១ បវត្តេ ហោន្តិ ចត្តារោ, កម្មមេវោបបត្តិយំ;
ជីវមានស្ស សព្ពេបិ, មតស្សោតុ សិយា ន វា។

៥៨២ កម្មំ ចិត្តោតុមាហារ-មិច្ចេវំ បន បណ្ឌិតា;
រូបានំ ជនកត្តេន, បច្ចយាតិ បកាសយុំ។

៥៨៣ ហទយិន្ទ្រិយរូបានិ, កម្មជានេវ ចិត្តជំ;
វិញ្ញត្តិទ្វយមីរេន្តិ, សទ្ទោ ចិត្តោតុជោ មតោ។

៥៨៤ ចិត្តោតុកពឡីការ-សម្ភូតា លហុតាទយោ;
កម្មចិត្តោតុកាហារ-ជានិ សេសានិ ទីបយេ។

៥៨៥ ជាយមានាទិរូបានំ, សភាវត្តា ហិ កេវលំ;
លក្ខណានិ ន ជាយន្តិ, កេហិចីតិ បកាសិតំ។

៥៨៦ បទិជាតាទយោ តេស-មវស្សំ តំសភាវតា;
តេសញ្ច លក្ខណានន្តិ, អនវត្ថា ភវិស្សតិ។

៥៨៧ អដ្ឋារស បន្នរស, តេរស ទ្វាទសាតិ ច;
កម្មចិត្តោតុកាហារ-ជានិ ហោន្តិ យថាក្កមំ។

៥៨៨ **កលាបានិ** យថាយោគំ, តានិ សង្គយ្ហ បណ្ឌិតា;
នវ ឆ ចតុរោ ទ្វេតិ, ឯកវីសតិ ភាវយុំ។

៥៨៩ ជីវិតញ្ចាវិនិព្ភោគ-រូបញ្ច , សហវុត្តិតោ;
សង្គយ្ហ ចក្ខុទសកំ, ចក្ខុមាទាយ ភាសិតំ។

៥៩០ តថា សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហំ កាយំ យថាក្កមំ;
ឥត្ថិភាវញ្ច បុម្ភាវំ, វត្ថុមាទាយ ទីបយេ។

៥៩១ អវិនិព្ភោគរូបេន, ជីវិតនវកំ ភវេ;
ឥច្ចេវំ **កម្មជា** នាម, កលាបា នវធា ឋិតា។

៥៩២ អវិនិព្ភោគរូបញ្ច, សុទ្ធដ្ឋកមុទីរិតំ;
កាយវិញ្ញត្តិយា សទ្ធិំ, នវកន្តិ បវុច្ចតិ។

៥៩៣ វចីវិញ្ញត្តិសទ្ទេហិ, ទសកំ ភាសិតំ តថា;

លហុតាទេកាទសកំ, លហុតាទីហិ តីហិបិ។

៥៩៤ កាយវិញ្ញត្តិលហុតា-ទីហិ ទ្វាទសកំ មតំ;
វចីវិញ្ញត្តិលហុតា-ទីហិ តេរសកំ តថា។

៥៩៥ ភាវេត្វាការភេទញ្ច, តំតំកាលោបលក្ខិតំ;
តតិ **ចិត្តសមុដ្ឋានា**, ឆ កលាបាតិ ភាសិតា។

៥៩៦ សុទ្ធដ្ឋកំ តុ បឋមំ, សទ្ទេន នវកំ មតំ;
លហុតាទេកាទសកំ, លហុតាទិសមាយុតំ។

៥៩៧ សទ្ទេន លហុតាទីហិ, តថា ទ្វាទសកំ ភវេ;
កលាបា **ឧតុសម្ភូតា**, ចតុទ្ទេវំ បកាសិតា។

៥៩៨ សុទ្ធដ្ឋកញ្ច លហុតា-ទេកាទសកមិច្ចបិ;
កលាបា**ហារសម្ភូតា**, ទុវិធាវ វិភាវិតា។

៥៩៩ កលាបានំ បរិច្ឆេទ-លក្ខណត្តា វិចក្ខណា;
ន កលាបង្គមិច្ចាហុ, អាកាសំ លក្ខណានិ ច។

៦០០ ឯវំ ចតុសម្ភូតា, កលាបា ឯកវីសតិ;
សព្ពេ លព្ភន្តិ អជ្ឈត្តំ, ពាហិរោតុសមុដ្ឋិតា។

៦០១ អដ្ឋកំ សទ្ទនវក-មិតិ ទ្វេធាវ ភាសិតា;
មតកាយេបិ តេ ឯវ, សិយុមិច្ចាហុ បណ្ឌិតា។

៦០២ កាមេ សព្ពេបិ លព្ភន្តិ, សភាវានំ យថារហំ;
សម្បុណ្ណាយតនានំ តុ, បវត្តេ ចតុសម្ភវា។

៦០៣ ទសកានេវ សព្ពានិ, កម្មជានេវ ជាតិយំ;
ចក្ខុសោតឃានភាវ-ទសកានិ ន វា សិយុំ។

៦០៤ វត្ថុកាយទសកានិ, សភាវទសកានិ វា;
គព្ភសេយ្យកសត្តានំ, តតោ សេសានិ សម្ភវា។

៦០៥ កម្មំ រូបំ ជនេតេវំ,
មានសំ សន្ធិតោ បរំ;
តេជោធាតុ ឋិតិប្បត្តា,
អាហារជ្ជោហដោ តថា។

៦០៦ ឯវំ ចតុសម្ភូតា, រូបសន្តតិ កាមិនំ;
ទីបជាលាវ សម្ពន្ធា, យាវជីវំ បវត្តតិ។

៦០៧ អាយុនោ វាថ កម្មស្ស, ខយេនោភិន្នមេវ វា;
អញ្ញេន វា មរន្តាន-មុបច្ឆេទកកម្មុនា។

៦០៨ សត្តរសចិត្តក្ខណមាយុ រូបានមីរិតំ;
សត្តរសមចិត្តស្ស, ចុតិចិត្តោបរី តតោ។

៦០៩ ឋិតិកាលមុបាទាយ, កម្មជំ ន បរំ ភវេ;
តតោ ភិជ្ជតុបាទិន្នំ, ចិត្តជាហារជំ តតោ។

៦១០ ឯវំ មតសត្តានំ, បុនទេវ ភវន្តរេ;
បដិសន្ធិមុបាទាយ, តថា រូបំ បវត្តតិ។

៦១១ ឃានជិវ្ហាកាយភាវទសកាហារជំ បន;
រូបំ រូបភវេ នត្ថិ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

៦១២ ឥត្ថ គន្ធរសោជា ច, ន លព្ភន្តីតិ កេចន;
កលាបា ច គណេតព្ពា, តត្តកំ រូបវជ្ជិតា។

៦១៣ ឋិតិក្ខណញ្ច ចិត្តស្ស, តេ ឯវ បដិសេធយុំ;
ចិត្តភង្គក្ខណេ រូប-សមុប្បត្តិញ្ច វារយុំ។

៦១៤ ចក្ខុសោតវត្ថុសទ្ទចិត្តជម្បិ អសញ្ញិសុ;
អរូបេ បន រូបានិ, សព្ពថាបិ ន លព្ភរេ។

៦១៥ ឥត្ថំ បនេត្ថ វិមលេន វិភាវនត្ថំ,
ធម្មំ សុធម្មមុបគម្ម សុរាធិវាសំ;
រូបំ អរូបសវិភាគសលក្ខណំ តំ,
វុត្តំ បវុត្តមភិធម្មនយេ មយាបិ។

៦១៦ រូបវិភាគមិមំ សុវិភត្តំ, រូបយតោ បន ចេតសិ និច្ចំ;
រូបសមិទ្ធជិនេរិតធម្មេ, រូបរតី អភិវឌ្ឍតិ បញ្ញា។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ រូបវិភាគោ នាម

ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ។

៧. សត្តមោ បរិច្ឆេទោ

សព្ពសង្គហវិភាគោ

៦១៧. ចតុបញ្ញាស ធម្មា ហិ, នាមនាមេន ភាសិតា;
អដ្ឋារសវិធា វុត្តា, រូបធម្មាតិ សព្ពថា។

៦១៨. អភិញ្ញេយ្យា សភាវេន, ទ្វាសត្តតិ សមីរិតា;
សច្ចិកដ្ឋបរមត្ថា, វត្ថុធម្មា សលក្ខណា។

៦១៩. តេសំ ទានិ បវក្ខាមិ, **សព្ពសង្គាហិកំ នយំ**;
អាភិធម្មិកភិក្ខូនំ, ហត្ថសារមនុត្តរំ។

៦២០. ទុកា តិកា ច ខន្ធាយតនតោ ធាតុសច្ចតោ;
បដិច្ចសមុប្បាទា ច, បច្ចយា ច សមញ្ញតោ។

៦២១. បច្ចយោ ឯវ និព្ពានមបច្ចយមសង្ខតំ;
អសង្ខារមនុប្បាទំ, សស្សតំ និច្ចលក្ខណំ។

៦២២. បច្ចយា ចេវ សង្ខារា, សង្ខតា ច តតោបរេ;
ឧប្បាទវយធម្មា ច, បច្ចយដ្ឋិតិកា តថា។

៦២៣. និព្ពានំ រូបធម្មា ច, វិប្បយុត្តាវ កេវលំ;
អារម្មណា ឯវ នាម, នាលម្ពន្តិ ហិ កិញ្ចិបិ។

៦២៤. ឯកុប្បាទនិរោធា ច, ឯកាលម្ពណវត្ថុកា;
សំសដ្ឋា សម្បយុត្តា ច, សហជាតា យថារហំ។

៦២៥. អញ្ញមញ្ញានុបត្ថទ្ធា, សព្ពត្ថ សហវុត្តិនោ;
សារម្មណារម្មណា ច, ចិត្តចេតសិកា មតា។

៦២៦. វិបស្សនាយ ភូមីតិ, តត្ថ តេភូមកា មតា;
លោកិយា បរិយាបន្នា, វដ្ដធម្មា សឧត្តរា។

៦២៧. សក្កាយធម្មា សភយា, តីរមោរិមនាមកំ;
សំយោជនិយា សមលា, តថា នីវរណីយកា។

៦២៨. សំក្លេសិកា បរាមដ្ឋា, ឧបាទានីយសាសវា;
ឱឃនីយា យោគនីយា, គន្ថនីយាតិ ភាសិតា។

៦២៩. អញ្ញេ អបរិយាបន្នា, វិរដ្ឋា ចាវិបស្សិយា;
លោកុត្តរានុត្តរា ច, នោសំយោជនិយាទយោ។

៦៣០. កម្មជាតា ឧបាទិន្នា, នាម វុច្ចន្តិ សាសវា;
អនុបាទិន្នកា នាម, តតោ សេសា បវុច្ចរេ។

៦៣១. ធម្មា សប្បដិភាគាតិ, កុសលាកុសលា មតា;
អប្បដិភាគធម្មាតិ, តទញ្ញេ បរិទីបយេ។

៦៣២. សរណា ច បហាតព្ពា, ទ្វាទសាកុសលា បន;
តទញ្ញេ អរណា នាម, បហាតព្ពា ន កេហិចិ។

៦៣៣. រូបិនោ រូបធម្មា ច, នាមធម្មា អរូបិនោ;
ឯវមាទិប្បភេទេន, **ទ្វិធា ភេទំ** វិភាវយេ។

៦៣៤. កាឡា ធម្មា តបនីយា, កណ្ហា ច កដុកប្ផលា;
អសេវិតព្ពា សាវជ្ជា, ទ្វាទសាកុសលា មតា។

៦៣៥. បុណ្ណិតា ចាតបនីយា, សុក្កា ច សុខទាយកា;
សេវិតព្ពានវជ្ជា ច, កុសលា ឯកវីសតិ។

៦៣៦. ក្រិយា វិបាកា រូបញ្ច, និព្ពានន្តិ ចតុព្ពិធា;
វុត្តា អព្យាកតា នាម, ធម្មា តព្ពិបរីតតោ។

៦៣៧. ហីនា ធម្មា បរិត្តា ច, កាមាវចរភូមិកា;
រូបារូបា បវុច្ចន្តិ, មជ្ឈិមា ច មហគ្គតា។

៦៣៨. អប្បមាណា បណីតា ច, ធម្មា លោកុត្តរា មតា;
សំកិលិដ្ឋសំក្លេសិកា, ទ្វាទសាកុសលា តថា។

៦៣៩. អសំកិលិដ្ឋសំក្លេសិកា, ធម្មា តេភូមកាបរេ;
អសំក្លិដ្ឋាសំក្លេសិកា, នវ លោកុត្តរា សិយុំ។

៦៤០. វិបាកា តេ បវុច្ចន្តិ, វិបាកា ចតុភូមកា;
វិបាកធម្មា នាមាតិ, កុសលាកុសលា មតា។

៦៤១. ក្រិយា រូបញ្ច និព្ពានំ, ន បាកំ ន តុ បច្ចតិ;
អាចយគាមិនោ ធម្មា, បុញ្ញាបុញ្ញាវ សាសវា។

៦៤២. វុត្តាបចយគាមិនោ , កុសលានុត្តរា បន;
ក្រិយា រូបញ្ច និព្ពានំ, បាកា ចោភយវជ្ជិតា។

៦៤៣. បឋមានុត្តរោ មគ្គោ, ទស្សនំ ភាវនាបរេ;
តំទញ្ញេ ទ្វយនិម្មុត្តា, សព្ពេបិ បរមត្ថតោ។

៦៤៤. សត្ត លោកុត្តរា ហេដ្ឋា, វុត្តា សេក្ខាតិ តាទិនា;
អរហត្តផលមេវ, អសេក្ខន្តិ បកាសិតំ។

៦៤៥. លោកិយាបិ ច និព្ពានំ, ភាសិតោភយវជ្ជិតា;
ឯវមាទិប្បការេហិ, **តិវិធា**តិ វិភាវយេ។

៦៤៦. អតីតានាគតំ រូបំ, បច្ចុប្បន្នមថាបរំ;
អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, សុខុមោឡារិកំ តថា។

៦៤៧. ហីនំ បណីតំ យំ ទូរេ, សន្តិកេ វា តទេកតោ;
សព្ពំ រូបំ សមោធាយ, **រូបក្ខន្ធោ**តិ វុច្ចតិ។

៦៤៨. តថេវ **វេទនាក្ខន្ធោ**, នាម យា កាចិ វេទនា;
សញ្ញាក្ខន្ធោតិ សញ្ញា ច, រាសិភាវេន ភាសិតា។

៦៤៩. វដ្ដធម្មេសុ អស្សាទំ, តទស្សាទោបសេវនំ;
វីនិភុជ្ជ និទស្សេតុំ, ខន្ធទ្វយមុទាហដំ។

៦៥០. វិវាទមូលសំសារ-កមហេតុនិទស្សនំ;
សន្ធាយ វេទនា សញ្ញា, កតា នានាតិ កេចន។

៦៥១. ចិត្តសំសដ្ឋធម្មានំ, ចេតនាមុខតោ បន;
សង្ខារក្ខន្ធនាមេន, ធម្មា ចេតសិកា មតា។

៦៥២. សព្ពភេទំ តថា ចិត្តំ, **វិញ្ញាណក្ខន្ធ** សម្មតំ;
ភេទាភាវេន និព្ពានំ, ខន្ធសង្គហនិស្សដំ។

៦៥៣. អាលម្ពនីយភាវេន, ឧបាទានោបការតោ;
បញ្ចុបាទានក្ខន្ធាតិ, លោកុត្តរវិវជ្ជិតា។

៦៥៤. យថា ថូលំ ហិតត្ថាយ, បរិគ្គាហកយោគិនំ;

ធម្មា តេភូមកា ឯក-ភូមិភាវាយ ទេសិតា។

៦៥៥. ភាជនំ ភោជនំ តស្ស, ព្យញ្ជនំ ភោជកោ តថា;
ភុញ្ជិតា ចាតិ បញ្ចេតេ, ឧបមេន្តិ យថាក្កមំ។

៦៥៦. គិលានសាលា គេលញ្ញំ, អសប្បាយោបសេវនា;
សមុដ្ឋានំ គិលានោតិ, ឧបមេន្តិ ច បណ្ឌិតា។

៦៥៧. ចារកោ ការណំ តត្ថ, អបរាធោ ច ការកោ;
អបរាធកតោ ចោរោ, ឥតិ ចោបមិតា បុន។

៦៥៨. និច្ចាធិបីឡនដ្ឋេន , ភាវាតិ បរិទីបិតា;
ក្លេសទុក្ខមុខេនេតេ, ខាទកា ច និរន្តរំ។

៦៥៩. អនត្ថាវហិតា និច្ចមុក្ខិត្តាសិកវេរិនោ;
មច្ចុមារាភិធេយ្យត្តា, វធកាតិ ច ភាសិតា។

៦៦០. វិមទ្ទាសហនំ រូបំ, ផេណបិណ្ឌំវ ទុព្ពលំ;
មុហុត្តរមណីយត្តា, វេទនា ពុព្ពុឡូបមា។

៦៦១. មរីចិកូបមា សញ្ញា, វិបល្លាសកភាវតោ;
សង្ខារាបិ ច និស្សារា, កទលិក្ខន្ធសាទិសា។

៦៦២. នានប្បការំ ចិន្តេន្តំ, នានាក្លេសវិមោហិតំ;
បលម្ភតីតិ វិញ្ញាណំ, មាយាសមមុទីរិតំ។

៦៦៣. ឥច្ចេវំ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ខន្ធា ច កេវលំ;
បញ្ចក្ខន្ធាតិ នាមេន, ទេសិតាតិ វិភាវយេ។

៦៦៤. អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, វិញ្ញាណុប្បត្តិការណំ;
ទ្វារាលម្ពណភេទេន, ទ្វេធាយតនមីរិតំ។

៦៦៥. ចក្ខាទជ្ឈត្តិកំ តត្ថ, ឆទ្វារាយតនំ ភវេ;
ពាហិរាយតនំ នាម, តថា រូបាទិគោចរំ។

៦៦៦. ឥតិ វីថិប្បវត្តានំ, ទ្វារាលម្ពណសង្គហោ;
អាគមេ អភិធម្មេ តុ, សព្ពថាបិ យថារហំ។

៦៦៧. យថាហនន្តរាតីតោ, ជាយមានស្ស បច្ចតោ;
មនោ សព្ពោបិ សព្ពស្ស, មនស្សាយតនំ **ភវេ**។

៦៦៨. តថា បុព្ពង្គមដ្ឋេន, សហជានមរូបិនំ;
ទ្វារភាវេន វិញ្ញាណំ, សព្ពមាយតនំ មតំ។

៦៦៩. មនាយតនមិច្ចេវំ, បសាទាយតនំ តថា;
បញ្ចវិញ្ញាណធម្មានំ, ឥតិ ឆទ្ធា វិភាវយេ។

៦៧០. បញ្ចប្បសាទវិសយា, បញ្ចាយតនសម្មតា;
សេសំ រូបញ្ច និព្ពានំ, សព្ពេ ចេតសិកាតិ ច។

៦៧១. ឯកូនសដ្ឋិធម្មានំ , ធម្មាយតនសង្គហោ;
ឥតិ ឆទ្ធា បកាសេន្តិ, ពាហិរាយតនំ ពុធា។

៦៧២. សុញ្ញគាមោវ ទដ្ឋព្ព-មជ្ឈត្តិកមសារតោ;
គាមឃាតកចោរាវ, តំ ហនន្តំវ ពាហិរំ។

៦៧៣. នាមប្បវត្តិមូឡានំ, តទុប្បត្តិកការណំ;
ទ្វាទសាយតនានីតិ, វុត្តមិត្ថំ មហេសិនា។

៦៧៤ សុមត្តា ភារមត្តេន, ធារេន្តីតិ សលក្ខណំ;
ទ្វារាលម្ពតទុប្បន្ន-បរិយាយេន ភេទិតា។

៦៧៥ មនាយតនមេត្ថាហ, សត្ត វិញ្ញាណធាតុយោ;
ឯកាទស យថាវុត្តា, ឥច្ច**ដ្ឋារស ធាតុយោ**។

៦៧៦ អន្តាទិកា មនោធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុយា;
បវេសាបគមេ ទ្វារ-បរិយាយេន តិដ្ឋតិ។

៦៧៧ ភេរិតលទណ្ឌឃោស-សមំ ឆក្កំ យថាក្កមំ;
កដ្ឋារណិបាវកាទិ-សមញ្ច តិវិធំ ភវេ។

៦៧៨ ទុក្ខំ សមុទយោ ចេវ, និរោធោ ច តថាបរោ;
មគ្គោ ចាតិ ចតុទ្ធាហ, សច្ចំ សច្ចបរក្កមោ។

៦៧៩ ភារោ ច ភារទានញ្ច, ភារនិក្ខេបនំ តថា;
ភារនិក្ខេបនូបាយោ, តច្ចោបម្មំ យថាក្កមំ។

៦៨០ រោគោ រោគនិទានញ្ច, រោគវូបសមោ តថា;
រោគភេសជ្ជមិច្ចេវ-មុបមាហិ ច ទីបិតំ។

៦៨១ វិសរុក្ខោ រុក្ខមូលំ, រុក្ខច្ឆេទោ តថាបរោ;
រុក្ខច្ឆេទកសត្ថន្តិ, ចតុធោបមិតំ តថា។

៦៨២ តីរមោរិមសង្ខាតំ, មហោឃោ បារិមំ តថា;
តទតិក្កមុបាយោតិ, ឧបមេន្តិ ច តំ ពុធា។

៦៨៣ សច្ឆិកត្ថាន បច្ចក្ខ-មិច្ចោបម្មំ យថាក្កមំ;
សមាចិក្ខិ វិមោក្ខាយ, សច្ចំ តច្ឆនិយាមតោ។

៦៨៤ តថា ហិ ទុក្ខំ នាពាធំ, នាញ្ញំ ទុក្ខា ច ពាធកំ;
ពាធកត្តនិយាមេន, ទុក្ខសច្ចមិតីរិតំ។

៦៨៥ តំ វិនា នាញ្ញតោ ទុក្ខំ, ន ហោតិ ន ច តំ តតោ;
ទុក្ខហេតុនិយាមេន, សច្ចមាហ វិសត្តិកំ។

៦៨៦ នាញ្ញា និព្ពានតោ សន្តិ, ន ច សន្តំ ន តំ យតោ;
សន្តភាវនិយាមេន, និព្ពានំ សច្ចមុត្តមំ។

៦៨៧ នាញ្ញំ មគ្គាច និយ្យានំ, អនិយ្យានោ ន ចាបិ សោ;
តស្មា និយ្យានភាវេន, មគ្គោ សច្ចន្តិ សម្មតោ។

៦៨៨ ឥតិ តច្ឆាវិបល្លាស-ភូតភាវោ ចតូសុបិ;
សច្ចដ្ឋោតិ វិនិទ្ទិដ្ឋោ, ទុក្ខាទីស្វវិសេសតោ។

៦៨៩ បីឡនដ្ឋោ សង្ខតដ្ឋោ, សន្តាបដ្ឋោ ច ភាសិតោ;
វិបរិណាមដ្ឋោ ចាតិ, ទុក្ខស្សេវំ ចតុព្ពិធា។

៦៩០ អាយូហនា និទានា ច, សំយោគា បលិពោធតោ;
ទុក្ខស្សមុទយស្សាបិ, ចតុធត្ថា បកាសិតា។

៦៩១ និស្សរណា វិវេកា ចា-សង្ខតាមតតោ តថា;
អត្ថា ទុក្ខនិរោធស្ស, ចតុធាវ សមីរិតា។

៦៩២ និយ្យានតោ ហេតុតោ ច,
ទស្សនាធិបតេយ្យតោ;
មគ្គស្សាបិ ចតុទ្ធេវ-

មិតិ សោឡសធា បិតា។

៦៩៣ សច្ចិកដ្ឋបរមត្ថំ, តច្ឆាភិសមយដ្ឋតោ;
តថត្ថមបិ សច្ចដ្ឋំ, បដ្ឋបេន្តេត្ថ បណ្ឌិតា។

៦៩៤ តទេតំ បដិវិជ្ឈន្តិ, អរិយាវ ចតុព្ពិធំ;
វុត្តមរិយសច្ចន្តិ, តស្មា នាថេន តំ កថំ;

៦៩៥ ជាតិ ជរា ច មរណំ, សោកោ ច បរិទេវនា;
ទុក្ខញ្ច ទោមនស្សញ្ច, ឧបាយាសោ តថាបរោ។

៦៩៦ អប្បិយេហិ ច សំយោគោ, វិប្បយោគោ បិយេហិ ច;
យម្បិ ន លភតិច្ឆន្តោ, តម្បិ ទុក្ខមិទំ មតំ។

៦៩៧ អបាយេសុបបជ្ជន្តា, ចវន្តា ទេវលោកតោ;
មនុស្សេសុ ច ជីវន្តា, នានាព្យសនបីឡិតា។

៦៩៨ សោចន្តា បរិទេវន្តា, វេទេន្តា ទុក្ខវេទនំ;
ទោមនស្សេហិ សន្តត្តា, ឧបាយាសវិឃាតិនោ។

៦៩៩ អនិដ្ឋេហិ អកន្តេហិ, អប្បិយេហិ សមាយុតា;
សង្ខារេហិ ច សត្តេហិ, នានានត្ថវិធាយិភិ។

៧០០ ឥដ្ឋេហិ បិយកន្តេហិ, មនាបេហិ វិយោជិតា;
សង្ខារេហិ ច សត្តេហិ, នានាសម្បត្តិទាយិភិ។

៧០១ ទុក្ខាបគមមិច្ឆន្តា , បត្ថយន្តា សុខាគមំ;
អលព្ភនេយ្យធម្មេសុ, បិបាសាតុរមានសា។

៧០២ ឥច្ឆាធិបន្នា កបណា, វិប្ផន្ទន្តា រុទម្មុខា;
តណ្ហាទាសា បរាភូតា, ភវសំសារសំកដេ។

៧០៣ យំ តេភូមកនិស្សន្ទំ, កដុកំ គាឡ្ហវេទនំ;
វេទេន្តិ សំសារផលំ, តំជាតាទី វិនា កុតោ។

៧០៤ តស្មា ជាតាទិភេទេហិ, ពាធមានា ភយាវហា;
ទុក្ខា ច ទុក្ខវត្ថុ ច, ពហុធាបិ បបញ្ចិតា។

៧០៥ ឯតេ សព្ពេ បញ្ចុបាទាន-ក្ខន្ធា ឯវ សមាសតោ;
ទុក្ខាធិដ្ឋានភាវេន, ទុក្ខតាយ និយាមិតា។

៧០៦ តស្មា តេភូមកា ធម្មា, សព្ពេ តណ្ហាវិវជ្ជិតា;
ទុក្ខសច្ចន្តិ ទេសេសិ, ទេសនាកុសលោ មុនិ។

៧០៧ វិរាគតេជាលាភេន , តណ្ហាស្នេហសិនេហិតំ;
វិសរុក្ខោវ ជាតាទិនានានត្ថផលោទយំ។

៧០៨ នន្ទិរាគានុពន្ធេន, សន្តានមវកឌ្ឍិតំ;
បុនព្ភវាភិនិព្ពត្តិភាវេន បវិវត្តតិ។

៧០៩ បតិដ្ឋិតញ្ច តត្ថេតមត្តស្នេហានុសេវនំ;
គោចរានុនយាពទ្ធំ, រាគមុច្ឆាសមោហិតំ។

៧១០ ក្លេសរាសិបរិក្លិដ្ឋំ, ព្យសនោបទ្ទវាហតំ;
ទុក្ខសល្លសមាវិទ្ធំ, វិហញ្ញតិ និរន្តរំ។

៧១១ ភវេ វិរាគតេជេន, វិច្ឆិន្នេ សតិ សព្ពថា;
កេន ពន្ធេន សន្តាន-មានេស្សតិ ភវន្តរំ។

៧១២ យាវន្តរមសម្បត្តេ, សន្តានម្ហិ វិវដ្ដិតេ;
កិមជិដ្ឋាយ ជាតាទិទុក្ខធម្មា បវត្តរេ។

៧១៣ តស្មា មោក្ខវិបក្ខេន, តណ្ហាទុក្ខវិធាយិនី;
ទុក្ខសមុទយោ នាម, សច្ចមិច្ចាហ នាយកោ។

៧១៤ សព្ពទុក្ខវិនិមុត្តំ, សព្ពក្លេសវិនិស្សដំ;
ទុក្ខនិរោធនាមេន, សច្ចំ វុច្ចតិ អច្ចុតំ។

៧១៥ ទុក្ខញ្ច បរិជាននន្តោ, បជហំ ទុក្ខសម្ភវំ;
និព្ពានំ បទមារព្ភ, ភាវនាវីថិមោសដោ។

៧១៦ និយ្យានដ្ឋង្គិកោ **មគ្គោ**, សព្ពទុក្ខវិមុត្តិយា;
ទុក្ខនិរោធគាមីតិ, សច្ចំ តស្មា តមីរិតំ។

៧១៧ ចតុសច្ចវិនិមុត្តា, សេសា លោកុត្តរា មតា;
មគ្គង្គសម្បយុត្តា ច, ផលធម្មា ច សព្ពថា។

៧១៨ តត្ថំ សហេតុកំ ទុក្ខំ, សោបាយាមតនិព្ពុតឹ;
បដិបត្តិហិតត្ថាយ, វិភាវេតិ វិនាយកោ។

៧១៩ សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ, ទេសេត្វាន អនុត្តរោ;
ចតុធា**រិយសច្ចានិ**, វិភជីតិ វិភាវយេ។

៧២០ តព្ភាវភាវិភាវេន , បច្ចយាការលក្ខិតំ;
តិយទ្ធំ ទ្វាទសង្គញ្ច, វីសតាការសង្គហំ។

៧២១ តិសន្ធិ ចតុសង្ខេបំ, តិវដ្ដញ្ច តិលក្ខណំ;
តេភូមកំ ទ្វិមូលញ្ច, ចតុក្កនយមណ្ឌិតំ។

៧២២ បច្ចេកំ ចតុគម្ភីរ-មនុបុព្ពវត្តិតំ;
អវិជ្ជាកូដសង្ខាតំ, ពន្ធាវិច្ឆេទមណ្ឌលំ។

៧២៣ សោកាទីនត្ថនិស្សន្ទំ, កេវលំ ទុក្ខបិណ្ឌិតំ;
បដិច្ចសមុប្បាទោតិ, ភវចក្កំ បវុច្ចតិ។

៧២៤ បដិវិទ្ធាយ វិជ្ជាយ, ភង្គាវិជ្ជាយ សព្ពថា;
វិវដ្ដតានុបុព្ពេន, ហេតុភង្គា យថាកថំ។

៧២៥ អស្មឹ សតិ ឥទំ ហោតិ, អស្សុប្បាទា ឥទំ ភវេ;
អសតាស្មឹ ន តំ ហោតិ, តស្ស ភង្គាវ ភិជ្ជតិ។

៧២៦ ឯតមត្ថំ បុរក្ខត្វា, បច្ចយដ្ឋិតិ ទស្សិតា;
បដិច្ចសមុប្បាទស្ស, ឥទប្បច្ចយតា នយេ។

៧២៧ តថា ហិ ជាតិយាបាហ, បច្ចយត្ថំ មហាមុនិ;
ជរាមរណធម្មានំ, មគ្គាភេទេបិ វត្ថុតោ។

៧២៨ អាហច្ចបច្ចយដ្ឋម្ហិ, នេទិសី បច្ចយដ្ឋិតិ;
តត្ថ ធម្មន្តរស្សេវ, បច្ចយដ្ឋោ វិភាវិតោ។

៧២៩ វុត្តមាចរិយេនេតំ, បដ្ឋាននយសង្គហេ;
លព្ភមាននយំ តាវ, ទស្សេនត្ថំ បបញ្ចិតោ។

៧៣០ ឯត្ថ តស្មានុបេក្ខិត្វា, អាហច្ច និយមំ ពុធោ;
តព្ភាវភាវិមត្តេន, បច្ចយត្ថំ វិភាវយេ។

៧៣១ តត្ថាវិជ្ជា ច សង្ខារា, **អទ្ធាតីតោ**តិ ភាសិតា;

វិញ្ញាណំ នាមរូបញ្ច, សឡាយតនសញ្ញិតំ។

៧៣២ ផស្សោ ច វេទនា តណ្ហា, ឧបាទានំ ភវោតិ ច;
បច្ចុប្បន្នោ ភវេ **អទ្ធា**, ភវេ **អទ្ធា អនាគតោ**។

៧៣៣ ជាតិ ជរា មរណន្តិ, ទ្វេធា ហោតិ ច សព្ពថា;
កាលត្តយវវត្ថានំ, **តិយទ្ធ**មិតិ ទីបយេ។

៧៣៤ តត្ថា**វិជ្ជា**តិ អញ្ញាណំ, ចតុសច្ចេសុ ភាសិតំ;
បុព្ពន្តេ ចាបរន្តេ ច, បច្ចយដ្ឋិតិយំ តថា។

៧៣៥ អបុញ្ញាភិសង្ខារោតិ, វុត្តា ទ្វាទស ចេតនា;
តថា បុញ្ញាភិសង្ខារោ, កាមរូបេសុ ភាសិតោ។

៧៣៦ អានេញ្ជាភិសង្ខារោតិ, វុត្តារុប្បា ចតុព្ពិធា;
កាយព្ពចីមនោទ្វារំ, បត្វា តាយេវ ចេតនា។

៧៣៧ វុត្តា កាយវចីចិត្តសង្ខារាតិ មហេសិនា;
សង្ខារាតិ វិភត្តេវមេកូនតឹស ចេតនា។

៧៣៨ ឯកូនវីសតិវិធំ, បដិសន្ធិក្ខណេ តថា;
បវត្តេ ទ្វត្តឹសវិធំ, **វិញ្ញាណំ** បាកមានសំ។

៧៣៩ តិវិធំ វេទនា សញ្ញា, សង្ខារាតិ វិភេទិតំ;
នាមរូបំ តុ ទុវិធំ, ភូតោបាទាយភេទតោ។

៧៤០ **សឡាយតន**សង្ខាតំ, ចក្ខាទជ្ឈត្តិកំ មតំ;
ចក្ខុសម្ផស្សាទិភេទា, **ផស្សោ** ឆធា បកាសិតោ។

៧៤១ សុខា ទុក្ខា ឧបេក្ខាតិ, **វេទនា** តិវិធា ភវេ;
កាមេ ភវេ ច វិភវេ, **តណ្ហា**តិ តិវិធា មតា។

៧៤២ កាមុបាទានាទិភេទា, **ឧបាទានា** ចតុព្ពិធា;
កម្មោបបត្តិភេទេន, **ភវោ** នាម ទ្វិធា មតោ។

៧៤៣ អត្តភាវាភិនិព្ពត្តិ, **ជាតិ** នាម **ជរា** បន;
បុរាណភាវោ **មរណំ**, បរិយោសានមីរិតំ។

៧៤៤ **ទ្វាទសង្គប្បភេទេន**, វិភត្តេវំ មហេសិនា;
បដិច្ចសមុប្បាទោតិ, បច្ចយា ឯវ កេវលា។

៧៤៥ បដិច្ច ផលភាវេន, សាបេក្ខំ ឋិតមត្តនិ;
អបច្ចក្ខាយ សង្គន្ត្វា, ឧប្បាទេន្តីតិ បច្ចយា។

៧៤៦ អវិជ្ជាសង្ខារានំ តុ, គហណេ គហិតាវ តេ;
តណ្ហុបាទានភវាបិ, ឥតិ បញ្ចេត្ថ ហេតុយោ។

៧៤៧ តណ្ហុបាទានភវានំ, គហណេ គហិតា បុន;
អវិជ្ជា សង្ខារា ចាតិ, បញ្ចេវេត្ថាបិ ហេតុយោ។

៧៤៨ វិញ្ញាណាទិសរូបេន, ទស្សិតំ ផលបញ្ចកំ;
ជាតិជ្ជរាមរណេន, តទេវ គហិតំ បុន។

៧៤៩ អតីតេ ហេតវោ បញ្ច, ឥទានិ ផលបញ្ចកំ;
ឥទានិ ហេតវោ បញ្ច, អាយតឹ ផលបញ្ចកំ។

៧៥០ ភត្តំ ភេទេន សង្គយ្ហ, ទ្វាទសង្គំ វិចក្ខណា;
អត្ថាបត្តិវិសេសេន, **វីសតាការ**មីរយុំ។

៧៥១ហេតុផលំ ផលហេតុ, បុន ហេតុផលន្តិ ច;
តិសន្ធិ ចតុសង្ខេបំ, តមេវាហុ វិភាវិនោ។

៧៥២អវិជ្ជាតណ្ហុបាទានា, ក្លេសវដ្ដន្តិ ភាសិតា;
ភវេកទេសោ សង្ខារា, កម្មវដ្ដំ តតោបរំ។

៧៥៣វិបាកវដ្ដមិច្ចេវំ, វិវដ្ដេនាវិវដ្ដិតំ;
តិវដ្ដវដ្ដិតំ ហុត្វា, វដ្ដមេតំ បវត្តតិ។

៧៥៤អនិច្ចញ្ច ខយដ្ឋេន, ទុក្ខមេតំ ភយដ្ឋតោ;
អនត្តាសារកដ្ឋេន, វដ្ដមេវំ **តិលក្ខណំ**។

៧៥៥សំសារស្សេវ វុត្តាយំ, បច្ចយានំ បរម្បរា;
បដិច្ចសមុប្បាទោតិ, តតោ **តេភូមកោ** មតោ។

៧៥៦នានាវិជ្ជាណ្ឌកោសេន, វិជ្ជាទិភេទវជ្ជិតា;
វិមុត្តិរសមប្បត្តា, ភវតណ្ហាបិបាសិតា។

៧៥៧អភិសង្ខារភាវេន, បដិពន្ធតិ សន្តតិ;
តំថាភិសង្ខតា បាក-ភាវាយ បរិវត្តតិ។

៧៥៨វិបាកា បុន កម្មានិ, បាកានិ បុន កម្មតោ;
តំច្ចេវំ បរិយាយេន, សំសារោយំ បវត្តតិ។

៧៥៩តច្ចាវិជ្ជាភវតណ្ហា, វដ្ដោបត្ថម្ភកា មតា;
សម្បយុត្តានុសយិតា, តស្មា វដ្ដំ **ទ្វិមូលកំ**។

៧៦០បច្ចយបច្ចយុប្បន្ន-សន្តានភេទតោ បន;
នានាភូតានមេកន្តំ, ពីជរុក្ខាទយោ វិយ។

៧៦១តថាបិ តេសំ ធម្មានំ, វត្ថុលក្ខណភេទតោ;
ទីបវដ្ដិសិខានំវ, នត្ថិ ឯកន្តមេកតា។

៧៦២ហេតុហេតុសមុប្បន្នា, ព្យាហាភោគវិវជ្ជិតា;
បច្ចយាយ ច បច្ចេតុ-មព្យាបារា តតោ មតា។

៧៦៣អវិជ្ជាទីនមេវាថ, សម្ភវេ សម្ភវន្តិ ច;
សង្ខារាទិសភាវាតិ, បិតេវំធម្មតាយ តេ។

៧៦៤ភត្ថមេកត្តនានត្តា, អព្យាបារោ តថាបរោ;
ឯត្ថេវំធម្មតា ចេតិ, **នយា** វុត្តា ចតុព្ពិធា។

៧៦៥ផលានំ បច្ចយុប្បត្តិ, បច្ចយត្ថោ ច ហេតុសុ;
សភាវបដិវេធោ ច, ទេសនា ចិត្តតាតិ ច។

៧៦៦អត្ថធម្មបដិវេធ-ទេសនានំ យថាក្កមំ;
អតិគម្ភីរភាវេន, **ចតុគម្ភីរ**មីរិតំ។

៧៦៧បធានការណត្តា ហិ, អវិជ្ជាទិបរម្បរា;
កមេន សង្ខារាទីនំ, បច្ចយាតិ ***វវត្ថិតា***។

៧៦៨តថា ហិ ជាតិយា ឯវ, ជរាមរណសម្ភវោ;
អជាតានំ ជរា វាថ, មរណំ វា កុតោ ភវេ។

៧៦៩សាវោបបត្តិសង្ខាតា, ជាតិ កម្មភវោទិតា;
អង្កុរោ វិយ ពីជម្ហា, តត្ថ តព្ភោបលព្ភតិ។

៧៧០សម្បយោគានុសយតោ, ឧបាទានប្បតិដ្ឋិតា;

អាយូហន្តិ ច កម្មានិ, អាកឌ្ឍន្តោបបត្តិកំ។

៧៧១. ឧបាទានិយធម្មេសុ , តណ្ហាស្នេហបិបាសិតា;
ទឡ្ហី កុព្ពន្តុបាទានំ, បិយរូបាភិនន្ទិនោ។

៧៧២. វេទនីយេសុ ធម្មេសុ, អស្សាទមនុបស្សតោ;
វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, សមុដ្ឋាយ បវឌ្ឍតិ។

៧៧៣. ឥដ្ឋានិដ្ឋញ្ច មជ្ឈត្តំ, ផុសន្តា បន គោចរំ;
វេទេន្តិ វេទនំ នាម, នាផុសន្តា កុទាចនំ។

៧៧៤. ផុសតាលម្ពណញ្ចេសោ, សឡាយតនសម្ភវេ;
ទ្វារភាវេ កុតោ តស្ស, សមុប្បត្តិ ភវិស្សតិ។

៧៧៥. សឡាយតនមេតញ្ច, នាមរូបូបនិស្សិតំ;
ឆផស្សទ្វារភាវេន, បវត្តតិ យថារហំ។

៧៧៦. បុព្ពង្គមាធិដ្ឋានេន, វិញ្ញាណេន បតិដ្ឋហេ;
នាមរូបំ ឧបត្ថទ្ធំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

៧៧៧. សង្ខារជនិតំ ហុត្វា, បតិដ្ឋាតិ ភវន្តរេ;
វិញ្ញាណំ ជនកាភាវេ, តស្សុប្បត្តិ កថំ ភវេ។

៧៧៨. អវិជ្ជាយានុសយិតេ, បដិវេធវិរោធិតេ;
វដ្ដានុគតសន្តានេ, បដិសន្ធិផលាវហេ។

៧៧៩. ញាកធម្មា សភាវេន, បវត្តន្តិ ហិ ចេតនា;
អវិជ្ជាបច្ចយា ហោន្តិ, សង្ខារាតិ តតោ មតា។

៧៨០. បដិវិទ្ធេសុ សច្ចេសុ, បច្ចយានំ បរម្បរា;
វិឃាតីយតិ សព្ពាបិ, តតោ វដ្ដំ វិវដ្ដតិ។

៧៨១. ភ័ច្ចាវិជ្ជាវិរោធេន, តស្សា វដ្ដប្បវត្តិយា;
សង្ឃាតនិកភាវេន, អវិជ្ជា កូដសម្មតា។

៧៨២. ជរាមរណសង្ឃាដ-បដិបីឡិតចេតសំ;
ក្លេសមុច្ឆាបរេតានំ, សា ចាវិជ្ជា បវឌ្ឍតិ។

៧៨៣. ភ័ច្ចាពទ្ធមវិច្ឆេទំ, តទប្បច្ចយមណ្ឌលំ;
ចក្កនេមិសមាវដ្ដំ, កមេន បរិវត្តតិ។

៧៨៤. វដ្ដស្ស ទ្វាទសង្គស្ស, តស្ស តេភូមកស្ស តុ;
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ទស្សេសិ, និស្សន្ទេន និទស្សនំ។

៧៨៥. សោកញ្ច បរិទេវញ្ច, តថា ទុក្ខញ្ច កាយិកំ;
ទោមនស្សមុបាយាសំ, នានាព្យសនសម្ភវំ។

៧៨៦. ភ័ច្ចាគុរមនិច្ចន្តំ, មហោបទ្ទវសង្កុលំ;
ពហុបក្លេសុបស្សដ្ឋំ, ទុក្ខមេតន្តិ បិណ្ឌិតំ។

៧៨៧. ភ័ច្ចេវំ បញ្ចុបាទាន-ក្ខន្ធភេទិតសង្គហោ;
អត្តភាវភវរថោ, ហត្ថមុត្តំវ យន្តកំ។

៧៨៨. គតិដ្ឋិតិនិវាសេសុ, សំសរន្តោ និរន្តរំ;
ចក្កេនេតេន យាតីតិ, ភវចក្កមិទំ មតំ។

៧៨៩. អវិជ្ជាណ្ឌំ បទាលេត្វា, បដិវេធប្បវត្តិយា;
បច្ចយប្បច្ចយុប្បន្នា, សុបដ្ឋន្តិ សភាវតោ។

៧៩០. អនិច្ចា ទុក្ខនត្តា ច, ភង្គវន្តោ ភយាវហា;
សាទីនវាតិ សង្ខាយ, វិវដ្ដមភិតិដ្ឋតិ។

៧៩១. ឥតោ សានុសយា តណ្ហា, និរុជ្ឈតិ បុនព្ភវេ;
សន្តានរតិយាភាវា, ន បក្ខន្ទតិ សន្ធិយំ។

៧៩២. អវិរុឡ្ហិកភាវេន, តត្ថ វដ្ដវិរោធិតេ;
អភិសង្ខារភាវេន, ន បវត្តន្តិ ចេតនា។

៧៩៣. បដិសន្ធិបវត្តីបិ, ន ជនេន្តិ ភវន្តរេ;
តច្ចាវិជ្ជានិរោធេន, និរុទ្ធា កម្មចេតនា។

៧៩៤. បច្ចយត្ថនិរោធេន, សង្ខារានំ និរោធតោ;
វិញ្ញាណំ ជនកាភាវា, និរុទ្ធមិតិ វុច្ចតិ។

៧៩៥. វិញ្ញាណាទិនិរោធា ច, នាមរូបាទិកំ តថា;
ទុក្ខក្ខន្ធស្សិមស្សេវំ, និរោធោតិ បវុច្ចតិ។

៧៩៦. ឥតិ វដ្ដវិវដ្ដានំ, វសា ទ្វេធា វិភាវិតោ;
បដិច្ចសមុប្បាទោតិ, ទេសិតោយំ មហេសិនា។

៧៩៧. សព្ពសង្ខតធម្មានំ , សព្ពេ ធម្មាបិ បច្ចយា;
ជនកា ចេវុបត្ថម្ភា, សំវិភត្តា យថារហំ។

៧៩៨. អាហច្ច បច្ចយដ្ឋេន, ចតុវីសតិធា ឋិតា;
ហេតាលម្ពណាធិបតានន្តរសមនន្តរា។

៧៩៩. សហជាតអញ្ញមញ្ញ-និស្សយា ចោបនិស្សយោ;
បុរេជាតា បច្ឆាជាតា-សេវនា កម្មមេវ ច។

៨០០. បាកាហារិន្ទ្រិយជ្ឈាន-មគ្គង្គសម្បយុត្តកា;
វិប្បយុត្តត្ថិ នត្ថិ ច, វិគតាវិគតន្តិ ច។

៨០១. បញ្ចាតីតាវ កម្មំ តុ, វត្តមានញ្ច ឦរិតំ;
សព្ពថាបិ តយោ វុត្តា, វត្តមានា តតោបរេ។

៨០២. ឆធា នាមំ តុ នាមស្ស, បញ្ចធា នាមរូបិនំ;
ឯកធា បុន រូបស្ស, រូបំ នាមស្ស ចេកធា។

៨០៣. បញ្ញត្តិនាមរូបានិ, នាមស្ស ទុវិធា ទ្វយំ;
ទ្វយស្ស នវធា ចេតិ, ឆព្ពិធា បច្ចយា កថំ។

៨០៤. និរុទ្ធានន្តរា ឯវ, ជាយន្តានមនន្តរំ;
នាមធម្មាវ នាមានំ, ជនកត្តោបការកា។

៨០៥. និរន្តរប្បវត្តិយា, អនុរូបមនន្តរា;
អនន្តរបច្ចយេន, បច្ចយោតិ បកាសិតា។

៨០៦. សមនន្តរភាវេន, តេសំ តេ ឯវ បច្ចយា;
សមនន្តរនាមេន, បច្ចយោតិ បកាសិតា។

៨០៧. អត្ថិភាវាយ ធម្មានំ, នត្ថិតាយោបការកា;
នត្ថិបច្ចយនាមេន, វុត្តា តេ ឯវ តាទិនា។

៨០៨. ឱកាសទានភាវេន, វិគតាវោបការកា;
ធម្មា តេ ឯវ វុច្ចន្តិ, **វិគត**ប្បច្ចយោតិ ច។

៨០៩. ជវា បគុណភាវាយ, ជវានមុបការកា;

អាសេវនបច្ចយោតិ, និរុទ្ធានន្តរា មតា។

៨១០ សំសដ្ឋសហជាតានំ, សម្បយោគេន បច្ចយា;
សម្បយុត្តបច្ចយោតិ, នាមា នាមានមីរិតា។

៨១១ ឥច្ចេកោ វត្តមានោ ច, បញ្ញាតីតា យថារហំ;
អរូបានមរូបា ច, **បច្ចយា ឆព្ពិធា** មតា។

៨១២ បវត្តេ ចិត្តជាតានំ, កម្មជានញ្ច សន្ធិយំ;
រូបានំ សហជាតាន-មរូបានញ្ច តាទិនា។

៨១៣ ហេតុភូតា ឆ ធម្មាបិ, មូលដ្ឋេនោបការកា;
ហេតុបច្ចយភាវេន, បច្ចយោតិ បកាសិតា។

៨១៤ តថា និជ្ឈាយនដ្ឋេន, តេសមេវោបការកា;
ឈានបច្ចយនាមេន, ឈានធម្មា វិភាវិតា។

៨១៥ តថេវ និយ្យានដ្ឋេន, បច្ចយាតិ បកាសិតា;
មគ្គបច្ចយនាមេន, មគ្គង្គា ច មហេសិនា។

៨១៦ តេសមេវ ច ធម្មានំ, សហជាតាតិ ចេតនា;
កម្មព្យាបារភាវេន, វត្តមានា ច បច្ចយា។

៨១៧ កដត្តារូបបាកានំ, នានក្ខណិកចេតនា;
អភិសង្ខារភាវេន, ជនកប្បច្ចយា មតា។

៨១៨ ឥច្ចេវំ ទុវិធា ភេទា, វិប្ផារដ្ឋេន ចេតនា;
កម្មបច្ចយនាមេន, បច្ចយោតិ បកាសិតា។

៨១៩ រូបានំ សហជាតានំ, អញ្ញមញ្ញមរូបិនំ;
បច្ចយា សន្តភាវេន, **វិបាកា** សមុទីរិតា។

៨២០ ឯកោតីតោបិ ចត្តារោ, វត្តមានាតិ **បញ្ចធា**;
បច្ចយា នាមធម្មាវ, **នាមរូបាន**មីរិតា។

៨២១ ឥមស្ស រូបកាយស្ស, បច្ឆាជាតោបការកោ;
បច្ឆាជាតបច្ចយោតិ, **នាមំ រូបានមេកធា**។

៨២២ សត្តវិញ្ញាណធាតូនំ , ឆ វត្ថូនិ បវត្តិយំ;
បញ្ចវិញ្ញាណវីថិយា, បញ្ចាលម្ពា យថាក្កមំ។

៨២៣ បុរេជាតវិសេសេន, នាមានមុបការកា;
បុរេជាតបច្ចយោតិ, **រូបំ នាមស្ស ចេកធា**។

៨២៤ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា, យំ យមារព្ភ ជាយរេ;
អាលម្ពណបច្ចយោតិ, សព្ពមេតំ បវុច្ចតិ។

៨២៥ យមាលម្ពំ គរុំ កត្វា, នាមធម្មា បវត្តរេ;
ស្វាយមេវាលម្ពណូប-និស្សយោតិ បកាសិតោ។

៨២៦ អនន្តរបច្ចយេន, យេ ធម្មា បច្ចយា មតា;
តេ ឯវ វានន្តរូប-និស្សយោតិ បកាសិតោ។

៨២៧ រាគសទ្ធាទយោ ធម្មា, អជ្ឈត្តមនុវាសិតា;
សត្តសង្ខារធម្មា ច, ពហិទ្ធោបនិសេវិតា។

៨២៨ រាគសទ្ធាទិធម្មានំ, កម្មំ បាកានមិច្ចយំ;
បកតូបនិស្សយោតិ, បដ្ឋបេសិ តថាគតោ។

៨២៩. ពុច្ចេវ ពលវន្តេន, និស្សយេនោបការកា;
ឧបនិស្សយនាមេន, បច្ចយោយំ តិធា មតោ។

៨៣០. បច្ចុប្បន្ន ចេវ, គេកាលិកមកាលិកា;
បញ្ញត្តិ ចេវ នាមានំ, បច្ចយោ ទុវិធោ មតោ។

៨៣១. អាលម្ពាធិបតិភូតំ, នាមានំ គរុគោចរំ;
សហជាធិបតីធម្មា, សហជានំ យថារហំ។

៨៣២. នាមរូបានមិច្ចេវ-មាធិប្បច្ចេន បច្ចយោ;
អធិបតិបច្ចយោតិ, ទុវិធា បរិទីបិតោ។

៨៣៣. សហជា នាមរូបានំ, មហាភូតា ច រូបិនំ;
បដិសន្ធិក្ខណេ វត្ថុ, នាមានមិតិ សព្ពថា។

៨៣៤. សហជាតវិសេសេន, ធម្មានមុបការកា;
សហជាតបច្ចយោតិ, តិវិធេវំ វិភាវិតា។

៨៣៥. អរូបិនោ ចតុក្ខន្ធា, មហាភូតា ចតុព្ពិធា;
សន្ធិយំ វត្ថុនាមានិ, សហជានីតិ សព្ពថា។

៨៣៦. ឧបការបវត្តា ច, អញ្ញមញ្ញស្ស តាទិនា;
អញ្ញមញ្ញបច្ចយោតិ, វិភត្តា តិវិធា មតា។

៨៣៧. សត្តវិញ្ញាណធាតូនំ, ភូតោបាទាយរូបិនំ;
សហជាតនាមរូប-ធម្មានញ្ច យថាក្កមំ។

៨៣៨. វត្ថុ ភូតា ចតុក្ខន្ធា, និស្សយេនោបការកា;
និស្សយប្បច្ចយោ នាម, បច្ចយោតិ មតោ តិធា។

៨៣៩. កពឡីការោ អាហារោ, រូបកាយស្ស បច្ចយោ;
អរូបិនោ បនាហារា, សហជានំ យថារហំ។

៨៤០. នាមរូបានមិច្ចេវំ, យាបនដ្ឋេន បច្ចយា;
អាហារបច្ចយោតេវំ, ទុវិធេវំ បកាសិតោ។

៨៤១. បសាទជីវិតារូបិ-ន្ទ្រិយធម្មា យថាក្កមំ;
បញ្ចវិញ្ញាណុបាទិន្ន-រូបានំ នាមរូបិនំ។

៨៤២. សហជាតានមិច្ចេវ-មិស្សរដ្ឋេន បច្ចយា;
តន្ទ្រិយប្បច្ចយោតេវំ, តិវិធា សមុទាហដោ។

៨៤៣. សត្តវិញ្ញាណធាតូនំ, ឆ វត្ថូនិ យថារហំ;
បច្ឆាជាតា ច កាយស្ស, ចិត្តចេតសិកា តថា។

៨៤៤. អរូបា សហជាតានំ, រូបានន្តិ មតា តិធា;
វិប្បយុត្តបច្ចយោតិ, វិប្បយោគោបការកា។

៨៤៥. សហជាតំ បុរេជាតំ, បច្ឆាជាតញ្ច សព្ពថា;
កពឡីការោ អាហារោ, រូបជីវិតមិច្ចយំ។

៨៤៦. **អត្ថិ**បច្ចយសង្ខាតោ, បច្ចយោ បញ្ចធា មតោ;
វិជ្ជមានសភាវេន, បច្ចយដ្ឋា យថារហំ។

៨៤៧. តេ ឯវាវិគតា ហុត្វា, វត្តមានោបការកា;
អវិគតបច្ចយោតិ, សុគតេន វវត្ថិតា។

៨៤៨. អដ្ឋេវំ វត្តមានានិ, នាមរូបានិ បច្ចយា;

សព្ពត្ថាធិប្បតី ចាតិ, **នវធា នាមរូបិនំ**។

៨៤៩ ឥត្ថមុទ្ទិដ្ឋនិទ្ទិដ្ឋា, **បដ្ឋាននយ**សង្គហា;
កុសលាកុសលាទីហិ, សុវិភត្តា មហេសិនា។

៨៥០ បញ្ញត្តិនាមរូបានំ, វសេន តិវិធា ឋិតា;
បច្ចយាតិ បកាសេន្តិ, ចតុវីសតិ បណ្ឌិតា។

៨៥១ បញ្ញត្តិ បញ្ញាបិយត្តា, បញ្ញាបេតីតិ ច ទ្វិធា;
នាមរូបវិនិមុត្តា, បញ្ញត្តា តាទិនា កថំ។

៨៥២ ភូតបរិណាមាការមុបាទាយ តថា តថា;
ភូមិបព្ពតបាសាណតិណរុក្ខលតាទយោ។

៨៥៣ សម្ភារាការមារព្ភ, សន្និវេសវិសេសិតា;
យានគាមវនុយ្យានកដសារបដាទយោ។

៨៥៤ ការកវេទកាការំ, វិញ្ញត្តិន្ទ្រិយលក្ខិតំ;
ខន្ធបញ្ចកមាហច្ច, មច្ចាសុរសុរាទយោ។

៨៥៥ ចន្ទាទាវដ្ដនាទីហិ, ទិសាកាលាទិសម្មុតិ;
បារម្បរិយកាទីហិ, ជាតិគោត្តកុលាទយោ។

៨៥៦ តំតំក្រិយាទិភេទេហិ, បញ្ញត្តា កថិនាទយោ;
តំតំកលាបាសម្ផុដ្ឋា, កូបាកាសគុហាទយោ។

៨៥៧ តំ តំ និមិត្តមារព្ភ, ចិន្តយន្តស្សុបដ្ឋិតា;
កសិណាទិកវោហារា, ភាវនាមយគោចរា។

៨៥៨ បុព្ពោបលព្ភាភាវេន, កសិណុគ្ឃាដិមាទយោ;
និរោធា ច សមាបត្តិ, វិសេសាភាវលក្ខិតា។

៨៥៩ ឥតិ តំ តមុបាទាយ, សមញ្ញាតា តថា តថា;
សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ, វោហារោតិ បកាសិតា។

៨៦០ អាលម្ពណដ្ឋាការេន, សន្តាភាវេបិ វត្ថុតោ;
ចិន្តាវោហារនិប្ផន្នា, អត្ថច្ឆាយាវ ភាសិនី។

៨៦១ **បញ្ញាបិយត្តា បញ្ញត្តិ, នាមា**យមិតិ ភាសិតា;
ឧបាទាយ ច បញ្ញត្តិ, សា ឯវោបនិធាយ ច។

៨៦២ បញ្ញត្តិ បញ្ញាបនតោ, បណ្ឌិតេហិ បកាសិតា;
អវិជ្ជមានា បញ្ញត្តិ, វិជ្ជមានាតិបិ ទ្វិធា។

៨៦៣ លោកវោហារិកង្គេន, បញ្ញត្តំ បរមត្ថតោ;
អវិជ្ជមានមេតាយ, បញ្ញាបេន្តិ យទា តទា។

៨៦៤ អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, វិជ្ជមានំ យទា បុន;
បញ្ញាបេន្តិ តទា ឯសា, វិជ្ជមានន្តិ វុច្ចតិ។

៨៦៥ ឥត្ថំ បញ្ញត្តិធម្មញ្ច, សម្មុតត្ថវិសេសតោ;
ភាវធម្មញ្ច រូបាទិ-សលក្ខណវិសេសតោ។

៨៦៦ **បញ្ញាបេតីតិ បញ្ញត្តិ, នាមា**យមិតិ ភាសិតា;
យា នាមំ នាមកម្មាទិនាមេន សមុទីរិតា។

៨៦៧ សា ឯវាវិជ្ជមានេន-វិជ្ជមានាទិភេទិតា;
តត្តិសទ្ទោ ឆឡាភិញ្ញោ, រាជបុត្តោ តុ ភាសិតា។

៨៦៨. ក្រិយានិមិត្តត្ថយោគ-វុឌ្ឍិជាតោបចារិកា;
សម្ពន្ធោបចយាវត្ថា, សណ្ឋានាបេក្ខិតា តថា។

៨៦៩. ទេវទត្តោថ មេធាវី, វេទនា ចន្ទិមា តថា;
ខត្តិយោ នរសីហោ ច, ភាគា លោហិតកំ យុវា។

៨៧០. កុណ្ឌលំ ទុស្សមិច្ចេវមាទិភេទិតសង្គហា;
សម្មតត្ថសភាវេសុ, វោហារាការលក្ខិតា។

៨៧១. សាយំ យាទិច្ចកាទ្វត្ថសង្កេតក្ខណសម្ភវា;
វោហារត្ថវិសេសេន, ញេយ្យាការានុសារិនី។

៨៧២. បចីឃោសានុសារេន, សោតវិញ្ញាណវីថិយា;
បវត្តានន្តរុប្បន្ន-មនោទ្វារស្ស គោចរា។

៨៧៣. អត្ថា យស្សានុសារេន, វិញ្ញាយន្តិ តតោ បរំ;
សម្មតា ច សភាវា ច, បុព្ពសង្កេតភាគិនោ។

៨៧៤. យាយំ វាលម្ពណាការវិសេសេ បដិទិស្សតិ;
វេទនាទិវចីឃោសំ, សភាវានុគចេតសោ។

៨៧៥. សាយំ បញ្ញត្តិ វិញ្ញេយ្យា, លោកសង្កេតនិម្មិតា;
វចីវិញ្ញត្តិសហិតោ, សទ្ទោ ឯវាតិ កេចន។

៨៧៦. ភាត្តុំ បញ្ញត្តិធម្មាតិ, វុត្តំ បញ្ញត្តិកទ្វយំ;
កថាធិវចនា ធម្មា, និរុត្តីតិ ច តាទិនា។

៨៧៧. អវិសំវាទកដ្ឋេន, លោកវោហារសាធកំ;
សមញ្ញាសច្ចមិច្ចេវំ, អាចិក្ខន្តិ វិចក្ខណា។

៨៧៨. សត្ថា យំ បរមត្ថមុត្តមគុណោ នាមញ្ច រូបន្តិ ច,
ទ្វេធាកាសិ សភាវធម្មកុសលោ និព្ពិជ្ជ ធម្មន្តរំ;
វោហារត្ថវិសេសញេយ្យមបរំ ព្យាកាសិ បញ្ញត្តិតោ,
អារទ្ធំ កមតោ មយេវមខិលំ តំ សុដ្ឋុ និដ្ឋាបិតំ។

៨៧៩. យំ ធម្មំ ធម្មរាជា និរតិកមភិសម្ពោធិ មគ្គេន ពុទ្ធា,
កត្វា កណ្ឌម្ពមូលេ បរមមនុបមំ បាដិហីរំ ខណេន;
បាត្វាកា តត្ថ បត្វា បុរវរគណមុល្លាបលាវណ្ណវំសិ,
តត្ថាទាយត្ថសារំ កថិតមតិថិរំ ឋាតុ បាឋានុកូលំ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ សព្ពសង្គហវិភាគោ នាម

សត្តមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច នាមរូបបរិច្ឆេទេ សព្ពថាបិ

អភិធម្មបរមត្ថវិភាគោ។

៨. អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ

កសិណាសុភវិភាគោ

៨៨០. ឥតោ បរំ បវក្ខាមិ, ភាវនានយមុត្តមំ;
នាមរូបំ បរិគ្គយ្ហ, បដិបជ្ជិតុមីហតោ។

៨៨១. ភាវនា ទុវិធា តត្ថ, សមថោ ច វិបស្សនា;
សមថោ ទុវិធោ តត្ថ, បរិត្តោ ច មហគ្គតោ។

៨៨២. ឧបចារមនុប្បត្តោ, បរិត្តោតិ បវុច្ចតិ;
មហគ្គតប្បនាបត្តោ, សមថោ លោកិយោ មតោ។

៨៨៣. កសិណានិ ទសាសុភា, ទសជានុស្សតី តថា;
អប្បមញ្ញា ច សញ្ញា ច, វវត្ថារុប្បកានិ ច។

៨៨៤. កម្មដ្ឋានានិ តត្ថាហុ, ចត្តាលីស វិចក្ខណា;
យត្តានុយោគំ កុព្ពន្តា, ភាវេន្តិ សមថទ្វយំ។

៨៨៥. តំ បយោគវិសុទ្ធេន, បត្វានោបាយសម្បទំ;
អជ្ឈាសយំ វិសោធេត្វា, ភាវេតព្ពន្តិ ភាសិតំ។

៨៨៦. កថំ ករោន្តោ ចារិត្តំ, វារិត្តញ្ច វិវជ្ជិយ;
បាតិមោក្ខំ សមាទាយ, សទ្ធាយ បរិបូរយេ។

៨៨៧. បដិសង្ខាយ សោធេត្វា, ឆទ្វារេសុ មលាសវំ;
ឆឡិន្ទ្រិយានិ មេធាវី, សតារក្ខេន គោបយេ។

៨៨៨. បាបកាជីវនិស្សង្គោ, កុហកាចារនិស្សដោ;
អាជីវំ បរិសោធេយ្យ, បហិតត្តេដ្ឋិសុទ្ធិយា។

៨៨៩. ឥទមត្ថិតមារព្ភ, បដិសង្ខាយ យោនិសោ;
បញ្ញាវា សម្បជញ្ញេន, បរិភុញ្ជេយ្យ បច្ចយេ។

៨៩០. សំវរំ បាតិមោក្ខេ ច, សីលមិន្ទ្រិយសំវរំ;
អាជីវបារិសុទ្ធិញ្ច, តថា បច្ចយនិស្សិតំ។

៨៩១. សមាទាយ ចតុទ្ធេវ-មធិដ្ឋេយ្យ តតោ បរំ;
តស្សេវ បរិវារាយ, ធុតង្គានិ យថារហំ។

៨៩២. បំសុកូលិកមង្គំ តិ-ចីវរំ ចីវរាយុតំ;
បិណ្ឌបាតិកមង្គញ្ច, សបទានិកមុត្តមំ។

៨៩៣. ខលុបច្ឆាភត្តិកង្គំ, ធុតង្គំ បត្តបិណ្ឌិកំ;
ឯកាសនិកមិច្ចេវំ, បញ្ចធា ភោជនេ ឋិតំ។

៨៩៤. អារញ្ញិកំ យថាសន្ថ-
តិកង្គំ រុក្ខមូលិកំ;
អព្ភោកាសិកសោសានិ-
កង្គា នេសជ្ជិកំ តថា។

៨៩៥. ទ្វេ សេនាសនមារព្ភ, **ធុតង្គានីតិ តេរស**;
កប្បិយេបិ ច លោលុប្ប-សមាចារវិមុត្តិយា។

៨៩៦. សាមីចិបដិបត្តីតិ , កត្វា សល្លេខវុត្តិយា;
បច្ចយត្តយមាហច្ច, បញ្ញត្តានិ មហេសិនា។

៨៩៧. ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ, ធុតង្គបរិវារិតំ;
បូរេត្វាន វិសុទ្ធេវំ, បយោគបរិសុទ្ធិយា។

៨៩៨. ឋិតោ បណិធិសម្បន្នោ, ភាវនាយ វិសារទោ;
ឧបាយំ បដិបាទេយ្យ, បរិវេករតោ កថំ?

៨៩៩. អាវាសោ ច កុលំ លាភោ,
គណោ កម្មញ្ច បញ្ចមំ;
អទ្ធានំ ញាតិ អាពាធោ,
គន្ថោ ឥទ្ធីតិ តេ ទស។

៩០០. ឆេត្វាន និបកោ យោគី,
បលិពោធេ យថារហំ;
និរាលយោ និរារម្ភោ,
បបញ្ចោបសមេ រតោ។

៩០១. បិយំ គរុំ ភាវនិយំ, វត្តារំ វចនក្ខមំ;
កត្តារមតិគម្ភីរកថំ ឋាននិយោជកំ។

៩០២. ពាហុស្សុតំ គុណវន្ត-មាគម្មាចរិយំ ពុធោ;
ខមោ បទក្ខិណគ្គាហី, និយ្យាតត្តុជុ ភទ្រកោ។

៩០៣. អារាធេត្វាន គណ្ហេយ្យ, តំ កម្មដ្ឋានទាយកំ;
កម្មដ្ឋានំ បរិក្ខិត្វា, ចរិយារហមត្តនោ។

៩០៤. រាគោ ទោសោ ច មោហោ ច,
ចរិយា តីហិ បណ្ឌិតា;
សទ្ធាពុទ្ធិវិតក្កេហិ,
ឆព្ពិធា ច វិភាវយុំ។

៩០៥. រាគុស្សន្នស្ស សប្បាយា, កោដ្ឋាសាសុភភាវនា;
ទោសុស្សន្នស្សប្បមញ្ញា, នីលាទិ ច ចតុព្ពិធា។

៩០៦. វិតក្កំ មោហុស្សន្នានំ, អានាបានំ បកាសិតំ;
ឆ សទ្ធាចរិតស្សាហុ, ពុទ្ធានុស្សតិអាទយោ។

៩០៧. មរណោបសមាសញ្ញាវវត្ថានានិ ពុទ្ធិនោ;
សេសានិ បន សព្ពេសំ, តត្ថាបិ កសិណំ ពុធា។

៩០៨. វិតក្កបកតិកស្ស, បរិត្តំ មោហចារិនោ;
មហន្តមិតិ សប្បាយំ, គហេត្វាន តតោ បរំ។

៩០៩. មហាវាសំ នវំ ជិណ្ណំ, បន្ថសោណ្ឌិកសន្តិកំ;
បណ្ណបុប្ផផលាកិណ្ណំ, ពហុសម្មានបត្ថិតំ។

៩១០. សីមន្តទារុនគរ-ក្ខេត្តបច្ចន្តនិស្សិតំ;
វិសភាគមសប្បាយំ, បដ្ដនំ មិត្តទុល្លភំ។

៩១១. **ឋានានិដ្ឋារសេតានិ**, បរិវជ្ជេយ្យ បណ្ឌិតោ;
សេវេយ្យ ភាវនាយោគ្គំ, សេនាសនមតន្ទិតោ។

៩១២. នាតិទូរំ នាច្ចាសន្នំ, អប្បសទ្ទមនាកុលំ;
គមនាគមនសម្បន្នំ, អប្បឌំសានុបទ្ទវំ។

៩១៣. អកិច្ចបច្ចយុប្បាទំ , លជ្ជីភិក្ខុគណោចិតំ;
វិវេកដ្ឋានពហុលំ, ពហុស្សុតនិសេវិតំ។

៨១៤. អប្បភយំ និរាសង្កំ, អប្បទោសំ មហាគុណំ;
វិហារមនុសេវន្តោ, តត្ថ និស្សង្គចេតសា។

៨១៥. កតោ កេសនខច្ឆេទ-រជនាទិមសេសតោ;
ខុទ្ទកំ បលិពោធញ្ច, ឆិន្ទិត្វាន យថារហំ។

៨១៦. អាវាសំ គោចរំ ភស្សំ, បុគ្គលំ ភោជនំ តថា;
វជ្ជេន្តោតុមសប្បាយំ, ឥរិយាបថមត្តនោ។

៨១៧. សេវន្តោ សត្ត សប្បាយេ, តេ ឯវាតិ បធានវា;
ភាវនូបាយសម្បន្នោ, វូបកដ្ឋោ រហោគតោ។

៨១៨. កាមេស្វាទីនវំ ទិស្វា, នេក្ខម្មំ ទដ្ឋុ ខេមតោ;
បរិយុដ្ឋាននិព្ពិន្នោ, សោជេយ្យជ្ឈាសយំ កថំ។

៨១៩. អប្បស្សាទា មហាទុក្ខា, **កាមា** ហិ កដុកប្ផលា;
ទុស្សំហារា ទុរារក្ខា, ពហ្វាទីនវសណ្ឋិតា។

៨២០. អដ្ឋិកា ខជ្ជមានាវ, វិឃាតាយ បភិជ្ជិតា;
គយ្ហន្តត្តវជាយេតេ, មំសបេសីវ បក្ខិភិ។

៨២១. បដិវាតេ តិណុក្កាវ, បរិគ្គាហកទាហិនោ;
អង្គារកាសុសង្កាសា, សព្ពង្គបរិតាសកា។

៨២២. សុបិនេ បរិភុត្តាវ, នាលំ កស្សចិ តិត្តិយា;
ន តុ កស្សចិ អច្ចន្តា, អលង្ការាវ យាចិតា។

៨២៣. ឆដ្ឌន្តា ផលរុក្ខាវ, បដិបន្នបភញ្ជិនោ;
អសិសូនូបមា និច្ច-មធិកោដ្ដេន្តិ បាណិនោ។

៨២៤. សត្តិសូលូបមា ទន្ធំ, តណ្ហាសល្លានុវេធិនោ;
ឃោរានត្ថវិសាកិណ្ណា, កណ្ហសប្បសិរូបមា។

៨២៥. សព្ពាសវបរិក្លិដ្ឋា , សព្ពាសំក្លេសវត្ថុកា;
គម្ភា ច ចបលា នីចា, បុថុជ្ជនមមាយិតា។

៨២៦. ពាហុសាធារណា ចេតេ, សបត្តជនបត្ថិតា;
មហោបទ្ទវុបយដ្ឋា, ពហ្វាយាសា ភយាវហា។

៨២៧. មហារម្ភសមារទ្ធា, ខិប្បាការវិធំសិនោ;
សោកសល្លំ បវេសេន្តា, វិគច្ឆន្តិ សុវេ សុវេ។

៨២៨. នាលំ កស្សចិ តាណាយ, នាលមស្សាសនាយ ច;
អវិសាសនិយាវស្សំ, កិតវា មារកីករា។

៨២៩. សត្តានមុបឃាតាយ , មធុរាការនិម្មិតា;
រក្ខសី វិយ សន្តាន-មាវិសន្តិ មនោហរា។

៨៣០. អាវិដ្ឋា យេហិ ទុម្មេធា, ព្យសនាហិតសម្ភវា;
វីបល្លាសបរាភូតា, ព្យាបជ្ជន្តា វិហញ្ញរេ។

៨៣១. ចេតោសង្កប្បរចិតា, នន្ទិរាគោបសេវនា;
មធុលិត្តាសិធារាវ, ព្យាបារេនោបសេវិតា។

៨៣២. មនោរមសុភាការា, បិយរូបោបលម្ភិនោ;
មិត្តមុខំ សបត្តាវ, វញ្ចយន្តិ មហាជនំ។

៨៣៣. វញ្ចិតា យេហិ ទុម្មេធា, សព្ពសម្បត្តិធំសិតា;

ខេមមគ្គា បរិព្ភដ្ឋា, ធាវេន្តិ វធមគ្គនោ។

៨៣៤ វិរូបរូបាការេន, និម្មថេន្តា បលោភិនោ;
អភាវិតានំ ពាលានំ, មានសំ និហនន្តិមេ។

៨៣៥ យត្ថ រាគសល្លវិទ្ធា, សល្លេនេវ វនេ មិគា;
តត្ថ តត្ថានុធាវន្តា, វិប្ផន្ទន្តិ និរន្តរំ។

៨៣៦ មមំការេន វុឡ្ហន្តា, ឃោរមាសីវិសំ យថា;
វិស្សដ្ឋា ភោគជម្មេសុ, អស្សាទេន្តិ អវិទ្ទសុ។

៨៣៧ អនយព្យសនាយេតេ , វសី កុព្ពន្តិ បាណិនោ;
វិចិត្តាការសណ្ឋានា, បិសាចនគរំ យថា។

៨៣៨ អនត្ថាវហិតា ពាលា, វាគុរំ នាវពុជ្ឈរេ;
តត្ថេវ បដិវមន្តិ, យថា ហញ្ញន្តិ មុច្ឆិតា។

៨៣៩ សីយវាហី មហោឃោឃំ, ក្លេសវដ្តំ មហព្ភយោ;
សកណ្ដកញ្ច គហនំ, បង្កោវ ទុរតិក្កមោ។

៨៤០ ចេតោសំមោហនដ្ឋានំ, បមាទបដិសន្ធិតំ;
ឱហារិ សិថិលំ ចេតំ, ទុប្បមុញ្ចញ្ច ពន្ធនំ។

៨៤១ ជាលំវ វិត្ថតំ លោកេ,
មារបាសោ សមោឌ្ឌិតោ;
បញ្ជរំ ចារកោ ចេសោ,
សត្តានមនយាវហោ។

៨៤២ យត្ថានុរាគសម្ពន្ធា, បលិគុណ្ឋិតសាយិនោ;
មក្កដាលេបពន្ធាវ, និត្ថុនន្តិ វិឃាតិនោ។

៨៤៣ ពាឡិសំវាមិសច្ឆន្នំ, សវិសំ វិយ ភោជនំ;
មិគលុទ្ទនិវាបោវ, វិនាសាយ សមោឌ្ឌិតា។

៨៤៤ មីនកា វង្កគិទ្ធាវ, យេ គិលិត្វា បុថុជ្ជនា;
ឃោរំ មច្ចុមុខំ បត្វា, សោចន្តាបាយភាគិនោ។

៨៤៥ បាបក្ខេត្តមិទំ ឋានំ, មិច្ឆាលោភនិសេវនំ;
ទុច្ចរិតង្កុរារោហំ, អបាយផលបូរណំ។

៨៤៦ អជ្ឈោសិតា បនេត្ថ ច, លោភមុច្ឆាវិទាហិនោ;
កោធូបនាហជលិតា, ឥស្សាមច្ឆេរធូបិតា។

៨៤៧ សារម្ភាយុធសន្នទ្ធា, វិប្ផុរន្តា មនោរថា;
អាពន្ធិច្ឆា មហាកច្ឆា, ឋន្តិ លោកវិបត្តិយា។

៨៤៨ អវជ្ជំ នត្ថិ ឯតេស-មកត្តព្ពំ ន វិជ្ជតិ;
សម្មូឡ្ហសច្ចតា តេសុ, ន បតិដ្ឋាតិ សាធុតា។

៨៤៩ បរោបឃាតាភិរតា, ទយាធម្មបរម្មុខា;
សព្ពសត្តេស្វវិស្សាសី, សព្ពត្ថ បរិសង្កិតា។

៨៥០ ភយសន្តាសពហុលា, សព្ពានត្ថានុសារិនោ;
សាធេន្តា ចតុរាបាយំ, បាបកម្មបុរក្ខកា។

៨៥១ មហាសង្កដុបព្យូឡ្ហា, បលិពោធបរិប្ផុដា;
ហញ្ញន្តិ ទុក្ខធម្មេហិ, កាមេ ពាលា ភវេបរេ។

៨៥២. ភតោ មច្ចុនិរាសង្កា, ខិជ្ជារតិវិមោហិតា;
កិម្បក្កមិវ ភក្ខន្តា, រម្មការវិរោធិនោ។

៨៥៣. គាមសូករបោតាវ, កាមាសុចិបរិប្លុតា;
ចមរីកតកម្មន្តា, អស្មិំ លោកេ បលោភិតា។

៨៥៤. ខជ្ជមានា កិលេសេហិ, កិមីហិវ និរន្តរំ;
បរិហានី បនញ្ញាយ, បរិវារេន្តិ មុច្ចិតា។

៨៥៥. ភតោ ជរាហិ សន្តត្តំ, យោព្ពនញ្ចោបមុយ្ហតិ;
កាមា ច បរិហាយន្តិ, ជីវិតញ្ចោបរុជ្ឈតិ។

៨៥៦. បរំ បមាទាភិវឌ្ឍា, បាបក្លេសមហោទកា;
តតោ តណ្ហានទី បូរា, បាបេតាបាយសាគរំ។

៨៥៧. ភជលោកបរិច្ចត្តា, បរលោកត្ថធំសិតា;
គង្គាកុណបកាការ, សេន្តិ សោកបរាយណា។

៨៥៨. ភច្ចត្តត្ថំ បរត្ថញ្ច, សត្តា កាមនិពន្ធនា;
វិទ្ធំសេត្វា វិនស្សន្តិ, ភជ ចេវ បរត្ថ ច។

៨៥៩. **ភត្តិ សាទីនវា** កាមា, ឃោរា សាលសិលូបមា;
យត្ថ ពាលា វិសីទន្តិ, នត្ថិ សង្គោ វិជានតំ។

៨៦០. ភត្ថំ កាមភយដ្ឋានំ, សិក្ខត្តយមនុត្តរំ;
សមាចិក្ខិ វិមោក្ខាយ, នេក្ខម្មមិតិ ចក្ខុមា។

៨៦១. សព្ពាសវវិឃាតាយ, បដិបត្តិ អនុត្តរា;
អន្តទ្វយមនាគម្ម, មជ្ឈិមាយំ បកាសិតា។

៨៦២. សព្ពទុក្ខសមុគ្ឃាតី, វិសុទ្ធិ បរមុត្តមា;
វិជ្ជាចរណសម្បត្តិ, សព្ពសម្បត្តិសាធិកា។

៨៦៣. បុញ្ញក្ខេត្តមិទំ ឋានំ, តបោកម្មនិសេវនំ;
សទ្ធាសីលង្កុរារោហំ, សម្បត្តិផលបូរណំ។

៨៦៤. ក្លេសចារកមោក្ខាយ , ទ្វារមេតមនុត្តរំ;
មហោឃុត្តរណំ កុល្លំ, សោត្ថិ បារិមបាបកំ។

៨៦៥. បាបចោរវិឃាតាយ, ខេមមគ្គោ អនុត្តរោ;
អកណ្តកោ អគហនោ, ឧជុ សព្ភិ បវេទិតោ។

៨៦៦. មហាពន្ធនមោក្ខាយ,
អព្ភុតោ ជិនឃោសិតោ;
បលិពោធបរិច្ចាគោ,
អព្ភោកាសោ អលេបនោ។

៨៦៧. សង្គបង្កសមុត្តារោ, គន្ថានំ វិនិវេឋនំ;
តណ្ហាទាសព្យនិត្ថារោ, សេរិភាវោ សុខាវហោ។

៨៦៨. សព្ពយោគវិសំយោគោ, សព្ពសោកនិរុន្ធនោ;
សព្ពាលយវិសង្ខារោ, សព្ពទុក្ខវិនិគ្គមោ។

៨៦៩. អារបាសសមុច្ឆេទី, បត្តមេតមនុត្តរំ;
មោហន្ធការវិទ្ធំសី, វិជ្ជាលោកវិរោចនោ។

៨៧០. អព្យាបជ្ជមិទំ ឋាន-មភយំ និរុបទ្ទវំ;

តបោកម្មានមោកាសោ, មារចក្ខុវិមោហនោ។

៨៧១ សព្ពសន្តាបហរណមិទំ សីតំវ ចន្ទនំ;
និម្មលំ ធម្មសលិលំ, សំក្លេសមលសោធនំ។

៨៧២ សំសារសេតុ សុហតា, ពោធិបក្ខិយបត្ថតា;
សោកសល្លសមុទ្ធារី, យន្តំ សុកតយោជិតំ។

៨៧៣ ចិត្តាតង្កសមុទ្ធំសី, បរិភោគសុខោសធំ;
លោកាមិសានំ វមនំ, ចេតោទោសវិរេចនំ។

៨៧៤ អច្ចន្តតិត្តិការណមីរេន្តិ ធម្មភោជនំ;
បិបាសហរណំ បានំ, វិមុត្តិរសបេសលំ។

៨៧៥ វណ្ណកិត្តិសុគន្ធាយ , គុណមាលា សុគន្ថិតា;
បាបកោបីនវសនំ, ហិរោត្តប្បវិចិត្តិតំ។

៨៧៦ អច្ចន្តបរិសុទ្ធោ ច, សទ្ធម្មរតនាវលិ;
អរិយានមលង្ការោ, អនុបាយិ សិរិង្ករោ។

៨៧៧ ចិន្តានំ ទុន្និមិត្តានមិទំ សន្តិករំ បរំ;
វិបត្តិបដិឃាតាយ, បរិត្តមិទមុត្តមំ។

៨៧៨ អន្តរាយវិនាសាយ, មង្គលំ ជិនទេសិតំ;
មិច្ឆាគាហវិមោក្ខាយ, សោត្ថិ សម្ពុទ្ធភាសិតា។

៨៧៩ អនិវត្តិ ច បច្ចក្ខមារវេនិកមភារិយំ;
អមតោសធមច្ចន្តមជរាមរសាធនំ។

៨៨០ យមេតំ សមធិដ្ឋាយ, សម្ពោធិត្តយមុត្តមំ;
បប្បោន្តិ សព្ពសម្បត្តិគុណបារមិបូរិតំ។

៨៨១ សព្ពាការវរោបេត-មេតំ នេក្ខម្មសម្មតំ;
សីលគម្ភីរបរិក្ខំ, ធុតង្គោទិតតោរណំ។

៨៨២ សមាធិវីថិវិត្ថិន្នំ, សតិបាការគោបុរំ;
សទ្ធាសមិទ្ធិសម្ផុល្លំ, បញ្ញាបាសាទសោភិតំ។

៨៨៣ សម្មាជីវធជំ រម្មំ, ហិរោត្តប្បបដិច្ឆទំ;
វិមុត្តាមតសម្ភោគំ, វេនេយ្យជនសេវិតំ។

៨៨៤ អភេជ្ជំ បាបវេរីហិ, បុរំ សុគតមាបិតំ;
អនីតិមនុបសគ្គំ, បដិបន្នា មហេសយោ។

៨៨៥ បរមស្សាសសម្បត្តា , បរិបុណ្ណមនោរថា;
សព្ពសង្គមតិក្កម្ម, និក្ខន្តា អកុតោ ភយា។

៨៨៦ សម្មទត្ថមភិញ្ញាយ, មច្ចុធេយ្យបហាយិនោ;
សព្ពទុក្ខោឃនិត្តិណ្ណា, បារំ គច្ឆន្តិ បណ្ឌិតា។

៨៨៧ ភាតិ សព្ពង្គសម្បន្នំ, មហេសិគណសេវិតំ;
នេក្ខម្មំ កាមនិក្ខន្តំ, សទ្ធម្មបថមុត្តមំ។

៨៨៨ វិរាជេន្តិ បរាភូតា, មុច្ឆិតា យេន ទុជ្ជនា;
តំ បាបសមុទាចារំ, បរិយុដ្ឋានមព្រវុំ។

៨៨៩ ចេតោនីវរណំ ចេតំ, បញ្ញាចក្ខុនិរោធនំ;
សីលោបឃាតករណំ, ចិត្តវិក្ខេបសង្គមោ។

៩៩០ អយសានំ បទដ្ឋានំ, គុណតេជវិនាសនំ;
សព្ពសម្បត្តិទហនំ, ចតុរាបាយសាធកំ។

៩៩១ សព្ពាសវមលោបេតោ, សព្ពោបក្លេសសញ្ចយោ;
បាបយក្ខសមោ ចេសោ, ទោសាសីវិសសង្គមោ។

៩៩២ បមាទបថមក្កន្តំ, អមិត្តគណសង្គមំ;
មហព្ភយសមុដ្ឋានំ, មហាព្យសនសង្ករំ។

៩៩៣ អបាយទុក្ខមារូឡ្ហំ, អហិតាវហិតំ បទំ;
សព្ពានត្ថករំ ឃោរំ, សព្ពទុក្ខវិធាយកំ។

៩៩៤ ធិរត្ថុ បាបធម្មានំ, សព្ពកល្យាណហាយិនំ;
លទ្ធាបិ ខណសម្បត្តិ, ទុល្លភា យេហិ នាសិតា។

៩៩៥ រតសំ ហិ សមុទាចារោ, ទុល្លភំ ពុទ្ធសាសនំ;
សមុទ្ទំសេតិ អសនិ, យថា រតនបព្ពតំ។

៩៩៦ សទ្ធម្មធនចោរា តេ, នេក្ខម្មបតិពន្ធកា;
បដិបត្តី វិលុម្បន្តា, បលិពុន្ធន្តិ បាណិនោ។

៩៩៧ វិស្សាសិវធកាបេតេ, វិស្សដ្ឋាវស្សឃាតិនោ;
យេហិ ពាលាហតា សេន្តិ, និស្សយេជិនសាសនេ។

៩៩៨ រតបិ វាសេន្តិ ទុម្មេធា, និស្សង្កា មោហបារុតា;
អន្តោមនសិ ឧច្ឆង្គេ, ឃោរមាសីវិសំ យថា។

៩៩៩ អត្តនោ ច វិនាសាយ, និស្សដំ ក្លេសបញ្ជរេ;
ចិន្តេន្តា នាវពុជ្ឈន្តិ, វិបត្តិបថយាយិនោ។

១០០០ ហលាហលំវ ខាទន្តា, អាលិង្គន្តាវ បាបកំ;
អវស្សមុបហញ្ញន្តិ, បាបធម្មោបលាឡិនោ។

១០០១ ញាបចិន្តា បរិព្យូឡ្ហា, វិតក្កមថិតា ជនា;
លោកទ្វយាបិ ធំសេន្តិ, អត្ថទ្វយវិនាសិនោ។

១០០២ ក្រោធូបនាហិ វិគច្ឆា, តស្សាមច្ឆេរទូសិតា;
មក្ខី បលាសី សារម្ភី, អប្បតិស្សា អគារវា។

១០០៣ មានាតិមានពហុលា, មុជាមុខរចណ្ឌិកា;
ឧទ្ធតា ច បមត្តា ច, ទព្ពិតា កេតុគាហិនោ។

១០០៤ ចូតោខិលខិលភូតា, វិនិពន្ធានុវេបិតា;
មហោឃោ វិយ សស្សានិ, វិនាសេន្តិ តបោគុណំ។

១០០៥ វិសយស្សាទវិក្ខិត្តា, វិកិណ្ណា បាកតិន្ទ្រិយា;
មុដ្ឋស្សតី កុសីតា ច, ជីវន្តិ មោឃជីវិតំ។

១០០៦ មហគ្ឃសា ពាហុលិកា, ទុប្បញ្ញា កាយទឡ្ហិកា;
គន្ធនីវរណាពទ្ធា, តណ្ហាលោភវសីកតា។

១០០៧ មូលគ្គហិតសន្តានា, តិរច្ឆានកថារតា;
វិនយោបសមាបេតា, វិសមាចារគោចរា។

១០០៨ នព្ពារតា ច ទុប្បោសា, សុកុមារសុខាលយា;
អសន្តុដ្ឋា មហិច្ឆា ច, លោលុប្បាចារលក្ខិតា។

១០០៩ នគ្គន្ធេនេវ សុនខា, អាមគន្ធេន មុច្ឆិតា;

តត្ថ តត្ថាភិធាវន្តា, ន បតិដ្ឋន្តិ សាសនេ។

១០១០ និល្លជ្ជា វីតសារជ្ជា, លោកធម្មេសុ មុច្ឆិតា;
បាបិច្ឆា កុហនច្ឆន្នា, មិច្ឆាជីវបលោភិតា។

១០១១ សហា បគព្ភា មាយាវី, អន្តោបូតិ អវស្សុតា;
សង្កស្សរសមាចារា, កសម្ពុ សិថិលា ជឡា។

១០១២ សិង្គារចបលាចិត្តា, បូតិកាយានុរាគិនោ;
សីទន្តា បលិមាបន្នា, ន វិរុឡ្ហន្តិ សាសនេ។

១០១៣ បាបបុគ្គលសំសដ្ឋា, បាបទិដ្ឋិបរាគតា;
អសទ្ធា ធម្មនិច្ឆិន្នា, ទុដ្ឋា ទុព្ពចនិដ្ឋុរា។

១០១៤ សាមញ្ញំ បរិធំសេន្តា, ទូសេន្តា ជិនសាសនំ;
អតិក្កម្ម ជិនោវាទំ, ពាលា ទុគ្គតិភាគិនោ។

១០១៥ កាមគិទ្ធា ទុរាចារា, ទុស្សីលា មោហបារុតា;
ឧជ្ជន្តា កទ្ទមីភូតា, ជិនសាសនកណ្ដកា។

១០១៦ ហិតាហិតមជានន្តា, អនុរោជវិរោធិនោ;
ចេតោបហតសន្តានា, វិបល្លាសបលម្ភិតា។

១០១៧ វិបន្នាកុលកម្មន្តា, បាបការី បរាជិតា;
សោចន្តិ ទីឃមទ្ធានំ, អបាយម្ហិ សមប្បិតា។

១០១៨ ឆត្តុំ ហិតសមុច្ឆេទី, កុមគ្គោយំ រជាបថោ;
បាបធម្មប្បវត្តីតិ, វិទិត្វា បុន បណ្ឌិតោ។

១០១៩ បរិយុដ្ឋានសំក្លេសំ, វិប្បវន្តំ វិសារទោ;
បដិសង្ខាយ រុន្ធេយ្យ, មន្តេនេវ មហាវិសំ។

១០២០ ឱប្បមាទិត្តចេលោវ, បាបបាវកមុដ្ឋិតំ;
ភាវនាជលសេកេន, និព្ពាបេយ្យ និរន្តរំ។

១០២១ អប្បមាទេន មេធាវី, នគេនេវ មហានទី;
បាបោឃំ បដិពន្ធន្តោ, បិទហេយ្យ ខណេ ខណេ។

១០២២ សភយំ វិយ កន្តារំ, ឃោរមាសីវិសំ យថា;
បបាតមិវ គម្ភីរំ, មិឡ្ហំ វិយ ច បណ្ឌិតោ។

១០២៣ បហាយ បរិយុដ្ឋានំ, នេក្ខម្មមធិមុច្ចតិ;
កល្យាណមិត្តោ វជ្ជេសុ, ភយទស្សាវិ សុព្ពតោ។

១០២៤ កាមរាគវិសំយុត្តោ, ភោគជននិរាលយោ;
តច្ឆាលោភវិនិមុត្តោ, អមមោ អបរិគ្គហោ។

១០២៥ សោរតោ សខិលោ សណ្ហោ, មេត្តាយន្តោ ទយាបរោ;
អនាហដមនោ ធីរោ, សន្តចិត្តោ ខមាបរោ។

១០២៦ ហិតេសី សព្ពបាណីនំ,
តស្សាមច្ឆេរមុច្ឆិតោ;
កោធោបនាហព្យាបាទ
វិរោធោបសមេ រតោ។

១០២៧ អនោលីនមនោ យោគី, និច្ចារទ្ធបរក្កមោ;
សុសមាហិតសង្កប្បោ, វិប្បសន្នោ អនាវិលោ។

១០២៨ អកប្បេន្តោ វិមុច្ចន្តោ, បញ្ញាវា បដិបត្តិយំ;
បិហយន្តោ មមាយន្តោ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ។

១០២៩ ឥតិ នីវរណាបេតោ, ញាណាលោកជុតិន្ទរោ;
បូជេតិ សម្មាសម្ពុទ្ធំ, សទ្ធម្មបដិបត្តិយា។

១០៣០ ហិរោត្តប្បគុណោបេតោ,
កល្យាណាចារគោចរោ;
មក្ខប្បលាសរហិតោ,
សប្បតិស្សោ សគារវោ។

១០៣១ អជ្ជវាចារចារិត្តោ, មាយាសាឋេយ្យនិស្សដោ;
ថម្ភសារម្ភនិស្សង្គោ, មទ្ទវាចារបេសលោ។

១០៣២ មានាតិមានវិមុខោ , សទ្ធម្មគរុសាទរោ;
បរប្បមាទនិម្មទ្ទី, សំវេគពហុលោ សទា។

១០៣៣ [illegible]នទាគចិត្តសង្កប្បោ , បាបិច្ឆាមលវជ្ជិតោ;
មិច្ឆាទិដ្ឋិមតិក្កន្តោ, សទ្ធម្មេសុ បតិដ្ឋិតោ។

១០៣៤ ចេតោខិលសមុច្ឆេទី, វិនិពន្ទវិវេបកោ;
មានសំ សម្បហំសេតិ, សំកិលេសវិមុត្តិយា។

១០៣៥ បវិវិត្តោ អសំសដ្ឋោ, សន្តោ អប្បិច្ឆតារតោ;
អរិយាវំសាលង្ការោ, សុប្បោសោ សុភរោ សុខី។

១០៣៦ សល្លេខវុត្តិ ធុតវា, បាបាបចយតប្បរោ;
បាសាទិកសមាចារោ, បសាទពហុលោ មុនិ។

១០៣៧ អនុទ្ធតោ អចបលោ,
ទន្តោ គុត្តោ យតិន្ទ្រិយោ;
ចេតោសមាធិគរុកោ,
សម្បជានោ សតីយុតោ។

១០៣៨ ឧស្សាហជាតោ សទ្ធម្មេ, ឆន្ទជាតោ និរន្តរំ;
សាតច្ចការី ស្វាការោ, បដិបត្តិបរាយណោ។

១០៣៩ ចេតោកាឡកាបគតោ, ភាវនារសមុត្តមំ;
រង្គំ និទ្ទោតវត្ថំវ, សាធុកំ បដិគណ្ហតិ។

១០៤០ ឥតិ សម្បាទិតាការោ, បរិសុទ្ធមនោរថោ;
និរាទីនវសញ្ចារោ, សោត្ថិបត្តោ និរង្គណោ។

១០៤១ [illegible]បគាហវិនិមុត្តោ, រាហុមុត្តោវ ចន្ទិមា;
គុណរំសិបរិក្ខិត្តោ, សោភេតិ ជិនសាសនំ។

១០៤២ ឥច្ឆាលោភមទោសញ្ច, មោហាភាវមថាបរំ;
នេក្ខម្មំ បវិវេកញ្ច, តថា និស្សរណំ ពុធោ។

១០៤៣ សមារព្ភ វិសោធេន្តោ, អជ្ឈាសយមសេសតោ;
ធីរោ សម្បដិបាទេតិ, ភាវនាសុខមុត្តមំ។

១០៤៤ តតោ បណីតាធិមុត្តិ, បលិពោធវិនិស្សដោ;
បរិបន្ថវិនិមុត្តោ, វិគតាវរណាលយោ។

១០៤៥ ភាវនានិន្នសន្តានោ, កល្លចិត្តោ វិសារទោ;
កសិណាទិកមារព្ភ, ភាវេយ្យ សមថំ កថំ។

១០៤៦ បឋវីកសិណំ តាវ, វិទត្ថិចតុរង្គុលំ;
កត្វានារុណវណ្ណាយ, មត្តិកាយ សុមណ្ឌលំ។

១០៤៧ យុគមត្តេ ឋបេត្វាន, ឋានេ សុខនិសិន្នកោ;
បឋវីតិ សមញ្ញាយ, កត្វា ភោគំ តុ ភាវយេ។

១០៤៨ អកតេបិ ខលាទិម្ហិ, អកិច្ចេនេវ មណ្ឌលេ;
និមិត្តំ ជាយតិច្ចាហុ, បុព្ពយោគវតោ បន។

១០៤៩ អាបោមណ្ឌលមុគ្គណ្ហេ, ភាជនាទិគតេ ជលេ;
តេជម្ហិ តេជោកសិណំ, បដច្ឆិទ្ទាទិសំគតេ។

១០៥០ សស្សគ្គាទិម្ហិ កម្បន្តេ, វាយោកសិណមណ្ឌលំ;
បដិភាគសមាចារោ, ផុដ្ឋដ្ឋានេវ ជាយតិ។

១០៥១ នីលាទិកសិណំ វត្ថេ, បុប្ផេ វា វណ្ណធាតុយំ;
អាកាសមណ្ឌលំ ភិត្តិ-ឆិទ្ទាទិម្ហិ ឧបដ្ឋិតំ។

១០៥២ ឆិទ្ទប្បវិដ្ឋមាលោកំ, ឧគ្គណ្ហេយ្យ បតិដ្ឋិតំ;
សូរិយាលោកាទិភេទំ, ភូមិយំ វាថ ភិត្តិយំ។

១០៥៣ ទសធា កសិណេស្វេវំ, យត្ថ កត្ថចិ យោគិនោ;
បរិកម្មំ ករោន្តស្ស, ឧគ្គហោ នាម ជាយតិ។

១០៥៤ ចិត្តស្សុបដ្ឋិតេ តស្មឹ, បស្សន្តស្សេវ ចក្ខុនា;
ឧគ្គហម្ហិ និមិត្តម្ហិ, បដិបាទេយ្យ ភាវនំ។

១០៥៥ វិក្ខេបំ វិនិវារេន្តោ, បរិបន្ថេ វិរាជយំ;
និមិត្តាភិមុខេនេវ, មានសំ បដិបាទយេ។

១០៥៦ អាសេវន្តស្ស តស្សេវំ, ចិត្តំ ហោតិ សមាហិតំ;
សំក្លេសា សន្និសីទន្តិ, បដិភាគោ ច ជាយតិ។

១០៥៧ តត្ថ បណ្ណត្តិសង្ខាតេ, និមិត្តេ ភាវនាមយេ;
តថេវ បដិភាគម្ហិ, តតោ យុញ្ជេយ្យ ភាវនំ។

១០៥៨ តត្ថាធិមុត្តោ សតិមា, និមិត្តវិធិកោវិទោ;
ឥន្ទ្រិយានិ សមានេន្តោ, សប្បាយមុបលក្ខយំ។

១០៥៩ និគ្គយ្ហ ឧទ្ធតំ ចិត្តំ, បគ្គយ្ហ លីនមានសំ;
ឱហតំ សម្បហំសេន្តោ, ឧបេក្ខន្តោ សមាហិតំ។

១០៦០ អណុម្ហិ ឧប្បលទលេ, សុត្តេ នារាយ នាឡិយា;
យថា មធុករាទីនំ, បវត្តិ សម្ម វណ្ណិតា។

១០៦១ ចិត្តបវត្តិអាការំ, សាធុកំ លក្ខយំ ពុធោ;
តថា សមេនាការេន, បហិតត្តោ បរក្កមេ។

១០៦២ សមប្បវត្តមាការំ, សល្លក្ខេត្វា និរន្តរំ;
បទហន្តស្ស តស្សេវំ, អប្បនា នាម ជាយតិ។

១០៦៣ បដិភាគនិមិត្តំ តុ, វឌ្ឍេយ្យ កសិណំ បុន;
ឧបចារភូមិយំ វា, អប្បនាយំ វ កត្ថចិ។

១០៦៤ ឯកង្គុលទ្វង្គុលាទិ-វសេនេវ យថាក្កមំ;
ផរន្តោ មនសាយេវ, និបុណោ យាវទិច្ឆកំ។

១០៦៥ ឯត្ថេវំ បឋមជ្ឈានំ, បត្វាន បគុណំ តតោ;

កត្វា ចិណ្ណវសីភូតា, តម្ហា វុដ្ឋាយ បណ្ឌិតោ។

១០៦៦. ភិក្កាទិកថូលង្គំ, បហានាយ យថាក្កមំ;
តថេវ បដិបជ្ជន្តោ, បប្បោតិ ទុតិយាទយោ។

១០៦៧. ទសធា កសិណានេវំ, ភាវេត្វា បន យោគិនោ;
ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានំ, កត្វា វិក្ខេបនិស្សដា។

១០៦៨. សុបក្ខាលិតុបក្លេសា , សន្តចិត្តា សមាហិតា;
បរិវេករសស្សាទំ, អនុភោន្តិ យថាសុខំ។

១០៦៩. អសុភំ បន ភាវេន្តោ, និមិត្តំ យត្ថ កត្ថចិ;
ឧទ្ធុមាតាទិភេទម្ហិ, ឧគ្គណ្ហេយ្យាសុភេ កថំ?

១០៧០. ឯកាហាទិមតិក្កន្តំ, ឧទ្ធុមាតកមីរិតំ;
វិគតច្ឆវិ ពីភច្ឆំ, នីលាការំ វិនីលកំ។

១០៧១. ភិណ្ណបុព្ពកុថិតំ, បរិភិន្នំ វិបុព្ពកំ;
វិច្ឆិទ្ទិតង្គបច្ចង្គំ, វិច្ឆិទ្ទកំ កឡេវរំ។

១០៧២. នានាការបាណេហិ, ខជ្ជមានំ វិខាទិតំ;
វិនាសិតង្គបច្ចង្គំ, វិក្ខិត្តន្តិ បវុច្ចតិ។

១០៧៣. បាទាទិភង្គវិក្ខិត្តំ, ហតវិក្ខិត្តកំ មតំ;
លោហិតំ លោហិតាកិណ្ណំ, បុឡវំ កិមិសង្កុលំ។

១០៧៤. អដ្ឋិសង្ខលិកាមត្តំ, អដ្ឋិកន្តិ ច សព្ពថា;
សណ្ឋានាការភេទេន, ទសធាសុភទេសនា។

១០៧៥. ឥត្ថេវំ ទសធា ភេទេ, និដ្ឋីវកុណបាសុភេ;
ឧជ្ឈិតេ ភូមិភាគស្មឹ, មតកាយេ កឡេវរេ។

១០៧៦. យព្ភមានកមាការំ, ឱលោកេត្វា សលក្ខណំ;
ឧគ្គហេត្វាន ចិត្តេន, តំតំនាមេន ភាវយេ។

១០៧៧. បដិក្កូលញ្ច ជេគុច្ឆំ, ទុគ្គន្ធញ្ច វិរូបកំ;
ហរាយិតមជញ្ញញ្ច, ហីឡិតំ វិក្ខិតាសិវំ។

១០៧៨. បច្ចេវមសុភាការេ,
កត្វាភោគំ តុ យោគិនោ;
ភាវេន្តស្សុបចារោ ច,
បដិភាគោ ច ជាយតិ។

១០៧៩. បដិភាគនិមិត្តំ តុ, ឧបចារេន សេវតោ;
អប្បេតិ បឋមជ្ឈាន-មេត្ថេវំ សមថេ នយោ។

១០៨០. វិនា សទ្ទម្ហំ បនិទំ, សរីរំ ពាលនន្ទិតំ;
វិបត្តិបរិយោសានំ, អវស្សំ ភេទគាមិកំ។

១០៨១. យថា ឥទំ តថា ឯតំ, យថា ឯតំ តថា ឥទំ;
ជីវមានញ្ច និដ្ឋីវមេវ ធម្មបរាយណំ។

១០៨២. សភាវោ សោបិ ទេហស្ស,
សព្ពស្សាបិ ច សព្ពថា;
វិចិតព្ពា ធិរេនាបិ,
ឯសាយំ និយតា គតិ។

១០៨៣. អនិច្ចំ ខយធម្មញ្ច, ទុក្ខមេវ ភយាវហំ;
អនត្តា ច បរាភូតា, វិព្ភិជ្ជតិ ខណេ ខណេ។

១០៨៤. វិនាសមានស្សាការំ, តត្ថេវ បន បស្សតោ;
វិបស្សនាភាវនាតិ, តមីរេន្តិ តថាគតា។

១០៨៥. ភាវនំ ទុវិធម្បេតំ, ភាវេន្តិ បុន បណ្ឌិតា;
ជីវមានេបិ កាយម្ហិ, តំតទាការសម្ភវេ។

១០៨៦. ជីវមានោបិ កាយោយំ,
កុណបោវ សភាវតោ;
តមលង្ការបដិច្ឆន្នោ,
ពាលានំ ន បកាសតិ។

១០៨៧. ពហិ មដ្ឋមុបដ្ឋាតិ, អន្តោ កុណបបូរិតំ;
ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ, នវទ្វារមលស្សវំ។

១០៨៨. សរីរំ និច្ចទុគ្គន្ធំ, នានាកិមិសមាកុលំ;
តចមំសបដិច្ឆន្នំ, អដ្ឋិបញ្ជរសណ្ឋិតំ។

១០៨៩. វច្ចកូបមិទំ នាម, ទូត្តីសាសុចិបូរិតំ;
នវានុក្ការភូមីវ, នេកវស្សគណោចិតា។

១០៩០. សុសានគមនោសានំ, ពហុសាធារណាសុភំ;
គណ្ឌភូតំ សល្លភូតំ, ពហុទុក្ខនិពន្ធនំ។

១០៩១. នានាព្យាធិសមាកិណ្ណំ , នានោបទ្ទវសំកុលំ;
នានានត្ថសមោធានំ, នានាសំក្លេសវត្ថុកំ។

១០៩២. បោសិតម្បិ ចិរំ កាលំ, មមំការមមាយិតំ;
លហុទុជ្ជនមិត្តោវ, បីឡិតំ សម្បទុស្សតិ។

១០៩៣. បរិហាយតិ និស្សារំ, ជរតាបិ តំ យោព្ពនំ;
មច្ចុភជ្ជិតមច្ចន្ត-មសេសំ បរិភិជ្ជតិ។

១០៩៤. យថាបិ ជាលសន្តានោ, ពហុសម្ភារសង្ខតោ;
វត្ថាលង្ការសញ្ឆន្នោ, មាលាគន្ធាទិសោភិតោ។

១០៩៥. សុវិញ្ញត្តិវិការេហិ, វិចិត្តាការមណ្ឌិតោ;
កាយោ លីឡវិលាសេហិ, បលម្ភេតិ មហាជនំ។

១០៩៦. ញាតិកា យេន ទុម្មេធា, កាមក្លេសមលីមយា;
បូរេន្តិ ចតុរាបាយំ, មារធេយ្យានុសារិនោ។

១០៩៧. ឯវមាទីនវំ ញត្វា, បូតិកាយេ វិចក្ខណា;
អសុភាទិកមាការ-មារព្ភ ឆន្ទុបដ្ឋហុំ។

១០៩៨. យស្មិំ បតន្តិ កុណបេ វិបរីតសញ្ញា,
សំក្លេសបាបវសគា វិសមំ ចរន្តា;
តំ បស្សថេតមសុភម្បិ វិនាសធម្មំ,
ឥច្ចេវមាហ សុគតោ ទសធា វិភាគំ។

១០៩៩. សត្ថារា កសិណញ្ច យំ ទសវិធំ វិក្ខេបវិក្ខម្ភនំ,
កាមក្លេសវិនាសនំ ទសវិធំ យញ្ចាសុភំ ភាសិតំ;
ទិព្ពព្រហ្មសុខាវហំ សមបទំ វិជ្ជោទយំ យោគិនា,
កម្មដ្ឋានមលំ តមុត្តមគុណេនាសេវិតំ សេវិតុំ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ កសិណាសុភវិភាគោ នាម

អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ។

៩. នវមោ បរិច្ឆេទោ

ទសានុស្សតិវិភាគោ

១១០០. សទ្ធាបព្ពជិតោ យោគី, ភាវេន្តោនុស្សតី បន;
ទសានុស្សតិភេទេសុ, ភាវេយ្យញ្ញតរំ កថំ។

១១០១. អរហំ សុគតោ លោកេ, ភគវា លោកបារគូ;
វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ, វិមុត្តិបរិនាយកោ។

១១០២. ជេដ្ឋោ សម្មាភិសម្ពុទ្ធោ, សេដ្ឋោ បុរិសសារថី;
សត្ថា ទេវមនុស្សានំ, ពុទ្ធោ អប្បដិបុគ្គលោ។

១១០៣. សព្ពលោកហិតោ ពន្ធុ, សមត្ថរតនាលយោ;
សត្តានមនុកម្បាយ, ជាតោ នាថោ សិរំករោ។

១១០៤. ក្ខុមា តិត្ថកុសលោ, ធម្មស្សាមី តថាគតោ;
មច្ចុជេយ្យវិមោក្ខាយ, បដិបាទយិ បាណិនោ។

១១០៥. សត្ថវាហោ មហាយោគ្គោ, មគ្គាមគ្គយុធន្ធរោ;
សិរិសត្ថមធិគ្គយ្ហ, វិចរិត្ថ មហាបថំ,

១១០៦. អនោមោ អសមោ ធីរោ,
លោកហីតបរក្កមោ;
សព្ពាការវរោបេតោ ,
អច្ឆេរព្ភុតបុគ្គលោ។

១១០៧. អត្ថភូតោ ធម្មភូតោ,
ព្រហ្មភូតោ មហាយសោ;
ញាណលោកបរិច្ឆិន្ន-
ញេយ្យាសេសបរិគ្គហោ។

១១០៨. អានុភាវវសិប្បត្តោ, អាសភណ្ឋាននិច្ចលោ;
មហន្តមរិយាទោយមនន្តគតិគោចរោ។

១១០៩. សព្ពា ភិញ្ញាពលប្បត្តោ, វេសារជ្ជវិសារទោ;
សព្ពសម្បត្តិនិដ្ឋានោ, គុណបារមិបូរកោ។

១១១០. អប្បមេយ្យោ មហានាគោ, មហាវីរោ មហាមុនិ;
មហេសី មហិតាចារោ, មហាមហោ មហិទ្ធិកោ។

១១១១. សព្ពត្ថសិទ្ធិសញ្ហារោ, មហេសីគណបូជិតោ;
រាជាធិរាជមហិតោ, ទេវព្រហ្មាភិវន្ទិតោ។

១១១២. អភិភូយ តយោ លោកេ, អាទិច្ចោវ នភន្តរេ;
វិរោចតិ មហាតេជោ, អន្ធការេ បភង្ករោ។

១១១៣. ព្យាមប្បភាបរិក្ខិត្តោ, កេតុមាលាហលង្កតោ;
ទ្វត្តឹសលក្ខណាសីតិអនុព្យញ្ជនសោភិតោ។

១១១៤. ឆព្ពណ្ណរំសិលលិតោ, រតនគ្ឃិយសន្និភោ;
សមិទ្ធិរូបសោភគ្គោ, ទស្សនេយ្យំវ បិណ្ឌិតំ។

១១១៥. ផុល្លំ បទុមសណ្ឌំវ, កប្បរុក្ខោវលង្កតោ;
នភំវ តារកាកិណ្ណំ, ឧត្តមោ បដិទិស្សតិ។

១១១៦ សត្តកប្បមហាវីរបុត្តេហិ បរិវារិតោ;
សព្វលោកមហិទ្ធាយ, ធម្មរាជា សយំវសី។

១១១៧ និទ្ទោតមលចន្ទោវ , នក្ខត្តបរិវារិតោ;
ឧត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហោ, ចក្កវត្តីវ សោភតិ។

១១១៨ ផុដ្ឋានន្តគុណាកិណ្ណមសេសមលនិស្សដំ;
សព្វសម្បត្តិទាតារំ, វិបត្តិវិនិពន្ធកំ។

១១១៩ ទយាបរមហោរត្តំ, ភគវន្តមនុស្សរំ;
ភាវេតិ បញ្ញវា យោគី, **ពុទ្ធានុស្សតិភាវនំ**។

១១២០ ស្វាខាតោ តេន សទ្ធម្មោ, សម្ពុទ្ធេន សតីមតា;
បច្ចត្តបដិវេធេន, បស្សិតព្ពោ យថារហំ។

១១២១ តណ្ហាទលិទ្ទនាសាយ, មនោរថសមិទ្ធិយា;
កាលន្តរមនាគម្ម, បច្ចក្ខផលទាយកោ។

១១២២ ឧបនិស្សយវន្តានំ, “ឯហិ បស្សា”តិ ទស្សិយោ;
បច្ចត្តមេវ វិញ្ញូហិ, វេទិតព្ពោ សភាវតោ។

១១២៣ សព្វាសវសមុគ្ឃាតី , សុទ្ធោ សោវត្ថិកោ សិវោ;
បិហិតាបាយកុម្មគ្គោ, មគ្គោ និព្វានបត្តិយា។

១១២៤ ខេត្តសំកដទុគ្គម្ហា, ទុក្ខក្ខន្ធមហព្ភយា;
ខេមន្តភូមឹ និយ្យាតិ, អច្ចន្តមនុបទ្ទវំ។

១១២៥ បញ្ញាតិត្ថមិទំ នាម, មង្គលញ្ច សិវង្ករំ;
ហិតោទយសុខាធាន-មមតាហារមុត្តមំ។

១១២៦ អវិជ្ជាបដលុទ្ទារវិជ្ជានេត្តោសធំ វរំ;
បញ្ញាធារមិទំ សត្ថំ, ក្លេសគណ្ឋប្បភេទកំ។

១១២៧ ធក្កុរោយនិមុគ្គានំ, សេតុពន្ធោ សមុគ្គតោ;
ភវចារករុទ្ធានំ, មហាទ្វារោ អបារុតោ។

១១២៨ សោកោបាយាសវិទ្ធានំ, បរិទេវសមង្គិនំ;
សល្លនីហរណោបាយោ, អច្ចន្តសុខមីរិតោ។

១១២៩ ព្យសនោបទ្ទវាបេតោ , សំក្លេសមលនិស្សដោ;
ឧជុំសម្មត្តនិយតោ, បដិបត្តិវិសុទ្ធិយា។

១១៣០ សុទ្ធសីលបរិក្ខារោ, សមាធិមយបញ្ជរោ;
សម្មាសង្កប្បចក្កង្គោ, សម្មាវាយាមវាហនោ។

១១៣១ សតិសារថិសំយុត្តោ, សម្មាទិដ្ឋិបុរេជវោ;
ឯស ធម្មរថោ យាតិ, យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា។

១១៣២ វិមុត្តិបដិពាហាយ, សព្វសម្បត្តិសិទ្ធិយា;
សព្វខន្ធវិមោក្ខាយ, ធម្មំ ទេសេសិ ចក្ខុមា។

១១៣៣ ហិតេសី សព្វបាណីនំ, ទយាបន្នោ មហាមុនិ;
ធម្មាលោកំ បកាសេសិ, ចក្ខុមន្តានមុត្តមោ។

១១៣៤ យំ ធម្មំ សម្មទញ្ញាយ, ខេមមគ្គប្បតិដ្ឋិតា;
បាបកាបគតា ធីរា, បស្សទ្ធិទរថាសយា។

១១៣៥ សយោគា វិនិមុត្តា, បហីនភយភេរវា;

អច្ចន្តសុខមេធេន្តិ, សោត្ថិបត្តា មហេសយោ។

១១៣៦ តមេវមុត្តមំ ធម្មំ, ចិន្តេន្តោ បន បណ្ឌិតោ;
ភាវេតីតិ បកាសេន្តិ, **ធម្មានុស្សតិភាវនំ**។

១១៣៧ ចត្តារោ ច បដិបន្នា, ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា;
ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ, បញ្ញាសីលសមាហិតោ។

១១៣៨ មលបាបគតោ សុទ្ធោ, បដិបត្តិបតិដ្ឋិតោ;
បរិគ្គហិតសទ្ធម្មោ, សមិទ្ធិគុណសោភិតោ។

១១៣៩ បហីនាបាយគមនោ, បាបក្លេសវិនិស្សដោ;
បរិបន្ថសមុច្ឆេទី, ភវចារកភេទកោ។

១១៤០ ឧត្តមទមថប្បត្តោ, សុវិនីតោ មហេសិនា;
វិជ្ជាវិមុត្តិវោទាតោ, អាជានីយបថេ ឋិតោ។

១១៤១ សុគតោរសិ សម្ភូតោ, សុចិធម្មសិរិន្ធរោ;
បដិបាទិតសម្បត្តោ, ធម្មសាសនសេវិតោ។

១១៤២ ភយភេរវនិស្សង្កោ, ជិនតេជានុបាលិតោ;
មោនេយ្យបថសញ្ចារោ, សុគតោវាទភាជនោ។

១១៤៣ អប្បមាទបរិត្តាណោ, សីលាលង្ការភូសិតោ;
ចេតោសមាធិសន្នទ្ធោ, បញ្ញាយុធសមុជ្ជលោ។

១១៤៤ ឧជុមគ្គមធិដ្ឋាយ, មារកាយប្បទាលនោ;
អបរាជិតសង្គាមោ, លលិតោទាតវិក្កមោ។

១១៤៥ មច្ចុជេយ្យមតិក្កន្តោ, ពោធិធម្មប្បតិដ្ឋិតោ;
ឆឡាភិញ្ញាពលប្បត្តោ, សមារាធិតសាសនោ។

១១៤៦ អនុពោធិមនុប្បត្តោ, បភិន្នបដិសម្ភិទោ;
សាមញ្ញបារមិប្បត្តោ, តោសេតិ ជិនមានសំ។

១១៤៧ នេកាការវរូបេតោ, នានាសម្បត្តិផុល្លិតោ;
វិបត្តិបថនិត្តិណ្ណោ, អភិពុទ្ធិបរាយណោ។

១១៤៨ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ,
ទក្ខិណេយ្យោ សុទុល្លភោ;
សទេវកស្ស លោកស្ស,
បុញ្ញក្ខេត្តមនុត្តរំ។

១១៤៩ យត្ថ សុទ្ធិម្ហិ និទ្ទោសេ, សទ្ធាពីជំ បតិដ្ឋិតំ;
អច្ចន្តំ បរិបាចេតិ, សម្បត្តិផលមុត្តមំ។

១១៥០ យំ ផលំ បរិភុញ្ជន្តា, វិមុត្តិរសសេវនំ;
អច្ចន្តសុខិតា ធីរា, ភវន្តិ អជរាមរា។

១១៥១ តំ ផលំ បត្ថយន្តេន, **សង្ឃានុស្សតិភាវនា**;
ភាវេតព្វា បនិច្ចេវមិតិ ភាសន្តិ បណ្ឌិតា។

១១៥២ បញ្ចសីលំ ទសសីលំ, បាតិមោក្ខមុបោសថំ;
ចាតុបារិសុទ្ធិសីលំ, ធុតង្គបរិវារិតំ។

១១៥៣ ឯវមេតេសុ យំ កិញ្ចិ, សមាទាយ រហោគតោ;
តមានិសំសំ គុណតោ, ផលតោ ច វិចិន្តយេ។

១១៥៤ អាទិ ចេតំ បតិដ្ឋា ច, មុខំ បមុខមុត្តមំ;
មូលំ កុសលធម្មានំ, បភវំ បដិបត្តិយា។

១១៥៥ សាសនោតរណទ្វារំ, តិត្ថំ សទ្ធម្មវាបិយា;
បារិសុទ្ធិបទដ្ឋានំ, មគ្គោ ខេមន្តបាបកោ។

១១៥៦ សាធុ សិក្ខាសមាទានំ, ពាហុសច្ចវិភូសនំ;
អរិយាចារចារិត្ត-មវណ្ណមលវជ្ជនំ។

១១៥៧ កុលបុត្តអលង្ការោ, បាបជល្លបវាហនំ;
អនបាយិ សុគន្ធញ្ច, មហាបុរិសសេវិតំ។

១១៥៨ បច្ឆានុតាបហរណំ, បីតិបាមោជ្ជវឌ្ឍនំ;
នេក្ខម្មភាវនោបេតំ, បព្ពជ្ជាវេសសោភនំ។

១១៥៩ សោបានំ សគ្គលោកស្ស, ទុគ្គបាយវិធានកំ;
អនុបទ្ទវសម្បត្តិ, សមត្ថគុណសូទនី។

១១៦០ ក្លេសបញ្ជរវិច្ឆេទិ , វិបត្តិបថវារណំ;
សោត្ថិកម្មសមុដ្ឋានំ, អសាធារណមង្គលំ។

១១៦១ “សុលទ្ធា វត មេ លទ្ធា, សទ្ធា សុគតសាសនេ;
សីលំ មេ យស្ស កល្យាណំ, បរិសុទ្ធមខណ្ឌិតំ។

១១៦២ “ទុល្លភោ វត មេ លទ្ធោ,
មហាលាភោ អនប្បកោ;
យោហមក្ខលិតាចារោ,
ឧបឃាតវិវជ្ជិតោ។

១១៦៣ “ធម្មង្កុរិតសន្តានោ , មូលជាតោស្មិ សាសនេ;
ឧជុមគ្គំ សមារុឡ្ហោ, បិហិតា សភយា ទិសា។

១១៦៤ “អរញ្ញា វត មេ ជាតិ, អារទ្ធា ខណសម្បទា;
បតិដ្ឋិតោម្ហិ សទ្ធម្មេ, សផលំ មម ជីវិតំ”។

១១៦៥ ឥត្ថំ នានប្បការេន, ចិន្តេន្តោ គុណមត្តនោ;
សីលក្ខន្ធស្ស ភាវេតិ, **សីលានុស្សតិភាវនំ**។

១១៦៦ សទ្ធាយ សីលវន្តេសុ, ទត្វា ទានំ យថារហំ;
និទ្ទោតមលមច្ឆេរោ, វិរិត្តោ គមនុស្សរេ។

១១៦៧ ឋានំ និធានមនុគំ, អសាធារណមុត្តមំ;
អវិនាសសុខាធានំ, អច្ឆន្នំ សព្ពកាមទំ។

១១៦៨ កោបទាហោបសមនំ, មច្ឆេរមលសោធនំ;
បមាទនិទ្ទារុដ្ឋានំ, លោភបាសវិមោចនំ។

១១៦៩ ចេតោវិការទមនំ, មិច្ឆាមគ្គនិវារណំ;
វិត្តិលាភសុខស្សាទោ, វិភវោទយមង្គលំ។

១១៧០ សទ្ធាទិគុណរោទានំ, អជ្ឈាសយវិកាសនំ;
សតាចារបរិក្ខារោ, គនុចេតោវិភូសនំ។

១១៧១ អប្បមញ្ញាបទដ្ឋានំ, អប្បមេយ្យេន វណ្ណិតំ;
មហាបុរិសចារិត្តំ, សបទានំ មហេសិនា។

១១៧២ ឈានាធិគតភោគានំ , សារាទានមនុត្តរំ;

មហគ្គាធិគមូបាយំ, លោកសន្តតិការណំ។

១១៧៣ អត្ថការី ច សម្មាហំ, បរិច្ចាគសមាយុតោ;
អត្ថនោ ច បរេសញ្ច, ហិតាយ បដិបន្នកា។

១១៧៤ ឧជុមន្ទវចិត្តោស្មិ, កាលុស្សិយវិនិស្សដោ;
បាបសំក្លេសវិមុខោ, បាណភូតានុកម្បកោ។

១១៧៥ សីលវន្តបតិដ្ឋោស្មិ , កបណានំ បរាយណោ;
ពុទ្ធសាសនុបដ្ឋាកោ, ញាតិមិត្តោបជីវិកោ។

១១៧៦ ទានវោស្សគ្គសម្មុខោ,
សំវិភាគរតោ សុខី;
កប្បរុក្ខោវ ផលិតោ,
ជាតោ លោកាភិវឌ្ឍិយា។

១១៧៧ បិហិតាបាយមគ្គោស្មិ, មគ្គទ្វារមបារុតំ;
សម្បត្តា សព្ពសម្បត្តិ, ទលិទ្ទស្ស មនាបិកំ។

១១៧៨ “សំសារទ្ធានបាថេយ្យំ, សព្ពទុក្ខវិនោទនំ;
សុពន្ធំ មម សព្ពត្ថ, គហិតោ ច កដគ្គហោ”។

១១៧៩ ឯវំ ទានគុណំ នានប្បការេន វិចិន្តយំ;
ភាវេតិ ទាយកោ យោគី, **ចាគានុស្សតិភាវនំ**។

១១៨០ សទ្ធំ សីលំ សុតំ ចាគំ, បញ្ញំ បណ្ឌិតជាតិកោ;
សម្បាទយិត្វា សទ្ធម្មេ, ទេវតាយោ អនុស្សរេ។

១១៨១ ចាតុមហារាជិកា ច, តាវតឹសា ច យាមកា;
តុសិតា ចេវ និម្មានរតិនោ វសវត្តិនោ។

១១៨២ ភុម្មត្តរិញ្ច យេ ទេវា, ទិព្ពកាយមធិដ្ឋិតា;
តេបិ សទ្ធាទិធម្មេសុ, ចិរកាលំ បតិដ្ឋិតា។

១១៨៣ សុសមាហិតសង្កប្បា, ទានសីលធុរន្ធរា;
ធម្មមគ្គមធិដ្ឋាយ, ហិរោត្តប្បបុរក្ខតា។

១១៨៤ តំ លោកមុបបន្នាសេ, សស្សិរីកំ បរាយណំ;
ឥទ្ធិមន្តោ ជុតិមន្តោ, វណ្ណវន្តោ យសស្សិនោ។

១១៨៥ ទិព្ពសម្បត្តិសម្បត្តា, នានាភោគសមប្បិតា;
បាលេន្តោ ទីឃមទ្ធានំ, អនុភោន្តិ មហាសុខំ។

១១៨៦ ឥត្ថ សព្ពេបិ ច មយ្ហម្បិ, វិជ្ជន្តិ អនុបាយិនោ;
សទ្ធាទិកុសលា ធម្មា, ទេវធម្មាតិ វិស្សុតា។

១១៨៧ សទ្ធម្មគុណសម្បត្តិ-ទាតា មង្គលនាយិកា;
ទុល្លភាបិ ច មេ លទ្ធា, សទ្ធា សុគតសាសនេ។

១១៨៨ វេរោបវាទរហិតោ, បាបកម្មបរម្មុខោ;
បរិសុទ្ធសមាចារោ, បសន្នាមលចេតនោ។

១១៨៩ និច្ចមោហិតសោតោស្មិ,
តថាគតសុភាសិតេ;
សុតភាជនភូតោ ច,
សតិមា សុសមាហិតោ។

១១៨០. មច្ឆេរមលនិក្ខិណ្ណោ, លោភក្ខន្ធវិមុច្ចិតោ;
ឱបានភូតោ លោកស្មឹ, វិស្សដ្ឋសុខយាចនោ។

១១៨១. វត្ថុត្តយមហគ្ឃេ ច, ហិតាហិតវិនិច្ឆយេ;
បញ្ញា វត្ថុសភាវេ ច, តិខិណា មម វត្តតិ។

១១៨២. សមារាធិតសទ្ធម្មោ, កតបុញ្ញមហុស្សវោ;
ទេវធម្មសមិទ្ធោស្មិ, កល្យាណចរិតាករោ។

១១៨៣. ទេវតាហិ សមានោហំ, គុណាលង្ការភូសិតោ;
ហត្ថបត្តា ច ទេវិទ្ធិ, និប្ផន្នា ទិព្វសម្បទា។

១១៨៤. ទេវសាមញ្ញមិច្ចេវំ, ចិន្តេន្តោ គុណមត្តនោ;
ភាវេតិ គុណសម្បន្នោ, **ទេវតានុស្សតឹ** បរំ។

១១៨៥. ជាតិធម្មា ជរាព្យាធិសោកោបាយាសភញ្ជិតេ;
អនិច្ចេ ទុក្ខេនត្តេ ច, និព្វិន្នោបធិសម្ភវេ។

១១៨៦. វិរាគោ ច និរោធោ ច, ចាគោ មុត្តិ អនាលយោ;
យោយមាទាននិស្សគ្គោ, និព្វានមិតិ វុច្ចតិ។

១១៨៧. ឧបសន្តមិទំ ឋានមិតិ ចិន្តេតិ បណ្ឌិតោ;
អនុបាទានសំក្លិដ្ឋមសង្ខារមនាសវំ។

១១៨៨. អប្បមាណំ បណីតញ្ច, សិវំ បរមមច្ចុតំ;
អនន្តគុណមច្ចន្ត-មវិការមនាមយំ។

១១៨៩. ខេមំ តំ បារិមតីរ-មហាយនករំ បរំ;
តាណំ លេណញ្ច ទីបញ្ច, បតិដ្ឋានំ បរាយណំ។

១២០០. វដ្ដានុពន្ធវិច្ឆេទោ, ភវតណ្ហាវិសោសនំ;
សព្វូបធិសមុគ្ឃាតោ, ទុក្ខនិព្វាបនំ សុខំ។

១២០១. សព្វបាបវិនាសាយំ, សព្វក្លេសវិសោធនំ;
សោកោបាយាសសន្តាបភយភេរវមោចនំ។

១២០២. បលិពោធសមុច្ឆេទោ, បបញ្ចវិនិវេឋនំ;
សព្វសង្ខារសមថោ, សព្វលោកវិនិស្សដោ។

១២០៣. ធារិសុទ្ធិករា ធាតុ, ភវនិស្សរណំ បទំ;
ឧត្តមារិយសម្បត្តិ, អនោមមមតំ បទំ។

១២០៤. សព្វថា ភទ្ទមតុលំ, និព្វានមិតិ បស្សតោ;
ឧបសមានុស្សតីតិ, ភាវនាយំ បវុច្ចតិ។

១២០៥. សន្តានុស្សតិមិច្ចេវំ, ភាវេន្តោ បន បណ្ឌិតោ;
បាមោជ្ជពហុលោ ហោតិ, បសន្នោ ពុទ្ធសាសនេ។

១២០៦. បដិបស្សទ្ធទរថ-មុបចារសមាធិនា;
សមាធិយតិ ចិត្តញ្ច, បរិសុទ្ធមនាមយំ។

១២០៧. ភាវនាមយមេតញ្ច, កត្វា បុញ្ញមនប្បកំ;
វាសនាគតិសម្បត្តិ-ភោគភាគីតិ វុច្ចតិ។

១២០៨. ឧបនិស្សយសម្បន្នោ, បត្វា និព្វេធមុត្តមំ;
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខគ្គឹ, និព្វាបេតិ អនាសវោ។

១២០៩. លោកប្បវត្តិ ចិន្តេត្វា, មរណានុស្សតឹ បន;

ភាវេយ្យ សកមច្ចុន្តំ, ចិន្តេន្តោ មរណំ កថំ។

១២១០ អនិមិត្តមនញ្ញាតំ, មច្ចានមិធ ជីវិតំ;
កសិរញ្ច បរិត្តញ្ច, តញ្ច ទុក្ខេន សំយុតំ។

១២១១ អប្បោទកម្ហិ មច្ឆេវ, ពន្ធមានេ រុទម្មុខេ;
មច្ចុ គច្ឆតិ អាទាយ, បេក្ខមានេ មហាជនេ។

១២១២ អក្ខត្វាវ មរណំ, ជាយន្តិ បដិសន្ធិយំ;
ជាតា បុន មរិស្សន្តិ, ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ។

១២១៣ យមេករត្តឹ បឋមំ, គព្ភេ វសតិ មានវោ;
អព្ភុដ្ឋិតោវ សោ យាតិ, ស គច្ឆំ ន និវត្តតិ។

១២១៤ សត្តា មរន្តិ គព្ភេបិ, ជាយមានា ច ទារកា;
កុមារា យោព្ពនប្បត្តា, ពលប្បត្តា មហត្តរា។

១២១៥ អថាវស្សំ មរន្តេវ, ជិណ្ណា ទណ្ឌបរាយណា;
សូរា បុញ្ញពលត្ថាមា, នានាព្យាធិនិបីឡិតា។

១២១៦ អជ្ជ សុវេតិ មរណំ, បរិយេសតិ បាណិនោ;
សេនា យុទ្ធបយាតាវ, សព្ពេ មច្ចុភយាកុលា។

១២១៧ សត្តារតនលង្ការា, ចតុរិទ្ធិសមុគ្គតា;
ចក្កវត្តី មហាតេជា, រាជមណ្ឌលសោភិនោ។

១២១៨ កប្បដ្ឋានមហាវាតា, បាតិតាវ មហាសិលា;
បតន្តិ មច្ចុវិក្ខិត្តា, បរោ ចេតាន មានវា។

១២១៩ យេបិ ទីឃាយុកា ទេវា, វណ្ណវន្តា មហិទ្ធិកា;
អានុភាវពលប្បត្តា, មហាភោគសុខេធិនោ។

១២២០ តេបិ មច្ចុសមុទ្ទត្តា, ភវន្តិ ភយសំកុលា;
វេរម្ភក្ខិត្តបក្ខីវ, មាទិសេសុ កថាវ កា។

១២២១ អច្ចន្តរាយពហុលោ , មរណាហិតសម្ភវោ;
និច្ចំ ចក្កសមារុឡ្ហោ, លោកោយំ បរិវត្តតិ។

១២២២ ឯតន្តរេ មរណស្ស, វេមជ្ឈេ មម វត្តតោ;
អស្សាសេបិ អវិស្សដ្ឋេ, ជីវិកា ចេ កថាវ កា។

១២២៣ អច្ឆរំ វត លោកស្មឹ, ខណមត្តម្បិ ជីវិតំ;
និស្សិតោបទ្ទវដ្ឋានេ, មហាព្យសនបីឡិតេ។

១២២៤ អទ្ធុវំ ជីវិតំ និច្ច-មច្ចុន្តំ មរណំ មម;
សភាវោ មរណន្តេវ, វិសេសោ បន ជីវិតំ។

១២២៥ អត្តមារព្ភ គច្ឆន្តោ, អាទិច្ចោវ នភន្តរេ;
មរណាយាភិធាវន្តោ, វិហាយាមិ សុវេ សុវេ។

១២២៦ វជ្ឈប្បត្តោ មហាចោរោ,
និយ្យាតាឃាតនំ យថា;
មរណាយ បយាតោហំ,
តថេវមនិវត្តិយោ។

១២២៧ អម្ពុជោវ វង្កយន្តោ, តាណលេណវិវជ្ជិតោ;
និច្ចំ មច្ចុវសំ យន្តោ, វិស្សដ្ឋោ កិមហំ ចរេ។

១២២៨. មេ ហាសោ កិមានន្ទោ,
កិមហំ មោហបារុតោ;
មទប្បមាទវិក្ខិត្តោ,
វិចរាមិ និរង្កុសោ?

១២២៩. យន្ទាហមារភិស្សាមិ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ;
អាតាបី បហិតត្តោ ច, ហិរោត្តប្បសមាហិតោ។

១២៣០. បដិបត្តិបរោ ហុត្វា, បាបធម្មនិរង្កុតោ;
និព្ពាបយាមិ អច្ចន្តំ, សព្ពទុក្ខហុតាវហំ។

១២៣១. ឥត្ថំ បនត្តនោ យោគី, មរណំ បដិចិន្តយំ;
មរណានុស្សតី នាម, ភាវេតីតិ បវុច្ចតិ។

១២៣២. ឥទេតំ បន ភាវេត្វា, ឧបចារសមាហិតោ;
និព្ពេទពហុលោ ហោតិ, អប្បមាទធុរន្ធរោ។

១២៣៣. មិច្ឆាធម្មំ វិរាជេត្វា, នន្ទិរាគនិរាលយោ;
សព្ពាសវបរិក្ខីណោ, បប្បោតិ អមតំ បទំ។

១២៣៤. ឧគ្គហេត្វា បន មេធាវី, ទ្វត្តឹសាការភាវនំ;
ករេយ្យ តាវ បច្ឆា វេ, អនុបុព្ពមភិណ្ហសោ។

១២៣៥. កេសា លោមា នខា ទន្តា, តចោ មំសំ នហារុ ច;
អដ្ឋី ច មិញ្ជ វក្កំ ច, ហទយំ យកនំ តថា។

១២៣៦. កិលោមំ បិហក បប្ផាសំ, អន្តំ គុណមុទរិយំ;
មត្ថលុង្គំ ករីសញ្ច, បិត្តំ សេម្ហមថាបរំ។

១២៣៧. បុព្វោ ច លោហិតំ សេទោ,
មេទោ អស្សុ វសាថ វា;
ខេឡោ សិង្ឃាណិកា ចេវ,
លសិកា មុត្តមិច្ចបិ។

១២៣៨. យនទពន្ធសុភាការ-វិបល្លាសានុសារិនំ;
យថាភូតាវពោធាយ, វិភត្តាវ មហេសិនា។

១២៣៩. កាយេ ពាត្តឹស កោដ្ឋាសា,
កុណបាវ សមុស្សិតា;
សារគយ្ហូបគាបេតា,
ធិក្កតា ធីរហីឡិតា។

១២៤០. អសុភាវ បដិក្កូលា, ជេគុច្ឆា សុចិវជ្ជិតា;
និន្ទិតា ចក្ខុមន្តេហិ, អន្ធពាលោបលាឡិតា។

១២៤១. វិចិត្តឆវិសញ្ញន្នា , តចភត្តសមោហិតា;
បរិស្សវបរិក្លិដ្ឋា, កុថិតា បូតិគន្ធិតា។

១២៤២. ធោវិយន្តាបិ សតតំ, អជហន្តា មលស្សវំ;
សុគន្ធានុវិលិត្តាបិ, ទុគ្គន្ធបរិណាមិនោ។

១២៤៣. អហំការមមត្តេន, វិស្សដ្ឋសុខសង្គហា;
សង្ឃាដយនសម្ពន្ធា, សម្មោហេន្តិ មហាជនំ។

១២៤៤. ឆន្ទរាគសមូបេតា, យត្ថ មូឡ្ហា បុថុជ្ជនា;
សេវន្តិ វិសមំ ឃោរំ, ចតុរាបាយភាគិនោ។

១២៤៤ ឋត្វា ចិត្តំ វិភាវេតុំ, បដិបន្នោ យថាក្កមំ;
ចេតោវិភាវនត្ថាយ, កោដ្ឋាសេសុ វិចក្ខណោ។

១២៤៥ វចសា មនសា ចេវ, យថាវុត្តានុសារតោ;
អនុលោមបដិលោមំ, សជ្ឈាយិត្វា តតោ បរំ។

១២៤៦ វណ្ណសណ្ឋានទិសតោ, វវត្ថបេយ្យ បណ្ឌិតោ;
តតោកាសបរិច្ឆេទា, បច្ចេកំ តុ យថាក្កមំ។

១២៤៧ វណ្ណសណ្ឋានគន្ធា ច,
អាសយោកាសតោ តតោ;
វិភាវេយ្យាសុភាការ-
មេកេកស្មឹ តុ បញ្ចធា។

១២៤៨ នូសធាភោគមិច្ចេវំ, កត្វា ភាវយតោ បន;
សន្តិភូតា បកាសេន្តិ, រថចក្កាវសាទិសា។

១២៤៩ ឋិត្វា អប្បគុណេ តត្ថ, គណ្ហំ សុប្បគុណំ ពុធោ;
អប្បនំ បដិភាគញ្ច, បប្បោតេកេកវត្ថុសុ។

១២៥០ អសុភាការមារព្ភ, ភាវនា ចេ បវត្តតិ;
កម្មដ្ឋានំ បដិក្កូលំ, បឋមជ្ឈានិកំ សិយា។

១២៥១ នីលាទិវណ្ណមារព្ភ, បដិភាគោ យទា តទា;
នីលាទិកសិណំ ហុត្វា, បញ្ចកជ្ឈានិកំ ភវេ។

១២៥២ លក្ខណាការមារព្ភ , ចិន្តនា ចេ បវត្តតិ;
វិបស្សនាកម្មដ្ឋាន-មិតិ ភាសន្តិ បណ្ឌិតា។

១២៥៣ ភិត្វា បភេទមិច្ចេវំ, ភាវេន្តោ បុន ពុទ្ធិមា;
កាយគតាសតី នាម, ភាវេតីតិ បវុច្ចតិ។

១២៥៤ វាយមជ្ឈត្តំ និព្ពិន្នោ, ពហិទ្ធា ច និរាលយោ;
ឧព្ពេគពហុលោ យោគី, បមាទមតិវត្តតិ។

១២៥៥ កាមពន្ធវិនិមុត្តោ, បាបា មេធាវិ និស្សដោ;
សច្ឆិកត្វាន សាមញ្ញំ, អមតំ បរិភុញ្ជតិ។

១២៥៦ **អានាបានស្សតី** នាម, សម្មាសម្ពុទ្ធវណ្ណិតំ;
កម្មដ្ឋានាធិរាជានំ, ភាវេន្តោ បន បណ្ឌិតោ។

១២៥៧ អប្បនញ្ចោបចារញ្ច, សមថញ្ច វិបស្សនំ;
លោកុត្តរំ លោកិយញ្ច, សុខេនេវាធិគច្ឆតិ។

១២៥៨ សុខុមា និបុណា តិក្ខា, បរិបក្កា ពលេ ឋិតា;
ពោធិបក្ខិយធម្មា ច, វោទាយន្តិ វិសេសតោ។

១២៥៩ កម្មដ្ឋានេ តថា ហេត្ថ, គណនា អនុពន្ធនា;
ផុសនា ឋបនា ចេវ, សល្លក្ខណវិវដ្ដនា។

១២៦០ បារិសុទ្ធិ តតោ បច្ឆា, តេសញ្ច បដិបស្សនា;
តច្ចេវមដ្ឋធា ភេទា, មាតិកាយំ បកាសិតា។

១២៦១ វិភត្តា សតិបដ្ឋាន-វសា សោឡសធា តតោ;
អានាបានប្បភេទេន, ភិន្នា ទ្វត្តឹសធា បុន។

១២៦២ កមេវ បរិយាទាយ, សមថញ្ច វិបស្សនំ;

មហត្តវេបុល្លគតំ, ភាវេយ្យ សតិមា កថំ។

១២៦៤. អានាបានំ បរិគ្គយ្ហ, បវិវិត្តោ រហោគតោ;
គណេយ្យ បឋមំ តាវ, និសិន្នោ សុខមាសនេ។

១២៦៥. អញ្ញាន្ទំ ន ឋបេតព្ពំ, ហេដ្ឋា ន ទសតោបរិ;
នេតព្ពមនុបុព្ពេន, គណេតព្ពមខណ្ឌិតំ។

១២៦៦. អន្តោ ពហិ ច វិក្ខេប-មគត្វាន បុនប្បុនំ;
ផុដ្ឋដ្ឋានម្ហិ សតិមា, អនុពន្ធេយ្យ មានសំ។

១២៦៧. នាសិកគ្គោត្តរោដ្ឋេ ច, កត្វាភោគំ តតោបរំ;
សតតស្សាសសម្ភស្សំ, អាវជ្ជន្តស្ស យោគិនោ។

១២៦៨. អថុលំ វាថ ទីឃំ វា, មណ្ឌលំ វាថ វិត្ថតំ;
តារកាទិសមាការំ, និមិត្តំ តត្ថ ជាយតិ។

១២៦៩. ចិត្តំ សមាហិតំ ហោតិ, ឧបចារសមាធិនា;
ឧបក្លេសា បហិយ្យន្តិ, បដិភាគេ សមុដ្ឋិតេ។

១២៧០. និមិត្តេ ឋបយំ ចិត្តំ, តតោ បាបេតិ អប្បនំ;
បញ្ចជ្ឈានវសេនាយំ, សមថេ ភាវនានយោ។

១២៧១. អារភិត្វាភិនិវេស-មានាបានេ បុនាបរោ;
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, តតោ តទនុសារតោ។

១២៧២. ធម្មិធម្មេ យថាភូតំ, វិបស្សិត្វា វិសារទោ;
អប្បេតានុត្តរជ្ឈាន-មយំ សុទ្ធិវិបស្សនា។

១២៧៣. អានាបានសមាបត្តឹ, កត្វា បាទកមុត្តរំ;
ភាវេន្តស្ស វសេនាហុ, នយំ សោឡសធា កថំ។

១២៧៤. ទីឃមស្សាសបស្សាសា, រស្សំ វាថ តថា ទ្វយំ;
សតិមា មតិសម្បន្នោ, បឋមំ បរិគណ្ហតិ។

១២៧៥. អាទិមជ្ឈាវសានំ តុ, ករោន្តោ វិទិតំ តថា;
សមាហិតោ សព្ពកាយ-បដិសំវេទិ សិក្ខតិ។

១២៧៦. ភូតា តេ ឯវ សង្ខារេ, បស្សម្ភេន្តោបរូបរិ;
វុត្តោ បស្សម្ភយំ កាយសង្ខារំ សិក្ខតីតិ ច។

១២៧៧. អានាបានសតិច្ចេវំ , កាយសង្ខារនិស្សិតា;
កាយានុបស្សនា នាម, ចតុធាបិ ច ភាសិតា។

១២៧៨. សម្បយុត្តេន ញាណេន, បីតិមាលម្ពណេន ច;
វិបស្សនាយ សមថេ, កុព្ពន្តោ បាកដំ សុខំ។

១២៧៩. វេទនាសញ្ញាសង្ខាតេ, ចិត្តសង្ខារកេ តថា;
បីតាទិបដិសំវេទី, សិក្ខតីតិ បវុច្ចតិ។

១២៨០. ផុលេ តេ ឯវ សង្ខារេ, សមេតុំ បរិភាវយំ;
វុត្តោ “បស្សម្ភយំ ចិត្តំ, សង្ខារំ សិក្ខតី”តិ ច។

១២៨១. តស្សា តំតំមុខេនេត្ថ, សម្បជ្ជនវិសេសតោ;
វេទនានុបស្សនាយ, ចតុធា សមុទីរិតា។

១២៨២. អប្បេន្តោ បច្ចវេក្ខន្តោ, ពុជ្ឈន្តោ ច បកាសិតំ;
ករោន្តោ មានសំ ចិត្ត-បដិសំវេទិ សិក្ខតិ។

១២៨៣ តមេវាភិប្បមោទេន្តោ, សប្បីតិកសមាធិនា;
“អភិប្បមោទយំ ចិត្តំ, សិក្ខតី”តិ បវុច្ចតិ។

១២៨៤ អប្បនាយោបចារេន, តមេវាថ សមាទហំ;
យោគី “សមាទហំ ចិត្តំ, សិក្ខតី”តិ បកាសិតោ។

១២៨៥ បច្ចនីកេហិ វិក្ខម្ភ-សមុច្ឆេទេហិ មោចយំ;
តថា “វិមោចយំ ចិត្តំ, សិក្ខតី”តិបិ ភាសិតោ។

១២៨៦ អានាបានំ បភេទាយ, កម្មដ្ឋានំ យថារហំ;
ចិត្តានុបស្សនា នាម, បវត្តាយំ ចតុព្ពិធា។

១២៨៧ វិបស្សនាយនិច្ចានុ-គតត្តា ហិ វិសេសតោ;
វិបស្សន្តោ អនិច្ចានុ-បស្សី សិក្ខតិ បណ្ឌិតោ។

១២៨៨ ខយតា វិរាគានុបស្សី, និព្ពិន្ទិត្វា វិរាជយំ;
តថា និរោធានុបស្សី, ភូមិធម្មេ និរោធយំ។

១២៨៩ បក្ខន្ទនបរិច្ចាគបដិនិស្សគ្គតោ បន;
បដិនិស្សគ្គានុបស្សី, សិក្ខតីតិ បវុច្ចតិ។

១២៩០ អានាបានមុខេនេវ , ភូមិធម្មវិបស្សនា;
ធម្មានុបស្សនា នាម, ភាសិតេវំ ចតុព្ពិធា។

១២៩១ ឥតិ សោឡសធាការំ, សិក្ខត្តយបតិដ្ឋិតំ;
ចតុព្ពិធម្បិ បូរេតិ, សតិបដ្ឋានភាវនំ។

១២៩២ បរិគ្គយ្ហ សតិញ្ចេវ-មុស្សាហន្តោ វិបស្សនំ;
ទុត្តឹសាការភេទេហិ, សតោការីតិ វុច្ចតិ។

១២៩៣ ឥត្ថញ្ច គណនាទីហិ, ភាវេត្វា សមថំ តតោ;
វិបស្សនាធិវចនំ, កត្វា សល្លក្ខណំ បុន។

១២៩៤ បត្វា វិវដ្ដនាមគ្គំ, បារិសុទ្ធិផលេ ឋិតោ;
បច្ចវេក្ខណសង្ខាតំ, បប្បោតិ សតិបស្សនំ។

១២៩៥ អានាបានសតិច្ចេវមសេសំ បរិបូរិតា;
សាការំ សប្បភេទញ្ច, ភាវិតាតិ បវុច្ចតិ។

១២៩៦ អានាបានសមាធិមេតមតុលំ ពុទ្ធាបទានុត្តមំ,
បាបក្លេសរជោហរំ សុខមុខំ ទុក្ខគ្គិនិព្ពាបនំ;
ភាវេត្វា សតិសម្បជញ្ញវិបុលា វិក្ខេបវិទ្ធំសកា,
បប្បោន្តុត្តរមុត្តមាមតបទំ ពោធិត្តយព្យាបកំ។

១២៩៧ ពុទ្ធំ ធម្មញ្ច សង្ឃំ បុថុនេនមហិតំ សុទ្ធសីលំ សុទានំ,
ធម្មដ្ឋា ទេវតាយោបសមថ មរណំ កាយមានញ្ចបានំ;
បញ្ញត្តារព្ភយាយំ សតិសមវហិតា ពោធិមគ្គោទយាយ,
សាយំ សទ្ធម្មនេត្តី សហិតសិវគុណា សេវិតព្ពាទរេន។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ ទសានុស្សតិវិភាគោ នាម

នវមោ បរិច្ឆេទោ។

១០. ទសមោ បរិច្ឆេទោ

សេសកម្មដ្ឋានវិភាគោ

១២៩៨. ព្យាបាទាទីនវំ ទិស្វា, ខេមភាវញ្ច ខន្តិយំ;
អប្បមញ្ញា តុ ភាវេន្តោ, វិនេយ្យ បដិឃំ កថំ។

១២៩៩. ចេតោសន្តាបនោ កោធោ,
សម្បសាទវិកោបនោ;
វិរូបពីភច្ឆករោ,
មុខវណ្ណប្បធំសនោ។

១៣០០. សីលកាលុស្សិយុប្បាទោ, ចិត្តវិក្ខេបសម្ភវោ;
បញ្ញាបជ្ជោតវិទ្ធំសី, បដិបត្តិវិពន្ធកោ។

១៣០១. អបាយេកាយនោ មគ្គោ, បាបកណ្ដកពន្ធកោ;
ធម្មមគ្គសមុច្ឆេទី, មគ្គទ្វារបិធានកោ។

១៣០២. យសោវណ្ណវិសង្ខារោ, គុណមូលប្បភញ្ជកោ;
ទុក្ខធម្មសមោធានោ, ព្យសនោបទ្ទវាករោ។

១៣០៣. ទុន្និមិត្តមិទំ ជាតំ, សព្ពសម្បត្តិធំសនំ;
ធូមកេតុសមុប្បាទោ, សព្ពលោកវិនាសកោ។

១៣០៤. សព្ពកល្យាណធម្មានំ, អវមង្គលមុដ្ឋិតំ;
ហិតារម្ភសមុគ្ឃាតី, អន្តរាយសមាគមោ។

១៣០៥. សព្ពាការបដិក្កូលំ, សព្ពវិទ្ទេសការណំ;
វិបត្តិមុខមុប្បន្នំ, អមិត្តជនបត្ថិតំ។

១៣០៦. សបត្តករណំ ឃោរំ, សព្ពានត្ថវិធាយកំ;
ភយមន្តរតោ ជាតំ, តំ ជនោ នាវពុជ្ឈតិ។

១៣០៧. ឧជ្ជារំ លិហន្តាវ, គិលន្តាវ ហុតាសនំ;
គិត្តលាពុំវ ខាទន្តា, គណ្ឌន្តាទិត្តមាយុធំ។

១៣០៨. ព្យាបាទមត្តសម្ភរ-មត្តយញ្ញាយ កេវលំ;
ឧបលាឡេន្តិ ទុម្មេធា, ឃោរមាសីវិសំ យថា។

១៣០៩. ទោសតេជេន រុក្ខោវ, សុសិរារូឡ្ហបាវកោ;
អន្តោនុទយ្ហមានាបិ, វិប្ផន្ទន្តិ វិឃាតិនោ។

១៣១០. នាវពុជ្ឈន្តិ ទុម្មេធា, ចេតោសង្កប្បវាយុនា;
ឧក្កាមុខាមិវាទិត្ត-មុជ្ជលន្តា បុនប្បុនំ។

១៣១១. ភយមគ្គសមារូឡ្ហា, ខេមមគ្គវិរោធិនោ;
ព្យាបន្នា កិព្ពិសាកិណ្ណា, អត្ថទ្វយវិរោធិនោ។

១៣១២. អនាថា សល្លកាវិទ្ធា, វិសដ្ដា អនុសោចិនោ;
អន្ធា វិយ មិគារញ្ញេ, ភមន្តិ ហតចក្ខុកា។

១៣១៣. អសំវិហិតកម្មន្តា, ពាលា កោធវសានុគា;
ខិប្បំ លក្ខី បរិច្ចត្តា, យសោភោគេហិ ធំសរេ។

១៣១៤. ទុប្បដិប្បាទិតារម្ភា, កោធសង្ខោភមោហិតា;
ធម្មាមតរសស្សាទំ, ន វិន្ទន្តិ អវិទ្ទសុ។

១៣១៥ ព្យាទីនវមិច្ចេវ-មន្តោ ព្យាធិមិរុន្ធិតំ;
ជាតានលមិរុច្ឆង្គេ, អជ្ឈុបេក្ខន្តិ ទុជ្ជនា។

១៣១៦ ពោទយមានា ទុក្ខេហិ, ក្លេសាចិណ្ណមលីមហា;
បាបកម្មេហិ បូរេន្តា, សេន្តិ មច្ចុបថេ ចិរំ។

១៣១៧ ភ្រមេវំ បដិសង្ខាយ, បដិយំ បន យោនិសោ;
វាឡមិគំវ ធាវន្តំ, អាវិសន្តំវ រក្ខសំ។

១៣១៨ ធាវកំវ បរិព្យន្នំ, ភាយមានស្ស យោគិនោ;
សោត្ថិភាវាយ ខេមន្ត-មុបញ្ញត្តំ មហេសិនា។

១៣១៩ អាគតា កល្យាណធម្មានំ, ខមា នាម មហិទ្ធិកា;
សម្បវត្តិ សត្តេសុ, សព្វសម្បត្តិសាធិកា។

១៣២០ កោធានលជលាសេកោ ,
សោកោបាយាសនាសនំ;
អាឃាតសល្លនិទ្ធារី,
ឧបនាហវិមោចនំ។

១៣២១ វណ្ណកិត្តិសមុដ្ឋានំ, គុណមូលាភិសេវនំ;
អបារុតមុខំវេត-មត្ថទ្វយសមិទ្ធិយា។

១៣២២ វិឃាតបរិយាទាន-មាសវានមសេសតោ;
បដីបស្សម្ភនំ ចេតោ-បីតិករណចន្ទនំ។

១៣២៣ សព្វទុក្ខសមុគ្ឃាតិ, សុខុបដ្ឋានមុត្តមំ;
ព្យសនោទយវិច្ឆេទោ, ភយភេរវនិគ្គមោ។

១៣២៤ ចេតោបសាទសន្ទានោ, បាសាទិកផលាវហោ;
បវរោ ពោធិសម្ភារោ, នរានរនិសេវិតោ។

១៣២៥ ធាបកន្តារនិត្ថារោ, ចតុរាបាយរោធកោ;
ទ្វារាំវាបុរណញ្ចេតំ, ទេវលោកូបបត្តិយា។

១៣២៦ បញ្ញាសីលសមាធានំ, បដិបត្តិវិសោធនោ;
បិយង្ករោ សោម្មភាវោ, ទុល្លភោ ពហុបត្ថិតោ។

១៣២៧ កោសសង្ខោភវិក្ខេប-វិប្ផន្ទបដិពន្ធនំ;
តិតិក្ខាគុណមក្ខាត-មារក្ខវិធិមត្តនោ។

១៣២៨ វិហឹសារតិសារម្ភ-បដិរោធវិមោចនំ;
វេរិកិព្ពិសវិទ្ធំសី, លោកានុគ្គហការណំ។

១៣២៩ ធម្មបជ្ជោតករណំ , សំយោគមលសោធនំ;
សម្មោហតិមិរុទ្ធារិ, សម្បត្តិបដិបាទនំ។

១៣៣០ បច្ចត្តត្ថំ បរត្ថញ្ច, សម្បាទេត្វា ខមាបរោ;
សាធេតិ សព្វសម្បត្តិ-មិធ ចេវ បរត្ថ ច។

១៣៣១ តិតិក្ខាគុណសម្បន្នោ , បាណភូតានុកម្បកោ;
អនាកុលិតកម្មន្តោ, សោរតោ សខិលោ សុចិ។

១៣៣២ និវាតោ សមិតាចារោ, សុភគោ បិយទស្សនោ;
បដីសង្ខាពលប្បត្តោ, ធិតិមា មតិបាដវោ។

១៣៣៣ អក្ខោភោ អធិវាសេន្តោ,

សព្ពានត្ថេ បរិស្សយេ;
ភីមសង្គាមាវចរោ,
ហត្ថិនាគោវ សោភតិ។

១៣៣៤. ឥត្ថំ សមន្តតោ ភទ្ទំ, តិតិក្ខំ បច្ចវេក្ខតោ;
បស្សម្ភេតិ សមុដ្ឋាយ, ខមា ព្យាបាទសម្ភមំ។

១៣៣៥. ទិដ្ឋាសជមិវាតង្កំ, មេឃជ្ជរំ ហុតាសនំ;
ឱប្បមន្តរធាបេតិ, តិតិក្ខា កោធមត្ថនោ។

១៣៣៦. ឥតានេកគុណោបេតំ, នេកទោសប្បភញ្ជនំ;
ខន្តិធម្មមធិដ្ឋាយ, បសន្នធីរមានសោ។

១៣៣៧. ភាវេយ្យ បឋមំ តាវ, **មេត្តាភាវន**មុត្តមំ;
អត្តានមុបមំ កត្វា, សត្តេសុ ហិតវុឌ្ឍិយា។

១៣៣៨. សព្ព សត្តា ច បាណា ច, ភូតា ជីវា ច បុគ្គលា;
អព្យាបជ្ឈា តថាវេរា, អនីឃា ច សុខេធិនោ។

១៣៣៩. វិជ្ជាសម្បត្តិភោគេហិ, បវឌ្ឍន្តុ យសស្សិនោ;
បរិវារពលប្បត្តា, ភយោបទ្ទវវជ្ជិតា។

១៣៤០. សខិលា សុខសម្ភាសា, អញ្ញមញ្ញាវិរោធិនោ;
មោទន្តុ សុហិតា សព្ពេ, មា កិញ្ចិ បាបមាគមា។

១៣៤១. សទ្ធាបាមោជ្ជពហុលា, ទានសីលមហុស្សវា;
គុណភូសិតសន្តានា, អាយុំ បាលេន្តុនាមយំ។

១៣៤២. សម្មាទិដ្ឋី បុរោធាយ, សទ្ធម្មបដិបត្តិយា;
អារាធេន្តុ ហិតោបាយ-មច្ចន្តំ សុខសាធនំ។

១៣៤៣. ភត្តិ នានប្បការេន, សត្តេសុ ហិតមានសំ;
មាតាវ បិយបុត្តម្ហិ, បវត្តេយ្យ និរន្តរំ។

១៣៤៤. សិនេហំ បរិវជ្ជេន្តោ, ព្យាបាទញ្ច វិនាសយំ;
បរិសុទ្ធេន ចិត្តេន, ហិតកាមោវ កេវលំ។

១៣៤៥. មេត្តាយ មិត្តេ មជ្ឈត្តេ, វេរិកេ ច យថាក្កមំ;
ករោន្តោ សីមសម្ភេទំ, អត្តនិ ច សមំ ផរេ។

១៣៤៦. អាសេវន្តស្ស តស្សេវំ, ហិតាភោគសមាហិតំ;
សត្តបញ្ញត្តិមារព្ភ, សមាធិយតិ មានសំ។

១៣៤៧. ភត្តា អនីឃោ ឯកគ្គោ, ឧបសន្តមនោរថោ;
ឈានត្តិកំ ចតុក្កំ វា, មេត្តាចេតោវិមុត្តិយា។

១៣៤៨. ភូមិទេសទិសាសត្ត-ភេទភិន្នេសុ ឱធិសោ;
យថាសម្ភវមប្បេតិ, សព្ពសត្តេស្វនោធិសោ។

១៣៤៩. ភូទវមេកសត្តម្ហិ, បរិច្ឆេទនិយាមតោ;
ពហុកេសុ ច សត្តេសុ, សព្ពេសុ ច បវត្តតិ។

១៣៥០. តថាសេវិតសន្តានោ,
មេត្តាចេតោវិមុត្តិយា;
ករុណាភាវនាយោគ-
មារភេយ្យ តតោ បរំ។

១៣៥១ សត្តានំ ទុក្ខិតាការ-មាវជ្ជិត្វាន យោនិសោ;
“អហោ ទុក្ខា វិមុច្ចន្តុ, សព្ពេ សត្តា”តិ ចិន្តយំ។

១៣៥២ ភដ្ឋំ មាណវកោយញ្ញ, ភយភេរវកម្បិតោ;
ព្យសនោបទ្ទវាវិទ្ធោ, វិប្ផន្ទតិ វិឃាតវា។

១៣៥៣ ភដ្ឋា ហេតេ វិមោសាយ, បដិបន្នា វិរោធិនោ;
សព្យាបជ្ជា វិហញ្ញន្តិ, ចេតោទុក្ខសមប្បិតា។

១៣៥៤ អញ្ញេ បរិទេវន្តិ, វិបត្តិវិនិបាតិកា;
បផុបាយិកសង្កប្បា, សោកោបាយាសភាគិនោ។

១៣៥៥ អញ្ញាបរេ បរាភូតា, កាមក្លេសវសីកតា;
មោហន្ធការបក្ខន្តា, សត្តា គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ។

១៣៥៦ អត្ថ តត្ថ កដុកំ ឃោរមនុភោន្តា សកំ ផលំ;
ទុក្ខសូលសមាវិទ្ធា, ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទរេ។

១៣៥៧ ទីឃរត្តាធិមុត្តាយ, ទេវលោកសមិទ្ធិយា;
ទេវកាយា វិហាយន្តិ, អកាមា បរិវត្តិនោ។

១៣៥៨ ចិរកាលំ ជលិត្វាន, សូរិយោវ នភន្តរេ;
ព្រហ្មានោបិ បតន្តេវ, ព្រហ្មលោកាបរាយណា។

១៣៥៩ ខន្ធបញ្ចកមិច្ចេវំ, ទុក្ខាគារំ សមុព្ពហំ;
នានាគតីសុ វិក្ខិត្តំ, បាណជាតំ វិហញ្ញតិ។

១៣៦០ អនាថមនយាបន្នំ, បរិហានិភយាកុលំ;
វាតមណ្ឌលិកក្ខិត្តបក្ខីវ បរិវត្តតិ។

១៣៦១ ភត្តិ ទិស្វាន សុត្វា វា, សម្ភាវេត្វាន វា បុន;
ទុក្ខាបគមមិច្ឆន្តោ, ទុក្ខាបគម បត្ថយំ។

១៣៦២ សុខិតេសុ ច មេធាវី, ទុក្ខាការមនុស្សរំ;
បវត្តេយ្យ ទយាបន្នោ, ករុណាភាវនប្បនំ។

១៣៦៣ “អហោ សត្តា វិមុច្ចន្តុ, ទុក្ខធម្មេហិ សព្ពថា;
សាធុ សមេន្តុបាយាសា, សោកា ច បរិទេវនា។

១៣៦៤ “ខីយន្តុ បាបធម្មា ច, បស្សម្ភេន្តាមយា តថា;
សំក្លេសា បលិពោធា ច, សមុច្ឆិជ្ជន្តុ បាណិនំ។

១៣៦៥ “ព្យាបាទា ច វិហាយន្តុ, វិនិវត្តន្តុបទ្ទវា;
ព្យសនានិ វិនស្សន្តុ, វិគច្ឆន្តុ វិបត្តិយោ។

១៣៦៦ “វិហេសា ច វិឃាតា ច, ខីយន្តុ ភយភេរវា;
បដិក្កមន្តុ វិស្សដ្ឋា, សោត្ថឹ បស្សន្តុ បាណិនោ”។

១៣៦៧ ភវច្ចេវមនុកម្បន្តោ, សព្ពសត្តេបិ សព្ពថា;
សព្ពទុក្ខសមុគ្ឃាតំ, បត្ថេន្តោ ករុណាយតិ។

១៣៦៨ រស្សាកុប្បត្តំ និវារេន្តោ, វិហឹសំ ទូរតោ ហរំ;
មេត្តាយមិវ បាបេតិ, ករុណាឈានមប្បនំ។

១៣៦៩ ករុណានន្តរំ យោគី, ភាវេយ្យ **មុទិតំ** តតោ;
សត្តានំ សុខិតាការមាវជ្ជេត្វាន យោនិសោ។

១៣៧០ ភទ្ទំ ចិរាយ ព្រហ្មានោ, មហាតេជា មហិទ្ធិកា;

បីតិភក្ខា សុភដ្ឋាយី, បមោទន្តិ និរាមយា។

១៣៧១. ទេវកាយា មហាភោគា,
មហេសក្ខា យសស្សិនោ;
អច្ឆរាបរិវារេហិ,
បរិចារេន្តិ នន្ទនេ។

១៣៧២. រជ្ជាភិសេកសម្បត្តា, ឆត្តចាមរភូសិតា;
អាធិប្បច្ចមធិដ្ឋាយ, សុខិតា រាជភោគិនោ។

១៣៧៣. យថាបដ្ឋិតភោគេហិ, តទញ្ញេបិ ច បាណិនោ;
យថាកាមិតនិប្ផន្នា, មោទន្តិ សុខបីតិកា។

១៣៧៤. ចតុរាបាយិកា សត្តា, បាបកម្មបរិក្ខយា;
តតោ ចុតាភិនន្ទន្តិ, សុខដ្ឋានេ បតិដ្ឋិតា។

១៣៧៥. អាលយសមុគ្ឃាតំ, បត្វា លោកុត្តរំ បទំ;
បដិបស្សទ្ធទរថា, សុខំ មោទន្តនប្បកំ។

១៣៧៦. ឥត្ថិ ទិស្វាន សុត្វា វា, សម្ភាវេត្វា បុនប្បុនំ;
សត្តានមធិវាសេន្តោ, សុខាការំ បមោទតិ។

១៣៧៧. “អហោ សាធុ អហោ សុដ្ឋុ,
មោទន្តិ វត បាណិនោ;
អហោ សុលទ្ធំ សត្តានំ,
សមិទ្ធិមភិបត្ថិតំ។

១៣៧៨. “បសន្នមុខវណ្ណា ច, បរិបុណ្ណមនោរថា;
បីតិបាមោជ្ជពហុលា, ចិរំ ជីវន្តុនាមយា។

១៣៧៩. “ខយមគ្គមតិក្កន្តា, ទុក្ខសង្ឃាដនិស្សដា;
ខេមមគ្គមនុប្បត្តា, បីតិសម្បត្តិផុល្លិតា។

១៣៨០. “សមគ្គា សុហិតា ចេតេ, បដិសន្ធានបេសលា;
សម្បត្តិមភិវេទេន្តិ, កល្យាណគុណភូសិតា”។

១៣៨១. ឥត្ថិ សម្មា បិហាយន្តោ, សុខាធិគមសម្បទំ;
សត្តានមភិរោចេន្តោ, មុទិតាយ សមំ ផរំ។

១៣៨២. ហិត្វា បលាសាភិសង្គំ, ឥស្សារតិនិរង្កតោ;
មេត្តាយមិវ បាបេតិ, មុទិតាឈានមប្បនំ។

១៣៨៣. មុទិតំ បន ភាវេត្វា, ភាវេយ្យ**បេក្ខ**មុត្តមំ;
វិរោធានុនយំ ហិត្វា, ហុត្វា មជ្ឈត្តមានសោ។

១៣៨៤. អភាវភូត លោកស្ស,
លាភាលាភំ យសាយសំ;
និន្ទាបសំសំ បស្សន្តោ,
សុខំ ទុក្ខញ្ច កេវលំ។

១៣៨៥. ឥត្ថំ កម្មស្សកតត្តាយំ លោកានុបរិវត្តតិ;
លោកធម្មេ បរាភូតោ, អត្តាធេយ្យវិវជ្ជិតោ។

១៣៨៦. កឹ នាមត្ថិ សមត្ថេត្ថ, បវត្តេតុំ យថារុចិ;
កស្ស វា រុចិយា ហោន្តិ, សុខិតា វាថ ទុក្ខិតា។

១៣៨៧. យថាបច្ចយសម្ភូតា, សុខទុក្ខា ហិ បាណិនោ;

ន សក្កា បរិវត្តេតុំ, អញ្ញេន បុន កេនចិ។

១៣៨៨. មិច្ឆាមគ្គមធិដ្ឋាយ , វិបជ្ជន្តិ ច មានវា;
សម្មាមគ្គំ បុរោធាយ, សម្បជ្ជន្តិ បុនត្តនា។

១៣៨៩. ឥត្ថ កាយវសេនេតេ, បរិវត្តន្តិ អញ្ញថា;
យថារុចិតកម្មន្តា, បច្ចេកវសវត្តិនោ។

១៣៩០. និវត្តកវិហេសាយំ, មញ្ញេ លោកវិចារណា;
សន្តមេតំ បណីតញ្ច, យទិទំ តត្រុបេក្ខនំ។

១៣៩១. អហំ កោ នាម កេ ចេតេ, កិមដ្ឋានពុជន្តរេ;
បរេសុបរិ បេក្ខន្តោ, វិហញ្ញាមីតិ អត្តនោ។

១៣៩២. សុខិតា ហោន្តុ វា មា វា, ទុក្ខា មុច្ចន្តុ វា ន វា;
សមិទ្ធា វា ទលិទ្ទា វា, កា មមេត្ថ វិចារណា។

១៣៩៣. អត្តានំ បរិហារន្តុ, យថាកាមំ តុ បាណិនោ;
បលិពោធោ បបញ្ចោ វា, ព្យាបាទោ វា ន មេ តហឹ។

១៣៩៤. ឥតិ សង្ខាយុបេក្ខន្តោ, ហិតកាមោបិ បាណិនំ;
អបក្ខបាតុបេក្ខាយ, សមំ ផរតិ យោនិសោ។

១៣៩៥. អញ្ញាណុបេក្ខា និក្ខន្តោ, អនុរោធំ វិរាជិយ;
មេត្តាយមិវ បាបេតិ, បញ្ចមជ្ឈានមប្បនំ។

១៣៩៦. អប្បមញ្ញា ចតស្សេវ-មាចិក្ខិ វទតំ វរោ;
មហាបុរិសធោរយ្ហោ, ហិតកាមោ មហាមុនិ។

១៣៩៧. ន លិង្គវិសភាគម្ហិ, អាទិកម្មិកយោគិនា;
ភាវេតព្ពា មតសត្តេ, មេត្តមេវ ន សព្ពថា។

១៣៩៨. អត្តព្ពសម្បទាការំ, ទុក្ខាការញ្ច បាណិសុ;
អាវជ្ជំ មុទិតាការមនត្តាធីនតំ តថា។

១៣៩៩. អត្តនិ ទុគ្គតេ មិត្តេ, មជ្ឈត្តេតិ យថាក្កមំ;
បឋមំ ភាវនាយោគមារភិត្វា តតោ បរំ។

១៤០០. អត្តនិ មិត្តេ មជ្ឈត្តេ, វេរិកេតិ ចតូសុបិ;
ករោន្តោ សីមសម្ភេទំ, សព្ពត្ថ សមមានសោ។

១៤០១. ភូមិកាទិប្បភេទេហិ , បរិច្ឆិជ្ជោធិសោ តថា;
អបរិច្ឆិជ្ជ វា ចេតា, ភាវេតព្ពាតិ ភាសិតា។

១៤០២. អសង្ខោតិតសន្តានា, តាហិ ភូតានុកម្បកា;
វិហរន្តុត្តមា ព្រហ្មវិហារាតិ តតោ មតា។

១៤០៣. អប្បមាណាលម្ពណត្តា, តថា សុប្បដិបត្តិយា;
សត្តេសុ អប្បមាណត្តា, អប្បមញ្ញាតិ សម្មតា។

១៤០៤. អសម្បត្តហិតា សត្តា, ទុក្ខិតា លទ្ធសម្បទា;
កម្មស្សកាតិ ចិន្តេត្វា, តតោ តេសុ យថាក្កមំ។

១៤០៥. ‘‘សម្បត្តីហិ សមិជ្ឈន្តុ,
ទុក្ខា មុច្ចន្តុ បាណិនោ;
អហោ សត្តា សុខប្បត្តា,
ហោន្តុ សត្តា យថា តថា’’។

១៤០៦. បច្ចាភិវុទ្ធិមិច្ឆន្តោ, ទុក្ខាបគមនំ តថា;
សមិទ្ធេ អនុមោទន្តោ, ឧបេក្ខន្តោ ច បីណិតេ។

១៤០៧. អាគារេ ទហរេ បុត្តេ, គិលានេ យោព្ពនេ ឋិតេ;
សកិច្ចបសុតេ ចេវ, ចតុធា សម្បវត្តតិ។

១៤០៨. ផុដ្ឋំ ចតុធា សត្តេសុ, សម្មា ចិត្តបវត្តនា;
សព្ពថាបិ ចតុទ្ធាវ, តតោ វុត្តា មហេសិនា។

១៤០៩. ផុច្ចេតា បន ភាវេន្តោ, បសន្នមុខមានសោ;
សុខំ សុបតិ សុត្តោបិ, បាបំ កិញ្ចិ ន បស្សតិ។

១៤១០. បដិពុជ្ឈតនុក្រោសោ, ជាគរោវ បមោទតិ;
ចេតសោ ច សមាធានំ, ខិប្បមេវាធិគច្ឆតិ។

១៤១១. បរិស្សយា បហីយន្តិ, វិគច្ឆន្តិ ចុបទ្ទវា;
ទេវតាបិ ច រក្ខន្តិ, អមុយ្ហន្តំ អនាកុលំ។

១៤១២. ផុល្លំវ កមលំ កាលេ, ចន្ទំវ វិមលំ ជនោ;
សោម្មកោមលធម្មេហិ, បិយចក្ខូហិ បស្សតិ។

១៤១៣. អសំហីរោ អសំកុប្បោ, សព្ពាវត្ថាសុ បណ្ឌិតោ;
សមំ បវត្តិតារម្ភោ, លោកមេសោនុគណ្ហតិ។

១៤១៤. ខណមត្តោបចារេកា, បវត្តេកម្ហិ បុគ្គលេ;
អប្បមាណា ផលិត្វេវ, វណ្ណយន្តិ មហេសិនោ។

១៤១៥. ឯកេវ សព្ពសត្តេសុ, អប្បនាបត្តភាវនា;
ចតស្សោបិ សមីភូតា, វសីភូតា និរន្តរំ។

១៤១៦. បុញ្ញធារាភិសន្ទន្តា, បរិបូរេន្តិ បណ្ឌិតំ;
អប្បមេយ្យមហោឃោវ, សាគរំ វីចិមាលិនំ។

១៤១៧. អប្បមញ្ញាមយានំ ហិ, បុញ្ញានំ សោឡសី កលំ;
សព្ពោបធិកបុញ្ញានិ, នាគ្ឃន្តីតិ បកាសិតំ។

១៤១៨. អញ្ញា តស្ស បព្ពដ្ឋា, យស្ស ហេតាសុ គារវោ;
សុខុមោទគ្យពហុលោ, តិស្សោ សិក្ខា សុសិក្ខតិ។

១៤១៩. អមោឃំ រដ្ឋបិណ្ឌញ្ច, ភុញ្ជតេសោ វិសេសតោ;
តម្បិ មហប្ផលំ ហោតិ, សទ្ធាទេយ្យំ បតិដ្ឋិតំ។

១៤២០. សទ្ធាទិកុសលា ធម្មា, បវឌ្ឍន្តិ អខណ្ឌិតា;
សម្ពុទ្ធិចរិយានញ្ច, មហត្តំ តស្ស បាកដំ។

១៤២១. អកិច្ចបដិវេធាយ, បាទកជ្ឈានមុត្តមំ;
ឧជុំ ចេកាយនោ មគ្គោ, ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា។

១៤២២. វាសនាភាគិយា ចេតា, ពោធិសម្ភារកូលិកា;
សោវត្ថិកា សុខាហារា, លោការក្ខា និរុត្តរា។

១៤២៣. អប្បមេយ្យានិសំសេវំ, អប្បមេយ្យគុណោទយា;
អប្បមញ្ញា តតោ តាសុ, ន បមជ្ជេយ្យ បណ្ឌិតោ។

១៤២៤. បដិក្កូលំ បនាហារេ, ភាវេន្តោ សញ្ញមុត្តមំ;
កពឡីការមាហារ-មន្នបានាទិសង្គហំ។

១៤២៥. អសិតំ ខាយិតំ បីតំ, សាយិតញ្ច រហោគតោ;

បដិក្កូលន្តិ ចិន្តេយ្យ, គមនាទិវសា កថំ។

១៤២៦. តបោវនមិទំ ហិត្វា, រមណីយមនាកុលំ;
អាហារហេតុ គន្តព្ពោ, គាមោ គាមជនាកុលោ។

១៤២៧. ភត្តាសុចិបរិក្លិដ្ឋេ, ទុជ្ជនាវារសង្ករេ;
ទីនំមេសយតុត្តិដ្ឋំ, គេហេ គេហេ តុ ភោជនំ។

១៤២៨. តំ ខេឡមលសំក្លិដ្ឋំ, ជិវ្ហគ្គបរិវត្តិតំ;
ទន្តចុណ្ណិតសម្ភិន្នំ, វណ្ណគន្ធំ វិលិស្សតិ។

១៤២៩. បិត្តសេម្ហបរិព្យូឡ្ហំ, បុព្ពលោហិតមិស្សិតំ;
បរិសន្តំ បដិក្កូលំ, ជេគុច្ឆំ ផិក្កតាសិវំ។

១៤៣០. កុច្ឆិយំ កុណបាកិណ្ណេ, ទុគ្គន្ធបរិភាវិតេ;
សុវានវមថាការំ, វន្តំវ ស្វានទោណិយំ។

១៤៣១. ភត្តចន្ទនិកាយំវ , នានាកិមិសមាកុលេ;
គន្ត្វា ពុព្ពុឡកច្ឆន្នំ, កុថិតំ បរិបច្ចតិ។

១៤៣២. សំបច្ចន្តំ បនេតញ្ច, សភាវញ្ច វិសេវិតំ;
វឌ្ឍេតិ កេសលោមាទី, នានាកុណបសញ្ចយំ។

១៤៣៣. វិបច្ចន្តមថោ បេតមនេកោបទ្ទវាវហំ;
កុដ្ឋគណ្ឌកិលាសាទិមហាព្យាធិសតោទយំ។

១៤៣៤. អភិភូតញ្ច តំ បក្ក-មនេកទ្វារសញ្ចិតំ;
មេទបិណ្ឌំវ កុថិតំ, បរិស្សវតិ សន្តតំ។

១៤៣៥. យេន បូតិគតោ កាយោ, និច្ចំ ទុគ្គន្ធវាយិកោ;
ធោវិយន្តោបិ សតតំ, សុចិភាវំ ន គច្ឆតិ។

១៤៣៦. កុច្ឆិតោ សោយមាហារោ,
កាយាសុចិនិសេវនោ;
និស្សន្ទមលនិដ្ឋានោ,
ឧបក្លេសផលាវហោ។

១៤៣៧. កាមរាគសមុដ្ឋានំ, រោគជាតិនិពន្ធនំ;
មទប្បមាទាធិដ្ឋានំ, បាបកម្មមហាបថោ។

១៤៣៨. អហិតោទយមគ្គោយំ, ភយភេរវសម្ភវោ;
ព្យសនាគមនទ្វារំ, អបាយាវហិតំ មុខំ។

១៤៣៩. ឃន្តត្តសមត្តាវ, យត្ថោទរិយមុច្ឆិតា;
ក្លិដ្ឋកម្មានិ ទុម្មេធា, ករោន្តា ទុក្ខភាគិនោ។

១៤៤០. ភត្តំ ចិត្តវិរាគាយ, កឹ បក្កផលសន្និភេ;
រសស្សាទបិយាការេ, ឃោរាទីនវសញ្ចិតេ។

១៤៤១. ភាវេន្តស្ស បដិក្កូល-សញ្ញមេវំ វិភាវិនោ;
ឧបចារបថំ បត្វា, ចិត្តំ ហោតិ សមាហិតំ។

១៤៤២. សោយំ បស្សម្ភិតាហារ-
វិសនោ សោ វិចក្ខណោ;
មទប្បមាទនិក្ខន្តោ,
រសស្សាទនិរាលយោ។

១៤៤៣. លិម្បន្តោ វិយ ភេសជ្ជ-មក្ខិតព្ពញ្ចកោ យថា;
បុត្តមំសំវ ខាទន្តោ, អាហារំ បរិភុញ្ជតិ។

១៤៤៤. អរិយវំសានុបជាតោ,
អប្បិច្ឆាទិគុណោទិតោ;
កាមជាលំ បទាលេត្វា,
សោត្ថឹ បប្បោតិ បណ្ឌិតោ។

១៤៤៥. **ចតុធាតុវវត្ថានំ**, ភាវេន្តោ បន បញ្ញវា;
ធាតុយោ បរិគណ្ហេយ្យ, ចតស្សោបិ សភាវតោ។

១៤៤៦. សង្ខេបេន ច វិត្ថារា, សម្ភារា ច សលក្ខណា;
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, ចតុធា វិភជេ កថំ។

១៤៤៧. យំ កិញ្ចិ កេសលោមាទិ, កក្ខឡត្តំ បរុច្ចតិ;
អជ្ឈត្តំ បថវីធាតុ, ពហិទ្ធា តុ តតោ បរា។

១៤៤៨. យូសភូតន្តិ យំ កិញ្ចិ,
អាបោវ បរិបាចកំ;
តេជោ វាយោតិ គណ្ហេយ្យ,
វិត្ថម្ភកមសេសតោ។

១៤៤៩. វិត្ថារតោបិ សម្ភារា, កេសលោមាទិ វីសតិ;
បថវីធាតុ បិត្តាទិ, ទ្វាទសាបោតិ ភាវយេ។

១៤៥០. តេជេន យេន កាយោយំ, សន្តប្បតិ ជិរីយតិ;
បរិទយ្ហតិ សម្មា ច, បច្ចន្តិ អសិតាទយោ។

១៤៥១. ភទេតំ ចតុកោដ្ឋាសំ, កាយសម្ភវមត្តនោ;
តេជោធាតូតិ គណ្ហេយ្យ, វាយោធាតូតិចាបរំ។

១៤៥២. ឧទ្ធញ្ចាធោគមាវាតា, កុច្ឆិកោដ្ឋាសយា តថា;
អង្គមង្គានុសារី ច, ឆធានាបានមិច្ចបិ។

១៤៥៣. តំ តំ លក្ខណមារព្ភ, និទ្ធារេត្វា សលក្ខណំ;
បរិគណ្ហេយ្យ សព្ពត្ថ, ចតុធា ធាតុសង្គហំ។

១៤៥៤. ឥច្ចេវំ ចតុកោដ្ឋាសោ,
ធាតុមត្តោ កឡេវរោ;
និច្ចេតនោ ច និស្សត្តោ,
និស្សារោ បរភោជនោ។

១៤៥៥. រិត្តោ តុច្ឆោ ច សុញ្ញោ ច,
វិវិត្តោ ច បវជ្ជិតោ;
អត្តា វា អត្តនីយំ វា,
នត្ថេវេត្ថ កថញ្ចិបិ។

១៤៥៦. [illegible]ត្តវលំ ចេតនាវិទ្ធោ, កាយោយំ បរិវត្តតិ;
កម្បិតោ យាយ យន្តំវ, សាធិប្បាយោវ ខាយតិ។

១៤៥៧. អាយុ ឧស្មា ច វិញ្ញាណំ, យទា កាយំ ជហន្តិមំ;
អបវិទ្ធោ តទា សេតិ, និរត្ថំវ កលិង្គរំ។

១៤៥៨. វិបរីតំ បបញ្ចេន្តា, ពហុធា មោហបារុតា;
យត្ថ មិច្ឆាវិបល្លាសបរាភូតា បុថុជ្ជនា។

១៤៥៩ សំសារទ្ធានកន្តារំ, ចតុរាបាយសង្ករំ;
ព្យសនេកាយនោបាយំ, នាតិវត្តន្តិ ទុជ្ជនា។

១៤៦០ សោយមេវំ ចតុទ្ធាតិ,
ធាតុភេទេន បស្សតោ;
តស្សោបចារិកោ នាម,
សមថោ ហោតិ ចេតសិ។

១៤៦១ ឥត្ថំ ធាតុវវត្ថានំ, កត្វា តទនុសារតោ;
ឧបាទារូបធម្មេ ច, នាមធម្មេ ច សព្ពថា។

១៤៦២ ភូមិភូតេ បរិគ្គយ្ហ, បស្សន្តោ បច្ចយដ្ឋិតី;
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, វិបស្សន្តោទយព្ពយំ។

១៤៦៣ យថាភូតមភិញ្ញាយ, និព្ពិន្ទន្តោ វិរជ្ជតិ;
វិរាគា ច វិមុច្ចិត្វា, បារគូតិ បវុច្ចតិ។

១៤៦៤ **អារុប្បំ** បន ភាវេន្តោ, កម្មដ្ឋានមនាវិលំ;
ចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានំ, បត្វា កសិណមណ្ឌលេ។

១៤៦៥ បរិចិណ្ណវសីភូតា, ឈានា វុដ្ឋាយ បញ្ចមា;
ចិន្តេតិ ទណ្ឌាទានាទិរូបទោសមភិណ្ហសោ។

១៤៦៦ និព្ពិន្ទន្តោ តតោ រូបេ, តទាការេ ច គោចរេ;
តទាលម្ពណធម្មេ ច, បត្ថេន្តោ សមតិក្កមំ។

១៤៦៧ បត្ថរិត្វាន យំ កិញ្ចិ, អាកាសកសិណំ វិនា;
ឧគ្ឃាដេតិ តមេវាថ, កសិណំ ធិតិមា សតោ។

១៤៦៨ ន តំ មនសិ ករោតិ, នាវជ្ជតិ ន បេក្ខតិ;
ចិន្តាភោគវិនិមុត្តោ, កសិណំ បតិ សព្ពថា។

១៤៦៩ ឥទប្បាយសមញ្ញាតមាកាសំ បតិ មានសំ;
សាធុកំ បដិបាទេតិ, យោនិសោ បដិចិន្តយំ។

១៤៧០ ឥស្សាវជ្ជនសម្បន្នំ, ឧបាយបដិបាទិតំ;
កសិណាបគមាកាសំ, ចិន្តនារព្ភ វត្តតិ។

១៤៧១ ឥត្ថមន្តរធាបេត្វា, កសិណំ តុ តតោ បរំ;
សព្ពាវន្តមនន្តរំ, ផរតាកាសគោចរំ។

១៤៧២ ឥត្ថំ វុត្តនយេនេវ, ភាវេន្តស្សោបចារតោ;
បឋមារុប្បមប្បេតិ, អាកាសានន្តគោចរេ។

១៤៧៣ ឥរុតា តម្ហា វសីភូតា, វុដ្ឋហិត្វា វិចិន្តយំ;
“អាសន្នរូបាវចរជ្ឈានបច្ចត្ថិក”ន្តិ តំ។

១៤៧៤ និកន្តី បរិយាទាយ, តម្ហា អាកាសគោចរា;
អប្បេតុំ ទុតិយារុប្ប-មតិសន្តន្តិ គច្ឆតិ។

១៤៧៥ បឋមារុប្បវិញ្ញាណ-មនន្តំ ផរតោ តតោ;
ទុតិយារុប្បមប្បេតិ, វិញ្ញាណានន្តគោចរេ។

១៤៧៦ បឋមារុប្បវិញ្ញាណ-មភាវេន្តោ តតោ បរំ;
អប្បេតិ **តតិយារុប្ប**-មាកិញ្ចញ្ញម្ហិ គោចរេ។

១៤៧៧ ឥរុតោ ច តតិយារុប្បំ, “សន្តមេត”ន្តិ បស្សតោ;

ចតុត្ថារុប្បមប្បេតិ, តតិយារុប្បគោចរេ។

១៤៧៨. តស្មិំ មណ្ឌបេ លគ្គោ, ឯកោ តន្និស្សិតោបរោ;
ឯកោ ពហិ អនិស្សាយ, តំ តំ និស្សាយ ចាបរោ។

១៤៧៩. ឋិតា ចតូហិ ឯតេហិ, បុរិសេហិ យថាក្កមំ;
សមានតាយ ញាតព្ពា, ចតស្សោបិ វិភាវិនា។

១៤៨០. ឥច្ចាលម្ពណភេទេហិ , ចតុធារុប្បភាវនា;
អង្គភេទំ បនេតាសំ, ន កថេន្តិ តថាបិ ច។

១៤៨១. សុប្បណីតតរា ហោន្តិ, ឧទ្ធមុទ្ធំ យថាក្កមំ;
ចាតុមហារាជិកាទិទិព្ពសម្បត្តិយោ យថា។

១៤៨២. អានេញ្ជមិតិ ភាវេត្វា, សមាបត្តី ចតុព្ពិធំ;
សុសមាហិតសង្កប្បោ, សម្បន្នាចលមានសោ។

១៤៨៣. វិបស្សន្តោ យថាភូតំ, សច្ឆិកត្វា ផលុត្តមំ;
ឧភតោភាគវិមុត្តោ, អរហាតិ បវុច្ចតិ។

១៤៨៤. កម្មដ្ឋានវិធិំ ញត្វា, ចត្តាលីសវិធំ តតោ;
អភិញ្ញាយោបិ វិញ្ញេយ្យា, សមថេ ភាវនានយេ។

១៤៨៥. ឥទ្ធិវិធា ទិព្ពសោតា, ចេតោបរិយជាននា;
បុព្ពេនិវាសានុស្សតិ, ទិព្ពចក្ខុ តថាបរា។

១៤៨៦. ចេតោសមាធិនិស្សន្ទា, បញ្ចាភិញ្ញា បកាសិតា;
រូបាវចរធម្មាវ, បញ្ចមជ្ឈានភូមិកា។

១៤៨៧. ពហុភាវាទិធិដ្ឋានំ, កោមារាទិវិកុព្ពនា;
មនោមយាភិនិម្មានមិច្ចេវំ តិវិធិ**ទ្ធិយោ**។

១៤៨៨. ទិព្ពេ ច មានុសេ សទ្ទេ,
តថា ទូរេ ច សន្តិកេ;
សុណន្តិ យាយ សា **ទិព្ពា,**
សោតធាតូតិ ភាសិតា។

១៤៨៩. **ចេតោបរិយញាណ**ន្តិ, បរបុគ្គលចេតសោ;
សរាគវីតរាគាទិបរិច្ឆេទកមីរិតំ។

១៤៩០. បុព្ពេនិវុត្ថខន្ធានុស្សរណេ ញាណមីរិតំ;
បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណ នាមេន តាទិនា។

១៤៩១. ចវមានេ ច ជាយន្តេ, សត្តេ រូបមរូបកំ;
តថា មានុសកំ រូបំ, ថូលំ សុខុម សន្តិកំ។

១៤៩២. តស្ស បកាសំ ឆន្ទញ្ច, យេន បស្សន្តិ យោគិនោ;
ចុតូបបាតញាណំ តំ, **ទិព្ពចក្ខូ**តិ វុច្ចតិ។

១៤៩៣. អនាគតំសញាណញ្ច, យថាកម្មូបគំ តថា;
តន្និស្សិតត្តា គច្ឆន្តិ, ទិព្ពចក្ខុម្ហិ សង្គហំ។

១៤៩៤. ឥតិ បញ្ចវិធំ បត្តុមភិញ្ញំ បន បណ្ឌិតោ;
កត្វាន បញ្ចមជ្ឈានេ, បញ្ចធា វសិតំ ចិទំ។

១៤៩៥. តថា សមាហិតេ ចិត្តេ, បរិសុទ្ធេ និរង្គណេ;
មុទុភូតេ កម្មនិយេ, អានេញ្ជម្ហិ បតិដ្ឋិតេ។

១៤៩៦. អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានា, តតោ វុដ្ឋាយ បញ្ចមា;
អភិញ្ញាបរិកម្មាយ, និន្នាមេយ្យាថ មានសំ។

១៤៩៧. អធិដ្ឋេយ្យាទិកំ តំ តមាវជ្ជិត្វា យថារហំ;
បរិកម្មំ ករិត្វាន, សមាបជ្ជេយ្យ បាទកំ។

១៤៩៨. បុនទេវ ច វុដ្ឋាយ, បរិកម្មំ យថា បុរេ;
ករោន្តស្ស បនប្បេតិ, អភិញ្ញាណេន បញ្ចមំ។

១៤៩៩. អធិដ្ឋន្តំ វិកុព្ពន្តំ, និម្មិនន្តំ យថារហំ;
សទ្ទេ សុណន្តំ សត្តានំ, បរិជានញ្ច មានសំ។

១៥០០. សរំ បុព្ពេនិវាសញ្ច, បស្សំ សុគតិទុគ្គតី;
យថាកម្មំ វិបាកញ្ច, បជានន្តមនាគតំ។

១៥០១. យថាសម្ភវមិច្ចេវមុបាយកុសលោ មុនិ;
ឧបនិស្សយសម្បន្នោ, អភិញ្ញមធិគច្ឆតិ។

១៥០២. បត្តាភិញ្ញោ មហាយោគី, បរិយោទាតមានសោ;
បរិបក្កេន ញាណេន, វិបស្សិត្វា តិលក្ខណំ។

១៥០៣. លទ្ធាសវក្ខយំ ញាណំ, ឆឡាភិញ្ញមនុត្តរំ;
មហាខីណាសវោ នាម, ឆឡភិញ្ញោ បវុច្ចតិ។

១៥០៤. ចត្តាលីសវិធំ បនិត្ថមមលោចេតោមលក្ខាលនំ,
កម្មដ្ឋាននយំ យមាហ សុគតោ សម្មា សមាធានកំ;
សំខិត្តំ កថិតំ តមេត្ថ សកលំ សាភិញ្ញមេត្តាវតា,
កត្តព្ពា មុនិនេត្ថ សាធុមតិនា សម្ភាវនា សព្ពថា។

១៥០៥. វរគុណគណភូសិតានុសិដ្ឋំ,
ឥតិ សមថមិមំ តុ ភាវយិត្វា;
បរមមនុបមំ ភជន្តិ ធីរា,
ហិតសុខមុខមុត្តមានុពុទ្ធំ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ សេសកម្មដ្ឋានវិភាគោ នាម

ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច នាមរូបបរិច្ឆេទេ សព្ពថាបិ

សមថភាវនាវិភាគោ។

១១. ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ

វិបស្សនាវិភាគោ

១៥០៦. ទ្វិធា សមុដ្ឋានធុរា, តិវិធា ភូមិយោ មតា;
តិវិធាភិនិវេសា ច, សរីរំ តុ ចតុព្ពិធំ។

១៥០៧. តិវិធា ភាវនា តត្ថ, សង្ខារេសុ យថារហំ;
ទុវិធាការមារព្ភ, និជ្ឈាយតិ តិលក្ខណំ។

១៥០៨. អដ្ឋារសាការភិន្នា, ទសាវត្ថា វិភាវិតា;
តិធា វិភាគា សាធេតិ, វិមោក្ខត្តយមុត្តមំ។

១៥០៩. ចតុសច្ចបដិវេធា, សត្តដ្ឋារិយបុគ្គលា;
ក្លេសហានី យថាយោគំ, ចតស្សោ បដិសម្ភិទា។

១៥១០. តិវិធា ច សមាបត្តិ, និរោធា ច តថាបរា;
និស្សន្ទផលមិច្ចាហុ, តស្សា សាសនកោវិទា។

១៥១១. វិបស្សនាភាវនាយ-មិតិ ភាសន្តិ បណ្ឌិតា;
តមិទានិ បវក្ខាមិ, យថានុក្កមតោ កថំ។

១៥១២. ភូមិធម្មេ បរិគ្គយ្ហ, វិចិនន្តស្ស យោគិនោ;
សតិយា សមថា វាថ, **សមុដ្ឋាតិ** វិបស្សនា។

១៥១៣. សភាវបដិវេធេ ច, សទ្ធម្មបដិបត្តិយំ;
បញ្ញាសទ្ធាទ្វយំ តស្សា, **ធុរ**មាហុ ធុរន្ធរា។

១៥១៤. តេភូមកសភាវានំ, សប្បច្ចយបរិគ្គហោ;
ញាតបរិញ្ញា នាមាយំ, ភូមីតិ បឋមា មតា។

១៥១៥. កលាបតោ សម្មសនំ, ឧទយព្វយទស្សនំ;
បរិញ្ញាតីរណា នាម, ទុតិយា ភូមិ ភាសិតា។

១៥១៦. បហានបរិញ្ញា ភូមិ, តតិយាហុ តតោបរំ;
ភង្គាទិញាណមិច្ចេវំ, តិវិធា **ភូមិយោ** មតា។

១៥១៧. ខណសន្តតិអទ្ធាន-វសេនេត្ថ សមីរិតា;
អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, តិវិធា**ភិនិវេសនា**។

១៥១៨. ទិដ្ឋិកង្ខាវិតរណា, មគ្គាមគ្គបដិប្បទា;
វិសុទ្ធិយោ ចតស្សោបិ, **សរីរ**ន្តិ និទស្សិតា។

១៥១៩. សលក្ខណវវត្ថានំ, បច្ចយាការនិច្ឆយោ;
ឧម្មគ្គបរិហារោ ច, តិលក្ខណវិបស្សនា។

១៥២០. ឥតិ លក្ខណភិន្នត្តា, លព្ភន្តេកក្ខណេបិ ច;
ទេសិតា ហេតុភូតេន, កមេនេវំ វិសុទ្ធិយោ។

១៥២១. សីលព្ពិសុទ្ធិអាទីនំ, តថា សារ បរម្បរា;
ចិត្តព្ពិសុទ្ធិអាទីនមត្ថាយាតិ បកាសិតា។

១៥២២. ទិស្សមានសភាវានំ, បស្សន្តោ បច្ចយដ្ឋិតិ;
បរិបន្ថវិមុត្តោ ហិ, បដិបាទេតិ ភាវនំ។

១៥២៣. តថាបិ ច វិសេសេន, បដិបន្នស្ស យោគិនោ;
តត្ថ តត្ថ វិភូតត្ថា, ឋានតោ ភេទិតា កថំ។

១៥២៤ បុព្ពង្គមំ វាច, នាមបុព្ពង្គមំ តថា;
អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, យថាបាកដធម្មតោ។

១៥២៥ នាមរូបាទិភេទេន, ភូមិធម្មបរិគ្គហោ;
វុត្តា ទិដ្ឋិវិសុទ្ធីតិ, អត្តទិដ្ឋិប្បហានតោ។

១៥២៦ អាហច្ច បច្ចយុប្បន្នា, តថា តព្ភាវភាវិនោ;
បវត្តន្តីតិ សង្ខារេ, បស្សតោ បន យោនិសោ។

១៥២៧ បច្ចយគ្គាហិនី បញ្ញា, នាមរូបប្បវត្តិយា;
កង្ខា តរន្តិ តាយាតិ, កង្ខាវិតរណា មតា។

១៥២៨ អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, បច្ចយាយត្តវុត្តិតោ;
សង្ខិបិត្វា កលាបេន, សម្មសីយន្តិ សង្ខតា។

១៥២៩ ឧប្បាទវយភាវោបិ, លក្ខណត្តយសាធកោ;
បច្ចយាការមារព្ភ, លក្ខីយតិ វិសេសតោ។

១៥៣០ តស្មា សម្មសនញាណំ, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
កង្ខាវិតរណាយំ តុ, សង្គយ្ហតិ វិសុទ្ធិយំ។

១៥៣១ តត្ថ សំក្លេសវិក្ខេបំ, កុម្មគ្គំ បរិវជ្ជតោ;
មគ្គាមគ្គវិសុទ្ធីតិ, ញាណទស្សនមីរិតំ។

១៥៣២ ឯតា កថេន្តិ អក្លិដ្ឋមុទយព្ពយទស្សនំ;
អាទី កត្វា បដិបទាញាណទស្សនសុទ្ធិយំ។

១៥៣៣ បច្ចយបច្ចយុប្បន្នេ, យថាវត្ថុវវត្ថិតេ;
បហាតុមីហមានានំ, និយ្យានបដិបត្តិតោ។

១៥៣៤ ឧបក្លេសវិសុទ្ធោ ហិ, បុនទេវោទយព្ពយំ;
អធិដ្ឋហិត្វា ភង្គាទិ-ញាណេហិ បដិបជ្ជតិ។

១៥៣៥ តថា ចាភិនវុប្បន្នេ, ភិជ្ជមានេ វិបស្សតោ;
សំវេគកឌ្ឍិតំ ញាណំ, ភង្គាទិមនុតិដ្ឋតិ។

១៥៣៦ យតោ បុព្ពេ បវត្តា ហិ, សំក្លេសាបាយសម្ភវា;
បដិបត្តិវិសុទ្ធីតិ, ន សង្គយ្ហតិ ភាវនា។

១៥៣៧ សម្បាទេន្តោ បនិច្ចេតា, ចតស្សោបិ វិសុទ្ធិយោ;
អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, ភាវេយ្យ តិវិធា កថំ។

១៥៣៨ បច្ចយបច្ចយុប្បន្នា, ជាតានន្តរភេទិនោ;
អនិច្ចា ច បភង្គុ ច, បលុជ្ជន្តិ ចវន្តិ ច។

១៥៣៩ អទ្ធុវា ច អសារា ច, វិភវា ច វិនាសិនោ;
សង្ខតា វិបរិណាម-ធម្មា ឥត្តរកាលិកា។

១៥៤០ ឧទយធម្មា វយធម្មា, លហុកាលប្បវត្តិនោ;
តាវកាលិកធម្មា ច, បរិត្តដ្ឋិតិកា តថា។

១៥៤១ ខណត្តយបរិច្ឆិន្នា, បុព្ពាបរវិចិត្តកា;
បុរក្ខតា និរោធស្ស, សស្សតា ន កុទាចនំ។

១៥៤២ ខយន្តិ បរិហានាយ, ន តុ ជាយន្តិ វុទ្ធិយា;
ជិយ្យមានាវ តិដ្ឋន្តិ, ជិណ្ណា ភង្គបរាយណា។

១៥៤៣ អហុត្វាយេវុប្បជ្ជន្តិ, ន កុតោចិបិ អាគតា;

ហុត្វា អន្តរធាយន្តិ, ន តុ កត្ថចិ សញ្ចិតា។

១៥៤៤ តំ តំ បច្ចយសាមគ្គិ-មត្តលាភាយ និស្សិតា;
និរោធធម្មា ជាយន្តិ, ជាតា ព្យន្តិ ភវន្តិ តេ។

១៥៤៥ យថា នទី បព្ពតេយ្យា, យថា ទីបសិខា តថា;
សីឃសីឃំ បវត្តន្តា, ឧប្បជ្ជន្តិ វយន្តិ ច។

១៥៤៦ ជាតា ជាតា និរុជ្ឈន្តិ, អញ្ញេ អញ្ញេ តុ ជាយរេ;
អវីចិ អនុសម្ពន្ធា, ន ជានន្តិ វិសេសតោ។

១៥៤៧ ឯវំ នានប្បការេន, វិបស្សន្តោ វិចក្ខណោ;
អនិច្ចភាវនំ ធីរោ, បរិបាចេតិ សាធុកំ។

១៥៤៨ ទុក្ខា ច ទុក្ខវត្ថូ ច, អភិណ្ហបរិបីឡិតា;
រោគា គណ្ឌា ច សល្លា ច, អឃតោ ច ឧបទ្ទវា។

១៥៤៩ ភយោបសគ្គាយមូលា,
សាសវាទីនវីតិតា;
អលេណាសរណាតាណា,
វធកា មារកាមិសា។

១៥៥០ ជាតិធម្មា ជរាព្យាធិ-
សោកោបាយាសភាគិនោ;
បរិទេវសភាវា ច,
សំក្លេសា ទុក្ខភាគិនោ។

១៥៥១ ជេគុច្ឆា បដិកូលា ច, ពីភច្ឆា ច វិរូបិនោ;
អជញ្ញា ចបលា ហីនា, ទុគ្គន្ធា ពាលសេវិតា។

១៥៥២ លោកន្តរិកតានិច្ចំ, តណ្ហាយ កឌ្ឍិតា ភុសំ;
កបណា ទុគ្គតា ទីនា, វិបន្នា ច វិឃាតិនោ។

១៥៥៣ អត្តលាភំ គវេសន្តិ, តំតំបច្ចយនិស្សិតា;
ទុក្ខាធិដ្ឋានមច្ចន្តំ, ជាតា បុន វិហញ្ញរេ។

១៥៥៤ អគ្គិកូបេ និមុគ្គាវ, ក្លេសសន្តាបភាគិនោ;
ឱរីឡ្ហា វិយ សត្តីហិ, សង្ខារា និច្ចទុក្ខិតា។

១៥៥៥ ខីយមានា ច ជិយ្យន្តា, មិយ្យន្តា ច ខណេ ខណេ;
បសុកា វិយ និច្ចម្ហា, ហញ្ញន្តិ សេវិកាតុរា។

១៥៥៦ ភិលានិ គិលយន្តេវ, ឧច្ចុយន្តេវ ឧច្ចុយោ;
ឧទយព្ពយាវស្សំ តេ, បីឡយន្តិ អភិណ្ហសោ។

១៥៥៧ អសុនារមនវាការា , វិបល្លាសបរិក្ខតា;
ឥរិយាបថសញ្ឆន្នា, នោបតិដ្ឋន្តិ ទុក្ខតោ។

១៥៥៨ សង្ខារេសុ បនេតេសុ, វេទនាស្សាទរោធិនោ;
សារំ សន្ទុលសម្ពន្ធា, សម្មោហបរិវារិតា។

១៥៥៩ ‘‘អទុំ ទុក្ខមិទំ ទុក្ខ’’-មិតិ សំសារចារិនោ;
ទុក្ខហេតុមជានន្តា, សម្ភមន្តិ អវិទ្ទសុ។

១៥៦០ សុខាការមបស្សន្តា, ទុក្ខភារនិបីឡិតា;
បត្ថេន្តិ ទុក្ខមេវញ្ញំ, ពាលា ព្យសនភាគិនោ។

១៥៦១ ចវន្តា ឧបបជ្ជន្តា, រុក្ខសាខំវ មក្កដោ;
ទុក្ខមេកំ វិមុច្ចន្តិ, តតោ គណ្ហន្តិ ចាបរំ។

១៥៦២ ឯត្ថ ទីឃរត្តំ សោចន្តិ, តណ្ហាសល្លសមប្បិតា;
ទិដ្ឋិបាសសមុបេតា, មានត្ថម្ភានុសាយិនោ។

១៥៦៣ ឥត្ថមាការំ បនិច្ចេវំ, វិបស្សន្តោ វិសារទោ;
ទុក្ខានុបស្សនំ នាម, បរិបាចេតិ ភាវនំ។

១៥៦៤ ធម្មដ្ឋិតិនិយាមា ហិ, ខន្ធាយតនធាតុយោ;
អនត្តាសស្សតន្តា ច, ឦហាភោគវិវជ្ជិតា។

១៥៦៥ បយោជនមធិដ្ឋាយ, ន តុ ព្យាបារយន្តិ ច;
បច្ចយបច្ចយុប្បន្នា, ជនេតុំ វាថ ជាយិតុំ។

១៥៦៦ តថាបិ ហេតុសាមគ្គិ-សម្ភវេ សម្ភវន្តិ តេ;
តព្ភាវភាវិភាវេន, អញ្ញមញ្ញបវត្តិតា។

១៥៦៧ អជាយិតុំ ន សក្កោន្តិ, សតិ បច្ចយសម្ភវេ;
បច្ចយានមលាភេ តុ, ន ជាយន្តិ កុទាចនំ។

១៥៦៨ ន កិញ្ចេត្ថ អបេក្ខិត្វា, សមគ្គា ហោន្តិ បច្ចយា;
ន ជនេតុំ ន សក្កោន្តិ, សមគ្គា ច កុទាចនំ។

១៥៦៩ យថាបច្ចយលាភេន , បវត្តន្តិ យថា តថា;
រក្ខិតា វា វិធាតា វា, នត្ថិ អស្សាមិកា តថា។

១៥៧០ “អហំ មម”ន្តិ គណ្ហន្តា, បរិណាមេន្តិ អញ្ញថា;
វិស្សសន្តា ហរន្តេតេ, បរាភូតា បលម្ភិនោ។

១៥៧១ រិត្តា តុច្ឆា ច សុញ្ញា ច, វិវិត្តា សារវជ្ជិតា;
សលក្ខណបរិច្ឆិន្នា, ធម្មា នត្តេត្ថ បុគ្គលោ។

១៥៧២ ជាយមានា ច ជិយ្យន្តា, មិយ្យមានា ច សង្ខតា;
វិវសា បរិវត្តន្តិ, វសោ តេសំ ន កត្ថចិ។

១៥៧៣ ន តេសុ កស្សចិស្សេរំ, ន តេសញ្ចត្ថិ កត្ថចិ;
ន ចត្តនីតិ សង្ខារា, អាធិបច្ចវិវជ្ជិតា។

១៥៧៤ តនលិបត្តរង្គីវ, អញ្ញមញ្ញបតិដ្ឋិតា;
សហជាតគ្ឃនីភូតា, នោបដ្ឋន្តិ អនត្តតោ។

១៥៧៥ អរូបនិស្សិតំ រូបំ, អរូបំ រូបនិស្សិតំ;
ជច្ចន្ធបីឋសប្បីវ, អញ្ញមញ្ញវវត្ថិតំ។

១៥៧៦ យន្តសុត្តេន យន្តំវ, កាយយន្តំ បវត្តតិ;
នាមាវកឌ្ឍិតំ តត្ថ, នត្ថិ អត្តា សយំវសី។

១៥៧៧ វេគោវិប្ផារនិប្ផន្នា, វាយោធាតុសមុដ្ឋិតា;
តរិយាបថវិញ្ញត្តិវិការា ចាលកា មតា។

១៥៧៨ ឧព្វិទ្ធវេទនាសល្លវិការបរិណាមតោ;
ពាលានំ ចិត្តនិប្ផន្នា, អត្តាតិ បរិកប្បនា។

១៥៧៩ សុទ្ធសង្ខារបុញ្ជោយំ, នេត្ថ សត្តោបលព្ភតិ;
តំ តំ បច្ចយមាគម្ម, ទុក្ខក្ខន្ធោវ ជាយតិ។

១៥៨០ ឯវមាទិប្បការេហិ, វិបស្សន្តោ អនត្តតោ;

អនត្តភាវនំ នាម, ភាវេតីតិ បវុច្ចតិ។

១៥៨១ ភាវេន្តោ តិវិធម្បេតំ, **និជ្ឈាយតិ តិលក្ខណំ**;
និមិត្តញ្ច បវត្តញ្ច, សមារព្ភ យថាក្កមំ។

១៥៨២ អត្តលាភនិមិត្តញ្ច , តំតំបច្ចយនិស្សិតា;
តព្ភាវភាវិភាវេន, លក្ខីយន្តិ និមិត្តតោ។

១៥៨៣ ឋាយមានា ច ជិយ្យន្តា, មិយ្យមានា ច សង្ខតា;
តំ តំ ភាវមតិក្កម្ម, បវត្តន្តិ ខណេ ខណេ។

១៥៨៤ ហេតុនិស្សយនាការោ, **និមិត្ត**ន្តិ តតោ មតោ;
បវត្តំ វត្តនាការោ, ខណសន្តតិអទ្ធតោ។

១៥៨៥ អបុព្វាភិនវុប្បត្តិ, ឧប្បាទោតិ បកាសិតោ;
បុព្វាបរិយសន្ធានំ, បដិសន្ធីតិ ភាសិតា។

១៥៨៦ អាយូហន្តីតិ វុច្ចន្តិ, តទត្ថំ បន វាវដា;
ឥច្ចាទិបរិយាយេហិ, ពហ្វាការាបិ សង្ខតា។

១៥៨៧ និមិត្តេ ច បវត្តេ ច, វត្តុតោ យន្តិ សង្គហំ;
តំ **ទ្វយាការ**មារព្ភ, បតិដ្ឋាតិ តិលក្ខណំ។

១៥៨៨ បច្ចយាធីនធម្មានំ, ឧប្បាទវយលក្ខិតា;
អនិច្ចតានិមិត្តដ្ឋា, បវត្តេសុ ន បាកដា។

១៥៨៩ បញ្ញាបរិចិត្តានមសមត្តានមត្តនិ;
សន្និស្សយេន និប្ផន្នោ, ភាវទុព្ពល្យសាធកោ។

១៥៩០ ហេតុសង្ខាតភាវោ ហិ, សង្ខារានមនិច្ចតា;
បវត្តមានា ទស្សេតិ, តំ សភាវំ បនត្តនោ។

១៥៩១ និច្ចា ធុវា ចេ សង្ខារា, កស្មា បេក្ខន្តិ បច្ចយេ;
អហុត្វា យទិ និស្សាយ, ជាតា កា តត្ថ និច្ចតា;

១៥៩២ អត្តលាភំ លភិត្វាន, ហេតុសាមគ្គិលាភតោ;
យាបេស្សន្តិ តមញ្ញត្រ, កថំ នាមត្តទុព្ពលា។

១៥៩៣ បច្ចយេ អនបេក្ខិត្វា, យទិ នត្ថិ សមត្ថតា;
អត្តលាភូបលាភាយ, កឹ សមត្ថានុបាលនេ;

១៥៩៤ ជនកា បច្ចយានញ្ហិ, តទាយូហនតោ បរំ;
បរិហារិតុមារទ្ធា, ជិយា ខិត្តសរោ យថា។

១៥៩៥ អច្ចីវ វដ្ដិនិក្ខន្តា, មេឃមុត្តាវ វិជ្ជុតា;
បច្ចយុទ្ធដវិស្សដ្ឋា, ធម្មា ភង្គបរាយណា។

១៥៩៦ តស្មា **និមិត្តមាការំ**, បស្សន្តោ ស វិបស្សកោ;
“វិនស្សន្តិ អវស្ស”ន្តិ, សទ្ទហន្តោ វិមុច្ចតិ។

១៥៩៧ អនិច្ចតោ តថា ហេវំ, វិបស្សន្តស្ស យោគិនោ;
សទ្ធាវិមោក្ខ ពាហុល្យំ, ភវតីតិ បកាសិតំ។

១៥៩៨ ឥតិ សង្ខារធម្មេសុ, និមិត្តាការនិច្ឆិតំ;
អនិច្ចលក្ខណំ ធីរោ, និជ្ឈាយតិ និយាមតោ។

១៥៩៩ ញាចកត្តភយាការា, បវត្តេ ទុក្ខិតា វិយ;
បវត្តមានា បីឡេន្តិ, សង្ខារា ច ភយាវហា។

១៦០០ ឧប្បាទាភិនវាការំ, អតិក្កម្ម តតោ បរំ;
ជរាជច្ចរិតា ហុត្វា, ភញ្ជមានា កថំ សុខា។

១៦០១ តស្មា **បវត្តមាការំ**, និជ្ឈាយន្តោ និរន្តរំ;
សង្ខារេ ទុក្ខតោ ទិស្វា, ហិត្វាន បណិធឹ គហឹ។

១៦០២ ឆន្ទាយូហននិស្សង្គោ, បស្សទ្ធទរថោ សុខី;
សមាធិពហុលោ យោគី, វូបសន្តោតិ វុច្ចតិ។

១៦០៣ ញាបាវសិតាការំ, សង្ខារានំ វិបស្សតោ;
និមិត្តេ ច បវត្តេ ច, ឧបដ្ឋាតិ អនត្តតោ។

១៦០៤ អនត្តាធីននិប្ពន្ទា, វសាតីតប្បវត្តិនោ;
ភាវទុព្ពល្យនិស្សារា, កថមត្តា ភវិស្សរេ។

១៦០៥ ឯមេវំ បដិវិជ្ឈន្តោ, មញ្ញតានត្តលក្ខណំ;
វិបស្សនារសស្សាទី, សំវេគពហុលោ ភវេ។

១៦០៦ ឆច្ចាហច្ច បវត្តានំ, លក្ខណានំ សភាវតោ;
វវត្ថិតោ តត្ថ តត្ថ, តំតំលក្ខណនិច្ឆយោ។

១៦០៧ តថាបិបាកដង្គានេ , ហេតុភូតេ ច យោនិសោ;
វវត្ថបេតិ សង្ខាយ, លក្ខណានិ វិចក្ខណោ។

១៦០៨ ឧប្បាទវយភាវេន, ទិស្សមានា ហិ សង្ខតា;
បុព្ពាបរវិវេកេន, ទស្សេន្តិ គទនិច្ចតំ។

១៦០៩ តថា ច វិបរិណាមំ, វិបស្សន្តោ វិសារទោ;
និមិត្តផលនិប្ពន្ទំ, តមត្ថមធិមុច្ចតិ។

១៦១០ ទុក្ខប្បវត្តិហេតុត្តា, និមិត្តមបិ បណ្ឌិតោ;
ភយាវហនិយាមេន, ពាធកន្តេវ បស្សតិ។

១៦១១ តថា ហិ បច្ចយារព្ភ, សង្ខារា និស្សយន្តិ ចេ;
តតោវស្សំ ភវិស្សន្តិ, មហព្ភយសមោហិតា។

១៦១២ និរោធធម្មា ជាយន្តិ, សល្លវិទ្ធាវ ទុក្ខិតា;
ជរាតុរា វិបជ្ជន្តា, ភិជ្ជន្តាវ វិឃាតិនោ។

១៦១៣ តេនេវានិច្ចតោ ទិដ្ឋា, ទុក្ខភាវេន ខាយរេ;
សង្ខតត្តា សភាវោ ហិ, ទុក្ខាយ បរិវត្តតិ។

១៦១៤ អនិច្ចា បុន សង្ខារា, ទុក្ខាតិ ច វត្តិតា;
អនត្តត្តនិយាមេន, និទស្សេន្តិ សលក្ខណំ។

១៦១៥ តថំ អត្តបរាធីនា, បច្ចយុប្បន្នភង្គុរា;
វិបត្តិនិយតា វាថ, ពាធមានា ភយាវហា។

១៦១៦ អាហច្ចាការភេទេន, **តិវិធា ហិ វិបស្សនា**;
អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, អយមេត្ថ វិនិច្ឆយោ។

១៦១៧ តិធាភូតា បនិច្ចេតា, បហានាការភេទិតា;
មហាវិបស្សនា នាម, **អដ្ឋារសវិធា** កថំ។

១៦១៨ ហេតុសាមគ្គិនិប្ពន្ទមនិច្ចន្តិ តិលក្ខណំ;
អនិច្ចតំ វិបស្សន្តោ, និច្ចសញ្ញំ វិមុញ្ចតិ។

១៦១៩ អនិច្ចតាយាធិដ្ឋាននិមិត្តំ បន បស្សតោ;

អនិមិត្តេ វិមុច្ចន្តី, អនិមិត្តានុបស្សនា។

១៦២០ និរុជ្ឈមានធម្មានំ, ព្យន្តិភាវំ វិបស្សតោ;
សមុទយំ បជហន្តី, និរោធានុបស្សនា។

១៦២១ សិថិលា ជាតុ និស្សារា, ទុព្ពលា លហុយាតិនោ;
ខយធម្មាតិ សង្ខាយ, ឃនសញ្ញំ វិមុញ្ចតិ។

១៦២២ អត្តលាភមតិក្កម្ម, វយន្តីតិ វិចិន្តយំ;
ជហាតាយូហនំ តត្ថ, បុគ្គោ សូតិបជា វិយ។

១៦២៣ អនវត្តិតភាវានំ, អញ្ញថត្តំ វិបស្សតោ;
វិការបរិណាមេសុ, ធុវសញ្ញា វិរជ្ជតិ។

១៦២៤ អាលម្ពញ្ច តទាលម្ព-ញាណភង្គញ្ច ភាវយំ;
សារាទានាភិនិវេសំ, អធិបញ្ញាយ មុច្ចតិ។

១៦២៥ ឥច្ចានិច្ចានិមិត្តា ច, និរោធា ច ខយា វយា;
វិបរិណាមាធិសញ្ញា, ធម្មានុបស្សនាតិ ច។

១៦២៦ សត្តានុបស្សនាភេទមនិច្ចាការទស្សនំ;
និច្ចសញ្ញាទិភង្គាយ, បរិទីបេន្តិ បណ្ឌិតា។

១៦២៧ តំ តមាការមារព្ភ, តថា ពាហុល្យវុត្តិតោ;
តំលក្ខណានុគតា ច, ភេទា តស្សេវ សត្តធា។

១៦២៨ សុខសញ្ញំ និស្សជ្ជន្តី, វុត្តា ទុក្ខានុបស្សនា;
និព្ពិន្ទា និព្ពិទាញាណំ, វិរាគា រាគវជ្ជិតា។

១៦២៩ ឥតាប្បណិហិតា នាម, មុញ្ចន្តី បណិធី តថា;
និកាលយាភិនិវេសា, អាទីនវានុបស្សនា។

១៦៣០ បញ្ញានុបស្សនាភេទំ , តទិទំ ទុក្ខទស្សនំ;
សុខសញ្ញាទិភង្គាយ, បវត្តន្តិ បកាសិតំ។

១៦៣១ អនត្តតោ វិបស្សន្តោ, អត្តសញ្ញា វិមុច្ចតិ;
ជហំតត្តាភិនិវេសំ, ឈាយន្តោ បុន សុញ្ញតោ។

១៦៣២ នយានុបស្សនាភេទមនត្តាការទស្សនំ;
អត្តសញ្ញាភិនិវេសំ, វិមោក្ខាយ វិភាវិតំ។

១៦៣៣ បដិនិស្សគ្គតោ ទិស្វា, សង្ខារេសុ តិលក្ខណំ;
ជហន្តោ សង្ខតាទានំ, បក្ខន្ទតិ អសង្ខតេ។

១៦៣៤ យថាភូតេន ញាណេន, វិបស្សន្តោ វិមុច្ចតិ;
សម្មោហាភិនិវេសម្ហា, អវិបល្លត្ថទស្សនោ។

១៦៣៥ អមោហតាភោគវិមុត្តា, បដិសង្ខានុបស្សនា;
ជហន្តប្បដិសង្ខំ តុ, បដិសង្ខាយ លក្ខណំ។

១៦៣៦ ទិដ្ឋិសង្ខាតទោសត្តា, វិភាវេន្តោ វិវដ្តតោ;
សំយោគាភិនិវេសម្ហា, បដិលីនោ វិមុច្ចតិ។

១៦៣៧ មុញ្ចិតុកម្យតាញាណំ, បដិនិស្សគ្គសម្មតំ;
យថា ភូតំ តថា ញាណំ, បច្ចយាការនិស្សិតំ។

១៦៣៨ សង្ខារុបេក្ខាញាណំ តុ, បដិសង្ខានុបស្សនា;
វុដ្ឋានគាមិនី នាម, វិវដ្តន្តិ បវុច្ចតិ។

១៦៣៩ ន កោស្មាបិ បនិច្ចេតា, អាទានាទិប្បភញ្ជិតា;
លក្ខណត្តយមាហច្ច, បវត្តន្តិ យថា តថា។

១៦៤០ និមិត្តមារព្ភ តថា បវត្តំ,
តិលក្ខណំ ឈាយតិ យាយ យោគី;
តមិត្ថមង្គារសភេទភិន្នំ,
វិបស្សនាភាវនមាហុ ធីរា។

១៦៤១ វិបស្សនានយមិមមុត្តមំ សុភំ,
និទស្សិតំ ជិនវចនានុសារតោ;
វិភាវយំ មនសិ ហិតាវហំ បរំ,
និរាមយំ បទមនុបាបុណិស្សតិ។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ វិបស្សនាវិភាគោ នាម

ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១២. ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ

ទសាវត្ថាវិភាគោ

១៦៤២. កិច្ចង្គារសជា ភិន្នា, បដិបក្ខប្បហានតោ;
លក្ខណាការភេទេន, តិវិធាបិ ច ភាវនា។

១៦៤៣. កលាបតោ សម្មសនំ, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
ភង្គេ ញាណំ ភយេ ញាណំ, ញាណមាទីនវេបិ ច។

១៦៤៤. តថេវ និព្ពិទាញាណំ, ញាណំ មុច្ចិតុកម្យតា;
បដិសង្ខា ច សង្ខារុ-បេក្ខាញាណានុលោមកំ។

១៦៤៥. កិច្ចា**វត្ថាបភេទេន**, **ទសធាបិ** វិភាវិតា;
សភាគត្ថវិសេសេន, **តិធា សង្គហិតា** បុន។

១៦៤៦. យថាភូតំ នាម ញាណត្តយំ សម្មសនាទិកំ;
ភយាទិញាណំ តិវិធំ, និព្ពិទាតិ បវុច្ចតិ។

១៦៤៧. តថា មុច្ចិតុកាមាទិ, វិរាគោវ ចតុព្ពិធំ;
លក្ខណត្តយនិជ្ឈានវសេន បុន វុឌ្ឍិតា។

១៦៤៨. សញ្ញាតញ្ញានិមិត្តញ្ច , តថាប្បណិហិតន្តិ ច;
សាធេតិ មគ្គសង្ខាតំ, **វិមោក្ខត្តយ**មុត្តមំ។

១៦៤៩. ឥតិ ភាវេតុកាមស្ស, វិភាវេតិ យថាក្កមំ;
ទសាវត្ថាវិភាគេន, សមាទាយ យថា កថំ។

១៦៥០. វិសុទ្ធោ បឋមំ តាវ, សាធុ **សីលវិសុទ្ធិយា**;
ឧបចារប្បនាយញ្ច, បត្វា **ចិត្តវិសុទ្ធិយំ**។

១៦៥១. សប្បច្ចយំ បរិគ្គយ្ហ, នាមរូបំ សភាវតោ;
ទិដ្ឋិកង្ខាវិតរណំ, បត្វា សុទ្ធឹ តតោ បរំ។

១៦៥២. អតីតានាគតេ ខន្ធេ, បច្ចុប្បន្នេ ច សាសវេ;
កលាបតោ សម្មសិត្វា, សម្មសេយ្យ តិលក្ខណំ។

១៦៥៣. អាទាននិក្ខេបនតោ,
វយោវុទ្ធត្ថគាមិតោ;
អាហារតោបិ ឧតុតោ,
កម្មតោ ចាបិ ចិត្តតោ។

១៦៥៤. ធម្មតារូបតោ ចាបិ, **រូបសត្តកតោ** នយេ;
កលាបតោ យមកតោ, ខណិកា បដិបាដិតោ។

១៦៥៥. ទិដ្ឋិមុគ្ឃាដយន្តោ ច, មានមុគ្ឃាដយំ តថា;
និកន្តិបរិយាទានោ, **នាមសត្តកតោ** នយេ។

១៦៥៦. និច្ចា ចេ ន និរុជ្ឈេយ្យុំ, ន ពាធេយ្យុំ សុខា យទិ;
វសេ វត្តេយ្យុមត្តា ចេ, តទភាវា ន តាទិសា។

១៦៥៧. សម្ភវន្តិ ហិ សង្ខារា, សតិ បច្ចយសម្ភវេ;
តតោ បច្ចយនិប្ផន្នា, អវស្សំ ភេទគាមិនោ។

១៦៥៨. តទនិច្ចា ខយដ្ឋេន, ទុក្ខា នាម ភយដ្ឋតោ;
អនត្តាសារកដ្ឋេន, សង្ខារាតិ វិភាវយំ។

១៦៥៩. កាលេន សម្មសេ រូបំ, នាមំ កាលេន សម្មសេ;
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច, សមាសព្យាសតោ តតោ។

១៦៦០. យថោបដ្ឋិតភេទេន, សម្មសន្តោ សម្ហូហតោ;
កលាបតោ **សម្មសន**មិតិ ភាវេតិ បណ្ឌិតោ។

១៦៦១. ឥច្ចេវំ សម្មសន្តស្ស, កម្មញ្ញំ ហោតិ មានសំ;
សូបដ្ឋន្តិ ច សង្ខារា, រោទាយតិ ច ភាវនា។

១៦៦២. តតោ បរំ វិបស្សន្តោ, បរិគ្គណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ;
បច្ចុប្បន្នសភាវានំ, ខន្ធានមុទយព្ពយំ។

១៦៦៣. តណ្ហាសម្មោហកម្មេហិ,
ខន្ធបញ្ចកសភាវោ;
រូបមាហារតោ ហោតិ,
ផស្សតោ វេទនាទយោ។

១៦៦៤. វិញ្ញាណំ នាមរូបម្ហា, សម្ភោតីតិ ច បស្សតោ;
តស្ស បច្ចយតោ ហោតិ, ខន្ធេសុទយទស្សនំ។

១៦៦៥. តណ្ហាទីនំ និរោធា ច,
និរោធោ ហោតិ បស្សតោ;
តថា វីសតិធា ហោតិ,
តត្ថេវ វយទស្សនំ។

១៦៦៦. និព្ពត្តិវិបរិណាមលក្ខណំ បន បស្សតោ;
ខណតោ ទសធា នេសមុទយព្ពយទស្សនំ។

១៦៦៧. ឥត្ថំ បញ្ញាសធា ភេទោ,
ខន្ធានមុទយព្ពយោ;
អាយតនាទិភេទោបិ,
យោជេតព្ពោ យថារហំ។

១៦៦៨. ឥច្ចេវមនុបស្សន្តោ , ខន្ធាយតនធាតុយោ;
អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, ភាវេតិ ពហុធា ពុធោ។

១៦៦៩. ភាវនាបសុតស្សេវំ, បស្សតោ ពោធិបក្ខិយា;
បាតុភូតា បវត្តន្តិ, វិសេសេន វិសារទា។

១៦៧០. សលក្ខណបរិច្ឆិន្នេ, តិលក្ខណវវត្ថិតេ;
ឆន្ទោ សាសវសង្ខារេ, សារទំ បរិយេសតិ។

១៦៧១. ភត្តំ បុព្ពង្គមំ ហុត្វា, សំបក្ខន្ទតិ មានសំ;
សង្កប្បោភិនិរោបេតិ, អាហរន្តោ បុនប្បុនំ។

១៦៧២. យថាវត្ថុសភាវេន, តតោ សទ្ធាធិមុច្ចតិ;
សតិ សូបដ្ឋិតា ហោតិ, បរិគ្គយ្ហ សភាវតោ។

១៦៧៣. បញ្ញា សម្បជិវិជ្ឈន្តី, សមាហច្ច វិបស្សតិ;
បគ្គហេត្វាន វាយាមោ, បដិបាទេតិ ភាវនំ។

១៦៧៤. តតោ បីតិមនោ ហោតិ, និប្បាទិតមនោរថោ;
បាមោជ្ជពហុលោ ហុត្វា, បស្សទ្ធទរថោ បន។

១៦៧៥. វិក្ខុទ្ធច្ចនិត្តិណ្ណោ, សមាធិយតិ និច្ចលោ;
ឧបេក្ខា ភាវនាវីថិ, អធិដ្ឋាតិ តតោ បរំ។

១៦៧៦. រុទ្ឡយោគ្គាចរិយោ, អាជានីយរថោ វិយ;
វាតាភាវេ បទីបោវ, បសន្នេកមុខដ្ឋិតា។

១៦៧៧. សុខុមា និបុណាការា, ខុរធារាគតា វិយ;
គណ្ហន្តី ភាវនាគព្ភំ, បវឌ្ឍតិ វិបស្សនា។

១៦៧៨. សម្បត្តបដិវេធស្ស,
តស្សេវំ តំ វិបស្សតោ;
ជាយតេកោ ឧបក្លេសោ,
ទសោបក្លេសវត្ថុកា។

១៦៧៩. ឱភាសោ បីតិ បស្សទ្ធិ, អធិមោក្ខោ ច បគ្គហោ;
សុខំ ញាណមុបដ្ឋានមុបេក្ខា ច និកន្តិ ច។

១៦៨០. ជាតេស្វេតេសុ យំ កិញ្ចិ, ឧឡារំ ជាតវិម្ហយោ;
ទិស្វា វិបស្សនាមគ្គា, វោក្កមិត្វា តតោ បរំ។

១៦៨១. ភុមហំការវិក្ខិត្តោ, អស្សាទេន្តោ មមាយតិ;
ហោតាធិមានិកោ វាថ, មញ្ញន្តោ តមនុត្តរំ។

១៦៨២. សិយា ចេវមុបក្លិដ្ឋា, បតិតា វាថ ភាវនា;
តត្ថេវ បដិសង្ខាយ, បដិវិជ្ឈតិ បណ្ឌិតោ។

១៦៨៣. ន តណ្ហាទិដ្ឋិមានេហិ, បរិយោគាហហេតុតោ;
លក្ខណាលម្ពណត្តា ច, លោកិយាយំ វិបស្សនា។

១៦៨៤. ទិដ្ឋិមាននិកន្តី ច, កុម្មគ្គា បរិបន្ថកា;
មគ្គោ វិសុទ្ធិយា នាម, វិសុទ្ធា ច វិបស្សនា។

១៦៨៥. សារថិវ រថំ ភន្តមិតិ សង្ខាយ សាធុកំ;
បរិដ្ឋមគ្គំ វិក្ខិត្តំ, សម្បាទេតិ យថា បុរេ។

១៦៨៦. ឥត្ថំ មគ្គេ អមគ្គេ ច, យាថាវបដិវេធកំ;
មគ្គាមគ្គវិសុទ្ធីតិ, ញាណទស្សនមីរិតំ។

១៦៨៧. រុធតោបវត្តនាការមិតិ សល្លក្ខយំ ពុធោ;
សាធុកំ បដិវិជ្ឈន្តោ, សុខុមំ និបុណំ តតោ។

១៦៨៨. បរិបន្ថេ វិមោចេត្វា, ពោធេត្វា ពោធិបក្ខិយេ;
ភាវនំ បដិបាទេន្តោ, បុនទេវោទយព្ពយំ។

១៦៨៩. សមធិដ្ឋាយ មេធាវី, វិបស្សតិ តិលក្ខណំ;
ឧទយព្ពយញាណន្តិ, តមីរេន្តិ តតោ បរំ។

១៦៩០. សង្ខារានំ វិភូតត្តា, សាការានំ វិសេសតោ;
តិលក្ខណានំ ទិដ្ឋត្តា, សង្ខារេសុ សភាវតោ។

១៦៩១. បរិបន្ថា វិមុត្តស្ស, មគ្គាមគ្គវិសុទ្ធិយា;
យថាវីថិប្បវត្តស្ស, បដិបត្តិវិសុទ្ធិយា។

១៦៩២. ឥន្ទ្រិយានំ សុតិក្ខត្តា, បរិបក្កា វិបស្សនា;
ឧទយម្ហា វិមុច្ចិត្វា, ភង្គេ ឋាតិ យថា កថំ។

១៦៩៣. ឧប្បាទោ បច្ចយាយត្តោ, ធម្មានមិតិ និច្ឆិតេ;
និរោធានុគតា ជាតិ, សិទ្ធាវស្សំ និយាមតោ។

១៦៩៤. ឥតោទយាវ បដ្ឋាយ, អត្ថាយ សូរិយោ វិយ;

វិនាសាយ បវត្តន្តា, វយន្តេវាតិ បេក្ខតិ។

១៦៩៥ ឧទយាភោគមោហាយ , វយន្តិច្ចេវ សព្ពថា;
ភេទស្សភាវមារព្ភ, ធម្មេសុ សតិ តិដ្ឋតិ។

១៦៩៦ អតីតា ច និរុទ្ធាវ, និរុជ្ឈិស្សន្តិនាគតា;
និរុជ្ឈន្តេវ វត្តន្តា, ឥច្ចេវមនុបស្សតោ។

១៦៩៧ និជ្ឈរោវ គិរគ្គម្ហិ, វារិវោណតបោក្ខរេ;
បទីបោ វិយ ឈាយន្តោ, អារគ្គេវិវ សាសបោ។

១៦៩៨ អាតបេ វិយ ឧស្សាវោ, បរិស្សាវេ ជលំ វិយ;
មទ្ទិតំ ផេណបិណ្ឌំវ, លោណបិណ្ឌមិវោទកេ។

១៦៩៩ ឧទកេ ទណ្ឌរាជីវ, វិជ្ជុតាវ វលាហកេ;
ជលំ តត្តកបាលេវ, សលិលេ វិយ ពុព្ពុឡំ។

១៧០០ វាតព្ពាហតតូលំវ, តីរំ បត្តាវ វីចិយោ;
ផលំ ពន្ធនមុត្តំវ, តិណាទីវ ហុតាវហេ។

១៧០១ ផាយន្តាបិ ច ជិយ្យន្តា, មិយ្យន្តា ច និរន្តរំ;
និរោធាយាភិធាវន្តា, ភង្គាភិមុខបាតិនោ។

១៧០២ វិគច្ឆន្តាវ ទិស្សន្តិ, ខីយន្តន្តរធាយិនោ;
វិទ្ធំសយន្តា សង្ខារា, បតន្តា ច វិនាសិនោ។

១៧០៣ **ភង្គញាណំ** តមក្ខាតំ, យេន ញាណេន បស្សតោ;
អនិច្ចន្តានុធាវន្តិ, តិវិធាបិ វិបស្សនា។

១៧០៤ ឧទយព្ពយភង្គេសុ, បាកដា ហិ អនិច្ចតា;
ភយាទីនវនិព្ពេទេ, ទុក្ខតានត្តតា តតោ។

១៧០៥ ឥត្ថំ ភង្គមធិដ្ឋាយ, បស្សន្តស្ស តិលក្ខណំ;
សង្ខារា សភយា ហុត្វា, សមុបដ្ឋន្តិ យោគិនោ។

១៧០៦ វាឡមិគានុពទ្ធាវ, និម្មុជ្ជន្តា វិយណ្ណវេ;
អមនុស្សគហិតាវ, បរិក្ខិត្តាវ វេរិហិ។

១៧០៧ កណ្ហសប្បសមាលិទ្ធា , ចណ្ឌហត្ថិសមុដ្ឋិតា;
បជាតាវាដបក្ខន្តា, បតន្តាវ ហុតាវហេ។

១៧០៨ វជ្ឈប្បត្តា មហាចោរា, ឆិជ្ជន្តា វិយ សីសតោ;
សូលមារោបិយន្តាវ, បព្ពតេនោត្ថដា វិយ។

១៧០៩ ជាតិសង្កដបក្ខន្តា, ជរាព្យាធិនិបីឡិតា;
មរណាសនិសម្មទ្ទា, មហាព្យសនភាគិនោ។

១៧១០ អច្ចន្តព្ពាហតា និច្ចំ, ទុក្ខភារសមោត្ថដា;
សោកោបាយាសនិស្សន្ទា, បរិទេវបរាយណា។

១៧១១ កណ្ហាទិដ្ឋិមមត្តេន, សត្តា ឯត្ថាធិមុច្ឆិតា;
ពទ្ធា ភយេន ពទ្ធាវ, មុត្តាវ ភយមុត្តកា។

១៧១២ ឥតិ សង្ខារធម្មេសុ, ភយុប្បត្តិមុទិក្ខតោ;
ភយញាណន្តិ ភាសន្តិ, ភយមុត្តា មហេសយោ។

១៧១៣ សភយា បុន សង្ខារា, សន្ទិស្សន្តិ សមន្តតោ;
អហិតាវហិតានិច្ចមាទីនវំ និរន្តរំ។

១៧១៤. ធូមកូបំវ កុថិតំ, ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ;
សរក្ខសំវ សលិលំ, សវិសំ វិយ ភោជនំ។

១៧១៥. វនំ វាឡមិគាកិណ្ណំ, មគ្គោ ចោរមហព្ភយោ;
ភិជ្ជមានា មហានាវា, ផលន្តា អសនី យថា។

១៧១៦. ភុជាកុលសន្នទ្ធា, យុទ្ធភូមិបតិដ្ឋិតា;
សង្គតាវ មហាសេនា, ឃោរានត្ថនិយាមិតា។

១៧១៧. វដ្ដំ ចក្កសមារុឡ្ហំ, វុយ្ហន្តំ វឡវាមុខំ;
កប្បុដ្ឋានមហារម្ភំ, កប្បោ បត្តន្តរោ យថា។

១៧១៨. យថា លោកា តយោបេតេ,
មហោបទ្ទវសង្កុលា;
ឧយ្ហន្តេកាទសគ្គីហិ,
បរិប្លុន្ទបរាយណា។

១៧១៩. អហារញ្ញមិវាទិត្តំ, ភវយោនិគតិដ្ឋិតិ-
សត្តាវាសា សមីភូតា, ជលិតង្គារកាសុកា។

១៧២០. អាសីវិសា មហាភូតា, វធកា ខន្ធបញ្ចកា;
ចក្ខាទយោ សុញ្ញា គាមា, គោចរា គាមឃាតកា។

១៧២១. ផ្លានយសមាកិណ្ណំ, ភវសាគរមណ្ឌលំ;
លេណំ តាណំ បតិដ្ឋា វា, សរណំ វា ន វិជ្ជតិ។

១៧២២. ឯត្តាភិរោធិនោ ពាលា, វង្កយស្តាវ មីនកា;
មហាសកដុបព្ពូឡ្ហា, មហព្ភយបតិដ្ឋិតា។

១៧២៣. ឈាយមានាវ ជិឃ្យន្តា, នានាព្យសនបីឡិតា;
វិបត្តាវដ្ដបតិតា, មរណាពទ្ធនិច្ចយា។

១៧២៤. មោហន្ធការបិហិតា, ចតុរោឃសមោត្ថដា;
វិតុន្នា ទុក្ខសល្លេន, វិហញ្ញន្តិ វិឃាតិនោ។

១៧២៥. ភត្តញ្ច វិសបុប្ផំវ, នានានត្ថផលាវហំ;
ទុក្ខានុពន្ធសម្ពាធំ, អាពាធំវ សមុដ្ឋិតំ។

១៧២៦. អាសីវិសំវ កុបិតំ, ឃោរំ ភយនិពន្ធនំ;
អសិសូនំវ សារម្ភំ, ទុក្ខាយូហនកំ បទំ។

១៧២៧. សុវិទាហបរិប្លុន្ទបក្កពន្ធមិរោទកំ;
ឧប្បាទញ្ច បវត្តញ្ច, និមិត្តាយូហនំ តថា។

១៧២៨. បដិសន្ធិញ្ច បស្សន្តំ, **ញាណមាទីនវំ** មតំ;
តេភូមកេសុ តេនាយមវុទ្ធី បដិវិជ្ឈតិ។

១៧២៩. ភយភេរវបក្ខន្តេ, ពហ្វាទីនវបច្ចយេ;
សង្ខារេ សមវេក្ខន្តោ, និព្ពិន្ទតិ និរាលយោ។

១៧៣០. វិសំ ជីវិតុកាមោវ, វេរិកេ វិយ ភីរុកោ;
សុបណ្ណំ នាគរាជាវ, ចោរំ វិយ មហទ្ធនោ។

១៧៣១. ទុក្ខានុសយសម្ពាធេ, ពាធមានេ វិភាវយំ;
សំវេជេតិ និរានន្ទេ, បរិបន្ថភយាកុលេ។

១៧៣២. សុន្ទា មុត្តករីសំវ, សុហិតោ វមិតំ វិយ;

សុវិលិត្តោវ ទុគ្គន្ធំ, សុន្ហាតោ អង្គណំ វិយ។

១៧៣៣ រាគទោសបរិក្លិដ្ឋេ, ចតុរាសវបូតិកេ;
ហីនលោកាមិសាសារេ, សំក្លេសវិសទូសិតេ។

១៧៣៤ សង្ខារេបិ ជិគុច្ឆន្តោ, នាភិនន្ទតិ បណ្ឌិតោ;
តស្សេតំ នន្ទិនិស្សដ្ឋំ, **និព្ពិទាញាណ**មព្រវុំ។

១៧៣៥ សភយាទីនវេ ទិស្វា, សង្ខារេ បុន បណ្ឌិតោ;
និព្ពិន្ទន្តោ តតោ តេហិ, បរិមុច្ចិតុមិច្ឆតិ។

១៧៣៦ មីនោវ កុមីនេ ពទ្ធា, បញ្ជរេ វិយ បក្ខិនោ;
ចោរោ ចារកពទ្ធោវ, បេឡាយន្តោវ បន្នគោ។

១៧៣៧ បង្កេ សន្នោ មហានាគោ, ចន្ទោ រាហុមុខំ គតោ;
មិគោ យថា បាសគតោ, តថា សំសារចារកេ។

១៧៣៨ អវិជ្ជាបរិយោនទ្ធេ , ខន្ធបញ្ចកសន្ថរេ;
ទិដ្ឋិជាលបដិច្ឆន្នេ, វិបល្លាសបរិក្ខិតេ។

១៧៣៩ បញ្ចនីវរណាពទ្ធេ, មានត្ថម្ភសមុស្សយេ;
តច្ឆាបបាតគម្ភីរេ, វិបត្តិវិនិបាតនេ។

១៧៤០ ជរាព្យាធិសមុប្បាទេ, ធូមកេតុបបត្តិកេ;
កោធូបនាហទហនេ, សោកោបាយាសធូបិតេ។

១៧៤១ អនប្បមានាវរោធេ, ភវតណ្ហាវកឌ្ឍនេ;
វិប្បយោគសមុត្ថាសេ, និច្ចាបាយភយាកុលេ។

១៧៤២ សូលម្ពាភិហតេ និច្ចំ, ផស្សទ្វារាធិកុដ្ដនេ;
សញ្ចេតនាការណិកេ, វេទនាកម្មការណេ។

១៧៤៣ អនត្ថាលាបនិគ្ឃោសេ, ក្លេសរក្ខសលាលិតេ;
មរណារម្ភនិដ្ឋានេ, ពទ្ធោ មុត្តិំ គវេសតិ។

១៧៤៤ អគ្គី វិយ ច សម្ពុដ្ឋ-មសុចិំ គហិតំ វិយ;
បេតំ ខាទិតុកាមំវ, វិក្កន្តេន្តមិវារុជំ។

១៧៤៥ អហាព្យសនុបស្សដ្ឋេ, សង្ខារេ មោត្តុមិច្ឆតោ;
មុច្ចិតុកម្យតាញាណមុប្បន្នន្តិ បវុច្ចតិ។

១៧៤៦ នដ្ឋហេ បលិពជ្ឈន្តេ, គន្ថានុសយសង្គមេ;
តណ្ហុបាទានគហណេ, នន្ទិរាគានុពន្ធនេ។

១៧៤៧ ទិដ្ឋិមានមទត្ថទ្ធេ, លោភបាសនិរន្តរេ;
សំយោជនមហាទុគ្គេ, ចិរកាលប្បបញ្ចិតេ។

១៧៤៨ សង្ខារេ មុញ្ចតច្ឆន្តំ, អាវិជ្ឈិត្វាវ បន្នគំ;
លក្ខណានុបនិជ្ឈាយ, សុខុមំ បន យោនិសោ។

១៧៤៩ អជ្ឈត្តគហណោ តស្មា, និរបេក្ខវិមុត្តិយា;
វគ្គុលីវាផលំ រុក្ខំ, វីមំសតិ វិសេសតោ។

១៧៥០ វិហតំ វិយ កប្បាសំ, វិហនន្តោ បុនប្បុនំ;
គន្ធំ វិយ ច បិសេន្តោ, បិសិតំយេវ សាធុកំ។

១៧៥១ អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, សតិមា សុសមាហិតោ;
អាហច្ច បដិវិជ្ឈន្តោ, លក្ខណានិ វិបស្សតិ។

១៧៥២ បស្សន្តស្ស តស្សេវំ, **បដិសង្ខានុបស្សនា-**
ញាណមិច្ចាហុ និបុណំ, វិចិនន្តំ វិសារទា។

១៧៥៣ ឥតិ សម្មា វិបស្សន្តោ, សច្ចិកត្វា តិលក្ខណំ;
យថាភូតសភាវេន, តត្ថេវមនុបស្សតិ។

១៧៥៤ អនិច្ចា វត សង្ខារា, និច្ចាតិ គហិតា បុរេ;
ទុក្ខាវ សុខតោ ទិដ្ឋា, អនត្តាវ បនត្តតោ។

១៧៥៥ អនិច្ចា ទុក្ខានត្តា ច, សង្ខតា បុន សព្ពថា;
អលព្ភនេយ្យធម្មា ច, តថេវាកាមការិយា។

១៧៥៦ ធាតុមត្តា បរាធីនា, អត្តាជេយ្យវិវជ្ជិតា;
មច្ចុជេយ្យវសានីតា, ឧបធិហតគោចរា។

១៧៥៧ អហំ មមន្តិ វោហារោ, បរោ វាថ បរស្ស វា;
អត្តា វា អត្តនីយំ វា, វត្ថុតោ នត្ថិ កត្ថចិ។

១៧៥៨ យថាបិ អង្គសម្ភារា, ហោតិ សទ្ទោ រថោ ឥតិ;
ឯវំ ខន្ធេសុ សន្តេសុ, ហោតិ សត្តោតិ សម្មុតិ។

១៧៥៩ ភន្តា កប្បេន្តិ អត្តានំ, ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា;
អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា, បស្សតោ នត្ថិ កិញ្ចនំ។

១៧៦០ សុខិតោ ទុក្ខិតោ វាថ, បុគ្គលោ នាម កត្ថចិ;
វត្ថុតោ នត្ថិ សព្ពត្ថ, សង្ខារា តំសភាវិនោ។

១៧៦១ ជាយមានា ច ជិយ្យន្តា, មិយ្យមានា ច សង្ខតា;
អត្តាវ ទុក្ខិតា ហេតេ, ន តុ ទុក្ខាយ កស្សចិ។

១៧៦២ ទុក្ខមេវ ហិ សម្ភោតិ, ទុក្ខំ តិដ្ឋតិ វេតិ ច;
នាញ្ញត្រ ទុក្ខា សម្ភោតិ, នាញ្ញំ ទុក្ខា និរុជ្ឈតិ។

១៧៦៣ ឯត្ថ គយ្ហូបគំ នត្ថិ, បលាសេតំ បបញ្ចិតំ;
និរុទ្ធស្ស សមាយូហា, និរត្ថកសមុព្ភវា។

១៧៦៤ អនិច្ចា ហោន្តុ សង្ខារា, ទុក្ខិតា វា មមេត្ថ កឹ;
អនត្តា វាតិ? **សង្ខារុបេក្ខាញាណំ** បវត្តតិ។

១៧៦៥ ឥតិ ទិស្វា យថាភូតំ, យាវ ភង្គា តតោ បរំ;
គណ្ហន្តី ភាវនាគព្ភំ, បរិបក្កា វិបស្សនា។

១៧៦៦ អវស្សំ ភង្គនិដ្ឋានេ, ភយាទីនវនិច្ឆិតេ;
និព្ពិន្ទិត្វា វិរជ្ជន្តោ, បដិសង្ខាយុបេក្ខតិ។

១៧៦៧ ភត្តំ មុត្តករីសំវ, ខេឡបិណ្ឌំវ ឧជ្ឈិតំ;
វិស្សដ្ឋបរបុត្តំវ, វិស្សដ្ឋភរិយំ វិយ។

១៧៦៨ បវត្តញ្ច និមិត្តញ្ច, បដិសង្ខាយុបេក្ខតោ;
សព្ពសង្ខារធម្មេសុ, គតិយោនិភវេសុ វា។

១៧៦៩ វារិ បោក្ខរបត្តេវ, សូចិកគ្គេវ សាសបោ;
ខិត្តំ កុក្កុដបត្តំវ, ទទ្ទុលំវ ហុតាវហេ។

១៧៧០ ន បសារិយតី ចិត្តំ, ន តុ សជ្ជតិ ពជ្ឈតិ;
អាលយា បតិលីយន្តិ, បរិវត្តតិ វដ្ដតោ។

១៧៧១ សិត្តំ យម្ហាភិតត្តោវ,

ឆាតជ្ឈត្តោវ ភោជនំ;
បិបាសិតោវ បានីយំ,
ព្យាធិតោវ មហោសធំ។

១៧៧២ ភិត្វា ខេមន្តភូមិវ, ទុគ្គតោវ មហានិធឹ;
អញ្ជសំ មគ្គមុឡ្ហោវ, ទីបំ វិយ ច អណ្ណវេ។

១៧៧៣ អជរាមរមច្ចន្តំ , អសង្ខារមនាសវំ;
សព្ពទុក្ខក្ខយំ ឋានំ, និព្ពានមភិកង្ខតិ។

១៧៧៤ វុដ្ឋានគាមិនី ចាយំ, សិខប្បត្តា វិបស្សនា;
សកុណី តីរទស្សីវ, **សានុលោមា** បវត្តតិ។

១៧៧៥ អប្បវត្តមនិមិត្តំ, បស្សន្តោ បន សន្តតោ;
បក្ខីវ និប្ផលំ រុក្ខំ, ហិត្វា វុដ្ឋាតិ សង្ខតា។

១៧៧៦ ឧបចារសមាធីតិ, កាមាវចរភាវនា;
មុត្តោយំ លោកិយោ មគ្គោ, បុព្ពភាគវិបស្សនា។

១៧៧៧ បរិបក្កា កមេនេវំ, បរិភាវិតភាវនា;
បរិច្ចជន្តី សង្ខារេ, បក្ខន្ទន្តី អសង្ខតេ។

១៧៧៨ ជវនេតានុត្តរំ មគ្គ-មាសេវនវិសេសតោ;
កង្ខសង្ឃដ្ដនា ជាតា, អច្ចិធូមាវ ភាសុរំ។

១៧៧៩ ឧគ្គច្ឆតិ យថាទិច្ចោ, បុរក្ខត្វារុណំ តថា;
វិបស្សនំ បុរក្ខត្វា, មគ្គជម្មោ បវត្តតិ។

១៧៨០ តថា បវត្តមានោ ច, និព្ពានបទគោចរោ;
វិមោក្ខត្តយនាមេន, យថារហមសេសតោ។

១៧៨១ ក្លេសទូសិតសន្តានេ, អភិហន្ត្វា វិគច្ឆតិ;
ឯកចិត្តក្ខណុប្បាទោ, អសនី វិយ បព្ពតំ។

១៧៨២ សព្ព វុត្តនយេនេវ, អប្បនានយមីរយេ;
បាទកជ្ឈានភេទេន, ឈានង្គនិយមោ ភវេ។

១៧៨៣ បរិកម្មោបចារានុ-លោមសង្ខាតគោចរា;
យំ កិញ្ចិ លក្ខណាការំ, វិបស្សន្តា បវត្តរេ។

១៧៨៤ ភិត្វា គោត្រភុ និព្ពាន-មាលម្ពិត្វាន ជាយតិ;
ពហិទ្ធា ខន្ធតោ តស្មា, វុដ្ឋានន្តិ បវុច្ចតិ។

១៧៨៥ ភិត្វា **មគ្គោ** កិលេសម្ហា, វិមុច្ចន្តោ បវត្តតិ;
វុដ្ឋានំ ឧភតោ តស្មា, ខន្ធតោ ច កិលេសតោ។

១៧៨៦ ទ្វេ តថា តីណិ វា ហោន្តិ, **ផលានិ** ច តតោ បរំ;
ភវង្គបាតោ តំ ឆេត្វា, ជាយតេ បច្ចវេក្ខណា។

១៧៨៧ មគ្គំ ផលញ្ច និព្ពានំ, បច្ចវេក្ខតិ បណ្ឌិតោ;
ហីនេ កិលេសេ សេសេ ច, បច្ចវេក្ខតិ វា ន វា។

១៧៨៨ ភាវេត្វា បឋមំ មគ្គ-មិត្ថមាទិផលេ ឋិតោ;
តតោ បរំ បរិគ្គយ្ហ, នាមរូបំ យថា បុរេ។

១៧៨៩ តមេន ច វិបស្សន្តោ, បុនទេវ យថារហំ;
យថានុក្កមមប្បេតិ, សកទាគាមិអានយោ។

១៧៩០. ឥត្ថំ វិភត្តបរិបាកវិភាវនាយំ,
ពុទ្ធានុពុទ្ធបរិភាវិតភាវនាយំ;
បច្ចុទ្ធរេតិ ភវសាគរបារគាមី,
មគ្គោ មហេសិ គុណសាគរបារគាមី។

១៧៩១. ឥច្ចេតំ ទសវិធ ភាវនាវិភាគំ,
ភាវេត្វា បរមហិតាវហំ កមេន;
បប្បោន្តិ បទមជរាមរំ ចិរាយ,
សំក្លេសំ សកលមវស្សជន្តិ ធីរា។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ ទសាវត្ថាវិភាគោ នាម

ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

១៣. តេរសមោ បរិច្ឆេទោ

និស្សន្ទផលវិភាគោ

១៧៩២ វិបស្សនាយ និស្សន្ទមិតិ វុត្តមិតោ បរំ;
សច្ចានំ បដិវេធាទី, បវក្ខាមិ យថាក្កមំ។

១៧៩៣ បរិញ្ញា ច បហានញ្ច, សច្ឆិកិរិយា ច ភាវនា;
ឥតិ ទុក្ខាទិសច្ចេសុ, **កិច្ច**មាហុ ចតុព្ពិធំ។

១៧៩៤ តំ សព្ពំ មគ្គកាលម្ហិ, ករិស្សតិ តតោ បរំ;
បដិបស្សទ្ធកិច្ចត្តា, កតំ ហោតិ ផលេ កថំ។

១៧៩៥ ឆិន្នតាលោ ផលស្សេវ, ឆិន្នានុសយមូលកា;
ខន្ធា នាលមធិដ្ឋានំ, វិបល្លាសបវត្តិយា។

១៧៩៦ អច្ចន្តបដិបក្ខត្តា, ចតុមគ្គបវត្តិយា;
បរំ កេ្លសា ន ជាយន្តិ, ទឌ្ឍពីជង្កុរំ យថា។

១៧៩៧ និយ្យានដ្ឋវិសេសេន, អញ្ញមញ្ញស្ស បច្ចយោ;
មគ្គោវ មគ្គំ ភាវេតិ, ជាយមានោថ វា បុន។

១៧៩៨ អត្តប្បវត្តិសន្តានេ , ភាវនាតិ បវុច្ចតិ;
វត្តមានេន តំ កិច្ចំ, និប្ផាទិតមសេសតោ។

១៧៩៩ ភត្តិ តីណិបិ សច្ចានិ, កិច្ចតោ បដិវិជ្ឈតិ;
និព្ពានំ សច្ឆិកុព្ពន្តោ, មគ្គោ ឯកក្ខណេ សហ។

១៨០០ កិច្ចប្បវត្តិតោ ចេត្ថ, **បដិវេធោ**តិ វុច្ចតិ;
តញ្ច សាធេតិ មគ្គោយំ, និយ្យន្តោ សន្តិគោចរោ។

១៨០១ បរិច្ឆជិត្វា សង្ខារេ, មគ្គស្សារព្ភ និព្ពុតឹ,
និយ្យានមេវ សច្ចេសុ, កិច្ចសាធនមីរិតំ។

១៨០២ មគ្គោ ឯវ ហិ និយ្យាតិ, សេសា តស្សោបការកា;
អប្បេន្តា ឈានធម្មា ច, ពុជ្ឈន្តា ពោធិបក្ខិយា។

១៨០៣ តស្មា តស្សេវ វុដ្ឋានំ, បកាសេន្តិ វិសេសតោ;
ខន្ធេហិ ច កិលេសេហិ, វិមោក្ខត្តយតោ កថំ។

១៨០៤ កត្វានាភិនិវេសំ តុ, យត្ថ តត្ថ យថា តថា;
ភូមិធម្មំ បរិគ្គយ្ហ, វិបស្សិត្វា តតោ បរំ។

១៨០៥ យតោ កុតោចិ វុដ្ឋានំ, យទិ ហោតិ អនិច្ចតោ;
ហុត្វាធិមោក្ខពហុលោ, សទ្ធិន្ទ្រិយវិសេសតោ។

១៨០៦ អនិមិត្តវិមោក្ខេន, និយ្យន្តោ សត្តបុគ្គលោ;
សទ្ធានុសារី បឋមេ, មជ្ឈេ សទ្ធាវិមុត្តកោ។

១៨០៧ អន្តេ បញ្ញាវិមុត្តោតិ, តមីរេន្តិ តថាគតា;
សង្ខារេ ទុក្ខតោ ទិស្វា, វុដ្ឋហន្តោ ស បុគ្គលោ។

១៨០៨ បស្សទ្ធិពហុលោ ហុត្វា, សមាធិន្ទ្រិយលាភតោ;
តថេវាប្បណិហិតេន, និយ្យន្តោ តិវិធោ ភវេ។

១៨០៩ អនត្តតោ វុដ្ឋហិត្វា, វេទពាហុល្យយោគតោ;
សុញ្ញតេនាថ និយ្យន្តោ, បញ្ញិន្ទ្រិយវិសេសតោ។

១៨១០ ធម្មានុសារី បឋមេ, ទិដ្ឋិប្បត្តោ តតោ បរំ;
អន្តេ បញ្ញាវិមុត្តោតិ, តម្បិ ទីបេន្តិ បណ្ឌិតា។

១៨១១ អានេញ្ជបាទកជ្ឈាន-នាមកាយវិសេសតោ ;
សច្ឆិកត្វាន និព្ពានំ, មជ្ឈេ ឆ កាយសក្ខិនោ។

១៨១២ អរូបតោ ច មគ្គេន, អានេញ្ជេន ច រូបតោ;
វិមុត្តោ ឧភតោភាគ-វិមុត្តោ អរហា ភវេ។

១៨១៣ តិវិមោក្ខមុខីភូតា, ឥតិ វុដ្ឋានសាធិកា;
សត្តបុគ្គលភេទញ្ច, សម្បាទេតិ វិបស្សនា។

១៨១៤ អធិមុច្ចតិ សទ្ធា ច, យថាវត្ថុសភាវតោ;
ញេយ្យធម្មេសុ សព្ពត្ថ, បញ្ញា ច បដិវិជ្ឈតិ។

១៨១៥ តស្មា សទ្ធា ច បញ្ញា ច, វត្ថុនិច្ចយលក្ខណា;
វត្ថុប្បតិដ្ឋិតា ចាយំ, តិលក្ខណវិបស្សនា។

១៨១៦ តស្មា សទ្ធាធុរោ យោគី, ទិស្វោឡារិកលក្ខណំ;
តតោ បរមនត្តាតិ, សុខុមេ អធិមុច្ចតិ។

១៨១៧ តស្សេវមធិមុត្តស្ស, សទ្ធា វា បន កេវលា;
សមាធិន្ទ្រិយាធិកា ច, វុដ្ឋានយដិកា ភវេ។

១៨១៨ ថូលលក្ខណមោហាយ, បញ្ញាធុរេ វិបស្សតោ;
ធម្មសភាវមោហច្ច, សុខុមំ បដិវិជ្ឈតិ។

១៨១៩ តស្មា សទ្ធាធុរស្សេវ, វុដ្ឋានទ្វយមាទិតោ;
អន្តេ សទ្ធានុគតស្ស, បញ្ញា សុបរិបូរតិ។

១៨២០ បញ្ញាធុរស្ស សេសន្តិ, កេចិ អាចរិយា បន;
ធុរសំសន្ទនំ នាម, វុដ្ឋានេសុ វិភាវយុំ។

១៨២១ សត្តក្ខត្តុបរមោ ច,
កោលំកោលោ តថាបរោ;
ឯកពីជីតិ តិវិធោ,
សោតាបន្នោ បវុច្ចតិ។

១៨២២ សកឹទេវ តមំ លោកំ, អាគន្ត្វា បុន បុគ្គលោ;
សកទាគាមិនាមេន, ទុតិយោបិ បកាសិតោ។

១៨២៣ អន្តរាបរិនិព្ពាយី , ឧបហច្ចាបរោ តថា;
អសង្ខារំ សសង្ខារំ, ឧទ្ធំសោតោតិ បញ្ចធា។

១៨២៤ **អនាគាមី** ច តតិយោ, ចតុត្ថោ **អរហា**តិ ច;
ឥត្ថំ ផលដ្ឋា ចត្តារោ, **មគ្គដ្ឋា** ច តតោបរេ។

១៨២៥ ភាវនាបរិយាយេន , បដិវេធានុរូបតោ;
ចត្តារោ ច យុគា ហោន្តិ, **អដ្ឋ ចារិយបុគ្គលា**។

១៨២៦ ទិដ្ឋិកង្ខា បហីយន្តិ, អាទិមគ្គេន សព្ពថា;
អបាយគមនីយម្បិ, បាបមញ្ញំ បហីយតិ។

១៨២៧ សកទាគាមិមគ្គេន, ខីយន្តោឡារិកា តថា;
អនាគាមិកមគ្គេន, កាមទោសាវ សព្ពថា។

១៨២៨ អរហត្តេន សព្ពេបិ, ក្លេសា ខីយន្តិ សព្ពថា;

ក្លេសហានិ យថាយោគ-មិតិ ញេយ្យា វិភាវិនា។

១៨២៩. **បដិសម្ភិទា ចតស្សោ**, អត្ថេ ធម្មេ និរុត្តិយំ;
បដិភានេ ច ភាសន្តិ, ញាណំ ភេទគតំ ពុធា។

១៨៣០. ហេតុប្ផលញ្ច និព្ពានំ, ភាសិតត្ថោ តថាបរោ;
បាកាក្រិយាតិ បញ្ចេតេ, **អត្ថ**នាមេន ភាសិតា។

១៨៣១. ហេតុ ចារិយមគ្គោ ច, ភាសិតញ្ច តថាបរំ;
កុសលាកុសលញ្ចេតិ, បញ្ច **ធម្មោ** បកាសិតោ។

១៨៣២. តត្ថេវំ ទសធា ភេទេ, អត្ថធម្មេ យថារហំ;
យោ វោហារោ សភាវេន, សា **និរុត្តី**តិ សម្មតា។

១៨៣៣. តំតំគោចរកិច្ចាទិ-ភេទភិន្នំ តហឹ តហឹ;
បវត្តមានំ យំ ញាណំ, **បដិភានំ** តមីរិតំ។

១៨៣៤. បុព្វយោគោ ពាហុស្សច្ចំ,
ទេសភាសា តថាគមោ;
បរិបុច្ឆា ចាធិគមោ,
និស្សយោ មិត្តសម្បទា។

១៨៣៥. ឥច្ចូបនិស្សយំ លទ្ធា, ភិជ្ជតិ បដិសម្ភិទា;
អសេក្ខភូមិយំ វាថ, សេក្ខភូមិយមេវ វា។

១៨៣៦. សុស្សុតោ អាគមតោ, តថាលម្ពណតោបិ ច;
នាមុប្បត្តី បកាសេន្តិ, ផលស្ស តិវិធំ ពុធា។

១៨៣៧. ទ្វិធា តតោ **សមាបត្តិ**, សោតាបត្តិផលាទិកា;
សុញ្ញតា ចានិមិត្តា ច, តថាប្បណិហិតាតិ ច។

១៨៣៨. តត្ថ វុត្តនយេនេវ, សមាបជ្ជិតុមិច្ឆតោ;
វិបស្សន្តស្ស សង្ខារេ, ផលមប្បេតិ អត្តនោ។

១៨៣៩. និរោធំ តុ សមាបត្តឹ, រូបារូបស្ស លាភកោ;
សមាបជ្ជតានាគាមី, អរហា ច យថា តថា។

១៨៤០. រូបារូបសមាបត្តឹ, សមាបជ្ជ យថាក្កមំ;
វុដ្ឋហិត្វា វិបស្សន្តោ, តត្ថ តត្ថេវ សង្ខតេ។

១៨៤១. យុគនទ្ធំ បវត្តេត្វា, សមថញ្ច វិបស្សនំ;
យាវាកិញ្ចញ្ញាយតន-មិត្ថំ បត្វា តតោ បរំ។

១៨៤២. អធិដ្ឋេយ្យមធិដ្ឋាយ, កត្វាភោគំ យថារហំ;
មគ្គារូបសមាបត្តឹ, សមាបជ្ជតិ បណ្ឌិតោ។

១៨៤៣. ភេត្វា និរោធំ ផុសតិ, ចិត្តុប្បាទទ្វយា បរំ;
តស្សេវំ មនសាភាវោ, **និរោធោ**តិ បវុច្ចតិ។

១៨៤៤. ផលចិត្តសមុប្បាទា, វុដ្ឋានំ តស្ស ទីបិតំ;
តតោ ភវង្គំ ឆេត្វាន, បច្ចវេក្ខតិ ពុទ្ធិមា។

១៨៤៥. ឥច្ចានេកគុណាធារំ, បញ្ញាភាវនមុត្តមំ;
ភាវេយ្យ មតិមា យោគី, បត្ថេន្តោ ហិតមត្តនោ។

១៨៤៦. ឥត្ថំ សុសម្បាទិតសីលចិត្ត-
បញ្ញាវិសុទ្ធី បដិបាទយន្តា;

បត្វាន សម្ពោធិមបេតសោកា,
បាលេន្តិ សោត្ថឹ បរមំ ចិរាយ។

១៨៤៧. សត្ត បត្តិបត្តា បរមប្បតីតា,
បក្ខាលិតក្លេសមលា មហេសី;

អច្ចន្តវោទាតគុណោទិតត្តា,
លោកស្ស ហោន្តុត្តមទក្ខិណេយ្យា។

ឥតិ នាមរូបបរិច្ឆេទេ និស្សន្ទផលវិភាគោ នាម

តេរសមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច សព្ពថាបិ វិបស្សនាវិភាគោ។

និគមនកថា

១៨៤៨. ឯក្ការតោ បដិញ្ញាតោ, បរក្ខាមីតិ អាទិតោ;
នាមរូបបរិច្ឆេទោ, បរិនិដ្ឋាបិតោ មយា។

១៨៤៩. សត្តរសេវ បរិច្ឆេទា, វិភត្តា សត្ត សាធិកា;
នាមរូបបរិច្ឆេទេ, ភាណវារា បកាសិតា។

១៨៥០. អភិធម្មបរមត្ថា, សមថោ ច វិបស្សនា;
វិសុំ វិសុំ វិភត្តាតិ, វិភាគេត្ថ តិធា មតា។

១៨៥១. យស្សាយំ វិជ្ជាវិមោក្ខា ច, ហទយេសុ វិភាវិនំ;
វល្លភត្តមធិដ្ឋាយ, សាសនេត្ថ គវេសិនំ។

១៨៥២. សុនាគតតមុទ្ទំសី, វរិរំសីវ បណ្ឌិតោ;
ទស្សេតុ ចិរមាលោកំ, សទ្ធម្មរតនាលយេ។

១៨៥៣. បណ្ឌិច្ចំ បរមត្ថេសុ, បាដវំ បដិបត្តិយំ;
បត្ថយន្តេន ភិក្ខូន-មិត្ថំ សុគតសាសនេ។

១៨៥៤. នាមរូបបរិច្ឆេទ-មសំកិណ្ណមនាកុលំ;
កុព្ពតា ហិតកាមេន, សុកតេន កតេន មេ។

១៨៥៥. មហាមេរុនិភំ គេហំ, មហាចេតិយភូសិតំ;
មហាវិហារមារុឡ្ហ-មហាពោធិមហុស្សវំ។

១៨៥៦. អលង្កាតុំ បហោន្តាលំ, ចិរកាលំ តបោធនា;
លង្កាទីបស្សលង្ការំ, កលង្កាបគតាលយំ។

១៨៥៧. នាមរូបបរិច្ឆេទោ,
អន្តរាយំ វិនា យថា;
និដ្ឋិតោយំ តថា លោកេ,
និដ្ឋន្តុជ្ឈាសយា សុភា។

ឥតិ អនុរុទ្ធាចរិយេន វិរចិតំ

នាមរូបបរិច្ឆេទបករណំ និដ្ឋិតំ។

។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

បរមត្ថវិនិច្ឆយោ

គន្ថារម្ភកថា

១. វន្ទិត្វា វន្ទនេយ្យានំ, ឧត្តមំ រតនត្តយំ;
បវក្ខាមិ សមាសេន, បរមត្ថវិនិច្ឆយំ។

បឋមោ បរិច្ឆេទោ

១. ចិត្តវិភាគោ

១. សរូបសង្គហកថា

២. ចិត្តំ ចេតសិកំ រូបំ, និព្ពានន្តិ និរុត្តរោ;
ចតុធា ទេសយិ ធម្មេ, ចតុសច្ចប្បកាសនោ។

៣. ចិត្តមេកូននវុតិវិធំ តត្ថ វិភាវយេ;
ឯកនវុតិវិធំ វា, ឯកវីសសតម្បិ វា។

៤. ទ្វេបញ្ញាស សរូបេន, ធម្មា ចេតសិកា មតា;
ចិត្តុប្បាទវសា ភិន្នា, សម្បយោគានុសារតោ។

៥. អដ្ឋវីសវិធំ រូបំ, ភូតោបាទាយភេទតោ;
ទុវិធំ រូបរូបំ តុ, អដ្ឋារសវិធំ ភវេ។

៦. និព្ពានំ បន ទីបេន្តិ, អសង្ខតមនុត្តរំ;
អត្ថនាមវសា ទ្វេធា, បញ្ញត្តីតិ បវុច្ចតិ។

៧. តេសំ ទានិ បវក្ខាមិ, វិភាគំ តុ យថាក្កមំ;
ចតុធា បរមត្ថានំ, ទ្វិធា បញ្ញត្តិយា កថំ។

៨. កុសលាទិវិភាគេន , តត្ថ ចិត្តំ ចតុព្ពិធំ;
តថា ភូមិវិភាគេន, កាមភូមាទិតោ កថំ។

៩. សោមនស្សសហគតំ, ឧបេក្ខាសហិតំ តថា;
ញាណេន សម្បយុត្តញ្ច, វិប្បយុត្តន្តិ ភេទិតំ។

១០. អសង្ខារំ សសង្ខារមិតិ ភិន្នំ បុនដ្ឋធា;
កាមាវចរកុសលំ, កាមេ សុគតិសាធកំ។

១១. តក្កចារបីតិសុខ-ចិត្តស្សេកគ្គតាយុតំ ;
បឋមជ្ឈានកុសលំ, បញ្ចង្គិកមុទាហដំ។

១២. វិតក្កហីនំ ទុតិយំ, ឈានំ តុ ចតុរង្គិកំ;
វិចារហីនំ តតិយំ, ឈានំ បន តិវង្គិកំ។

១៣. បីតិហីនំ ចតុត្ថញ្ច, ឧបេក្ខេកគ្គតាយុតំ;
បញ្ចមញ្ច បកាសេន្តិ, ឧភយម្បិ ទុវង្គិកំ។

១៤. ឯវំ ឈានង្គភេទេន, ចិត្តំ បញ្ចវិធំ ភវេ;
រូបាវចរកុសលំ, រូបភូមិបវត្តកំ។

១៥. អាកាសានញ្ចាយតនំ, កុសលំ បឋមំ ភវេ;
វិញ្ញាណញ្ចាយតនន្តិ, ទុតិយំ តតិយំ តថា។

១៦. អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ តុ, ចតុត្ថំ បន មានសំ;
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយ-តនញ្ចេតិ ចតុព្ពិធំ។

១៧. **អារុប្បកុសលំ** នាម, ឧបេក្ខេកគ្គតាយុតំ;
ទុវង្គិកមិទំ សព្ពំ, អារុប្បភវសាធកំ។

១៨. សោតាបត្តិមគ្គចិត្តំ, បឋមានុត្តរំ តថា;
សកទាគាមិ អនាគាមិ, អរហត្តន្តិ សព្ពថា។

១៩. ចតុធា មគ្គភេទេន, ឈានភេទេន បញ្ចធា;
វីសតា**បរិយាបន្នកុសលំ** ទ្វយមិស្សិតំ។

២០. ឥត្ថំ ភូមិវិភាគេន, **កុសលំ** តុ ចតុព្វិធំ;
ឯកវីសាបិ ពាវីសំ, សត្តតីសវិធម្បិ វា។

២១. សោមនស្សសហគតំ , ឧបេក្ខាសហិតំ តថា;
ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ, វិប្បយុត្តន្តិ ភេទិតំ។

២២. អសង្ខារំ សសង្ខារមិតិ ភិន្នំ បុនដ្ឋធា;
លោភមូលំ បកាសេន្តិ, លោភមោហទ្វិហេតុកំ។

២៣. ទោមនស្សសហគតំ , បដិឃេន សមាយុតំ;
អសង្ខារំ សសង្ខារមិតិ ភិន្នំ ទ្វិធា បន។

២៤. **ទោសមូលំ** បកាសេន្តិ, ទោសមោហទ្វិហេតុកំ;
វិចិកិច្ឆាសហគតំ, ឧទ្ធច្ចសហិតន្តិ ច។

២៥. ឧបេក្ខាវេទនាយុត្តំ, មោមូហំ ទុវិធំ បន;
មោហមូលំ បកាសេន្តិ, មោហេនេវេកហេតុកំ។

២៦. **ទ្វាទសាកុសលា** នាម, ចតុរាបាយសាធកា;
ឯតេ សុគតិយញ្ចាបិ, វិបត្តិផលទាយកា។

២៧. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយវិញ្ញាណនាមកា;
បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡា, យុគឡំ សម្បដិច្ឆនំ។

២៨. សន្តីរណទ្វយញ្ចេវ, ឧបេក្ខាសហិតំ តថា;
បុញ្ញាបុញ្ញវសេនេវ, វិបាកា ទុវិធា ឋិតា។

២៩. ឧបេក្ខាសហិតា តត្ថ, មានសា ទ្វាទសេរិតា;
កាយវិញ្ញាណយុគឡំ, សុខទុក្ខយុតំ កមា។

៣០. សោមនស្សសហគតំ, យំ សន្តីរណមានសំ;
តំ **បុញ្ញបាក**មេវាហុ, **បាបបាកំ** ន វិជ្ជតិ។

៣១. បញ្ចទ្វារមនោទ្វារ-វសេន ទុវិធំ បន;
ឧបេក្ខាវេទនាយុត្តំ, ក្រិយាវជ្ជននាមកំ។

៣២. សោមនស្សសហគតំ, ហសិតុប្បាទមានសំ;
ក្រិយាជវនមិច្ចេវំ, តិវិធា**ហេតុកក្រិយា**។

៣៣. អដ្ឋេវ បុញ្ញបាកានិ, បាបបាកានិ សត្តធា;
ក្រិយចិត្តានិ តីណីតិ, **អដ្ឋារស អហេតុកា**។

៣៤. សបុញ្ញេហិ សមានា ច, មហាបាកមហាក្រិយា;
មហគ្គតក្រិយា បាកា, ផលចិត្តានិ ច កមា។

៣៥. ឥត្ថមេកូននវុតិ-វិធំ ចិត្តំ ភវេ តថា;
ឯកនវុតិវិធំ វា, ឯកវីសសតម្បិ វា។

៣៦. តក្កចារបីតិសុខចិត្តស្សេកគ្គតាយុតំ;
សោតាបត្តិមគ្គចិត្តំ, បឋមជ្ឈានិកំ មតំ។

៣៧. ទុតិយំ តក្កតោ ហីនំ, តតិយំ តុ វិចារតោ;
ចតុត្ថំ បីតិតោ ហីនំ, ឧបេក្ខេកគ្គតាយុតំ។

៣៨. បញ្ចមន្តិ ច បញ្ចេតេ, បឋមានុត្តរា មតា;

ទិដ្ឋិកង្ខាសីលព្ពតបរាមាសប្បហាយិនោ។

៣៩. តថេវ សកទាគាមិមគ្គចិត្តញ្ច បញ្ចធា;
រាគទោសមោហត្តយតនុត្តករមីរិតំ។

៤០. កាមទោសសមុគ្ឃាតករំ និរវសេសតោ;
តតិយានុត្តរញ្ចាបិ, កុសលំ បញ្ចធា តថា។

៤១. រូបរាគារូបរាគមានុទ្ធច្ចាបិ ចាបរា;
អវិជ្ជា ចេតិ បញ្ចន្នំ ភាគិយានមសេសតោ។

៤២. សំយោជនានំ សេសានំ, សមុគ្ឃាតករំ បរំ;
ចតុត្ថានុត្តរំ មគ្គចិត្តំ បញ្ចវិធន្តិ ច។

៤៣. ចត្តារិ បញ្ចកានេវ, មគ្គេសុ ច ផលេសុ ច;
សេសានិ ចេកាសីតីតិ, ឯកវីសសតំ ភវេ។

៤៤. លោកុត្តរានំ អដ្ឋន្នំ, តច្ចេវំ បញ្ចធា បុន;
ឈានង្គមគ្គពោជ្ឈង្គ-វិភាគាយ យថារហំ។

៤៥. បាទកជ្ឈានមាមដ្ឋឈានំ អជ្ឈាសយោ តថា;
វុដ្ឋានគាមិនី ចេវ, និយាមេតិ វិបស្សនាតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ សរូបសង្គហកថា និដ្ឋិតា។

បឋមោ បរិច្ឆេទោ។

ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ

២. បកិណ្ណកកថា

៤៦. កុសលានេកវីសេវ , ទ្វាទសាកុសលានិ ច;
ឆត្តឹសតិ វិបាកានិ, ក្រិយាចិត្តានិ វីសតិ។

៤៧. កាមេសុ ចតុបញ្ញាស, រូបេសុ ទស បញ្ច ច;
ទ្វាទសារុប្បចិត្តានិ, អដ្ឋានុត្តរមានសា។

៤៨. កាមេ តេវីស បាកានិ, បុញ្ញាបុញ្ញានិ វីសតិ;
ឯកាទស ក្រិយា ចេតិ, ចតុបញ្ញាស សព្ពថា។

៤៩. បុញ្ញបាកក្រិយាភេទា, តយោ រូបេសុ បញ្ចកា;
អារុប្បេតិ ចតុក្កានិ, សត្តវីស មហគ្គតា។

៥០. ចតុមគ្គផលានំ តុ, វសេនដ្ឋបិ ឈានតោ;
ទសោភយម្បិ មិស្សេត្វា, តាលីសានុត្តរា សិយុំ។

៥១. បុញ្ញបាកក្រិយាបាបា, សន្តិ កាមេ មហគ្គតេ;
បាបំ នត្ថិ ក្រិយាបាបា, ន វិជ្ជន្តិ អនុត្តរេ។

៥២. បាបាហេតុកមុត្តានិ, អនវជ្ជានិ សព្ពថា;
ឯកូនសដ្ឋិ ចិត្តានិ, បុញ្ញបាកក្រិយាវសា។

៥៣. កម្មចិត្តានិ តេត្តឹស, បុញ្ញាបុញ្ញានិ សព្ពថា;
ឆត្តឹស តេសំ បាកានិ, ក្រិយា វីស ន ចោភយំ។

៥៤. ចក្ខុវិញ្ញាណធាតាទិ, បញ្ចវិញ្ញាណនាមកា;
បញ្ចទ្វារាវជ្ជនញ្ច, ទុវិធំ សម្បដិច្ឆនំ។

៥៥. មនោធាតុត្តយំ នាម, ឆសត្តតិ តតោ បរេ;
មនោវិញ្ញាណធាតូតិ, សត្តធា ធាតុភេទតោ។

៥៦. មនោវិញ្ញាណធាតុញ្ច , មនោធាតុត្តយំ តថា;
កត្វា មនោវិញ្ញាណន្តិ, ឆ វិញ្ញាណា បកិត្តិតា។

៥៧. អាវជ្ជនំ ទស្សនញ្ច, សវនំ ឃាយនំ តថា;
សាយនំ ផុសនញ្ចេវ, សម្បដិច្ឆនតីរណំ។

៥៨. វោដ្ឋព្ពនញ្ច ជវនំ, តទារម្មណនាមកំ;
ភវង្គំ ចុតិ សន្ធីតិ, ចិត្តំ ចុទ្ទសធា ឋិតំ។

៥៩. អាវជ្ជនាទយោ ទ្វេ ទ្វេ, យុគា សត្ត យថាក្កមំ;
តីណិ តីរណចិត្តានិ, ឯកំ វោដ្ឋព្ពនំ មតំ។

៦០. កុសលាកុសលា សព្ពេ, ផលា ចាវជ្ជនំ វិនា;
ក្រិយា ច បញ្ចបញ្ញាស, ជវនន្តិ បវុច្ចរេ។

៦១. សន្តីរណមហាបាកា, តទារម្មណនាមកា;
ឯកាទស បវត្តន្តិ, ជវនារម្មណេ យតោ។

៦២. មហគ្គតមហាបាកា, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
ចុតិសន្ធិភវង្គានិ, ចិត្តានេកូនវីសតិ។

៦៣. ជវនាវជ្ជនាទីនិ, វោដ្ឋព្ពសុខតីរណា;
មហគ្គតមហាបាកា, ឧបេក្ខាតីរណាតិ ច។

៦៤. អដ្ឋសដ្ឋិ តថា ទ្វេ ច, នវដ្ឋ ទ្វេ យថាក្កមំ;
ឯកទ្វិតិចតុប្បញ្ចកិច្ចដ្ឋានានិ និទ្ទិសេ។

៦៥. រូបបាកា មហាបាកា, មនោធាតុ ច តីរណំ;
រូបំ ជនេន្តិ ឯកូនវីសតិ នេតរទ្វយំ។

៦៦. អភិញ្ញាវជ្ជិតា សព្ពេ, អប្បនាជវនា បន;
រូបំ ជនេន្តិ ឆព្ពីស, បណាមេន្តិរិយាបថំ។

៦៧. អភិញ្ញាទ្វយវោដ្ឋព្ពបរិត្តជវនា បន;
ទ្វត្តឹស រូបវិញ្ញត្តិឥរិយាបថសាធកា។

៦៨. បញ្ចវិញ្ញាណមារុប្ប-វិបាកា សព្ពសន្ធិយោ;
ចុតិ ខីណាសវស្សេតិ, សោឡសេតេ ន កិញ្ចិបិ។

៦៩. រូបំ ជនេន្តិ ចិត្តានិ, សត្តសត្តតិ សព្ពថា;
អដ្ឋបញ្ញាស ចិត្តានិ, បណាមេន្តិរិយាបថំ។

៧០. ទ្វត្តឹស ចតុវិញ្ញត្តឹ, សមុដ្ឋាបេន្តិ មានសា;
ន ជនេន្តិ តស្សម្បេកំ, យថាវុត្តានិ សោឡស។

៧១. សោមនស្សសហគតា, បរិត្តជវនា បន;
ហសនម្បិ ជនេន្តីតិ, ចតុកិច្ចានិ តេរស។

៧២. សព្ពម្បិ បញ្ចវោការេ, កិច្ចមេតំ បកាសិតំ;
អារុប្បេ បន សព្ពម្បិ, រូបាយត្តំ ន វិជ្ជតិ។

៧៣. អសញ្ញីនំ តុ សព្ពានិ, ចិត្តានេវ ន លព្ភរេ;
រូបក្ខន្ធោវ តេសំ តុ, អត្តភាវោតិ វុច្ចតិ។

៧៤. បាណាតិបាតថេយ្យាទិវសេនោបចិតំ បន;
ឧទ្ធច្ចរហិតាបុញ្ញំ, ចតុរាបាយភូមិយំ។

៧៥. ទត្វា សន្ធឹ បវត្តេ តុ, បញ្ចវោការភូមិយំ;
ឧទ្ធច្ចសហិតញ្ចាបិ, សត្ត បាកានិ បច្ចតិ។

៧៦. ទានសីលាទិភេទេន, បវត្តំ កុសលំ បន;
កាមេ មានសមុក្កដ្ឋំ, ចតុក្កំ តុ តិហេតុកំ។

៧៧. ទត្វា តិហេតុកំ សន្ធឹ, កាមេ សុគតិយំ បន;
សោឡស បុញ្ញបាកានិ, បវត្តេ តុ វិបច្ចតិ។

៧៨. តិហេតុកោមកំ បុញ្ញំ, ឧក្កដ្ឋញ្ច ទ្វិហេតុកំ;
ទត្វា ទ្វិហេតុកំ សន្ធឹ, កាមេ សុគតិយំ តថា។

៧៩. បវត្តេ បន ញាណេន, សម្បយុត្តំ វិវជ្ជិយ;
ទ្វាទស បុញ្ញបាកានិ, វិបច្ចតិ យថារហំ។

៨០. ទ្វិហេតុកោមកំ បុញ្ញំ, បដិសន្ធិមហេតុកំ;
ទេតិ មានុសកេ ចេវ, វិនិបាតាសុរេ តថា។

៨១. អដ្ឋាហេតុកបាកានិ, បវត្តេ តុ វិបច្ចរេ;
ចត្តារិបិ ចតុក្កានិ, បញ្ចវោការភូមិយំ។

៨២. ភាវនាមយបុញ្ញំ តុ, មហគ្គតមនុត្តរំ;
យថាភូមិនិយាមេន, ទេតិ បាកំ យថាសកំ។

៨៣. កដត្តារូបបាកានិ, បញ្ចវោការភូមិយំ;

អារុប្បានុត្តរេ បាកំ, តថា រូបមសញ្ញិសុ។

៨៤. បុញ្ញាបុញ្ញានិ កម្មានិ, តេត្តីសាបិ ច យព្ពថា;
សញ្ជានេន្តិ យថាយោគំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ បកិណ្ណកកថា និដ្ឋិតា។

ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ។

តតិយោ បរិច្ឆេទោ

៣. វីថិសង្គហកថា

៨៥. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយាយតន បញ្ចធា;
បសាទា ហទយញ្ចេតិ, ឆ វត្ថូនិ វិនិទ្ទិសេ។

៨៦. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយទ្វារា ច បញ្ចធា;
មនោទ្វារំ ភវង្គន្តិ, ឆ ទ្វារា ចិត្តវីថិយា។

៨៧. រូបសទ្ទគន្ធរស-ផោដ្ឋព្វា បញ្ច គោចរា;
ធម្មារម្មណបញ្ញត្តិ, ឆ ទ្វារារម្មណក្កមា។

៨៨. និមិត្តគតិកម្មានិ , កម្មមេវាថ គោចរា;
បដិសន្ធិភវង្គានំ, ចុតិយា ច យថារហំ។

៨៩. មរណាសន្នសត្តស្ស, យថោបដ្ឋិតគោចរំ;
ឆទ្វារេសុ តមារព្ភ, បដិសន្ធិ ភវន្តរេ។

៩០. ឯកចិត្តក្ខណា ហោតិ, យាវជីវំ តតោ បរំ;
ភវង្គំ បរិយោសានេ, ចុតិ ចេកក្ខណា ភវេ។

៩១. ទុហេតាហេតុចុតិយា, កាមាវចរសន្ធិយោ;
តិហេតុកាមចុតិយា, សព្ពាបិ បដិសន្ធិយោ។

៩២. រូបាវចរចុតិយា , សហេតុបដិសន្ធិយោ;
អារុប្បតោបរិ កាមេ, តត្ថ វាបិ តិហេតុកា។

៩៣. បដិសន្ធិ ភវង្គញ្ច, ឯកមេវេកជាតិយំ;
ចុតិ ចារម្មណញ្ចស្ស, ឯវមេវ យថារហំ។

៩៤. រូបាទារម្មណេ ចក្ខុ-ប្បសាទាទិម្ហិ ឃដ្ដិតេ;
មជ្ឈេ ភវង្គំ ឆិន្ទិត្វា, វីថិ នាម បវត្តតិ។

៩៥. អាវជ្ជបញ្ចវិញ្ញាណសម្បដិច្ឆនតីរណា;
វោដ្ឋព្ពកាមជវនតទារម្មណនាមកា។

៩៦. សត្តេវ ឋានសង្ខេបា, បញ្ចទ្វារិកមានសា;
ចតុបញ្ញាស សព្ពេបិ, វិត្ថារេន សរូបតោ។

៩៧. អាវជ្ជសព្ពជវនតទារម្មណនាមកា;
សត្តសដ្ឋិ សរូបេន, មនោទ្វារិកមានសា។

៩៨. ឥដ្ឋេ អារម្មណេ ហោន្តិ, បុញ្ញបាកានិ សព្ពថា;
អនិដ្ឋេ បាបបាកានិ, និយមោយំ បកាសិតោ។

៩៩. តត្ថាបិ អតិឥដ្ឋម្ហិ, តទារម្មណតីរណំ;
សោមនស្សយុតំ ឥដ្ឋមជ្ឈត្តម្ហិ ឧបេក្ខិតំ។

១០០. គោចរេតិបរិត្តម្ហិ , អតិអប្បាយុកេ បន;
ភវង្គមេវ ចលតិ, មោឃវារោតិ សោ កតោ។

១០១. វោដ្ឋព្ពនំ បរិត្តម្ហិ, ទ្វត្តិក្ខត្តុំ បវត្តតិ;
តតោ ភវង្គបាតោវ, សោបិ មោឃោតិ វុច្ចតិ។

១០២. ជវនញ្ច មហន្តម្ហិ, ជវិត្វាន តតោ បរំ;
ន សម្ភោតិ តទាលម្ពំ, សោបិ មោឃោតិ វុច្ចតិ។

១០៣. គោចរេតិមហន្តម្ហិ, អតិទីឃាយុកេ បន;
សម្ភោតិ ច តទាលម្ពំ, សម្បណ្ណោតិ បវុច្ចតិ។

១០៤. គោចរេតិមហន្តម្ហិ, តទារម្មណសម្ភវោ;
បញ្ចទ្វារេ មនោទ្វារេ, វិភូតេ បន គោចរេ។

១០៥. កាមាវចរសត្តានំ , កាមាវចរគោចរេ;
បរិត្តជវនេនេវ, តទារម្មណមុទ្ទិសេ។

១០៦. នាតិតិក្ខេ នាតិសីឃេ, នាតិតេជុស្សទេ ជវេ;
សមមន្ទប្បវត្តម្ហិ, តទារម្មណមិច្ឆិតំ។

១០៧. សុខោបេតំ តទាលម្ពំ, ឧបេក្ខាក្រិយតោ បរំ;
ន ហោតុបេក្ខាសហិតំ, សុខិតក្រិយតោ តថា។

១០៨. ន ហោតិ ទោមនស្សម្ហា, សោមនស្សិកមានសំ;
តទារម្មណមញ្ញញ្ច, ភវង្គំ ចុតិ វា តថា។

១០៩. រជ្ជនាទិវសេនេត្ថ, ជវនាកុសលំ ភវេ;
កុសលំ បន សម្ភោតិ, សទ្ធាបញ្ញាទិសម្ភវេ។

១១០. តទេវ វីតរាគានំ, ក្រិយា នាម បវុច្ចតិ;
អវិបាកតមាបន្នំ, វដ្តមូលបរិក្ខយា។

១១១. អប្បនាជវនំ សេសំ, មហគ្គតមនុត្តរំ;
ឆព្ពីសតិ យថាយោគំ, អប្បនាវីថិយំ ភវេ។

១១២. បរិកម្មំ ករោន្តស្ស, កសិណាទិកគោចរេ;
សុសមាហិតចិត្តស្ស, ឧបចារសមាធិនា។

១១៣. បរិកម្មោបចារានុលោមគោត្រភុតោ បរំ;
បញ្ចមំ វា ចតុត្ថំ វា, ជវនំ ហោតិ អប្បនា។

១១៤. បុថុជ្ជនាន សេក្ខានំ, កាមបុញ្ញតិហេតុតោ;
តិហេតុកាមក្រិយតោ, វីតរាគានមប្បនា។

១១៥. តត្រាបិ សុខិតជវំ, សុខិតទ្វយតោ បរំ;
ឧបេក្ខិតម្ហា សម្ភោតិ, ឧបេក្ខេកគ្គតាយុតំ។

១១៦. បញ្ច វារេ ឆ វា សត្ត, បរិត្តជវនំ ភវេ;
សកឹ ទ្វេ វា តទាលម្ពំ, សកិមាវជ្ជនាទយោ។

១១៧. អប្បនាជវនញ្ចេកំ, បឋមុប្បត្តិយំ បន;
តតោ បរំ វសីភូតំ, អហោរត្តំ បវត្តតិ។

១១៨. សកឹ ទ្វេ វា និរោធស្ស, សមាបត្តិក្ខណេ បន;
ចតុត្ថារុប្បជវនំ, តតោ ចិត្តំ និរុជ្ឈតិ។

១១៩. និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស, ឧបរិដ្ឋផលទ្វយំ;
បញ្ចាភិញ្ញា តថា មគ្គា, ឯកចិត្តក្ខណា មតា។

១២០. ផលមេកទ្វយំ តថា, តិស្សោ វា មគ្គវីថិយំ;
សមាបត្តិក្ខណេ តម្បិ, អហោរត្តំ បវត្តតិ។

១២១. បញ្ចទ្វារេ ន លព្ភន្តិ, លោកុត្តរមហគ្គតា;
វីថិមុត្តមនោធាតុ, បញ្ច ចិត្តានិ អន្តិមេ។

១២២. បរិត្តានេវ សព្ពានិ, បញ្ចទ្វារេសុ សម្ភវា;

មនោទ្វារម្ហិ វោដ្ឋព្ព-តទាលម្ពជវា សិយុំ។

១២៣. ឃានជិវ្ហាកាយវីថិ, តទារម្មណមេវ ច;
រូបេ នត្ថិ តថារូបេ, ចក្ខុសោតាបិ វីថិយោ។

១២៤. សព្ពាបិ វីថិយោ កាមេ,
រូបេ តិស្សោ បកាសិតា;
ឯកា វីថិ បនារូបេ,
នត្ថាសញ្ញីសុ កាចិបិ។

១២៥. សត្តាបិ វីថិចិត្តានិ, កាមេ រូបេ ឆ សម្ភវា;
អរូបេ ទ្វេ មនោទ្វារា-វជ្ជនំ ជវនន្តិ ចាតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ វីថិសង្គហកថា និដ្ឋិតា។

តតិយោ បរិច្ឆេទោ។

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ

៤. វីថិបរិកម្មកថា

១២៦ បឋមាវជ្ជនំ បញ្ច-ទសន្នំ បរតោ ភវេ;
ទុតិយាវជ្ជនំ ហោតិ, ឯកវីសតិតោ បរំ។

១២៧ ឯកម្ហា បញ្ចវិញ្ញាណំ, បញ្ចម្ហា សម្បដិច្ឆនំ;
សុខសន្តីរណំ ហោតិ, បញ្ចវីសតិតោ បរំ។

១២៨ សត្តតីសតិតោ ហោតិ, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
វោដ្ឋព្ពនស្សុបាទំ, ទ្វិន្នំ កាមជវា បរំ។

១២៩ មគ្គាភិញ្ញា បរំ ទ្វិន្នំ, តិណ្ណន្នំ លោកិយប្បនា;
ផលា ចតុន្នំ បញ្ចន្នំ, ឧបរិដ្ឋផលទ្វយំ។

១៣០ ភវន្តិ ចត្តាលីសម្ហា, សុខបាកា ទ្វិហេតុកា;
តថេកចត្តាលីសម្ហា, ឧបេក្ខាយ សមាយុតា។

១៣១ ហោន្តិ សត្តតិតោ កាមេ, សុខបាកា តិហេតុកា;
ទ្វាសត្តតិម្ហា ជាយន្តិ, ឧបេក្ខាសហិតា បន។

១៣២ ឯកូនសត្តិតោ រូប-បាកា ជាកា អរូបិនោ;
កមាដ្ឋចត្តាលីសម្ហា, តថេកទ្វិតិហីនតោ។

១៣៣ បុព្ពសង្គហមិច្ចេវំ, វិគណេត្វា វិចក្ខណោ;
បរសង្គហសង្ខ្យាទី, វិភាវេយ្យ វិសារទោ។

១៣៤ បញ្ចទ្វារវជ្ជនតោ, ទស ចិត្តានិ ទីបយេ;
សេសាវជ្ជនតោ បញ្ចចត្តាលីសន្តិ ភាសិតំ។

១៣៥ បញ្ចវិញ្ញាណតោ បាបវិបាកា សម្បដិច្ឆនា;
បរមេកំ ទ្វយំ បុញ្ញវិបាកា សម្បដិច្ឆនា។

១៣៦ សន្តីរណា ទ្វិហេតុម្ហា, បាកា ទ្វាទស ជាយរេ;
តិហេតុកាមបាកម្ហា, ឯកវីសតិ លព្ភរេ។

១៣៧ បោវចរបាកម្ហា, បរមេកូនវីសតិ;
នវដ្ឋារូបបាកម្ហា, សត្ត ឆាបិ យថាក្កមំ។

១៣៨ បដិឃម្ហា តុ សត្តេវ, សិតម្ហា តេរសេរិតា;
បាបបុញ្ញទ្វិហេតុម្ហា, ឯកវីសតិ ភាវយេ។

១៣៩ ទ្វិហេតុកាមក្រិយតោ , អដ្ឋារស ឧបេក្ខកា;
សត្តរស សុខោបេតា, វិភាវេយ្យ វិចក្ខណោ។

១៤០ កាមបុញ្ញតិហេតុម្ហា, តេត្តឹសេវ ឧបេក្ខកា;
តេបញ្ញាស សុខោបេតា, ភវន្តីតិ បកាសិតំ។

១៤១ តិហេតុកាមក្រិយតោ, ចតុវីសតិបេក្ខកា;
សុខិតម្ហា តុ ទីបេយ្យ, បញ្ចវីសតិ បណ្ឌិតោ។

១៤២ ទសរូបជវម្ហេកា-ទសទ្វាទស តេរស;
យថាក្កមំ បញ្ចទស, អារុប្បា បរិទីបយេ។

១៤៣ ផលម្ហាចុទ្ទសេវាហុ, មគ្គម្ហា តុ សកំ ផលំ;
បរំ សង្គហមិច្ចេវំ, វិគណេយ្យ វិសារទោ។

១៤៤ បុញ្ញាបរសមោធាន-មិតិ ញត្វា តតោ បរំ;
វត្ថុវីថិសមោធានំ, យថាសម្ភវមុទ្ទិសេ។

១៤៥ បញ្ច វត្ថូនិ និស្សាយ, កមតោ បញ្ចមានសា;
តេត្តឹស បន និស្សាយ, ហទយំ មានសា សិយុំ។

១៤៦ កាមបាកមនោធាតុ-ហសិតុប្បាទមានសា;
ទោសមូលានិ មគ្គោ ច, រូបជ្ឈានាវ សព្ពថា។

១៤៧ ទសាវសេសាបុញ្ញានិ, កាមបុញ្ញមហាក្រិយា;
វោដ្ឋព្ពារូបជវនំ, សត្ត លោកុត្តរានិ ច។

១៤៨ ទ្វេចត្តាលីស ចិត្តានិ, បញ្ចវោការភូមិយំ;
និស្សាយ ហទយំ ហោន្តិ, អរូបេ និស្សយំ វិនា។

១៤៩ អារុប្បបាកា ចត្តារោ, អនិស្សាយេតិ សព្ពថា;
វិត្ថារេនដ្ឋធា ភិន្នំ, សង្ខេបា តិវិធំ ភវេ។

១៥០ តេចត្តាលីស និស្សាយ, អនិស្សាយ ចតុព្ពិធំ;
និស្សិតានិស្សិតា សេសា, ទ្វេចត្តាលីស មានសា។

១៥១ បញ្ច ចិត្តប្បនា ហោន្តិ, កមេនេកេកវីថិយំ;
មនោធាតុត្តិកំ នាម, បញ្ចទ្វារិកមីរិតំ។

១៥២ សុខតីរណវោដ្ឋព្ព-បរិត្តជវនា បន;
ឯកតីសាបិ ជាយន្តេ, ឆសុ វីថីសុ សម្ភវា។

១៥៣ មហាបាកា បនដ្ឋាបិ, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយំ;
ឆសុ ទ្វារេសុ ជាយន្តិ, ទស មុត្តា ច វីថិយា។

១៥៤ ចុតិសន្ធិភវង្គានំ, វសា បាកា មហគ្គតា;
នវ វីថិវិមុត្តាតិ, ទសធា វីថិសង្គហោ។

១៥៥ ឯកទ្វារិកចិត្តានិ , បញ្ចឆទ្វារិកា តថា;
ឆទ្វារិកវិមុត្តា ច, វិមុត្តាតិ ច សព្ពថា។

១៥៦ ឆត្តឹស តយេកតីស, ទស ចេវ នវេតិ ច;
ញត្វា វីថិសមោធានំ, គោចរញ្ច សមុទ្ទិសេ។

១៥៧ កាមតោ បញ្ចវិញ្ញាណា, លោកុត្តរមហគ្គតា;
អភិញ្ញាវជ្ជិតា សព្ពា, បញ្ចតាលីស មានសា។

១៥៨ យថាសម្ភវតោ ហោន្តិ, រូបាទេកេកគោចរា;
បញ្ចគោចរមីរេន្តិ, មនោធាតុត្តិកំ បន។

១៥៩ សន្តីរណមហាបាកា, បរិត្តជវនានិ ច;
វោដ្ឋព្ពនមភិញ្ញា ច, តេចត្តាលីស សម្ភវា។

១៦០ ឆារម្មណេសុ ហោន្តីតិ, អដ្ឋធា តិវិធា បុន;
ឯការម្មណចិត្តានិ, បញ្ចឆារម្មណានិ ច។

១៦១ សង្ខេបា មានសា បញ្ច-ចត្តាលីស តយោ តថា;
តេចត្តាលីស ចេវេតិ, សត្តធាបិ សិយុំ កថំ។

១៦២ កាមបាកមនោធាតុ-ហសិតុប្បាទមានសា;
បញ្ចវីស យថាយោគំ, បរិត្តារម្មណា មតា។

១៦៣ កសិណុគ្ឃាដិមាកាសំ, បឋមារុប្បមានសំ;

តស្សេវ នត្ថិភាវំ តុ, តតិយារុប្បកំ តថា។

១៦៤ អាលម្ពិត្វា បវត្តន្តិ, អារុប្បា កមតោ តតោ;
ទុតិយញ្ច ចតុត្ថញ្ច, ឆ មហគ្គតគោចរា។

១៦៥ អប្បមាណសមញ្ញា តេ, និព្ពានេ បន គោចរេ;
អដ្ឋ លោកុត្តរា ធម្មា, និយមេន វវត្ថិតា។

១៦៦ កសិណាសុភកោដ្ឋាសេ,
អានាបានេ ច យោគិនោ;
បដិភាគនិមិត្តម្ហិ ,
អប្បមញ្ញានុយុញ្ជតោ។

១៦៧ សត្តបណ្ណត្តិយញ្ចេវ, រូបជ្ឈានំ បវត្តតិ;
យថារុត្តនិមិត្តម្ហិ, សេសមារុប្បកន្តិ ច។

១៦៨ អភិញ្ញាវជ្ជិតា ឯកវីស មហគ្គតា សព្ពា;
សព្ពេ បណ្ណត្តិសង្ខាតេ, នវត្តព្ពេ បវត្តរេ។

១៦៩ ជាយន្តាកុសលា ញាណវិប្បយុត្តជវា តថា;
អប្បមាណំ វិនា វីស, បរិត្តាទីសុ តីសុបិ។

១៧០ តិហេតុកាមបុញ្ញានិ, បុញ្ញាភិញ្ញា ច បញ្ចិមេ;
ចតូសុបិ បវត្តន្តិ, អរហត្តទ្វយំ វិនា។

១៧១ ក្រិយាភិញ្ញា ច វោដ្ឋព្ពំ, ក្រិយាកាមេ តិហេតុកា;
ឆ សព្ពត្ថាបិ ហោន្តីតិ, សត្តធា មានសា ឋិតា។

១៧២ ឯកតិច្ចតុកោដ្ឋាសគោចរា តិវិធា បន;
សមសដ្ឋិ តថា វីស, កមេនេកាទសេតិ ច។

១៧៣ បញ្ចទ្វារេសុ បញ្ចាបិ, បច្ចុប្បន្នាវ គោចរា;
តេកាលិកា នវត្តព្ពា, មនោទ្វារេ យថារហំ។

១៧៤ អជ្ឈត្តា ច ពហិទ្ធា ច, បញ្ចទ្វារេសុ គោចរា;
មនោទ្វារេ នវត្តព្ពោ, នត្ថិភាវោបិ លព្ភតិ។

១៧៥ បញ្ចទ្វារេសុ បញ្ចន្ន-មេកមេកោ ច គោចរោ;
ឆាបិ អារម្មណា ហោន្តិ, មនោទ្វារម្ហិ សព្ពថា។

១៧៦ បញ្ចទ្វារេសុ គហិតំ, តទញ្ញម្បិ ច គោចរំ;
មនោទ្វារេ វវត្ថានំ, គច្ឆតីតិ ហិ ទេសិតំ។

១៧៧ អតីតា វត្តមានា ច, សម្ភវា កាមសន្និយា;
ឆទ្វារគហិតា ហោន្តិ, តិវិធា តេបិ គោចរា។

១៧៨ កម្មនិមិត្តមេវេកំ , មនោទ្វារេ ឧបដ្ឋិតំ;
នវត្តព្ពមតីតញ្ច, ធម្មារម្មណសង្គហំ។

១៧៩ អាលម្ពិត្វា យថាយោគំ, បដិសន្ធិមហគ្គតា;
អន្តេ ចុតិ ភវេ មជ្ឈេ, ភវង្គម្បិ បវត្តតីតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ វីថិបរិកម្មកថា និដ្ឋិតា។

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ។

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ

៥. ភូមិបុគ្គលកថា

១៨០. ឥតោ បរំ បវក្ខាមិ, ភូមិបុគ្គលភេទតោ;
ចិត្តានំ បន សព្ពេសំ, កមតោ សង្គហំ កថំ។

១៨១. និរយញ្ច តិរច្ឆានយោនិ បេតាសុរា តថា;
ចតុរាបាយភូមីតិ, កាមេ ទុគ្គតិយោ មតា។

១៨២. ចាតុមហារាជិកា ច, តាវតឹសា ច យាមកា;
តុសិតា ចេវ និម្មានរតិនោ វសវត្តិនោ។

១៨៣. ឆឡេតេ ទេវលោកា ច, មានវាតិ ច សត្តធា;
កាមសុគតិយោ ចេកាទសធា **កាមភូមិយោ**។

១៨៤. ព្រហ្មានំ បារិសជ្ជា ច, តថា ព្រហ្មបុរោហិតា;
មហាព្រហ្មា ច តិវិធា, **បឋមជ្ឈានភូមិយោ**។

១៨៥. បរិត្តាភាប្បមាណាភា, តថេវាភស្សរាតិ ច;
ទុតិយជ្ឈានភូមិ ច, តិវិធាវ បកាសិតា។

១៨៦. បរិត្តសុភាប្បមាណសុភា ច សុភកិណ្ហកា;
តិវិធាបិ បវុច្ចន្តិ, **តតិយជ្ឈានភូមិយោ**។

១៨៧. វេហប្ផលា អសញ្ញី ច, សុទ្ធាវាសា ច បញ្ចធា;
ឥច្ចេតា បន សត្តាបិ, **ចតុត្ថជ្ឈានភូមិយោ**។

១៨៨. អវិហា ច អតប្បា ច, សុទស្សា ច សុទស្សិនោ;
អកនិដ្ឋាតិ បញ្ចេតេ, **សុទ្ធាវាសា** បកាសិតា។

១៨៩. ឥតិ សោឡសធា ភិន្នា, ព្រហ្មលោកា បវុច្ចរេ;
រូបិព្រហ្មានមាវាសា, **រូបាវចរភូមិយោ**។

១៩០. អាកាសានញ្ចាយតននាមាទីហិ បកាសិតា;
អរូបិព្រហ្មលោកា ច, ចតុធា**រូបភូមិយោ**។

១៩១. សោតាបន្នាទិភេទេន, ចតុធា**នុត្តរា** មតា;
បញ្ចតឹស បនិច្ចេវំ, សព្ពថាបិ ច ភូមិយោ។

១៩២. ជាយន្តិ ចតុរាបាយេ, បាបបាកាយ សន្ធិយា;
កាមាវចរទេវេសុ, មហាបាកេហិ ជាយរេ។

១៩៣. អហេតុកា បុញ្ញបាកាហេតុកេន តុ ជាយរេ;
ភុម្មទេវមនុស្សេសុ, មហាបាកេហិ ចេតរេ។

១៩៤. វិបាកំ បឋមជ្ឈានំ, បឋមជ្ឈានភូមិយំ;
ទុតិយំ តតិយញ្ចេវ, ទុតិយជ្ឈានភូមិយំ។

១៩៥. តតិយម្ហិ ចតុត្ថំ តុ, ចតុត្ថម្ហិ ច បញ្ចមំ;
អារុប្បា ច កមេនេវ, អារុប្បេ ហោន្តិ សន្ធិយោ។

១៩៦. កាយវាចាមនោទ្វារេ, កម្មំ បាណវធាទិកំ;
កត្វា បាបកចិត្តេហិ, ជាយន្តាបាយភូមិយំ។

១៩៧. កាយវាចាមនោទ្វារេ, ទានំ សីលញ្ច ភាវនំ;
កាមបុញ្ញេហិ កត្វាន, កាមសុគតិយំ សិយុំ។

១៩៨. បរិត្តំ មជ្ឈិមំ ឈានំ, បណីតញ្ច យថាក្កមំ;
ភាវេត្វា តិវិធា ហោន្តិ, តីសុ ភូមីសុ យោគិនោ។

១៩៩. វេហប្ផលេសុ ជាយន្តិ, ភាវេត្វា បញ្ចមំ តថា;
សញ្ញាវិរាគតញ្ចេវ, ភាវេត្វាសញ្ញិភូមិយំ។

២០០. សុទ្ធាវាសេសុ ជាយន្តិ, អនាគាមិកបុគ្គលា;
អារុប្បានិ ច ភាវេត្វា, អរូបេសុ យថាក្កមំ។

២០១. លោកុត្តរំ តុ ភាវេត្វា, យថាសកមនន្តរំ;
សមាបត្តិក្ខណេ ចេវ, អប្បេតិ ផលមានសំ។

២០២. អបាយម្ហា ចុតា សត្តា, កាមធាតុម្ហិ ជាយរេ;
សព្ពដ្ឋានេសុ ជាយន្តិ, កាមសុគតិតោ ចុតា។

២០៣. ចុតា ជាយន្តិ រូបម្ហា, សព្ពត្ថាបាយវជ្ជិតេ;
កាមសុគតិយំ ហោន្តិ, អរូបាសញ្ញតោ ចុតា។

២០៤. តថារូបចុតា ហោន្តិ, តត្ថេវោបរិមេវ ច;
វដ្ដមូលសមុច្ឆេទា, និព្ពាយន្តិ អនាសវា។

២០៥. សុទ្ធាវាសេស្វនាគាមិ-បុគ្គលាវោបបជ្ជរេ;
កាមធាតុម្ហិ ជាយន្តិ, អនាគាមិវិវជ្ជិតា។

២០៦. ហេដ្ឋុបបត្តិព្រហ្មានំ, អរិយានំ ន កត្ថចិ;
អសញ្ញសត្តាបាយេសុ, នត្ថេវារិយបុគ្គលា។

២០៧. វេហប្ផលេ អកនិដ្ឋេ, ភវគ្គេ ច បតិដ្ឋិតា;
ន បុនាញ្ញត្ថ ជាយន្តិ, សព្ពេ អរិយបុគ្គលា។

២០៨. ឆសុ ទេវេស្វនាគាមី, វីតរាគា ន តិដ្ឋរេ;
ន ចិរដ្ឋាយិនោ តត្ថ, លោកិយាបិ ច យោគិនោ។

២០៩. គិហិលិង្គេ ន តិដ្ឋន្តិ, មនុស្សេសុ អនាសវា;
បព្ពជ្ជាយញ្ច ភុម្មេ ច, ព្រហ្មត្តេបិ ច តិដ្ឋរេ។

២១០. យានិ បញ្ញាស វស្សានិ,
មនុស្សានំ ស បិណ្ឌិតោ;
ឯកោ រត្តិទិវោ តេន,
មាសេកោ តឹស រត្តិយោ។

២១១. ទ្វាទសមាសិយោ វស្សោ, តេន បញ្ចសតំ ភវេ;
ចាតុមហារាជិកានំ, បមាណមិទមាយុនោ។

២១២. តំ នវុតិវស្សសត-សហស្សំ បន បិណ្ឌិតំ;
គណនាយ មនុស្សានំ, ចតុភាគូបរូបរិ។

២១៣. យំ មនុស្សវស្សសតំ, តទេកោ ទិវសោ កតោ;
តេន វស្សសហស្សាយុ, តាវតឹសេសុ ទេសិតោ។

២១៤. កោដិត្តយំ សដ្ឋិសតសហស្សញ្ចាធិកំ ភវេ;
គណនាយ មនុស្សានំ, **តាវតឹសេសុ** បិណ្ឌិតំ។

២១៥. អាយុប្បមាណមិច្ចេវំ, ទេវានមុបរូបរិ;
ទ្វិក្ខត្តុំ ទ្វិគុណំ កត្វា, ចតុភាគមុទាហដំ។

២១៦. គណនាយ មនុស្សានំ, តត្ថ ចុទ្ទស កោដិយោ;

ចត្តាលីសសតសហស្សាធិកា **យាមភូមិយំ**។

២១៧ **តុសិតានំ** បកាសេន្តិ, សត្តបញ្ញាស កោដិយោ;
សដ្ឋិសតសហស្សានិ, វស្សានិ អធិកានិ ច។

២១៨ **និម្មានរតិ**ទេវានំ, ទ្វិសតំ តីស កោដិយោ;
ចត្តាលីសវស្សសតសហស្សានិ ច សព្ពថា។

២១៩ នវកោដិសតញ្ចេកវីសតិវស្សកោដិយោ;
សដ្ឋិវស្សសតសហស្សាធិកា **វសវត្តិសុ**។

២២០ កប្បស្ស តតិយោ ភាគោ, ឧបឌ្ឍញ្ច យថាក្កមំ;
កប្បេកោ ទ្វេ ច ចត្តារោ, អដ្ឋ កប្បា ច សោឡស។

២២១ ទ្វត្តឹស ចតុសដ្ឋី ច, នវសុ **ព្រហ្មភូមិសុ**;
វេហប្ផលា អសញ្ញី ច, បញ្ចកប្បសតាយុកា។

២២២ កប្បសហស្សំ ទ្វេ ចត្តារិ, អដ្ឋ សោឡស ចក្កមា;
សហស្សានិ ច កប្បានំ, **សុទ្ធាវាសាន**មុទ្ទិសេ។

២២៣ វីសកប្បសហស្សានិ, ចត្តាលីសញ្ច សដ្ឋិ ច;
ចតុរាសីតិសហស្សា, កប្បា ចា**រុប្បកេ** កមា។

២២៤ អាយុប្បមាណនិយមោ, នត្ថិ ភុម្មេ ច មានវេ;
វស្សានំ គណនា នត្ថិ, ចតុរាបាយភូមិយំ។

២២៥ បុថុជ្ជនារិយា ចេតិ, ទុវិធា ហោន្តិ បុគ្គលា;
តីហេតុកាទិភេទេន, តិវិធា ច បុថុជ្ជនា។

២២៦ មគ្គដ្ឋា ច ផលដ្ឋា ច,
អដ្ឋេវារិយបុគ្គលា;
អាទិតោ សត្ត សេក្ខា ច,
អសេក្ខោ ចារហាបរោ។

២២៧ អហេតុកាវ លព្ភន្តិ, សត្តា ទុគ្គតិយំ បន;
តីហេតុកាវ លព្ភន្តិ, រូបារូបេ សចិត្តកា។

២២៨ កាមាវចរទេវេសុ, អហេតុកវិវជ្ជិតា;
វិនិបាតាសុរេ ចេវ, មានវេ ច តយោបិ ច។

២២៩ អរិយា នាម លព្ភន្តិ, អសញ្ញាបាយវជ្ជិតេ;
បុថុជ្ជនា តុ លព្ភន្តិ, សុទ្ធាវាសវិវជ្ជិតេ។

២៣០ សុទ្ធាវាសមបាយញ្ច, ហិត្វាសញ្ញិភវំ តិធា;
សោតាបន្នាទយោ ទ្វេបិ, សេសដ្ឋានេសុ លព្ភរេ។

២៣១ ឥតិ សព្ពប្បភេទេន, ភូមិបុគ្គលសង្គហំ;
ញត្វា វិញ្ញូ វិភាវេយ្យ, តត្ថ ចិត្តានិ សម្ភវាតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ ភូមិបុគ្គលកថា និដ្ឋិតា។

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ។

ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ

៦. ភូមិបុគ្គលចិត្តប្បវត្តិកថា

២៣២. កាមសុគតិយំ ហោន្តិ, មហាបាកា យថារហំ;
មហគ្គតវិបាកា ច, យថាសន្ធិវវត្ថិតា។

២៣៣. អារុប្បកាមបុញ្ញានិ, វិយុត្តានិ ច ទិដ្ឋិយា;
ឧទ្ធច្ចសហិតញ្ចេតិ, ហោន្តិ សព្ពត្ថ ចុទ្ទស។

២៣៤. សន្តីរណមនោធាតុ-ចក្ខុសោតមនា បន;
ទស ចិត្តានិ ជាយន្តិ, សព្ពត្ថារូបវជ្ជិតេ។

២៣៥. ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា, វិចិកិច្ឆាយុតា តថា;
បញ្ច សព្ពត្ថ ជាយន្តិ, សុទ្ធាវាសវិវជ្ជិតេ។

២៣៦. ទោសមូលទ្វយញ្ចេវ, ឃានាទិត្តយមានសា;
អដ្ឋ សព្ពត្ថ ជាយន្តិ, មហគ្គតវិវជ្ជិតេ។

២៣៧. ចតុត្ថារុប្បជវនំ, អនាគាមិផលាទយោ;
មហាក្រិយា ច ជាយន្តិ, តេរសាបាយវជ្ជិតេ។

២៣៨. សេសារុប្បជវា ទ្វេ ទ្វេ, ឆាបាយុបរិវជ្ជិតេ;
សីតរូបជវា ហោន្តិ, អរូបាបាយវជ្ជិតេ។

២៣៩. សោតាបត្តិផលាទីនិ, សុទ្ធាបាយវិវជ្ជិតេ;
បឋមានុត្តរំ សុទ្ធា-បាយារូបវិវជ្ជិតេ។

២៤០. អារុប្បាភូមិភូតត្តា, ន គយ្ហន្តិ អនុត្តរា;
ឯកវោការភូមិ ច, រូបមត្តា ន គយ្ហតិ។

២៤១. សភុម្មា សព្ពភុម្មា ច, ឯកទ្វិត្តយវជ្ជិតា;
កថារូបសុទ្ធាវាស-ព្រហ្មាបាយវសាតិ ច។

២៤២. មានសា បញ្ច កោដ្ឋាសា, សត្តរស ចតុទ្ទស;
ឆត្តឹសតេកវីសា ច, ឯកញ្ចេវ យថាក្កមំ។

២៤៣. អដ្ឋារសាបិ ហោន្តេតេ, នវធាបិ បុនេកធា;
ចតុធា តិវិធា ចេវ, ឯកធាតិ ច ភេទតោ។

២៤៤. តេរសាបិ ច កោដ្ឋាសា, ភវន្តេកតិភូមកា;
ឆសត្តេកាទសសត្ត-រសភូមកមានសា។

២៤៥. ឯកទ្វយតិចតុក្កបញ្ចកាធិកវីសជា;
ឆព្ពីសតឹសជា ចេតិ, យថានុក្កមតោ ភវេ។

២៤៦. ចត្តារិ បុន ចត្តារិ, ឯកមដ្ឋដ្ឋ ចេកកំ;
ចត្តារេកាទស ទ្វេ ទ្វេ, សត្ត តេរស ចុទ្ទស។

២៤៧. ក្រិយាជវមហាបាកា , លោកុត្តរមហគ្គតា;
ទ្វេបញ្ញាស ន លព្ភន្តិ, ចតុរាបាយភូមិយំ។

២៤៨. កាមាវចរទេវេសុ, ឆសុ ភុម្មេ ច មានវេ;
កាមសុគតិយំ នត្ថិ, នវ បាកា មហគ្គតា។

២៤៩. ទោសមូលមហាបាកា, ឃានាទិត្តយមានសា;
នត្ថារូបវិបាកា ច, វីសតី រូបភូមិយំ។

២៥០ កង្ខាទិន្ទិយុតា បញ្ចរូបបាកា ចតុព្ពិធា;
បញ្ចាទោនុត្តរា ចេវ, សុទ្ធាវាសេ ន លព្ភរេ។

២៥១ អាទាវជ្ជនមគ្គា ច, បដិឃារូបមានសា;
កាមបាកា សិតារូបេ, តេចត្តាលីស នត្ថិ តេ។

២៥២ សត្តតឹស បរិត្តា ច, លព្ភន្តាបាយភូមិយំ;
មានសាសីតិ លព្ភន្តិ, កាមសុគតិយំ បន។

២៥៣ ឯកូនសត្តតិ រូបេ, សុទ្ធេ បញ្ញាស បញ្ច ច;
ឆចត្តាលីស អារុប្បេ, នត្ថាសញ្ញីសុ កិញ្ចិបិ។

២៥៤ ភត្តមេកទ្វិតិចតុបញ្ចកុម្មានិ សោឡស;
ទស បញ្ចទសេវាថ, ចតុត្តឹស ចតុទ្ទស។

២៥៥ អបាយាហេតុកានំ តុ, មហាបាកក្រិយាជវេ;
ហិត្វា សេសបរិត្តានិ, ចិត្តានិ បន លព្ភរេ។

២៥៦ ទ្វិហេតុកាហេតុកានំ, សេសានំ កាមមានសា;
លព្ភន្តិ បន ហិត្វាន, ញាណបាកក្រិយាជវេ។

២៥៧ តិហេតុកានំ សត្តានំ, តត្ថ តត្ថូបបត្តិយំ;
តត្ថ តត្ថូបបន្នានំ, លព្ភមានានិ លព្ភរេ។

២៥៨ តិហេតុកានំ សព្ពេបិ, មានសាបាយបាណិនំ;
សត្តតឹសាវសេសានំ, ឯកតាលីស និទ្ទិសេ។

២៥៩ បុថុជ្ជនាន សេក្ខានំ, ន សន្តិ ជវនក្រិយា;
ន សន្តិ វីតរាគានំ, បុញ្ញាបុញ្ញានិ សព្ពថា។

២៦០ កង្ខាទិន្ទិយុតា បញ្ច, សេក្ខានំ នត្ថិ មានសា;
ទោសមូលទ្វយញ្ចាបិ, នត្ថានាគាមិនោ បន។

២៦១ បវត្តិតារិយេស្វេវ, យថាសកមនុត្តរា;
មគ្គដ្ឋានំ សកោ មគ្គោ, នត្ថញ្ញំ កិញ្ចិ សព្ពថា។

២៦២ បុថុជ្ជនានំ ទ្វិន្នម្បិ, ផលដ្ឋានំ យថាក្កមំ;
តតិយស្ស ផលដ្ឋស្ស, ចតុត្ថស្ស ច សម្ភវា។

២៦៣ តេសដ្ឋិ ចេវ ចិត្តានិ, លព្ភន្តេកូនសដ្ឋិ ច;
សត្តបញ្ញាស ចិត្តានិ, តេបញ្ញាស ច សព្ពថា។

២៦៤ ចតុបញ្ញាស បញ្ញាស, បញ្ញាសទ្វយហីនកា;
កាមេសុ តេសំ សម្ភោន្តិ, ចតុតាលីស ចក្កមា។

២៦៥ តេចត្តាលីស ចេកូនចត្តាលីស យថាក្កមំ;
ភវន្តេកូនតាលីស, បញ្ចត្តឹស ច រូបិសុ។

២៦៦ សត្តវីស ច តេវីស, តេវីស ច យថាក្កមំ;
អារុប្បេសុបិ លព្ភន្តិ, តេសមដ្ឋារសេវ ច។

២៦៧ បុថុជ្ជនា ច ចត្តារោ, អបាយាហេតុកាទយោ;
អរិយា ចេវ អដ្ឋាតិ, ទ្វាទសន្នំ វសា សិយុំ។

២៦៨ ឆព្ពិធា ចិត្តកោដ្ឋាសា, ឯកបុគ្គលិកា តថា;
ចតុបញ្ចឆសត្តដ្ឋ-បុគ្គលដ្ឋាតិ ចក្កមា។

២៦៩ ឆព្ពីស ចុទ្ទសេវាថ, តេរស ទ្វេ ច មានសា;

ទស សត្តាធិកា ចេវ, បុន សត្តាធិកា ទសាតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ ភូមិបុគ្គលចិត្តប្បវត្តិកថា និដ្ឋិតា។

ឆដ្ឋោ បរិច្ឆេទោ។

សត្តមោ បរិច្ឆេទោ

៧. ភូមិបុគ្គលសម្ភវកថា

២៧០. ទ្វិហេតុកាហេតុកានំ , ន សម្ភវតិ អប្បនា;
អរហត្តញ្ច នត្ថីតិ, នត្ថេវ ជវនក្រិយា។

២៧១. ញាណបាកា ន វត្តន្តិ, ជឡត្តា មូលសន្ធិយា;
ទ្វិហេតុកគតាលម្ពំ, សិយា សុគតិយំ ន វា។

២៧២. តិហេតុកានំ សត្តានំ, សមថញ្ច វិបស្សនំ;
ភាវេន្តានំ បវត្តន្តិ, ឆព្ពីសតិបិ អប្បនា។

២៧៣. អរហន្តាន សត្តានំ, ភវន្តិ ជវនក្រិយា;
យថាភូមិនិយាមេន, ញាណបាកា ច លព្ភរេ។

២៧៤. វជ្ឈា បឋមមគ្គេន, កង្ខាទិដ្ឋិយុតា បន;
បដិឃំ តតិយេនេវ, កម្មមន្តេន សាសវំ។

២៧៥. តស្មា តេសំ ន វត្តន្តិ, តានិ ចិត្តានិ សព្ពថា;
មគ្គដ្ឋានំ តុ មគ្គោវ, នាញ្ញំ សម្ភោតិ កិញ្ចិបិ។

២៧៦. អហេតុកវិបាកានិ, លព្ភមានាយ វីថិយា;
សព្ពថាបិ ច សព្ពេសំ, សម្ភវន្តិ យថារហំ។

២៧៧. បញ្ចទ្វារេ មនោទ្វារេ, ធុវមាវជ្ជនទ្វយំ;
បរិត្តបុញ្ញាបុញ្ញានិ, លព្ភន្តិ លហុវុត្តិតោ។

២៧៨. ក្រិយាជវនមប្បនា, នត្ថាបាយេសុ ការណំ;
នត្ថិ សហេតុកា បាកា, ទុគ្គតត្តា ហិ សន្ធិយា។

២៧៩. ព្រហ្មានំ បដិឃំ នត្ថិ, ឈានវិក្ខម្ភិតំ គតា;
ហេដ្ឋាឈានំ វិរត្តត្តា, ន ភាវេន្តិ អរូបិនោ។

២៨០. បុព្វេវ ទិដ្ឋសច្ចាវ, អរិយារូបភូមកា;
តស្មាទិមគ្គោ នត្ថេត្ថ, កាយាភាវា សិតំ តថា។

២៨១. សុទ្ធាវាសាបិ បត្តាវ, ហេដ្ឋានុត្តរបញ្ចកំ;
សត្តបាបបហីនា ច, តស្មា នត្ថេត្ថ តានិ ច។

២៨២. បញ្ចទ្វារិកចិត្តានិ , ទ្វារាភាវេ ន វិជ្ជរេ;
សហេតុកវិបាកា ច, យថាភូមិវវត្ថិតា។

២៨៣. សម្ភវាសម្ភវញ្ចេវំ, ញត្វា បុគ្គលភូមិសុ;
លព្ភមានវសា តត្ថ, ចិត្តសង្គហមុទ្ទិសេ។

២៨៤. កុសលាទិប្បភេទា ច, តថា ភូមាទិភេទតោ;
វត្ថុទ្វារារម្មណតោ, ភូមិបុគ្គលតោបិ ច។

២៨៥. វិភាគោ យោ សមុទ្ទិដ្ឋោ,
ចិត្តានញ្ច តុ សម្ភវា;
ញេយ្យោ ចេតសិកានញ្ច,
សម្បយោគានុសារតោតិ។

ឥតិ ចិត្តវិភាគេ ភូមិបុគ្គលសម្ភវកថា និដ្ឋិតា។

សត្តមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច ចិត្តវិភាគោ។

អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ

២. ចេតសិកវិភាគោ

៨. ចេតសិកសម្បយោគកថា

២៨៦. ឥតិ ចិត្តវិធី ញត្វា, ទ្វេបញ្ញាស វិភាវិនា;
ញេយ្យា ចេតសិ សម្ភូតា, ធម្មា ចេតសិកា កថំ។

២៨៧. ផស្សោ ច វេទនា សញ្ញា, ចេតនេកគ្គតា តថា;
ជីវិតំ មនសិការោ, សត្ត សាធារណា ឥមេ។

២៨៨. វិតក្កោ ច វិចារោ ច, បីតិ ច វីរិយំ តថា;
ឆន្ទោ ច អធិមោក្ខោ ច, ឆ បកិណ្ណកនាមកា។

២៨៩. បុញ្ញាបុញ្ញេសុ បាកេសុ, ក្រិយាសុ ច យថារហំ;
មានសេសុ បវត្តន្តិ, វិប្បកិណ្ណា បកិណ្ណកា។

២៩០. សទ្ធា សតិន្ទ្រិយញ្ចេវ, ហិរោត្តប្បពលទ្វយំ;
អលោភោ ច អទោសោ ច, បញ្ញា មជ្ឈត្តតាបិ ច។

២៩១. អដ្ឋេតេ ឧត្តមា នាម, ធម្មា ឧត្តមសាធនា;
និវដ្ឋាតិ បវុច្ចន្តិ, យុគឡា ឆ តតោបរេ។

២៩២. បស្សទ្ធិ កាយចិត្តានំ, លហុតា មុទុតា តថា;
កម្មញ្ញតា ច បាគុញ្ញ-តា ច ឧជុកតាតិ ច។

២៩៣. អប្បមញ្ញាទ្វយំ នាម, ករុណាមុទិតា សិយុំ;
សម្មាវាចា ច កម្មន្តា-ជីវា ច វិរតិត្តយំ។

២៩៤. បញ្ចវីស បនិច្ចេតេ, អនវជ្ជា យថារហំ;
បាបាហេតុកមុត្តេសុ, អនវជ្ជេសុ ជាយរេ។

២៩៥. លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
មានោ ទិដ្ឋិ ច សំសយោ;
ថិនមិទ្ធញ្ច ឧទ្ធច្ចំ,
កុក្កុច្ចញ្ច តថា ទស។

២៩៦. អហិរិកមនោត្តប្បំ, ឥស្សា មច្ឆរិយន្តិ ច;
ហោន្តិ ចុទ្ទស សាវជ្ជា, សាវជ្ជេស្វេវ សម្ភវា។

២៩៧. ទ្វេបញ្ញាស ចតុទ្ទេវំ, ធម្មា ចេតសិកា ឋិតា;
តេសំ ទានិ បវក្ខាមិ, សម្បយោគញ្ច សង្គហំ។

២៩៨. សត្ត សាធារណា សព្ព-ចិត្តសាធារណា តតោ;
ចិត្តេន សទ្ធិ អដ្ឋន្នំ, វិប្បយោគោ ន កត្ថចិ។

២៩៩. វិតក្កោ បញ្ចវិញ្ញាណំ, ទុតិយាទិវិវជ្ជិតោ;
វិចារោបិ ច តត្ថេវ, តតិយាទិវិវជ្ជិតោ។

៣០០ សោមនស្សយុតេ បីតិ-ចតុត្ថជ្ឈានវជ្ជិតេ;
វីរិយំ បឋមាវជ្ជ-វិបាកាហេតុវជ្ជិតេ។

៣០១. ឆន្ទោ សម្ភោតិ សព្ពត្ថ, មោមូហាហេតុវជ្ជិតេ;
អធិមោក្ខោ វិចិកិច្ឆា-បញ្ចវិញ្ញាណវជ្ជិតេ។

៣០២ ឆសដ្ឋិ បញ្ចបញ្ញាស, សត្តតិ ចេវ សោឡស;
វីសតេកាទសេវាថ, បកិណ្ណកវិវជ្ជិតា។

៣០៣ មានសា បញ្ចបញ្ញាស, សវិតក្កា ឆសដ្ឋិ ច;
សវិចារេកបញ្ញាស, សប្បីតិកមនា តថា។

៣០៤ តេសត្តតិ សវីរិយា, សឆន្ទេកូនសត្តតិ;
សាធិមោក្ខា បវុច្ចន្តិ, អដ្ឋសត្តតិ មានសា។

៣០៥ បញ្ញាប្បមញ្ញាវិរតី, ហិត្វា ឯកូនសដ្ឋិសុ;
បាបាហេតុកមុត្តេសុ, សទ្ធាទេកូនវីសតិ។

៣០៦ ទ្វិហេតុកាហេតុបាបវជ្ជិតេសុ សមាសតោ;
បញ្ញា តុ ជាយតេ សត្តចត្តាលីសេសុ សព្ពថា។

៣០៧ មហាក្រិយាកាមបុញ្ញ-រូបជ្ឈានេសុ ជាយរេ;
អប្បមញ្ញាដ្ឋវីសេសុ, ហិត្វា ឈានំ តុ បញ្ចមំ។

៣០៨ លោកុត្តរេសុ សព្ពត្ថ, សហេវ វិរតិត្តយំ;
កាមបុញ្ញេសុ សម្ភោតិ, យថាសម្ភវតោ វិសុំ។

៣០៩ វិរតីអប្បមញ្ញាសុ, បញ្ចស្វបិ យថារហំ;
កទាចិទេវ សម្ភោតិ, ឯកេកោវ ន ចេកតោ។

៣១០ អហិរីកមនោត្តប្បំ, មោហឧទ្ធច្ចមេវ ច;
បាបសាធារណា នាម, ចត្តារោ បាបសម្ភវា។

៣១១ លោភោ ច លោភមូលេសុ, ទិដ្ឋិយុត្តេសុ ទិដ្ឋិ ច;
មានោ ទិដ្ឋិវិយុត្តេសុ, ទិដ្ឋិមានា ន ចេកតោ។

៣១២ ទោសមូលេសុ ទោសោ ច, ឥស្សា មច្ឆរិយំ តថា;
កុក្កុច្ចមិតិ ចត្តារោ, វិចិកិច្ឆា តុ កង្ខិតេ។

៣១៣ សហេវ ថិនមិទ្ធំ តុ, សសង្ខារេសុ បញ្ចសុ;
ឥតិ ចុទ្ទស សាវជ្ជា, សាវជ្ជេស្វេវ និច្ឆិតា។

៣១៤ មានោ ច ថិនមិទ្ធញ្ច, សហ វាថ វិសុំ ន វា;
ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចា, អញ្ញមញ្ញំ វិសុំ ន វាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ ចេតសិកសម្បយោគកថា និដ្ឋិតា។

អដ្ឋមោ បរិច្ឆេទោ។

នវមោ បរិច្ឆេទោ

៨. ចេតសិកសង្គហកថា

៣១៥. សត្ត សាធារណា ចេវ, ឆ ធម្មា ច បកិណ្ណកា;
សទ្ធាទិ បញ្ចវីសេតិ, អដ្ឋតឹស សមិស្សិតា។

៣១៦. កាមាវចរបុញ្ញេសុ, លព្ភន្តិ បឋមទ្វយេ;
សត្តតឹសេវ ទុតិយេ, បញ្ញាមត្តវិវជ្ជិតា។

៣១៧. តតិយេ ច យថាវុត្តា, បីតិមត្តវិវជ្ជិតា;
ឆត្តឹសេវ ចតុត្ថម្ហិ, បញ្ញាបីតិទ្វយំ វិនា។

៣១៨. មហាក្រិយាសុ យុជ្ជន្តិ, ហិត្វា វិរតិយោ តថា;
បញ្ចតឹស ចតុត្តឹសទ្វយំ តេត្តឹសកំ កមា។

៣១៩. ឋបេត្វា អប្បមញ្ញា ច, មហាបាកេសុ យោជិតា;
តេត្តឹសា ចេវ ទ្វត្តឹសទ្វយេកត្តឹសកំ កមា។

៣២០. អប្បមញ្ញា គហេត្វាន, ហិត្វា វិរតិយោ តថា;
បញ្ចតឹសេវ បឋមេ, រូបាវចរមានសេ។

៣២១. វិតក្កំ ទុតិយេ ហិត្វា, វិចារញ្ច តតោ បរំ;
ចតុត្ថេ បន បីតិញ្ច, អប្បមញ្ញញ្ច បញ្ចមេ។

៣២២. យថាវុត្តបការាវ , ចតុត្តឹស យថាក្កមំ;
តេត្តឹស ចេវ ទ្វត្តឹស, សមតឹសញ្ច លព្ភរេ។

៣២៣. បញ្ចមេន សមានា ច, ឋបេត្វារុប្បមានសា;
ភូមារម្មណភេទញ្ច, អង្គានញ្ច បណីតតំ។

៣២៤. អប្បមញ្ញា ឋបេត្វាន, គហេត្វា វិរតិត្តយំ;
ឆត្តឹសានុត្តរេ ហោន្តិ, បឋមជ្ឈានមានសេ។

៣២៥. វិតក្កំ ទុតិយេ ហិត្វា, វិចារញ្ច តតោ បរំ;
បីតី ហិត្វា ចតុត្ថេ ច, បញ្ចមេបិ ច សព្ពថា។

៣២៦. យថាវុត្តប្បការាវ, បញ្ចតឹស យថាក្កមំ;
ចតុត្តឹសញ្ច តេត្តឹស, តថា តេត្តឹស ចាបរេ។

៣២៧. ឯវំ ពាវីសធា ភេទោ, អនវជ្ជេសុ សង្គហោ;
ឯកូនសដ្ឋិចិត្តេសុ, អដ្ឋតឹសានមីរិតោ។

៣២៨. វិរតី អប្បមញ្ញា ច, គហេត្វា បន សព្ពសោ;
ឯកមេកំ គហេត្វា ច, បច្ចក្ខាយ ច សព្ពថា។

៣២៩. កាមេសុ សត្តធា បុញ្ញេ, ចតុធា ច ក្រិយេ តថា;
រូបជ្ឈានចតុក្កេ ច, កត្តព្ពោយម្បិ សង្គហោ។

៣៣០. ឥមិនា បនុបាយេន, សមសត្តតិ ភេទតោ;
អនវជ្ជេសុ វិញ្ញេយ្យោ, ចិត្តុប្បាទេសុ សង្គហោ។

៣៣១. ឥតិ សព្ពប្បការេន, អនវជ្ជវិនិច្ឆយំ;
ញត្វា យោជេយ្យ មេធាវី, សាវជ្ជេសុ ច សង្គហំ។

៣៣២. សត្ត សាធារណា ចេវ, ឆ ធម្មា ច បកិណ្ណកា;
ចត្តារោ បាបសាមញ្ញា, ធម្មា សត្តរសេវិមេ។

៣៣៣ ឯកូនវីសាសង្ខារេ, បឋមេ លោភទិដ្ឋិយា;
ទុតិយេ លោភមានេន, យថាវុត្តា ច តត្តកា។

៣៣៤ អដ្ឋារស វិនា បីតឹ, តតិយេ លោភទិដ្ឋិយា;
ចតុត្ថេបិ វិនា បីតឹ, លោភមានេន តត្តកា។

៣៣៥ បដិឃេ ច វិនា បីតឹ, អសង្ខារេ តថេវ តេ;
លព្ភន្តិ ទោសកុក្កុច្ច-មច្ឆរិយាហិ វីសតិ។

៣៣៦ អសង្ខារេសុ វុត្តា ច, សសង្ខារេសុ បញ្ចធា;
ថីនមិទ្ធេនេកវីស, វីស ទ្វេវីសតិក្កមា។

៣៣៧ ឆន្ទំ បីតិញ្ច ឧទ្ធច្ចេ, ហិត្វា បញ្ចទសេវ តេ;
ហិត្វា វិមោក្ខំ កង្ខញ្ច, គហេត្វា កង្ខិតេ តថា។

៣៣៨ សត្តវីសតិធម្មានំ, ឥតិ ទ្វាទស សង្គហា;
ទ្វាទសាបុញ្ញចិត្តេសុ, វិញ្ញាតព្វា វិភាវិនា។

៣៣៩ ហិត្វា ឆាន្ទិយតេ ធម្មេ, គហេត្វា ច យថារហំ;
ចតុត្តឹសាបិ វិញ្ញេយ្យា, សង្គហា តត្ថ វិញ្ញុនា។

៣៤០ ទ្វាទសាកុសលេស្វេវ, ញត្វា សង្គហមុត្តរំ;
ញេយ្យាហេតុកចិត្តេសុ, សង្គហំ កមតោ កថំ?

៣៤១ សត្ត សាធារណា ឆន្ទវជ្ជិតា ច បកិណ្ណកា;
ហសិតុប្បាទចិត្តម្ហិ, ទ្វាទសេវ បកាសិតា។

៣៤២ វោដ្ឋព្វេ ច វិនា បីតឹ, វីរិយំ សុខតីរណេ;
ឯកាទស យថាវុត្តា, ធម្មា ទ្វីសុបិ ទេសិតា។

៣៤៣ មនោធាតុត្តិកេ ចេវ, ឧបេក្ខាតីរណទ្វយេ;
ទស ហោន្តិ យថាវុត្តា, ហិត្វា វីរិយបីតិយោ។

៣៤៤ សត្ត សាធារណា ឯវ, បញ្ចវិញ្ញាណសម្ភវា;
តច្ចាហេតុកចិត្តេសុ, បញ្ចធា សង្គហោ បិតោ។

៣៤៥ ឥតិ ចេតសិកេ ធម្មេ, ចិត្តេសុ គណិតេ បុន;
ចិត្តេន សហ សង្គយ្ហ, គណេយ្យាបិ ច បណ្ឌិតោ។

៣៤៦ អដ្ឋតឹសាតិ យេ វុត្តា, ចិត្តេន សហ តេ បុន;
ឯកូនចត្តាលីសេតិ, សព្វត្ថេកាធិកំ នយេ។

៣៤៧ ទ្វាវីសេវ ទស ទ្វេ ច, បញ្ច ចេតិ យថារហំ;
សង្គហា សម្បយុត្តានំ, តាលីសេកូនកា កថា។

៣៤៨ វិតក្កោ ច វិចារោ ច, បីតិ បញ្ញា តថា បន;
អប្បមញ្ញា វិរតីតិ, នវ ធម្មា យថារហំ។

៣៤៩ គហេតព្វាបនេតព្វា, ភវន្តិ អនវជ្ជកេ;
បរិវត្តេតិ សព្វត្ថ, វេទនា តុ យថារហំ។

៣៥០ ឆន្ទាធិមោក្ខវីរិយា , សទ្ធាទេកូនវីសតិ;
ផស្សាទយោ ឆឡេវាតិ, ន ចលន្តដ្ឋវីសតិ។

៣៥១ តេរសេវ តុ សាវជ្ជេ, ឆឡេវាហេតុមានសេ;
ន ចលន្តិ ទស អញ្ញេ, ចុទ្ទសា ឆ ច សម្ភវាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ ចេតសិកសង្គហកថា និដ្ឋិតា។

នវមោ បរិច្ឆេទោ។

ទសមោ បរិច្ឆេទោ

១០. បភេទកថា

៣៥២ ឯកុប្បាទា និរោធា ច, ឯកាលម្ពណវត្ថុកា;
សហគតា សហជាតា, សំសដ្ឋា សហវុត្តិនោ។

៣៥៣ ភេបញ្ញាស បនិច្ចេតេ, សម្បយុត្តា យថារហំ;
ចិត្តចេតសិកា ធម្មា, អដ្ឋារសវិធាបិ ច។

៣៥៤ ឯកធា ឆព្ពិធា ចេវ, ចតុធា សត្តធា បិតា;
ចិត្តុប្បាទបភេទេន, ភិន្ទិតព្ពា វិភាវិនា។

៣៥៥ អដ្ឋ ធម្មាវិនិព្ភោគា, ភិន្នាសីតិ នវុត្តរា;
សត្តសតំ ទស ទ្វេ ច, សព្ពេ ហោន្តិ សមិស្សិតា។

៣៥៦ សន្តីរណមនោធាតុ, សិតវោដ្ឋព្ពនា តថា;
អបុញ្ញា កាមបុញ្ញា ច, មហាបាកា មហាក្រិយា។

៣៥៧ បឋមជ្ឈានធម្មា ច, លោកុត្តរមហគ្គតា;
បញ្ចបញ្ញាស សព្ពេបិ, វិតក្កា ហោន្តិ ភេទិតា។

៣៥៨ វិចារាបិ ច តេយេវ, ទុតិយជ្ឈាននាមកា;
ឯកាទសាបរេ ចេតិ, ឆសដ្ឋិ បរិទីបិតា។

៣៥៩ អបុញ្ញា កាមបុញ្ញា ច, មហាបាកា មហាក្រិយា;
ចតុក្កា ចេវ ចត្តារោ, សិតញ្ច សុខតីរណំ។

៣៦០ បឋមាទិតិកជ្ឈានា , លោកុត្តរមហគ្គតា;
តច្ចេវមេកបញ្ញាស, បីតិយោ ហោន្តិ សព្ពថា។

៣៦១ សិតវោដ្ឋព្ពនា ទ្វេ ច, សាវជ្ជា ចានវជ្ជកា;
ភិន្នមេវំ តុ វិរិយំ, តេសត្តតិវិធំ ភវេ។

៣៦២ សាវជ្ជា ចានវជ្ជា ច, មោមូហទ្វយវជ្ជិតា;
ឆន្ទា ភវន្តិ សព្ពេបិ, សដ្ឋិភេទា នវុត្តរា។

៣៦៣ សន្តីរណមនោធាតុ, សិតវោដ្ឋព្ពនា តថា;
សាវជ្ជា ចានវជ្ជា ច, វិចិកិច្ឆាវិវជ្ជិតា។

៣៦៤ អធិមោក្ខា បនិច្ចេវំ, អដ្ឋសត្តតិ ភេទិតា;
តិសតំ នវុតិ ទ្វេ ច, ភិន្នា ហោន្តិ បកិណ្ណកា។

៣៦៥ ឯកូនសដ្ឋិ វា ហោន្តិ, សទ្ធាទេកូនវីសតិ;
សហស្សញ្ច សតញ្ចេកំ, ឯកវីសញ្ច សព្ពថា។

៣៦៦ ញាណេន សម្បយុត្តា ច, កាមេ ទ្វាទសធាបរេ;
បញ្ចតឹសាតិ បញ្ញាបិ, សត្តតាលីសធា កថា។

៣៦៧ បឋជ្ឈានចតុក្កា ច, កាមបុញ្ញា មហាក្រិយា;
អដ្ឋវីសប្បមញ្ញេវំ, ឆប្បញ្ញាស ភវន្តិ ច។

៣៦៨ អនុត្តរា កាមបុញ្ញា, តិស្សោ វិរតិយោ បន;
ហោន្តិ សោឡសធា ភិន្នា, អដ្ឋតាលីស បិណ្ឌិតា។

៣៦៩ បញ្ចវីសានវជ្ជេវំ, សម្បយុត្តា ចតុព្ពិធា;
សហស្សទ្វិសតញ្ចេវ, ទ្វិ ច សត្តតិ ភេទតោ។

៣៧០. ចត្តារោ បាបសាមញ្ញា, ភិន្នា ទ្វាទសធា បន;
អដ្ឋតាលីសធា ហោន្តិ, តេ សព្ពេ បរិបិណ្ឌិតា។

៣៧១. លោភោ បនដ្ឋធា ភិន្នោ, ថិនមិទ្ធញ្ច បញ្ចធា;
ចតុធា ទិដ្ឋិមានោ ច, ចតុធា ទិដ្ឋិយោ វិសុំ។

៣៧២. ទ្វិធា ទោសាទិចត្តារោ, វិចិកិច្ឆេកធាតិ ច;
សារជ្ជា សត្តធា វុត្តា, ភិន្នាសីតិ តិកុត្តរា។

៣៧៣. ឥច្ចដ្ឋារសធា វុត្តា, តេបញ្ញាសាបិ ភេទតោ;
ទ្វិសហស្សញ្ច តុ សតំ, ភវន្តេកូនសដ្ឋិ ច។

៣៧៤. វិតក្កវិចារបីតិសុខោបេក្ខាសុ បញ្ចសុ;
ភិន្ទិត្វា ឈានភេទេន, គហេតព្ពា អនុត្តរា។

៣៧៥. អញ្ញត្រ បន សព្ពត្ថ, នត្ថិ ភេទប្បយោជនំ;
អង្គេវ កស្មា គយ្ហន្តិ, អភេទេនាតិ លក្ខយេ។

៣៧៦. បឋមាទិចតុជ្ឈានា, លោកុត្តរមហគ្គតា;
តច្ចេកមេកទសធា, ចតុតាលីស បិណ្ឌិតា។

៣៧៧. តេវីស បញ្ចមា ចេតិ, សត្តសដ្ឋិ សមិស្សិតា;
អប្បនា តត្ថ សព្ពាបិ, អដ្ឋបញ្ញាស ទីបិតា។

៣៧៨. បញ្ចតីសេវ សង្ខេបា, លោកុត្តរមហគ្គតា;
អប្បនា តត្ថ សព្ពាបិ, ឆព្ពីសតិ បកាសិតា។

៣៧៩. ឥទ្ធិវិធំ ទិព្ពសោតំ, ចេតោបរិយនាមកា;
បុព្ពេនិវាសានុស្សតិ, ទិព្ពចក្ខូតិ បញ្ចធា។

៣៨០. អភិញ្ញាញាណមីរេន្តិ, រូបាវចរបញ្ចមា;
កុសលញ្ច ក្រិយា ចេតិ, ភេទិតំ ទុវិធម្បិ ច។

៣៨១. តំ ទ្វយម្បិ សម្មិស្សេត្វា, បញ្ចាភិញ្ញា ច លោកិយា;
អាសវក្ខយញាណញ្ច, ឆឡភិញ្ញា បវុច្ចរេ។

៣៨២. លោកិយា ច ទសាភិញ្ញា, ភិន្ទិត្វា កុសលក្រិយា;
សត្តសត្តតិ ឈានានិ, អដ្ឋសដ្ឋិ បនប្បនា។

៣៨៣. សត្តសត្តតិ ចិត្តានិ, ចតុបញ្ញាស សព្ពថា;
បចិតានិ ច ចិត្តានិ, ឯកតឹសសតំ សិយុន្តិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ បភេទកថា និដ្ឋិតា។

ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ

១១. រាសិសរូបកថា

៣៨៥. សព្ពំ សភាវសាមញ្ញ-វិសេសេន យថារហំ;
កតរាសិវសេនាថ, អដ្ឋារសវិធំ កថំ។

៣៨៥. ផស្សបញ្ចករាសី ច, ឈានិន្ទ្រិយមថាបរេ;
មគ្គពលហេតុកម្ម-បថលោកិយរាសយោ។

៣៨៦. និវរជ្ជា ឆ បស្សទ្ធិ-អាទិកា ច សតីមតា;
យុគនន្ទា ច សមថា, តថា យេវាបនាតិ ច។

៣៨៧. ផស្សោ ច វេទនា សញ្ញា, ចេតនា ចិត្តមេវ ច;
ផស្សបញ្ចករាសីតិ, បញ្ច ធម្មា បកាសិតា។

៣៨៨. វិតក្កោ ច វិចារោ ច, បីតិ ចេកគ្គតា តថា;
សុខំ ទុក្ខមុបេក្ខាតិ, សត្ត **ឈានង្គ**នាមកា។

៣៨៩. សទ្ធិន្ទ្រិយញ្ច វីរិយំ, សតិ ចេវ សមាធិ ច;
បញ្ញា ចតុព្ពិធា វុត្តា, មនោ បញ្ចាបិ វេទនា។

៣៩០. ជីវិតិន្ទ្រិយមេកន្តិ, ចក្ខាទីនិ ច សត្តធា;
ពាវីសតិ**ន្ទ្រិយា** នាម, ធម្មា សោឡស ទេសិតា។

៣៩១. អាទិមគ្គេ អនញ្ញាត-ញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ភវេ;
មជ្ឈេ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អន្តេ, អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយន្តិ ច។

៣៩២. បញ្ញានុត្តរចិត្តេសុ, ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិបិ;
តីហេតុកេសុ សេសេសុ, ឯកំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ មតំ។

៣៩៣. សុខំ ទុក្ខិន្ទ្រិយញ្ចេវ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ តថា;
ទោមនស្សមុបេក្ខាតិ, បញ្ចធា វេទនា កថា។

៣៩៤. បោរូបវសា ទ្វេធា, ជីវិតិន្ទ្រិយមេកកំ;
ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាកាយិត្ថិបុរិសិន្ទ្រិយា។

៣៩៥. តត្ថ ជីវិតរូបញ្ច, អជ្ឈត្ត ន តុ គយ្ហរេ;
តស្មា នាមិន្ទ្រិយានេវ, ទសបញ្ច វិនិទ្ទិសេ។

៣៩៦. សម្មាទិដ្ឋិ ច សង្កប្បោ, វាយាមោ វិរតិត្តយំ;
សម្មាសតិ សមាធិ ច, មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច ធម្មតោ។

៣៩៧. **មគ្គង្គានិ** នវេតានិ, ទ្វាទសាបិ យតោ ទ្វិធា;
សម្មាមិច្ឆាតិ សង្កប្បោ, វាយាមោ ច សមាធិ ច។

៣៩៨. លោកបាលទុកញ្ចេវ , ហិរោត្តប្បមថាបរំ;
អហិរីកមនោត្តប្បំ, ទុកំ លោកវិនាសកំ។

៣៩៩. បញ្ច សទ្ធាទយោ ចេតិ, **ពលធម្មា** នវេរិតា;
កណ្ហសុក្កវសេនាបិ, បដិបក្ខេ អកម្បិយា។

៤០០. ឆ ហេតូ **ហេតុរាសិម្ហិ,**
លោភាលោភាទិកា តិកា;
មោមូហេ កង្ខិតុទ្ធច្ចា,
តត្ថ វុត្តាតិ អដ្ឋធា។

៤០១. មិច្ឆាទិដ្ឋិ អភិជ្ឈា ច, ព្យាបាទោ វិរតិត្តយំ;
សម្មាទិដ្ឋិនភិជ្ឈា ច, អព្យាបាទោ ច ចេតនា។

៤០២. ទស **កម្មបថានេ**ត្ថ, វុត្តា វិរតិចេតនា;
លោកបាលវិនាសាតិ, វុត្តា លោកទុកា ទ្វិធា។

៤០៣. **បស្សទ្ធិអាទិយុគឡា**, និរវជ្ជា ឆ រាសយោ;
សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច, **ឧបការទុកំ** ភវេ។

៤០៤. **យុគនន្ធទុកំ** នាម, សមថោ ច វិបស្សនា;
បគ្គហោ ច អវិក្ខេបោ, **សមថទ្ទុក**មីរិតំ។

៤០៥. យេ សរូបេន និទ្ទិដ្ឋា, ចិត្តុប្បាទេសុ តាទិនា;
តេ ឋបេត្វាវសេសា តុ, **យេវាបនក**នាមកា។

៤០៦. ឆន្ទោ ច អធិមោក្ខោ ច, តត្រមជ្ឈត្តតា តថា;
ឧទ្ធច្ចំ មនសិការោ, បញ្ចបណ្ណកនាមកា។

៤០៧. មានោ ច ថិនមិទ្ធញ្ច, ឥស្សា មច្ឆរិយំ តថា;
កុក្កុច្ចមប្បមញ្ញា ច, តិស្សោ វិរតិយោបិ ច។

៤០៨. ឯតេ អនិយតា នាម, ឯកាទស យថារហំ;
តតោ ច សេសា សព្ពេបិ, និយតាតិ បកិត្តិតា។

៤០៩. កេចិ រាសី ន ភជន្តិ, កេចិ ចានិយតា យតោ;
តស្មា យេវាបនាតេវ, ធម្មា សោឡស ទេសិតា។

៤១០. សត្តតឹសាវសេសា តុ, តត្ថ តត្ថ យថារហំ;
សរូបេនេវ និទ្ទិដ្ឋា, ចិត្តុប្បាទេសុ សព្ពថា។

៤១១. ទេសិតានុត្តរុទ្ធច្ចេ, នាមតោ វិរតុទ្វា;
តថានុត្តរចិត្តេសុ, និយតំ វិរតិត្តយំ។

៤១២. ចិត្តំ វិតក្កោ សទ្ធា ច,
ហិរោត្តប្បពលទ្វយំ;
អលោភោ ច អទោសោ ច,
លោភោ ទោសោ ច ទិដ្ឋិ ច។

៤១៣. អហិរីកមនោត្តប្បំ,
ឧទ្ធច្ចំ វិរតិត្តយំ;
សោឡសេតេ យថាយោគំ,
ទ្វីសុ ឋានេសុ ទេសិតា។

៤១៤. វេទនា តីសុ វីរិយំ, សតិ ច ចតុរាសិកា;
សមាធិ ឆសុ បញ្ញា ច, សត្តដ្ឋានេសុ ទីបិតា។

៤១៥. ឯកវីស បនិច្ចេតេ, សវិភត្តិកនាមកា;
សេសា ទ្វត្តឹសតិ ធម្មា, សព្ពេបិ អវិភត្តិកាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ រាសិសរូបកថា និដ្ឋិតា។

ឯកាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ

១២. រាសិវិនិច្ឆយកថា

៤១៦. តត្ថ វិញ្ញាណកាយា ឆ, សត្ត វិញ្ញាណធាតុយោ;
ផស្សា ចក្ខាទិសម្ផស្សា, ឆព្ពិធា សត្តធាបិ ច។

៤១៧. ចក្ខុសម្ផស្សជាទីហិ , ភេទេហិ បន វេទនា;
សញ្ញា ច ចេតនា ចេវ, ភិន្នា ឆធា ច សត្តធា។

៤១៨. ចិត្តុប្បាទេសុ ធម្មា ច, ខន្ធាយតនធាតុយោ;
អាហារា ច យថាយោគំ, ផស្សបញ្ចករាសិយំ។

៤១៩. សព្ពេ សង្គហិតា ហោន្តិ, តស្មា នាមបរិគ្គហោ;
មូលរាសិ ច សោ សព្ព-សង្គហោតិ បវុច្ចតិ។

៤២០. ឈានរាសិម្ហិ បញ្ចេវ, ធម្មា សត្តប្បភេទតោ;
ឥន្ទ្រិយានិ ច ពាវីស, ធម្មតោ បន សោឡស។

៤២១. នវ មគ្គង្គធម្មា ច, ភិន្នា ទ្វាទសធាបិ តេ;
ឆឡេវ ហេតុយោ តត្ថ, ទេសិតា កង្ខិតុទ្ធវា។

៤២២. ទស កម្មបថា ធម្មា, ឆឡេវ បន ទេសិតា;
សេសាវ ទសធម្មេហិ, សមានា ចតុរាសយោ។

៤២៣. បញ្ញា ទសវិធា តត្ថ, វេទនា នវធា បិតា;
សមាធិ សត្តធា ហោតិ, វីរិយំ បន បញ្ចធា។

៤២៤. សតិ ភិន្នា ចតុធាវ, វិតក្កោ តិវិធោ មតោ;
ទ្វីធា ចិត្តាទយោ ហោន្តិ, ទសបញ្ចេវ សម្ភវា។

៤២៥. សេសា ទ្វត្តឹស សព្ពេបិ, ធម្មា ឯកេកធាបិ ច;
ហិត្វា រូបិន្ទ្រិយានេតេ, វិភាគា អដ្ឋធា កថំ។

៤២៦. ផស្សោ ច ចេតនា សញ្ញា, វិចារោ បីតិ ជីវិតំ;
និរវជ្ជា ឆ យុគឡា, សាវជ្ជមោហកង្ខិតា។

៤២៧. យេវាបនកធម្មា ច, វិរតុទ្ធច្ចវជ្ជិតា;
ទ្វាទសា ចេតិ សព្ពេបិ, ទ្វត្តឹសកេកធា តថា។

៤២៨. ចិត្តំ មនិន្ទ្រិយំ ចិត្តំ, សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ ពលំ;
ពលេសុ លោកិយា វុត្តា, លោកិយេ ច ទុកទ្វយេ។

៤២៩. លោភាលោភាទិកា ទ្វេ ទ្វេ,
ចត្តារោ ហេតុរាសិយំ;
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច មគ្គង្គេ,
បញ្ចកម្មបថេបិ តេ។

៤៣០. យេវាបនករាសិម្ហិ, ទេសិតា វិរតុទ្ធវា;
មគ្គហេតូសុ ចេវេតិ, ទ្វិធា បញ្ចទស បិតា។

៤៣១. វិតក្កោ ឈានមគ្គេសុ, តិវិធា នវធា បន;
វេទនា មូលរាសិម្ហិ, តថា ឈានិន្ទ្រិយេសុ ច។

៤៣២. ឥន្ទ្រិយមគ្គរាសិម្ហិ, ពលបិដ្ឋិទុកត្តិកេ;
ចតុធា សតិ តត្ថេវ, វីរិយម្បិ ច បញ្ចធា។

៤៣៣ សមាធិ សត្តធា វុត្តោ, ឈានង្គេសុ ច តត្ថ ច;
តត្ថេវ ទសធា បញ្ញា, ហេតុកម្មបថេសុ ច។

៤៣៤ ទសនវសត្តបញ្ចចតុតិទ្វេកធា ឋិតា;
ឆទ្វេកកា បញ្ចទស, ទ្វត្តឹស ច យថាក្កមំ។

៤៣៥ អដ្ឋ វិភាគសង្ខេបា, បទានិ ទសធា សិយុំ;
តេបញ្ញាសេវ ធម្មា ច, អដ្ឋារស ច រាសយោ។

៤៣៦ ឥតិ ធម្មវវត្ថានេ, **ធម្មសង្គណិយំ** បន;
ចិត្តុប្បាទបរិច្ឆេទេ, ឧទ្ទេសនយសង្គហោ។

៤៣៧ បទានិ ចតុរាសីតិ, ទេសិតានិ សរូបតោ;
យេវាបនកនាមេន, សោឡសេវ យថារហំ។

៤៣៨ ឥត្ថានិយតនាមានិ, បទានេកាទសេវ តុ;
វុត្តានេកូននវុតិ, និយតានេវ សម្ភវា។

៤៣៩ អសម្ភិន្នបទានេត្ថ, តេបញ្ញាសេវ សព្ពថា;
ចិត្តចេតសិកានំ តុ, វសេន បរិទីបយេ។

៤៤០ វិភាគបទធម្មានំ , វសេនេវំ បកាសិតោ;
ចិត្តចេតសិកានំ តុ, កមតោ រាសិនិច្ឆយោតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ រាសិវិនិច្ឆយកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វាទសមោ បរិច្ឆេទោ។

តេរសមោ បរិច្ឆេទោ

១៣. រាសិយោគកថា

៤៤១. ឥតិ រាសិវិធឹ ញត្វា, លព្ភមានវសា ពុធោ;
តេសមេវាថ យោគម្បិ, ចិត្តុប្បាទេសុ ទីបយេ។

៤៤២. កាមាវចរកុសលស្ស, បឋមទ្វយមានសេ;
សព្ពេបិ រាសយោ ហោន្តិ, យថាសម្ភវតោ កថំ។

៤៤៣. ផស្សបញ្ចករាសី ច, ឈានបញ្ចករាសិ ច;
ឥន្ទ្រិយដ្ឋករាសី ច, មគ្គបញ្ចករាសិ ច។

៤៤៤. ពលសត្តករាសី ច, ហេតុកម្មបថត្តិកា;
ទសាវសេសា រាសី ច, លោកបាលទុកាទយោ។

៤៤៥. យេវាបនកនវកំ, និយតុទ្ធច្ចវជ្ជិតា;
អប្បមញ្ញាទ្វយញ្ចេវ, តិស្សោ វិរតិយោតិ ច។

៤៤៦. ឥតិ សត្តរសេវេតេ, ទេសិតា ច សរូបតោ;
យេវាបនករាសី ច, លព្ភន្តិដ្ឋារសាបិ ច។

៤៤៧. ឆប្បញ្ញាស បទានេត្ថ, ទេសិតានិ សរូបតោ;
ធម្មា បន សមតឹស, តត្ថ ហោន្តិ សរូបតោ។

៤៤៨. តានិ យេវាបនកេហិ, បញ្ចសដ្ឋិ បទានិ ច;
ធម្មា ចេកូនតាលីស, ភវន្តិ បន សម្ភវា។

៤៤៩. តត្ថ ទ្វាទស ធម្មា ច, ទេសិតា សវិភត្តិកា;
អវសេសា តុ សព្ពេបិ, អវិភត្តិកនាមកា។

៤៥០. ឯកទ្វិ ច តិចតុក្ក-ឆសត្តដ្ឋានិកា បន;
សត្តវីស ច សត្តេកោ, ទ្វេកេកោ ច យថាក្កមំ។

៤៥១. និយតា តុ ចតុត្តឹស, ធម្មាវ សហវុត្តិតោ;
យថាសម្ភវវុត្តិតោ, បញ្ចធា និយតា កថា។

៤៥២. តត្ថ ចានិយតេ សព្ពេ, គហេត្វា ច បហាយ ច;
បច្ចេកញ្ច គហេត្វាបិ, សត្តធា យោជនក្កមោ។

៤៥៣. សកិមេកូនតាលីស, ចតុត្តឹស យថាក្កមំ;
បញ្ចក្ខត្តុញ្ច យោជេយ្យ, បញ្ចតឹសាតិ បណ្ឌិតោ។

៤៥៤. រាសយោ ច បទានីធ, ធម្មន្តរវិភត្តិយោ;
សរូបយេវាបនកេ, និយតានិយតេ យថា។

៤៥៥. យោជនានយភេទញ្ច, គណនាសង្គហដ្ឋិតិ;
លព្ភមានានុមានេន, សល្លក្ខេន្តោ តហឹ តហឹ។

៤៥៦. ញាណំ ញាណវិយុត្តម្ហិ, ហិត្វា បីតឹ ឧបេក្ខិតេ;
វេទនា បរិវត្តេន្តោ, កាមបុញ្ញេ ច សេសកេ។

៤៥៧. មហាក្រិយេ ច យោជេយ្យ, បហាយ វិរតិត្តយំ;
អប្បមញ្ញា ច ហិត្វាថ, មហាបាកេ ច យោជយេ។

៤៥៨. តក្កាទី កមតោ ហិត្វា, សព្ពត្ថ វិរតិត្តយំ;
បញ្ចមេ អប្បមញ្ញាយ, ហិត្វា រូបេ ច យោជយេ។

៤៥៩. ហិត្វាប្បមញ្ញា យោជយេ, យថាឈានមនុត្តរេ;
លោកុត្តរិន្ទ្រិយញ្ចេវ, គហេត្វា វិរតិត្តយំ។

៤៦០. ឈានានិ ចតុតាលីស, សុខយុត្តានិ វត្តរេ;
ឧបេក្ខិតានិ តេវីស, បញ្ចមជ្ឈានេ ច សព្ពថា។

៤៦១. អប្បមញ្ញាវិរតិយោ, កាមបុញ្ញេសុ លព្ភរេ;
អប្បមញ្ញា រូបជ្ឈាន-ចតុក្កេ ច មហាក្រិយេ។

៤៦២. លោកុត្តរេសុ សព្ពត្ថ, សម្ភោតិ វិរតិត្តយំ;
នត្ថិទ្វយម្បិ អារុប្បេ, មហាបាកេ ច បញ្ចមេ។

៤៦៣. វិតក្កាទិត្តយំ បញ្ញា, បញ្ច ឋានិយតា ចលា;
ហានិពុទ្ធិវសា សេសា, ន ចលន្តិ កុទាចនំ។

៤៦៤. ញាវីសតិវិធោ ចេត្ថ, សង្គហោ អនវជ្ជកេ;
ទ្វយទ្វយវសា ចេវ, ឈានបញ្ចកតោបិ ច។

៤៦៥. ភតិ ញត្វានវជ្ជេសុ, រាសិសង្គហ សម្ភវំ;
សាវជ្ជេសុបិ វិញ្ញេយ្យា, វិញ្ញូនា រាសយោ កថំ។

៤៦៦. លោភមូលេសុ បឋមេ, ផស្សបញ្ចករាសិ ច;
ឈានបញ្ចករាសី ច, តថេវិន្ទ្រិយបញ្ចកំ។

៤៦៧. មគ្គពលចតុក្កញ្ច, ហេតុកម្មបថទុកា;
លោកនាសករាសី ច, សមថោ សមថទ្ទុកា។

៤៦៨. ភាត្រមជ្ឈត្តតំ ហិត្វា, យេវាបនកនាមកា;
ចត្តារោ ចេតិ លព្ភន្តិ, តត្ថេកាទស រាសយោ។

៤៦៩. ទុត្តីសេវ បទានេត្ថ, ទេសិតានិ សរូបតោ;
តានិ យេវាបនកេហិ, ឆត្តីសេវ ភវន្តិ ច។

៤៧០. អសម្ភិន្នបទានេត្ថ, សមវីសតិ សម្ភវា;
សវិភត្តិកនាមា ច, នវ ធម្មា បកាសិតា។

៤៧១. ឯកទ្វយតិចតុក្ក-ឆដ្ឋាននិយតា បន;
ឯកាទស ឆឡេកា ច, កមេនេកោ បុនេកកោ។

៤៧២. នត្ថេវានិយតា ហេត្ថ, យេវាបនកនាមកា;
យោជនានយភេទោ ច, តស្មា តត្ថ ន វិជ្ជតិ។

៤៧៣. មានោ ច ថិនមិទ្ធញ្ច, តស្សា មច្ឆរិយំ តថា;
កុក្កុច្ចមិតិ សាវជ្ជេ, ឆឡេវានិយតា មតា។

៤៧៤. មានោ ទិដ្ឋិវិយុត្តេសុ, សសង្ខារេសុ បញ្ចសុ;
ថិនមិទ្ធំ តយោ សេសា, បដិឃទ្វយយោគិនោ។

៤៧៥. ភាច្ចេវមដ្ឋ សាវជ្ជា, អនវជ្ជដ្ឋវីសតិ;
ឆត្តីស មានសា សព្ពេ, ហោន្តានិយតយោគិនោ។

៤៧៦. តេហិ យុត្តា យថាយោគំ, ឯកទ្វិត្តយបញ្ចហិ;
ទ្វេ ទ្វាវីសំ តយោ ចេវ, នវ ចាថ យថាក្កមំ។

៤៧៧. ភតិ វុត្តានុសារេន, លព្ភមានវសា បន;
តទញ្ញេសុបិ យោជេយ្យ, សាវជ្ជេសុ យថាក្កមំ។

៤៧៨. លោភមូលេសុ លោភញ្ច, ទោសញ្ច បដិឃទ្វយេ;

មោហមូលេ កង្ខទ្វយំ, គហេត្វា ហេតុរាសិយំ។

៤៧៩ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិវិយុត្តម្ហិ, ហិត្វា បីតិមុបេក្ខិតេ;
វេទនំ បរិវត្តេន្តោ, ទោសមូលេ ច បណ្ឌិតោ។

៤៨០ កថា កម្មបថំ ទិដ្ឋិ,
បីតី ឆន្ទញ្ច មោមុហេ;
កង្ខិតេ អធិមោក្ខញ្ច,
ហិត្វា យោជេយ្យ រាសយោ។

៤៨១ ចិត្តស្ស ឋិតី បត្តាសុ, ចិត្តស្សេកគ្គតា បន;
កង្ខិតេ បរិហីនាវ, ឥន្ទ្រិយាទីសុ បញ្ចសុ។

៤៨២ ឥតិ ទ្វាទសធា ញត្វា, សាវជ្ជេសុបិ សង្គហំ;
អហេតុកេបិ វិញ្ញេយ្យា, យថាសម្ភវតោ កថំ។

៤៨៣ អដ្ឋារសាហេតុកេសុ , បញ្ចវិញ្ញាណមានសេ;
ផស្សបញ្ចករាសី ច, ឈានង្គានទុកំ តថា។

៤៨៤ ឥន្ទ្រិយត្តិករាសី ច, យេវាបនកនាមកោ;
ឯកោ មនសិការោតិ, ចត្តារោ រាសយោ សិយុំ។

៤៨៥ អសម្ភិន្នា បនង្គេវ, ទ្វេ តត្ថ សវិភត្តិកា;
ឯកទ្វយតិកង្គានា, ឆឡេកោ ច បុនេកកោ។

៤៨៦ មនោធាតុត្តិកាហេតុ-បដិសន្ធិយុគេ បន;
វិតក្កោ ច វិចារោ ច, អធិកា ឈានរាសិយំ។

៤៨៧ សុខសន្តីរណេ បីតិ, ទុតិយាវជ្ជនេ បន;
វីរិយញ្ច សមាធិញ្ច, លព្ភតិន្ទ្រិយរាសិយំ។

៤៨៨ អធិកា ហសិតេ ហោន្តិ, បីតិ ច វីរិយាទយោ;
យេវាបនាធិមោក្ខោ ច, បញ្ចវិញ្ញាណវជ្ជិតេ។

៤៨៩ ឥច្ចានវជ្ជេ ពាវីស,
សាវជ្ជេ ទ្វាទសាបរេ;
យោគា ហេតុម្ហិ បញ្ចេតេ,
តាលីសេកូនកា កថាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ រាសិយោគកថា និដ្ឋិតា។

តេរសមោ បរិច្ឆេទោ។

ចុទ្ទសមោ បរិច្ឆេទោ

១៤. រាសិសម្ភវកថា

៤៩០. នវេវ យេវាបនកា, អដ្ឋារស ច រាសយោ;
នវភីសតិសម្ភិន្នា, ទស ទ្វេ សវិភត្តិកា។

៤៩១. ឯកទ្វយតិចតុឆសត្តដ្ឋានានវជ្ជកេ;
សត្តវីសតិ សត្តេកោ, ទ្វយមេកោ បុនេកកោ។

៤៩២. ទសេវ យេវាបនកា, ឯកាទស ច រាសយោ;
អដ្ឋវីសតិសម្ភិន្នា, ទសេវ សវិភត្តិកា។

៤៩៣. ឯកទ្វយតិចតុក្កឆដ្ឋាននិយតា បន;
អដ្ឋារស ច សត្តេកោ, ឯកោ ចេកោវ បាបកេ។

៤៩៤. ទ្វេ យេវាបនកា ហោន្តិ, រាសយោ ច ចតុព្ពិធា;
តេរសេត្ថ អសម្ភិន្នា, តយោវ សវិភត្តិកា។

៤៩៥. ឯកទ្វយតិកដ្ឋានា, ទស ទ្វេកោ អហេតុកេ;
តច្ឋានវជ្ជា សាវជ្ជា-ហេតុកេ យោគនិច្ឆយោ។

៤៩៦. សត្តាបិ នត្ថិ សាវជ្ជេ, និរវជ្ជេ បកាសកោ;
អហេតុកេ ច មគ្គាទិរាសយោ នត្ថិ ចុទ្ទស។

៤៩៧. អនវជ្ជា តុ សាវជ្ជេ, សាវជ្ជកានវជ្ជកេ;
ចិត្តុប្បាទម្ហិ នត្ថេវ, នត្ថោភយមហេតុកេ។

៤៩៨. សាវជ្ជា បន សាវជ្ជេ, អនវជ្ជានវជ្ជកេ;
តហេតញ្ញា តុ សព្វត្ថ, សាធារណា បកិណ្ណកា។

៤៩៩. ឈានបញ្ចកចិត្តេសុ, សត្តសង្ខិសុ និទ្ទិសេ;
ឈានង្គយោគភេទេន, រាសិភេទំ តហឹ តហឹ។

៥០០. ចតុឆក្កានវជ្ជេសុ , ញាណបីតិកតំ តថា;
ចតុវីស បរិត្តេសុ, ចតុធា ភេទមុទ្ទិសេ។

៥០១. សរាគវីតរាគានំ, អប្បមញ្ញាបវត្តិយំ;
ករុណាមុទិតា ហោន្តិ, កាមបុញ្ញមហាក្រិយេ។

៥០២. ឧបចារប្បនាបត្តា, សុខិតា សត្តគោចរា;
តស្មា ន បញ្ចមារុប្បេ, មហាបាកេ អនុត្តរេ។

៥០៣. សោតាបតិតុបេក្ខាសុ, បរិកម្មាទិសម្ភវេ;
ឈានានំ តុល្យបាកត្តា, តប្បាកេសុ ច លព្ភរេ។

៥០៤. វិរតី ច សរាគានំ, វីតិក្កមនសម្ភវា;
សម្បត្តេ ច សមាទានេ, កាមបុញ្ញេសុ លព្ភរេ។

៥០៥. តំតំទ្វារិកទុស្សិល្យ-ចេតនុច្ឆេទកិច្ចតោ;
មគ្គេ ច តុល្យបាកត្តា, ផលេ ច និយតា សិយុំ។

៥០៦. បវត្តាការវិសយភិន្នា បញ្ចាបិ សម្ភវា;
លោកិយេ លព្ភមានាបិ, វិសុំ ចេវ សិយុំ ន វា។

៥០៧. បាបា លព្ភន្តិ បាបេសុ, សត្ត ឆក្កេកកា កមា;
សរូបយេវោភយកា, និយតដ្ឋ ឆឡេតរេ។

៥០៨. សាធារណា ច សព្ពត្ថ, យថាវុត្តា បកិណ្ណកា;
តត្ថ ចេកគ្គតា នត្ថិ, ឥន្ទ្រិយាទីសុ កង្ខិតេ។

៥០៩. ឆន្ទាធិមោក្ខា យេវាបិ, វីសេកាទសវជ្ជិតេ;
ឧទ្ធច្ចមេកាទសសុ, មជ្ឈត្តមនវជ្ជកេ។

៥១០. សព្ពត្ថ មនសិការោ, តិទ្វេកទ្វិតិកាបរេ;
អដ្ឋដ្ឋវីសចតូសុ, បញ្ចទ្វីសុ យថាក្កមំ។

៥១១. សមុទាយវសេនេត្ថ, ឧទ្ធច្ចវិរតិត្តយំ;
សវិភត្តិកមញ្ញត្ថ, អវិភត្តិកមេវ តំ។

៥១២. ចិត្តុប្បាទេសុ តេនេតំ, វិភត្តិអវិភត្តិកំ;
ឥតិ សាធុ សល្លក្ខេយ្យ, សម្ភវាសម្ភវំ ពុធោតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ រាសិសម្ភវកថា និដ្ឋិតា។

ចុទ្ទសមោ បរិច្ឆេទោ។

បន្នរសមោ បរិច្ឆេទោ

១៥. រាសិសង្គហកថា

៥១៣ តេត្តឹស ចេវ ទ្វត្តឹស, ឯកតឹស ច តឹស ច;
ឯកទ្វត្តឹសហីនា ច, តឹស ធម្មា**នវជ្ជកេ**។

៥១៤ ទស ធម្មា តុ **សាវជ្ជេ**, ឆបញ្ចចតុរាធិកា;
ឯកាទស ទស នវ, សត្តធា**ហេតុកេ** បន។

៥១៥ ឥត្ថំ ចុទ្ទសធា ភិន្នា, កោដ្ឋាសា តុ សរូបតោ;
វិភត្តា តេហិ យុត្តា ច, ចិត្តុប្បាទា យថាក្កមំ។

៥១៦ តិកដ្ឋកា បញ្ចវីស, ទស បញ្ចាធិកា នវ;
អដ្ឋារសេតិ សត្តេតេ, អនវជ្ជា តថេតរេ។

៥១៧ ទ្វេ ចត្តារោ ឆឡេកំ ទ្វេ,
បញ្ចាថ ទសធាបរេ;
សាវជ្ជាហេតុកា ចេតិ,
កោដ្ឋាសា ហោន្តិ ចុទ្ទស។

៥១៨ នវ ចាបិ ឆ ចត្តារោ, ចតុបញ្ចឆសត្តកា;
នវ ទ្វេ ទ្វេ តថេកោ ច, យេវាបនកសង្គហា។

៥១៩ តេហិ យុត្តា បនដ្ឋាថ, វីសេកតឹស មានសា;
ទ្វេ ទ្វេ ទ្វេ តីណិ ចេកំ ទ្វេ, អដ្ឋ ទស យថាក្កមំ។

៥២០ សត្តតឹសកតោ យាវ, ឯកតឹសា**នវជ្ជកេ**;
តិកដ្ឋកាទិកេ សត្ត, បិតា និយតសង្គហា។

៥២១ **ញាបេសុ** វីស ចេកូន-វីសដ្ឋារស សោឡស;
ចតុធា ទ្វីសុ ចតូសុ, ចតូសុ ទ្វីសុ ចដ្ឋិតា។

៥២២ ឯកទ្វិបញ្ចទសសុ, ច ទ្វិធា**ហេតុកេសុ** ច;
តិកទ្វេកាធិកា ធម្មា, ទសដ្ឋ ច យថាក្កមំ។

៥២៣ បញ្ចទ្វេកទ្វិភិបញ្ច, កោដ្ឋាសា និយតា បិតា;
តេហិ យុត្តា បនដ្ឋាថ, វីស ទ្វេ ទ្វេ តិកេកកា។

៥២៤ បុព្ពាបរទ្វយាបុញ្ញេ, កាមបាកេ អហេតុកេ;
បញ្ចមានុត្តរារុប្បេ, នត្ថានិយតសម្ភវោ។

៥២៥ ឆត្តឹសមានសេស្វេវ, លព្ភន្តានិយតា ន វា;
តេបញ្ញាសាវសេសា តុ, សព្ពេ និយតយោគិនោ។

៥២៦ និយតានិយតេ កត្វា, លព្ភន្តោភយថា តថា;
សរូបយេវោភយកា, តិវិធេវំ តុ សង្គហា។

៥២៧ ញេយ្យា វុត្តានុសារេន, តេហិ យុត្តាវ មានសា;
តតោ បុន វិភាវេយ្យ, សព្ពសង្គាហិកំ នយំ។

៥២៨ ឯកូនតាលីសកតោ, យាវេកត្តឹសកា បិតា;
នវធា **អនវជ្ជេសុ**, តេហិ យុត្តា ច មានសា។

៥២៩ ទ្វេ ចត្តារោ ទសេវាថ, តិកបញ្ចាធិកា ទស;
តេវីស កមតោ សត្ត, ទ្វេ ច បញ្ចទសាបរេ។

៥៣០. ទ្វេ ច ទ្វេ តិកទ្វេ ទ្វេកា, **សារជ្ជេសុ** ច សោឡស;
ឯកូនវីស វីសាថ, វីសេកទ្វិតយាធិកា។

៥៣១. **អហេតុកេ** បនដ្ឋាថ, ទសេកទ្វិតយាធិកា;
ទសបញ្ច ទ្វិកេកាតិ, ភវន្តេកូនវីសតិ។

៥៣២. លព្ភមានានុសារេន, ធម្មានំ បន សង្គហោ;
សក្កា វុត្តនយេនេវ, វិញ្ញាតុំ បន វិញ្ញុនាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ រាសិសង្គហកថា និដ្ឋិតា។

បន្នរសមោ បរិច្ឆេទោ។

សោឡសមោ បរិច្ឆេទោ

១៦. ចិត្តុប្បាទកថា

៥៣៣. ចិត្តុប្បាទេសុ ធម្មានំ, ឥតិ ញត្វា វិនិច្ឆយំ;
ចិត្តុប្បាទានមេវាថ, ញាតព្ពោ ភេទសង្គហោ។

៥៣៤. វេទនាហារតោ ចេវ, ហេតាធិបតិតោ តថា;
ឈានិន្ទ្រិយមគ្គពលា, យេវាបនបថាទិតោ។

៥៣៥. តត្ថ សុខា ច ទុក្ខា ច, អទុក្ខមសុខាតិ ច;
តិស្សោ ច **វេទនា** វុត្តា, សម្ភោគត្ថវិសេសតោ។

៥៣៦. សុខំ ទុក្ខំ សោមនស្សំ, ទោមនស្សមថាបរំ;
ឧបេក្ខិន្ទ្រិយមិច្ចេវំ, បញ្ចិន្ទ្រិយវិភាគតោ។

៥៣៧. កាយវិញ្ញាណយុគឡេ, សុខទុក្ខា ហិ វេទនា;
សោមនស្សំ ទោមនស្សំ, ឥតិ នាមំ លភន្តិ ន។

៥៣៨. អញ្ញត្ថ បន សព្ពត្ថ, សុខា ទុក្ខា ច វេទនា;
សោមនស្សំ ទោមនស្សំ, ឥតិ នាមំ លភន្តិ ច។

៥៣៩. អទុក្ខិ អសុខោបេក្ខា, មជ្ឈត្តាតិ ច វេទនា;
បញ្ចបញ្ញាសចិត្តេសុ, តទញ្ញេសុ បកាសិតា។

៥៤០. សុខទុក្ខិន្ទ្រិយយុត្តំ, កាយវិញ្ញាណកទ្វយំ;
ទោមនស្សិន្ទ្រិយយុត្តំ, បដិឃទ្វយមានសំ។

៥៤១. អដ្ឋារស បរិត្តានិ, ចតុក្កជ្ឈានមាទិតោ;
សោមនស្សិន្ទ្រិយយុត្តា, ទ្វាសដ្ឋិវិធ មានសា។

៥៤២. ទ្វត្តឹស ច បរិត្តានិ, តេវីស ឈានបញ្ចមា;
ហោន្តិុបេក្ខិន្ទ្រិយយុត្តា, បញ្ចបញ្ញាស មានសា។

៥៤៣. សុខយុត្តា តុ តេសដ្ឋិ, ទុក្ខយុត្តា តយោ តហឹ;
អទុក្ខមសុខយុត្តា, បញ្ចបញ្ញាសុបេក្ខកា។

៥៤៤. ឱជដ្ឋមករូបញ្ច, វេទនំ សន្ធិមានសំ;
នាមរូបញ្ច កមតោ, អាហរន្តីតិ ទេសិតា។

៥៤៥. **អាហារា** កពឡីការោ, ផស្សោ សញ្ចេតនា តថា;
វិញ្ញាណញ្ចេតិ ចត្តារោ, ឧបត្ថម្ភា ច សម្ភវា។

៥៤៦. ចិត្តុប្បាទេសុ សព្ពត្ថ,
អាហារារូបិនោ តយោ;
កពឡីការោ អាហារោ,
កាមេ កាយានុបាលកោ។

៥៤៧. អលោភោ ច អទោសោ ច,
អមោហោ ច តថាបរោ;
លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
ហេតូ ធម្មា ឆ ទេសិតា។

៥៤៨. កុសលាកុសលា ហេតូ, តយោ អព្យាកតាតិ ច;
នវទ្វាទសធា តត្ថ, វិបាកក្រិយភេទតោ។

៥៤៩. [illegible]ុស បញ្ចាធិកា ហោន្តិ, ភូមិភេទា តតោ តហឹ;
បុញ្ញបាកក្រិយាភេទា, តាលីស ចតុនូនកា។

៥៥០. សន្តីរណមនោធាតុ-បញ្ចវិញ្ញាណមានសេ;
វោដ្ឋព្ពនេ ច ហសិតេ, ហេតុ នាម ន វិជ្ជតិ។

៥៥១. លោភមូលេសុ លោភោ ច,
មោហោ ច បដិឃទ្វយេ;
ទោសោ មោហោ ច លព្ភន្តិ,
មោហោ ឯកោវ មោមុហេ។

៥៥២. ញាណេន វិប្បយុត្តេសុ,
អលោភាទិទ្វយំ ភវេ;
តតោ សេសេសុ សព្ពត្ថ,
អលោភាទិតយោបិ ច។

៥៥៣. តិហេតុកា សត្តចត្តា-លីស ហោន្តិ ទ្វិហេតុកា;
ពាវីស ទ្វេកហេតុកា, អដ្ឋារស អហេតុកា។

៥៥៤. ឆន្ទោ ចិត្តញ្ច វីរិយំ, វីមំសាតិ ចតុព្ពិធា;
សហជាតាធិបា ធម្មា, វុត្តា**ធិបតយោ** សិយុំ។

៥៥៥. យមាលម្ពំ គរុំ កត្វា, នាមធម្មា បវត្តរេ;
អារម្មណាធិបនាមេន, តទាលម្ពណមីរិតំ។

៥៥៦. តិហេតុកជវេស្វេកោ, ចតូសុបិ យថារហំ;
ទ្វិហេតុកេសុ សម្ភោតិ, វីមំសាធិបតី វិនា។

៥៥៧. អនុត្តរេ កាមបុញ្ញេ, តិហេតុកមហាក្រិយេ;
លោភមូលេ ច សាវជ្ជេ, លព្ភតាលម្ពណាធិបោ។

៥៥៨. ភត្ត ចានិយតា កាមេ, លព្ភមានាបិ លព្ភរេ;
មហគ្គតានុត្តរេសុ, និយតាវ យថារហំ។

៥៥៩. ក្រិយាទ្វិហេតុបដិឃេ ,
នត្ថេវាលម្ពណាធិបោ;
មោមូហាហេតុកេ បាកេ,
លោកិយេ ច ន កោចិបិ។

៥៦០. ឧភយាធិបយុត្តា ច, សហជាធិបយោគិនោ;
ឧភយានិយតាធិប្បា, សហជានិយតាធិបា។

៥៦១. ឧភយវិប្បយុត្តា ច, បញ្ចធា តត្ថ មានសា;
អដ្ឋដ្ឋារស វីសំ ឆ, សត្តតឹស យថាក្កមំ។

៥៦២. បញ្ញាធិបតិយោគា ច, ចតុរាធិបយោគិនោ;
តិវិធាធិបយុត្តា ច, វិមុត្តាបិ ច សព្ពថា។

៥៦៣. សោឡសាថ សមត្តឹស, ឆឡេវាថ យថាក្កមំ;
សត្តតឹសតិវិធាតិ, ចតុធេវម្បិ និទ្ទិសេ។

៥៦៤. វីមំសាធិបយុត្តា ច, សហជាធិបយោគិនោ;
អាលម្ពាធិបយុត្តា ច, វិប្បមុត្តាបិ សព្ពថា។

៥៦៥. ចតុត្តឹស ទ្វិបញ្ញាស, អដ្ឋវីស យថាក្កមំ;
សត្តតឹសតិ ចេវេតិ, ចតុធេវម្បិ និទ្ទិសេ។

៥៦៦. សហជាធិបលទ្ធា តុ, ទ្វេបញ្ញាសេវ សព្ពថា;
អាលម្ពាធិបលទ្ធា ច, ឧភយាធិបលាភិនោ។

៥៦៧. អដ្ឋវីសេវ សព្ពេបិ, ទ្វេបញ្ញាសេវ សាធិបា;
សេសា និរាធិបា សព្ពេ, សត្តតីសាបិ សព្ពថា។

៥៦៨. វេទនាទិវសេនេវំ, ញត្វា ភេទំ ចតុព្ពិធំ;
ឈានិន្ទ្រិយមគ្គពល-វសេនាបិ វិភាវយេ។

៥៦៩. វិតក្កហេដ្ឋិមំ ឈានំ, មនោបរំ មនិន្ទ្រិយំ;
ហេតុបរញ្ច មគ្គង្គំ, ពលំ វីរិយបច្ឆិមំ។

៥៧០. អវិតក្កេ បកតិយា, តស្មា ឈានំ ន វិជ្ជតិ;
អហេតុកេ ច មគ្គង្គំ, ពលញ្ចាវីរិយេ យថា។

៥៧១. អដ្ឋ រូបិន្ទ្រិយានេត្ថ, អគយ្ហន្តេវ សព្ពថា;
មគ្គិន្ទ្រិយពលង្គេសុ, សមាធិ ច ន កង្ខិតោ។

៥៧២. កាមបុញ្ញេស្វនិយតា, វិរតីបិ អនុទ្ធតា;
បញ្ញានុត្តរចិត្តេសុ, ឥន្ទ្រិយត្តយភាជិតា។

៥៧៣. សេសា វុត្តានុសារេន, លព្ភមានជ្ឈានាទិកា;
តេហិ យុត្តា ច វិញ្ញេយ្យា, ចិត្តុប្បាទា យថាក្កមំ។

៥៧៤. សោមនស្សយុត្តា កាមេ, លោកុត្តរមហគ្គតេ;
បឋមជ្ឈានចិត្តា ច, បញ្ចឈានង្គិកា មតា។

៥៧៥. ទុក្ខុបេក្ខាយុត្តា កាមេ, បញ្ចវិញ្ញាណវជ្ជិតា;
ទុតិយជ្ឈានចិត្តា ច, ចតុឈានង្គិកា សិយុំ។

៥៧៦. ឈានង្គត្តយសំយុត្តា, តតិយជ្ឈានមានសា;
ចតុត្ថបញ្ចមារុប្បា, ឈានង្គទ្វយយោគិនោ។

៥៧៧. បញ្ចវិញ្ញាណយុគឡេ, ឈានង្គំ នត្ថិ កិញ្ចិបិ;
ឥត្ថំ ឈានានំ ភេទេន, **បញ្ចធា** មានសា ឋិតា។

៥៧៨. ឯកូនតឹសតិ សត្ត-តឹស ចេកាទសាបរេ;
ចតុត្តឹស ទសេវាថ, គណិកា តុ យថាក្កមំ។

៥៧៩. លោកុត្តរេសុ សព្ពេសុ, ឥន្ទ្រិយានិ នវុច្ចរេ;
តិហេតុកេសុ សព្ពេសុ, លោកិយេសុ បនដ្ឋធា។

៥៨០. ញាណេន វិប្បយុត្តេសុ, សត្តធាវ សមុទ្ទរេ;
សិតវោដ្ឋព្ពនា បុញ្ញេ, បញ្ចធាវ បកាសយេ។

៥៨១. វិចិកិច្ឆាសហគតេ, ចតុធាវ វិនិទ្ទិសេ;
តីណិន្ទ្រិយានិ វុត្តានិ, សេសាហេតុកមានសេ។

៥៨២. អដ្ឋ ចេកូនតាលីស, ទ្វាទស វាថ តេរស;
ឯកញ្ច សោឡស ចេតិ, **ឆព្ពិធា** តត្ថ សង្គហោ។

៥៨៣. បឋមានុត្តរំ ឈានំ, អដ្ឋមគ្គង្គិកំ មតំ;
សត្តមគ្គង្គិកំ នាម, សេសំ ឈានមនុត្តរំ។

៥៨៤. លោកិយំ បឋមំ ឈានំ, តថា កាមេ តិហេតុកំ;
បញ្ចមគ្គង្គិកា នាម, ចិត្តុប្បាទា បកាសិតា។

៥៨៥. សេសំ មហគ្គតំ ឈានំ, សម្បយុត្តា ច ទិដ្ឋិយា;

ញាណេន វិប្បយុត្តា ច, ចតុមគ្គង្គិកា មតា។

៥៨៦ ទោសមូលទ្វយញ្ចេវ, ឧទ្ធច្ចសហិតំ តថា;
ទិដ្ឋិយា វិប្បយុត្តា ច, មគ្គង្គត្តយយោគិនោ។

៥៨៧ វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តោ , វុត្តោ មគ្គោ ទុវង្គិកោ;
អមគ្គាហេតុកោ ចេតិ, **សត្តធា** តត្ថ សង្គហោ។

៥៨៨ អដ្ឋ ទ្វត្តឹសតិ ចេវ, ទស បញ្ចាធិកាបរេ;
តាលីស កមតោ សត្ត, ឯកញ្ចដ្ឋទសាបរេ។

៥៨៩ ពលានិ បន សត្តេវ, សព្ពត្ថាបិ តិហេតុកេ;
ញាណេន វិប្បយុត្តេសុ, ឆ ពលានិ សមុទ្ទិសេ។

៥៩០ ចតុធាកុសលេ ហោន្តិ, តិវិធា កង្ខិតេ បន;
ទ្វិពលំ សិតវោដ្ឋព្ពំ, អពលំ សេសមីរិតំ។

៥៩១ **ឆព្ពិធោ** សង្គហោ តត្ថ, សត្តតាលីសថាបរេ;
ទ្វាទសេកាទសេកំ ទ្វេ, សោឡសេតិ យថាក្កមំ។

៥៩២ ឥត្ថំ បញ្ច ឆ សត្ត ឆ-កោដ្ឋាសា កមតោ ឋិតា;
ចតុវីសតិ សព្ពេបិ, ឈានង្គាទិវសា កថា។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ ចិត្តុប្បាទកថា និដ្ឋិតា។

សោឡសមោ បរិច្ឆេទោ។

សត្តរសមោ បរិច្ឆេទោ

១៧. ទិដ្ឋិសង្គហកថា

៥៩៣. យេវាបនកនាមេន , ធម្មា ឆន្ទាទយោ គតា;
ឆន្ទាទយោ ច កោដ្ឋាសា, ឧទ្ទិដ្ឋា ហិ យថារហំ។

៥៩៤. ឥត្ថ ឆន្ទាទយោ ធម្មា, វិភត្តាវ យថារហំ;
ឆន្ទាទិរាសយោ វាបិ, វិញ្ញេយ្យា ទានិ សម្ភវា។

៥៩៥. វេទនា វេទនាក្ខន្ធោ, ចក្ខុសម្ផស្សជាទិកា;
សញ្ញា ច សញ្ញាក្ខន្ធោតិ, ឆព្ពិធាបិ បកាសិតា។

៥៩៦. សង្ខារក្ខន្ធនាមេន, សេសា ចេតសិកា មតា;
វុត្តា វិញ្ញាណកាយា ឆ, វិញ្ញាណក្ខន្ធនាមតោ។

៥៩៧. បេក្ខន្ធោ បុនេកោវ, សម្បយុត្តាវិយោគិនោ;
អរូបិនោ ច ចត្តារោ, **បញ្ចក្ខន្ធា** បវុច្ចរេ។

៥៩៨. មនាយតននាមំ តុ, ចិត្តមេវ តថាបរា;
ចក្ខុវិញ្ញាណធាតាទិសត្តវិញ្ញាណធាតុយោ។

៥៩៩. សព្ពេ ចេតសិកា ធម្មា, ធម្មាយតនសង្គហា;
ធម្មធាតូតិ ច វុត្តា, ទ្វិបញ្ញាសាបិ សព្ពថា។

៦០០ សុខុមានិ ច រូបានិ, និព្ពានញ្ចេត្ថ គយ្ហរេ;
ឱឡារិកានិ រូបានិ, ទសាយតនធាតុយោ។

៦០១. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយាយតននាមកា;
រូបសទ្ទគន្ធរស-ផោដ្ឋព្ពាយតនានិ ច។

៦០២. **ទ្វាទសាយតនា** សព្ពេ, ហោន្ត**ដ្ឋារសធាតុយោ**;
ខន្ធា ឋបេត្វា និព្ពានំ, នត្ថិ បណ្ណត្តិ តីសុបិ។

៦០៣. អាហារាទិ ច កោដ្ឋាសា, បុព្ពេ វុត្តនយាវ តេ;
ឥតិ មិស្សកសង្ខេបោ, វិញ្ញាតព្ពោ វិភាវិនា។

៦០៤. ទ្វាទសាកុសលេស្វេវ, ចុទ្ទសាបិ វវត្ថិតា;
យេ សាវជ្ជាវ តេសម្បិ, សង្គហោ ទានិ និយ្យតេ។

៦០៥. កាមាសវោ ភវាសវោ, ទិដ្ឋាវិជ្ជាសវាតិ ច;
ចត្តារោ **អាសវា** វុត្តា, តយោ ធម្មា សរូបតោ។

៦០៦ អាសវា អាសវន្តេន,
ឱឃា វុយ្ហនតោ តថា;
យោជេន្តីតិ ច **យោគា**តិ,
តេ ចត្តារោ ច ទេសិតា។

៦០៧ កាមព្ពរោ ច បដិឃោ, មានោ ទិដ្ឋិ ច សំសយោ;
សីលព្ពតបរាមាសោ, ភវរាគោ តថាបរោ។

៦០៨. ឥស្សា មច្ឆរិយាវិជ្ជា, ឥតិ **សំយោជនា** ទស;
អដ្ឋ ធម្មា សរូបេន, អភិធម្មេ បកាសិតា។

៦០៩ ឥស្សាមច្ឆរិយំ ហិត្វា, កត្វា មានុទ្ធវំ តហឹ;
ភិន្ទិត្វា ភវរាគញ្ច, រូបារូបវសា ទ្វិធា។

៦១០. បញ្ចោរម្ភាគិយា ចេវ, បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយាតិ ច;
ទស សំយោជនា វុត្តា, សុត្តេ សត្ត សរូបតោ។

៦១១. **គន្ថា** ធម្មា ច ចត្តារោ, តយោ ធម្មា សរូបតោ;
អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ ច, ព្យាបាទោ ច បវុច្ចតិ។

៦១២. សីលព្ពតបរាមាសោ, កាយគន្ថោ តថាបរោ;
ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ, ឥតិ ទិដ្ឋិ វិភេទិតោ។

៦១៣. កាមច្ឆន្ទោ ច ព្យាបាទោ, ថិនមិទ្ធមថាបរំ;
តថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ, កង្ខាវិជ្ជាតិ អដ្ឋិមេ។

៦១៤. ធម្មា **និវរណា** នាម, ឆធា ច បន ទេសិតា;
មិច្ឆាទិដ្ឋិ បនេកាវ, **បរាមាសោ**តិ វុច្ចតិ។

៦១៥. **ឧបាទានានិ** ចត្តារិ, កាមុបាទាទិនាមកា;
ទិដ្ឋិសីលព្ពតំ អត្ត-វាទុបាទានមេវ ច។

៦១៦. លោភទិដ្ឋិវសា ទ្វេវ, តិវិធា ទិដ្ឋិ ទេសិតា;
ទិដ្ឋិ សីលព្ពតមត្ត-វាទោ ចេតិ មហេសិនា។

៦១៧. លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
មានោ ទិដ្ឋិ ច សំសយោ;
ថិនមុទ្ធច្ចមេវាថ,
លោកនាសយុគំ តថា។

៦១៨. ភត្តំ កិលេសវត្ថូនិ, **កិលេសា**តិ បកាសិតា;
ទសេតេ តុ សមានាវ, បរតោ ច សរូបតោ។

៦១៩. កាមរាគោ ច បដិឃោ, មានោ ទិដ្ឋិ ច សំសយោ;
ភវរាគោ អវិជ្ជាតិ, ឆ សត្តា**នុសយា** មតា។

៦២០. **គាហា** ច **បលិពោធា** ច, **បបញ្ចា** ចេវ **មញ្ញនា**។

តណ្ហា មានោ ច ទិដ្ឋិ ច, ទិដ្ឋិ តណ្ហា ច **និស្សយា**។

៦២១. បរាមាសេកកោ ទ្វេវ, និស្សយា មញ្ញនា តយោ;
អាសវោឃយោគគន្ថា, ឧបាទានា ច ទុព្ពិធា។

៦២២. អដ្ឋ នីវរណា វុត្តា, សត្តធានុសយា កថា;
សំយោជនា កិលេសា ច, ទសេវ បរតោ បិតា។

៦២៣. ឯកទ្វិតិឆសត្តដ្ឋទសកា តុ យថារហំ;
ធម្មា សរូបតោ ហោន្តិ, យថាវុត្តេសុ រាសិសុ។

៦២៤. កាមរាគភវរាគា, កាមាសវភវាសវា;
រូបរាគារូបរាគ, ឥតិ លោភោ វិភេទិតោ។

៦២៥. ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ , ទិដ្ឋិ សីលព្ពតំ តថា;
អត្តវាទោ បរាមាសោ, ឥតិ ទិដ្ឋិ បវុច្ចតិ។

៦២៦. ទិដ្ឋិ បញ្ចទសវិធា, លោភដ្ឋារសធា តហឹ;
សេសា សបររាសីហិ, សមានា ទ្វាទសដ្ឋិតា។

៦២៧. ឯកាទសសមុដ្ឋានេ, ទិដ្ឋិលោភា វវត្ថិតា;
អវិជ្ជា សត្តសុ វុត្តា, បដិឃោ បន បញ្ចសុ។

៦២៨ មានោ ច វិចិកិច្ឆា ច, ចតុដ្ឋានេសុ ឧទ្ធដោ;
តីសុ ទ្វីសុ ច ថីនន្តិ, អដ្ឋេតេ **សវិភត្តិកា**។

៦២៩ ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចមិទ្ធលោកវិនាសកា;
ឆាវិភត្តិកធម្មាតិ, អសម្ភិន្នា ចតុទ្ទស។

៦៣០ រូបរាគារូបរាគ-កាមាសវភវាសវា;
ហោន្តិ ទិដ្ឋិវិយុត្តេសុ, បុព្ពេ វុត្តនយា បន។

៦៣១ ឥតិ សាវជ្ជសង្ខេបំ, ញត្វា បុន វិចក្ខណោ;
ពោធិបក្ខិយធម្មានំ, សង្គហម្បិ វិភាវយេ។

៦៣២ យេសុ សញ្ញាចិត្តទិដ្ឋិ-វិបល្លាសា យថាក្កមំ;
សុភំ សុខំ និច្ចមត្តា, ឥតិ ទ្វាទសធា ឋិតា។

៦៣៣ តត្ថ កាយេ វេទនាសុ, ចិត្តេ ធម្មេសុ ចក្កមា;
អសុភំ ទុក្ខមនិច្ចមនត្តាតិ ឧបដ្ឋិតា។

៦៣៤ យថាវុត្តវិបល្លាសបហានាយ យថារហំ;
ភិន្នា វិសយកិច្ចានំ, វសេន បន សម្ភវា។

៦៣៥ ចត្តារោ **សតិបដ្ឋានា**, កាយានុបស្សនាទយោ;
ឥតិ វុត្តា បនេការ, សម្មាសតិ មហេសិនា។

៦៣៦ ឧប្បន្នានុប្បន្នបាបបហានានុប្បន្នាយ ច;
អនុប្បន្នុប្បន្នេហិ វា, និព្ពត្តិ អភិវុទ្ធិយា។

៦៣៧ បទហន្តស្ស វាយាមោ, កិច្ចាភោគវិភាគតោ;
សម្មប្បធានា ចត្តារោ, ឥតិ វុត្តា មហេសិនា។

៦៣៨ ឆន្ទោ ច វិរិយំ ចិត្តំ, វីមំសាតិ ច តាទិនា;
ចត្តារោ **ឥទ្ធិបាទា**តិ, វិភត្តា ចតុរាធិបា។

៦៣៩ សទ្ធិន្ទ្រិយញ្ច វិរិយំ, សតិ ចេវ សមាធិ ច;
បញ្ញិន្ទ្រិយញ្ច បញ្ចេវ, ពោធិបក្ខិយសង្គហេ។

៦៤០ **ឥន្ទ្រិយានិ**ន្ទ្រិយដ្ឋេន, ពលដ្ឋេន **ពលានិ** ច;
ឥតិ ភិន្នា វិភត្តា ច, ទុវិធាបិ មហេសិនា។

៦៤១ សតី ច ធម្មវិចយោ, តថា វិរិយបីតិយោ;
បស្សទ្ធិ ច សមាធិ ច, ឧបេក្ខាតិ ច តាទិនា។

៦៤២ ទេសិតា **សត្ត ពោជ្ឈង្គា**, ពុជ្ឈន្តស្ស សភាវតោ;
កាយចិត្តវសា ភិន្នំ, កត្វា បស្សទ្ធិមេកកំ។

៦៤៣ សម្មាទិដ្ឋិ ច សង្កប្បោ, វាយាមោ វិរតិត្តយំ;
សម្មាសតិ សមាធី ច, **មគ្គោ** អដ្ឋង្គិកោ មតោ។

៦៤៤ ឥតិ សត្តេវ សង្ខេបា, សត្តតឹស បភេទតោ;
ឯកំ កត្វាន បស្សទ្ធឹ, អសម្ភិន្នា ចតុទ្ទស។

៦៤៥ នវធា វិរិយំ វុត្តំ, ឆសុ រាសីសុ បញ្ចសុ;
អដ្ឋធា សតិ សេសា តុ, សមានបទរាសិកា។

៦៤៦ បញ្ចស្វេវ តុ បញ្ញា ច, សមាធិ ចតុរាសិកោ;
សទ្ធា ទ្វីសុ វិភត្តាតិ, បញ្ចេតេ **សវិភត្តិកា**។

៦៤៧ នវា **វិភត្តិកា** សេសា, ឆន្ទោ ចិត្តមថាបរំ;

បីតិ បស្សទ្ធិបេក្ខា ច, សង្កប្បោ វិរតិត្តយំ។

៦៤៨. ឥតិ វុត្តនយា សព្ពេ, ពោធិបក្ខិយសង្គហា;
លោកុត្តរេសុ សម្ភោន្តិ, សព្ពថាបិ យថារហំ។

៦៤៩. បុព្ពភាគេ យថាយោគំ, លោកិយេសុ ច លព្ភរេ;
និព្ពេទភាវនាកាលេ, ឆព្ពិសុទ្ធិបវត្តិយំ។

៦៥០. ឥតិ មិស្សកសាវជ្ជា, ពោធិបក្ខិយសង្គហា;
យេវាបនករាសិម្ហិ, យថាសម្ភវតោ បិតា។

៦៥១. កម្មបថា តុ សម្ភោន្តិ, បុញ្ញាបុញ្ញេសុ សព្ពថា;
អបថា ច សុចរិតា, តថា ទុច្ចរិតាបិ ច។

៦៥២. តត្ថ កម្មបថដ្ឋានេ, អនភិជ្ឈាទយោ បន;
ឧបចារេន វុច្ចន្តិ, វិបាកេសុ ក្រិយេសុ វាតិ។

ឥតិ ចេតសិកវិភាគេ ទិដ្ឋិសង្គហកថា និដ្ឋិតា។

សត្តរសមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច សព្ពថាបិ ចេតសិកវិភាគោ។

អដ្ឋារសមោ បរិច្ឆេទោ

៣. រូបវិភាគោ

១៨. សរូបកថា

៦៥៣ តេបញ្ញាស បនិច្ឆេវំ, នាមធម្មា បកាសិតា;
អដ្ឋវីសវិធំ ទានិ, រូបំ នាម កថីយតិ។

៦៥៤ បថវាបោ ច តេជោ ច, វាយោ ចេតិ ចតុព្ពិធោ;
ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា, កាយោតិ បន បញ្ច ច។

៦៥៥ រូបសទ្ទគន្ធរសា, ចត្តារោ ច អថាបរំ;
ឥត្ថិបុម្ភាវយុគឡំ, ជីវិតំ ហទយម្បិ ច។

៦៥៦ កាយវិញ្ញត្តិ ចេវាថ, វចីវិញ្ញត្តិ ច ទ្វយំ;
អាកាសធាតុ រូបស្ស, លហុតា មុទុតា តស្ស។

៦៥៧ កម្មញ្ញតា ឧបចយោ, សន្តតិ ជរតា បន;
អនិច្ចតា ច កពឡីការាហារោតិ សព្ពថា។

៦៥៨ អដ្ឋវីសវិធំ ហោតិ, រូបមេតំ សរូបតោ;
តស្ស លក្ខណភេទេន, សភាវញ្ច វិភាវយេ។

៦៥៩ សន្ធារណំ តុ **បថវីធាតុ** កក្ខឡលក្ខណា;
អាពន្ធន**មាបោធាតុ**, អាបគ្ឃរណលក្ខណា។

៦៦០ បរិបាចនតា **តេជោធាតុ** ឧណ្ហត្តលក្ខណា;
សមុទីរណតា **វាយោធាតុ** វិត្ថម្ភលក្ខណា។

៦៦១ សព្ពត្ថាវិនិភុត្តាបិ, អសម្មិស្សកលក្ខណា;
តំតំភាវសមុស្សន្នសម្ភារេសុបលក្ខិតា។

៦៦២ អញ្ញមញ្ញេនុបត្ថទ្ធា, សេសរូបស្ស និស្សយា;
ចតុធេវំ កលាបេសុ, មហាភូតា បវត្តរេ។

៦៦៣ **ចក្ខុ** សម្ភារចក្ខុម្ហិ, សត្តក្ខិបដលោចិតេ;
កណ្ហមណ្ឌលមជ្ឈម្ហិ, បសាទោតិ បវុច្ចតិ។

៦៦៤ យេន ចក្ខុបសាទេន, រូបានិ អនុបស្សតិ;
បរិត្តំ សុខុមញ្ចេតំ, ឩកាសិរសមូបមំ។

៦៦៥ **សោតំ** សោតពិលស្សន្តោ,
តម្ពលោមាចិតេ តថា;
អង្គុលិវេធនាការេ,
បសាទោតិ បកាសិតោ។

៦៦៦ អន្តោ អជបទដ្ឋានេ, **ឃានំ** ឃានពិលេ ឋិតំ;
ជិវ្ហា ជិវ្ហាយ មជ្ឈម្ហិ, ឧប្បលាការសន្និភេ។

៦៦៧ កច្ឆេវំ បន ចត្តារោ, តំតំទេសវវត្ថិតា;
កាយប្បសាទោបាទិន្នេ, សព្ពកេតិ យថាក្កមំ។

៦៦៨ រូបាទ្យាភិយាតារហភូតានំ វា យថារហំ;
ទដ្ឋុកាមនិទានាទិកម្មភូតានមេវ វា។

៦៦៩ បសាទលក្ខណា ភូតរូបានំ ភូតនិស្សិតា;
កប្បាសបដលស្នេហសន្និភាតិ ច វណ្ណិតា។

៦៧០ បញ្ញាបិ ជីវិតារក្ខា, រូបាទិបរិវារិតា;
ធីតរាវ កុមារាវ, កលាបន្តរវុត្តិនោ។

៦៧១ **រូបំ** និភាសោ ភូតានំ, **សទ្ទោ** និគ្ឃោសនំ តថា;
គន្ធោ ច គន្ធនំ តត្ថ, **រសោ** ច រសនីយតា។

៦៧២ ភូតត្តយញ្ច **ផោដ្ឋព្ពំ**, អាបោធាតុវិវជ្ជិតំ;
សទ្ទោ អនិយតោ តត្ថ, តទញ្ញេ សហវុត្តិនោ។

៦៧៣ ចក្ខាទិបដិហននលក្ខណា តុ យថាក្កមំ;
បញ្ចេវ បញ្ចវិញ្ញាណវីថិយា វិសយា មតា។

៦៧៤ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បនិត្ថិត្តំ, **ឥត្ថិភាវោ**តិ ទេសិតោ;
បុរិសត្តំ តថាភាវោ, **បុរិសិន្ទ្រិយ** នាមកោ។

៦៧៥ តំ ទ្វយំ បនុបាទិន្នេ, កាយេ សព្ពត្ថ លព្ភតិ;
កលាបន្តរភិន្នញ្ច, ភិន្នសន្តានវត្តិ ច។

៦៧៦ រូបានំ កម្មជាតានំ, អនុបាលនលក្ខណំ;
ជីវិតិន្ទ្រិយរូបន្តិ, អាយុ នាម បវុច្ចតិ។

៦៧៧ មនោធាតុយា ច តថា, មនោវិញ្ញាណធាតុយា;
និស្សយលក្ខណំ **វត្ថុរូបំ** ហទយនិស្សិតំ។

៦៧៨ មជ្ឈេ ហទយកោសម្ហិ, អឌ្ឍប្បសតលោហិតេ;
ភូតរូបមុបាទាយ, ចក្ខាទិ វិយ វត្តតិ។

៦៧៩ **អាកាសធាតុ** រូបានំ, បរិច្ឆេទកលក្ខណា;
តំតំរូបកលាបានំ, បរិយន្តោតិ វុច្ចតិ។

៦៨០ ចិត្តំ សហជរូបានំ, កាយស្ស គមនាទិសុ;
សន្ថម្ភនសន្ធារណចលនស្ស តុ បច្ចយោ។

៦៨១ វាយោធាតុវិការោយំ , **កាយវិញ្ញត្តិ**នាមកោ;
វាយោធាតាធិកានំ តុ, ភូតានមិតិ កេចនា។

៦៨២ តថា ចិត្តសមុដ្ឋិនោ, វចីឃោសប្បវត្តិយំ;
ឧបាទិន្នរូបកាយឃដ្ដនស្ស តុ បច្ចយោ។

៦៨៣ បថវីធាតុវិការោយំ, **វចីវិញ្ញត្តិ**នាមកោ;
បថវីធាតាធិកានំ តុ, ភូតានមិតិ កេចនា។

៦៨៤ ទ្វេបិ កាយវចីកម្មទ្វារភូតា យថាក្កមំ;
តេ បន យដ្ឋនាហេតុ-វិការាការលក្ខណា។

៦៨៥ វិញ្ញាបេតីតិ កាយេន, វាចាយ ច វិចិន្តិតំ;
សយញ្ច វិញ្ញាយតីតិ, វិញ្ញត្តីតិ បកិត្តិតា។

៦៨៦ **លហុតា** បន រូបានំ, អទន្ធាការលក្ខណា;
មុទុតាបិ ច រូបានំ, មទ្ទវាការលក្ខណា។

៦៨៧ **កម្មញ្ញតា** ច រូបានំ, យោគ្គតាការលក្ខណា;
គាវវថទ្ធតា យោគ្គបដិបក្ខា យថាក្កមំ។

៦៨៨ សប្បាយមុតុមាហារំ, លភិត្វា ចិត្តសម្បទំ;

លហូ មុទុ ច កម្មញ្ញំ, យទា រូបំ បវត្តតិ។

៦៨៩ ឥថាបវត្តរូបស្ស, បវត្តាការភេទិតំ;
លហុតាទិត្តយម្បេតំ, សហវុត្តិ តទា ភវេ។

៦៩០ សប្បាយំ បដិវេធាយ, បដិបត្តុបការិតា;
សាការា រូបសម្បត្តិ, បញ្ញត្តាវ មហេសិនា។

៦៩១ រូបស្សោ**បចយោ** នាម, រូបស្សាចយលក្ខណោ;
បវត្តិលក្ខណា **រូបសន្តតី**តិ បកាសិតា។

៦៩២ រូបមាចយរូបេន, ជាយតិច្ចុបរូបរិ;
បេក្ខតោបចយាការា, ជាតិ គយ្ហតិ យោគិនោ។

៦៩៣ អនុប្បពន្ធាការេន, ជាយតីតិ សបេក្ខតោ;
តទាយំ សន្តតាការា, ជាតិ គយ្ហតិ តស្ស តុ។

៦៩៤ ឯវមាភោគភេទេន , ជាតិរូបំ ទ្វិធា កតំ;
អត្ថូបលទ្ធិភាវេន, ជាយន្តំ វាថ កេវលំ។

៦៩៥ រូបំ វិវិត្តោកាសស្ស, បូរកង្គេន ចីយតិ;
អភាវា បុនភាវាយ, បវត្តំ សន្តតីតិ ច។

៦៩៦ ឯវមាការភេទាវ, សព្ពាការវរាករោ;
ជាតិរូបំ ទ្វិធាកាសិ, ជាតិរូបវិរោចនោ។

៦៩៧ ជរតា នវតាហាយា, រូបានំ បាកលក្ខណា;
អនិច្ចតន្តិ មប្បត្តិ, បរិភិជ្ជនលក្ខណា។

៦៩៨ ឥតិ លក្ខណរូបំ តុ, តិវិធំ ភិន្នកាលិកំ;
សភាវរូបធម្មេសុ, តំតំកាលោបលក្ខិតំ។

៦៩៩ រយេន លក្ខីយតិ រូបំ, ភិន្នាការំ ខណេ ខណេ;
វិបស្សនានយត្ថាយ, តមិច្ចាហ តថាគតោ។

៧០០ កពឡីការោ អាហារោ,
យាបេតព្ពោជលក្ខណោ;
អាហារោ សេន្ទ្រិយជាតោ,
រូបកាយានុបាលកោ។

៧០១ ឥច្ចេវំ សបរិច្ឆេទា, សវិការា សលក្ខណា;
អកិច្ចបដិវេធាយ, ទយាបន្នេន តាទិនា។

៧០២ ឥត្ថ តត្ថ យថាយោគំ, ទេសិតាតិ បកាសិតា;
រូបធម្មា សរូបេន, អដ្ឋវីសតិ សព្ពថា។

៧០៣ ឥត្វាន ជាតិមេកំ តុ, តត្ថោបចយសន្តតី;
សត្តវីសតិ រូបានិ, ភវន្តីតិ វិនិទ្ទិសេ។

៧០៤ ភូតត្តយំ តុ ផោដ្ឋព្ពំ, កត្វា ឆព្ពីសធាបិ ច;
ឧភយំ ជាតិផោដ្ឋព្ពំ, គហេត្វា បញ្ចវីសតិ។

៧០៥ រូបធម្មានមិច្ចេវំ , វិភាវេយ្យ វិសារទោ;
សរូបំ នាមសង្ខេបំ, សភាវញ្ច សលក្ខណន្តិ។

ឥតិ រូបវិភាគេ សរូបកថា និដ្ឋិតា។

អដ្ឋារសមោ បរិច្ឆេទោ។

ឯកូនវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

១៩. បភេទកថា

៧០៦ អដ្ឋវីសវិធម្បេតំ, រូបំ តានិ យថារហំ;
ភូតរូបាទិភេទេហិ, វិភជេយ្យ វិចក្ខណោ។

៧០៧ បថវាទិកមិទន្តិ, ភូតរូបំ ចតុព្ពិធំ;
ឧបាទារូបមញ្ញំ តុ, ចតុវីសតិវិធំ ភវេ។

៧០៨ បញ្ចវិធម្បិ ចក្ខាទិរូបមជ្ឈត្តិកំ មតំ;
តេវីសតិវិធំ សេសំ, ពាហិរន្តិ បវុច្ចតិ។

៧០៩ រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្វា សត្ត បញ្ចធា;
បញ្ចប្បសាទវិសយា, បញ្ចារម្មណនាមកា។

៧១០ ឯកវីសតិវិធំ សេសំ, ធម្មារម្មណសង្គហំ;
មនោវិញ្ញាណវិញ្ញេយ្យំ, មនោទ្វារស្ស គោចរំ។

៧១១ បសាទា វិសយា ចេវ, បញ្ចកា ទ្វេបិ សម្ភវា;
ទ្វាទសាបិ សរូបេន, ទសាយតនធាតុយោ។

៧១២ យទេទំ បន សព្ពម្បិ, រូបំ សប្បដិឃំ មតំ;
តទេវោឡារិកំ នាម, សន្តិកេតិ បវុច្ចតិ។

៧១៣ សេសមប្បដិឃំ នាម, ធម្មាយតនធាតុ ច;
សុខុមញ្ចេវ រូបញ្ច, រូបំ សោឡសធា ឋិតំ។

៧១៤ ឆព្ពិធា វត្ថុរូបំ តុ, បសាទហទយម្បិ ច;
អវត្ថុរូបំ សេសំ តុ, ទ្វាវីសតិវិធំ ភវេ។

៧១៥ បសាទា ចេវ វិញ្ញត្តិ, ទ្វាររូបំ តុ សត្តធា;
សេសំ អទ្វាររូបំ តុ, ឯកវីសវិធម្បិ ច។

៧១៦ បសាទា ភាវយុគឡំ, ជីវិតញ្ចេតិ អដ្ឋធា;
ឥន្ទ្រិយរូបមញ្ញំ តុ, វីសធានិន្ទ្រិយំ សិយា។

៧១៧ វណ្ណោ គន្ធោ រសោ ឱជា, ភូតរូបន្តិ អដ្ឋធា;
អវិនិព្ភោគមិតរំ, វិនិព្ភោគំ តុ វីសធា។

៧១៨ អវិនិព្ភោគរូបានិ, សទ្ទវត្ថិន្ទ្រិយានិ ច;
និប្ផន្នំ អដ្ឋារសធា, រូបរូបន្តិ វេទិតំ។

៧១៩ បរិច្ឆេទោ បនាកាសោ, វិញ្ញត្តិលហុតាទយោ;
វិការា លក្ខណា ចេវ, រូបស្សុបចយាទយោ។

៧២០ ទសធាបិ អនិប្ផន្នំ, នត្ថេតំ បរមត្ថតោ;
រូបស្សេតន្តិ កត្វាន, រូបមិច្ចេវ វុច្ចតិ។

៧២១ បាយតនមេវេកំ, សនិទស្សនមីរិតំ;
អនិទស្សនមញ្ញំ តុ, សត្តវីសតិវិធម្បិ ច។

៧២២ កម្មជំ បនុបាទិន្នំ, អនុបាទិន្នកាបរំ;
តិវិធំ ចិត្តជញ្ចេវ, ឧតុជាហារជន្តិ ច។

៧២៣ ចក្ខុសម្ផស្សវត្ថូតិ, ចក្ខុធាតុ បកិត្តិតា;
ន វត្ថុ តស្ស សេសំ តុ, សត្តវីសតិវិធំ ភវេ។

៧២៤ សាតសម្មស្សវត្ថាទិ-វសា ច ទុវិធា តថា;
តិវិធា ច វិភាវេយ្យ, យថាសម្ភវតោ កថំ។

៧២៥ សនិទស្សនរូបញ្ច, វណ្ណោ សប្បដិឃម្បិ ច;
អនិទស្សនមញ្ញំ តុ, ថូលំ សប្បដិឃំ ភវេ។

៧២៦ អនិទស្សនរូបញ្ច, សេសមប្បដិឃម្បិ ច;
សោឡសាតិ ច សព្ពម្បិ, រូបំ តិវិធមុទ្ទិសេ។

៧២៧ អប្បត្តគាហកំ នាម, ចក្ខុសោតទ្វយំ បន;
សម្បត្តគាហកំ នាម, ឃានាទិត្តយមីរិតំ។

៧២៨ អគាហកមតោ សេសំ, តេវិសតិវិធំ ភវេ;
កិញ្ចិ សារម្មណំ នាម, ន គយ្ហតីតិ សព្ពថា។

៧២៩ ឧបាទា អជ្ឈត្តិកំ រូបំ, ឧបាទា ពាហិរំ តថា;
នោបាទា ពាហិរញ្ចេតិ, ឯវម្បិ តិវិធំ ភវេ។

៧៣០ អជ្ឈត្តិកមុបាទិន្នំ, ពាហិរញ្ច តថាបរំ;
អនុបាទិន្នកញ្ចេតិ, ឯវមាទិវសាបិ ច។

៧៣១ ទិដ្ឋំ រូបំ សុតំ សទ្ទោ, គន្ធាទិ តិវិធំ មុតំ;
វិញ្ញាតមញ្ញវិញ្ញេយ្យំ, មនសាតិ ចតុព្ពិធំ។

៧៣២ ភូតរូបំ បរិច្ឆេទោ, វិការោ លក្ខណំ កមា;
អង្គារសេកកំ បញ្ច, ចតុក្កន្តិ ច តំ តថា។

៧៣៣ ទ្វារញ្ច ហោតិ វត្ថុ ច, ន វត្ថុ ទ្វារមេវ តុ;
ន ទ្វារំ វត្ថុមេវាថ, នោភយន្តិ ច និទ្ទិសេ។

៧៣៤ ឧបាទា អនុបាទិន្នំ, អនុបាទិន្នកំ តថា;
នោបាទា ទុវិធញ្ចេតិ, ចតុទ្ធេវម្បិ ទេសិតំ។

៧៣៥ សប្បដិឃមុបាទា ច, រូបមប្បដិឃំ តថា;
នោបាទា ទុវិធញ្ចេតិ, ចតុទ្ធា ឯវមាទិតោ។

៧៣៦ ឯកាទសេកជរូបំ, ហទយិន្ទ្រិយនវកំ;
កម្មជំ ចិត្តជញ្ចេវ, តថា វិញ្ញត្តិកំ ទ្វយំ។

៧៣៧ សទ្ទោ ចិត្តោតុជោ តស្មា, រូបមេកំ ទ្វិជំ មតំ;
ចិត្តោតាហារសម្ភូតំ, លហុតាទិត្តយំ តិជំ។

៧៣៨ ទ្វាកាសាវិនិព្ភោគា, កម្មាទិចតុសម្ភវា;
អថ លក្ខណរូបន្តិ, រូបមេវំ តុ បញ្ចធា។

៧៣៩ ទ្វាកាសាវិនិព្ភោគា, នវ វត្ថិន្ទ្រិយានិ ច;
អង្គារសវិធំ រូបំ, កម្មជំ ហោតិ បិណ្ឌិតំ។

៧៤០ សទ្ទាកាសាវិនិព្ភោគា, វិញ្ញត្តិលហុតាទយោ;
បញ្ចទសវិធំ រូបំ, ចិត្តសម្ភវមុទ្ទិសេ។

៧៤១ សទ្ទាកាសាវិនិព្ភោគា , លហុតាទិត្តយន្តិ ច;
ឧតុសម្ភវមីរេន្តិ, រូបំ តេរសធា បិតំ។

៧៤២ បរិច្ឆេទាវិនិព្ភោគា, លហុតាទិត្តយម្បិ ច;
ឯវមាហារជំ នាម, រូបំ ទ្វាទសធា បិតំ។

៧៤៣ ជាតិ ជរា ច មរណំ, ន កុតោចិបិ ជាយតិ;

ឯវម្បិ បញ្ចធា ហោតិ, រូបជាតិវិភាគតោ។

៧៤៤ បញ្ចវីសតិវិធំ កម្មំ, កាមរូបវវត្ថិតំ;
ជនេតិ កម្មជំ រូបំ, កាមរូបភវទ្វយេ។

៧៤៥ បញ្ចវិញ្ញាណមារុប្ប-វិបាកា សព្ពសន្ធិយោ;
ចុតិ ខីណាសវស្សេតិ, សោឡសេតេ វិវជ្ជយេ។

៧៤៦ បញ្ចសត្តតិ សេសានិ, ចិត្តានិមានិ សម្ភវា;
ជនេន្តិ ចិត្តជំ រូបំ, បញ្ចវោការភូមិយំ។

៧៤៧ ជនេតិ ឧតុជំ រូបំ, តេជោធាតុ ភវទ្វយេ;
កាមភូមិយមោជា តុ, ជនេតាហារជំ តថា។

៧៤៨ កម្មំ ជនេតិ រូបានិ, អដ្ឋជានិ ខណេ ខណេ;
ចិត្តមុប្បាទកាលម្ហិ, ឧប្បាទានន្តរំ បរំ។

៧៤៩ ឧតុសម្ភវមីរេន្តិ, រូបំ តេរសធា ឋិតំ;
បរិច្ឆេទាវិនិព្ភោគា, លហុតាទិត្តយម្បិ ច។

៧៥០ សន្ធិយម្បិ កម្មជំ តុ, បវត្តេបិ ច សម្ភវា;
ជនេតិ រូបំ សេសានិ, បវត្តេ, ន តុ សន្ធិយំ។

៧៥១ ឥន្ទ្រិយពទ្ធសន្តានេ, កម្មាទិ តិវិធម្បិ ច;
ជនេតិ រូបំ មតកេ, ពាហិរេ តុ យថារហំ។

៧៥២ ឥតិ កម្មាទយោ រូបំ, ជនេន្តិ ច យថាសកំ;
សេសានម្បិ ច រូបានំ, បច្ចយា ហោន្តិ សម្ភវា។

៧៥៣ ឥតិ រូបវិភាគញ្ច, ជាតិភេទញ្ច សម្ភវា;
ជនកាទិប្បភេទញ្ច, រូបានំ តត្ថ ទីបយេតិ។

ឥតិ រូបវិភាគេ បភេទកថា និដ្ឋិតា។

ឯកូនវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

វីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២០. កលាបកថា

៧៥៤. ឥតិ វុត្តប្បការេន, សព្ពំ រូបម្បិ បិណ្ឌិតំ;
សហវុត្តិនិយាមេន, ឯកវីសវិធំ កថំ។

៧៥៥. កម្មំ ចិត្តោតុកាហារសមុដ្ឋានា យថាក្កមំ;
នវ ឆ ចតុរោ ទ្វេ ច, **កលាបា ឯកវីសតិ**។

៧៥៦. ជីវិតញ្ញាវិនិព្ភោគ-រូបានិ ច យថាក្កមំ;
ចក្ខាទិកេហិ យោជេត្វា, ទសកា អដ្ឋ ទីបិតា។

៧៥៧. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាទសកា ច ចតុព្ពិធា;
កាយិត្ថិបុម្ភាវវត្ថុទសកា ច តថាបរេ។

៧៥៨. ជីវិតេនាវិនិព្ភោគរូបានិ នវកន្តិ ច;
នវេតេ កម្មជា នាម, កលាបា សមុទីរិតា។

៧៥៩. អវិនិព្ភោគរូបានិ, សុទ្ធដ្ឋកមថាបរំ;
កាយវិញ្ញត្តិនវកំ, កាយវិញ្ញត្តិយា សហ។

៧៦០. វចីវិញ្ញត្តិទសកំ, សទ្ទេន សហវុត្តិតោ;
លហុតាទេកាទសកំ, តិណ្ណន្នំ សហ សម្ភវា។

៧៦១. កាយវិញ្ញត្តិលហុតាទីហិ ទ្វាទសកំ ភវេ;
វចីវិញ្ញត្តិលហុតាទីហិ តេរសកំ តថា។

៧៦២. ឥតិ ចិត្តសមុដ្ឋានា, កលាបា **ឆ** បកាសិតា;
រូបាការវិការម្បិ, សង្គហេត្វា យថារហំ។

៧៦៣. សុទ្ធដ្ឋកំ តុ បឋមំ, សទ្ទេន នវកំ ភវេ;
លហុតាទេកាទសកំ, លហុតាទីហិ តីហិបិ។

៧៦៤. សទ្ទេន លហុតាទីហិ, តថា ទ្វាទសកន្តិ ច;
កលាបា ឧតុសម្ភូតា, **ចតុធាវ** បកិត្តិតា។

៧៦៥. សុទ្ធដ្ឋកញ្ច បឋមំ, អាហារជមថាបរំ;
លហុតាទេកាទសកំ, ឥតិ **ទ្វេ** ឱជជា មតា។

៧៦៦. កលាបានំ បរិច្ឆេទលក្ខណត្តា វិចក្ខណា;
ន កលាបង្គមិច្ចាហុ, អាកាសំ លក្ខណានិ ច។

៧៦៧. តត្ថ ចេកូននវុតិ, តេសដ្ឋិ ច យថាក្កមំ;
តាលីសេកូនវីសា ច, កលាបង្គានិ តានិ ច។

៧៦៨. លក្ខណាកាសរូបានិ, កលាបេសុ តហឹ តហឹ;
បញ្ច បញ្ចេតិ រូបានិ, តិសតំ សោឡសាធិកំ។

៧៦៩. អគហីតគ្គហណេន, អដ្ឋវីសវិធានិបិ;
រូបកោដ្ឋាសនាមេន, បញ្ចវីសតិ ភាវយេ។

៧៧០. ភូតត្តយំ តុ ផោដ្ឋព្ពំ, កត្វាបចយសន្តតី;
ជាតិមេកញ្ច កត្វា វា, វិនាថ ហទយំ តហឹ។

៧៧១. **ធម្មសង្គណិយំ** ហេតំ, រូបកណ្ឌេ សរូបតោ;
វត្ថុរូបំ ន និទ្ទិដ្ឋំ, **បដ្ឋានេ** ទេសិតំ តុ តំ។

៧៧២. ទ្វេ សទ្ទនវកា ចេវ,
តយោ សុទ្ធដ្ឋកាបិ ច;
ទ្វេ ទ្វេ ចិត្តោតុសម្ភូតា,
ឯកោ អាហារជោតិ ច។

៧៧៣. តេសមុដ្ឋានិកា បញ្ច, កម្មជានិ នវេតិ ច;
រូបរូបវសេនេតេ, កលាបា ចុទ្ទសេរិតា។

៧៧៤. ទសកេស្វេវ សង្គយ្ហ, ជីវិតនវកំ តហឹ;
ភាវទសកមេកំ វា, កត្វា វត្ថុំ វិនា តថា។

៧៧៥. សទ្ទា ចិត្តោតុជា ទ្វេវ, តេសមុដ្ឋានិកា តយោ;
សុទ្ធដ្ឋកា ច សត្តេវ, កម្មជា ទសកានិ ច។

៧៧៦. ឆន្នវូតិវិធំ តត្ថ, រូបំ ភាសន្តិ បណ្ឌិតា;
អគហីតគ្គហណេន, អដ្ឋារសវិធំ ភវេ។

៧៧៧. តេសមេវ កលាបានំ, សត្តកច្ឆក្កបញ្ចកា;
ចតុក្កា ច តិកទ្វិកា, ឯកកា ច យថារហំ។

៧៧៨. ទ្វេ សត្ត នវ ឆ តយោ, តយោបិ ច យថាក្កមំ;
ចត្តារោតិ ចតុត្តឹស, សហវុត្តិករាសយោ។

៧៧៩. ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហា-កាយវត្ថុវសា សិយុំ;
ឥត្ថិបុម្ភាវទសកសហិតា **សត្តកា ទ្វិធា**។

៧៨០. ចក្ខុសោតឃានហីនា, បច្ចេកំ ទ្វេ សភាវកា;
អភាវតោ ភាវហីនោ, ឥត្ថំ **ឆក្កាបិ សត្តធា**។

៧៨១. ចក្ខុសោតវិហីនា ច,
ចក្ខុឃានវិហីនកា;
សោតឃានវិហីនា ច,
សភាវា ទ្វេ តយោ តយោ។

៧៨២. ចក្ខាទេកេកតោ ហីនា,
តីវិធាបិ អភាវតោ;
ឥច្ចេវំ **បញ្ចកា** នាម,
នវកា រាសយោ សិយុំ។

៧៨៣. ចក្ខាទិត្តយហីនាវ, ឯកតោ ទ្វេ សភាវកា;
ចក្ខាទិត្តយតោ ទ្វីហិ, តយោ ហីនា អភាវកា។

៧៨៤. រូបលោកេ ចក្ខុសោត-វត្ថុជីវិតនវកា;
ចត្តារោវ កលាបាតិ, **ចតុក្កា ឆ** យថារហំ។

៧៨៥. ជិវ្ហាកាយវត្ថុវសា ,
អភាវោ ទ្វេ សភាវកា;
កាយភាវវត្ថុវសា,
ឥតិ ហោន្តិ **តយោ តិកា**។

៧៨៦. កាយវត្ថុវសេនេកោ, ទ្វេ ច ចិត្តោតុសម្ភវា;
សទ្ទនវកដ្ឋកាតិ, **ទុកា** ច **តិវិធា** សិយុំ។

៧៨៧. ជីវិតនវកញ្ចេកំ, តេសមុដ្ឋានិកានិ ច;
សុទ្ធដ្ឋកានិ តីណីតិ, **ចត្តារោ ឯកកា** សិយុំ។

៧៨៨. ចតុត្តឹស បនិច្ចេតេ, សន្ធិយញ្ច បវត្តិយំ;
រូបរូបកលាបានំ, រាសយោ ហោន្តិ សម្ភវា។

៧៨៩. សត្តតិ សន្ធិមិច្ចេវមាទិនា ច យថារហំ;
កលាបរាសិរូបានិ, តត្ថ តត្ថ វិភាវយេ។

៧៩០. សោឡស បញ្ចទសេតិអាទិភេទវសាបិ ច;
អគហិតគ្គហណេន, តត្ថ តត្ថ វិនិទ្ទិសេ។

៧៩១. ចតុចត្តាលីសសតំ, កលាបា ហោន្តិ បិណ្ឌិតា;
ឆព្ពីស តត្ថ រូបានិ, សហស្សញ្ច ចតុស្សតំ។

៧៩២. ភូច្ឆាបាយចតុក្កេ ច, កាមេ សុគតិសត្តកេ;
រូបេ ច បញ្ចទសកេ, អសញ្ញាបាយភូមិយំ។

៧៩៣. ចតុកោដ្ឋាសិកេស្វេវ, សត្តវីសវិធេសុបិ;
ជាតិដ្ឋានេសុ សត្តានំ, សន្ធិយញ្ច បវត្តិយំ។

៧៩៤. ភូន្ទ្រិយពទ្ធសន្តានេ, តថានិន្ទ្រិយកម្មិ ច;
ពាហិសង្ខារសន្តានេ, មតកាយេ ច សម្ភវា។

៧៩៥. លព្ភមានកលាបា ច, កលាបានញ្ច រាសយោ;
តត្ថ វិត្ថារសង្ខេបា, រូបានំ គណនាបិ ច។

៧៩៦. ឯត្ថ រូបា អវុត្តា ហិ, យថាវុត្តានុសារតោ;
វិត្ថារេត្វាន វិញ្ញេយ្យា, សព្ពថាបិ ច វិញ្ញុនាតិ។

ឥតិ រូបវិភាគេ កលាបកថា និដ្ឋិតា។

វីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

ឯកវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២១. ឧប្បត្តិកថា

៧៩៧. អដ្ឋវីសតិ រូបានិ, កលាបា ចេកវីសតិ;
វុត្តា ចេត្តាវតា តេសំ, ឧប្បាទោ ទានិ និយ្យតេ។

៧៩៨. អណ្ឌជា ជលាពុជា ច, សំសេទជោបបាតិកា;
ឥច្ចុប្បត្តិភេទេន, ចតស្សោ យោនិយោ មតា។

៧៩៩. ភុម្មវជ្ជេសុ ទេវេសុ,
បេតេ និជ្ឈាមតណ្ហិកេ;
និរយេសុ ច សម្ភោតិ,
យោនេកោវោបបាតិកា។

៨០០. ភុម្មទេវេ មនុស្សេសុ,
តិរច្ឆានាសុរេ តថា;
បេតេសុ ចាវសេសេសុ,
ចតស្សោបិ ច យោនិយោ។

៨០១. តត្ថណ្ឌជា ជលាពុជា, គព្ភសេយ្យសមុគ្គមោ;
សំសេទជោបបាតិកា, ឱបបាតិកនាមកា។

៨០២. តត្ថ សម្បុណ្ណាយតនោ, គព្ភសេយ្យសមុគ្គមោ;
អភាវោ ទ្វេ សភាវា ច, ឥត្ថិបុម្ភាវមិស្សិតា។

៨០៣. បរិបុណ្ណាបរិបុណ្ណោ, ឱបបាតិកនាមកោ;
អភាវោ ទ្វេ សភាវា ច, ចតុរាបាយភូមិយំ។

៨០៤. សម្បុណ្ណាយតនោវេសោ ,
កាមេ សុគតិយំ បន;
អាទិកប្បេ អភាវោ ច,
ទ្វេ សភាវា តតោ បរំ។

៨០៥. អបរិបុណ្ណាយតនោ, អភាវោ ច មហគ្គតេ;
ឥច្ចេវំ ទសធា ហោន្តិ, សព្ពា សន្ធិសមុគ្គមា។

៨០៦. តត្ថេវ ទសធា ភិន្នេ, អត្តភាវសមុគ្គមេ;
សន្ធិយញ្ច បវត្តេ ច, រូបុប្បត្តឹ វិភាវយេ។

៨០៧. តត្ថាភាវកសត្តានំ, គព្ភសេយ្យសមុគ្គមេ;
កាយវត្ថុវសា ទ្វេវ, ទសកា ហោន្តិ កម្មជា។

៨០៨. រូបសន្តតិសីសានិ, ទ្វេ ច រូបានិ វីសតិ;
អគ្គហីតគ្គហណេន, តត្ថេកាទស និទ្ទិសេ។

៨០៩. តតោ បរំ បវត្តិម្ហិ, វឌ្ឍមានស្ស ជន្តុនោ;
ចក្ខុទសកាទយោ ច, ចត្តារោ ហោន្តិ សម្ភវា។

៨១០. ឥច្ចាភាវកសត្តានំ, ឆឡេវុត្តមកោដិយា;
ហេដ្ឋិមកោដិយា ទ្វេវ, គព្ភសេយ្យសមុគ្គមេ។

៨១១. ចក្ខុសោតឃានវសា, តត្ថ តិទ្វេកហីនកា;
ឯកោ តយោ តយោ ចេវ, សិយុំតិចតុបញ្ចកា។

៨១២. ឱបបាតិកសង្ខាតេ, អភាវកសមុគ្គមេ;
ជិវ្ហាកាយវត្ថុវសា, តយោ ហេដ្ឋិមកោដិយា។

៨១៣. ឧត្តមកោដិយា ហោន្តិ, ឆឡេវាភិន្នមន្តរេ;
ចតុក្កបញ្ចកា តត្ថ, ទ្វេកហីនា តយោ តយោ។

៨១៤. ឆក្កាទយោ អភាវានំ,
ឥច្ចេវំ បញ្ចសង្គហា;
ឯកោ តយោ តយោ ចេកោ,
ឯកោតិ ច យថាក្កមំ។

៨១៥. សភាវកានំ ទ្វិន្នម្បិ, ទុវិធា សត្តកាទយោ;
ភាវាទិកា យថាវុត្តា, នវជា នវជា សិយុំ។

៨១៦. សត្តេវុត្តមតោ ហេដ្ឋា, តិចតុក្កា តទន្តរេ;
ចតុក្កបញ្ចកច្ឆក្កា, បញ្ចឆក្កាបិ ច ទ្វិធា។

៨១៧. តិណ្ណន្នម្បិ វសេនេវ, សត្តកច្ឆក្កបញ្ចកា;
ចតុក្កតិកទុក្កា ច, ឆ កោដ្ឋាសា យថារហំ។

៨១៨. ទ្វេ សត្ត ច នវ បញ្ច, តយោ ចេកោ យថាក្កមំ;
រូបសន្តតិសីសានំ, រាសយោ សត្តវីសតិ។

៨១៩. កម្មជាតា យថាយោគំ, បវត្តន្តិ ខណេ ខណេ;
កាមាវចរសត្តានំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ។

៨២០. តត្ថ សន្តតិសីសានិ, រូបានិ ច យថារហំ;
បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ, សព្ពត្ថាបិ វិនិទ្ទិសេ។

៨២១. សីតុណ្ហោតុសមញ្ញាតា,
តេជោធាតុ ឋិតិក្ខណេ;
ភូតា សន្ទិក្ខណេ រូបំ,
ជនេតិ ឧតុជដ្ឋកំ។

៨២២. បដិសន្ធិមតិក្កម្ម, ចិត្តំ ចិត្តជមដ្ឋកំ;
ភវង្គាទិមុបាទាយ, ជនេតុប្បត្តិយំ បន។

៨២៣. ភុត្តាហារោ ឋិតិប្បត្តោ, មាតរា ច សយម្បិ ច;
សរីរានុគតោ ហុត្វា, ជនេតាហារជដ្ឋកំ។

៨២៤. ឥតិ សុទ្ធដ្ឋកានិ ច, តេសមុដ្ឋានិកាបរេ;
សទ្ទវិញ្ញត្តិលហុតា, សម្ភវេ សម្ភវន្តិ ច។

៨២៥. ឥត្ថំ ចតុសមុដ្ឋានា, កលាបា កាមភូមិយំ;
យាវជីវំ បវត្តន្តិ, ទីបជាលាវ សន្តតិ។

៨២៦. ចក្ខុសោតវត្ថុវសា, ទសកា ច តយោ បរំ;
ជីវិតនវកញ្ចេវ, រូបាវចរភូមិយំ។

៨២៧. ហោន្តិ សន្ធិបវត្តីសុ, ចត្តារោ កម្មជា សទា;
បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ, បវត្តេ ឧតុចិត្តជា។

៨២៨. ជីវិតនវកញ្ចេកំ, បដិសន្ធិបវត្តិយំ;
បវត្តេ ឧតុជញ្ចេតិ, ទ្វេធាសញ្ញីនមុទ្ទិសេ។

៨២៩. ឥច្ចុប្បត្តិកមំ ញត្វា, វិភាវេយ្យ តតោ បរំ;
កលាបានញ្ច រូបានំ, សម្ភវាសម្ភវម្បិ ច។

៨៣០ ឥន្ទ្រិយពទ្ធសន្តានេ, សព្ពេ សម្ភោន្តិ សម្ភវា;
កលាបា ចេវ រូបានិ, តថា សន្តតិវាសយោ។

៨៣១ ពហិទ្ធា មតកាយេ ច, នោបលព្ភន្តិ កម្មជា;
ចិត្តោជជា កលាបា ច, ឧតុជា លហុតាទយោ។

៨៣២ តថា សុទ្ធដ្ឋកសទ្ទ-នវកញ្ចោតុ សព្ពថា;
កលាបា តត្ថ លព្ភន្តិ, ទ្វេ ច រូបានិ ឧទ្ទិសេ។

៨៣៣ តេសមុដ្ឋានិកា សព្ពេ, កលាបា នត្ថិ សន្និយំ;
ឧប្បាទកាលេ សព្ពត្ថ, ជរតានិច្ចតាបិ ច។

៨៣៤ កលាបា កម្មជា សន្តិ, ជាតិរូបញ្ច សន្និយំ;
រូបានិ ច កលាបា ច, សព្ពេបិ ច បវត្តិយំ។

៨៣៥ សន្តិ សព្ពានិ រូបានិ, កាមេសុ ចតុសម្ភវា;
ជីវិតនវកំ ហិត្វា, កលាបា ហោន្តិ វីសតិ។

៨៣៦ ទសកេស្វេវ គហិតំ, វិសុំ កាមេ ន លព្ភតិ;
ជីវិតនវកំ នាម, រូបលោកេ វិសុំ សិយា។

៨៣៧ អាហារជកលាបា ច, ភាវា ទ្វេ ចាទិកប្បិកេ;
អាទិកាលេ ន លព្ភន្តិ, បច្ឆា លព្ភន្តិ កេចិបិ។

៨៣៨ ឃានជិវ្ហាកាយភាវ-ទសកា រូបភូមិយំ;
អាហារជកលាបា ច, ន លព្ភន្តេវ សព្ពថា។

៨៣៩ ចក្ខុសោតវត្ថុសទ្ទា, កលាបា ចិត្តជាបិ ច;
អសញ្ញិភូមិយំ បុព្ពេ, វុត្តាបិ ច ន លព្ភរេ។

៨៤០ កលាបា សត្ត រូបានិ, បញ្ច រូបេស្វសញ្ញិសុ;
នត្ថេកាទស រូបានិ, កលាបេកូនវីសតិ។

៨៤១ តស្មា តេវីស រូបានិ, កលាបា បន ចុទ្ទស;
តេសមុដ្ឋានិកា សន្តិ, រូបាវចរភូមិយំ។

៨៤២ សត្តរសេវ រូបានិ, កលាបា ទ្វេ ទ្វិសម្ភវា;
អសញ្ញីនំ តុ សម្ភោន្តិ, នត្ថារូបេសុ កិញ្ចិបិ។

៨៤៣ ឧប្បត្តិក្កមមិច្ចេវំ, សម្ភវាសម្ភវម្បិ ច;
កលាបានញ្ច រូបានំ, យថាយោគំ វិភាវយេតិ។

ឥតិ រូបវិភាគេ ឧប្បត្តិកថា និដ្ឋិតា។

ឯកវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

ទ្វាវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២២. បកិណ្ណកកថា

៨៤៤. ឥត្ថំ រូបានមុប្បត្តឹ, ទីបេត្វា ទានិ វុច្ចតិ;
បវត្តិកោសល្លត្ថាយ, តត្ថេវេតំ បកិណ្ណកំ។

៨៤៥. ទុវិធា សន្ធិយោ តត្ថ, មិស្សាមិស្សវិភាគតោ;
តិវិធាបិ ចេកចតុ-បញ្ចវោការភេទតោ។

៨៤៦. រូបមត្តា អសញ្ញីនំ, នាមាភាវា អមិស្សិតា;
នាមមត្តា អរូបីនំ, រូបាភាវាតិ ច ទ្វិធា។

៨៤៧. កាមាវចរិកា ចេវ, រូបាវចរិកាតិ ច;
ទុវិធា មិស្សិតា ចេតិ, ភវន្តិ ច ចតុព្ពិធា។

៨៤៨. ឯកច្ចតុវោការា ច, អមិស្សា បញ្ច សន្ធិយោ;
ឆព្ពីសតិវិធា មិស្សា, បញ្ចវោការសន្ធិយោ។

៨៤៩. ឥត្ថំ ភូមិប្បភេទេន, ឯកតឹសវិធាបិ ច;
សន្តិរាសិភេទេន, សិយុំ តឹសវិធា កថំ។

៨៥០. រូបសន្តិសីសានំ ,
រាសយោ សត្តវីសតិ;
វុត្តា កាមេ វសា តេសំ,
សត្តកា កាមសន្ធិយោ។

៨៥១. វេទនាសញ្ញាសង្ខារ-វិញ្ញាណក្ខន្ធសង្គហា;
សព្ពត្ថាបិ ចតស្សោវ, នាមសន្តិយោ សិយុំ។

៨៥២. ឥច្ចុភិន្នំ វសា ហោន្តិ, តត្ថេកាទសកាទយោ;
សន្តិរាសយោ បុព្ពេ, វិភត្តា សត្តកាទយោ។

៨៥៣. ឯកាទសកទសក-នវដ្ឋសត្តកា សិយុំ;
ឆក្កេន សទ្ធឹ វិញ្ញេយ្យា, តស្មា តត្ថ ឆ សង្គហា។

៨៥៤. អដ្ឋ សន្តិយោ ហោន្តិ, រូបលោកេន មិស្សិតា;
អដ្ឋកោ រាសិ តត្ថេកោ, តស្មា សន្តិ វុច្ចតិ។

៨៥៥. ជីវិតនវកោ ត្វេកោ, អសញ្ញី បដិសន្ធិយំ;
អរូបីនំ ចតស្សោបិ, នាមសន្តិយោ សិយុំ។

៨៥៦. ឥច្ចេកកចតុក្កានំ, វសេន ទ្វេ អមិស្សិតា;
អដ្ឋវីសញ្ច មិស្សាតិ, តឹសេវ ហោន្តិ សន្ធិយោ។

៨៥៧. ឯកុប្បាទនិរោធា ច, អមិស្សា តត្ថ រាសយោ;
មិស្សិតានំ វិភាគោយំ, យថាយោគំ កថីយតិ។

៨៥៨. ឧប្បាទដ្ឋិតិភង្គានំ, វសា តីណិ ខណានិបិ;
សមានានេវ នាមានំ, ឯកចិត្តក្ខណំ មតំ។

៨៥៩. តុល្យមុប្បាទភង្គានំ, រូបានម្បិ ខណទ្វយំ;
ឯកូនបញ្ញាសមត្តំ, ឋិតិក្ខណមុទីរិតំ។

៨៦០. នាមរូបានមុប្បាទោ, ភង្គោបិ ហិ សមោ មតោ;
ទន្ធំ ហិ វត្តិកំ រូបំ, នាមំ តុ លហុវត្តិកំ។

៨៦១. យថា ហិ រូបេ តិដ្ឋន្តេ, ចិត្តុប្បាទា តុ សោឡស;
ឧប្បជ្ជិត្វា បវត្តិត្វា, ភិជ្ជន្តិ ច លហុំ លហុំ។

៨៦២. តស្មា ហិ ឯកបញ្ញាស-ខណរូបក្ខណំ តថា;
សត្តរសចិត្តក្ខណំ, តិខណន្តិ ច វុច្ចតិ។

៨៦៣. ចិត្តក្ខណំ ហិ តិណ្ណន្នំ, តត្ថ វិញ្ញត្តិកទ្វយំ;
លក្ខណត្តយរូបំ តុ, សលក្ខណវវត្ថិតំ។

៨៦៤. តស្មា ហិត្វា ទ្វយញ្ចេតំ, ពាវីសតិវិធម្បិ ច;
រូបំ នាម ចតុក្កញ្ច, សលក្ខណនិយាមិតំ។

៨៦៥. ឯកុប្បាទនិរោធា ច, តត្ថ តុល្យក្ខណា មតា;
អតុល្យក្ខណធម្មានំ, សិយា ភេទំ យថារហំ។

៨៦៦. បដិសន្ធិក្ខណេ ជាតំ, តស្មា រូបំ តតោ បរំ;
សត្តរសមចិត្តស្ស, ភង្គេន សហ ភិជ្ជតិ។

៨៦៧. តស្ស ឋិតិក្ខណេ ជាតំ, រូបម្បិ ច តតោ បរំ;
អដ្ឋារសមចិត្តស្ស, ឧប្បាទេ បន ភិជ្ជតិ។

៨៦៨. តស្ស ភង្គក្ខណេ ជាតំ, រូបម្បិ ច តតោ បរំ;
អដ្ឋារសមចិត្តស្ស, ឋិតិកាលេសុ ភិជ្ជតិ។

៨៦៩. តថា ទុតិយចិត្តស្ស, ឧប្បាទម្ហិ សមុដ្ឋិតំ;
អដ្ឋារសមចិត្តស្ស, ភង្គេន សហ ភិជ្ជតិ។

៨៧០. ឥតិ វុត្តនិយាមេន, សជាតិក្ខណតោ បរំ;
បត្វា ឯកូនបញ្ញាស, ខណានិ បុន ភិជ្ជតិ។

៨៧១. តស្មា ឯកូនបញ្ញាស, កលាបា សហ វត្តរេ;
ឯកោ ជាយតិ ឯកោ ច, ភិជ្ជតីតិ ច សព្ពថា។

៨៧២. ឯកសន្តតិសម្ពន្ធា, កលាបា សហ កម្មជា;
យថានុបុព្ពយដិតា, ឯកបញ្ញាស លព្ភរេ។

៨៧៣. សត្តរីស បនិច្ចេវំ, កាមេ ទ្វេ រូបភូមិយំ;
រូបសន្តតិសីសានំ, វាសយោ សត្តកាទយោ។

៨៧៤. ឯកូនតឹស សព្ពេបិ, កម្មជាតា យថារហំ;
ឯកបញ្ញាស យដិកា, បវត្តន្តិ ខណេ ខណេ។

៨៧៥. តត្ថ សន្ធិក្ខណេ ជាតំ, សត្តរសមចេតសោ;
ឧប្បាទេ ភិជ្ជតិច្ចេវំ, វុត្តោ **អដ្ឋកថានយោ**។

៨៧៦. ឥមំ នយំ បដិពាហិត្វា, ចិត្តេន សហ ភិជ្ជតិ;
ចិត្តេន សហ ជាតន្តិ, វុត្តមាចរិយេន ហិ។

៨៧៧. អានាបានតក្កចារា , ឯកុប្បាទនិរោធកា;
វុត្តា ហិ **យមកេ** កាយវចីសង្ខារនាមកា។

៨៧៨. ចិត្តុប្បាទក្ខណេ ជាតា, ឧតុ តស្ស ឋិតិក្ខណេ;
រូបំ ជនេតិ តត្ថាបិ, ឧតុ ភង្គក្ខណេបិ ច។

៨៧៩. អនុបុព្ពក្កមេនេវំ, ជាតំ រូបំ តថាបរំ;
អដ្ឋារសមឧប្បាទដ្ឋិតិអាទីសុ ភិជ្ជតិ។

៨៨០. ឥត្ថំ កលាបា យដិតា, ឧតុជាហារជាបិ ច;

ឯកសន្តតិសម្ពន្ធា, ឯកបញ្ញាស លព្ភរេ។

៨៨១. កលាបា ចិត្តជា យស្មា, ឧប្បាទក្ខណសម្ភូតា;
យដិកា សហ លព្ភន្តិ, តស្មា សត្តរសេវ តេ។

៨៨២. សព្ពេបិ រូបជនកា, ចិត្តុប្បាទេ យថាសកំ;
ជនេន្តិ ឋិតិភង្គេសុ, ន ជនេន្តីតិ កេចនា។

៨៨៣. កុសលាព្យាកតាទីនំ, ឯកុប្បាទនិរោធតា;
ធម្មានំ **យមកេ** វុត្តា, ឥតិ បាឡិ វទន្តិ ច។

៨៨៤. កុសលាទិកសម្ពន្ធា, តត្ថ តត្ថ ហិ ទេសិតា;
ឥតិ វត្វា បុរេ វុត្តំ, ឥច្ឆន្តាចរិយា នយំ។

៨៨៥. ឥច្ចេវំ ចតុសម្ភូតា, រូបសន្តតិរាសយោ;
រូបានិ ច កលាបា ច, ឯកាពទ្ធា យថារហំ។

៨៨៦. សុត្តបវត្តមត្តានំ, សម្ពុទ្ធានម្បិ បាណិនំ;
យាវ មរណកាលាបិ, បវត្តន្តិ និរន្តរំ។

៨៨៧. អាយុក្ខយា ច មរណំ, តថា កម្មក្ខយា សិយា;
ឧភិន្នំ វា ខយា ចាថ, ឧបច្ឆេទកកម្មុនា។

៨៨៨. ចតុជាបិ មរន្តស្ស, តស្សេវំ តុ យថារហំ;
សត្តរសចិត្តក្ខណមត្តសេសម្ហិ ជីវិតេ។

៨៨៩. ឧបរិច្ចុតិចិត្តស្ស , សត្តរសមចេតសោ;
ឋិតិកាលមុបាទាយ, ន តុ ជាយតិ កម្មជំ។

៨៩០. តស្សុប្បាទក្ខណេ ជាតំ,
រូបញ្ច ចុតិយា សហ;
ភិជ្ជតីតិ មតោ នាម,
តតោ ហោតិ ស បុគ្គលោ។

៨៩១. ចិត្តជាហារជញ្ចាបិ, ន ជាយតិ តតោ បរំ;
ឧតុសម្ភវរូបំ តុ, អវសិស្សតិ វា ន វា។

៨៩២. តតោ វុត្តនយេនេវ, មតសត្តោ យថារហំ;
មិស្សាមិស្សាហិ សន្ធីហិ, បុនទេវោបបជ្ជតិ។

៨៩៣. តតោ វុត្តនយេនេវ, ឯកូនតឹស កម្មជា;
តេសមុដ្ឋានិកា បញ្ច, ចតុត្តឹស សមិស្សិតា។

៨៩៤. កលាបា រាសយោ ហោន្តិ, សត្តវីសតិភូមិសុ;
ឥតិ សព្ពបការេន, រូបធម្មា បកាសិតាតិ។

ឥតិ រូបវិភាគេ បកិណ្ណកកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វាវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច សព្ពថាបិ រូបវិភាគោ។

តេវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

៤. និព្ពានវិភាគោ

២៣. មូលវិសុទ្ធិកថា

៨៩៥. ឥត្ថំ ចិត្តំ ចេតសិកំ, រូបញ្ចាតិ សង្ខតា;
វុត្តា អសង្ខតំ ទានិ, និព្ពានន្តិ បវុច្ចតិ។

៨៩៦. សីលវិសុទ្ធិ អាទិម្ហិ, តតោ ចិត្តវិសុទ្ធិ ច;
ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិនាមា ច, កង្ខាវិតរណាបិ ច។

៨៩៧. តតោ បរំ មគ្គាមគ្គ-ញាណទស្សននាមិកា;
តថា បដិបទាញាណ-ទស្សនា ញាណទស្សនំ។

៨៩៨. ឥច្ចានុក្កមតោ វុត្តា, សត្ត ហោន្តិ វិសុទ្ធិយោ;
សត្តមានុត្តរា តត្ថ, បុព្ពភាគា ឆ លោកិយា។

៨៩៩. សំវរោ បាតិមោក្ខោ ច, តថេវិន្ទ្រិយសំវរោ;
អាជីវបារិសុទ្ធិ ច, សីលំ បច្ចយនិស្សិតំ។

៩០០. ឥតិ **សីលវិសុទ្ធី**តិ, សុទ្ធមេតំ បវុច្ចតិ;
ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ, ធុតង្គបរិវារិតំ។

៩០១. កសិណានិ ទសាសុភា, ទសានុស្សតិយោ បន;
អប្បមញ្ញា ច សញ្ញា ច, វវត្ថារុប្បកាតិ ច។

៩០២. **សមថកម្មដ្ឋានានិ**, តាលីសដ្ឋកថានយេ;
បាឡិយំ តុ វិភត្តានិ, អដ្ឋតីសាតិ វណ្ណិតំ។

៩០៣. បឋវាបោ ច តេជោ ច,
វាយោ នីលញ្ច បីតកំ;
លោហិតោទាតមាកាសំ ,
អាលោកកសិណន្តិ ច។

៩០៤. **កសិណានិ ទសេ**តានិ, វុត្តានដ្ឋកថានយេ;
អដ្ឋេវ បាឡិយំ ហិត្វា, អន្តេ តុ កសិណទ្វយំ។

៩០៥. ឧទ្ធុមាតំ វិនីលញ្ច, វិបុព្ពកំ វិខាយិតំ;
វិច្ឆិទ្ទកញ្ច វិក្ខិត្តំ, ហតវិក្ខិត្តលោហិតំ។

៩០៦. បុឡវកំ អដ្ឋិកញ្ចេតិ, **អសុភា ទស** ទេសិតា;
រូបកាយវិភាគាយ, ទសកាយវិបត្តិយា។

៩០៧. ពុទ្ធេ ធម្មេ ច សង្ឃេ ច, សីលេ ចាគេ ច អត្តនា;
ទេវតោបសមាយញ្ច, សត្តានុស្សតិយោ កមា។

៩០៨. មរណស្សតិ នាមេកា, តថា កាយគតាសតិ;
អានាបានស្សតិច្ចេវំ, **ទសានុស្សតិយោ** មតា។

៩០៩. មេត្តា ករុណា មុទិតា, ឧបេក្ខាតិ ចតុព្ពិធា;
វុត្តា ព្រហ្មវិហារា ច, **អប្បមញ្ញា**តិ តាទិនា។

៩១០. ឯកា**ហារេ បដិក្កូល-សញ្ញា** នាមេកមេវ តុ;
ចតុធាតុវវត្ថានំ, ចតុធាតុបរិគ្គហោ។

៨១១. អាកាសានញ្ចាយតនំ, វិញ្ញាណញ្ចមថាបរំ;
អាកិញ្ចញ្ញំ តថា នេវ-សញ្ញានាសញ្ញនាមកំ។

៨១២. ឥច្ចានុក្កមតោ វុត្តា, អរូបជ្ឈានិកា បន;
អរូបកម្មដ្ឋានានិ, ចត្តារោបិ បកិត្តិតា។

៨១៣. កសិណាសុភកោដ្ឋាសេ, អានាបានេ ច សព្ពថា;
ទីស្វា សុត្វា ផុសិត្វា វា, បរិកម្មំ តុ កុព្ពតោ។

៨១៤. ឧគ្គហោ នាម សម្ភោតិ, និមិត្តំ តត្ថ យុញ្ជតោ;
បដិភាគោ តមារព្ភ, តត្ថ វត្តតិ អប្បនា។

៨១៥. សាធុ សត្តា សុខី ហោន្តុ, ទុក្ខា មុច្ចន្តុ បាណិនោ;
អហោ សត្តា សុខប្បត្តា, ហោន្តុ យទិច្ឆកាតិ ច។

៨១៦. ឧទ្ទិស្ស វា អនោទិស្ស, យុញ្ជតោ សត្តគោចរេ;
អប្បមញ្ញា បនប្បេន្តិ, អនុបុព្ពេន វត្តិកា។

៨១៧. កសិណុគ្ឃាដិមាកាសេ, បឋមារុប្បមានសេ;
តស្សេវ នត្ថិភាវេ ច, តតិយារុប្បកេតិ ច។

៨១៨. យុញ្ជន្តស្ស បនេតេសុ, គោចរេសុ ចតូសុបិ;
អប្បេន្តិ អនុបុព្ពេន, អារុប្បាបិ ចតុព្ពិធា។

៨១៩. អានាបានញ្ច កសិណំ, បញ្ចកជ្ឈានិកំ តហឹ;
បឋមជ្ឈានិកា វុត្តា, កោដ្ឋាសាសុភភាវនា។

៨២០. សុខិតជ្ឈានិកា តិស្សោ, អប្បមញ្ញា ច ហេដ្ឋិមា;
ឧបេក្ខារុប្បកា បញ្ច, ឧបេក្ខាឈានិកាតិ ច។

៨២១. ឯកា ទសេកា ទស ច, តយោ បញ្ចេតិ សព្ពថា;
បរិកម្មវសា តីស, ឆ កោដ្ឋាសា យថាក្កមំ។

៨២២. បញ្ចកាទិសុខោបេក្ខា, ឈានភេទា ចតុព្ពិធា;
ឯកច្ចតុបញ្ចឈាន-វសេន តិវិធា សិយុំ។

៨២៣. ជោរូបវសា ទ្វេ ច, អប្បនាតោ បុនេកធា;
តេច្ចេវមប្បនា កម្ម-ដ្ឋានភេទា សមិស្សិតា។

៨២៤. ទ្វេ ច សញ្ញាវវត្ថានា, អដ្ឋានុស្សតិយោតិ ច;
សេសា ទស បវុច្ចន្តិ, ឧបចារសមាធិកា។

៨២៥. បរិកម្មោបចារានុលោមគោត្រភុតោ បរំ;
បញ្ចមំ វា ចតុត្ថំ វា, ជវនំ ហោតិ អប្បនា។

៨២៦. អប្បនាជវនំ សព្ពំ, លោកុត្តរមហគ្គតំ;
តិហេតុកបវត្តានិ, បុរិមានិ យថារហំ។

៨២៧. អាវជ្ជនា ច វសិតា, តំសមាបជ្ជនា តថា;
អធិដ្ឋានា ច វុដ្ឋានា, បច្ចវេក្ខណ បញ្ចមា។

៨២៨. វសិតាហិ វសីភូតា, ឥតិ កត្វាន បញ្ចហិ;
ភាវេន្តស្ស បនប្បេន្តិ, ឧបរូបរិ អប្បនា។

៨២៩. យុញ្ជន្តស្ស តុ វុដ្ឋាយ, កសិណជ្ឈានបញ្ចមា;
បញ្ចាភិញ្ញា ហិ អប្បេន្តិ, រូបសទ្ទាទិគោចរេ។

៨៣០. លោកុត្តរា បនប្បេន្តិ, សព្ពេ និព្ពានគោចរេ;

អនិច្ចទុក្ខានត្តាតិ, ភូមិធម្មេ វិបស្សតោ។

៨៣១. ភត្តេ ច បាទកជ្ឈានំ, សម្មទ្ទជ្ឈានមេវ វា;
អជ្ឈាសយោ ច វុដ្ឋាន-គាមិនី ច វិបស្សនា។

៨៣២. មគ្គានំ ឈានភេទាយ, យថាយោគំ និយាមកា;
យថាសកំ ផលានំ តុ, មគ្គា ហោន្តិ និយាមកា។

៨៣៣. មគ្គានន្តរមេវាថ, ភូមិធម្មេ វិបស្សតោ;
ផលសមាបត្តិយម្បិ, អប្បេតិ ផលមានសំ។

៨៣៤. អនុបុព្ពសមាបត្តី, សមាបជ្ជិស្ស វុដ្ឋិតោ;
ឈានធម្មេ វិបស្សិត្វា, តត្ថ តត្ថេវ បណ្ឌិតោ។

៨៣៥. ចតុត្ថារុប្បមប្បេត្វា, ឯកទ្វិជវនាបរំ;
និរោធំ នាម ផុសតិ, សមាបត្តិមចិត្តកំ។

៨៣៦. អរហា វា អនាគាមី, បញ្ចវោការភូមិយំ;
យថាសកំ ផលុប្បាទោ, វុដ្ឋានន្តិ តតោ មតោ។

៨៣៧. អប្បនាបរិយោសានេ, សិយា សព្ពត្ថ សម្ភវា;
ភវង្គបាតោ តំ ឆេត្វា, ជាយតេ បច្ចវេក្ខណា។

៨៣៨. ឥតិ វុត្តានុសារេន, អប្បនានយសង្គហំ;
យថាយោគំ វិភាវេយ្យ, តត្ថ តត្ថ វិចក្ខណោ។

៨៣៩. **ចិត្តវិសុទ្ធិ** នាមាយំ, ចិត្តសំក្លេសសោធនោ;
ឧបចារប្បនាភេទោ, សមថោ បុព្ពភាគិយោតិ។

ឥតិ និព្ពានវិភាគេ មូលវិសុទ្ធិកថា និដ្ឋិតា។

តេវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

ចតុវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២៤. បរិគ្គហវិសុទ្ធិកថា

៨៤០. សីលចិត្តវិសុទ្ធីហិ, យថាវុត្តាហិ មណ្ឌិតោ;
បយោគាសយសម្បន្នោ, និព្ពានាភិរតោ តតោ។

៨៤១. ខន្ធាយតនធាតាទិប្បភេទេហិ យថារហំ;
លក្ខណបច្ចុបដ្ឋាន-បទដ្ឋានវិភាគតោ។

៨៤២. បរិគ្គហេត្វា សង្ខារេ, នាមរូបំ យថាកថំ;
វវត្ថបេន្តោ តត្ថេវមនុបស្សតិ បញ្ញវា។

៨៤៣. នាមរូបមិទំ សុទ្ធំ, អត្តភាវោតិ វុច្ចតិ;
នត្ថេត្ថ កោចិ អត្តា វា, សត្តោ ជីវោ ច បុគ្គលោ។

៨៤៤. យថាបិ អង្គសម្ភារា, ហោតិ សទ្ទោ រថោ ឥតិ;
ឯវំ ខន្ធេសុ សន្តេសុ, ហោតិ សត្តោតិ សម្មុតិ។

៨៤៥. ខន្ធាយតនធាតូនំ, យថាយោគមនុក្កមោ;
អព្ពោច្ឆិន្នោ បវត្តន្តោ, សំសារោតិ បវុច្ចតិ។

៨៤៦. ភាតិ នានប្បការេន, តេភូមកបរិគ្គហោ;
ភូមិធម្មវវត្ថានំ, សុទ្ធសង្ខារទស្សនំ។

៨៤៧. អត្តទិដ្ឋិបហានេន , ទិដ្ឋិសំក្លេសសោធនំ;
ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ នាមាតិ, ញាណមេតំ បវុច្ចតិ។

៨៤៨. បរិគ្គហិតសង្ខារោ, នាមរូបមបត្តិយា;
តតោ បរំ យថាយោគំ, បរិគ្គណ្ហតិ បច្ចយេ។

៨៤៩. ទុក្ខសមុទយោ តត្ថ, តណ្ហា សំសារនាយិកា;
សមោធានេតិ សង្ខារេ, តត្ថ តត្ថុបបត្តិយា។

៨៥០. តណ្ហាសម្ភវមេវេតំ, តស្មា ទុក្ខំ បវុច្ចតិ;
តទប្បវត្តិ និព្ពានំ, មគ្គោ តំបាបកោតិ ច។

៨៥១. ចតុសច្ចវវត្ថាន-មុខេនេវម្បិ បច្ចយេ;
បរិគ្គណ្ហន្តិ ឯកច្ចេ, សង្ខារានមថាបរេ។

៨៥២. អាលោកាកាសវាយាបបថវិញ្ញាបនិស្សយំ;
ភវង្គបរិណាមញ្ច, លភិត្វាវ យថារហំ។

៨៥៣. ឆ វត្ថូនិ ច និស្សាយ, ឆ ទ្វារម្មណានិ ច;
បដិច្ច មនសិការំ, បវត្តន្តិ អរូបិនោ។

៨៥៤. យថាសកសមុដ្ឋានំ , វិភាគេហិ ច រូបិនោ;
បវត្តន្តិ ឯកច្ចេតិ, បរិគ្គណ្ហន្តិ បច្ចយេ។

៨៥៥. អវិជ្ជាបច្ចយា ហោន្តិ, សង្ខារា តុ តតោ តថា;
វិញ្ញាណំ នាមរូបញ្ច, សឡាយតននាមកំ។

៨៥៦. ផស្សោ ច វេទនា តណ្ហា, ឧបាទានំ ភវោ តតោ;
ជាតិ ជរា មរណញ្ច, បវត្តតិ យថារហំ។

៨៥៧. តតោ សោកោ បរិទេវោ, ទុក្ខញ្ចេវ តថាបរំ;
ទោមនស្សុបាយាសោ, សម្ភោតិ ច យថារហំ។

៨៥៨. ជាតស្ស កេវលស្សេវំ, ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សម្ភវោ;
បដិច្ចសមុប្បាទោវ, នត្ថញ្ញោ កោចិ ការកោ។

៨៥៩. តត្រាវិជ្ជាទយោ ទ្វេបិ, អទ្ធាតីតោ អនាគតោ;
ជាតាទយោបរេ អទ្ធ, បច្ចុប្បន្នោតិ វណ្ណិតោ។

៨៦០. បុញ្ញាបុញ្ញានេញ្ជវសា, សង្ខារា តិវិធា តថា;
ភវេកទេសោ កម្មញ្ច, កម្មវដ្ដន្តិ វុច្ចតិ។

៨៦១. អវិជ្ជាតណ្ហុបាទានា, ក្លេសវដ្ដមថាបរេ;
វិបាកវដ្ដំ សត្តាបិ, ឧបបត្តិភវោបិ ច។

៨៦២. អវិជ្ជាសង្ខារានំ តុ, គហណេ គហិតាវ តេ;
តណ្ហុបាទានភវាតិ, អតីតេ បញ្ច ហេតវោ។

៨៦៣. តណ្ហុបាទានភវានំ, គហណេ គហិតាវ តេ;
អវិជ្ជា សង្ខារា ចេតិ, បច្ចុប្បន្នេបិ បញ្ចកេ។

៨៦៤. វិញ្ញាណាទិសរូបេន, ទស្សិតំ ផលបញ្ចកំ;
តថា តទេវ ជាតាទិ-នាមេនានាគតន្តិ ច។

៨៦៥. អតីតេ ហេតវោ បញ្ច, ឥទានិ ផលបញ្ចកំ;
ឥទានិ ហេតវោ បញ្ច, អាយតឹ ផលបញ្ចកំ។

៨៦៦. ហេតុផលំ ផលហេតុ, បុន ហេតុផលានិ ច;
តិសន្ធិ ចតុសង្ខេបំ, វីសតាការមព្រវុំ។

៨៦៧. អត្ថធម្មបដិវេធ-ទេសនានំ យថារហំ;
គម្ភីរត្តា ចតុន្នម្បិ, ចតុគម្ភីរតា មតា។

៨៦៨. ឯកត្តនានត្តនយា, អព្យាបារនយោបរោ;
តថេវំធម្មតា ចេតិ, នយា វុត្តា ចតុព្ពិធា។

៨៦៩. ជរាមរណសោកាទិ-បីឡិតានមភិណ្ហសោ;
អាសវានំ សមុប្បាទា, អវិជ្ជា ច បវត្តតិ។

៨៧០. អវិជ្ជាបច្ចយា ហោន្តិ, សង្ខារាបិ យថា បុរេ;
ពន្ធាវិច្ឆេទមិច្ចេវំ, ភវចក្កមនាទិកំ។

៨៧១. តណ្ហាវិជ្ជានាភិកំ តំ, ជរាមរណនេមិកំ;
សេសាការាទិយដិកំ, តិភវារថយោជិតំ។

៨៧២. តិអទ្ធញ្ច តិវដ្ដញ្ច, តិសន្ធិយដិកំ តថា;
ចតុសង្ខេបគម្ភីរនយមណ្ឌិតទេសនំ។

៨៧៣. វីសតាការវិភាគំ, ទ្វាទសាការសង្គហំ;
ធម្មដ្ឋិតីតិ ទីបេន្តិ, ឥទប្បច្ចយតំ ពុធា។

៨៧៤. បដិច្ចសមុប្បាទោយំ, បច្ចយាការនាមតោ;
សង្ខេបតោ ច វិត្ថារា, វិវិធាការភេទតោ។

៨៧៥. ជនេតិ បច្ចយុប្បន្នេ, អវិជ្ជាទិបវត្តិយា;
អវិជ្ជាទិនិរោធេន, និរោធេតិ ច សព្ពថា។

៨៧៦. បច្ចយប្បច្ចយុប្បន្ន-វសេនេវ បវត្តតិ;
សំសារោយន្តិ ឯកច្ចេ, បរិគ្គណ្ហន្តិ បច្ចយេ។

៨៧៧. សមន្តបដ្ឋានមហាបករណវិភាគតោ;

ឯកច្ចេ បរិគ្គណ្ហន្តិ, ចតុវីសតិ បច្ចយេ។

៩៧៨. ឥតិ នានប្បការេន, បច្ចយានំ បរិគ្គហោ;
សប្បច្ចយនាមរូបំ, វវត្ថានន្តិ វេទិតំ។

៩៧៩. ឥទប្បច្ចយតាញាណំ, បច្ចយាការទស្សនំ;
ធម្មដ្ឋិតិ យថាភូតញាណទស្សននាមកំ។

៩៨០. កាលត្តយវិភាគេសុ , កង្ខាសំក្លេសសោធនំ;
កង្ខាវិតរណា នាម, វិសុទ្ធីតិ បវុច្ចតីតិ។

ឥតិ និព្ពានវិភាគេ បរិគ្គហវិសុទ្ធិកថា និដ្ឋិតា។

ចតុវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

បញ្ចវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២៥. វិបស្សនាវុទ្ធិកថា

៤៨១. សីលចិត្តទិដ្ឋិកង្ខាវិតរណវិសុទ្ធិយោ ;
បត្វា កលាបតោ តាវ, សម្មសេយ្យ តតោ បរំ។

៤៨២. កលាបតោ សម្មសនំ, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
ភង្គញាណំ ភយញាណំ, តថាទីនវនិព្ពិទា។

៤៨៣. មុច្ចិតុកម្យតាញាណំ, បដិសង្ខានុបស្សនា;
សង្ខារុបេក្ខានុលោមមិច្ចានុក្កមតោ ឋិតា។

៤៨៤. វិបស្សនាតិ ចក្ខាតា, ទសញាណបរម្បរា;
លក្ខណត្តយមាហច្ច, សង្ខារេសុ បវត្តតិ។

៤៨៥. តស្មា កលាបតោ តាវ, សម្មសេយ្យ តិលក្ខណំ;
សម្មសិត្វា អតីតាទិខន្ធាយតនធាតុយោ។

៤៨៦. អនិច្ចា តេ ខយដ្ឋេន, ខន្ធា ទុក្ខា ភយដ្ឋតោ;
អនត្តា អសារកដ្ឋេន, ឥច្ចាភិណ្ហំ វិចិន្តយំ។

៤៨៧. តស្សេវំ សម្មសន្តស្ស, ឧបដ្ឋាតិ តិលក្ខណំ;
សង្ខារេសុ តតោ យោគី, ខណសន្តតិអទ្ធតោ។

៤៨៨. បច្ចុប្បន្នាន ធម្មានំ, ឧទយញ្ច វយំ តថា;
បញ្ញាសាការភេទេហិ, អនុបស្សតិ តត្ថ ហិ។

៤៨៩. អវិជ្ជាតណ្ហាកម្មានំ, ឧទយា ច និរោធតោ;
សមុទយា និរោធា ច, បញ្ចន្នំ ទស្សិតា តថា។

៤៩០ របស្សាហារតោ តិណ្ណំ, ផស្សតោ នាមរូបតោ;
វិញ្ញាណស្សេតិ សព្ពេបិ, ចត្តាលីស សមិស្សិតា។

៤៩១. និព្ពត្តិលក្ខណំ ភង្គ-
លក្ខណញ្ចេត្ថ បស្សតោ;
ខណតោទយតោ ចេតិ,
សមបញ្ញាស ហោន្តិ តេ។

៤៩២. ភាតិ ខន្ធមុខេនេតេ, វិភត្តា ឧទយព្ពយា;
អាយតនាទិភេទេហិ, យោជេតព្ពា យថារហំ។

៤៩៣. ឧទយញ្ច វយញ្ចេវំ, បស្សតោ តស្ស យោគិនោ;
វិភូតា ហោន្តិ សង្ខារា, សមុដ្ឋាតិ តិលក្ខណំ។

៤៩៤. ពោធិបក្ខិយធម្មា ច,
តេ បស្សន្តិ វិសេសតោ;
តតោ ជាយន្តុបក្លេសា,
ទសោបក្លេសវត្ថុកា។

៤៩៥. ឱភាសោ បីតិ បស្សទ្ធិ, អធិមោក្ខោ ច បគ្គហោ;
សុខំ ញាណមុបដ្ឋានំ, ឧបេក្ខា ច និកន្តិ ច។

៤៩៦. តណ្ហាមានទិដ្ឋិគ្គាហវសេន តិវិធេបិ តេ;
អស្សាទេន្តោ ឧន្នមន្តោ, មមាយន្តោ កិលិស្សតិ។

៩៩៧ មគ្គំ ផលញ្ច និព្ពានំ, បត្តោស្មីតិ អកោវិទោ;
វេក្ខពុជ្ឈាតិ មញ្ញន្តោ, បប្បោតិ អធិមានិកោ។

៩៩៨ មគ្គាទយោ ន ហោន្តេតេ,
តណ្ហាគាហាទិវត្ថុតោ;
តណ្ហាមានទិដ្ឋិយោ ចុបក្លេសា បរិបន្ថកា។

៩៩៩ បោរាណមេវ ខន្ធានំ, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
តិលក្ខណារម្មណតោ, មគ្គោ និព្ពានបច្ចយោ។

១០០០ ឥតិ មគ្គំ អមគ្គញ្ច, វិសោធេន្តស្ស សិជ្ឈតិ;
វិសុទ្ធិ ច **មគ្គាមគ្គញាណទស្សន**នាមិកា។

១០០១ តថាបរា វិសុទ្ធីនំ, ឧទយព្ពយទស្សនំ;
អាទី កត្វា **បដិបទាញាណទស្សន**នាមិកា។

១០០២ មុច្ចា សំក្លេសវិក្ខេបវិសុទ្ធន្តំ យថា បុរេ;
បដិបជ្ជតិ មេធាវី, ឧទយព្ពយទស្សនំ។

១០០៣ ឥតិ ខោទយព្ពយានុបស្សនាញាណវីថិយំ;
សិក្ខន្តស្សាចិរេនេវ, បរិបក្កា វិបស្សនា។

១០០៤ មហាយោទយវោហារំ, វយមេវាធិមុច្ចតោ;
ឧប្បាទាភោគមោហាយ, ភង្គមេវានុតិដ្ឋតិ។

១០០៥ តតោ និជ្ឈរធារាវ, គង្គាវារោទកំ វិយ;
ភិជ្ជមានតិណាទិវ, បដិបជ្ជា សិខា វិយ។

១០០៦ មតន្តេ ច វយន្តេ ច, ភិជ្ជន្តិច្ចេវ សង្ខតេ;
បស្សតោ តស្ស ភង្គានុបស្សនាញាណមីរិតំ។

១០០៧ តតោ ភយានុបស្សនា, សភយាតិ វិបស្សតោ;
អាទីនវានុបស្សនា-ញាណំ អាទីនវាតិ ច។

១០០៨ និព្ពិទានុបស្សនា ច, និព្ពិន្ទន្តស្ស យោគិនោ;
មុច្ចិតុកម្យតាញាណំ, តតោ មុច្ចិតុមិច្ឆតោ។

១០០៩ និច្ចា ចេ ន និរុជ្ឈេយ្យុ, ន ពាធេយ្យុ សុខា យទិ;
វសេ វត្តេយ្យុ អត្តា ចេ, តទភាវា ន តេ តថា។

១០១០ សុដ្ឋុ មុច្ចិតុមិច្ចេវំ, បដិបច្ចក្ខតោ តតោ;
បដិសង្ខានុបស្សនា-ញាណំ ជាតន្តិ វុច្ចតិ។

១០១១ សាធុកំ បដិសង្ខាយ, សង្ខារេសុ តិលក្ខណំ;
សុបរិញ្ញាតសង្ខារេ, តថេវ បដិបស្សតិ។

១០១២ អនិច្ចា ទុក្ខានត្តា ច, សង្ខារាវ ន ចាបរោ;
អត្តា វា អត្តនីយំ វា, នាហំ ន តុ មមាតិ ច។

១០១៣ តតោវ តត្ថ មជ្ឈត្តោ, នន្ទិរាគវិនិស្សដោ;
អត្តត្តនិយភាវេន, សង្ខារេស្វជ្ឈុបេក្ខតិ។

១០១៤ សង្ខារុបេក្ខាសង្ខាតំ, ញាណំ តស្ស ឥតីរិតំ;
តតោ វុដ្ឋានយដិតំ, អនុលោមន្តិ វុច្ចតិ។

១០១៥ សុបរិញ្ញាតសង្ខារេ, សុសម្មដ្ឋតិលក្ខណេ;
ឧបេក្ខន្តស្ស តស្សេវ, សិខាបត្តា វិបស្សនា។

១០១៦. សង្ខារធម្មេ អារព្ភ, តាវ កាលំ បវត្តតិ;
តីរទស្សីវ សកុណោ, យាវ បារំ ន បស្សតិ។

១០១៧. យទា បស្សតិ និព្ពានំ, វុដ្ឋានគហិតា តទា;
វុដ្ឋានគាមិនី នាម, សានុលោមា បវុច្ចតិ។

១០១៨. ឥតិ ទ្វីហិ វិសុទ្ធីហិ, វិសុទ្ធាយ វិបស្សកោ;
វិបស្សនាបដិបទំ, បូរេតីតិ បវុច្ចតីតិ។

ឥតិ និព្ពានវិភាគេ វិបស្សនាវុទ្ធិកថា និដ្ឋិតា។

បញ្ចវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

ឆព្ពិសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២៦. វុដ្ឋានវិសុទ្ធិកថា

១០១៩. តស្សេវំ បដិបន្នស្ស, សិខាបត្តា វិបស្សនា;
វុដ្ឋានគាមិនី នាម, យទា ហោតិ តទា បន។

១០២០. បរិកម្មោបចារានុលោមគោត្រភុតោ បរំ;
មគ្គោ តតោ ផលំ ហោតិ, ភវង្គា បច្ចវេក្ខណា។

១០២១. បរិកម្មោបចារានុលោមសង្ខាតគោចរា ;
មគ្គស្សាវជ្ជនំ ហុត្វា, និព្ពានេ ហោតិ គោត្រភុ។

១០២២. ចតុត្ថំ បញ្ចមំ វាថ, ឆដ្ឋំ វាបិ យថារហំ;
អប្បេតិ មគ្គជវនំ, និព្ពានេ សកិមេវ តំ។

១០២៣. តតោ ផលានិ តីណិ ទ្វេ, ឯកំ វាថ យថាក្កមំ;
មគ្គាវសេសនិរោធមគ្គវុដ្ឋានវីថិយំ។

១០២៤. តតោ ភវង្គបាតោវ,
តំ ឆេត្វា បច្ចវេក្ខណា;
តិស្សោ បញ្ចវិធា ហោន្តិ,
យថាយោគំ តថា ហិ ច។

១០២៥. មគ្គំ ផលញ្ច និព្ពានំ, អវស្សំ បច្ចវេក្ខតិ;
ហីនេ កិលេសេ សេសេ ច, បច្ចវេក្ខតិ វា ន វា។

១០២៦. តតោ ច បុន សង្ខារេ, វិបស្សន្តោ យថា បុរេ;
អប្បេតិ អនុបុព្ពេន, សេសមគ្គផលានិ ច។

១០២៧. តត្ថ វុច្ចន្តិ និព្ពាន-ផលមគ្គវិបស្សនា;
សុញ្ញតា ចានិមិត្តា ច, តថាបណិហិតានិ ច។

១០២៨. សុញ្ញតាវិបស្សនាទិនាមេន ហិ វិបស្សតិ;
វិមោក្ខមុខភូតាតិ, តិវិធា ភាជិតា តថា។

១០២៩. សុញ្ញតាទិកនាមេន, វិមោក្ខា តិវិធា មតា;
និព្ពានផលមគ្គា ច, សមាបត្តិសមាធយោ។

១០៣០. តត្ថេវ បឋមភូមី, បត្តោ អរិយបុគ្គលោ;
សត្តក្ខត្តុបរមោ សោ, **សោតាបន្នោ**តិ វុច្ចតិ។

១០៣១. បត្តោ ទុតិយភូមិញ្ច, **សកទាគាមិ**នាមកោ;
សកិមេវ ឥមំ លោកំ, អាគន្ត្វា ហោតិ មានុសំ។

១០៣២. បត្តោ តតិយភូមិញ្ច, **អនាគាមី**តិ វុច្ចតិ;
ព្រហ្មលោកា អនាគន្ត្វា, ឥធកាមោបបត្តិយា។

១០៣៣. បត្តោ ចតុត្ថភូមិញ្ច, **អរហា** អគ្គបុគ្គលោ;
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខគ្គី, និព្ពាបេតីតិ វុច្ចតិ។

១០៣៤. ឥតិ មគ្គផលដ្ឋានំ, វសា អរិយបុគ្គលា;
ទ្វិធាបិ ចតុធា យុត្តា, អដ្ឋ ហោន្តិ វិភាគតោ។

១០៣៥. ឧភតោភាគវិមុត្ត-
វិភាគាទិវសា បន;

វិភត្តា ហោន្តិ សត្តេតេ,
យថាយោគំ តថា ហិ ច។

១០៣៦. សទ្ធាធុរស្សានិច្ចតោ, វុដ្ឋានំ ទុក្ខតោបិ ច;
បញ្ញាធុរស្សានត្តតោ, ឥតិ ទីបេន្តិ បណ្ឌិតា។

១០៣៧. សទ្ធានុសារិ អាទិម្ហិ, មជ្ឈេ សទ្ធាវិមុត្តកោ;
អន្តេ បញ្ញាវិមុត្តោវ, តស្មា សទ្ធាធុរោ សិយា។

១០៣៨. ធម្មានុសារិ អាទិម្ហិ, ទិដ្ឋិប្បត្តោ តតោ បរិ;
អន្តេ បញ្ញាវិមុត្តោវ, ហោតិ បញ្ញាធុរោបិ ច។

១០៣៩. សមថយានិកា ចេវ, រូបានុត្តរបាទកា;
វិបស្សនាយានិកា ច, សព្ពេ សុក្ខវិបស្សកា។

១០៤០. ចតុវុដ្ឋានភេទេន, ហោន្តិ បញ្ចេវ សព្ពថា;
អារុប្បបាទកា ចាបិ, អាទិម្ហិ ទុវិធា តថា។

១០៤១. ឆសុ ឋានេសុ មជ្ឈកេ, កាយសក្ខីតិ ភាជិតា;
ឧភតោភាគវិមុត្តោ, អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ។

១០៤២. ឆក្កំ វុត្តយានធុរ-វុដ្ឋានានំ វិភាគតោ;
មគ្គប្ផលភូមិយោ ច, សត្តដ្ឋារិយបុគ្គលា។

១០៤៣. តត្ថ ចានុត្តរញាណំ, សច្ចានំ បដិវេធកំ;
សមុច្ឆេទប្បហានេន, ក្លេសានុសយសោធនំ។

១០៤៤. ចតុមគ្គវិភាគេន, វុដ្ឋានន្តិ បកិត្តិតំ;
ញាណទស្សនវិសុទ្ធិ, នាម ហោតិ តថាបិ ច។

១០៤៥. មគ្គោ ច បរិជានាតិ, ទុក្ខំ តេភូមកំ តថា;
យថាយោគំ បជហតិ, តណ្ហាសមុទយម្បិ ច។

១០៤៦. និរោធំ សច្ឆិករោតិ, មគ្គសច្ចមនុត្តរំ;
ភាវនាវីថិមោតិណ្ណោ, ភាវេតីតិ បវុច្ចតិ។

១០៤៧. ទិដ្ឋិគ្គតវិចិកិច្ឆា-សីលព្ពតមសេសតោ;
អបាយគមនីយញ្ច, រាគទោសាទិកត្តយំ។

១០៤៨. តទេកដ្ឋេ កិលេសេ ច, សហជាតប្បហានតោ;
បជហាតិ **សោតាបត្តិ-មគ្គោ** បឋមភូមិកោ។

១០៤៩. តទេកដ្ឋេ បជហតិ, រាគទោសាទិកេបិ ច;
ថូលេ តុ **សកទាគាមិ-មគ្គោ** ទុតិយភូមិកោ។

១០៥០. បជហាតិ **អនាគាមិ-មគ្គោ** និរវសេសតោ;
កាមរាគព្យាបាទេ ច, តទេកដ្ឋេ ច សម្ភវា។

១០៥១. រូបារូបរាគមានុ-ទ្ធច្ចាវិជ្ជាតិ បញ្ចកំ;
អគ្គមគ្គោ បជហតិ, ក្លេសេ សេសេ ច សព្ពថា។

១០៥២. ឥតិ សច្ចបដិវេធំ, ក្លេសក្ខយផលាវហំ;
មគ្គញាណំ បកាសេន្តិ, វិសុទ្ធឹ សត្តមំ ពុធា។

១០៥៣. ឆព្ពិសុទ្ធិកមេនេវំ, សព្ពថាយ វិសុទ្ធិយា;
សត្តមាយានុបត្តព្ពំ, និព្ពានន្តិ បវុច្ចតិ។

១០៥៤. ក្លេសក្ខយករំ តាណំ, សំសារាតិក្កមំ បរំ;

បារិមំ តីរមភយំ, សព្ពសង្ខារនិស្សដំ។

១០៥៥. មានម្មទនិម្មទនំ , បិបាសវិនយាទិនា;
ក្លេសសំសារសង្ខារ-បដិបក្ខនិទស្សិតំ។

១០៥៦. អជរាមរមច្ចន្ត-មនុប្បាទមសង្ខតំ;
អនុត្តរមសង្ខារំ, អនន្តមតុលញ្ច តំ។

១០៥៧. បរមត្ថមនោបម្មំ, សន្តិ អប្បដិមំ សុខំ;
និរោធសច្ច និព្ពានំ, ឯកន្តំ អមតំ បទំ។

១០៥៨. សោបាទិសេសនិព្ពាន-ធាតុ ចេវ តថាបរា;
អនុបាទិសេសា ចេតិ, ទុវិធា បរិយាយតោ។

១០៥៩. សុញ្ញតំ ចានិមិត្តញ្ច, តថាបណិហិតន្តិ ច;
អត្តាទិគាហាភាវេន, តិវិធាបិ ច ភាជិតំ។

១០៦០. ក្លេសសំសារសង្ខារ-បច្ចនីកវិភាគតោ;
ភវក្ខយាទិភេទេហិ, ពហុធាបិ បវុច្ចតិ។

១០៦១. តទេវមច្ចុតំ ធម្មំ, លោកុត្តរមកាលិកំ;
វានាភាវា វានាតីតោ, “**និព្ពាន**”ន្តិ បកិត្តិតំ។

ឥតិ និព្ពានវិភាគេ វុឌ្ឍានវិសុទ្ធិកថា និដ្ឋិតា។

ឆព្ពីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច សព្ពថាបិ និព្ពានវិភាគោ។

សត្តវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

៥. បញ្ញត្តិវិភាគោ

២៧. បភេទកថា

១០៦២. ចិត្តំ ចេតសិកំ រូបំ, និព្ពានម្បិ ច ភាជិតំ;
តស្មា ទានិ យថាយោគំ, បញ្ញត្តិបិ បវុច្ចតិ។

១០៦៣. សា ចាយំ អត្ថបញ្ញត្តិ-នាមបញ្ញត្តិភេទតោ;
ទុវិធា ហោតិ បញ្ញត្តិ, អត្ថបញ្ញត្តិ តត្ថ ច។

១០៦៤. សត្តសម្ភារសណ្ឋាន-សង្ខ្យាដបរិណាមតោ;
វិកប្បបដ្ឋានាការវោហារាភិនិវេសតោ។

១០៦៥. តថា បរត្ថសង្កេតសិទ្ធា អត្ថា បកប្បិតា;
បញ្ញាបីយន្តិ នាមាតិ, **បញ្ញត្តី**តិ បកិត្តិតា។

១០៦៦. អត្ថា ហិ បរមត្ថត្ថា, បញ្ញត្តត្ថាតិ ច ទ្វិធា;
តត្ថ ច បរមត្ថត្ថា, សច្ចិកដ្ឋា សលក្ខណា។

១០៦៧. បញ្ញត្តត្ថា សច្ចិកដ្ឋសលក្ខណសភាវតោ;
អញ្ញថា គហិតា តំតមុបាទាយ បកប្បិតា។

១០៦៨. តស្មា ឧបាទាបញ្ញត្តិ, អត្ថបញ្ញត្តិនាមកា;
បញ្ញាបេតព្វនាមាវ, បញ្ញត្តត្ថាវ សព្វថា។

១០៦៩. បរមត្ថា យថាវុត្តា, ចិត្តចេតសិកាទយោ;
បញ្ញត្តា ឥត្ថិបុរិសមញ្ចបីឋបដាទយោ។

១០៧០. យេន វុច្ចតិ តំ នាមំ, បញ្ញាបេតីតិ វុច្ចតិ;
បញ្ញត្តីតិ ច សា នាមបញ្ញត្តីតិ តតោ មតា។

១០៧១. សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ, វោហារោតិ ច ភាជិតា;
ចតុធា បញ្ញាបេតព្វបញ្ញត្តីតិ ហិ វណ្ណិតា។

១០៧២. តតោ នាមំ នាមកម្មំ, នាមធេយ្យំ អថាបរំ;
និរុត្តិ ព្យញ្ជនមភិលាបោតិ បន ភាជិតា។

១០៧៣. នាមបញ្ញត្តិ នាមាតិ, បញ្ញត្តិ ទុវិធា កតា;
សព្វេវ ធម្មា បញ្ញត្តិបថាតិ បន ភាជិតា។

១០៧៤. បរមត្ថបញ្ញត្តត្ថា, ទុវិធា ហោន្តិ តត្ថ ច;
បញ្ញត្តិបថាវ ហោន្តិ, បរមត្ថា សលក្ខណា។

១០៧៥. បញ្ញត្តត្ថា បញ្ញត្តិ ច, បញ្ញាបេតព្វមត្តតោ;
បញ្ញត្តិបថា ច នាមបញ្ញត្តិបថភាវតោ។

១០៧៦. នាមម្បិ បញ្ញាបេតព្វមេវ កិញ្ចាបិ កេនចិ;
នាមមេវម្បេតំ តត្ថ, បញ្ញត្តិច្ចេវ វណ្ណិតំ។

១០៧៧. បញ្ញាបេតព្វធម្មា ច, តេសំ បញ្ញាបិតាបិ ច;
ឥច្ចិតព្វាបិ បញ្ញត្តិបថា បញ្ញត្តិនានតា។

១០៧៨. ឥតិ វុត្តានុសារេន, វុត្តំ អដ្ឋកថានយេ;
នយំ គហេត្វា ឯត្ថាបិ, បញ្ញត្តិ ទុវិធា កតា។

១០៧៩ អត្ថិម្បិ បរមត្ថា ច, សច្ចិកដ្ឋសលក្ខណា;
អត្ថា បញ្ញត្តិមត្តា ច, អត្ថបញ្ញត្តិនាមកា។

១០៨០ តេសំ បញ្ញាបិកា ចេវ, នាមបញ្ញត្តិនាមិកា;
ឥច្ចេវំ វណ្ណនាមគ្គេ, ញេយ្យត្ថា តិវិធា កតា។

១០៨១ បរមត្ថសច្ចំ នាម, បរមត្ថាវ តត្ថ ច;
សច្ចិកដ្ឋសភាវត្តា, អវិសំវាទកា ហិ តេ។

១០៨២ សម្មុតិសច្ចំ បញ្ញត្តិទ្វយំ វោហារវុត្តិយា;
លោកសមញ្ញាធិប្បាយាវិសំវាទកភាវតោ។

១០៨៣ ឥតិ សច្ចទ្វយម្បេតំ, អក្ខាសិ បុរិសុត្តមោ;
តេនាបិ នាមសំវិញ្ញូ, វោហរេយ្យុភយម្បិ វា។

ឥតិ បញ្ញត្តិវិភាគេ បភេទកថា និដ្ឋិតា។

សត្តវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

អដ្ឋវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២៨. អត្ថបញ្ញត្តិកថា

១០៨៤. តត្ថ ច បុព្ពាបរិយ-បវត្តក្ខន្ធសម្ភូតា;
វិញ្ញត្តិន្ទ្រិយវិប្ផារ-វិសេសោបនិពន្ធនា។

១០៨៥. ទេវយក្ខមនុស្សាទិ-នានាភេទា សលក្ខិកា;
សត្តបញ្ញត្តិ នាមាយំ, ស្វាយំ សត្តោតិ សម្មតោ។

១០៨៦. ខន្ធត្តយមុបាទាយ,
ខន្ធាយតនវុត្តិយា;
ការកោ វេទកោ វាយំ,
សន្ធាវតិ ភវេ ភវេ។

១០៨៧. តស្មា សំសារមាបន្នោ, សត្តោ នាម ស បុគ្គលោ;
អហំមត្តាបរា ឥត្ថី, បុរិសោតិ ច កប្បិតោ។

១០៨៨. ស្វាយំ ខន្ធាទិតោ សត្តោ, អញ្ញោតិ ច ន វុច្ចតិ;
ខន្ធាទិវិនិមុត្តស្ស, សត្តស្សេវ អភាវតោ។

១០៨៩. ខន្ធា ខន្ធានមេវាយំ, សត្តោតិ ច ន វុច្ចតិ;
ខន្ធវោហារតោ តស្ស, អញ្ញវោហារសម្ភវា។

១០៩០. ឥច្ចេវំ ខន្ធនានត្ត-កត្តមុត្តោបិ អត្ថតោ;
តព្ពិសេសាវចរិត-វោហារោ ច តុ ទិស្សតិ។

១០៩១. តេនាយំ បុគ្គលោ សត្តោ, ជាយតិជ្ជិយ្យតីតិ ច;
មីយតីតិ ច តស្សាយំ, សំសារោតិ បវុច្ចតិ។

១០៩២. មតោ ជាតោ ច ន ស្វេវ, ខន្ធភេទោបចារតោ;
នាបរោ ស្វេវ សន្តានភេទាភាវោបចារតោ។

១០៩៣. នានត្តេកត្តមិច្ចេវំ, បុគ្គលស្សោបចារតោ;
ឧច្ឆេទសស្សតត្តំ វា, តស្មា នោបេតិ បុគ្គលោ។

១០៩៤. ឥច្ចាយំ បុគ្គលោ នាម, សត្តោ សំសារការកោ;
ខន្ធាទិកមុបាទាយ, បញ្ញត្តោតិ បវុច្ចតិ។

១០៩៥. តស្មា បុគ្គលសង្ខាតា, សំសារោបនិពន្ធនា;
សត្តបញ្ញត្តិ នាមាតិ, វិញ្ញាតព្ពា វិភាវិនា។

១០៩៦. អជ្ឈត្តិកា ច កេសាទិកោដ្ឋាសា ពាហិរេសុ ច;
ភូមិបព្ពតបាសាណតិណរុក្ខលតាទិកា។

១០៩៧. តតសម្ភារនិព្ពត្តិវិភាគបរិកប្បិតា;
តមុបាទាយ **សម្ភារបញ្ញត្តី**តិ បវុច្ចតិ។

១០៩៨. តតសម្ភារសណ្ឋានវិភាគបរិកប្បិតា;
សណ្ឋានបញ្ញត្តិ នាម, ថម្ភកុម្ភាទិកា មតា។

១០៩៩. តតសម្ភារសង្ឃាតវិសេសបរិកប្បិតា;
សង្ឃាតបញ្ញត្តិ នាម, រថគេហាទិកា មតា។

១១០០. តតសម្ភារវិសេសបរិណាមបកប្បិតា;
បរិណាមបញ្ញត្តីតិ, ទធិភត្តាទិកា មតា។

១១០១. វត្ថុមជ្ឈត្តពហិទ្ធា , ធម្មា សម្ភារសម្ភូតា;
សន្តានវុត្តិ សង្កេតសិទ្ធា បញ្ញត្តិ បញ្ចធា។

១១០២. យថា តថា សមុប្បន្នវិកប្បាភោគសម្ភវា;
វិកប្បបញ្ញត្តិ នាម, កាលាកាសទិសាទិកា។

១១០៣. តំ តំ និមិត្តមាគម្ម, តតោបដ្ឋានកប្បិតា;
ឧបដ្ឋានបញ្ញត្តីតិ, បដិភាគាទិកា មតា។

១១០៤. វិសសាការមត្តាបិ, អត្ថន្តរបកប្បិតា;
អាការបញ្ញត្តិ នាម, វិញ្ញត្តិលហុតាទិកា។

១១០៥. តំ តំ ការណមាគម្ម, តថា វោហារកប្បិតា;
វោហារបញ្ញត្តិ នាម, កថិនាបត្តិអាទិកា។

១១០៦. កាលោ យោ សោ ច មេ អត្តា,
សោ ភវិស្សាមិ មំ ច តុ;
និច្ចោ ធុវោ សស្សតោតិ-
អាទិកា បន សព្ពថា។

១១០៧. តព្ពោហារនិមិត្តានំ, អភាវេបិ បវត្តិតោ;
អភិនិវេសបញ្ញត្តិ, នាម តិត្ថិយកប្បិតា។

១១០៨. ឥច្ចេវំ លោកសាសនតិត្ថាយតនកប្បិតា;
សន្តានមុត្តសង្កេតសិទ្ធា អត្ថាបិ បញ្ចធា។

១១០៩. សង្កានវុត្តិសន្តានមុត្តភេទវសា ទ្វិធា;
អត្ថបញ្ញត្តិ នាមាយំ, ទសធា បរិទីបិតា។

១១១០. ឥតិ វុត្តប្បការេសុ, បញ្ញត្តត្ថេសុ បណ្ឌិតា;
បញ្ញត្តិមត្តំ សន្ធាយ, វោហរន្តិ យថាកថំ។

១១១១. តទញ្ញោ បន ពាលា ច, តិត្ថិយាបិ អកោវិទា;
បញ្ញត្តិមតិជាវិត្វា, គណ្ហន្តិ បរមត្ថតោ។

១១១២. តេ តថា គហិតាការា, អញ្ញាណគហិតា ជនា;
មិច្ឆត្តាភិនិវិដ្ឋា ច, វឌ្ឍន្តិ ភវពន្ធនំ។

១១១៣. ទ្វិជេសុបិ អត្ថេសុ, តស្មា បណ្ឌិតជាតិកោ;
បរមត្ថបញ្ញត្តីសុ, វិភាគមិតិ លក្ខយេតិ។

ឥតិ បញ្ញត្តិវិភាគេ អត្ថបញ្ញត្តិកថា និដ្ឋិតា។

អដ្ឋវីសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

ឯកូនតឹសតិមោ បរិច្ឆេទោ

២៩. នាមបញ្ញត្តិកថា

១១១៤. នាមវោហារសង្កេតការណោបនិពន្ធនា;
យថាវុត្តត្ថសទ្ទានំ, អន្តរា ចិន្តនា គតា។

១១១៥. **នាមបញ្ញត្តិ** នាមាយំ, អត្ថសទ្ទវិនិស្សដា;
តំទ្វយាពទ្ធសង្កេតញ្ញេយ្យាការោបលក្ខិតា។

១១១៦. យា គយ្ហតិ នាមឃោសគោចរុប្បន្នវីថិយា;
បវត្តានន្តរុប្បន្ន-មនោទ្វារិកវីថិយា។

១១១៧. អញ្ញបីឋាទិសទ្ទំ ហិ, សោតវិញ្ញាណវីថិយា;
សុត្វា តមេវ ចិន្តេត្វា, មនោទ្វារិកវីថិយា។

១១១៨. គហិតោ សង្កេតនិប្ពន្ធំ, នាមំ ចិន្តាយ គយ្ហតិ;
នាមបញ្ញត្តិអត្ថា តុ, តតោ គយ្ហន្តិ សម្ភវា។

១១១៩. សទ្ទនាមត្ថបញ្ញត្តិបរមត្ថវសេន ហិ;
ចតុធា តិវិធា វាថ, ចិន្តនា តត្ថ ឥច្ឆិតា។

១១២០. អត្ថមដ្ឋកថាមគ្គំ, វណ្ណេន្តេន ហិ ទស្សិតោ;
នយោ អាចរិយេនេតិ, វិភាគោយំ បកាសិតោ។

១១២១. នត្ថញ្ញា កាចិ វិញ្ញត្តិ, វិការសហិតោ បន;
សទ្ទោវ នាមបញ្ញត្តិ, ឥច្ចេកច្ចេហិ វណ្ណិតំ។

១១២២. យទេតំ នាមបញ្ញត្តិភាវេនេកវិធម្បិ ច;
នេរុត្តិកយាទិច្ឆកវសា នាមំ ទ្វិធា ភវេ។

១១២៣. សញ្ញាសុ ធាតុរូបានិ, បច្ចយញ្ច តតោ បរំ;
កត្វា វណ្ណាគមាទិញ្ច, សទ្ទលក្ខណសាធិតំ។

១១២៤. នេរុត្តិកមុទីរេន្តិ , នាមំ យាទិច្ឆកំ បទំ;
យទិច្ឆាយ កតមត្តំ, ព្យញ្ជនត្ថវិវជ្ជិតំ។

១១២៥. តិវិធម្បិ តទន្វត្ថកាទិមញ្ញោបចារិមំ;
និព្ពចនត្ថសាបេក្ខំ, តត្ថាន្វត្ថមុទីរិតំ។

១១២៦. យទិច្ឆាកតសង្កេតំ, កាទិមញ្ញោបចារិមំ;
អតម្ភូតស្ស តព្ភាវវោហារោតិ បវុច្ចតិ។

១១២៧. តថា សាមញ្ញនាមញ្ច, គុណនាមញ្ច កិត្តិមំ;
ឱបបាតិកមិច្ចេវំ, នាមំ ហោតិ ចតុព្ពិធំ។

១១២៨. មហាជនសម្មតញ្ច, អន្វត្ថញ្ចេវ តាទិសំ;
តីណិ នាមានិ ចន្ទាទិនាមំ តត្ថោបបាតិកំ។

១១២៩. យាទិច្ឆកមាវត្ថិកំ, នេមិត្តកមថាបរំ;
លិង្គិកំ រុឡ្ហិកញ្ចេតិ, នាមំ បញ្ចវិធំ ភវេ។

១១៣០. យាទិច្ឆកំ យថាវុឌ្ឍំ, វច្ឆទម្មាទិកំ បន;
អាវត្ថិកំ នេមិត្តកំ, សីលវាបញ្ញវាទិកំ។

១១៣១. លិង្គិកំ ទិដ្ឋលិង្គំ តុ, ទណ្ឌីឆត្តីតិអាទិកំ;
រុឡ្ហិកំ លេសមត្តេន, រុឡ្ហំ គោមហីសាទិកំ។

១១៣២. វិជ្ជមានាវិជ្ជមាន-បញ្ញត្តោភយមិស្សិតា;
វិភត្តា នាមបញ្ញត្តិ, ឆព្ពិធា ហោតិ តត្ថ ហិ។

១១៣៣. វិជ្ជមានបញ្ញត្តីតិ , វិជ្ជមានត្ថទីបិតា;
វុច្ចតិ ខន្ធាយតន-ធាតុបញ្ចិន្ទ្រិយាទិកា។

១១៣៤. អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ-នាមិកា បរមត្ថតោ;
អវីជ្ជមានមញ្ញាទិ, អត្ថបញ្ញត្តិទីបិតា។

១១៣៥. វិជ្ជមានេន អវិជ្ជ-មានបញ្ញត្តិនាមិកា;
តេវិជ្ជោ ឆឡភិញ្ញោ ច, សីលវា បញ្ញវាបិ ច។

១១៣៦. អវិជ្ជមានេន វិជ្ជ-មានបញ្ញត្តិនាមិកា;
ឥត្ថិរូបំ ឥត្ថិសទ្ទោ, ឥត្ថិចិត្តន្តិអាទិកា។

១១៣៧. វិជ្ជមានេន តុ វិជ្ជ-មានបញ្ញត្តិនាមិកា;
ចក្ខុវិញ្ញាណំ ច ចក្ខុ-សម្ផស្សោ ចេវមាទិកា។

១១៣៨. អវិជ្ជមានេនាវិជ្ជ-មានបញ្ញត្តិនាមិកា;
ខត្តិយបុត្តោ ព្រាហ្មណ-បុត្តោ ឥច្ចេវមាទិកា។

១១៣៩. ឥតិ វុត្តានុសារេន, នាមបញ្ញត្តិយា ពុធោ;
សរូបំ វិសយញ្ចេវ, វិភាគញ្ច វិភាវយេ។

១១៤០. ឥច្ចេវំ បរមត្ថា ច, យថាវុត្តា ចតុព្ពិធា;
បញ្ញត្តិ ទុវិធា ចេតិ, ញេយ្យត្ថា ឆព្ពិធា មតាតិ។

ឥតិ បញ្ញត្តិវិភាគេ នាមបញ្ញត្តិកថា និដ្ឋិតា។

ឯកូនតឹសតិមោ បរិច្ឆេទោ។

និដ្ឋិតោ ច សព្ពថាបិ បញ្ញត្តិវិភាគោ។

និគមនកថា

១១៤១. ស្រដ្ឋេ **កញ្ចិវរេ** រដ្ឋេ, **កាវេរិ**នគរេ វរេ;
កុលេ សញ្ជាតភូតេន, ពហុស្សុតេន ញាណិនា។

១១៤២. **អនុរុទ្ធេន ថេរេន**, អនិរុទ្ធយសស្សិនា;
តម្ពរដ្ឋេ វសន្តេន, នគរេ **តញ្ជ**នាមកេ។

១១៤៣. ភត្ថ **សង្ឃវិសិដ្ឋេន**, យាចិតេន អនាកុលំ;
មហាវិហារវាសីនំ, វាចនាមគ្គនិស្សិតំ។

១១៤៤. បរមត្ថំ បកាសេន្តំ, **បរមត្ថវិនិច្ឆយំ**;
បុញ្ញំ កតំ តេន, បរមត្ថានុវេទិនាតិ។

ឥតិ អនុរុទ្ធាចរិយេន រចិតោ

បរមត្ថវិនិច្ឆយោ និដ្ឋិតោ។

។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

សច្ចសង្ខេបោ

គន្ថារម្ភកថា

១. នមស្សិត្វា តិលោកគ្គំ, ញេយ្យសាគរបារគុំ;
ភវាភាវករំ ធម្មំ, គណញ្ច គុណសាគរំ។

២. និស្សាយ បុព្ពាចរិយមតំ អត្ថាវិរោធិនំ;
វក្ខាមិ សច្ចសង្ខេបំ, ហិតំ ការកយោគិនំ។

១. បឋមោ បរិច្ឆេទោ

រូបសង្ខេបោ

៣. **សច្ចានិ** បរមត្ថញ្ច, សម្មុតិញ្ចាតិ ទ្វេ តហឹ;
ថទ្ធភាវាទិនា ញេយ្យំ, សច្ចំ តំ **បរមត្ថកំ**។

៤. សន្និវេសវិសេសាទិញេយ្យំ **សម្មុតិ** តំ ទ្វយំ;
ភាវសង្កេតសិទ្ធីនំ, តថត្តា សច្ចមីរិតំ។

៥. បរមត្ថោ សនិព្ពានបញ្ចក្ខន្ធេត្ថ រាសិតោ;
ខន្ធត្ថោ ច សមាសេត្វា, វុត្តោតីតាទិភេទនំ។

៦. វេទនាទីសុបេកស្ខី, ខន្ធសទ្ទោ តុ រុឡ្ហិយា;
សមុទ្ទាទេកទេសេ តុ, សមុទ្ទាទិរវោ យថា។

៧. តត្ថ សីតាទិរុប្បត្តា, **រូបំ** ភ្វាបានលានិលំ;
ភូតំ កថិនទវតាបចនីរណភាវកំ។

៨. ចក្ខុ សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហា កាយោ បភា រវោ;
គន្ធោ រសោជា ឥត្ថី ច, បុមា វត្ថុ ច ជីវិតំ។

៩. ខំ ជាតិ ជរតា ភង្គោ, រូបស្ស លហុតា តថា;
មុទុកម្មញ្ញតា កាយវចីវិញ្ញត្តិ **ភូតិកំ**។

១០. ចក្ខាទី ទដ្ឋុកាមាទិហេតុកម្មជភូតិកា;
បសាទា រូបសទ្ទាទី, ចក្ខុញាណាទិគោចរា។

១១. ឱជា ហិ យាបនា ឥត្ថិបុមលិង្គាទិហេតុកំ;
ភាវទ្វយំ តុ កាយំវ, ព្យាបិ នោ សហវុត្តិកំ។

១២. និស្សយំ វត្ថុ ធាតូនំ, ទ្វិន្នំ កម្មជបាលនំ;
ជីវិតំ ឧប្បលាទីនំ, ឧទកំវ ឋិតិក្ខណេ។

១៣. ខំ រូបានំ បរិច្ឆេទោ, ជាតិអាទិត្តយំ បន;
រូបនិព្ពត្តិ បាកោ ច, ភេទោ ចេវ យថាក្កមំ។

១៤. លហុតាទិត្តយំ តំ ហិ, រូបានំ កមតោ សិយា;
អទន្ធថទ្ធតា ចាបិ, កាយកម្មានុកូលតា។

១៥. អភិក្កមាទិជនកចិត្តជស្សានិលស្ស ហិ;
វិការោ កាយវិញ្ញត្តិ, រូបត្ថម្ភាទិការណំ។

១៦. វចីភេទកចិត្តេន, ភូតភូមិវិការតា;
វចីវិញ្ញត្តុបាទិន្នឃដ្ដនស្សេវ ការណំ។

១៧. រូបមព្យាកតំ សព្វំ, វិប្បយុត្តមហេតុកំ;
អនាលម្ពំ បរិត្តាទិ, ឥតិ **ឯកវិធំ** នយេ។

១៨. អជ្ឈត្តិកានិ ចក្ខាទី, បញ្ចេតេវ បសាទកា;
វត្ថុនា វត្ថុ តានេវ, ទ្វារា វិញ្ញត្តិភី សហ។

១៩. សេសំ ពាវីសតិ ចេកវីស វីសតិ ពាហិរំ;
អប្បសាទមវត្ថុំ ច, អទ្វារញ្ច យថាក្កមំ។

២០. បសាទា បញ្ច ភាវាយុ, ឥន្ទ្រិយនិន្ទ្រិយេតរំ;
វិនាបំ អាទិតោ យាវ, រសា ថូលំ ន ចេតរំ។

២១. អដ្ឋកំ អវិនិព្ភោគំ, វណ្ណគន្ធរសោជកំ;
ភូតំ តំ តុ វិនិព្ភោគមិតរន្តិ វិនិទ្ទិសេ។

២២. អដ្ឋារសាទិតោ រូបា, និប្ផន្នំ តុ ន ចេតរំ;
ផោដ្ឋព្ពមាបវជ្ជំ តុ, ភូតំ កាមេ ន ចេតរំ។

២៣. សេក្ខសប្បដិឃាសេក្ខបដិឃំ ទ្វយវជ្ជិតំ;
វណ្ណំ តទិតរំ ថូលំ, សុខុមញ្ចេតិ តំ **តិធា**។

២៤. កម្មជាកម្មជំនេវកម្មាកម្មជតោ តិធា;
ចិត្តោជឧតុជាទីនំ, វសេនាបិ តិធា តថា។

២៥. ទិដ្ឋំ សុតំ មុតញ្ចាបិ, វិញ្ញាតំ វត ចេតសា;
ឯកមេកញ្ច បញ្ចាបិ, វីសតិ ច កមា សិយុំ។

២៦. ហទយំ វត្ថុ វិញ្ញត្តិ, ទ្វារំ ចក្ខាទិបញ្ចកំ;
វត្ថុ ទ្វារញ្ច សេសានិ, វត្ថុ ទ្វារញ្ច នោ សិយា។

២៧. និប្ផន្នំ រូបរូបំ ខំ, បរិច្ឆេទោថ លក្ខណំ;
ជាតិអាទិត្តយំ រូបំ, វិការោ លហុតាទិកំ។

២៨. យថា សង្ខតធម្មានំ, លក្ខណំ សង្ខតំ តថា;
បរិច្ឆេទាទិកំ រូបំ, តជ្ជាតិមនតិក្កមា។

២៩. កម្មចិត្តានលាហារបច្ចយានំ វសេនិធ;
ញេយ្យា បវត្តិ រូបស្ស, បិណ្ឌានញ្ច វសា កថំ។

៣០. **កម្មជំ** សេន្ទ្រិយំ វត្ថុ, វិញ្ញត្តិ **ចិត្តជា** រវោ;
ចិត្តគ្គិជោ លហុតាទិត្តយំ **ចិត្តានលន្នជំ**។

៣១. អដ្ឋកំ ជាតិ ចាកាសោ, **ចតុជា** ជរតា ខយំ;
កុតោចិ នេវ ជាតំ តប្បាកភេទំ ហិ តំ ទ្វយំ។

៣២. ជាតិយាបិ ន ជាតត្តំ, កុតោចិដ្ឋកថានយា;
លក្ខណាភាវតោ តស្សា, សតិ តស្មិំ ន និដ្ឋិតិ។

៣៣. កម្មចិត្តានលន្នេហិ, **បិណ្ឌា** នវ ច សត្ត ច;
ចត្តារោ ទ្វេ ច វិញ្ញេយ្យា, សជីវេ ទ្វេ អជីវកេ។

៣៤. អដ្ឋកំ ជីវិតេនាយុនវកំ ភាវវត្ថុនា;
ចក្ខាទី បញ្ច ទសកា, កលាបា **នវ កម្មជា**។

៣៥. សុទ្ធដ្ឋវិញ្ញត្តិយុត្តនវកោបិ ច ទសកោ;
សុទ្ធសទ្ទេន នវកោ, លហុតាទិទសេកកោ។

៣៦. វិញ្ញត្តិលហុតាទីហិ, បុន ទ្វាទស តេរស;
ចិត្តជា ឥតិ វិញ្ញេយ្យា, កលាបា **សត្ត វា ឆ វា**។

៣៧. សុទ្ធដ្ឋំ សទ្ទនវកំ, លហុតាទិទសេកកំ;
សទ្ទេនលហុតាទីហិ, **ចតុរោតុជកណ្ឌិកា**។

៣៨. សុទ្ធដ្ឋលហុតាទីហិ, **អន្នជា ទ្វេ**តិមេ នវ;
សត្ត ចត្តារិ ទ្វេ ចេតិ, **កលាបា វីសតី ទ្វិភិ**។

៣៩. តយដ្ឋកា ច ចត្តារោ, នវកា ទសកា នវ;
តយោ ទ្វេកោ ច ឯកេន, ទស ទ្វីហិ ច តីហិ ច។

៤០. ចតុន្នម្បិ ច ធាតូនំ, អធិកំសវសេនិធ;

រូបភេទោច វិញ្ញេយ្យោ, កម្មចិត្តានលទ្ធជោ។

៤១. កេសាទិមត្ថលុង្គន្តា, បថវំសោតិ វីសតិ;
បិត្តាទិមុត្តកន្តា តេ, ជលំសា ទ្វាទសីរិតា។

៤២. យេន សន្តប្បនំ យេន, ជីរណំ ទហនំ តថា;
យេនសិតាទិបាកោតិ, ចតុរំសានលាធិកា។

៤៣. ឧទ្ធាធោគមកុច្ឆិដ្ឋា, កោដ្ឋាសេយ្យង្គសារិ ច;
អស្សាសោតិ ច វិញ្ញេយ្យា, ឆឡំសា វាយុនិស្សិតា។

៤៤. បុព្ពមុត្តករីសញ្ចទរិយំ ចតុរោតុជា;
កម្មា បាចគ្គិ ចិត្តម្ហា-ស្សាសោតិ ឆបិ ឯកជា។

៤៥. សេទសិង្ឃានិកស្សុ ច, ខេឡោ ចិត្តោតុសម្ភវា;
ទ្វិជា ទ្វត្តឹស កោដ្ឋាសា, សេសា ឯវ ចតុព្ភវា។

៤៦. ឯកជេស្វាទិចតូសុ, ឧតុជា ចតុរដ្ឋកា;
ជីវិតនវកោ បាចេស្សាសេ ចិត្តភវដ្ឋកោ។

៤៧. ទ្វិជេសុ មនតោជេហិ, ទ្វេ ទ្វេ ហោន្តិ បនដ្ឋកា;
សេសតោជានិលំសេសុ, ឯកេកម្ហិ តយោ តយោ។

៤៨. អដ្ឋកោជមនត្តីហិ, ហោន្តិ អដ្ឋសុ កម្មតោ;
អដ្ឋាយុនវកា ឯវំ, ឥមេ អដ្ឋ ចតុព្ភវា។

៤៩. ចតុវីសេសុ សេសេសុ, ចតុជេសុដ្ឋកា តយោ;
ឯកេកម្ហិ ច វិញ្ញេយ្យា, បិណ្ឌា ចិត្តានលទ្ធជា។

៥០. កម្មជា កាយភាវវ្ហា, ទសកាបិ សិយុំ តហឹ;
ចតុវីសេសុ អំសេសុ, ឯកេកម្ហិ ទុវេ ទុវេ។

៥១. បញ្ចាបិ ចក្ខុសោតាទី, បទេសទសកា បុន;
នវកា សទ្ទសង្ខាតា, ទ្វេតិច្ចេវំ កលាបតោ។

៥២. តេបញ្ញាស ទសេកញ្ច, នវុត្តរសតានិ ច;
ទសកា នវកា ចេវ, អដ្ឋកា ច សិយុំ កមា។

៥៣. សេកបញ្ចសតំ កាយេ, សហស្សំ តំ បវត្តតិ;
បរិបុណ្ណិន្ទ្រិយេ រូបំ, និប្ផន្នំ ធាតុភេទតោ។

៥៤. ចិត្តុប្បាទេ សិយុំ រូប-ហេតូ កម្មាទយោ បន;
ឋិតិ ន **បាបេ** ចិត្តស្ស, ន ភង្គេ រូបសម្ភវោ។

៥៥. “អញ្ញថត្តំ ឋិតស្សា”តិ, វុត្តត្តាវ ឋិតិក្ខណំ;
អត្ថីតិ ចេ បពន្ធេន, ឋិតិ តត្ថ បវុច្ចតិ។

៥៦. អថ វា តិក្ខណេ កម្មំ, ចិត្តមត្តុទយក្ខណេ;
ឧតុឱជាត្តនោ ឋានេ, រូបហេតូ ភវន្តិ ហិ។

៥៧. សេយ្យស្សាទិក្ខណេ កាយ-
ភាវវត្ថុវសា តយោ;
ទសកា ហោន្តិភាវិស្ស,
វិនា ភាវំ ទុវេ សិយុំ។

៥៨. តតោ បរញ្ច កម្មគ្គិចិត្តជា តេ ច បិណ្ឌិកា;
អដ្ឋកា ច ទុវេ បុព្ពេ, វុត្តវុត្តក្ខណេ វទេ។

៥៩. កាលេនាហារជំ ហោតិ, ចក្ខាទិទសកានិ ច;
ចតុបច្ចយតោ រូបំ, សម្បិណ្ឌេវំ បវត្តតិ។

៦០. តំ សត្តរសចិត្តាយុ, វិនា វិញ្ញត្តិលក្ខណំ;
សន្តតាមរណា រូបំ, ជរាទិផលមាវហំ។

៦១. ភង្គា សត្តរសុប្បាទេ, ជាយតេ កម្មជំ ន តំ;
តទុទ្ធំ ជាយតេ តស្មា, តក្ខយា មរណំ ភវេ។

៦២. អាយុកម្មុភយេសំ វា, ខយេន មរណំ ភវេ;
ឧបក្កមេន វា កេសញ្ចុបច្ឆេទកកម្មុនា។

៦៣. ឱបបាតិកភាវិស្ស, ទសកា សត្ត កម្មជា;
កាមេ អាទោ ភវន្តគ្គិជាហិ បុព្ពេវ ភូយតោ។

៦៤. អាទិកប្បនរានញ្ច, អបាយេ អន្ធកស្ស ច;
ពធិរស្សាបិ អាទោ ឆ, បុព្ពេវេតរជា សិយុំ។

៦៥. តត្ថេវន្ធពធិរស្ស, បញ្ច ហោន្តិ អភាវិនោ;
យុត្តិយា ឥជ វិញ្ញេយ្យា, បញ្ច វា ចតុរោបិ វា។

៦៦. ចក្ខាទិត្តយហីនស្ស, ចតុរោវ ភវន្តិតិ;
វុត្តំ ឧបបរិក្ខិត្វា, គហេតព្ពំ វិជានតា។

៦៧. រូបេ ជីវិតឆក្កញ្ច, ចក្ខាទិសត្តកត្តយំ;
បញ្ច ឆ ឧតុចិត្តេហិ, បញ្ច ឆាសញ្ញិនំ ភវេ។

៦៨. បញ្ចធាត្វាទិនិយមា, **បាបេ** គន្ធរសោជនំ;
នុប្បត្តិ តត្ថ ភូតានំ, អផោដ្ឋព្ពបវត្តិនំ។

៦៩. ថទ្ធុណ្ហីរណភាវោវ, នត្ថិ ធាត្វាទិកិច្ចតោ;
អញ្ញំ គន្ធាទីនំ តេសំ, តក្កិច្ចេនោបលទ្ធិតោ។

៧០. រូបេ សប្បដិឃត្តាទិ, តត្ថ រុប្បនតា វិយ;
យដ្ឋនញ្ច វុប្បាទស្សញ្ញត្ថស្សេវ ហេតុតា។

៧១. ឥច្ឆិតព្ពមិមេកន្តមេវំ បាឋាវិរោធតោ;
អថ វា តេហិ វិញ្ញេយ្យំ, ទសកំ នវកដ្ឋកំ។

៧២. សព្ពំ កាមភវេ រូបំ, រូបេ ឯកូនវីសតិ;
អសញ្ញីនំ ទស គន្ធរសោជាហិ ច ព្រហ្មុនំ។

ឥតិ សច្ចសង្ខេបេ រូបសង្ខេបោ នាម

បឋមោ បរិច្ឆេទោ។

២. ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ

ខន្ធត្តយសង្ខេបោ

៧៣. **វេទនា**នុភវោ តេធា, សុខទុក្ខមុបេក្ខយា;
ឥដ្ឋានិដ្ឋានុភវនមជ្ឈានុភវលក្ខណា។

៧៤. កាយិកំ មានសំ ទុក្ខំ, សុខោបេក្ខា ច វេទនា;
ឯកំ មានសមេវេតិ, បញ្ចធិន្ទ្រិយភេទតោ។

៧៥. យថា តថា វា សញ្ញាណំ, **សញ្ញា** សតិនិពន្ធនំ;
ឆធា ឆទ្វារសម្ភូតផស្សជានំ វសេន សា។

៧៦. **សង្ខារា** ចេតនា ផស្សោ,
មនក្ការាយុ សណ្ឋិតិ;
តក្កោ ចារោ ច វាយាមោ,
បីតិ ឆន្ទាធិមោក្ខកោ។

៧៧. សទ្ធា សតិ ហិរោត្តប្បំ, ចាគោ មេត្តា មតិ បុន;
មជ្ឈត្តតា ច បស្សទ្ធី, កាយចិត្តវសា ទុវេ។

៧៨. លហុតា មុទុកម្មញ្ញបាគុញ្ញមុជុតា តថា;
ទយា មុទា មិច្ឆាវាចា, កម្មន្តាជីវសំវរោ។

៧៩. លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច, ទិដ្ឋិ ឧទ្ធច្ចមេវ ច;
អហិរីកំ អនោត្តប្បំ, វិចិកិច្ឆិតមេវ ច។

៨០. មានោ ឥស្សា ច មច្ឆេរំ, កុក្កុច្ចំ ថិនមិទ្ធកំ;
ឥតិ ឯតេវ បញ្ញាស, សង្ខារក្ខន្ធសញ្ញិតា។

៨១. ព្យាបារោ ចេតនា ផស្សោ, ផុសនំ សរណំ តហឹ;
មនក្ការោ បាលនាយុ, សមាធិ អវិសារតា។

៨២. អារោបនានុមជ្ជដ្ឋា, តក្កចារា បនីហនា;
វីរិយំ បីននា បីតិ, ឆន្ទោ តុ កត្តុកាមតា។

៨៣. អធិមោក្ខោ និច្ឆយោ សទ្ធា,
បសាទោ សរណំ សតិ;
ហិរី បាបជិគុច្ឆា ហិ,
ឱត្តប្បំ តស្ស ភីរុតា។

៨៤. អលគ្គោ ច អចណ្ឌិក្កំ, ចាគោ មេត្តា មតិ បន;
យាថាវពោធោ មជ្ឈត្តំ, សមវាហិតលក្ខណំ។

៨៥. ឆ យុគានិ កាយចិត្តទរគារវថទ្ធតា-
អកម្មញ្ញត្តគេលញ្ញកុដិលានំ វិនោទនា។

៨៦. តានុទ្ធតាទិថិនាទិទិដ្ឋាទីនំ យថាក្កមំ;
សេសកាទិអសទ្ធាទិមាយាទីនំ វិបក្ខិនោ។

៨៧. ទុក្ខាបនយនកាមា, ទយា មោទា បមោទនា;
វចីទុច្ចរិតាទីនំ, វិរាមោ វិរតិត្តយំ។

៨៨. លោភោ ទោសោ ច មោហោ ច,
គេធចណ្ឌមនន្ទនា;
កមេន ទិដ្ឋិ ទុគ្គាហោ,

ឧទ្ធច្ចំ ភន្តតំ មតំ។

៨៩. អហិរិកមលជ្ជត្តំ, អនោត្តប្បមភាសតា;
សំសយោ វិចិកិច្ឆា ហិ, មានោ ឧន្នតិលក្ខណោ។

៩០. បរស្សេកសម្បត្តីនំ ,
ឧសូយា ច និគូហនា;
ឥស្សាមច្ឆេរកា តាបោ,
កតាកតស្ស សោចនា។

៩១. ថិនំ ចិត្តស្ស សង្កោចោ, អកម្មញ្ញត្តតា បន;
មិទ្ធមិច្ចេវមេតេសំ, **លក្ខណញ្ច** នយេ ពុធោ។

៩២. វេទនាទិសមាជន្តា, សត្ត **សព្ពគ**សញ្ញិតា;
តក្កាទិអធិមោក្ខន្តា, ឆ **បកិណ្ណក**នាមកា។

៩៣. សទ្ធាទយោ វិរមន្តា, **អរណា** បញ្ចវីសតិ;
លោភាទិមិទ្ធកន្តានិ, **សរណានិ** ចតុទ្ទស។

៩៤. ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចទោសា កាមេ ទយា មុទា;
កាមេ រូបេ ច សេសា ឆ-ចត្តាលីស តិធាតុជា។

៩៥. ឆន្ទនិច្ចយមជ្ឈត្តមនក្ការា សឧទ្ធវា;
ទយាទី បញ្ច មានាទី, ឆ **យេវាបន** សោឡស។

៩៦. ឆន្ទាទី បញ្ច **និយតា**, តត្ថេកាទស នេតរា;
អហិរិកមនោត្តប្បំ, លោកនាសនកំ ទ្វយំ។

៩៧. ឯតេ ទ្វេ មោហុទ្ធច្ចាតិ, ចត្តារោ **បាបសព្ពគា**;
លោកបាលទុកំ វុត្តំ, ហិរិឱត្តប្បនាមកំ។

៩៨. អារម្មណូបនិជ្ឈានា, **ឈានង្គា** តក្កចារកា;
បីតិ ឯកគ្គតា ចេតិ, សត្ត វិត្ថិត្តយេន វេ។

៩៩. សទ្ធា សតិ មតេកគ្គ-ធិតិ លោកវិនាសកា;
បាលកា នវ ចេតានិ, **ពលានិ** អវិកម្បតោ។

១០០. ឯត្ថ សទ្ធាទិបញ្ចាយុ, កត្វាត្រ ចតុធា មតី;
វេទនាហិ ទ្វិសត្តេតេ, ឥន្ទ្រិយានាធិបច្ចតោ។

១០១. មនរូបិន្ទ្រិយេហេតេ , សព្ពេ **ឥន្ទ្រិយ**នាមកា;
ពាវីសតិ ភវន្តាយុទ្វយំ កត្វេកសង្គហំ។

១០២. ទិដ្ឋិហេកគ្គតាតក្កសតីវិរតិយោ **បថា**;
អដ្ឋ និយ្យានតោ អាទិចតុរោ ភិត្វាន ទ្វាទស។

១០៣. ផស្សោ ច ចេតនា ចេវ,
ទ្វេវេត្ថាហារណត្ថតោ;
អាហារា មនវោជាហិ,
ភវន្តិ ចតុរោថវា។

១០៤. **ហេតុ** មូលដ្ឋតោ បាបេ,
លោភាទិត្តយមីរិតំ;
កុសលាព្យាកតេ ចាបិ,
អលោភាទិត្តយំ តថា។

១០៥. ទិដ្ឋិលោភទុសា កម្មបថាបាយស្ស មគ្គតោ;

តព្ពិបក្ខា សុគតិយា, តយោតិ ឆ បថីរិតា។

១០៦. បស្សទ្ធាទិយុគានិ ឆ, វគ្គត្តា យុគឡានិ តុ;
ឧបការា សតិ ធី ច, ពហូបការភាវតោ។

១០៧. **ឱឃា**ហរណតោ **យោគា**,
យោជនេនាភវគ្គតោ;
សវនេនា**សវា** ទិដ្ឋិ-
មោហេធេត្ថ ទុធា លុភោ។

១០៨. ទឡ្ហគ្គាហេន ទិដ្ឋេធា, **ឧបាទានំ** តិធា តហឹ;
ទិដ្ឋិ ទោសេន តេ គន្ថា, គន្ថតោ ទិដ្ឋិហ ទ្វិធា។

១០៩. បញ្ញាវរណតោ កាម-កង្ខាទោសុទ្ធវំ តបោ;
ថិនមិទ្ធញ្ច មោហេន, ឆ វា **នីវរណានិ**ថ។

១១០. កត្វា តាបុទ្ធវំ ឯកំ, ថិនមិទ្ធញ្ច វុច្ចតិ;
កិច្ចស្សាហារតោ ចេវ, វិបក្ខស្ស ច លេសតោ។

១១១. ទិដ្ឋេធុទ្ធវទោសន្ធ-
កង្ខាថិនុណ្ណតី ទស;
លោភនាសយុគេនេតេ,
កិលេសា ចិត្តក្លេសតោ។

១១២. លោភទោសមូហមាន-ទិដ្ឋិកង្ខិស្សមច្ឆរា;
សំយោជនានិ ទិដ្ឋេធា, ភិត្វា ពន្ធនតោ ទុធា។

១១៣. ភានិ មោហុទ្ធវមានកង្ខាទោសេធទិដ្ឋិយោ;
ទុធាទិដ្ឋិ តិធា លោភំ, ភិត្វា សុត្តេ ទសីរិតា។

១១៤. ទិដ្ឋិលោភមូហមានទោសកង្ខា តហឹ ទុធា;
កត្វា លោភមិមេ សត្តា**នុសយា** សមុទីរិតា។

១១៥. ទិដ្ឋិ ឯវ **បរាមាសោ**, ញេយ្យោ ឯវំ សមាសតោ;
អត្តោ សង្ខារក្ខន្ធស្ស, វុត្តោ វុត្តានុសារតោ។

ឥតិ សច្ចសង្ខេបេ ខន្ធត្តយសង្ខេបោ នាម

ទុតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៣. តតិយោ បរិច្ឆេទោ

ចិត្តបវត្តិបរិទីបនោ

១១៦ **ចិត្តំ** វិសយគ្គាហំ តំ, បាកាបាកទតោ ទុធា;
កុសលាកុសលំ បុព្ពំ, បរមព្យាកតំ មតំ។

១១៧ កុសលំ តត្ថ កាមាទិភូមិតោ ចតុធា សិយា;
អដ្ឋ បញ្ច ចត្តារិ ច, ចត្តារិ កមតោ កថំ។

១១៨ សោមនស្សមតិយុត្តមសង្ខារមនមេកំ;
សសង្ខារមនញ្ចេកំ, តថា ហីនមតិទ្វយំ។

១១៩ តថោបេក្ខាមតិយុត្តំ, មតិហីនន្តិ អដ្ឋធា;
កាមាវចរបុញ្ញេត្ថ, ភិជ្ជតេ វេទនាទិតោ។

១២០ ទានំ សីលញ្ច ភាវនា, បត្តិទានានុមោទនា;
វេយ្យាវច្ចាបចាយញ្ច, ទេសនា សុតិ ទិដ្ឋិជុ។

១២១ ឯតេស្វេកមយំ ហុត្វា, វត្ថុំ និស្សាយ វា ន វា;
ទ្វារហីនាទិយោនីនំ, គតិយាទិប្បភេទវា។

១២២ តិកាលិកបរិត្តាទិគោចរេស្វេកមាទិយ;
ឧទេតិ កាលមុត្តំ វា, មតិហីនំ វិនាមលំ។

១២៣ ឆគោចរេសុ រូបាទិបញ្ចកំ បញ្ច គោចរា;
សេសំ រូបមរូបញ្ច, បញ្ញត្តិ ឆដ្ឋគោចរោ។

១២៤ ញាណយុត្តវរំ តត្ថ, ទត្វា សន្ធឹ តិហេតុកំ;
បច្ឆា បច្ចតិ បាកានំ, បវត្តេ អដ្ឋកេ ទុវេ។

១២៥ តេសុយេវ និហីនំ តុ, ទត្វា សន្ធឹ ទុហេតុកំ;
ទេតិ ទ្វាទស បាកេ ច, បវត្តេ ធីយុតំ វិនា។

១២៦ ឯវំ ធីហីនមុក្កដ្ឋំ, សន្ធិយញ្ច បវត្តិយំ;
ហីនំ បនុភយត្ថាបិ, ហេតុហីនេវ បច្ចតិ។

១២៧ កាមសុគតិយំយេវ, ភវភោគទទំ ឥទំ;
រូបាបាយេ បវត្តេវ, បច្ចតេ អនុរូបតោ។

១២៨ វិតក្កចារបីតីហិ, សុខេកគ្គយុតំ មនំ;
អាទិ ចារាទិបីតាទិសុខាទីហិ បរំ តយំ។

១២៩ ឧបេក្ខេកគ្គតាយន្តមារុប្បញ្ចេវមគ្គតោ ;
បញ្ចធា **រូបបុញ្ញំ** តុ, ហោតារម្មណតោ បន។

១៣០ អាទិស្សាសុភមន្តស្ស-
បេក្ខា មេត្តាទយោ តយោ;
អាទោ ចតុន្នំ បញ្ចន្នំ,
សស្សាសកសិណានិ តុ។

១៣១ នភតម្ពនតស្សញ្ញាតច្ចិត្តចតុគោចរេ;
កមេនាតិក្កមា**រុប្បបុញ្ញំ** ហោតិ ចតុព្ពិធំ។

១៣២ អមលំ សន្តិមារព្ភ, ហោតិ តំ មគ្គយោគតោ;
ចតុធា បាទកជ្ឈានភេទតោ បុន វីសតិ។

១៣៣. ទិដ្ឋិកង្ខានុទំ អាទិ, កាមទោសតនូករំ;
បរំ បរំ តទុច្ឆេទី, អន្តំ សេសកនាសកំ។

១៣៤. ឯវំ ភូមិត្តយំ បុញ្ញំ, ភាវនាមយមេត្ថ ហិ;
បឋមំ វត្ថុំ និស្សាយ, ទុតិយំ ឧភយេនបិ។

១៣៥. តតិយេ អាទិ និស្សាយ,
សេសា និស្សាយ វា ន វា;
ហោន្តិ អាទិទ្វយំ តត្ថ,
សាធេតិ សកភូភវំ។

១៣៦. សាធេតានុត្តរំ សន្តី, អភិញ្ញា បនិធេវ តុ;
ឈានូទយផលត្តា ន, ផលទានាបិ សម្ភវា។

១៣៧. នាញ្ញភូផលទំ កម្មំ, រូបបាកស្ស គោចរោ;
សកម្មគោចរោយេវ, ន ចញ្ញោយមសម្ភវោ។

១៣៨. បាបំ កាមិកមេវេកំ, ហេតុតោ តំ ទ្វិធា បុន;
មូលតោ តិវិធំ លោភ-ទោសមោហវសា សិយា។

១៣៩. សោមនស្សកុទិដ្ឋីហិ , យុត្តមេកមសង្ខរំ;
សសង្ខារមនញ្ញេកំ, ហីនទិដ្ឋិទ្វយំ តថា។

១៤០. ឧបេក្ខាទិដ្ឋិយុត្តម្បិ, តថា ទិដ្ឋិវិយុត្តកំ;
វេទនាទិដ្ឋិអាទីហិ, **លោភមូលេ**វមដ្ឋធា។

១៤១. សទុក្ខទោសាសង្ខារំ, ឥតរំ **ទោសមូលកំ**;
មោហមូលម្បិ សោបេក្ខំ, កង្ខុទ្ធច្ចយុតំ ទ្វិធា។

១៤២. តត្ថ ទោសទ្វយំ វត្ថុំ, និស្សាយេវិតរេ បន;
និស្សាយ វា ន វា ហោន្តិ, វធាទិសហិតា កថំ។

១៤៣. ផរុស្សវចព្យាបាទា, សទោសេន សលោភតោ;
កុទិដ្ឋិមេថុនាភិជ្ឈា, សេសា កម្មបថា ទ្វិភិ។

១៤៤. សន្ធី ចតូស្វបាយេសុ, ទេតិ សព្ពត្ថ វុត្តិយំ;
បច្ចតេ គោចរំ តស្ស, សកលំ អមលំ វិនា។

១៤៥. អព្យាកតំ ទ្វិធា បាក-ក្រិយា តត្ថាទិ ភូមិតោ;
ចតុធា កាមបាកេត្ថ, បុញ្ញបាកាទិតោ ទុធា។

១៤៦. បុញ្ញបាកា ទ្វិធាហេតុ-សហេតូតិ ទ្វិរដ្ឋកា;
អហេតូ បញ្ច ញ្ញាណានិ, គហណំ តីរណា ឧភោ។

១៤៧. កាយញ្ញាណំ សុខី តត្ថ, សោមនស្សាទិ តីរណំ;
សោបេក្ខានិ ឆ សេសានិ, សបុញ្ញំវ សហេតុកំ។

១៤៨. កេវលំ សន្ធិភវង្គ-តទាលម្ពចុតិព្ពសា;
ជាយតេ សេសមេតស្ស, បុព្ពេ វុត្តនយា នយេ។

១៤៩. មនុស្សវិនិបាតីនំ, សន្ធាទិ អន្តតីរណំ;
ហោតិ អញ្ញេន កម្មេន, សហេតុបិ អហេតុនំ។

១៥០. បាបជា បុញ្ញជាហេតុ-សមា តីរំ វិនាទិកំ;
សទុក្ខំ កាយវិញ្ញាណំ, អនិដ្ឋារម្មណា ឥមេ។

១៥១. តេ សាតគោចរា តេសុ, ទ្វិដ្ឋានំ អាទិតីរណំ;

បញ្ចង្គានាបរា ទ្វេ តេ, បរិត្តវិសយាខិលា។

១៥២. សម្បដិច្ឆទ្វិបញ្ចន្នំ, បញ្ច រូបាទយោ តហឹ;
បច្ចុប្បន្នាវ សេសានំ, បាកានំ ឆ តិកាលិកា។

១៥៣. រូបារូបវិបាកានំ, សព្ពសោ សទិសំ វទេ;
សកបុញ្ញេន សន្ធាទិ-សកិច្ចត្តយតំ វិនា។

១៥៤. សមានុត្តរបាកាបិ, សកបុញ្ញេន សព្ពសោ;
ហិត្វា មោក្ខមុខំ តំ ហិ, ទ្វិធា មគ្គេ តិធា ផលេ។

១៥៥. ក្រិយា តិធាមលាភាវា,
ភូមិតោ តត្ថ កាមិកា;
ទ្វិធា ហេតុសហេតូតិ,
តិធាហេតុ តហឹ កថំ។

១៥៦. អាវជ្ជហសិតាវជ្ជា , សោបេក្ខសុខុបេក្ខវា;
បញ្ចឆកាមាវចរា, សកលារម្មណា ច តេ។

១៥៧. សហេតុរូបរូបា ច, សកបញ្ញាំវារហតោ;
វុត្តិយា ន ផលេ បុប្ផំ, យថា ឆិន្នលតា ផលំ។

១៥៨. អនាសេវនយាវជ្ជ-ទ្វយំ បុថុជ្ជនស្ស ហិ;
ន ផលេ វត្តមានម្បិ, មោឃបុប្ផំ ផលំ យថា។

១៥៩. ភិសត្ត ទ្វិឆ ឆត្តឹស, ចតុបញ្ច យថាក្កមំ;
បុញ្ញំ បាបំ ផលំ ក្រិយា, **ឯកូននវុតីវិធំ**។

១៦០. សន្ធិ ភវង្គមាវជ្ជំ, ទស្សនាទិកបញ្ចកំ;
គហតីរណវោដ្ឋព្ព-ជវតគ្គោចរំ ចុតិ។

១៦១. ឥតិ ឯសំ ទ្វិសត្តន្នំ, កិច្ចវុត្តិវសាធុនា;
ចិត្តប្បវត្តិ ឆទ្វារេ, សង្ខេបា វុច្ចតេ កថំ។

១៦២. កាមេ សរាគិនំ កម្ម-និមិត្តាទិ ចុតិក្ខណេ;
ខាយតេ មនសោយេវ, សេសានំ កម្មគោចរោ។

១៦៣. ឧបដ្ឋិតំ តមារព្ភ, បញ្ចវារំ ជវោ ភវេ;
តទាលម្ពំ តតោ តម្ហា, ចុតិ ហោតិ ជវេហិ វា។

១៦៤. អវិជ្ជាតណ្ហាសង្ខារ-សហជេហិ អបាយិនំ;
វិសយាទីនវច្ឆាទិ-នមនក្ខិបកេហិ តុ។

១៦៥. អប្បហីនេហិ សេសានំ, ឆាទនំ នមនម្បិ ច;
ខិបកា បន សង្ខារា, កុសលាវ ភវន្តិហ។

១៦៦. កិច្ចត្តយេ កតេ ឯវំ, កម្មទីបិតគោចរេ;
តជ្ជំ វត្ថុំ សហុប្បន្នំ, និស្សាយ វា ន វា តហឹ។

១៦៧. ភង្គា សន្ធិ សិយា ហិត្វា, អន្តរត្តំ ភវន្តរេ;
អន្តរត្តំ វិនា ទូរេ, បដិសន្ធិ កថំ ភវេ។

១៦៨. ភហេវ កម្មតណ្ហាទិ-ហេតុតោ បុព្ពចិត្តតោ;
ចិត្តំ ទូរេ សិយា ទីប-បដិឃោសាទិកំ យថា។

១៦៩. នាសញ្ញា ចវមានស្ស, និមិត្តំ ន ចុតី ច យំ;
ឧទ្ធំ សន្ធិនិមិត្តំ កី, បច្ចយោបិ កនន្តរោ។

១៧០ បុព្ពភវេ ចុតិ ទានិ, កាមេ ជាយនសន្ធិយា;
អញ្ញចិត្តន្តរាភាវា, ហោតានន្តរការណំ។

១៧១ ភវន្តរកតំ កម្មំ, យមោកាសំ លភេ តតោ;
ហោតិ សា សន្ធិ តេនេវ, ឧបដ្ឋាបិតគោចរេ។

១៧២ យស្មា ចិត្តវិរាគត្តំ, កាតុំ នាសក្ខិ សព្ពសោ;
តស្មា សានុសយស្សេវ, បុនុប្បត្តិ សិយា ភវេ។

១៧៣ បញ្ចទ្វារេ សិយា សន្ធិ, វិនា កម្មំ ទ្វិគោចរេ;
ភវសន្ធានតោ សន្ធិ, ភវង្គំ តំ តទង្គតោ។

១៧៤ ភាមេវន្តេ ចុតិ តស្មិំ, គោចរេ ចវនេន តុ;
ឯកសន្តតិយា ឯវំ, ឧប្បត្តិដ្ឋិតិភេទកា។

១៧៥ អថញ្ញារម្មណាបាថ-គតេ ចិត្តន្តរស្ស ហិ;
ហេតុសង្ខ្យំ ភវង្គស្ស, ទ្វិក្ខត្តុំ ចលនំ ភវេ។

១៧៦ ឃដ្ដិតេ អញ្ញវត្ថុម្ហិ, អញ្ញនិស្សិតកម្បនំ;
ឯកាពទ្ធេន ហោតីតិ, សក្ខរោបមយា វទេ។

១៧៧ មនោធាតុក្រិយាវជ្ជំ, តតោ ហោតិ សកី ភវេ;
ទស្សនាទិ សកទ្វារ-គោចរោ គហណំ តតោ។

១៧៨ សន្តីរណំ តតោ តម្ហា, វោដ្ឋព្ពញ្ច សកី តតោ;
សត្តក្ខត្តុំ ជវោ កាមេ, តម្ហា តទនុរូបតោ។

១៧៩ ភទាលម្ពទ្វិកំ តម្ហា, ភវង្គំតិមហន្តរិ;
ជវា មហន្តេ វោដ្ឋព្ពា, បរិត្តេ និតរេ មនំ។

១៨០ វោដ្ឋព្ពស្ស បរិត្តេ តុ, ទ្វត្តិក្ខត្តុំ ជវោ វិយ;
វទន្តិ វុត្តិ តំ **បាឋេ**, អនាសេវនតោ ន ហិ។

១៨១ និយមោបិជ ចិត្តស្ស, កម្មាទិនិយមោ វិយ;
ញេយ្យោ អម្ពោបមាទីហិ, ទស្សេត្វា តំ សុទីបយេ។

១៨២ មនោទ្វារេតរាវជ្ជំ , ភវង្គម្ហា សិយា តតោ;
ជវោកាមេ វិភូតេ តុ, កាមវ្ហេ វិសយេ តតោ។

១៨៣ ភាមីទំ តុ តទាលម្ពំ, ភវង្គំ តុ តតោ សិយា;
អវិភូតេ បរិត្តេ ច, ភវង្គំ ជវតោ ភវេ។

១៨៤ អវិភូតេ វិភូតេ ច, បរិត្តេ អបរិត្តកេ;
ជវាយេវ ភវង្គំ តុ, ព្រហ្មានំ ចតុគោចរេ។

១៨៥ មហគ្គតំ បនារព្ភ, ជវិតេ ទោសសំយុតេ;
វិរុទ្ធត្តា ភវង្គំ ន, កឹ សិយា សុខសន្ធិនោ។

១៨៦ ឧបេក្ខាតីរណំ ហោតិ, បរិត្តេនាវជ្ជំ កថំ។
និយមោ ន វិនាវជ្ជំ, មគ្គតោ ផលសម្ភវា។

១៨៧ មហគ្គតាមលា សព្ពេ, ជវា គោត្រភុតោ សិយុំ;
និរោធា ច ផលុប្បត្តិ, ភវង្គំ ជវនាទិតោ។

១៨៨ សហេតុសាសវា បាកា, តីរណា ទ្វេ ចុបេក្ខកា;
កាមេ សន្ធិ ភវង្គា ច, ចុតិ ចេកូនវីសតិ។

១៨៩ ទ្វេ ទ្វេ អាវជ្ជនាទីនិ, គហណន្តានិ តីណិ តុ;

សន្តីរណានិ ឯកំវ, វោដ្ឋព្ពមិតិនាមកំ។

១៩០ អដ្ឋ កាមមហាបាកា, តីណិ សន្តីរណានិ ច;
ឯកាទស ភវន្តេតេ, តទារម្មណនាមកា។

១៩១ កុសលាកុសលំ សព្ពំ, ក្រិយា ចាវជ្ជវជ្ជិតា;
ផលានិ បញ្ចបញ្ញាស, ជវនានិ ភវន្តិមេ។

ឥតិ សច្ចសង្ខេបេ ចិត្តបវត្តិបរិទីបនោ នាម

តតិយោ បរិច្ឆេទោ។

៤. ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ

វិញ្ញាណក្ខន្ធបកិណ្ណកនយសង្ខេបោ

១៩២. ឯកជាទិនយោទានិ , បដុវឌ្ឍាយ យោគិនំ;
វុច្ចតេ វិសយគ្គាហា, សព្ព**មេកវិធំ** មនំ។

១៩៣. ឯកាសីតិ តិភូមដ្ឋំ, លោកិយំ សុត្តរញ្ច តំ;
សេសំ លោកុត្តរំ អដ្ឋ, អនុត្តរញ្ចិតី **ទ្វិធា**។

១៩៤. លោកបាកក្រិយាហេតូ , ចេកហេតូតិ សត្តហិ;
តីស នាធិបតិ សាធិ-បតិ សេសាតិបី ទ្វិធា។

១៩៥. ឆន្ទចិត្តីហវីមំសា-ស្វេកេន មតិមា យុតំ;
វីនា វីមំសមេកេន, ញ្ញាណហីនមនំ យុតំ។

១៩៦. បរិត្តានប្បមាណានិ, មហគ្គតមនានិតិ;
តិធា ឆនវ ចដ្ឋ ច, តិនវា ច យថាក្កមំ។

១៩៧. ទ្វិបញ្ច ចិត្តំ វិញ្ញាណំ, តិស្សោ ហិ មនោធាតុយោ;
ឆសត្តតិ មនោញ្ញាណ-ធាតូតិ **តិវិធា** បុន។

១៩៨. ឯការម្មណចិត្តានិ, អនភិញ្ញំ មហគ្គតំ;
អមលំ បញ្ចវិញ្ញាណំ, នវបញ្ច ភវន្តិមេ។

១៩៩. បញ្ចាលម្ពំ មនោធាតុ, សាភិញ្ញំ កាមធាតុជំ;
សេសំ ឆារម្មណំ តំ ហិ, តេចត្តាលីស សង្ខ្យតោ។

២០០. កាមបាកទុសា ចាទិ-មគ្គោ ចាទិក្រិយា ទុវេ;
រូបា សព្ពេតិរូបេ ន, តេចត្តាលីស ហោន្តិមេ។

២០១. វិនាវ រូបេនារុប្ប-វិបាកា ចតុរោ សិយុំ;
ទ្វេចត្តាលីស សេសានិ, វត្តន្តុភយថាបិ ច។

២០២. **ចតុធា**បិ អហេត្វេកទ្វិហេតុកតិហេតុតោ;
អដ្ឋារស ទ្វេ ពាវីស, សត្តចត្តាលិសំ ភវេ។

២០៣. កាមេ ជវា សវោដ្ឋព្ពា, អភិញ្ញាទ្វយមេវ ច;
រូបិរិយាបថវិញ្ញត្តិករាមេ ចតុរដ្ឋកា។

២០៤. ឆព្ពីសតិ ជវា សេសា, ករា រូបិរិយាបថេ;
ទ្វិបញ្ចមនវជ្ជានិ, កាមរូបផលានិ ច។

២០៥. អាទិក្រិយាតិ ចេកូន-វីស រូបករា តមេ;
សេសា ចុទ្ទស ភិន្នាវចុតិ សន្ធិ ន តីណិបិ។

២០៦. ឯកកិច្ចាទិតោ **បញ្ច-វិធា** តត្ថេកកិច្ចកា;
ទ្វិបញ្ចចិត្តំ ជវនំ, មនោធាតុដ្ឋសន្ធិមេ។

២០៧. ទ្វិកិច្ចាទីនិ វោដ្ឋព្ពំ, សុខតីរំ មហគ្គតេ;
បាកា កាមមហាបាកា, សេសា តីរា យថាក្កមំ។

២០៨. ទស្សនំ សវនំ ទិដ្ឋំ, សុតំ ឃាយនកាទិកំ;
តយំ មុតំ មនោធាតុត្តយំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ។

២០៩. ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ ញាតំ, សាភិញ្ញំ សេសកាមិកំ;
វិញ្ញាតារម្មណំ សេសមេវំ **ឆព្ពិធ**មីរយេ។

២១០សត្តធា សត្តវិញ្ញាណជាតូនំ តុ វសា ភវេ;
វុច្ចតេទានិ តស្សេវ, អនន្តរនយក្កមោ។

២១១បុញ្ញេស្វាទិទ្វយា កាមេ, រូបបុញ្ញមនន្តកំ;
តប្បាទកុត្តរានន្តំ, ភវង្គញ្ចាទិតីរណំ។

២១២ទុតិយន្តទ្វយា តីរំ, ភវង្គំ តតិយទ្វយា;
តេ អនន្តាមលំ បុញ្ញំ, មជ្ឈត្តញ្ច មហគ្គតំ។

២១៣សព្ពវារេ សយញ្ចេតិ, តេបញ្ញាស តិសត្ត ច;
តេត្តឹស ច ភវន្តេតេ, រូបេសុ បន បុញ្ញតោ។

២១៤កប្បាកា ច មតិយុត្ត-កាមបាកា សយំ ទស;
អារុប្បបុញ្ញតោ តេ ច, សកោ បាកោ សយំ បុន។

២១៥អធោបាកា ច អន្តម្ហា, តតិយញ្ច ផលន្តិមេ;
ទសេកទ្វិតិបញ្ចាហិ, មគ្គា ចេកំ សកំ ផលំ។

២១៦លោភមូលេកហេតូហិ , អន្តកាមសុភា វិយ;
សត្ត ទោសទ្វយា កាម-ភវង្គបេក្ខវា សយំ។

២១៧មហាបាកតិហេតូហិ, សាវជ្ជា សព្ពសន្ទិយោ;
កាមច្ចុតីហិ សេសាហិ, សាវជ្ជា កាមសន្ទិយោ។

២១៨កាមច្ចុតិ ច វោដ្ឋព្ពំ, សយញ្ច សុខតីរតោ;
បដិច្ចា តីរណានិ ទ្វេ, កតរា សកតីរណំ។

២១៩សកំ សកំ បដិច្ចំ តុ, វិញ្ញាណេហិ ទ្វិបញ្ចហិ;
រូបបាកេហិ សាវជ្ជា, សន្ទិយោហេតុវជ្ជិតា។

២២០អរូបបាកេស្វាទិម្ហា, កាមបាកា តិហេតុកា;
អន្តាវជ្ជម្បិ ចារុប្ប-បាកា ច នវ ហោន្តិមេ។

២២១ទុតិយាទីហិ តេយេវ, អធោបាកំ វិនា វិនា;
ផលា តិហេតុកា បាកា, សយញ្ចេតិ ចតុទ្ទស។

២២២ទ្វិបញ្ចាទិក្រិយា ហាសា, សយញ្ចារុប្បវជ្ជិតា;
ញាណយុត្តភវង្គាតិ, ទស វោដ្ឋព្ពតោ បន។

២២៣កាមេ ជវា ភវង្គា ច, កាមរូបេ សយម្បិ វា;
នវបញ្ច សហេតាទិ-កិរិយទ្វយតោ បន។

២២៤សយំ ភវង្គមតិមា, រូបេ សាតក្រិយាបិ ច;
តប្បាទកន្តិមញ្ចេតិ, ពាវីស តតិយា បន។

២២៥តេ ច បាកា សយញ្ចន្តេ, ផលំ មជ្ឈា មហគ្គតា;
ក្រិយាតិ វីសតិ ហោន្តិ, សេសទ្វីហិ ទុកេហិ តុ។

២២៦វុត្តបាកា សយញ្ចេតិ, ចុទ្ទសេវំ ក្រិយាជវា;
តទារម្មណំ មុញ្ចិត្វា, បដ្ឋាននយតោ នយេ។

២២៧អថ សាតក្រិយា សាតំ, សេសំ សេសក្រិយាបិ ច;
តទាលម្ពំ យថាយោគំ, វទេ អដ្ឋកថានយា។

២២៨មហគ្គតា ក្រិយា សព្ពា, សកបុញ្ញសមា តហឹ;
អន្តា ផលន្តិមំ ហោតិ, អយមេវ វិសេសតា។

២២៩កាមស្សានន្តរា ធម្មា, ឯត្តកាតិ បកាសិតា;

ឥមំ បនេត្ថកេហីតិ, វុច្ចតេយំ នយោធុនា។

២៣០ ទ្វីហិ កាមជវា តីហិ, រូបារូបា ចតូហិ តុ;
មគ្គា ឆហិ ផលានិ ទ្វេ, សេសា ទ្វេ បន សត្តហិ។

២៣១ ឯកម្ហា ទស បញ្ចហិ, បដិច្ឆា សុខតីរណំ;
កាមេ ទោសក្រិយាហីន-ជវេហិ គហតោ សកា។

២៣២ កាមេ ជវា ក្រិយាហីនា, តទាលម្ពា សវោដ្ឋព្ពា;
សគហញ្ចេតិ តេត្តឹសចិត្តេហិ បរតីរណា។

២៣៣ កាមបុញ្ញសុខីតីរកណ្ហវោដ្ឋព្ពតោ ទ្វយំ;
មហាបាកន្តិមំ ហោតិ, អនារុប្បចុតីហិ ច។

២៣៤ សត្តតឹស បនេតានិ, ឯត្ថ ហិត្វា ទុសទ្វយំ;
ឯតេហិ បញ្ចតឹសេហិ, ជាយតេ ទុតិយទ្វយំ។

២៣៥ សុខតីរាទិ សត្តេតេ, ក្រិយតោ ចាបិ សម្ភវា;
ញេយ្យា សេសានិ ចត្តារិ, ភវង្គេន ច លព្ភរេ។

២៣៦ មគ្គវជ្ជា សវោដ្ឋព្ពសុខិតីរជវាខិលា;
ចុតីតិ នវកង្ខាហិ, តតិយទ្វយមាទិសេ។

២៣៧ ឯតេហិ ទោសវជ្ជេហិ, សត្តតីហិតរទ្វយំ;
រូបបាកា វិនារុប្បបាកាហេតុទុហេតុកេ។

២៣៨ តាហេវេកូនសន្ធីហិ, ហោន្តិរុប្បាទិកំ វិនា;
ហាសាវជ្ជេ ជវេ រូបេ, អដ្ឋឆក្កេហិ តេហិ តុ។

២៣៩ សាធោបាកេហិ តេហេវ, ទុតិយាទីនិ អត្តនា;
អធោធោជវហីនេហិ, ឯកេកូនេហិ ជាយរេ។

២៤០ សុខតីរភវង្គានិ, សយញ្ចាតិ តិសត្តហិ;
អន្តាវជ្ជំ អនារុប្បភវង្គេហិ បនេតរំ។

២៤១ វុត្តានន្តរសង្ខាតោ, នយោ ទានិ អនេកធា;
បុគ្គលាទិប្បភេទាបិ, បវត្តិ តស្ស វុច្ចតេ។

២៤២ បុថុជ្ជនស្ស ជាយន្តេ, ទិដ្ឋិកង្ខាយុតានិ វេ;
សេក្ខស្សេវាមលា សត្ត, អនន្តានិតរស្ស តុ។

២៤៣ អន្តាមលំ អនាវជ្ជក្រិយា ចេកូនវីសតិ;
កុសលាកុសលា សេសា, ហោន្តិ សេក្ខបុថុជ្ជនេ។

២៤៤ ឥតរានិ បនាវជ្ជទ្វយំ បាកា ច សាសវា;
តិណ្ណន្នម្បិ សិយុំ ឯវំ, បញ្ចធា សត្តភេទតោ។

២៤៥ កាមេ សោឡស ឃានាទិត្តយំ ទោសមហាផលា;
រូបារូបេ សបាកោតិ, បញ្ចវីសតិ ឯកជា។

២៤៦ កាមបាកា ច សេសាទិមគ្គោ អាទិក្រិយា ទុវេ;
រូបេ ជវាតិ ពាវីស, ទ្វិជា សេសា តិធាតុជា។

២៤៧ វិត្ថារោបិ ច ភូមីសុ, ញេយ្យោ កាមសុភាសុភំ;
ហាសវជ្ជមហេតុញ្ច, អបាយេ សត្តតឹសិមេ។

២៤៨ ហិត្វា មហគ្គតេ បាកេ, អសីតិ សេសកាមិសុ;
ចក្ខុសោតមនោធាតុ, តីរណំ វោដ្ឋព្ពម្បិ ច។

២៤៩ ទ្វាសដ្ឋិនជវា សោ សោ, បាកោ រូបេ អនារិយេ;
បញ្ចសន្ធិ ឆសន្ធី តុ, បរិត្តាភាទីសុ តីសុ។

២៥០ អាទិបញ្ចាមលា កង្ខាទិដ្ឋិយុត្តេ វិនា តហិ;
តេយេវ បញ្ចបញ្ញាស, ជាយរេ សុទ្ធភូមិសុ។

២៥១ អាទិមគ្គទុសាហាសរូបហីនជវា សកោ;
ជាកោ វោដ្ឋព្ពនញ្ចាតិ, តិតាលីសំ សិយុំ នភេ។

២៥២ អជោធោមនវជ្ជា តេ,
ជាកោ ចេវ សកោ សកោ;
ទុតិយាទីសុ ជាយន្តេ,
ទ្វេ ទ្វេ ឩនា តតោ តតោ។

២៥៣ អរូបេស្វេកមេកស្មិំ, រូបេស្វាទិត្តិកេបិ ច;
តីកេ ច តតិយេ ឯកំ, ទ្វេ ហោន្តិ ទុតិយត្តិកេ។

២៥៤ អន្តិមំ រូបបាកំ តុ, ឆសុ វេហប្ផលាទិសុ;
កាមសុគតិយំយេវ, មហាបាកា បវត្តរេ។

២៥៥ ឃាយនាទិត្តយំ កាមេ, បដិឃទ្វយមេវ ច;
សត្តរសេសុ បឋមំ, អមលំ មានវាទិសុ។

២៥៦ អរិយាបាយវជ្ជេសុ, ចតុរោទិប្ផលាទិកា;
អបាយារុប្បវជ្ជេសុ, ហាសរូបសុភក្រិយំ។

២៥៧ អបាយុទ្ធត្តយំ ហិត្វា, ហោតាកាសសុភក្រិយំ;
តថាបាយុទ្ធទ្វេ ហិត្វា, វិញ្ញាណកុសលក្រិយំ។

២៥៨ ភវគ្គាបាយវជ្ជេសុ, អាកិញ្ចញ្ញសុភក្រិយំ;
ទិដ្ឋិកង្ខាយុតា សុទ្ធេ, វិនា សព្ពាសុ ភូមិសុ។

២៥៩ អមលានិ ច តីណន្តេ,
ភវគ្គេ ច សុភក្រិយា;
មហាក្រិយា ច ហោន្តេតេ,
តេរសេវានបាយិសុ។

២៦០ អនារុប្បេ មនោធាតុ, ទស្សនំ សវតីរណំ;
កាមេ អនិដ្ឋសំយោគេ, ព្រហ្មានំ បាបជំ ផលំ។

២៦១ រាជដ្ឋំ កាមបុញ្ញញ្ច, ទិដ្ឋិហីនំ សឧទ្ធវំ;
ចុទ្ទសេតានិ ចិត្តានិ, ជាយរេ តីសភូមិសុ។

២៦២ ឥន្ទ្រិយានិ ទុវេ អន្តទ្វយវជ្ជេស្វហេតុសុ;
តីណិ កង្ខេតរាហេតុបាបេ ចត្តារិ តេរស។

២៦៣ ឆ ញាណហីនេ តព្ពន្តសាសវេ សត្ត និម្មលេ;
ចត្តាលីសេ បនដ្ឋេវំ, ញេយ្យមិន្ទ្រិយភេទតោ។

២៦៤ ទ្វេ ពលានិ អហេត្វន្តទ្វយេ តីណិ តុ សំសយេ;
ចត្តារិតរបាបេ ឆ, ហោន្តិ សេសទុហេតុកេ។

២៦៥ ឯកូនាសីតិចិត្តេសុ, មតិយុត្តេសុ សត្ត តុ;
អពលានិ ហិ សេសានិ, វីរិយន្តំ ពលំ ភវេ។

២៦៦ អឈានង្គានិ ទ្វេបញ្ច, តក្កន្តា ហិ តទង្គតា;
ឈានេ បីតិវិរត្តេ ត-ប្បាទកេ អមលេ ទុវេ។

២៦៧. តតិយេ សាមលេ តីណិ, ចត្តារិ ទុតិយេ តថា;
កាមេ និប្បីតិកេ ចាបិ, បញ្ចង្គានិ ហិ សេសកេ។

២៦៨. មគ្គា ទ្វេ សំសយេ ទិដ្ឋិហីនសេសាសុភេ តយោ;
ទុហេតុកេតរេ សុទ្ធជ្ឈានេ ច ទុតិយាទិកេ។

២៦៩. ចត្តារោ បញ្ច បឋមឈានកាមតិហេតុកេ;
សត្តាមលេ ទុតិយាទិ-ឈានិកេ អដ្ឋ សេសកេ។

២៧០. ហេត្វន្តតោ ហិ មគ្គស្ស, អមគ្គង្គមហេតុកំ;
ឆមគ្គង្គយុតំ នត្ថិ, ពលេហិបិ ច បញ្ចហិ។

២៧១. សុខិតីរតទាលម្ពំ, ឥដ្ឋេ បុញ្ញជុបេក្ខវា;
ឥដ្ឋមជ្ឈេតរំ ហោតិ, តព្ពិបក្ខេ តុ គោចរេ។

២៧២. ទោសទ្វយា តទាលម្ពំ, ន សុខិក្រិយតោ បន;
សព្ពំ សុភាសុភេ នដ្ឋេ, តទាលម្ពណវាចតោ។

២៧៣. ក្រិយតោ វា តទាលម្ពំ, សោបេក្ខាយ សុខី ន ហិ;
ឥតរា ឥតរញ្ចេតិ, ឥទំ សុដ្ឋុបលក្ខយេ។

២៧៤. សន្ធិទាយកកម្មេន, តទាលម្ពបវត្តិយំ;
នីយាមនំ ជវស្សាហ, កម្មស្សេវញ្ញកម្មតោ។

២៧៥. ចិត្តេ ចេតសិកា យស្មឹ,
យេ វុត្តា តេ សមាសតោ;
វុច្ចរេ ទានិ ទ្វេបញ្ចេ,
សព្ពគា សត្ត ជាយរេ។

២៧៦. តក្កចារាធិមោក្ខេហិ, តេយេវ ជាយរេ ទស;
បញ្ចដ្ឋានមនោធាតុ-បញ្ចកេ សុខតីរណេ។

២៧៧. ឯតេ បីតាធិកា ហាសេ, វាយាមេន ច ទ្វាធិកា;
វោដ្ឋព្ពនេបិ ឯតេវ, ទសេកា បីតិវជ្ជិតា។

២៧៨. ឆាបសាធារណា តេ ច, តិបញ្ញុទ្ធច្ចសញ្ញុតេ;
កង្ខាយុត្តេបិ ឯតេវ, សកង្ខា ហីននិច្ឆយា។

២៧៩. កង្ខាវជ្ជា បនេតេវ, សទោសច្ឆន្ទនិច្ឆយា;
សត្តរស ទុសេ ហោន្តិ, សលោភន្តទ្វយេ បន។

២៨០. ទោសវជ្ជា សលោភា តេ,
តតិយាទិទុកេសុ តេ;
ទិដ្ឋិបីតិទ្វយាធិកា,
ទ្វិនវេកូនវីសតិ។

២៨១. បីតិចារប្បនាវជ្ជា, អាទិតោ យាវ តីសិមេ;
ឧប្បជ្ជន្តិ ចតុត្ថាទិ-រូបារូបមនេសុ វេ។

២៨២. បីតិចារវិតក្កេសុ,
ឯកេន ទ្វិតិតិក្កមា;
តតិយាទីសុ តេយេវ,
តីសេកទ្វេតយោធិកា។

២៨៣. ឯតេវាទិទ្វយេ កាមេ, ទុតិយាទិទុកេសុ ហិ;
មតី បីតី មតិប្បីតី, ហិត្វា តេ កមតោ សិយុំ។

២៨៤ ឈានេ វុត្តាវ តជ្ឈាទិកាមលេ វិរតាធិកា;
តត្តេតា និយតា វិត្តី, វទេ សព្ពត្ថ សម្ភវា។

២៨៥ កាមបុញ្ញេសុ បច្ចេកំ,
ជយន្តានិយតេសុ ហិ;
វិរតីយោ ទយាមោទា,
កាមេ សាតសុភក្រិយេ។

២៨៦ មជ្ឈត្តេបិ វទន្តេកេ, សហេតុកសុភក្រិយេ;
សុខជ្ឈានេបិ បច្ចេកំ, ហោន្តិយេវ ទយាមុទា។

២៨៧ ថិនមិទ្ធំ សសង្ខារេ, ទិដ្ឋិហីនទ្វយេ តហឹ;
មានេន វា តយោ សេសទិដ្ឋិហីនេ វិជេកកោ។

២៨៨ ឥស្សាមច្ឆេរកុក្កុច្ចា , វិសុំ ទោសយុតទ្វយេ;
តត្ថន្តកេ សិយុំ ថិនមិទ្ធកេន តយោបិ វា។

២៨៩ យេ វុត្តា ឯត្តកា ឯត្ថ, ឥតិ ចេតសិកាខិលា;
តត្តេត្តកេស្វិទន្តេវំ, វុច្ចតេយំ នយោធុនា។

២៩០ តេសង្ខិយា សុខំ ទុក្ខំ, តីសុបេក្ខាបិ វេទនា;
បញ្ចបញ្ញាសចិត្តេសុ, ភវេ ឥន្ទ្រិយតោ បន។

២៩១ ឯកត្តេកត្ថ ចេវ ទ្វេសង្ខិយា ទ្វីសុ បញ្ចហិ;
បញ្ញាសាយាតិ វិញ្ញេយ្យំ, សុខាទិន្ទ្រិយបញ្ចកំ។

២៩២ ទសុត្តរសតេ ហោតិ, និច្ចយោ វីរិយំ តតោ;
បញ្ចហីនេ តតោកូនេ, សមាធិន្ទ្រិយមាទិសេ។

២៩៣ ឆន្ទោ ឯកសតេកូនវីស សទ្ធាទយោ បន;
ញាណវជ្ជា នវហីនសតេ ហោន្តិ មតី បន។

២៩៤ ឯកូនាសីតិយា ចារោ, ឆសដ្ឋីសុ បនប្បនា;
បញ្ចបញ្ញាសកេ បីតិ, ឯកបញ្ញាសកេ សិយា។

២៩៥ វិរតី ឆដ្ឋកេ វីសេ, ករុណាមុទិតាថ វា;
អដ្ឋសោបេក្ខចិត្តេន, អដ្ឋវីសតិយា សិយុំ។

២៩៦ អហិរិកមនោត្តប្បមោហុទ្ធច្ចា ទ្វាទសេវ;
លោភោ អដ្ឋសុ ចិត្តេសុ, ថិនមិទ្ធំ តុ បញ្ចសុ។

២៩៧ មានោ ចតូសុ ទិដ្ឋិ ច, តថា ទ្វីសុ មនេសុ ហិ;
ទោសោ ឥស្សា ច មច្ឆេរំ, កុក្កុច្ចញ្ច ភវន្តិមេ។

២៩៨ ឯកស្មិំ វិមតី ហោតិ, ឯវំ វុត្តានុសារតោ;
អប្បវត្តិនយោ ចាបិ, សក្កា ញាតុំ វិជានតា។

២៩៩ អស្មិំ ខន្ធេវ វិញ្ញេយ្យោ, វេទនាទីស្វយំ នយោ;
ឯកជាទិវិធោ យុត្តិ-វសាតេនាវិយោគតោ។

៣០០ ឧបមា ផេណុបិណ្ឌោ ច, ពុព្ពុឡោ មិគតណ្ហិកា;
កទលី មាយា វិញ្ញេយ្យា, ខន្ធានំ តុ យថាក្កមំ។

៣០១ តេសំ វិមទ្ទាសហនខណសោភប្បលោភន-
និសាររញ្ចកត្តេហិ, សមានត្តំ សមាហដំ។

៣០២ តេ សាសវា ឧបាទានក្ខន្ធា ខន្ធាវនាសវា;

តត្ថាទី ទុក្ខវត្ថុត្តា, ទុក្ខា ភារា ច ខាទកា។

៣០៣. ខន្ធានិច្ចាទិធម្មា តេ, វធកា សភយា ឥតី;
អសុខទ្ធម្មតោ ចិក្ខា, ឧក្ខិត្តាសិករី យថា។

ឥតិ សច្ចសង្ខេបេ វិញ្ញាណក្ខន្ធបកិណ្ណកនយសង្ខេបោ នាម

ចតុត្ថោ បរិច្ឆេទោ។

៥. បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ

និព្ពានបញ្ញត្តិបរិទីបនោ

៣០៤. រាគាទីនំ ខយំ វុត្តំ, និព្ពានំ សន្តិលក្ខណំ;
សំសារទុក្ខសន្តាបតត្តស្សាលំ សមេតវេ។

៣០៥. ខយមត្តំ ន និព្ពានំ, សគម្ភីរាទិវាចតោ;
អភាវស្ស ហិ កុម្ភានំ, លោមស្សេវ ន វាចតា។

៣០៦. ខយោតិ វុច្ចតេ មគ្គោ, តប្បាបត្តា ឥទំ ខយំ;
អរហត្តំ វិយុប្បាទ-វយាភាវា ធុវញ្ច តំ។

៣០៧. សង្ខតំ សម្មុតិញ្ចាបិ, ញាណមាលម្ព នេវ ហិ;
ឆិន្ទេ មលេ តតោ វត្តុ, ឥច្ឆិតព្ពមសង្ខតំ។

៣០៨. បត្តុកាមេន តំ សន្តិំ, ឆព្ពិសុទ្ធី សមាទិយ;
ញាណទស្សនសុទ្ធី តុ, សាធេតព្ពា ហិតត្ថិនា។

៣០៩. ចេតនាទិវិធា **សីល-សុទ្ធិ** តត្ថ ចតុព្ពិធា;
សោបចារសមាធី តុ, **ចិត្តសុទ្ធី**តិ វុច្ចតេ។

៣១០. សម្បាទេត្វាទិទ្វេសុទ្ធី, នមនា នាមំ តុ រុប្ប-
តោ រូបំ នត្ថិ អត្តាទិវត្ថូតិ ច វវត្ថបេ។

៣១១. មណិន្ធនាតបេ អគ្គិ, អសន្តោបិ សមាគមេ;
យថា ហោតិ តថា ចិត្តំ, វត្ថាលម្ពាទិសង្គមេ។

៣១២. បង្គុលន្ធា យថា គន្តុំ, បច្ចេកមសមត្ថកា;
យន្តិ យុត្តា យថា ឯវំ, នាមរូបទ្វយា ក្រិយា។

៣១៣. ន នាមរូបតោ អញ្ញោ, អត្តាទិ ឥតិ ទស្សនំ;
សោធនត្តា ហិ ទុទ្ទិដ្ឋី, **ទិដ្ឋិសុទ្ធី**តិ វុច្ចតិ។

៣១៤. អវិជ្ជាតណ្ហុបាទាន-កម្មេនាទិម្ហិ តំ ទ្វយំ;
រូបំ កម្មាទិតោ នាមំ, វត្ថាទីហិ បវត្តិយំ។

៣១៥. សទា សព្ពត្ថ សព្ពេសំ, សទិសំ ន យតោ តតោ;
នាហេតុនាញ្ញោ អត្តាទិនិច្ចហេតូតិ បស្សតិ។

៣១៦. ឯវំ តីរយតេ កង្ខា, យាយ បញ្ញាយ បច្ចយេ;
ទិដ្ឋត្តា សុទ្ធិ សា **កង្ខាតរណំ** ឥតិ វុច្ចតិ។

៣១៧. បត្តញាតបរិញ្ញោ សោ, អត្រាដ្ឋោ យតតេយតិ;
តីរណប្បរិញ្ញាយ, វិសុទ្ធត្ថំ សទាទរោ។

៣១៨. តិកាលាទិវសា ខន្ធេ, សមាសេត្វា កលាបតោ;
អនិច្ចា ទុក្ខានត្តាតិ, អាទោ ឯវំ វិបស្សតិ។

៣១៩. ខន្ធានិច្ចា ខយដ្ឋេន, ភយដ្ឋេន ទុខាវ តេ;
អនត្តាសារកដ្ឋេន, ឥតិ បស្សេ បុនប្បុនំ។

៣២០. អាការេហិ អនិច្ចាទិចត្តាលីសេហិ សម្មសេ;
លក្ខណានំ វិភូតត្តំ, ខន្ធានំ បន សព្ពសោ។

៣២១. ឯវញ្ចាបិ អសិជ្ឈន្តេ, នវធា និសិតិន្ទ្រិយោ;
សត្តកទ្វយតោ សម្មា, រូបារូបេ វិបស្សយេ។

៣២២ រូបមាទាននិក្ខេបា, វយោវុឌ្ឍត្ថគាមិតោ;
សម្មសេវន្នជាទីហិ, ធម្មតារូបតោបិ ច។

៣២៣ នាមំ កលាបយមតោ, ខណតោ កមតោបិ ច;
ទិដ្ឋិមាននិកន្តីនំ, បស្សេ ឧគ្ឃាដនាទិតោ។

៣២៤ អវិជ្ជាតណ្ហាកម្មន្ន-ហេតុតោ រូបំ ឧព្ភវេ;
វិនាហារំ សជស្សេហិ, វេទនាទិត្តយំ ភវេ។

៣២៥ តាហិយេវ វិនា ផស្សំ,
នាមរូបាធិកេហិ តុ;
ចិត្តំ ហេតុក្ខយា សោ សោ,
វេតិ វេ តស្ស តស្ស តុ។

៣២៦ ហេតុតោទយនាសេវំ, ខណោទយវយេនបិ;
ឥតិ បញ្ញាសាការេហិ, បស្សេ បុន្នុទយព្វយំ។

៣២៧ យោគិស្សេវំ សមារទ្ធឧទយព្វយទស្សិនោ;
បាតុភោន្តិ ឧបក្លេសា, សភាវា ហេតុតោបិ ច។

៣២៨ តា ឱភាសមតុស្សាហបស្សទ្ធិសុខុបេក្ខនា;
សតិ បីតាធិមោក្ខោ ច, និកន្តិ ច ទសីរិតា។

៣២៩ តណ្ហាទិដ្ឋុន្នតិគ្គាហវត្ថុតោ តីសធា តេ ច;
តទុប្បន្នេ ចលេ ពាលោ, អមគ្គេ មគ្គទស្សកោ។

៣៣០ វិបស្សនា បថោក្កន្តា, តទាសិ មតិមាធុនា;
ន មគ្គោ គាហវត្ថុត្តា, តេសំ ឥតិ វិបស្សតិ។

៣៣១ ឧបក្លេសេ អនិច្ចាទិ-វសគេ សោទយព្វយេ;
បស្សតោ វីថិនោក្កន្តទស្សនំ វុច្ចតេ បថោ។

៣៣២ មគ្គាមគ្គេ វវត្ថេត្វា, យា បញ្ញា ឯវមុដ្ឋិតា;
មគ្គាមគ្គិក្ខសង្ខាតា, សុទ្ធិ សា បញ្ចមី ភវេ។

៣៣៣ បហានរូបរិញ្ញាយ, អាទិតោ សុទ្ធិសិទ្ធិយា;
តីរណរូបរិញ្ញាយ, អន្តគោ យតតេធុនា។

៣៣៤ ជាយតេ នវញាណី សា, វិសុទ្ធិ កមតោទយ-
ព្វយាទី យជមានស្ស, នវ ហោន្តិ បនេត្ថ ហិ។

៣៣៥ សន្តតីរិយតោ ចេវ, ឃនេនាបិ ច ឆន្នតោ;
លក្ខណានិ ន ខាយន្តេ, សំកិលិដ្ឋា វិបស្សនា។

៣៣៦ តតោត្រ **សម្មសេ** ភិយ្យោ, បុនទេវ**ុទយព្វយំ**;
តេនានិច្ចាទិសម្បស្សំ, បដុតំ បរមំ វជេ។

៣៣៧ អាវដ្តេត្វា យទុប្បាទដ្ឋិតិអាទីហិ បស្សតោ;
ភង្គេវ តិដ្ឋតេ ញាណំ, តទា **ភង្គមតី** សិយា។

៣៣៨ ឯវំ បស្សយតោ ភង្គំ, តិភវោ ខាយតេ យទា;
សីហាទិវ ភយំ ហុត្វា, សិយា លទ្ធា **ភយិក្ខណា**។

៣៣៩ អាទីនវា បតិដ្ឋន្តេ, ខន្ធាទិត្តយវំ វិយ;
យទា តទា សិយា លទ្ធា, **អាទីនវា**នុបស្សនា។

៣៤០ សង្ខារាទីនវំ ទិស្វា, រមតេ ន ភវាទិសុ;

មតិ យទា តទា លទ្ធា, សិយា **និព្ពិទ**បស្សនា។

៣៤១ ញាណំ មុច្ចិតុកាមំ តេ, សព្ពភូសង្ខតេ យទា;
ជាលាទីហិ ច មច្ឆាទី, តទា លទ្ធា **ចជ្ជមតិ**។

៣៤២ សង្ខារេ អសុភានិច្ចទុក្ខតោនត្តតោ មតិ;
បស្សន្តី ចត្តុមុស្សុក្កា, **បដិសង្ខា**នុបស្សនា។

៣៤៣ វត្តាត្រ បទុមាភាយ, សព្ពញាណបវត្តិយា;
មីនសញ្ញាយ សប្បស្ស, គាហលុទ្ធសមោបមា។

៣៤៤ អត្តត្តនិយតោ សុញ្ញំ, ទ្វិធា “នាហំ ក្វចា”ទិនា;
ចតុធា ឆព្ពិធា ចាបិ, ពហុធា បស្សតោ ភុសំ។

៣៤៥ អារង្គតិក្កិមាសង្ឃ,
ន្ធារូវ មតិ សង្ខតំ;
ចត្តភរិយោ យថា ទោសេ,
តថា តំ សមុបេក្ខតេ។

៣៤៦ ភារ សាទីនវានម្បិ, លក្ខណេ តិដ្ឋតេ មតិ;
ន បស្សេ យាវ សា តីរំ, សាមុទ្ទសកុណី យថា។

៣៤៧ **សង្ខារុបេក្ខាញាណ**យំ, សិខាបត្តា វិបស្សនា;
វុដ្ឋានគាមិនីតិ ច, **សានុលោមា**តិ វុច្ចតិ។

៣៤៨ បត្វា មោក្ខមុខំ សត្ត, សាជេតិរិយបុគ្គលេ;
ឈានង្គាទិប្បភេទេ ច, បាទកាទិវសេន សា។

៣៤៩ អនិច្ចតោ ហិ វុដ្ឋានំ, យទិ យស្សាសិ យោគិនោ;
សោធិមោក្ខស្ស ពាហុល្លា, តិក្ខសទ្ធិន្ទ្រិយោ ភវេ។

៣៥០ ទុក្ខតោនត្តតោ តញ្ចេ, សិយា ហោន្តិ កមេន តេ;
បស្សទ្ធិវេទពាហុល្លា, តិក្ខេកគ្គមតិន្ទ្រិយា។

៣៥១ បញ្ញាធុរត្តមុទ្ទិដ្ឋំ, វុដ្ឋានំ យទិនត្តតោ;
សទ្ធាធុរត្តំ សេសេហិ, តំ វិយាភិនិវេសតោ។

៣៥២ ទ្វេ តិក្ខសទ្ធសមថា, សិយុំ សទ្ធានុសារិនោ;
អាទោ មជ្ឈេសុ ឋានេសុ, ឆសុ សទ្ធាវិមុត្តកា។

៣៥៣ ឥតរោ ធម្មានុសារីទោ, ទិដ្ឋិប្បត្តោ អនន្តកេ;
បញ្ញាមុត្តោភយត្ថន្តេ, អឈានិឈានិកា ច តេ។

៣៥៤ តិក្ខសទ្ធស្ស ចន្តេបិ, សទ្ធាមុត្តត្តមីរិតំ;
វិសុទ្ធិមគ្គេ មជ្ឈស្ស, កាយសក្ខិត្តមដ្ឋសុ។

៣៥៥ វុត្តំ មោក្ខកថាយំ យំ, តិក្ខបញ្ញារហស្ស តុ;
ទិដ្ឋិបត្តត្តំ ហេតញ្ច, តញ្ច នត្ថាភិធម្មិកេ។

៣៥៦ ឯត សព្ពេ អដ្ឋមោក្ខានំ, លាភី ចេ ឆសុ មជ្ឈសុ;
កាយសក្ខី សិយុំ អន្តេ, ឧភតោភាគមុត្តកា។

៣៥៧ អនុលោមានិ ចត្តារិ, តីណិ ទ្វេ វា ភវន្តិ ហិ;
មគ្គស្ស វីថិយំ មន្ទមជ្ឈតិក្ខមតិព្ពសា។

៣៥៨ **វិសុទ្ធិមគ្គេ** ចត្តារិ, បដិសិទ្ធានិ សព្ពថា;
ឯវ**មដ្ឋសាលិនិយា**, វុត្តត្តា ឯវមីរិតំ។

៣៥៩. ភវង្គាសន្នទោសោបិ, នប្បនាយ ចិរត្តតោ;
សុទ្ធី **បដិបទាញាណទស្សនេ**វំ លភេ យតិ។

៣៦០. អាវជ្ជំ វិយ មគ្គស្ស, ឆដ្ឋសត្តមសុទ្ធិនំ;
អន្តរា សន្តិមារព្ភ, តេហិ គោត្រភុ ជាយតេ។

៣៦១. សំយោជនត្តយច្ឆេទី, **មគ្គោ** ឧប្បជ្ជតេ តតោ;
ផលានិ ឯកំ ទ្វេ តីណិ, តតោ វុត្តមតិក្កមា។

៣៦២. តថា ភាវយតោ ហោតិ, រាគទោសតនូករំ;
ទុតិយោ តប្ផលំ តម្ហា, **សកទាគាមិ** តប្ផលី។

៣៦៣. ឯវំ ភាវយតោ រាគទោសនាសករុព្ភវេ;
តតិយោ តប្ផលំ តម្ហា, តប្ផលដ្ឋោ**នាគាមិកោ**។

៣៦៤. ឯវំ ភាវយតោ សេសទោសនាសករុព្ភវេ;
ចតុត្ថោ តប្ផលំ តម្ហា, **អរហា** តប្ផលដ្ឋកោ។

៣៦៥. កតកិច្ចោ ភវច្ឆេទោ, ទក្ខិណេយ្យោបធិក្ខយា;
និព្ពុតឹ យាតិ ទីបោវ, សព្ពទុក្ខន្តសញ្ញិតំ។

៣៦៦. ឯវំ សិទ្ធា សិយា **សុទ្ធិ, ញាណទស្សន**សញ្ញិតា;
វុត្តំ ឯត្តាវតា សច្ចំ, បរមត្ថំ សមាសតោ។

៣៦៧. សច្ចំ សម្មុតិ សត្តាទិអវត្ថុ វុច្ចតេ យតោ;
នំ លព្ភាលាតចក្កំវ, តំ ហិ រូបាទយោ វិនា។

៣៦៨. តេន តេន បការេន, រូបាទី ន វិហាយ តុ;
តថា តថាភិធានញ្ច, គាហញ្ច វត្តតេ តតោ។

៣៦៩. លព្ភតេ បរិកប្បេន, យតោ តំ ន មុសា តតោ;
អវុត្តាលម្ពមិច្ចាហុ, បរិត្តាទីស្វវាចតោ។

៣៧០. បាបកល្យាណមិត្តោយំ, សត្តោតិ ខន្ធសន្តតិ;
ឯកត្តេន គហេត្វាន, វោហរន្តីធ បណ្ឌិតា។

៣៧១. បថវាទិ វិយេកោបិ, បុគ្គលោ ន យតោ តតោ;
កុទិដ្ឋិវត្ថុភាវេន, បុគ្គលគ្គហណំ ភវេ។

៣៧២. ឯតំ វិសយតោ កត្វា, សង្ខាទីហិ បទេហិ តុ;
អវិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, ឥតិ តញ្ញូហិ ភាសិតា។

៣៧៣. បញ្ញត្តិ វិជ្ជមានស្ស, រូបាទិវិសយត្តតោ;
កាយំ បញ្ញត្តិ ចេ សុដ្ឋុ, វទតោ សុណ សច្ចតោ។

៣៧៤. សវិញ្ញត្តិវិការោ ហិ, សទ្ទោ សច្ចទ្វយស្ស តុ;
បញ្ញាបនត្តា បញ្ញត្តិ, ឥតិ តញ្ញូហិ ភាសិតា។

៣៧៥. បច្ចុប្បន្នាទិអាលម្ពំ, និរុត្តិបដិសម្ភិទា-
ញាណស្សាតិ ឥទញ្ចេវំ, សតិ យុជ្ជតិ នាញ្ញថា។

៣៧៦. សទ្ទាភិធេយ្យសង្ខាទិ, ឥតិ ចេ សព្ពវត្ថុនំ;
បញ្ញាបេតព្ពតោ ហោតិ, **បញ្ញត្តិ**បទសង្គហោ។

៣៧៧. “សព្ពេ បញ្ញត្តិធម្មា”តិ, ទេសេតព្ពំ តថា សតិ;
អថ បញ្ញាបនស្សាបិ, បញ្ញាបេតព្ពវត្ថុនំ។

៣៧៨. វិភាគំ ញាបនត្ថំ ហិ, តថុទ្ទេសោ កតោតិ ចេ;

ន កត្តព្ពំ វិសុំ តេន, បញ្ញត្តិបថសង្គហំ។

៣៧៩. បញ្ញាបិយត្តា ចតូហិ, បញ្ញត្តាទិបទេហិ សា;
បរេហិ បញ្ញាបនត្តា, ឥតិ អាចរិយាព្រវុំ។

៣៨០. រូបាទយោ ឧបាទាយ, បញ្ញាបេតព្ពតោ កិរ;
អវិជ្ជមានោបាទាយបញ្ញត្តិ បឋមា តតោ។

៣៨១. សោតវិញ្ញាណសន្តានានន្តរំ បត្តជាតិនា;
គហិតបុព្ពសង្កេតមនោទ្វារិកចេតសា។

៣៨២. បញ្ញាបេន្តិ គហិតាយ, យាយ សត្តរថាទយោ;
ឥតិ សា នាមបញ្ញត្តិ, ទុតិយាតិ ច កិត្តិតា។

៣៨៣. សទ្ទតោ អញ្ញនាមាវពោធេនត្ថាវពោធនំ;
កិច្ចសាធនតោ បុព្ពនយោ ឯវ បសំសិយោ។

៣៨៤. សា វិជ្ជមានបញ្ញត្តិ, តថា អវិជ្ជមានតា;
វិជ្ជមានេន ចាវិជ្ជមានា តព្ពិបរីតកា។

៣៨៥. អវិជ្ជមានេន វិជ្ជមានតព្ពិបរីតកា;
ឥច្ចេតា ឆព្ពិធា តាសុ, បឋមា មតិអាទិកា។

៣៨៦. សត្តោ សទ្ទោ នរុស្សាហោ,
សេនិយោ មនចេតនា;
ឥច្ចេវមេតា វិញ្ញេយ្យា,
កមតោ ទុតិយាទិកា។

៣៨៧. ឯវំ លក្ខណតោ ញត្វា,
សច្ចទ្វយមសង្ករំ;
កាតព្ពោ បន វោហារោ,
វិញ្ញូហិ ន យថា តថាតិ។

ឥតិ សច្ចសង្ខេបេ និព្ពានបញ្ញត្តិបរិទីបនោ នាម

បញ្ចមោ បរិច្ឆេទោ។

សច្ចសង្ខេបោ និដ្ឋិតោ។